

www.pertwk.com

تایبەتە بە ینگە پەرتووک

کچی بەرپۆه بەری سێرک

نوسینی؛ یۆستاین گاردەر

وەرگیرانی لە دانیمارکیهوه؛ بەهرۆز حەسەن

«...من دەلیم ئیستا که زۆر پۆشتووین _ مەبەستم لەلایەنی
پۆشنییریه _ بلیت کاتی ئەوه نەهاتبێت که پشویهکی کەلتوری
بچکۆله بدەین و بەهێمنی بیر لەو شانە بکەینەوه که پێیان
گەشتووین، ئەو شانە هەزمکەین که چوونەتە ناومانەوه؟».

"Johan E. Mellbye نوێنەری پەرلەمان"

"پارتی جوتیاران، پۆژی 2. May 1927"

«خۆبەستنهوه به میدیای جیهانی و فێرکاره کەلتوریه کانهوه وهک
ئەوه وایه که پێ بنیته ناو جیهانیکی ترهوه، جیهانیکی
ئەفسوناویهوه، وهک ئەوه وایه که دیسانهوه هەنگاو بهرهو
هەقیقەت هەلبێتیهوه.

سەردەمی خەونیین بەسەرچوو»

"Håvard Simense پارێزەر و پۆژنامەنوس و پەرخەگر"

"پۆژنامە ئیواران، پۆژی 18. August 2001"

دەقە کوردیه که پیشکەشه به خوێنەرانی
گاردەر،

وه بهتایبەتی پیشکەشه به هەموو نوسەرەن و
ئەوانە ی دەخوازن "بنوسن"، هیوادارم ئەم
پۆمانە سەروشی نوێتان پێ بێخشی...
بەهرۆز حەسەن.

تایه ته به پنگه ی په پرتووک

میښکم جه نجاله. سهدان بیروکه ی نوئ به میښکمد دین و دهچن. بهرده و امیش ئه ندیشه ی دی دپته میښکمه وه.

ده کریت بتوانین تاراده یهک ده ست به سهر بیرکردنه وه کانماندا بگرین، به لام له وه ده چیت نه توانین به ته واوه تی بیرکردنه وه کانمان بوه ستینین. چهنده ها ئه ندیشه ی داریژراوی پر نه شئه ی خوش له میښکمه وه هله ده قولین و ناتوانم بیانگرم، چونکه هر خیرا بیروکه ی نوییان به دوا دادیت و فها مو شده کریږ. ناتوانم ئه ندیشه کانم له یه کتری جودا بکه مه وه.

که م ریډه که ویت بتوانم ئه و شتم له یاد بیت که که میک له وه و بهر بیرم لیکردو ته وه، چونکه بهر له وه ی فریابکه وم و بیر له سروشیک بکه مه وه، ده تویته وه و ده گوړیت، زور جاریش ده بیت به بیروکه یه کی باستر. به لام ئه ویش سروشتیک که مخایه نی هیه و ناچارم هه ولکی زور به م بو ئه وه ی له ناو بورکانی هه لچووی بیروکه نوییه کانمدا پرزگاری بکه م.

سهر له نوئ میښکم لیوانلیوه له ده نگ. هه سته که م بوومه ته لانه ی ره وه یه ک روهی توند مه زاج و خانه کانی میښکم به کار ده یین بو ئه وه ی پیکه وه قسه بکه ن. میښکم جیگای ئه وه هه مووه ی تیدا نابیته وه و ده بیت هه ندیک لیوه بیت ده ره وه. دیاره بریک ئه ندیشه ی زیاده له میښکمدایه و له بهر ئه وه ناچارم خوم به تالیکه مه وه. ناچارم تاوانا توک دانیسم و له ریگه ی قه لهم و کاغه زه وه بیروکه کانم هه لپیرم...

که دوو سعاتیک له مه و بهر خه بهرم بووه وه، دلنیا بووم که وردترین و پراو پرتین پیناسه ی ژیانم له لا که لاله بووه. ئیستا که هینده دلنیا نیم له و پیناسه یه، به لام به هه رحال له ده فته ری تیبینیه کانمدا جیگایه کی

www.pertwk.com

گونجاوم داناوه بۆ ئه و پهنده پرمانا و پر حیکمه ته نوییه. گومانم نیه که به ئاسانی ده توانم بیگۆرمه وه به نانخواردنیکی نایابی ئیواره، وه ئه گهر بشتوانم به که سیکی به ناوبانگی خاوه ن ناوی بفرۆشم، ئه و له وانه یه بیخه نه ناو چاپی داها تووی و ته به نرخه کانه وه.

سه رنه نجام وا بریارمدا که بېم به چی. له سه ر ئه و شته ش که هه میشه هه ر کردوومه ده مه ویت به رده وامبم، به لام له ئیستا به دواوه ده مه ویت له سه ری بزیم. من پیویستیم به وه نیه به ناوبانگ بېم، ئه گهرچی ئه وه ش مه رجیکی گرنگه، به لام له به رامبه ردا بواری ئه وه م هه یه که یه کجار ده و له مه ندبم.

دلم ته نگ ده بیئت که لاپه ره کانی ده فته ری یاداشته کۆنه که م هه لئه ده مه وه. ئه و کۆپلانه ی سه ره وه یه ک به دوا ی یه کدا ده گه پینه وه بۆ رۆژانی 10 و 12 ی مانگی 12 ی سالی 1971، ئه و کاته ته مه نم 19 سال بوو. چه ند هه فته یه ک له وه به ر "ماریا" سه فه ریکردبوو بۆ ستۆکه و لم، سی چوار هه فته یه ک بوو دوو گیانبوو. له سالانی دوا به دوا ی سه فه ره که شییه وه ته نها چه ند جار یکی که م بینیمه وه، به لام ئیستا که 26 سالی ره به قه چاوم پیی نه که وتوو. نازانم له کوئ ده زی، ته نانه ت ناشزانم هیشتام هه ر له ژیاندا یه یان مردوو.

خۆزگه ئیستا که له کونی که وه چاوی لیم ده بوو. ناچار بووم سه ره له به یانیه ک خۆم فری ده مه ناو فرۆکه یه که وه و له هه موو شتیک هه لبیم. له دوا جاردا فشاری ده ره وه م هینده ی فشاری ناوه وه م وه ستایه وه، له ویدا بۆ یه که مین جار هه ستم به هاوسه نگیه ک کرد. ئیستا که روونتر بیر ده که مه وه. ئه گهر هینده ئاگاداربم و خۆم زۆر

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ده رنه خه م، ئه و له وانه یه بۆم بلوئیت چه ند هه فته یه کی تریش لیره بمینمه وه، هه لبه ته پیش ئه وه ی تۆپه که به ته واوه تی چوار ده ورم به ته نیئت.

بیگومان دلم به وه خۆشه که هه ر هیه نه بیئت توانیم به سه لامه تی له پیشانگای کتیه که دا تیی بقوچینم. هه تاوه کو فرۆکه خانه که ش ئه وان دوام که وتن، به لام له وه ده چیت نه یان توانیییت بزانی سواری چ فرۆکه یه ک بووم. له شاری "بۆلۆگنا" وه بلیتی یه که مین فرۆکه م کپی که له و شاره وه ده رده چوو. «به لام خۆ هه ر هیه نه بیئت ده زانی به ره و کوئ ده تانه ویت سه فه رکه ن؟» سه رم راوه شاند و له وه لامدا وتم «هه ر ئه وه ندەم ده ویت که دورکه ومه وه، ده مه ویت سواری یه که مین فرۆکه بېم و ته واو». ئه و جا ئافره ته که سه ری راوه شاند، دواتریش پیکه نی و وتی «خه لکانی وه ک ئیوه که من، به لام بروام پییکه ژماره تان زیاتر و زۆر تر ده بیئت». کاتیکیش بلیته که م وه رگرت وتی؛ «ئاخر... به هه رحال هیوا ی پشوویه کی خۆشت بۆ ده خوازم! بیگومان شایانی پشوویه کی ئاوه ان».

خۆزگه ده یزانی، بریا ده یزانی که من شایانی چیم. بیست خوله کی ک پاش ئه وه ی فرۆکه که م فری، فرۆکه یه کی تر به ره و شاری "فرانکفۆرت" ده فری. من له ناو ئه و فرۆکه یه دا نه بووم. بیگومان مه زه نه ی ئه وه یان ده کرد که من به شه رمه زاری و ترسه وه به ره و "ئۆسلۆ" بگه ریمه وه. به لام که سیکی شه رمه زار شتیکی باش ناکات گه ر کورتنترین ریگای ماله وه بگریته به ر.

تابهته به پنگه پرتووک

پیموانیه کهسیک هه بیټ لهه ناوه دا که ناوی "جالالۆکه کهی" بیستبیټ. لیږه ته نه هه ر باس باسی لیمۆ و گهشتیاریه و خوشبهختانهش ئیستاکه وه رزی ئه وانه نیه. تاکوته را گهشتیار ده بینم به پپی پته تی به قه راغی ئاوه که دا ده پۆن، به لام هیشتام کاتی چوونه ناو ئاوه هاتوو و لیمۆکانیش ده بیټ چه ند حه فته یه کی تر به داره کانه وه به هه لواسراوی بمیننه وه.

ژوره که م ته له فونی تیډایه، به لام هیچ براده ریکم نیه تا رازی خۆمی بو هه لپژم. من له دوای سه فهره که ی ماریاوه هیچ براده ریکم نه گرتوو. له راستیشدا من کهسیکی دۆست پهروه رنیم و ناشکریټ وه که کهسیکی پزدار ناو ببریم، به لام به هه ر حال ناسیاویکم هه یه که حه زناکات مه رگی من ببینیت. ئه و بوو که پپی وتم له "کوڤیری دیلا سیرا" دا وتاریک بلاو کراوه ته وه و له وه ده چیټ بقه ومیټ. منیش بریارمدا سه رله به یانی پۆژی دواتر خۆم ونبکه م و بو ی ده ربچم. له پزگامدا به ره و ئیره کاتیکی باشم له به رده ستدا بوو بو ئه وه ی ئاو پزیک له رابووردی خۆم بده مه وه. مه گه ر ته نه ا خۆم به ته واوه تی بزانه که چیم کردوو.

بریارمدا وه هه موو شتیکی بخه مه روو. من بو ئه وه ده نوسم که له خۆم تیڤگه م، هه تا له تواناشمدا بیټ به وه پهری راستگۆیی وه شته کان ده نوسم. ئه وه ش مانای ئه وه نیه که من جیگای متمانه بم. ئه و که سه ی که به ده می خۆی ده لیت من به راست و دروستی ده رباره ی ژیانم ده نوسم، له زۆرینه ی حال ته کانه هه ر به رله وه ی ئازایانه ده ست به سه فهره که ی بکات، که شتی که ی نفومبووه.

له م خوارانه وه له سه ر قه راغ ده ریایه که ژوریکم له ئوتیلۆکی کۆندا به کری گرتوو. دانیشتنووم و چاو م بریوه ته ده ریاکه، قه لایه کی دیرین له سه ر ته پۆلکه یه کی به ردین ده بینم. ماسیگره کان و به له مه شینه کانیان ده بینم، هه ندیکیان هیشتام له به نده ره که دان و تۆره کانیان راده کیشنه وه ناو به له مه کانیانه وه، هه ندیکي تریشیان به خۆیان و به شه راوه که یانه وه به ره و شوسته ی به نده ره که ملده نیټ.

زه وه که ی ژیر پیم به خشتی کاشی سیرامیک دا پۆشراوه. قاچم سه رمایه تی، سی جوت گۆره ویم له پیکردوو، به لام ساردی و شی کاشیه که هیشتام هه ر ده یات له قاچم. ئه گه ر ماوه یه کی تر هه روا سارد بیټ، ئه و به تانی سه ر جیگا گه و ره که راده کیشم، قه دیده که م وه که سه رینیکی به ریټ له ژیر میزی نویسنه که دا دا یده نیم.

من هه روا به ریکه وتیک له م شوینه دا گیرسامه وه. ری تیډه چوو یه که مین فرۆکه له "بۆلۆگنا" وه به ره و شاری له نده ن یان پاریس به فریایه. به لام له لایه کی تریشه وه ئه مه به نرخه بۆم که ئیستاکه له کاتی نویسنه له سه ر میزیکی نویسنی کۆن دانیشتنووم که گه لی سا ل له وه به ر نه رویجیه کی تر له سه ری دانیشته و شتی له سه ر نویسه، ئه ویش دوره ولات و ئاواره بوو. ئیستاکه خۆم له یه کی له وه شاره ئه وروپیانه دا ده بینمه وه که ده ستپیشکه ربوون له به ره مه یانی کاغه زدا. ئیستاکه ش پاشما وه کانی شوینی کاغه ز دروستکردنه کۆنه که وه که مرواریه کی به رچاو له خواروی دۆله که وه ماوه ته وه. بیگومان ده بیټ سه ردانیکیان بکه م. به لام به شیوه یکی گشتی ده شی له ئوتیلۆکه دا بمینمه وه. ئه و ژوره ی که گرتوو مه ناخواردنی به یانی و نیوه پۆ و ئیواره شی له گه لدا یه.

تایبته به پنگه ی پرتووک

دهنگی هەر هه مووشیانم له سهر کاسیته کان هه یه. منیش یهک به دوای یهک ژماره م خستوته سهر کاسیته کان، ههر له ژماره ی (I) هه هتا ژماره ی (XXXVIII) پویشتووه. جگه له وهش پپرستیکی زور به سه لیه م بۆ داپشتووه و زور به ئاسانی ده کریت دهنگی که سیکی دیاریکراو له ناو کاسیته کاندا بدوژریته وه. من خۆم پپشبینی ئه وه م کردبوو... که سانیکیش هه ن که به وه ده لپن فیلبازی، به لام دلنایم له وه ی به هوی مقومقوکردن له سهر ئه وه کاسیته پچکولانانه بوو که یهک دوو سالی رابووردوو توانیم به زیندوویی بمینمه وه. گومانیشم نیه که به های ئه وه کاسیته بچکوله بیوینانه له گه ل نویسنی ئه م تیبینیانانه دا زور زیاتر ده بییت.

مه به ستم له وه نیه که نویسن و ئاشکراکردنی ئه م نهینیه تایبته تیانه م گهرانتی ئه وه م بده نی که به راشکاو بی م و بچم، ته نانه ت کاسیته کانیش ناتوانن جوړه گهرانتیه کی ئاوهام بده نی. وام له خه یالدا یه لیږه وه به ره و خواری ئه مریکا سه فه ربکه م یان پووبکه مه ولاتیکی له ولاتهکانی رۆژه لاته، به لام له کاتی ئیستاکه دا ته نها بیر له دوورگه یه کی ناو ئوقیانوسی ئارام ده که مه وه. خو من له هه موو بارودوخیکدا ههر داپراو و ته نیام، من هه میشه ههر دوره په ریژبووم. وای بو ده چم ژیا نی ته نهایی له سهر دوورگه یه کی بچکوله ی ئوقیانوسی ئارامدا خوشتریک بی ت له ژیا نی ته نهایی ناو شاریکی گه وه ره.

راسته سه ره نهجام پیاویکی ده وله مه ند م لیږه رچوو، به لام من ئه وه م به لاوه سه یرنیه. له وانه یه له هه موو میژوودا من یه که مین که سه بووم که به و کاره هه ستایم، به هه رحال دیاره به و شیوه به رفراوانه ی که من کردوومه. بازارپه که سنووری بۆ نه بوو و منیش به رده وام ده متوانی که ره سه یان بخه مه به رده ست. کاره که م نه ک ته نها نایاسایی نه بوو،

ئیستاکه ئاوها لیږه دا دانیشتووم و بیرده که مه وه، له م کاته دا پیاویکی بچکوله به ژوره که دا دی ت و ده چی ت. وه ک دریژی و بالا ته نها یه ک مه تر ده بی ت، به لام له گه ل ئه وه شدا پیاویکی ته واوه و گه وه یه. ئه و پیاوه بچکوله یه چاکه ت و پانتۆلیکی خو له میشی له به ردا یه و جوتی پیلای چهرمی ره شی بریقهداری له پیدایه، کلاویکی لبادی سه وز و قوچی له سه رکردووه. به ژوره که دا ده روات و گوچانه هه یزه رانه بچکوله که ی به ملاولادا راده وه شی نی ت. جارجاریک به گوچانه که ی ده ستی ئاماره م بۆ ده کات، مه به ستیشی له وه یه که ده بی ت ده ست به گپرا نه وه ی چیرۆکه که م بکه م.

ئه و پیاوه بچکوله کلاو قوچه بوو که هانیدام هه موو ئه و شتانه بخه مه پوو که له یادمن.

بیگومان کاتیکی که یادوه رییه کانم ده که ویته به رده ستی خه لکی، ئه و کاته کوشتنم که میکی قورستر ده بی ت. ئه گه ر ته نها خه لکی وه ک پسکه پسکیکیش بلین چاپکردنی یادوه رییه کانم نزیک بو ته وه، ئه و له و برپا یه دام به غیره تترین که سیشیان ترسی لی بینیشی. منیش لای خو مه وه هه ولده دم ئه و جوړه پسکه پسکانه بلاوبکه مه وه، به لکو خیراتر ده ستبکه م به نویسن.

وه ک ئاگاداریه ک ده لپم من کو مه لیک کاسیتی "دیکتافون" م به باشی له سندووقی بانکیکدا پاراستووه، ناشمه ویت ناوی ئه و شوینه به ینم، به لام هه موو شته کانم به ریکوپیکی له شوینی خو یاندایه. نزیکه ی سه د ده نگیکم له سهر ئه وه کاسیته بچکولانه تو مارکردووه، هه مووشی هی ئه و که سانه ن که دانیان به وه دا داناوه که هوییه کی باشیان پییه بۆ ئه وه ی بمکوژن. هه ندیکیان به ئاشکرا هه ره شه یان لی کردووم،

www.pertwk.com

به لکو له سه روئه وه شه وه باجيکي زوريشم لیده دا. به دهرله وهش به شي ژياني خوم پهيدا ده کرد و سالانهش وهک هه موو پيشه يه کی تر گهر پيوست بوايه باقی باجي خوم لیده دا. کاری مامه له و ئالوگورپه کانم له گه ل مشته ريه کانيشمدا شتيکی ناياسايی نه بوو، ته نها نه وهنده بوو که بووه مايه ی شه رمه زاريان.

من هينده ده زانم که له ئیستا به دواوه پياويکی بي ئوقره و بي ئارام، به و شيويهش له زوربه ی خه لکی هه ژارترم. به لام شيوه ی ژيانم به لاوه خوشبوو و نه مده ويست نه و ژيانم بگورمه وه به ژياني ماموستايه ک. نه شمده ويست وهک نوسه ريک ژيانم به سه ربه رم. من هه رگيز نه متوانيوه ژيانيکی تاييه ت برثم.

پياوه بچکوله که ده مشله ژينييت. ته نها ريگهش بو نه وه ی سه رنجمی له سه ر لا به رم نه وه يه که خير اتر بنوسم. ده مه وييت له و شوي نه وه ده ست پيیکه م که بيرم ديته وه.

"پيتهر" ه پچکوله ی جالالوکه¹

من خوم له و پروايه دام که سه رده ميکی مندالی ئاسوده و خوشم به سه ربردييت، به لام دايکم له و پروايه دا نه بوو. هيشتام به رله وه ی له قوتا بخانه دا وه ربگيرييم، هه والی هه لسوکه وته ناکومه لايه تيه کانی منيان به گووي دا دا.

¹ هاوکات ناوی گورانيه کی مندالانه و.

تاييه ته به پنگه ی په رتووک

يه که مين جار که دايکميان بو گفتوگو يه کی گرنگ بانگه يشکرد، نه و کاته بوو که من له باخچه ی ساوايان بووم. منداله کان سه رقالي ياريکردنی خويان بوون، منيش به دريژايی نه و پيش نيوه رپويه هه ر دانيشتبوو و چاوم تيپرپيوون. به لام مه زاجم په ست و توند نه بوو. من چيژم له ته ماشا کردنی ژياني پرله چالاکی نه و مندالانه ده بينی. زوربه ی مندالان پييان خوشه ته ماشای به چکه پشيله و ته يری که ناری و "هامسته ر"² بکه ن، منيش پيم خوشبوو، به لام به لامه وه خوشتربوو له منداله کان وردبمه وه. جگه له وهش من به رپيوه م ده بردن، من برياری هه موو نه و شتانه م ده دا که ده يانکرد و ده يانوت. نه وان خويان نه وه يان نه ده زانی، ته نانه ت ماموستا که شمان په ی به وه نه ده برد. هه ندی جار تام ليده هات، له به رنه وه ناچاربووم له ماله وه بمامايه ته وه و گوئ بو نرخی بورسه کان شلېکه م. نه و پروژانه باخچه ی ساوايان به ته واوه تی خاموشبوو و هيچ شتيکی وای تي دا پروونه ده دا، ته نها نه وهنده نه بييت که منداله کان جلوه رگی ده ره وه يان له به رده کرد و دايانده کهنده وه، له به ريانده کرد و دايانده کهنده وه. من به خيليم پينه ده بردن. و ا بزانه ته نانه ت نانی نيوه روشيان نه ده خوارد. ته نها رورثی يه که شه ممان باوکم ده بينی. رورثيکیان پيیکه وه رويشتين بو سيړک. زورم به لاوه خوشبوو، به لام که هاتمه وه ماله وه نه خشي سيړکيکی تاييه ت به خوم دارشت، وه زوريش باشتربوو له و سيړکه ی که له گه ل باوکمدا بينيم. نه و کاته هيشتام فيری نوسين نه بوو بووم، به لام سيړکيکی نايابی پر به دلی خوم له ميشکما خولقاند. هينده سهخت نه بوو. وي نه ی سيړکه که ی خوشم کيشا، ته نها به هيلکاری

² گيانداريکی شيرده ره و له کهروي شک و مشک ده چييت و.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

دایکم وهک ناره‌زایی دهربرپینیک وتی؛ «کهواته به‌لایه‌نی که‌مه‌وه هیچ نه‌بیّت ده‌زانی که کچی‌کی هه‌یه»

منیش بۆم پروونکرده‌وه و وتم؛ «به‌لّی، به‌لام لهو برپوایه‌دابوو که خنکابیّت. چونکه کچی به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که لهو کاته‌دا که ته‌مه‌نی سال و نیویک بووه، که‌وتۆته ناو پوباری "ئاکهرس"هوه. ئه‌و کاته ناوی "نانا لیس"بووه. دواتریش به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که نه‌یده‌زانی که ماوه» دایکم به‌ته‌واوه‌تی سه‌ریسورپما. له‌وه ده‌چوو باوه‌ر به‌چیرۆکه‌که‌م نه‌کات، له‌به‌رئه‌وه وتم؛ «به‌لام خۆشبه‌ختانه ژنیکی فالگره‌وه له‌ناو ئاوه سارده‌که‌دا رزگاری ده‌کات، ئه‌و ژنه به‌ته‌نها له "نیودالن"دا له‌ناو که‌ره‌قانه‌یه‌کی په‌مه‌یدا ده‌ژیا. له‌و رۆژه‌شه‌وه کچی به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که له‌گه‌لّ ئه‌و ژنه فالگره‌وه‌یه‌دا له‌ناو که‌ره‌قانه‌که‌دا ژیا‌نی به‌سه‌رده‌برد»

دایکم جگه‌ره‌یه‌کی بۆ داگیرساند. دیاربوو نائارامبوو، به‌خۆی و جلوه‌رگه ته‌سکه‌که‌ی به‌ریه‌وه به‌هیاوشی ده‌هات و ده‌چوو؛ «به‌راستی له‌که‌ره‌قانه‌یه‌که‌دا ده‌ژیا»؟

من سه‌رم بۆ له‌قاند؛ «کچه‌ی به‌پّیوه‌به‌ر هه‌ر له‌کاتی له‌دایک بوونی‌ه‌وه له‌که‌ره‌قانه‌یه‌کی سیرکه‌دا ده‌ژیا. له‌به‌رئه‌وه به‌لایه‌وه زۆر زۆر سه‌یرده‌بوو ئه‌گه‌ر له‌پریکدا بیانگواستایه‌ته‌وه ناو یه‌کیک له‌ئه‌پارتمان‌ه‌کانی باله‌خانه مۆدیرنه‌کان. ژنه‌ی فالگره‌وه‌که نه‌یده‌زانی ناوی کچه‌که چیه، به‌لام به‌ناوی "په‌نینا مه‌نینا"وه بانگی ده‌کرد و له‌وه به‌دواشه‌وه ئه‌و ناوه‌ی به‌سه‌ردا دا‌برا»

له‌ویدا دایکم پرسیاریکی کرد و وتی؛ «ئه‌ی چۆن گه‌پایه‌وه بۆ ناو سیرکه‌که؟»

کیشانی خیمه و گه‌وره‌کانیشه‌وه نه‌وه‌ستام، به‌لکو وینه‌ی هه‌موو ئازهل و پال‌ه‌وانه‌کانی سیرکه‌که‌شم کیشا. من وینه‌کیشانه‌که‌م به‌لاوه سه‌ختبوو، چونکه له‌و بواره‌دا هینده به‌هره‌مه‌ند نه‌بووم، له‌به‌رئه‌وه زۆر به‌رله‌وه‌ی ده‌ستبه‌که‌م به‌قوتابخانه، وازم له‌ وینه‌کیشان هینا. له‌سه‌ر فه‌رشه‌گه‌وره‌که دانیشتبوووم و به‌ناسته‌م ده‌جولامه‌وه. دایکیشم زوو زوو ده‌یوت «ئه‌وه تۆ بیر له‌چی ده‌که‌یته‌وه؟» منیش راست و دروست وه‌لامم دایه‌وه و وتم «یاری سیرک ده‌که‌م» دواتریش ئه‌و وتی «ئه‌ی بۆ یاریه‌کی تر نه‌که‌ین؟»

منیش وتم؛ «ئه‌و کچه‌ی که‌خۆی به‌جۆلانه‌که‌دا هه‌لواسیوه ناوی "په‌نینا مه‌نینا"یه. ئه‌و کچی به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که‌یه. به‌لام هیچ که‌سیک له‌سیرکه‌که‌دا ئه‌و راستیه نازانیّت، خۆشی نازانیّت، ته‌نانه‌ت به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که‌ش بیئاگایه له‌و راستیه»

دایکم به‌سه‌رنجه‌وه گوپی بۆ شلکردبووم. ده‌نگی رادیۆکه‌ی کزکرد و منیش له‌سه‌ر قسه‌کانم به‌رده‌وامبووم؛ «پۆژیک له‌پۆژان له‌جۆلانه‌که‌وه ده‌که‌وینه‌ خواره‌وه و ملی ده‌شکیت. ئه‌وه‌ش دوا‌هه‌مین نمایشی سیرکه‌که ده‌بیّت له‌و شاره‌دا، چونکه له‌وه به‌دواوه هیچ که‌سیک نایه‌وینت بلیتی ئه‌و سیرکه‌که بکریّت. به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که به‌سه‌ر ئه‌و کچه داماو‌ده‌دا ده‌چه‌میته‌وه و زیره‌ باریکه‌که‌ی ملی کچه‌که ده‌بینیّت. به‌زیره‌که‌وه چاوه‌زاریکی پّیوه هه‌لواسراوه که له‌زه‌ره‌ک دروستکراوه و له‌ناویدا جالجالۆکه‌یه‌کی به‌به‌ردبووی تی‌دایه که ته‌مه‌نی چه‌نده‌ها ملیۆن سالّ ده‌بیّت. لیره‌شه‌وه به‌پّیوه‌به‌ری سیرکه‌که ئه‌وه‌ی بۆ پرونده‌بیته‌وه که "په‌نینا مه‌نینا" کچی خۆیه‌تی، چونکه کاتی خۆی که‌ ئه‌و کچه له‌دایک بووه، خۆی ئه‌و چاوه‌زاره ده‌گه‌من و بیۆینه‌یه‌ی بۆ کریوه»

www.pertwk.com

منیش له وهلامدا وتم؛ «که گه وره بوو. ئه مه یان تیگه یشتنی ئاسانه، که گه وره بوو خوئی ده پویشت بۆ سیرک. سه ختیش نه بوو بۆی، چونکه ئه و کاته هیشتام ئیفلیج نه بوو بوو!»

دایکم به رهنگاری قسه که می کرد و وتی؛ «ئئی خو ئه و له بیرری چوو بووه که کچی به ریوه بهری سیرکه که یه»
خه ریکوو ده ست له چیرۆکه که مه هه لبرگرم. ئه وه یه که مه جار نه بوو که دایکم نا ئومیدم بکات، جار جار ییک دایکم زور به ساکارانه بیرده کرده وه.

«ئئی باسی ئه وه مان کرد... من وتم ئه و نه یده زانی که کچی به ریوه بهری سیرکه که یه و به ریوه بهری سیرکه که ش ئه وه ی نه ده زانی. بئگومان که چه که ی خوئی نانا سیته وه، چونکه له و کاته وه ی ته مه نی سال و نیویک بووه ئه و چاوی پینه که وتوه»

له ویدا دایکم وایده زانی داده مینم و ناچارم بیر له دواتری چیرۆکه که مه بکه مه وه، به لام به هیج جوړیک پیویستم به بیرکردنه وه نه بوو. له سه ر گیرانه وه که مه به رده وامبووم؛ «هه مان ئه و رۆژه ی که ژنه فالگره وه که کچی به ریوه بهری سیرکه که ی له روبره که دا ده ره ینا، ته ماشای توپه کریستاله که ی کرد و پیشبینی ئه وه ی کرد که ئه و که چه بچکوله یه ده بیته پاله وانیک سیرکی به ناوبانگ، به و شیوه یه ش رۆژیک له رۆژان خوئی به پیی خوئی پرووی له جیهانی سیرک کرد. هه موو ئه و شتانه ی که فالگره وه یه کی راسته قینه له توپه کریستاله که یدا ده یبینی، کتومت دینه دی. هه رله به ره وه ش بوو که ژنه فالگره وه که ناویکی تایبته به سیرکی به که چه که به خشی، هه روا بۆد لنیایش هه ندی هونه ری تایبته به جۆلانه و پاله وانبازی فیڕکرد»

تایبته به پنگه ی په رتووک

له سه ر بیانۆ سه وزه که مان ته پله کیکی جگه ره ی لیوو، دایکم جگه ره که ی تیدا کوژانده وه و دواتر وتی؛ «به لام چ پیویستی ده کرد ژنه فالگره وه که فییری هونه ری سیرکی بکات»

قسه که مه پیپری؛ «ئه و کاته ی که "په نینا مه نینا" رۆیشت بۆ سیرکه که و توانای خوئی نیشان دان، یه که سه ر وه ک کارمه ندیک سیرک دایانمه زران. پاش ماوه یه کی که میش هینده ی "ئابووت و کوستیلو" ناوبانگی ده کرد. به لام به ریوه بهری سیرکه که ئه و کاته نه یده زانی که ئه وه کچی خویه تی. ئه گه ر ئه و راستیه ی بزانیایه، ئه و بئگومان نه یده هیشت ئه و هه موو هونه ره پر مه رترسیانه ئه نجام بدات»
دایکم وتی؛ «وازانم ئیتر من ده سته لده گرم. تاقه تی پیاسه یه کی ناو باخچه که ت هیه؟»

به لام من له سه ر باسه که مه به رده وامبووم؛ «جگه له وه ش ژنه فالگره وه که له توپه کریستاله که یدا ئه وه شی بینوو که "په نینا مه نینا" رۆژیک له رۆژان له سیرکه که دا ملی خوئی ده شکینیت... هیج که سیک ناتوانیت به هیج شیوه یه ک به رهنگاری بکات له به رده م پیشبینی که دا که هه ر بیته دی. له به ره وه ژنه فالگره وه که هه موو شته کانی کو ده کاته وه و ده گوژیته وه بۆ سوید»

دایکم چوو شتیک له چیشتخانه که به یینیت. سه لکه که له رمیک گه وه ری به ده سته وه گرتوو و ده می داچرپیوو. به لایه نی که مه وه ئه و سه لکه که له رمه له و توپه کریستاله نه ده چوو؛

«ئهی بۆچی گواستیه وه بۆ سوید؟»

له وه و پیش بیرم له وه ش کرد بووه. له وه لامدا وتم؛ «بۆ ئه وه ی به ریوه بهری سیرکه که و ژنه فالگره وه که شه ر له سه ره وه نه که ن که "په نینا مه نینا" له لای کامیان بمینیتته وه، چونکه وه ک پیشبینی

کردبوو ملی خوۍ دهشکېښت و ئه و کاته بېگومان پېوېستی به که سېک ده بېت که ئاگای لېږت»

دایکم وهک پرسپاریک وتی؛ «باشه، ژنه فالگره وه که دهیزانی که به پړوه بهری سېرکه که باوکی کچه که یه؟»

«نه خیر، ئه و کاته بوۍ دهرکه وت که "په نینا مه نینا" چوو بوۍ سېرک. تنه ئه و کاته له توپه کریستاله که یدا ئه و راستیه یی بینی که کچه که رېک له دواۍ مل شکاندنه که یه وه به باوکی شاد ده بېته وه، لېره شه وه ژنه فالگره وه که وای به باشزانی که ره قانه که ی بگوږزېته وه بوۍ سوید. پپی باشبوو که "په نینا مه نینا" له دوا جاردا به باوکی شاد ده بېته وه، به لام به لایه وه شتیکی خراپوو که دباویه ملی بشکایه بوۍ ئه وه ی باوکی بیناسیایه ته وه»

له ویدا نه مده زانی به چ شیوه یه که به رده وامی به چیرۆکه که م بدهم. نه که له بهرته وه ی که سه خنبوو، به لکو به پیچه وانه وه، چنده ها بواری جیاوازم له بهرته ستدا بوو. وتم؛ «دواتر "په نینا مه نینا" له سهر کورسیه کی تایبته به که مئندامان ژیان به سه رده بات و له سېرکه که دا په شمه که دفروشیت. په شمه کی زور تایبته یه و هه موو ئه وانه ش که له و په شمه که ده خون له راده به دهر به گالته بازه کانی سېرکه که پیده که ن، له پیکه نیندا خه ریکه هه ناسه یان سوار بېت. که په تیکیشیان به راستی کوړکی بچکوله هه ناسه ی سوار ده بېت. دواتر که دېته وه سه رخوۍ ده لیت؛ "پیم خو شبوو که هیڅه زور به گالته بازه کان پیکه نیم، به لام زورم به لاوه خو شنه بوو که هه ناسه م بوۍ نه ددرا»

له راستیدا لېره دا ئه و چیرۆکه ی که دهر باره ی "په نینا مه نینا" بوو کو تایی پیهات، چونکه ده ستمکرد به باسکردنی ئه و کوړه ی که له بهر

تایبته به پنگه ی په رتووک

پیکه نین هه ناسه ی بوۍ نه درابوو. جگه له وه ش چنده ها گالته بازی تری سېرکه که شم له بهرته ستابوو که بیریان لېکه مه وه، وهک وتم خوۍ بهر پرسپاری هه موو سېرکه که بووم.

دایکم ئه وه ی نه ده زانی. وتی؛ «به لام خوۍ "په نینا مه نینا" دایکی هه بوو؟»

منیش له وه لامدا وتم _له راستیدا وایز نام قیزاندم_؛ «نه خیر، چونکه دایکی مردبوو!»

ئه و جا ده ستمکرد به گریان، وایز نام یه که سه عاتی په بهق گریام. دایکی شم، وهک هه میشه، دلنه وایی ده دامه وه. من چیرۆکه غه مگینه که م نه یخستمه گریان، به لکو گریان که م له بهرته وه بوو که له فه نتاسیای خوۍ ده ترسام. به دهرله وه ش له پیاوه بچکوله که ش ده ترسام که گوچانه هه یزه رانه که ی به ده سته وه بوو. له و کاته دا که م چیرۆکه که م ده گپرایه وه، له سهر سنووقه ئیرانیه که دانیشتبوو و ته ماشای قه وانه کانی دایکی ده کرد. به لام دواتر به زوره که دا ده هات و ده چوو. تنه ها من ده مبینی.

یه که مین جار ئه و پیاوه کلاو سه وزه م له خه ویکدا بینی. به لام له خه وه که هاته دهر وه و له و کاته وه به دوامه وه یه. ئه و له و برپایه شدا یه که ده سه لاتی به سهر مندا هه بېت.

فه نتاسی کردن ههر زور ئاسان بوو، وهک ئه وه وایوو که له سهر سه هو لیکي ته نک سه مابکه ییت، وهک ئه وه وایوو له سهر نوکی په نجه له سهر توپزالکی ناسک خوۍ وهرچه رخینیت و توپزاله که ش له سهر ئاوکی یه کجار قول بیت. هه میشه له ژیر رووکه شه که شیه وه شتیکی سارد و تاریک و نادیا ری لیبوو.

*

من هه‌رگیز به‌لامه‌وه سه‌خت نه‌بووه که فه‌نتاسی و هه‌قیقه‌ت له‌یه‌کتر جودابکه‌مه‌وه. به‌لکو گرفته‌که له‌وه‌دابوو که یادوه‌ری فه‌نتاسی و یادوه‌ری هه‌قیقه‌ت له‌یه‌کتر جیابکه‌مه‌وه. ئه‌وه‌ش شتیکی ته‌واو جیاوازه. من هه‌میشه ده‌متوانی ئه‌و شتانه جودابکه‌مه‌وه که به‌راستی ده‌مبین و ئه‌و شتانه‌ش که به‌خه‌یال وامده‌زانی ده‌یانبینیم. به‌لام به‌هه‌رحال له‌گه‌ل تیپه‌پوونی کاتدا سه‌خته بۆم پرووداوه راسته‌قینه‌کان له‌و پرووداوانه جودابکه‌مه‌وه که به‌خه‌یال دامپشتبوون. هی‌زی وه‌بیره‌اتنه‌وه‌م له‌توانایدا نیه ئه‌و شتانه‌ی که بینوووم و گویم لیوون له‌و شتانه جودابکاته‌وه که خۆم له‌خه‌یالی خۆمدا هه‌لمبه‌ستبوون. من ته‌نها یه‌ک یادوه‌ریم هه‌یه و له‌وی‌دا ده‌بی‌ت جی‌گای هه‌ردوو مۆرکه هه‌ستیه‌کانی رابووردو و فه‌نتاسیه کۆنه‌کانی تی‌دا بی‌ته‌وه. تیکه‌له‌ی ئه‌و دوو لایه‌نه‌ش ئه‌و شته پیکده‌هینی‌ت که پی‌ی ده‌وتری‌ت یادوه‌ری. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ندی جار ئه‌و دوو لایه‌نه تیکه‌لده‌که‌م، ئه‌و کاتانه هه‌ستده‌که‌م خه‌تای یادوه‌ریمه که لاوازه. لی‌ره‌شه‌وه له‌ باشت‌ترین حاله‌تدا ده‌رب‌رینه‌کانم ورد ده‌رناچن. چونکه جار‌جاریک شتی‌کم وه‌ک تاقی‌کردنه‌وه‌یه‌کی راستی بیردی‌ته‌وه، هه‌رچه‌نده له‌ هه‌قیقه‌تدا شتی‌ک بووه که به‌خه‌و بینوومه، به‌لام هۆکه‌ی ده‌گه‌رپی‌ته‌وه بۆ ئه‌وه‌ی که خاوه‌نی یادوه‌ریه‌کی باشم. من هه‌میشه که یه‌کی‌ک له‌و پرووداوانه‌م بیرده‌که‌وی‌ته‌وه که ته‌نها له‌ ناگایی مندا پروویانداوه، هه‌ستده‌که‌م سه‌رکه‌وتنی‌کم به‌سه‌ر یادوه‌ریمدا به‌ده‌سته‌ی‌ناوه.

زۆر جار به‌ته‌نها له‌ ماله‌وه ده‌بووم. دایکم تا پاشنیوه‌پوانی‌کی دره‌نگ له‌ خانه‌ی شاره‌وانی کاری ده‌کرد، هه‌ندی جاریش سه‌ردانی براده‌ره‌کانی ده‌کرد. من خۆشم هیچ براده‌ری‌کم نه‌بوو، چونکه هه‌زمده‌کرد سه‌ربه‌ستیم. ئه‌و شتانه‌ی که به‌ته‌نها ده‌متوانی بیانکه‌م، هی‌نده زۆر بوون که به‌هیچ جو‌ری‌ک نه‌ده‌کرا به‌راوردیانبکه‌م له‌گه‌ل ئه‌و شتانه‌ی که له‌گه‌ل خه‌لکانی تردا ده‌مکردن. هه‌میشه وام پی‌خۆش‌بوو که ته‌نها‌م. له‌ هه‌موو سه‌رده‌می مندا‌لیمدا ته‌نها چه‌ند جاری‌کی که‌مم بیرده‌که‌وی‌ته‌وه که بی‌تاقه‌تبوویم، هه‌موو ئه‌و جارانه‌ش له‌گه‌ل مندا‌لی‌کی هاوته‌مه‌نی خۆمدا بووم. بیرمدی‌ت یاری‌کردن له‌گه‌ل‌یاندا سه‌خت بوو، یاریه‌ خاوه‌ خاوه‌کانیان بی‌زاری‌ده‌کردم. هه‌ندی جاریش ده‌موت «ده‌بی‌ت به‌په‌له‌ بگه‌رپی‌مه‌وه ماله‌وه، چونکه میوانم دی‌ت»، به‌لام راستم نه‌ده‌کرد. من هه‌رگیز ئه‌و رۆژهم بیرناچیته‌وه که بۆ یه‌که‌مین جار کۆمه‌لی‌ک کو‌ر له‌ ده‌رگا‌که‌یان داین و ده‌یانویست له‌گه‌ل‌یاندا یاری‌بکه‌م. جلو‌به‌رگی پی‌سیان له‌به‌ردابوو، یه‌کی‌کیان چلم به‌ لوتی‌دا هات‌بووه خواره‌وه، پرس‌یاری‌کیان لی‌کردم و وتیان "حه‌زده‌که‌یت له‌گه‌ل‌ماندا یاری "کاوبۆ و هن‌دیه‌ سوره‌کان" بکه‌یت؟". درۆیه‌کم دۆزیه‌وه و وتم "سکم دی‌شی"، هه‌ندی جاری تری‌ش به‌س بۆ ئه‌وه‌ی له‌گه‌ل‌یاندا یاری نه‌که‌م، هۆکاری جوان‌ترم بۆ ده‌هۆنینه‌وه. هیچ خۆشیه‌کم له‌ یاری "کاوبۆ و هن‌دیه‌ سوره‌کان" نه‌ده‌بینی که له‌نی‌وان ته‌نافی جله‌کان و ماشینه‌کاندا ده‌یانکرد. من زۆر به‌شی‌وه‌یه‌کی باشت‌ر ئه‌و یاریه‌م له‌ فه‌نتاسی خۆمدا ده‌کرد؛ له‌وی‌دا چه‌نده‌ها ئه‌سپی جوان و ته‌وری هن‌دیم هه‌بوو، چه‌نده‌ها تفه‌نگ و تی‌روکه‌وان و کاوبۆ و سه‌رۆک هۆز و پزی‌شکی

جادو و گهرم به کارده هیئا. دهمتوانی له ژوره کهدا یان له چیشتخانه کهدا دابنیشم و به بیئ ئه وهی بجولیمه وه قه شه نگترین و خوشترین شهری نیوان هندیه سوره کان و کاو بوکان بهینمه بهرچاوم، ههمیشه ش لایه نگری هندیه سوره کان بووم. ئه مپوکه تاراده یه که ههموو لایه نه کان پشتگیری هندیه سوره کان ده کهن، به لام تازه دره نگه. ههر له و کاته وهی که ته مه نم سی چوار سالان بوو حه زمه کرد ئه مریکیه کان بهرام به ریکی به توانایان هه بیئت. ئه گهر هه ولوته قه لای من نه بوایه، له وانه یه ئه مپوکه ته نانه ت یه که شوینی ئارام و پرناسایش نه بوایه که هندیه سوره کانی تییدا بزین.

کورپه کان چهنده ها جاریتیش هاتنه وه بۆلام. ده یانویست یاری هه لماتین و جو جو و فنبولنیان له گه لدا بکه م، پییان خوشبوو پیکه وه بهری سنجو بخهینه ناو قامیشی بۆشه وه و فووی پیابکه یین و بیگرینه یه کتری، به لام له گه لئه وه شدا ههرزوو ده ستیان له بیزارکردنم هه لگرت و بهراکردن به پلیکانه کانداه چوونه خواره وه. هینده ی دیته وه یادم له ته مه نی هه شت نو سالییدا چیتر هیچ که سیک له ده رگای نه ده دام بۆ ئه وهی یاری له گه لدا بکه م. هه ندی جار له پشت په رده په ره په رکه ی چیشتخانه که وه له سه ر کورسیه که داده نیشتم و به دزیه وه سهیری منداله هاوته مه نه کانی خۆم ده کرد. وه که شتیکی کاتی به لامه وه خه مپه وینبوو، به لام قه ت هه ستم نه ده کرد پیویستم به وه بیئت به جهسته له گه لیاندابم.

ئه و شیوازی ژیانهم له گه ل ته مه نی بالقبوونمدا شیرازه ی تیکچوو. له و کاته وهی که ته مه نم گه یشته دوانزه سال، زوړ شت هه بوون که حه زمه کرد له گه ل کچیکی هاوته مه نی خۆمدا بیکه م به لاشمه وه ئاسایی بوو گهر چهنده ها سالییش له خۆم به ته مه نتر بوایه.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

ئاره زووه کانم نا ئارامی کرد بووم، به لام هه رگیز پرووینه دا که کچی که له ده رگام بدات و بانگم بکاته ده ره وه. هیچ لاریه که م نه ده بوو ئه گهر له گه ل کچی کهدا که دلم بۆ لییدا یه پیاسه یه کی قه راغ ئاوم بکر دایه، یان له گه لییدا بجووما یه ته لای ده ریایه ی "سه له مه نده ر" وه. ئه و کاته ش که به قولی تاسه ی شتیکی راسته قینه م کرد، بۆ یه که مین جار بوو له ژیانمدا که هه ستم به ته نهایی کرد. ته نهایی و تاسه کردن دوو دیوی هه مان بابه تن.

*

ئه و کاتانه ی به ته نه ها له ماله وه ده بووم، به رده وام خه ریکی ته له فونکاری بووم و تاراده یه کیش ته نه ها ههر بۆ "پابواردن" به کارم ده هیئا. ته کسیه کان له سه ری سه ره وهی لیسته ی پابواردنه که مدابوون. که ره تیکیان شه ش ته کسیم به یه که وه بۆ مالیکی بهرام بهرمان بانگ کرد. به لامه وه خوشبوو له سه ر په نجه ره ی چیشتخانه که مان دابنیشم و ته ماشای ئه و هه موو ته کسیانه بکه م که ده هاتنه کو لانه که وه. هینده ی نه برد شو فییری ته کسیه کان له ماشینه کانیان دابه زین و که وتنه قسه کردن له گه ل یه کتری، بیگومان مه زنه ی ئاهه نگیکی قاوه خواردنه وهی گه وره یان ده کرد و له و خه یاله دابوون هه موو میوانه کان بگه یه ننه وه مالی خویان. دوا جار یه کیکیان به ره و پاروهی باله خانه که رویش و زهنگی ده رگای قاتی خواره وهی لییدا. به لام هیچ که سیک به ناوی "خانم نیلسن" وه له و خانه دا نه ده ژیا. ئه وان به ئاگا نه بوون له و راستیه، به لام من ده مزانی. که میک له ویدا مانه وه و له داخا ده ستیان به ملاولادا باده دا، دواتریش سواری

تایه ته به پنگه ی پرتووک

هه موو ئه وانه وهک یادوه ری پروداویکی راسته قینه له می شکم دایه، من هیچ گومانیکم له وه نیه. ته له فونه ره شه که ی سه رمیزه بچکوله که ی دالانه که بهرده وام فریویده دام. جار جاریک هه روا له سه ر کورسیه که داده نیشتم و هه ر له خۆمه وه ته له فونم بۆ یه کی که ده کرد. زۆرینه ی جاره کان که پیش کاتر می ری چوار ته له فونم ده کرد، ئافره تیک ته له فونه که ی هه لده گرت، کاتیکیش که ده که وتمه قسه کردن له گه لیدا، دهنگی خۆم لیده گوپی و پرسیری جیاوازم لیده کرد بۆ نمونه لیمده پرسی؛ "زوو زوو له گه ل می رده که تا ده خه ویت"، یا خود ده موت "جگه له می رده که ت له گه ل که سی تریشدا ده خه ویت؟" یان خۆم وهک پراویژکاری به ره می "سابا دی لۆکس" پی ده ناسان. ئه و کاتانه شم ده ژمارد که له گه ل ئافره ته کاندایه قسم ده کرد. زۆرینه ی جاره کان له چهند چرکه یه که تینه ده په ری، به لام که ره تیکیان زیاتر له نیو سه عات له گه ل ئافره تیکدا قسه مکرد، تائه و کاته ی تاقه تم هه بوو قسم له گه لدا کرد. به لام خۆ ده بوایه سنوریکیشم بۆ خۆم دابنایه، له دوا جاردایه پرسیریکی زۆر بی شه رمانه م لیکرد و ناچارانه که وته بۆ له بۆل و وتی؛ «ئه مه به که مین که ره ته که گویم له شتی وابیت». له دلی خۆمدا وتم بی گومان گویت له شتی ئه وها نه بووه، به لام ئیدی ئه و ته له فونه که ی داخسته وه. من پیم وابوو که ئافره تیک به خته وه ربوو بیت، چونکه بواری بۆ ره خسا که زیاتر له نیو سه عات له گه لمدایه قسه بکات.

تاوانا ویکیش چیرۆکی دورودریژم بۆ ئه و ئافره تانه ده هۆنیه وه که قسم له گه لیاندا ده کرد. بۆ نمونه ده موت من ته مه نم ته نها هه وت ساله، به لام دایک و باوکم به پا پۆر سه فه ریان کردوه بۆ له نده ن و بۆ ماوه ی نۆ رۆژ ده بیت به ته نها بی گوزه رییم. زیاتریش ده موت؛

ماشینه کانیان بوونه وه و به په له ونبوون. به لام یه کی که له شۆفیره کان که می که زیاتر مایه وه و هه ر سه بیرى ئه ملاولای خۆی ده کرد، هه ر ده توت له سه ر ته خته ی شانۆیه که وه ستاوه، به لام ته ماشا که رانی نه ده بینى. له وانه یه بیرى له وه کرد بیته وه که ته نها خودا بتوانیت بی بینیت. من دانیشتبووم له په ره که ی په رده که وه ته ماشا مده کرد. پیکه نینم ده هات، قومیک شه ره تی پرته قالم له په ردا خه که ی خۆمدا خوارد وه، به لام پیا وه که هه ر له شوینی خۆیدا وه ستابوو. ئی خۆ هه ر هیچ نه بیت دهیتوانی بجیت له ماشینه که ییدا دابنیشیت و ئامیری ژماردن پاره که ی بکوژانایه ته وه.

ئه وه شم به لاوه خۆشبوو که ته له فونبکه م بۆ ته کسی و بیاننیرم بۆ شوینیکی تری شاره که. پیمخۆشبوو بیر له وه بکه مه وه که ته کسیه کان ده که ونه جو له و به شاره که دا ده خولینه وه، هه رچه نده نه شمه توانی به چاوی خۆم بیان بینم. من زۆر به پروونی له می شکى خۆمدا ده مبینن، له و بر وایه دام گه ر به راستیش بمبیننایه هه ر ئه وه نده م پیمخۆشبوایه. هه ندی جار ته له فونم بۆ ماشینی فریا گوزاری و ئاگر کوژی نه وه ش ده کرد. یه که که ره تیش ته له فونم بۆ پۆلیس کرد و وتم پیاویکی مردووم له کیلگه که دا بینیه. ناچار بووم ناوی خۆم و ناو نیشان و ناوی قوتا بخانه که شیمان پیلیم. منیش به بی هیچ گرفتیک له خۆمه وه هه موویم بۆ هه لبه ستن، ده مزانی که ماشینی پۆلیسه که به نا چاری ده بیت به لای باله خانه که ی ئیمه دا تی په ری ت، هه لبه ته بۆ ئه وه ی بگاته لای کیلگه که. پاش هه شت خوله کی ریک ماشینیکی پۆلیس په ییدا بوو، دوو خوله کیش به دوا یدا ماشینیکی فریا گوزاری هات. ئه وانه هه موویان ماشینی من بوون.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

باشم له‌ده‌ستدابیټ. له‌راستیدا هه‌ستمده‌کرد شتیکی باشبوو که نه‌وه پرویدا، چونکه له‌وه‌به‌دواوه ده‌بوايه زور به‌باشی بیرم له‌وه بگردایه‌ته‌وه که ته‌له‌فون بۆ چ که‌سیک بکه‌م. تاراده‌یه‌ک هه‌لبژاردنی نه‌وه که‌سانه‌ی که ده‌مویست ته‌له‌فونیان بۆ بکه‌م، وه‌ک کردنی ته‌له‌فونه‌که به‌لامه‌وه خو‌شبوو و چیژم لی‌ده‌بینی. ئیدی له‌و کاته به‌دواوه ژمی‌ریاری³ ته‌له‌فونه‌که‌مان چیتر به‌خیرایی نه‌ده‌خولایه‌وه.

من له‌ سه‌دا په‌نجا دل‌نیام له‌وه‌ی که که‌ره‌تیکیان له‌گه‌ل "ئاینه‌ گیرده‌ه‌رسن" ی سه‌روک وه‌زیراندا قسه‌م کرد. به‌لام ری‌شی تی‌ده‌چیټ که یادوه‌ریه‌کی فه‌نتاسیم بیټ و هیچی تر. به‌لام له‌ سه‌دا سه‌د دل‌نیام له‌وه‌ی که ته‌له‌فونم بۆ کارگه‌ی "نورا" کرد، چونکه ساردیه‌کی "سولوا"م کړیوو و تامی‌کی ترشای ده‌دا. به‌ته‌واوه‌تی بیرم دی‌ته‌وه، چونکه چه‌ند پوژیک دواتر سنو‌فیک ساردی "سولوا"یان بۆ هی‌نامه به‌ر ده‌رگا. به‌دایکیشم وت که نه‌وه سنو‌قه ساردیه‌م له‌ پی‌ش‌پ‌ک‌یه‌که‌دا برد‌وته‌وه که دوو‌کانداره‌که سازی کردبوو. چه‌نده‌ها پرسیاری لی‌کردم، به‌لام من پی‌م‌خو‌ش‌بوو، چونکه به‌رده‌وام ده‌بوايه وه‌لامی پرسیاره‌کانیم بدو‌زیبایه‌ته‌وه. وای‌زانم دایکیشم نه‌وه جو‌ره گفتو‌گویی زه‌ره‌کانه‌ی پی‌خو‌ش‌بوو. هه‌تاوه‌کو به‌ته‌واوه‌تیش دل‌نیا نه‌بوو له‌وه‌ی که راستی ده‌لیم، وازی لی‌نه‌هینام.

که‌ره‌تیکی‌شیان به‌ته‌له‌فون باسی‌کی سه‌رنج‌راک‌یشه‌رم له‌گه‌ل "ئولاو"ی پاشادا سازدا. پیکه‌وتین پیکه‌وه گه‌شتی‌کی تی‌روته‌سه‌ل بۆ ناوچه‌یه‌کی

یه‌خچال‌یکمان کړیوه و دایکم پړی کردووه له‌ خواردن بۆم، به‌لام ناو‌یرم هیچ شتی‌ک ده‌ره‌بینم و بی‌خۆم، چونکه ده‌ترسم چه‌قو تی‌زه‌کان به‌کاربه‌ینم و شو‌ینی‌کی خو‌م برینار بکه‌م. یان به‌ شی‌وه‌یه‌کی تر ده‌ستم به‌قسه‌کانم ده‌کرد و ده‌موت باوکم چوو به‌ پاره‌ قه‌تی و دایکیشم نه‌خو‌شه و له‌ جی‌گادا که‌وتوو، هی‌نده نه‌خو‌شه که ناتوانیټ قسه‌بکات. نه‌وانیش له‌را‌ده‌به‌ده‌ر ده‌ستی یارمه‌تیان بۆ در‌ی‌زده‌کردم، هه‌لبه‌ته گه‌ر ته‌نها ناو و ناو‌نیشانی خو‌م بدایه به‌ ئافره‌ته‌کان. به‌لام بی‌گومان نه‌مده‌ویست نه‌وه زانیاریه تایبه‌تیانه‌ی خو‌میان بخه‌مه به‌رده‌ست. له‌به‌ره‌وه وام به‌باشده‌زانی بل‌یم پیاو‌یکی بچ‌کوله له‌ مال‌ه‌که‌ماندایه و هه‌روا بۆ خو‌شی فریو‌یدام که ته‌له‌فونتان بۆ بکه‌م. ده‌موت بال‌ای ته‌نها یه‌ک مه‌تره و له‌مه‌سه‌ره‌وه بۆ نه‌وسه‌ری مال‌ه‌که را‌ده‌کات. دواتریش ده‌موت؛ «نه‌گه‌ر به‌قسه‌ی نه‌وه نه‌که‌م، به‌ گو‌چانه‌که‌ی لی‌مده‌دات»

که‌ره‌تیکیان دایکم له‌سه‌ر پاره‌ی ته‌له‌فون کردی به‌ بۆ‌له‌بۆل. زور زور تو‌ره بوو، منیش یه‌کسه‌ر دانم به‌ کاره‌که‌ی خو‌مدا نا. وتم من پو‌ژانه ته‌له‌فون بۆ به‌داله ده‌که‌م بۆ‌نه‌وه‌ی بزانه‌م کاتر‌می‌ر چه‌نده، هه‌رچه‌نده خو‌شم نه‌وه ده‌زانم. پی‌شموت هه‌ندی جار شه‌ش هه‌وت که‌ره‌ت له‌سه‌ریه‌ک ته‌له‌فون بۆ کاتر‌می‌ر ده‌که‌م، چونکه بی‌تاقه‌تم. به‌شی‌وه‌یه‌ک خو‌م نیشانی دایک‌مدا وه‌ک نه‌وه‌ی که نه‌زانم نه‌وه ئافره‌ته‌ی کاتر‌می‌ره‌که ده‌لیټ، ئافره‌تی‌کی راسته‌قینه‌ نیه. وتم ئاخ‌ر نه‌مویست قسه‌ی له‌گه‌ل‌دا بکه‌م، بۆیه به‌رده‌وام ته‌له‌فونم بۆ ده‌کرد. یه‌کسه‌ر دایکم به‌خشی‌می. من خو‌شم له‌و بر‌وایه‌دا‌بووم که بمبه‌خشیټ. له‌و پو‌ژه‌وه له‌سه‌ر نه‌وه پیکه‌وتین که پو‌ژانه له‌ دوو‌جار زی‌اتر ته‌له‌فون نه‌که‌م. من نه‌وه په‌یمان‌ه‌م برده‌سه‌ر، ته‌نانه‌ت پی‌شم وان‌ه‌بوو که شتی‌کی

³ته‌له‌فونه‌که‌ی ژمی‌ریاری‌کی تایبه‌تی هه‌بوو که هه‌موو نه‌وه یه‌کانه‌ی ده‌ژمارد که به‌کارده‌هینران و.

بەفرای پیکبەین و خلیسکینە سەر بەفر بکەین، لەبەرئەوێ هێچمان کەسێکی واما نەدەناسی کە حەزبەین لەگەڵیدا سەفەرێکی ئاوها بکەین. لە تەلەفونەکەدا پێی و تم کە پاشایەتی شتیکی ناخۆشە، دواتریش پرسیاریکی لێکردم و وتی "بە بڕوای تۆ شتیکی منداڵانە دەکەم ئەگەر قیتاریکی کارەبایی یەكجار گەورە بکرم و لە هۆلی سەمای کۆشکدا دایبێم؟" منیش وتم؛ "هەتا بلییت بیروکەیهکی باشە، بەلام بە مەرجیک پێگەم پێبدریت کە لە دانانی قیتارەکەدا بەشداربم". پەیمانیدا و وتی کەواتە دەبیت قیتاریکی "میرکلین" بیت، وە بەلایەنی کەمەو دەبیت چوار جار لە قیتارە کارەباییەکی "مۆزەخانە تەکنیکی" گەورەتر بیت. من دەمزانی کە پاشا زۆر زۆر لە مۆزەخانە تەکنیکی دەولەمەندترە. تەنانەت من خۆم خاوەنی مەکینەیهکی هەلم و سییتیکی میکانۆ بووم، بەلام قیتاری "میرکلین" م نەبوو.

من لەسەدا 99 دانیام کە هەموو ئەو بەسەرھاتە پەيوەندی بە پاشاوە هەیه، یادوهریهکی فەنتاسیی خۆمە. بەلام ئەو مانای ئەو نەبەخشییت کە راست نیە. ئەو قیتارە کارەباییە کە من و پاشا چەند حەفتەیهک دواي قسەکانمان لە کۆشکەکەدا دامانەزراند، هەروەکو مانگ و خۆر راستەقینەبوو. هەتاوەکو ئەمڕۆکەش وینەیهکی وردی شیوازی دانانی دەزگا کەم لە بەرچاودایە. تا ئێستاکەش تونیلەکان و قەدپاللی شاخەکان دەبینم، تائەم کاتەش شوینی گۆرینی سکەکان و شوستە قیتارەکان بەروونی لەمیشکمدایە. کە تەواو بووین نزیکە پەنجا مەکینە قیتار پراکیشانمان هەبوو، زۆربەي هەرە زۆریشیان گۆپی پێوہبوو.

تایبەتە بە پێگەي پەرتووک

پۆرتیکیان کۆرە گەورەکەي پاشا ھاتە ھۆلی سەمای کۆشکەو و داوای لێکردین هەموو ئەو ناوہ پاکبکەینەو، چونکە دەبیست لەو ھۆلە گەورەیدا ئاھەنگیک بۆ گەنجان سازبکات. کۆرە گەورەي پاشا پانزە ساڵ لەمن گەورەتر بوو و پۆرتیکی زۆری ھەبوو لەلام، بەلام فەرمانکردنی بەسەر پاشادا وەک شتیکی ناھەقانە دەھاتە بەرچاوم. ھەر ھێچ نەبیت ئەو کارەي شکاندنی ھەموو داب و نەريتیکبوو. من و پاشاش نەمانویست دەمودەست قیتارەکە لابەرین، لەبەرئەو کۆری پاشا پۆشت و پاش ماوہیەکی کەم بە خۆی و بتلیک مەشروبی "کەفیر" ھە 4 گەرايەو، بتلەکەي گرتە سکەي قیتارەکە و وردوخاشبوو، شلەي "کەفیر"ی ترش بەسەر ھەموو دەزگا کەدا بڵاوبوو ھە. دیمەنیکی ساردی زستانە بالی بەسەر ئەو ناوہدا کیشا، بەلام جیاوازتر بوو لە دیمەن و بۆنی پۆرتیکی یەکشەممەي سەر کۆمەلە گردەکانی "ھۆلمنکۆلن". لەو پۆزەوہ ئیدی یاری قیتار لە کۆشکدا کوتایی پێھات.

*

وەک وتم دایکم لە شارەوانی کاریدەکرد، ھەرلەبەر ئەو ھۆیە زوو زوو بلیتی خۆرایی شانۆگەریان پێدەبەخشی. ھەمیشەش دوو بلیتی وەردەگرت، لەکاتیکیشدا کەدایک و باوکم چارەي یەکتریان نەدەویست، ناچار دەبووم من لەگەڵیدا بڕۆم. بەو شیوہیەش پێویستی نەدەکرد بەدوای دایەنیکدا بگەریت کە ئاگای لیمبیت. من لەوہوپیش زۆرم لەو دایەنە شەکەت و ماندوو کردبوو.

⁴خواردنەوہیەکی قەفقازیە لە ترشاندنی شیري مانگا دیتەبەرھەم.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

شانوگه ریه که هر یه کجار په پوتیش بوايه، نه و کاته ش هر به قازانجی من ده شکایه وه، چونکه له ریگای مال وه دا بابه تیکی زورمان ده که وته به رده ست که تاوتویان بکه ی.

دایکم پیی ناخو شبوو که دهموت شانوگه ریه کی خراپوو، و ازانم وای پییا شتربوو که بلیم شانوگه ریه کی بیزار که ربوو.

زورجاریش که له شانوگه ریه کی یان له سینه ما ده گه راینه وه، له چی شتخانه که ماندا داده نیشتین و به رده و امیمان به قسه کانمان ده دا. دایکم مومی داده گیرساند و هه ندی خواردنی خو شی لیږه نا. بو نمونه خواردنی هر زور ئاسایی وه ک با ستورمه و نان و خه یاری سویرکراوی داده نا، به لام خو شترین خواردن به لای منه وه خواردنی "ته تار"⁵ بو له گه ل زهر دینه ی کال و "شه فه له" دا⁶. به پروای دایکم نه و کاته من هی شتام کاتی نه و هم نه هاتبوو که بتوانم شه فه له بخوم، نیمه زور که رت باسی نه و همان ده کرد، به لام و ازانم له ناخیدا زوری پیخو شبوو که من حزم له و جوړه خواردنه بوو. نه و به س نه و هی پینا خو شده بوو که دهموت شانوگه ریه کی خراپوو، یان که دهموت فلان یان فیسار ده رینه ر، ده رینه ریکی قوره.

من هه می شه پړوگرامه کانم به وردی ده خو ینده وه، چونکه بو من نوسرابوون، بیگومان ناوی هه موو نه کته ره گرنگه کانیشم ده زانی. دایکم پیی و ابوو له تامم ده رکړد بیت، چونکه دواتر فیوری ناوی نه و

هه می شه که ده رپو شتین بو شانوگه ریه کی جلوه رگی نایابمان له به رده کرد. دایکم به رله وهی بریار بدات چ چاکه تیکی یان ماکسیه ک له به ربکات، زورینه ی جاره کان نمایش کی بچکوله ی جلی موده ی بو ده نوانم. دایکم پییده وتم پیاوه بچکوله که ی خوم. من یارمه تیم ده دا که چاکه ته دریزه که ی دابکه نیی و له شوینی جل هه لواسینه که ی شانو ده ما به کارمه نده که. شقارته که ی له گیرفانی چاکه ته که ی مند ابو و هر منیش جگه ره م بو داده گیرساند، له پشو وه کانیشدا که له گه ل یه کی کدا سه رقالی قسه ده بوو، من ده چووم له سه ره دا ده وه ستام و خواردنه وه یه کم ده کړی. که ره تیکیان ویستم ساردیه کی "سولو" بو خوم بکرم و په ردا خیک "سینزانو"ش بو دایکم، به لام ئافره تی سه ر باره که په رداخه مه شرو به که ی دایکمی نه دامی، هه رچه نده دایکم ته نها دوو مه تریک له ولا میزی باره که وه وه ستابوو و یه ک له سه ریه ک چاوی لیږداده گرت. ئافره تی سه ر باره که وتی "بو م نیه مه شروبی "سینزانو" به مندال بفرو شم"، دایکیشم ناچار بوو ته شریف به ینیته لای باره که و په رداخه که ی وه ربگریت. دایکم توره بوو. که مبوون نه و مندالانه ی که ده هاتنه نه و شانوگه ریانه و دایکیشم ده یزانی که ئافره تی باره که زور به باشی من ده ناسی.

نه و کاتانه ش که له سینه ما یان شانویه ک ده گه راینه وه، ده که وتمه باسکردنی فیلمه که یان شانوگه ریه که و پای خوم به دایکم ده وت، پی شم ده وت به چ شیوه یه ک ده کرا با شتریکی بییت. هه ندی جار راست و ره وان دهموت شانوگه ریه کی خراپ بوو. قهت نه مده وت شانوگه ریه کی بیزار که ربوو، چونکه به راستی هه رگیز له شانودا بیتا قهت نه ده بووم. ته نانه ت بینینی خراپترین شانوگه ریشم به لاه سه رنجرا کی شه ربوو، هر ه یچ نه بییت مروقی راسته قینه روله کانیان ده بینی، نه گه ر

گوشتی گای بیچه وریه و زور به وردی له قیمه ی دده ن، دواتر به شیوه ی هه مبه رگر ده یخه نه سه ر پارچه یه ک نان و به کالی ده خوری و.

⁶ ده و نه کی که به ره که ی له خه یاری بچکوله ده چییت و ده کړیته ترشیات و.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

له‌ته‌مه‌نی یانزه سالی‌دا له‌گه‌ل دایک‌دا فیلمی "گلۆپه‌کانی شار"ی "شاپلن"م بینی. ئەو فیلمه‌ گه‌وره‌ی کردم. له‌ویدا کاتیک که "گلایر برووم"م له‌ رۆلی سه‌ماکه‌ریکی بییه‌ختی بالیت‌دا بینی، بۆ یه‌که‌مین جار بۆم ده‌رکه‌وت که پربه‌دل حه‌زم له‌وه‌یه‌ له‌گه‌ل کچیک‌دا تیکه‌لیم که به‌ته‌مه‌ن زۆر له‌ خۆم گه‌وره‌تر بیت. دووه‌م جاریش ئەو کاته‌بوو که "ئاندری هیبورن"نم بینی که رۆلی "ئیلیزا"ی له‌ فیلمی "ئافره‌ته بی وینه‌که‌م"دا ده‌بینی. دایکم بلیتی یه‌که‌مین رۆژی نمایشکردنی فیلمه‌که‌ی له‌ نه‌رویج‌دا پییه‌خسرابوو.

من به‌تایبه‌تی حه‌زم له‌ "شاپلن" بوو، وه به‌تایبه‌تیش مۆسیقای فیلمه‌که‌ی، به‌رله‌ هه‌موو شتیکیش پارچه‌ مۆسیقا‌که‌ی فیلمی "گلۆپه‌کانی شار"که‌ی. هه‌رچه‌نده‌ رت‌می سه‌ره‌تایی مۆسیقا‌که‌ هه‌وینه‌ی رت‌می سه‌ره‌تای کۆنسیرتی پیاوۆی "چایکۆفسکی"بوو له‌ په‌یژه‌ی مۆسیقی سه‌ره‌کی "B"دا. له‌ میلۆدی "خه‌نده‌ی" سه‌رده‌مه‌ مۆدیرنه‌کان"یشدا هه‌مان شتم ده‌بینی؛ کتومت ته‌نها گۆرانه‌کی "خراب و بیتامی" پارچه‌ مۆسیقایه‌کی فۆکلۆری پووسیوو. جگه‌له‌وانه‌ش گومانم له‌ "شاپلن" ده‌کرد که هه‌ندیک بیروکه‌ی مۆسیقی له‌ "بۆتشینی"هوه‌ دزیبیت؛ به‌هه‌رحال مۆسیقا‌که‌ی ئه‌ویش هه‌روه‌ک "بۆتشینی"هه‌ست‌بزوینه‌ربوو. به‌لام له‌ هه‌موو باریک‌دا لایه‌نیکی باشیه‌ که "شاپلن"رینگه‌ی به‌ خۆی داوه‌ س‌روشی له‌ ئاوازدا هه‌ینه‌ره‌کانی ت‌روه‌ بۆ بیت، چونکه‌ من "چایکۆفسکی" و "بۆتشینی"شم خۆشه‌ویست، دایکیشم هه‌روه‌ها. که‌ره‌تیکیشیان چو‌وین بۆ ئۆپیرا و ته‌ماشای نمایشی ئۆپیرای "ئافره‌ته‌ په‌پوله‌که‌"مان کرد. هه‌ولم‌دا نه‌گ‌ریم، به‌لام زۆر سه‌خت‌بوو به‌لامه‌وه‌. من قورگم له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ پ‌ر‌نه‌بوو له‌ هه‌نسک که "پینکه‌رت‌ن" ئافره‌ته‌ په‌پوله‌که‌ به‌ج‌یده‌ه‌یل‌یت، له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ش نه‌بوو که

که‌سانه‌ش بووم که دیکۆری شانۆکانیان ده‌ک‌یشا. به‌لام ئەو منی به‌ پیاوه‌ بچکۆله‌که‌ی خۆی ده‌زانی، که‌واته‌ به‌راستی ده‌بوایه‌ پیاوه‌ بچکۆله‌که‌ی ئەو بوومایه‌. جارجاریک ئه‌گه‌ر جیره‌جیریکی که‌م له‌سه‌ر شانۆکه‌ رووییدا، خ‌یرا به‌چ‌رپه‌ ناوی یاریده‌ده‌ری ده‌ره‌ینه‌ره‌که‌م به‌ گوێی دایک‌دا ده‌چ‌رپاند.

که‌ره‌تیکیان له‌ شانۆگه‌ری "خانه‌ی بووکه‌کان"دا، ماک‌سیه‌که‌ی به‌ری "نۆرا" که‌وته‌ خواره‌وه‌. ماک‌سیه‌که‌ی ر‌یک له‌به‌رچاوی "دکتۆر رانک"دا خزایه‌ خواره‌وه‌. هه‌ردووکیان له‌ ژوره‌که‌دا به‌ته‌نها بوون، وه دوا‌هه‌مین قسه‌ی "دکتۆر رانک"یش ئەو حاله‌ته‌ کۆمیدیه‌ی دوپات‌کرده‌وه‌ که ر‌یک له‌و به‌شه‌دا روویدا که "نۆرا" کراسه‌که‌ی ل‌ئ‌ خزایه‌ خواره‌وه‌، پرس‌یاری ل‌یک‌رد و وتی؛ «ئ‌ه‌ی ئەو شته‌ قه‌شه‌نگانه‌ی تر چین که که‌میکی تر ده‌یان‌بینم؟» "نۆرا"ش له‌وه‌لام‌دا وتی؛ «چاوتان به‌ یه‌ک تۆزی ت‌ریش ناکه‌ویت، چونکه‌ ئ‌یوه‌ که‌سیکی د‌ل‌پاک و میه‌ره‌بان نین». له‌د‌وای ئەوه‌وه‌ خۆی له‌ده‌ستی "دکتۆر رانک" ر‌زگارکرد و یه‌ک‌سه‌ر کراسه‌که‌ی که‌وته‌ خواره‌وه‌. منیش خۆم به‌لای دایک‌دا چه‌مانه‌وه‌ و ناوی ئەو که‌سه‌م به‌ گویدا چ‌رپان که ئ‌هرکی جل‌وبه‌رگی شانۆکه‌ی له‌ ئەستۆدابوو.

ئ‌ی‌واره‌یه‌کیان تاد‌ره‌نگانیگ له‌گه‌ل دایک‌دا دانیشتی‌و‌وین و ناوه‌رۆکی شانۆگه‌ریه‌کمان تاوت‌و‌ئ ده‌کرد، ئەو ئ‌ی‌واره‌یه‌ پ‌یم‌وت که ش‌ی‌وه‌ی ده‌موچاوی له‌ "جاکلین که‌نه‌دی" ده‌چ‌یت. و‌اب‌زانم پ‌یی‌ خۆش‌بوو که و‌ام پ‌ی‌وت، به‌راستی‌ش ش‌ت‌یک نه‌بوو که هه‌روا بۆ ستایش و مه‌رای‌ی کردنی پ‌یم و ت‌ب‌یت. له‌به‌رچاوی مندا تا ر‌اده‌یه‌کی زۆر له‌ "جاکلین که‌نه‌دی" ده‌چوو.

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

"شەفەلە" ببیت، بەلام من خۆشم دان بەوەدا دەنیم کە هێشتام بچکۆلەبووم بۆ ئەوەی سەرسامی مۆسیقای کلاسیکی بم. ھاوکات کە مۆسیقا کەم بەبەرترین دەنگ لێدەدا، گۆییەکم لەلای قادرمە ی سەر دالانەکەبوو، بۆ ئەوەی گویم لە دەنگی پێی دایکم بێت ئەگەر بە پلیکانەکاندا سەربکەوێت. تاوانا تووکیش پیاوێ پچکۆلەکە لەبەردەم دەرگای دەروەدا گۆی قولاخ دەووستا، بۆ ئەوەی بزانی کەس بە پلیکانەکاندا سەردەکەوێت یان نا.

لەفەرەنگی گشتیدا هەندێ شتم دەربارە ی چایکۆفسکی خۆیندەو. چەند رۆژیکی کەم دوا ی ئەوەی بۆ یەکەمین جار سەمفۆنی "پاتیتیکو" ی پێشکەشکرد، بەنەخۆشی کۆلیرا مرد. ئەو گەرەترین شاکاری ژیا نیبوو. پاش نمایشکردنی ئەو سەمفۆنیە، چیتەر بەلایەووە گرنگ نەبوو کە ئاگاداری خۆی بێت ئاوی پاکژ بخواتەو. ئەو مۆسیقای هیمنکردنەو ی رۆحی کۆچکردووی خۆی نوسیەو و ئیدی هیچ تۆنیکی پێنەما. ئەو لەم ژیا نەدا تەواو بوو. منیش کە گویم بۆ دوا هەمین بەشی ئەو سەمفۆنیایە شلەکرد، تۆزیک هەستەدەکرد کە هیچ شتێک لەم ژیا نەدا نەماو تەو بۆ من.

من و دایکم هەرگیز باسی مردنمان نەدەکرد. هەرگیزیش باسی کچانم بۆ دایکم نەدەگێرایەو. من هەرەک چۆن وریابووم و بە دزیەو گویم لە سەمفۆنی "پاتیتیکو" دەگرت، بەهەمان شیوەش گۆفاریکی نیو پروونم لەدایکم دەشاردەو.

تەمەنم تەنھا حەوت ساڵ بوو کە فیلمی "لە رۆژەلاتی بەهشتەو" مان بینی، "جەمیس دیان" رۆلی "کال" ی دەبینی. دایکم خەریکبوو بەتەواو تەتی تیکبچیت کە لە کۆتایی فیلمەکەدا

ئافەرەتەکە لەکۆتایدا خۆی کوشت، من هەرلەسەرەتای بەشی دوو هەمەو زانیم بەو جۆرە کۆتایی دیت. بەلکو مۆسیقا کە کاریتیکردم، هەر لەبەشی یەکەمەووە خەریکبوو بمخاتە گریان، رێک لەو کاتەو دلم پێبوو کە "ئافەرەتە پەپۆلەکە" لەگەڵ ئافەرەتە گۆرانی بێژەکانی تردا بەرەو لوتکە ی گەردەکە سەردەکەوتن. ئەو کاتە تەمەنم تەنھا دوانزە ساڵ بوو، بەلام تا ئێستاکەش بەروونی وینە ی ئەو ئافەرەتەنەم لەبەرچاودایە کە بە خۆیان و چەترە ھاوینیە رەنگاو رەنگەکانیانەو بە دەم گۆرانیەو لە رێگاکی "ناگاساکی" یەو سەردەکەوتن.

لە مالهەو بە قەوان وە بە دەنگی "جوسی بیورلین و فیکتۆریا دی لۆس ئەنجلیس" ئۆپیرای "لا بۆهیە" مان⁷ لێدەدا، لەبەشی چوارەمدا "میمی" نەخۆشە و "موسیئا" بەدوا ی خۆیدا رایدەکیشت، دایکم هەمیشە لەو کاتەدا دەستی دەکرد بە لوشکەلوشک. منیش دەچوومە ژوربکی تر، بەلام دەرگا کەم دانەدەخست. حەزم نەدەکرد گویم لە گریان ی دایکم بێت، بەلام پێمخۆشبوو گۆی بۆ مۆسیقا کە شلەکەم، جار جار یکیش منیش دلم تەنگدەبوو یەک و دوو فرمیسکم بۆ هەلدەرشت.

هەتاو کە ئەو کاتە ی "گۆپەکانی شار" ی "شاپلن" م بینی، چایکۆفسکی و پۆتشینی تەنھا دوو بلیمەتبوون کە دەمناسین. زۆرجار ئەو کاتانە ی کە بەتەنھا لە مالهەو دەبووم دوا هەمین بەشی سەمفۆنیای "پاتیتیکو" م لێدەدا. بۆ من مایە ی شەرمەزاریەکی زۆر دەبوو ئەگەر دایکم پێی بزانی مایە. هێندە گەرەبوو بووم کە حەزم لە خواردنی

⁷ یەکیکە لە ئۆپیرا بەناوبانگەکانی پۆتشینی و.

دەستگیرانەكەى "كال" ناچاربوو لە باوكى "كال" بپارێتەو بۆ ئەوەى خۆشەويستى خۆى نیشانى كۆرەكەى بدات. دەستگیرانەكەى وتى: «ئازاردەچیزىت ئەگەر بزانیىت كەس خۆشى ناوییت. ئەو هەستە مرۆف دەكاتە شتیكى بەد. خۆشەويستى خۆتانى نیشانبدە. هەولبدە! تكتات لێدەكەم!»

باوكى "كال" بۆیە رقی لە كۆرەكەى بوو، چونكە وای هەستەكرد كە كۆرەكەى پشنگیری دایكى كردبیت، هەلبەتە ئەو كۆرەكەى و مێردەكەى بەجیى هیشتبوو و ببوو سۆزانیەكى بییهستى قەحبەخانەیهك. دواتر باوكى بەرلەمردنى فریای ئەو دەكەوێت كە لەگەڵ كۆرەكەى خۆیدا تەبا ببیتەو. داوا لە كۆرەكەى دەكات كە رۆخسەت بە پەرستارەكە بدات و بە كۆرەكەى دەلیت؛ «دەمەوێت تۆ ئاگات لەمن بێت». هەروەك ئەو و ابوو كە بلیت خۆشەمەوێت.

باسكردنى ئەو فیلمە بەلای دایكەمەو سەختبوو. من ئەو نەندە تێدەگەیشتم كە دایكەم داواى لە باوكەم كرد كە بروات و بەجیمان بهیلت. ئەو كاتە ئەو شتانه هیندە ئاسایی و باو نەبوو. هیندە زۆر نەندەبینى كە دایكەك باوكى مندالیكى بچكۆلە لە خانووەكەیاندا فریادەدەرەو.

ئەو ئیوارەیه بەرلەوێ بخواوین، دایكەم پێشنیاری ئەوێ كرد كە باوكەم بۆ نانخواردنى ئیوارەى یەكشەممە بانگ بكەین. من پێشنیارەكەیم بەلاو بەش بوو، بەلام نەشبوو بە هیچ، زۆر پەرۆشیش نەبووم داوا لە دایكەم بكەم كە تەلەفونى بۆ بكات و بانگى بكات.

هەروەك شتیكى خەوئاسا و نادیار بیرمەیتەو بەرلەوێ باوكەم بگوێزیتەو، شتیك لە مالهەكەماندا روویدا. دەكریت بەبیئەوێ خودى خەویكمان بیربیتەو، هیندەمان بێتەوید كە خەوێكەمان خۆش بوو

تایبەتە بە پێگەى پەرتووك

یان ناخۆش. من هیندەم دەزانى كە ئەو شتەى هەولمەدا لەبیری خۆمى بەرمەو، شتیكى سارد و رەقبوو. زیرەكانەش دەمتوانى هیندە زۆر پالى پێوێ بنیم كە چیتەر ئەو شتەم لەیادنەبوو كە دەمویست لەبیری خۆمى بەرمەو.

هیندەم لە یادبوو كە كتومت لەو كاتەدا چەند خەونیكى پرنهینیم بە پیاویكەو دەبینى، كە بەبالا رێك بەقەد خۆمبوو، بەلام پیاویكى تەواو و گەورەبوو، كلاًو لەسەردەكرد و گۆچانیكىشى بەدەستەو بوو، لەپریكدا بەیانیهكیان بەرۆژى رووناك لە ئاپارتمانەكەماندا بینیم هاتوچۆی دەكرد. هەر ئەو كاتەش هاتە مالهەكەمانەو كە باوكەم گواستیهو.

ئەو كاتە لەدلى خۆمدا دەموت لەوانەیه كەسیك لە ولاتى خەوندا هەبیت و بیری ئەو پیاوێ بكات. چونكە رپیتیدەچوو ئەو پیاوێ بچكۆلەیهش هاوسەر و مندالى جیهیشتبیت، یان لەوانەیه بەهوى رەفتارى خراپەو لەو حكایەتە دەركرابیتە دەرەو كە تێیدا بوو. بەلام خۆ پێشەدەچیت لە نیوان دوو هەقیقەتدا هاتوچۆیكردبیت. من بیرم بۆ ئەو دەچوو كە ئەو پیاوێ بچكۆلەیه هەموو شەویك لەگەڵ خەوتنى مندا، بە خیرایی بگەریتەو بۆ ولاتى خەون. ئەوێم بەلاو سەیر نەبوو، چونكە بەلایەنى كەمەو خۆم لە كاتى خەوتنمدا سەفەرمدەكرد بۆ ولاتى خەون. بەلام ئەوێم بەلاو سەیربوو كە ئەو پیاوێ بچكۆلەیه بەرۆژى رووناك دەیتوانى لە ئاپارتمانەكەماندا بێت و بچیت و پیاوێ بكات.

*

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

لەبەرەرامبەردا چووین بۆ شاری یارییەکە کۆبناگن. من لەو برۆایەدابوووم کە لەوویشت شاری یاریم بینیبیت، بەلام شاری یارییەکە کۆبناگن شتیکی تەواو جیاوازتربوو لە شاری یاری "ئیفارس"ی ولاتی خۆمان. هەستەکرد گەشتیاریکم و لە یەکیک لە ولاتانی دواکەوتوو هاتوووم. لەدلی خۆمدا دەموت ئەگەر منداڵانی دانیمارکی بێن بۆ نەروێج و سەردانی شاری یاری "ئیفارس" بکەن، ئاخۆ بە چ شیوەیەک نەروێجیەکان ببینن، من نەمدەوێرا بیر لەو بەکەمەوه.

باوکم باشتترین مەزاجی هەبوو. وایزەم نەختیک شانازی بەووه دەکرد کە توانی من بەریتە دەرەوهی ولات و هیندە دورم خاتەوه لە دایکم. لە پاپۆرەکەدا هەر بەشیوەی پیاویکی بەهیز و بەتوانا وتی؛ "بێگومان شتیکی باشە گەر دایکت چەند رۆژیک بۆ خۆی بەتەنها بیت". ئەو راست نەبوو. من دلنیاوووم کە حەزی دەکرد لەگەڵماندا بیت بۆ کۆبناگن، بەلام ئاشکرایە کە شتی وا بەهیچ جۆریک نەدەکرا، چونکە باوکم دەمیکبوو پێشنیاری کردبوو کە تەنها خۆم و خۆی ئەو سەفەرە بکەین. وای بۆ دەچم کە لە ماوهی سەفەرەکەماندا باوکم هەستیکرد کە من پێمخۆشتردەبوو ئەگەر دایکیشم لەگەڵماندا بەهاتایە بۆ شاری یارییەکە کۆبناگن. ئەو کاتە هەردوو کمان بەناو ئەو هەموو خەڵکەدا دەرۆشتین و باسی ئەو شتانەمان دەکرد کە دەمانبینین، یان ئەو شتانە کە بیرمان لێدەکردنەوه. زۆرجار من و دایکم کتومت بیرمان لە هەمان شت دەکردەوه. دەشمانتوانی لە کافیتییریایەک دابنیشین و باسی خۆش خۆش دابمەزرینین.

باوکم گیرفانی پرپوو لە پارهی دانیمارکی و دەیویست هەموو یاریەکان تاقیبکەینەوه؛ دەیویست سواری ماشینی کارەبایی و "قیتاری

www.pertwk.com

لە پۆلەکەماندا جگە لە من هیچ کەسیکی تر دایک و باوکی لە یەکتەر جیانەبووبوونەوه. بەلام باوکی یەکیک لە کچەکان کۆمونیستبوو، باوکی "هانس ئۆلا"یش لە زیندادابوو.

من بەلامەوه ئاساییبوو کە دایک و باوکم جیاوووبوونەوه، چونکە زیاتر پێمخۆشبوو لەیەک کاتدا لەگەڵ "یەکیکیان" دابم. جگەلەوهش وایزەم ئەو دیاریانە کە دایک و باوکی من لە رۆژی جەژنی لەدایک بوونی مەسیحدا پێیان دەبەخشیم، گرانتربوون لەو دیاریانە کە منداڵەکانی تر لە دایک و باوکیانەوه وەریانەگرت. من هەمیشە لەو جەژنەدا دوو دیاریم وەردەگرت. دایک و باوکم نەیان دەتوانی پێکەوه دیاری ئەو جەژنەم بۆبکەن، نەک هەرئەوه نەدەش، بەلکو وایزەم پێشبرکێی ئەوویانبوو کە کامیان دیاری جوانترم پێشکەشکات. هەرگیزیش هیچ دیاریەکیان بۆ یەکتەتری نەدەکری.

باوکم لەگەڵ خۆیدا دەبیردم بۆ تەماشاکردنی راکردنی سەربەفر و پێشبرکێی خۆهەڵدانی سەر بەفر. ئەو شارەزاییەکی تەواوی لە پێشبرکێی سەربەفر و خەمڵاندنی پلە یاریزانەکاندا هەبوو. خەتای ئەوی تێدا نیە کە دواتر من بووم بەو مەرقەفی کە ئەمڕۆکە هەم. لەسەر بەرزاییەکانی "هۆلمنکۆلن" بووین تەماشای ئەو سی یاریزانەکەمان کرد کە هەرسێکیان ناوێکیان بە پیتی "ت" دەستیپێدەکرد؛ "تۆرالف ئینگان"، "تۆرپیون ئیوگسیت" و "تۆرگیر برانتزیگ". ئەو کاتە هیشتام "وایرکۆلاس" پەیدا نەبووبوو. ئاسان دەهاتە بەرچاو. لەپێش "وایرکۆلاس"یشەوه بەی هیچ گرفتیک دەیانتوانی لەسەر بەرزاییە بە بەفردا پۆشراوەکەوه خۆیانەڵبدەن.

لە تەمەنی هەست سالییدا لەگەڵ باوکمدا بە پاپۆرەکە دانیمارک بەرهو کۆبناگن رۆشتین. تەنها یەک ئیوارە لەوئ ماینەوه، بەلام

تایه ته به پنگه ی په پرتووک

که م ده گه پرمه وه مال ه وه و نایا بترین شاری یاری دروسته ده که م. له و کاته دا چیتړ وینه م نه ده کیشا، له بهر نه وه ناچار بووم تا نه و په پری راده خو م بگو شم و هه مو و ورده کاریه کی شته کانم له یاد بیت. له دوا جاردا توانیم وینه یه کی پر وپری شاری یاری کوښها گن له می شکمدا بخول قینم، به لام ناچار بووم سکیچی شوینه کان له می شکمدا بکی شم، ناچار بووم هر هه مو و له بهر بکه م. به لامه وه سه خت بوو سه رنجی ته واوه تیم به شته کان ببه خشم، چونکه تاوانا تو ویک ده بوايه ته ماشای باوکم بکر دایه و شتی کم پی بوتایه، هه تاوه کو نه و هه سته ی لا دروست نه بیت که من سه فهره که مانم به دل نیه. پیک پی شنه وه ی شوینه که به جی به یلین بوکی کی په ر وینم برده وه، پلنگی کی سوور بوو. منیش به کچی کم به خشی که ده گریا، باوکم وایزانی له بهر میهره بانی پییده به خشم، چونکه نه و به هیچ جوړیک نه ییده زانی که من حزم له پلنگی کی سووری په ر وین نیه. نه گهر دایکم منی بدیایه که بوکی کی ناوا ده به مه وه، نه وا قاقای پی که نینکی خوی ناسای لی به ر زده بووه وه.

هیشتام هر له شاری یاری به که بووین که شوینی "قیتاری کی خپو" بنیاتنا، هه موو شتی کی تیدابوو، هر له په یکه ره له رزو که کانه وه هه تا خپو و جنو که کان. به لام من له ناوه راستی تونیله که دا مرو قی کی راسته قینه شم دانا. کابرایه کی ناسای پالتو له بهر بوو و کلاو ی کی له سه ردابوو، جار جاریک هه لده سایه سه ری و گو یزه ری کی داده کرمان. به مه زنه ی من نه و خه لکانه ی که سواری "قیتاری خپو" که ببن و له نا کاودا له تونیله که دا چاویان به مرو قی کی راسته قینه بکه ویت، نه وا زیاتر ده ترسن و زه رنه قیان ده چیت. له هه ندی شویندا له وانه یه بینینی مرو قی کی هینده ی بینینی خپو یک ترسنا کبیت، به لایه نی که مه وه

خپو" و چه رخ و فه له که گه وره که ببین، گه ره کی بوو کورسی کورسی و خل یسکینه و "تونیلی خو شه ویستی" ش تا قیبه که ینه وه. راسته نه و کاته ته مه نم ته نها هه شت سالیو، به لام له گه ل نه وه شدا شهرم ده کرد له گه ل باوکمدا به "تونیلی خو شه ویستی" دا بر و م، جگه له وه ش بو نی ده می ده هات. قیزم له وه ده کرده وه که له گه ل باوکمدا له به له می کی بچکوله دا دانی شم و به تونیلی کی پر له گولی کاغز و په نگی پاستی لدا بر و م و گوئ بو چه هچه هه ی ده ستر دی بولبول بگرم. وایز انم نه ویش که میک شهرمه زار بوو، به هه رحال به در یژایی نه و ری گایه ته نانه ت یه ک وشه شی له ده م نه هاته دهره وه. من له وه ده ترسام که له پری کدا باوه شم پیابکات و باسی جوانی نه و ناوهم بو بکات و بلیت «نیره زور جوانه، وانیه؟... به راستی تو ش له و بروایه دا نیت پیتهر؟» له هه موو شتی ک ناخو شتر نه و هه بوو که به ته واوه تی له و بروایه دابووم که پیک په رو شی نه و هه بوو که بیکات. ته نها نه و هه ندو بوو که نه ییده ویرا ده سته خاته سه رشانم، چونکه ده یزانی که من حزم به وه نیه. له وانه شه هر له بهر نه و هه بوو بیت که هه ردو وکمان بیده نگ بووین و هیچمان نه ده وت.

من زیاتر له بهر خاتری باوکم بوو که پازی بووم هه موو یاری به کان تا قیبه که مه وه. ده نا له راستیدا من زیاتر خولای نه و هه بووم به شاری یاری به که دا بسو پرمه وه و بزانم چ شتی کی تیدایه. من بریارم دابوو سه رنجی هه موو شتی ک بده م، هر هه موو شتی ک، ته نانه ت دوکانی یانسی به بچکوله کان و شوینی فرو شتنی خواردنه سه فهریه کانیش. هر له یه که مین چر که وه زانیم که دواتر به هو ی سه ردانه که مه وه ئیشی کی گه وره ده که ویته سه رشانم. سروشی کی زورم بو هات. به شاری یاری به که دا هاتوچوم ده کرد و بیرم له وه ده کرده وه که پاش ماوه یه کی

له تونیلی "قیتاری خېو" دا بهو شیوهیه ده بیټ. خېو فەنتاسیایه کی پەتیه، وه ئه گەر له ناو فەنتاسیدا شتیکی راسته قینه ده ربکه ویت، ئهوا ههروهک ئهوه ترسناک ده بیټ که شیوهیه کی فەنتاسی له ههقیقه تدا ده ربکه ویت.

یه کهم جار که له دهروهی خهونه کاندما ئه و پیاوه بچکۆله یه م به خوی و گۆچانه هه یزه رانه که یه وه بینی، زۆر ترسام، به لام پاش ماوه یه کی زۆر کهم راهاتم پپی. بیگومان ترسمان لیده نیشت ئه گەر له پریکدا چهند په ریه یه کی بچکۆله و جنۆکه یه ک له دارستانی کدا ببینین، به لام درهنگ یان زوو پپیان پادیین. ناچارین پپیان پابین.

که په تیکیان له خهوندا جزدانیکم دۆزیه وه چوار دۆلاری زیوینی تیدابوو. ئه گەر ئه و کاته ی که خه بهرم بووه وه پاره کهم له ده ستدا بوایه، ئهوا له ترساندا ده توقام. ئه و کاته ناچار ده بووم قه ناعت به خۆم بپنم که هیشتام هه ر خه وتووم و ده بوایه هه ولم بدایه که په تیکی تر له خه وه له بسامایه ته وه.

زۆر جار که خه ون ده بینین وا هه سنده که یه ک به خه به رین، به لام که ناخه وین به ته واوه تی ده زانین که به خه به رین. من وهک تیۆریه ک ده موت ئه و پیاوه بچکۆله یه ی گۆچانه که ی پپی له شوینیکی ولاتی خه وندا خه وتوو و خه و به وه وه ده بینیت که له شوینیکی راسته قینه دایه. من هه ر ئه و کاته ی که له شاری یاریه که بووم به بالا له و دریزتری کبوم. له و کاته وه ناوی "پیاوه یه ک مه تریه که" م لپنا، چونکه بالای له مه تریک تیینه ده په ری.

من هیچ شتیکم ده رباره ی ئه و یاریانه ی که خۆم دامه پنا بوون بۆ باوکم نه گیرایه وه، چونکه من نه مه ده ویست گله یی لپیکه م و بلپم

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

سه فه ره که مان ناخۆش بوو. له وانه یه نا هه قیبیت که هه موو سروه که مان له دوا ی سه فه ره که مانه وه به سه ر دایکدا شکایه وه. ئه و زیاتر و زۆر تر به خیلی به باوکم ده برد، چونکه ئه و منی برد بۆ کۆبنهاگن. پاش چهند پۆزیکیش که گه پامه وه ماله وه وتی؛ «شاری یاری میشتی داگیر کردوویت». منیش له وه لاما وتم «له وانه یه له به رئه وه بیت که له ژیانیکی رابووردوما خۆم شاریکی یاری گه وره بووم». دایکم به ده م پیکه نینه وه وتی؛ «مه به ستت له وه یه که له ژیانیکی رابووردودا له شاریکی یاری کارت کرد بیت». سه رم بۆ راوه شاندا و جه ختم له سه ر قسه که م کرده وه و وتم؛ «من خۆم له وه وپیش سه رتاپای شاریکی یاری بووم».

*

من به مندالی تییه لدانی زۆرم خواردوو. دایک و باوکم لپیان نه ده دام. وامبزانم به هوی جیا بوونه وه که یانه وه بوو که ده ستیان بۆ دریزنه ده کردم، هه رله به رئه وه ش که پیکه وه له ژیر سه قفیکدا نه ده ژیان، هه رگیز نه یانده توانی له سه ر سزادانی من ته بابن. دایکم سوور ده یزانی ئه گەر له گه لاما خراپ بیت، ئهوا باوکم یه که مین که س ده بیت که پپی بزانی. تاوانا تووکیش ته له فونم بۆ باوکم ده کرد و داوام لیده کرد که یه ک دوو سه عاتی ک درهنگتر بخه وم وهک له و کاته ی که دایکم داینا بوو بۆم. ئه و هه میشه رازی ده بوو، چونکه ده یزانی که له هه مان کاتدا دلی من خۆش ده کات و دلی دایکیشمی پپی په سته کرد، له به رئه وه بی سی و دوو رازی ده بوو. دایکم پاره ی ده دامی، به لام ریده که وت که پپیو یستم به پاره ی تریش بوو، ئه و

کاتانهش تهلهفونم بۆ باوکم دهکرد. باوکم قهت لیم تورپ نهدهبوو. نهو له هفتهیهکدا تهنها یهک پوژ دهیبینیم. ههر دوو کیشمان لهسهر نهو تهبابوون که بهسبیت.

کورپهکانی قوتابخانه لیاندهدام، نهو نهدهشی نهدههینا که فشهفشی پیوه بکه، چونکه من نه کورپکی کهتهبووم و نه بههیزیشبووم. ناویان نابووم "پیتهره بچکولهی جالجالوکه". نهو کاتهی که مندالتریک بووم کهرپهتیکیان لهگهل باوکمدا چووین بۆ موزهخانهی جیولوجی، لهویدا پارچهیهک "زهرهک"م بینی جالجالوکهیهکی بهبهردبووی تیدابوو که تهمنی دهگهراپیهوه بۆ چهند ملیوون سالییک لهمهوبهر، منیش دواتر باسی نهو جالجالوکهیهم له پولهکهماندا گیراپیهوه. ئیمه لهپولدا شتییک دهربارهی کارهبا فیربووین، منیش به قوتابیهکانم وت که وشهی کارهبا لهوشهی یونانی بهرامبهر به وشهی "زهرهک"هوه⁸ هاتوو. لهو پوژهوه ئیتر ناوی "پیتهره بچکولهی جالجالوکه"یان بهسهردا دابیریم.

راسته من بهلهش و لار بچکولهبووم، بهلام دههم دریژبوو. ههر لهسهر نهو وش تیپهلهدام دهخوارد. من بهتاییهتیش نهو کاتانه زوو وهلامم دهداپیهوه که کهسیکی گهوره له نزیکمهوهبواپیه، یان نهو کاتانهی که خهریکبوو خوم ههلهداپیه ناو پاسیکهوه، یان نهو وهختانهی که خهریکبوو دهچوومه ناو دالانی بیناکهمانهوه. سروشی نهو کاتهی که تیایدا دهژیام بهلامهوه هینده بههیزبوو که نهمدهتوانی له یهک پوژ دورتر بیربکهمهوه. من لهو شتهدا زیرهک نهبووم که بهزمانی

⁸ له راستیدا له زمانی کوردیشدا وشهی 'کارهبا' و 'موروی کارهبا' بهرامبهر به 'زهرهک' دادهنریت.

تایهته به پنگهی پهړتووک

نهمپوکه پیی دهلین "پلاندانانی داهاتوو". ههرگیز تاقهتی نهوهم نهبوو که خشتهی چالاکیهکانی داهاتووم دابریژم، چونکه له ههموو باریکدا ههمان نهو کورانهم دهیبینیهوه و ههموو کاتیکیش لهوناوهدا کهسیکی گهورهی لینهبوو.

من لهچاو مندالانی هاوتهمهمندا زور زیرهکانهتر دهمتوانی باسی خوم بکه، له گیرانهوهی چیروکیشدا من لهوان باشتریک بووم. من تهنانهت لهچاو زورینهی نهو مندالانهشدا که سی چوار پول له پیشمهوه بوون، بهزمانیکی پاراوتر و ئاسانتر دهمتوانی بیرکردنهوهکانم بخهملهپوو. لهسهر نهو وش لیډانی باشم دهخوارد. نهو کاته ههر زور کهم گرنگیان به ئازادی رادهربیرین دهدا. ئیمه له قوتابخانهدا شتیان دهربارهی مافی مروف فیردهکردین، بهلام ههرگیز پییان نهدهوتین که ئازادی رادهربیرین تهنانهت لهنیوان مندالانیشدا بیسنوره.

کهرپهتیکیان "راگنار" پالی پیوه نام و سهرم بهر پاییهی تهنافیکی جل وشکردنهوه کهوت، زور خراپ سهرم بریناربوو. ههرکه خوینهکهم بینی بهسهرمدا هاته خوارهوه، کهوتمه وتنی ههموو نهو شتانهی که له کاتی ئاساییدا نهمدهویرا بیاندرکینم و تهنها لای خوم دهمپیشتنهوه. ههندي راستی ههستیزوینهرم دهربارهی خیزانهکهیان ههلرشت، بۆ نمونه وتم "باوکی"راگنار" ههمیشه لهگهل خهلکی پیس و چهپهل و بیکاردا لهسهر کورسیهکانی سهر جادهکان مهشروب دهخواتهوه"، بهلام لهویدا راگنار خوی بۆ ههلهندهام. بهلایهنی کهمهوه خۆ دهیتوانی وهلامم بداتهوه، بهلام نهو نهیدهتوانی ههروا بهئاسانی بیروپای خوی دهربرییت، ههروا وهستابوو و تهماشای خوینهکهی

سهرمی دهکرد. دواتریش پیم وت "تو که سیکی ترسنوکتیت، چونکه ناویریت وه لأمم بدهیته وه، ئه وهش له بهرئه وهیه که هه موو ئه و شتانه ی که دهیلیم راستین". ههروه ها وتم "که ره تیکیان چاوم لیووو گوی سهگی دهخوارد". به وه شه وه نه وه ستام، ئینجا وتم "دایکی میژیکی گه وری مندا ل پاککردنه وه ی له ژوری دانیشته که یان داناوه و ناچاره له ویدا پاکي بکاته وه، چونکه میز و گو دهکات به خویدا. هه موو که سیکیش ده زانی ت که تا ئیستاکهش دایکی دایبی دهکپیت، هیئده ژوریش دهکپیت که نرخه که ی بو داده شکین". خوین له سهرمه وه فیچقه ی دهکرد. چوار پینچ کوپی تریش وه ستابوون و به سهرنجه وه ته ماشایان دهکردم. دهستم خسته سهر سهرم و هه ستمکرد سهرتاپای سهرم ته ربوو. سهرمام بوو. ئینجا وتم "هه موو خه لکی گه ره که که ده زانن که باوکی "راگنار" وهختی خو ی لادیبی بوو". زیاتریش وتم "من ده زانم بوچی باوکی رووی کردوته شار". ئه وه نهینی هک بوو، وابزانم "راگنار" یش نه بیستبوو، به لأم من له ویدا بریارمدا بیدرکینم. وتم "باوکی راگنار ناچار بوو بگو یژیته وه بو ئوسلو، چونکه کاتی خو ی گرتیان، له سهرئه وهش گیرا چونکه سواری مه ره کان بوو بوو. ئه وه نده سواری مه ره کان بوو بوو، ژور به یان نه خوشکه وتبوون، به راستی نه خوشکه وتبوون و یه کیکیشیان مردار بوو بوو وه. ئه و شتانهش هیئده ژور روونادهن، ته نانه ت له "هاده لان" یشدا ژور دهگمه ن شتی وا رووده دات". هه ردوا به دوای ئه و به شه ی دواتر که له دهمم هاته دهره وه، ههر هه موویان رایانکرد. دلنیا نه بووم له بهر مه ره کانی "هاده لان" رایانکرد، یان له بهر خویننه که ی سهرم که فیچقه ی دهکرد. به هه رحال له سهر قیره که ی بهرده مم گو میکی خوین دروست بوو بوو. سهرم له وه ده سوپما که خوینی سهر هیئده خه ست و خو ل بیت، چونکه

تایبه ته به پنگه ی بهر تووک

وامده زانی خوینی سهر له چاو خوینی تر دا ره نگیکی ئالتر و روونتری هه بیت. بو که میک چاوم له سهر دیمه نی خویننه که هه لگرت و ته ماشای ناوه بریقه داره که ی سهر تهخته ی دهرگای ژیرزه مینه که م کرد. به خه تیکی سه وزی گه وری لی نو سرا بوو "ژوری په ناگا"، ویستم ئه و دوو وشه یه به پیچه وانه وه بخوینمه وه، به لأم پیته سه وزه کان سهری گیزده کردم. له ناکاودا پیاوه یه ک مه تریه که م بین، له سهری کو لانه که وه به په له به ره ورووم ده هات. ئه و کاته من بالام بست و نیویک له و دریر تر بوو. به چاو یکی پرله تر سه وه ته ماشایه کی کردم، به گوچانه حه یزه رانه که ی ئاماژه ی بو سهرم کرد و به ده نگیکی بهرز وتی؛ «ئی! ئه ی ئیستاکه چی لی بکه یین؟»

شهرم ده کرد برۆمه وه ماله وه بو لای دایکم، چونکه ده مزانی که دایکم حه زی له بینینی خوین نیه، به تایبه تیش خوینی من. به لأم له هه مان کاتیشدا هیچ چاره یه کی ترم شک نه ده برد. هه رکه پیم خسته ئه و دیو دهرگای ماله وه، خیرا دایکم دوو خاولی له سهر وه پیچام، ههر له عه رب ده چووم، دواتریش به ته کسیه ک خو مان گه یانده لای دکتوریکی خه فهر، ئه ویش حه وت ته قه لی له سهرمدا. دکتوره که وتی "ئه مه گه و ره ترین برینی ئه مرۆیه". ئینجا گه راینه وه بو ماله وه و شلکینه مان خوارد.

ئه وه یاده وریه کی راسته قینه یه. تائیستاکهش له سهر و چاوی چه پمه وه و ریک له و شویننه ی که قژم له سهر ناوچه وانم کو تایی هاتوو، شوین برینیکی دریر به سهرمه وه یه. ئه وهش ته نها شوین برینی له شم نیه، من دوو چاری چه نده ها "نیشانه ی تایبه تی" له و جو ره بووم. به لأم ئیستاکه چیتر ئه و "نیشانه تایبه تی" انه له پاسپورتی خه لکیدا نانوسن.

بېگومان دايکم دهيوست بزائيت به چي وام ليږهاتوو. منيش وتم لهگهل کورپکي نه ناسياودا شهرم کردوو، چونکه دهوت باوکم سواری مه رده بېت. دايکم په حمي تليسيه وه و به زه يي به باوکمدا دهاته وه. نهو خوښي زورجار زهمي باوکمي دهکرد، به لام لهگهل نه وه شدا سنوورپکي بو خوډ دانابوو. وازانم دايکم وهک قاره مانپک مني ده بېني، که له سهر شهره في باوکم شهرم کردبوو، چونکه وتي؛ «باش تيدهگم که تورې بوويت، پېته ر. شتي ناوها ناوتريت». منيش لهگهل قسه کانيدا ته بابووم.

من قهت قسه ي خه لکيم نه ده گپرايه وه. به لاي منه وه قسه گپرايه وه وهک لاسايي کردنه وه ي روداوپکي هه قيقی و ابوو. من وهک تورې هاتپک ده مېني. قسه هيټان و بردن و شهرې فروشتن بو نهو مندا لانه باشبوو که نه يانده تواني به زمانپکي په وان خوډان باسي خوډان بکه ن.

*

نه خته نه خته هرکي مال وه يان پيده دايڼ، لهو کاته وه ئيتر که متر تيپه لدانم ده خوارد. چونکه من يارمه تي مندا لاني تري پوله که مانم ده دا و هرکي مال وه يانم بو دنوسينه وه. من هه رگيز لهگهل قوتابيانې پوله که مدا دانه دنېشتم هرکي مال وه راپه رپنم، چونکه نهو به لامه وه شتيکي زور ناخوښبوو، به ده رله وهش لهو ده ترسام که بېنه هاوړپم. به لام زور که رت پرويده دا له پيشدا هرکي مال وه ي خوډم ته واوده کرد و دواترېش هه مان شتم دوو جاري تر دنوسيه وه. وه لامه زياده کانېشتم يان به يه کپک له قوتابيانې پوله که م ده به خشي،

تايپه ته به پنگه ي په رتووک

يان ده مفروشت به پارچه يهک شوکولاته يان ده مگوړپه وه به ئاسکريمپک.

به شيوه يه کي ئاسايي سي چوار بابته تي دارشتنيان ده دايڼي که له نيوانياندا يه کپکيان هه لېبېرېڼ و له سهرې بنوسين. بو نمونه کاتيک که دارشتنيکم ده رباري بابته تي "وهک هه کايه ت" ده هوني وه، هه زمه کرد وه لامې نهو دارشتنه ش بده مه وه که ناوي "لهو کاته دا که تاريکي داهات" بوو، به لام بوډ نه بوو وه لامې دوو دارشتن بده مه وه، له به رنه وه ناچار بووم يه کپکيان به "توره" يان "راگنار" به شم.

ياريده داني "توره" و "راگنار" بېروکه يه کي باشبوو، چونکه له وه به دواوه شهرپان پېنه ده فروشتم. به پله ي يه که ميش له به رنه وه نه بوو که سوپاسي ئيشه که م بکه ن، به لکو تاراده يه که لهو ده ترسان که من به هه موو پوله که بلپم که دارشتنه که يان دنوسمه وه. من خوډ به هيچ جوړپک له ماموستا که مان نه ده ترسام که نهو راستيه ي پي بلپم. خه تاي من نه بوو که هه ر قوتابيه ي ده بوايه وه لامې يه که دارشتني بدايه ته وه. منيش نه بووم که وه لامه کاني "توره" و "راگنار" م ده دايه ده ستي ماموستا. ئي نهو وان خوډان دارشتني خوډان دنوسيه وه. بېگومان هه ر واشبوو.

من هه رگيز وه لامه زياده کانم به ده ستمه وه نه ده گرت و دهرم نه ده خستن، به لام هيډي هيډي هه نديک له قوتابيانې پوله که خوډان ده هاتن بو لام و داوايان ليده کردم که بيانرپنه وه. منيش لهگهل ياندا ده که وتمه مامه له، هه ميشه ش له سهر پارې يان شوکولاته نه بوو، نه خير... جاري و ابوو له به رامبه ر "نېشان داني ئازايه تي" دا ده مگوړپنه وه. مه رجيش نه بوو که شتيکي يه کجار گه وره بېت، به لکو هه ر نه وه نده به سبوو که له گهرمه ي وانه ي ئيشي ده ستي بوپرن يه که

دوو وشه‌ی قوړ و بېشه‌رمانه بللېن، يان زاتېکهن توپه‌لېک به‌فر بخه‌نه سهر کورسې ماموستا.

هه‌تاوه‌کو پوله‌کانی دواتریش که گه‌وره‌تر بووېوین کومه‌کی قوتابيه‌کانی ترم ده‌کرد و ئهرکی مال‌ه‌وه‌يانم دهنوسيه‌وه، من يه‌کېک له "نیشان‌دانی نازيه‌تی" کورېکې پوله‌که‌م بيردېته‌وه که ده‌بوايه تهره‌قه‌ی سوخمه‌ی يه‌کېک له کچه‌کانی پوله‌که‌ی بکردايه‌ته‌وه. بېگومان ئه‌و کاته چه‌ند کچېکې که‌می پوله‌که‌ گه‌يشتبوونه ئه‌وه‌ی سوخمه‌ ببه‌ستن، ئه‌وانه‌ش جوانترین کچی پوله‌که‌ نه‌بوون. ئه‌گهر که‌سیکیش ئه‌و شته‌ی نه‌کردبايه‌ که‌له‌سهری پېککه‌وتبووین، ئه‌وا ئه‌و کاته ده‌که‌وته "زونی مه‌ترسيه‌وه"، هه‌موو که‌سیکیش ئه‌وه‌ی ده‌زانی، چونکه‌ له‌دواجاردا له‌وانه‌بوو که‌ ناچارمکه‌ن هه‌موو شتيک بۆ ماموستاکان بگېرمه‌وه و بلېم «من ئهرکی مال‌ه‌وه‌ی "تيوفين" يان "هانس ئولاڅ"م نوسيوه‌ته‌وه.

وه‌لامدانه‌وه‌ی ئهرکی مال‌ه‌وه‌ ته‌نها وانه‌ی زمانې نه‌رويچې نه‌ده‌گرته‌وه، به‌لکو وه‌لامې وانه‌ی جوگرافيا و ئاينې مه‌سېحې و ميژووی شوينه‌کانی جيهان و ماتماتيکېشم پېشنيارده‌کرد. ته‌نها ئه‌وه‌نده‌بوو که‌ ده‌بوايه‌ زوړ له‌ وه‌لامه‌کانی خومه‌وه‌ نزیک نه‌بوونايه. بۆ نمونه‌ من يه‌که‌مجار وه‌لامې پرسياره‌کانی ماتماتيکې خومم به‌ بې هيچ هه‌له‌يه‌ک ده‌دايه‌وه، دواي ئه‌وه‌ش وه‌لامدانه‌وه‌ی يه‌ک دوو راهېنانی تر هېنده‌ کاتيکې زوړی نه‌ده‌بردم، به‌لام ناچاربووم چه‌ند هه‌له‌يه‌کی گونجاوی تيئاخنم. چونکه‌ به‌هيچ جوړېک پړي تيئنه‌ده‌چوو که "توره" راهېنانېکې بې هه‌له‌ بداته‌وه‌ ده‌ستی ماموستا. "توره"

تايه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

ئه‌وه‌نده‌ی به‌سبوو که ⁹ بهېنېت، واته‌ من ناچاربووم وه‌لامېکې بۆ بنوسمه‌وه‌ که 7 بهېنېت. وه‌ ئه‌گهر يه‌کېکې تریش بيويستايه 7 بهېنېت، ئه‌وا ئه‌وسا ده‌بوايه‌ وه‌لامه‌که‌ی ئه‌ويش له‌ هه‌مان ئاستدا بوايه، به‌لام بېگومان ده‌بوايه‌ هه‌ندې هه‌له‌ی ترم بخستايه‌ته‌ وه‌لامه‌که‌يه‌وه.

زوړجار وارپده‌که‌وت که ده‌بوايه‌ وه‌لامه‌کانم به‌شيويه‌ک بدايه‌ته‌وه‌ که نمره‌ی 5 يان 6 بهېن. ته‌نانه‌ت له‌و ئاسته‌شدا بازارم هه‌بوو. من باش له‌وه‌ تيئده‌گه‌يشتم که "ئارنه" و "ليزبېت" تاقه‌تيان نه‌بوو راهېنانه‌کانيان بنوسنه‌وه، چونکه‌ هه‌رگيز له‌ نمره‌ی 5 يان 6 زياتريان وهرنه‌ده‌گرت، به‌لام من هيچ شتيکم له‌به‌رامبه‌ری ئه‌و وه‌لامه‌دا وهرنه‌ده‌گرت که ته‌نها نمره‌ی 5 بهېنېت. بېگومان منیش ده‌بوايه‌ سنووريکم هه‌بوايه‌. من هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی که پېگام پېده‌درا ئه‌و هه‌موو وه‌لامه‌ بده‌مه‌وه، هه‌ستم ده‌کرد هه‌قی خومم به‌ زياده‌وه‌ وهرگرتووه. به‌تايه‌تېش چيژم له‌ تيئاخينې ئه‌و هه‌موو هه‌له‌يه‌ ده‌کرد له‌ راهېنانه‌کاندا. من له‌ويډا داهېنانم زياتر ده‌بينې وه‌ک له‌وه‌ی وه‌لامېکې بې هه‌له‌ بنوسمه‌وه. له‌ويډا پېويستېم به‌ فه‌نتاسياي زياتربوو.

ئو کاتانه‌ی که به‌راستی پېويستېم به‌ پاره‌ده‌بوو و دايک و باوکېشم ئه‌وه‌ نه‌بوون قسه‌يان له‌گه‌لدا بکړېت، چونکه‌ نه‌يانده‌ويست له‌ پاره‌ی رېژانه‌که‌م زياترم بده‌نې، پرويده‌دا که وه‌لامېک بده‌مه‌وه‌ که 10 يان 11 بهېنېت. بيرمه‌ که‌رته‌يکيان راهېنانېکې جوگرافيام ئه‌نجامدا که نمره‌ی 13 بهېنېت. بۆ "هېگه"بوو، ئه‌و کاته پېشېرکېيه‌کی سه‌ماکردن

⁹ به‌رزترين نمره‌ی ئيره '13'يه‌و.

تایبته به پښه پرتووک

دانیشتبوو. دواتر "هڼگه" دهستی کرد به خویندنه وه. "هڼگه" کچیک بوو له و قوتابیانې پوله که مان که دهستیکی بالای له خویندنه وه دا هه بوو به دهنگی بهرز، به لام له ویدا زور به دهنگیکی نزم دهیخویندنه وه و ماموستا ناچار بوو داوای لیبکات که میک دهنگی بهرز بکاته وه. "هڼگه" که میک دهنگی بو بهرز کرده وه، به لام که میک دواتر به شیکي پهراند و ناچار بوو سهرله نوئ دهستی بکاته وه. چهند جاریک به لاچاو ته ماشایکرم، منیش یه که که رت به دزیه وه به په نجهی دوشاومزه ی دهستی چه پم وه لامم دایه وه. له گهل ته و او بوونیشیدا ماموستا که مان چه پله یه کی بو لیډا، نه که له بهر نه وهی که به شیوه یه کی جوان خویندیه وه، به لکو له بهر باشی ناواخنی وه لامه که ی بوو، ئینجا منیش چه پله یه کم بو لیډا، له و کاته دا که "هڼگه" له سهر میزی ماموستا هاته خواره وه، پرسیاریکم له ماموستا کرد و وتم "هڼد کاتمان ماوه که "هڼگه" سه مایه کی "چاچا" مان پیشکه شبکات؟" ئه ویش به دهم زهرده خه نه یه که وه وتی؛ "ئه و یان بو کاتیکی تر هله دگرین". له ویدا له وه دهچوو "هڼگه" هزبکات سهرم لیبکاته وه، به لام نه یویرا. و ایزانم له وه دترسا که له پریکدا راستیه که ی ئاشکرا بکه م و بلیم منی میهره بان وه لامه که یم نویسه ته وه، چونکه ئه و زور به گور سهرقالی مه شکر دنه که ی بوو بو پیشپرکیی سه ماکه ی. من قهت نه مده ویست شتیکی ئاوها بکه م، چونکه "هڼگه" به ریکوپیکي پاره ی خو ی دها. ئه و له بهرامبه ری وه لامه که دا دوو کرو و نیوی دابوومی، به لام له گهل ئه وه شدا هیشتام هر ناارامبوو. ئه و نهیده زانی که من چه ندها جاری تریش راهینانی قوتابیه کانی تری پوله که م نویسه ته وه. به راستی ئه وه یه که مهین جار نه بوو که دابنیشم گوی بو هونه ره بهرزه که ی خوم شلکه م که به دهنگیکی بهرز له سهر میزی ماموستا وه

له قوتابخانه ی سه مای "ئوسه و فین" دا ده گپردرا، ئه ویش به ته و او ه تی سهرقالی مه شکر دنی سه مای "سامبا" و "چا چا" بوو. کاتیکی ئه و جوړه راهینانه یان دهمامی به ئانقه ست یه که دوو هه له ی بجو کم دهخسته ناو وه لامه کانی خومه وه، به و شیوه یه ییش نمره ی 10م دههینا و نمره یه کی زیاترم له وه لامه که ی تر وهر نه ده گرت. له و کاتانه شدا ماموستا که مان شتیکی له م بابه ته ی له سهر وه لامه که م دهنوسی؛ "له وه دهچیت که میک بی سهرنج بوو بیت، پینه ر؟"، من پیشکه نینم به و جوړه شتانه ده هات. هر له سهر ته ی سالی شهسته کانه وه هه ندیک له ماموستا کان په پره یی ئه و شته یان ده کرد که دواتر ناوی "هه لسه نگاندنی تایبه تی فیگردن" یان لینا. "هه لساندنیکي تایبه تی بوو که له سهر وه لامیکی 10 نمره یی منیان دهنوسی "سهرنجت که م بوو"، به لام ئه گهر "لیزیت" هه مان ئه و وه لامه ی منی بدایه ته وه، ئه و ئه و کاته ماموستا که مان له سهری دهنوسی "پیروزبایت لیده که م لیزیت! ده ست خوش، تا بلیت وه لامیکی باشت داو ته وه". ماموستا که مان ئه وه ی نه ده زانی که من هه روا بو خوشی وه لامیکی ناته و او م داو ته وه. ئه و هینده ی نه ده زانی که من گزیم له خوم کردو وه بو ئه وه ی نمره یه کی خراپ بهینم.

دواتر ده بوايه "هڼگه" به دهنگی بهرز له بهرچاوی پوله که دا وه لامه نایابه که ی وانه ی جوگرافیا ی بخویندایه ته وه. و ایزانم ئه و چاوه پروانی ئه وه نه بوو، به لام ماموستا که مان سوربوو له سهر نه وه ی یه کسهر پرواته سهر میز و کورسیه که ی ئه و و دهستی بکات به خویندنه وه. خوشی چوو له جیگا که ی "هڼگه" دا دانیشت، ریک له ته نیشتی منه وه بوو. من له سهر میزی سیه می ریزی ناو ه راستدا داده نیشتم، "هڼگه" ش له لای راستمه وه داده نیشتم، به لام له و کاته دا ماموستا که مان له شوینه که یدا

دهخوینزرایه وه. ئه وهش ههستیکی خراپی پینه ده به خشی، به پیچه وانه وه من چیژم لیده بینی. من یاریده ده ریکی باشبووم. من بهرپرسیاری هه موو پوله که بووم.

دواتر له قوتابخانه ی ناوه ندیشدا من و "هینگه" له هه مان پۆلدا بووین. که په تیکیان له پۆلی یه کدا گرهو یکی خوشمان کرد؛ مامۆستایه کمان هه بوو ناوی "لایلا نیپهن" بوو، پاره یه کی زۆری له یانسییدا بردبوو. به و پاره یه فیاتیکی نویی مۆدیلی 500 ی پیکری. من وتم کۆمه لیک له کوران به ئاسانی ده توانن ئه و سه یاره بچکۆله یه بهرزه که نه وه و له ده رگا گه وره که ی قوتابخانه وه به یه ننه زوره وه و له هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیاندایه یه نین. "هینگه" پیی خوشبوو گهر شتیکی وامان بکرایه، به لام پیی وانه بوو که ریتییه کی ئاوها گه وره بکه یه ن. منیش به هه لم زانی و وتم "ئه گهر له م هه فته یه دا فیاته که ی "لایلا" له هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیاندایه یه نین، ئه و ده بیته یه یه مانم ده یته ی که پیاسه یه کی رۆمانسی ناو دارستانه که م له گه لدا بکه یته. وه ئه گهر نه مانته وانی ئه و راهیانی یه که مانگی بیرکاریته له سه ر من ده بیته". پاش دوو رۆژ ماشینه که له هۆله که دابوو. هه موو کاره که ش له ماوه ی ده خوله کدا ئه نجامدرا، ریک له پشووی نانخواردندا هییامان و ده مانزانی مامۆستا کان کۆبونه وه یان هه یه. به ده ر له وهش فریا که وتین پارچه قوماشیکی شینی کال به شیوه ی قردیله یه که به فیاته سوره بچکۆله که وه به ستین، له وه به دواشه وه به راستی له دیاریه کی یانسیب ده چوو. به رپوه به رایه تی قوتابخانه هه رگیز بو ی ده رنه که وت که کی ئه و فیله بچکۆله یه ی کردوو، به لام "هینگه" ناچاربوو له گه لدا پیاسه یه کی ناو دارستانه که بکات. به هیچ شیوه یه کی ش خوی له و په یمانه نه دزیه وه که ریکه وتبووین له سه ری؛ "پیاسه یه کی رۆمانسی

تابه ته به پنگه ی په رتوک

ناو دارستانه که". "هینگه" کچیکی بیئه قل نه بوو، ئه و زۆر به باشی ده یزانی که من جار جار یک چه نده فیل بازم، ئه وه نده شی ده زانی که من ته نها له بهر خاتری ئه و، ماشینی کم له گه ل چه ند که سی کدا هه لگرت و گه یاندمه هۆلی کۆبونه وه ی قوتابیان. له لای "لینه ده رتوکۆللن" وه چووینه ناو کوخیکی دارینی پچکۆله وه که شوینی ئامیر کۆکردنه وه بوو. ئه وه یه که مین جار بوو که له گه ل ئافره تیکی روتدا بيم. هه ردوو کمان ته مه نمان ته نها چوارده سال بوو، به لام له شولاری ئه و به ته واه ته ی پیگه یشتبوو. ده ست لیانی ئه و له هه موو ئه و شتانه خوشتر بوو که له ژیانمدا دهستم لیدابوون.

هه ندی جار کۆمه کی مامۆستا کانیشم ده کرد. من به رده وام پییشنیاری بابته تی دارشتن و ئهرکی ماله وه ی خوش خوشم ده خسته به رده ستیان. یه که دوو جار یکیش پییشنیازی خۆم پییشکه شی مامۆستای بیرکاری کرد که راهیانه کانی پوله که به شیوه یه کی باشتر دابریژیت. هه ندی جاریش داوام له مامۆستا ده کرد که وردتر بابته تی کمان بو رونه کاته وه یان زیاتر بچیته قولایی ئه و بابته ته ی که له پۆلدا باسی ده کرد. بو نمونه ئه گهر باسی میژووی میسرمان بکرایه، ئه و ئه و کاته داوام له مامۆستا که ده کرد که باسی "به رده که ی شاری ره شید" مان¹⁰ بو بکات.

¹⁰ له شاری ره شیدی میسر دا له سالی 1799 دا به ردیکی به نرخی کۆنیان دۆزیه وه. نوسراوی سه ر ئه و به رده ده گه رپته وه بو سالی 196 ی پیش زاین و بنچینه ی زمانی میسری و یۆنانی کۆنی له سه ربوو، دواتر 'شامپۆلین' له رپگه ی ئه و نوسراوانه وه له سالی 1822 دا کۆدی زمانی 'هیرۆگلیفی' میسری پیکرده وه و.

تابهته به پنگه‌ی پرتووک

دیاریکراو تیدابوو، هه‌روهک "جیهانی هونه‌ر"، "جیهانی مۆیسفا"، "له‌شی مروف"، کتییی "میزووی ئه‌ده‌بیاتی جیهانی" یه‌که‌ی "فرانسيس بوول"، یان کتییی "میزووی ئه‌ده‌بیاتی نه‌روه‌یجی" یه‌که‌ی "بوول، پاشی و وینسنس و هویم"، یان "فه‌ره‌نگی ره‌چه‌له‌کی وشه‌کانی زمانی نه‌رویجی و دانیمارکی" یه‌که‌ی "فالک و تورپ". ته‌مه‌نم دوانزه سالانبوو که دایکم کتییی "چیرۆکی زیانم" ی "شارلی شاپلن" ی کری. هه‌رچه‌نده کتیییکی هینده بابه‌تی نه‌بوو، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا وه‌ک جوهر ئینسایکلۆپیدیایه‌ک وابوو بۆم. دایکم به‌رده‌وام پیی دوه‌تم "بیرت بی‌ت له‌پاش خویندنه‌وه هه‌موو کتیییه‌کان بخه‌يته‌وه شوینی خویان"، هه‌تا پۆرتیکیان بریاریدا که بۆم نه‌بی‌ت له‌یه‌ک کاتدا له‌ چوار کتیب زیاتر له‌ ژوره‌که‌مدا دانیم. ئه‌وه‌ ده‌یوت "خۆ له‌ یه‌ک کاتدا ناتوانیت له‌ یه‌ک کتیب زیاتر بخوینیته‌وه، ئیتر ئه‌وه‌ هه‌مووه‌ت بۆچه‌؟". ئه‌وه‌ له‌وه‌ تینه‌ده‌گه‌یشته‌ که من هه‌ندئ جار له‌ چه‌ند سه‌رچاوه‌یه‌کی جیاوازه‌وه بابه‌تیکم به‌راورد ده‌کرد. وایزانی دایکم هینده‌ گرنگی به‌ ره‌خنه‌گرتن له‌ سه‌رچاوه‌کان نه‌ده‌دا.

پاش ئه‌وه‌ی مامۆستا که‌مان باسی پی‌خه‌مه‌ره‌کانی ئایینی مه‌سیحی بۆ کردین، داوام‌لی‌کرد له‌ لاپه‌ره‌ی پی‌خه‌مه‌ره‌ "ئیسایه‌" دا¹² ته‌ماشای به‌شی 7 و ئایه‌تی ژماره‌ 14 بکات. ویستم جیاوازی نیوان "کچیکی گه‌نج" و کچیک که‌ خاوه‌نی "کچینی" خۆی بی‌ت بۆ هه‌موو پۆله‌که‌ روونبکاته‌وه، چونکه‌ وام مه‌زه‌نه‌ ده‌کرد که‌ مامۆستا که‌مان به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ هینده‌ بزانی‌ت که‌ وشه‌ی "عیبری" به‌رامبه‌ر "کچیک که‌ کچینی خۆی له‌ده‌ست نه‌دابی‌ت" له‌و ئایه‌ته‌دا کتومت مانای "کچیکی گه‌نج"

به‌مامۆستا که‌م وت "ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ به‌رده‌ نه‌بوایه‌ ئه‌وا تو‌ی‌ژه‌ره‌وه‌کان نه‌یانه‌توانی نوسراوی "هیرۆگلیفی" بخویننه‌وه، لی‌ره‌شه‌وه‌ نه‌ده‌کرا بزانی‌ن خه‌لکی میسری کۆن به‌ چ شیوه‌یه‌ک بیریان‌کردۆته‌وه". یان ئه‌وه‌ کاته‌ی که‌ مامۆستا باسی "گۆپرینکۆس" ی بۆ ده‌کردین، پرسیم زیاترم لی‌ده‌کرد و ده‌مویست که‌میک ده‌رباره‌ی "کیپله‌ر" و "نیوتن" یشمان بۆ باسبکات، چونکه‌ وه‌ک ئاشکرایه‌ "گۆپرینکۆس" له‌ هه‌موو بۆچوونه‌کانیدا راست نه‌بوو.

من هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی 11_12 سالی‌ه‌وه‌ خویننه‌ریکی باشبووم. له‌ ماله‌وه‌ هه‌ردوو "له‌کسیکۆن"¹¹ ی "سه‌له‌مۆنس" و "ئاشه‌هاو" مان هه‌بوو، هه‌ردووکیان له‌ دوو تو‌یی 43 به‌ندا بوون. کردنه‌وه‌ و خویندنه‌وه‌ی "ئینسایکلۆپیدیایه‌کیش به‌ته‌واوه‌تی که‌وتبووه‌ سه‌ر وزه‌ و تاقه‌تم. من له‌ سێ باردا ته‌ماشای ئه‌وه‌ فه‌ره‌نگه‌ گشتیه‌م ده‌کرد؛ کاتی‌ک که‌ پی‌ویستیم به‌ بابه‌تیکی دیاریکراو بوو، زۆر جاریش په‌یوه‌ندی به‌ شتی‌که‌وه‌ بوو که‌ بۆ ماوه‌یه‌کی دورودر‌ی‌ز بیرم لی‌کردبوو، یان بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر به‌چه‌پ و به‌راستدا هه‌ر ده‌مخوینده‌وه‌ و پی‌ویستیم به‌ فه‌ره‌نگیک بوو، یان جاری واهه‌بوو که‌ زه‌مه‌کرد سه‌رتاپای به‌ندیکی فه‌ره‌نگه‌که‌ بخوینمه‌وه، بۆ نمونه‌ به‌ندی 12 ی "ئاشه‌هاو" هه‌ر له‌ "گفام" وه‌ تا "مادیرا"، یان به‌ندی "XVIII" "سه‌له‌مۆنس" له‌ "نۆرلانسباد" وه‌ تا "پیارله‌ئیه‌نه‌". به‌ده‌رله‌وانه‌ش له‌سه‌ر په‌فه‌کانی کتیب‌خانه‌که‌ی زوری دانیشتنیش دایکم چه‌نده‌ها کتییی سه‌نجراک‌یشه‌ری تری دانابوو. من زیاتر شا‌کاره‌ گه‌وره‌کانم به‌لاوه‌ مه‌ستبوو، ئه‌وه‌ کتیب‌خانه‌ی که‌ زانیاریه‌کی زۆری ده‌رباره‌ی بابه‌تیکی

¹¹ فه‌ره‌نگی گشتی به‌ ورده‌کاری و وینه‌وه‌ و.

¹² یه‌کی‌که‌ له‌ پی‌خه‌مه‌ره‌کان و.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

"جوهانس"¹⁴ مه سیح بۆ ماوه ی سئ سال له ناو خه لکیدا چالاکبوه، به لام به پپی سه رگوزشته ی سیانه که ی تر ته نها یه ک سال له ناو خه لکیدا بووه.

له وانه ی زانیاری سیکیشتدا به لای منه وه مایه ی شه رمه زاریبوو که ماموستا وشه ی "ئەندامی نیڕینه" ی پیاوی بۆ به شیکی دیاریکراوی له ش به کارده هیئا، به لایه نی که مه وه له و کاتانه دا که باسی جوتبوون و زاوزپی ده کرا، من ده موت وشه ی "ئەندامی نیڕینه" به ته واوه تی باوی نه ماوه، به تاییه تیش له باسه سیکیسه کانددا، ماموستاش پرسپاری لیده کردم و ده یوت «ئە ی به پروای تۆ چ وشه یه ک به کاربه ییم؟» ئە و که سیکی کراوه بوو و جگه له وه ش که سیکی به خو بوو و بالای نزیکه ی دوو مه تریک ده بوو. به لام له و کاته دا هیچ وه لامیکی پی نه بوو. منیش وه لامی پرسپاره که یم دایه وه و وتم؛ «نازانم، به لام لایه نی که م هه ولیده وشه یه کی تر بدۆزیته وه. به لام با وشه یه کی لاتینی نه بیّت». من هه رگیز ئە و جوړه ئامۆزگاریانه م له پۆلدا نه ده وت. چونکه به راستی حه زم نه ده کرد که خو م به جوړیک پیشانی قوتابیه کانی تر بده م که من زیره کتریکم له وان، یان ئە وه ده ربخه م که هه ندی جار له ماموستا کانی ش زیره کتریکم. من هه میشه له حه وشه ی قوتابخانه دا قسه م له گه ل ماموستا کانددا ده کرد، یان له کاتی هاتنه ژوره وه و چوونه ده ره وه یاندا وه به بی هیچ مه رامیک بیروپرای خو م پی ده وتن. ئە وه شم له به ره وه نه ده کرد که خو میان لی نزیک بکه مه وه، له به ره وه ش نه بوو وای نیشانبده م که گرنگیه کی زیاد له راده

ده به خشیت!¹³ من له وه وپی ش ئە و باب ته م هه ر به ریکه وت له فه ره نگه گشتیه که ی "سه له مونسن" دا به رچاوکه وتبوو. دواتریش به ماموستا که مانم وت "به لام له وه ده چیت کاتی خو ی "ماتیو س" و "لوکاس" به شیوه یه کی ورد و بنچینه یی تی کسته عیبریه که یان نه خو یند بی ته وه. له وانه یه ده قه وه رگی پدراوه یو نانیه که یان به لاوه به سبو بیّت. ئە و ده قه ناوی "سیپتواجینتا" بوو، من پی که نیم به و ناوه ده هات. له به ره تدا وشه ی "سیپتواجینتا" وشه یه کی لاتینی و وانا 70، کاتی خو ی 70 ماموستای جوله که له ماوه ی 70 رۆژدا "په یمان نامه ی کو ن" یان وه رگی پرایه سه ر زمان ی یو نانی، هه ر له به ره وه شبوو که ئە و ناوه یان به سه ر ده قه وه رگی پدراوه یو نانیه که دا چه سپاند. من هه موو ئە و شتانه م به ماموستا که مان وت.

ماموستا کان هه موو که ره تی ک ئە و شیوازه ی منیان به لاوه خو شنه بوو که باب ته ی زیاده م پی ده خسته سه ر وانه کانیان، هه رچه نده من زۆر گرنگیم به وه ده دا که راستیان نه که مه وه، به تاییه تیش که هه ندی جار به ته واوی شتیکی هه له یان ده وت. هه رچه نده ماموستا که مان پیی له سه ر بیروپرای باوی کلپسه و په ره گرافی فی رکردنی گشتی قوتابخانه داده گرت، به لام له گه ل ئە وه شدا من ویرام هی رش بکه مه سه ر بیروباوه ری ئاینی ده رباره ی "مندالبوون له کچی که وه"، چونکه به پروای من هه له یه ک روویدا وه له ده قه وه رگی پدراوه که ی "سیپتواجینتا" دا. جار جار یکش شتی هه رزۆر ئاساییم ده وت، به لام نه یده هیشت قسه بکه م، بۆ نمونه که ره تی کیان وتم به پپی گپرا نه وه کانی

¹⁴ یه کی که له و چوار نوسه ره ی که کاتی خو ی 'په یمان نامه ی نو ی' یان نوسی وه، سیانه که ی تریش ناویان 'ماتیو س' و 'مارکو س' و 'لوکاس' بوو.

¹³ هه لبه ته لی ره دا مه به ستی له مه ریبه می 'عه زراء' و.

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

لەپێگە ی کەناله جیاوازه‌کانه‌وه بنه‌مايه‌کی هاوبه‌شمان هه‌بوو؛ لەپێگە ی راپۆرتە دورودریژەکانی پێشبێنیکردنی کەش وهه‌واوه کە له ئینستیتیوتی کەشناسیه‌وه بڵاوده‌کرايه‌وه، لەپێگە ی گوێگرتن بۆ تێبینیه وشک و برنگه‌کانی بۆرسه و به‌رنامه‌ی به‌زم و خۆشیه‌کانی پۆژانی شه‌ممان کە له "ستۆدیۆ گه‌وره‌کانی مارینلیوست" هه‌وه به‌خشده‌کرانه‌وه، لەپێگە ی به‌رنامه‌ی رادیۆی وهک "کۆنسیرتی داواکراو" و "راپۆرتی هاتوچۆی پۆژانه" و "دیکه‌ی دیکه‌ی دیکه‌ی" و "ترس و سامی شاری شیکاگو" وه. هه‌موو ئه‌و نه‌رویجیانه‌ی کە هاوته‌مه‌نی منن هه‌مان بنه‌مای کەلتوریان هه‌یه. ئێمه وهک "یهک" خێزانی گه‌وره وابووین.

هه‌موو شه‌مه‌یه‌ک له‌گه‌ڵ به‌رنامه‌ی منداڵاندا پارچه‌یه‌ک شوکولاته‌ی نیو کرۆن بایه‌ی و شوشه‌یه‌کی بچکۆله‌ی ساردی "سۆلۆ"یان پێده‌دا، جگه‌له‌وانه‌ش یان پاکه‌تیکه‌ی پسکیتیان ده‌دا، کە شێوه‌ی پیته‌کانی له‌سه‌ربوو، یان پاکه‌تیکه‌ی بچکۆله‌ی کشمیش، یان کیسه‌یه‌ک فستقیان ده‌خسته به‌رده‌ممان. هه‌ندێ جاریش کشمیش و فستقیان ده‌دا، کە ئێمه‌ش تیکه‌ڵمان ده‌کردن. شیرینی پۆژی شه‌ممان هه‌روهک خواردنی نیوه‌پروانی قوتابخانه‌ شتیکی دیاریکراو بوو. خواردنی نیوه‌پروانی قوتابخانه‌ په‌سه‌یه‌کان پیکهاتیبوو له‌ شیری چه‌ور، نانی ر‌ه‌ق به‌ په‌نیری بزنه‌وه، پارچه‌یه‌ک نانی ئاسایی و جگه‌ری کۆلا و مره‌با و سه‌نده‌ویچیک. هه‌ندێ جار له‌کاتی نانخواردندا ده‌که‌وتمه‌ پرسیارکردنی ئه‌وانی تر و ده‌مویست بزانه‌ی ئه‌وان له‌ پۆژی شه‌مماندا له‌کاتی به‌رنامه‌ی منداڵاندا چی ده‌خۆن. بۆمه‌درکه‌وت کە هه‌موویان کتومت هه‌مان ئه‌و شتانه‌یان ده‌خوارد کە من ده‌مخواردن. من به‌لامه‌وه ناخۆشبوو کە شێوه‌ پلانیکی نادیار له‌نیوان دایکان و باوکاندا بوونی

ده‌به‌خشم به‌ ئه‌رکی ماله‌وه. تا راده‌یه‌ک به‌پێچه‌وانه‌وه‌بوو، هه‌ندێ جار وامنیشانده‌دان کە که‌متر هه‌زم له‌ ئه‌رکی ماله‌وه‌بێت. هه‌ستمده‌کرد به‌و شێوه‌یه‌ خۆشتریک بێت.

که‌واته له‌وانه‌یه‌ کتومت هه‌ر ته‌نها له‌به‌ر دلسۆزی بووبێت کە ئامۆژگاری ده‌کردن؟ نه‌خێر، ئه‌وه‌شیان نه‌بوو. من بۆیه‌ تاوانتاویک ئامۆژگاری باشم پێشکەشی مامۆستاکان ده‌کرد، چونکه‌ شێوه‌ی به‌رپه‌رچدان وه‌یانم به‌لاوه‌ خۆشبوو. پێم خۆشبوو بیا بنیام کە خۆیان ده‌نوین. خنهم به‌ بینینی له‌نجه‌ولاریان ده‌هات.

*

من هه‌موو هه‌فته‌یه‌ک له‌پۆژی شه‌مماندا گویم بۆ به‌رنامه‌ی منداڵان شله‌کرد و له‌و باره‌یه‌شه‌وه ته‌نها منداڵ نه‌بووم. هه‌موو منداڵانی نه‌رویجی گوێیان بۆ به‌رنامه‌ی منداڵانی شه‌ممان ده‌گرت. من دواتر له‌ ئاکاریکی په‌سمیدا خۆینده‌وه کە له‌ نیوان سالانی 1950 و 1960دا له‌سه‌دا 98ی منداڵانی نه‌رویجی گوێگری ئه‌و به‌رنامه‌یه‌بوون. ده‌کریت بڵێن تا بڵێت ئه‌وه بینینیکی کۆنسه‌رقاتیقی بووه.

ئێمه له‌و شته‌دا ده‌ژیاین کە توێژه‌ره کەلتوریه‌کان پێی ده‌لێن "یه‌کبوونی کەلتوری". هه‌موو منداڵیک کە نرخی خۆی بزانیابیه‌ گوێی بۆ "سامپا" و "پێگای به‌رو شاری "ئارگا" شله‌کرد، گوێی له‌ "کارلسن" و "فاونتلیرۆی به‌گزاده‌ی بچوک" ده‌گرت. هه‌مووان کتێبه‌کانی "دیسی" و "پۆلیسه‌ ئافره‌ته‌که" و "پێنج کتێبه‌که" مان ده‌خۆینده‌وه. ئێمه له‌لایه‌ن "لاوریتز جۆه‌انس" و "تۆربیۆن ئاینه" و ئالف پخۆوس" و "نانه کات فیستلی" وه‌ په‌روه‌رده‌ کراین. جگه‌له‌وه‌ش هه‌موومان

هه‌بوو. دواتریش بۆمدەرکه‌وت که "یه‌کبوونی که‌لتوری" چ کاریگه‌ریه‌کی قولی هه‌یه.

پێشده‌که‌وت که کرۆنیکیان ده‌داینی و خۆمان ده‌چووینه دوکانه‌که بۆ ئه‌وه‌ی شیرینی پۆژی شه‌ممانی پێکپێن. بێگومان زۆر خۆشتربوو له‌تیکه‌له‌ باوه‌که‌ی فستق و کشمیش و پسکیته‌که‌ی ماله‌وه. ئه‌و کاته به‌ کرۆنیک ده‌ پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله‌مان پێده‌کپی. ته‌نانه‌ت به‌ ده "ئیره‌"ش¹⁵ شتی پێده‌کپدا، ده‌مانتوانی "جه‌لی"یه‌ک یان دوو نوقول یان نه‌عنايه‌کی شیرینمان پێکپێبایه، ده‌شمانتوانی دوو شوکلاته‌ی پینچ "ئیره‌"یی یان چوار بنیشتی پێکپێن. واته به‌ کرۆنیک ده‌مانتوانی سێ پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله و دوو جه‌لی و دوو نوقول و نه‌عنايه‌کی شیرین و چوار شوکلاته‌ی پینچ "ئیره‌"یی و چوار بنیشتی پێکپێن. ده‌شمانتوانی پسکیتیک 25 "ئیره‌"یی و شه‌ربه‌تیک 25 ئوره‌یی پێکپێن و له‌گه‌ڵیشیدا بۆ نمونه داوای دوو پارچه شوکلاته‌ی بچکۆله و دوو جه‌لی و نه‌عنايه‌کی شیرین بکه‌ین. من پاره‌که‌ی خۆم باش به‌کارده‌هینا و شتی زۆرم پێده‌کپی. به‌ده‌ر له‌وه‌ش جارجاریک دزیه‌کی بچکۆله‌م له‌ دایکم ده‌کرد، ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی پالتۆکه‌یدا و پاره‌ی ورده‌م ده‌دزی، به‌تایبه‌تیش ئه‌و کاتانه زه‌فه‌رم ده‌هینا که له‌ گه‌رمه‌وه‌که‌ماندا خه‌ریکی رازانه‌وه‌ی خۆی ده‌بوو، یان که پاش نیوه‌پوان سه‌رخه‌وه‌یکی ده‌شکاند، یان که له‌ ژوری دانیشندا گوێی بۆ ئۆپیرای "لا بۆهیمه" شلده‌کرت. من ویزدانم ئازاری نه‌ده‌دام که یه‌ک دوو پاره‌ی ئاسنم له‌ دایکم ده‌دزی، چونکه ته‌نها له‌و کاتانه‌دا ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی‌دا که بۆ ماوه‌یه‌ک ته‌له‌فونم به‌کارنه‌هینابوو.

¹⁵یه‌ک کرۆن سهد 'ئیره‌'یه و له‌ جیگه‌ی فلسی کۆن داده‌نریت و.

تایبه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

چوار ته‌له‌فون یه‌کسانبوو به‌ یه‌ک کرۆن من هه‌ر له‌و کاته‌وه مرۆفیک بووم که حه‌زم به‌ که‌میک پیکوپیک ده‌کرد. زۆر به‌ وریاییشه‌وه دزیم له‌دایکم ده‌کرد، له‌و کاتانه‌دا که ده‌ستم ده‌کرد به‌ گیرفانی‌دا، هه‌ولمه‌دا کلیل و پاره ئاسنه‌کان به‌ریه‌ک نه‌که‌ون و زرنه‌گیان نه‌یه‌ت. له‌و کاته‌دا که پاره‌که‌م لوله‌کرد، پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که له‌ته‌نیشتمه‌وه ده‌وه‌ستا و ته‌ماشای ده‌کردم، به‌لام ئه‌و هیچی نه‌ده‌گیرایه‌وه. گه‌ر کرۆنیک یان نیو کرۆنیه‌کی زیاده‌م پێبوايه، ئه‌و کاته ئاسانتریک ده‌مانتوانی شیرینی پۆژی شه‌ممانی پێ هه‌لبژێرم. هه‌موو که‌سیک وه‌کو ئیمه‌ رادیویه‌کی مۆدیرنی نه‌بوو. ئیمه‌ ده‌ستبه‌رداری رادیو کۆنه‌که‌مان بووین و رادیویه‌کی تازه‌بایه‌تی "تانبیرگ هولدا"مان کپی. له‌ ژوری دانیشندا چه‌ند په‌فه‌یه‌که‌مان به‌دیواره‌که‌وه هه‌لواسیوو که له‌داری ساج دروستکراوون، رادیوکه‌مان له‌سه‌ر یه‌کیک له‌و په‌فانه‌ داناوو، دوو بڵنگۆ و ئاریلیکیشتی پێوه‌بوو. به‌و شیوه‌یه‌ش ده‌نگه‌که‌ی زۆر له‌ رادیو کۆنه‌کان خۆشتربوو. له‌ ژیر په‌فه‌ی رادیوکه‌ و گرامافۆنه‌که‌دا، هه‌موو قه‌وانه‌کانی دایکمان داناوو. زۆربه‌یان قه‌وانه‌ کۆنه‌کانبوون، به‌لام کۆمه‌لیک قه‌وانی مۆدیرن و "گۆرانی تاک"ی خۆشی تیدابوو. هه‌موو که‌ره‌تیک که بۆ به‌رنامه‌ی منداڵانی پۆژی شه‌ممان کیسه‌یه‌ک شیرینیم ده‌کپی، له‌ته‌نیشته‌ یه‌کیک له‌ بڵنگۆکانه‌وه له‌سه‌ر سندوقه ئێرانیه‌که داده‌نیشتم و به‌ریز شیرینی و نوقله‌کانم له‌سه‌ر رادیوکه‌ داده‌نا. وه ئه‌گه‌ر شیرینی زیاتریشم هه‌بوايه، مه‌به‌ستم له‌و کاتانه‌یه که پاره‌یه‌کی زیاترم به‌کاربه‌ینایه وه‌ک له‌وه‌ی بۆم برابۆوه، به‌دزیه‌وه ریزیکی بچکۆله‌ی شوکولاته و جه‌لیم له‌سه‌ر په‌فه‌ی قه‌وانه‌کانی خواره‌وه داده‌نا و له‌پیش هه‌موو شتیکیشتا ئه‌و ریزه‌م ده‌خوارد.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

کاتی که له 60 خوله‌ک تینه‌ده‌په‌ری، هه‌مووی به‌نامه‌ی به‌سوود و زانیاری باش باشبوون. من سهرم له‌وه ده‌سورما که له‌ماوه‌ی 60 خوله‌کدا چه‌نده زۆر ده‌توانیت بلّیت، به‌تایبته‌ش ئه‌گهر هه‌ستی ره‌خه‌گرتنت هه‌بیت. من هه‌میشه ئه‌وه هه‌سته‌م هه‌بوو، به‌لام به‌داخه‌وه هه‌موو کاتی که "لوریتر جۆهانسن" ئه‌وه هه‌سته‌ی نه‌بوو. ته‌نانه‌ت پیاویکی وه‌ک "ئالف پخیوسن" یش ده‌بوایه پرسیری له‌ خوئ بکردایه و بیوتایه ئه‌م منداڵانه چه‌ند جار دابنیشن و گوئ له‌وه بگرن که من دوو "ئیره" یه‌ک ده‌خه‌مه ناو ده‌خه‌له‌که‌مه‌وه. "وئت دیزنی" هه‌ستی ره‌خه‌گرتنی هه‌بوو، ئه‌وه به‌هره‌یه‌کی یه‌زدانی هه‌بوو و گه‌ردوونی خوئ ئافه‌ریده‌کرد. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی من و "وئت دیزنی" چه‌نده‌ها شتی هاوبه‌شمان له‌نیواندا هه‌بوو. کاتی خوئ ئه‌ویش، به‌ره‌له‌وه‌ی بیته‌خواه‌نی "وئتی دیزنی" خوئ، سروشی له‌ شاری یاریه‌که‌ی کۆبناگنه‌وه وه‌رگرتبوو. من چه‌نده‌ها چیرۆکی خۆشه‌زه‌ی "ئانده‌رسی مراوی" م له‌لا گه‌لاله‌بووبوو، ویستیشم بیاننیرم بۆ "وئت دیزنی"، به‌لام ئه‌وه بابته‌هه‌رگیز نه‌بوو به‌هیچ.

پیشنیاری به‌نامه‌کانیشم نه‌نارد بۆ رادیوی نه‌رویجی. بیگومان ئه‌گهر به‌مناردنایه ئه‌وه کاربه‌ده‌ستانی رادیو لییان قبوڵده‌کردم، به‌لام هه‌ستم ده‌کرد پیویستم به‌وه نه‌بیت که بۆ ماوه‌ی یه‌ک سه‌عاتی ره‌به‌ق گوئ بۆ به‌نامه‌یه‌ک بگرم که خۆم له‌وه‌پیش له‌می‌شکدا دامرشتبوو. به‌و شیوه‌یه‌ش هه‌موو بیروکه نایابه‌کانم له‌لای خۆم ده‌هێشته‌وه. هه‌موو که‌سیک بیروکه‌ی باشی بۆ نایه‌ت. باشت‌ترین نمونه‌ی ئه‌وه‌ش له‌ گه‌شه‌کردنی ته‌له‌فیزۆندا ده‌بینریت.

گه‌وره‌کانیش بۆ به‌ر قاوه‌ی پۆژی شه‌همان شتیکیان بۆ خۆیان ده‌کپی. من له‌ قوتابخانه‌دا له‌ کاتی نانخواردنی نیوه‌پواندا به‌باشی له‌و بابته‌شم کۆلیبووه‌وه، هه‌نده تیگه‌هیشتم که دایک و باوکانی تریش تارپاده‌یه‌کی یه‌کجار زۆر هه‌مان ئه‌وه شتانه‌یان ده‌خوارد که له‌ مالی ئیمه‌دا ده‌خوران. گه‌وره‌کان جه‌لی میوه‌ی 25 "ئیره" یی گه‌وره‌یان ده‌خوارد، پارچه شوکلاته‌ی به‌تامی کۆنیاک و دوو جۆر مارکه‌ی شیرینی تایبته‌یان داده‌نا. ئه‌گهر پیش نیوه‌پوانیش میوانیان به‌هاتایه، ئه‌وه سهرمونی خری تازه و زه‌لاته‌ی ئیتالییان ده‌خوارد، وه ئه‌گهر بیانویستایه هه‌ر زۆر باش بخۆن، ئه‌وه سهرمونی درێژیان ده‌کپی و پارچه‌ی گوشتی گای سوره‌وه‌کراو و زه‌لاته‌ی پۆبیان و جگه‌ری هه‌راوی فڕن و گوشتی رانی به‌رازی کولایان ده‌خسته سهر پارچه‌ی سهرمونی گه‌وره‌گه‌وره و ده‌یانخوارد.

دایکم وایده‌زانی من بۆیه داده‌نیشتم و گوئ بۆ به‌نامه‌ی منداڵان شله‌که‌م، چونکه به‌لامه‌وه خۆشه. به‌لام نه‌یده‌زانی که من دانیشتبووم و نوقمی بیرکردنه‌وه‌کانی خۆم بووم. ئه‌وه په‌ی به‌وه نه‌ده‌برد که من له‌سه‌ر سنووقه‌که دانیشتبووم و له‌وه راده‌مینم که به‌ چ شیوه‌یه‌ک به‌نامه‌ی منداڵان به‌شیوه‌یه‌کی زۆر باشت‌ر پیشکesh بکریت. له‌و کاته‌دا که هه‌موو شه‌ممانیک به‌نامه‌یه‌کی رادیو سه‌رنجی هه‌موو منداڵانی نه‌رویجی راده‌کیشا، هه‌ستمده‌کرد ده‌کرا بۆ پایان ئه‌وه به‌نامه‌یه باشت‌ر بکریت. من خۆم له‌لایه‌ن خۆمه‌وه چه‌پکیک پیشنیاری به‌نامه‌ی نایابم دارشتبوو. هه‌ر له‌ پیش‌په‌رکی گۆیگران و نوکته و چیرۆکی خێوه‌کانه‌وه هه‌تا چیرۆکی ئازله‌لان و چیرۆکی راسته‌قینه و شانۆگه‌ری کورتی کۆمیدی و درامای تایبته به‌رادیو، من هه‌ر خۆشم هه‌موویانم هۆننیبووه‌وه. کاتی هه‌موو به‌شه‌کانیشم ده‌ژمارد و هیچ

ئەو كاتەى كە بۆ يەكەمىن جار تەلەفیزۆن لەسالى 1960دا يەكەمىن بەرنامەى رەسمى پەخسكردەو، من بەمىوانى چوومە لای دراوسىيەكەمان و گويم بۆ وتارى سەرۆك وەزيران گرت، ئەو وتەيەكى بەبۆنەى كردنەو، تەلەفیزۆنەو خويىندەو. سەرۆك وەزيران "ئايىنە گىرھاردسن" لە وتارەكەيدا وتى "بىگومان خەلكانىكى زۆر نىگەرانى ئەو، ئەو تەلەفیزۆن بەشيوەيەكى خراپ بىتە ناو ژيانى مندا و خىزانەو. خەلكانىكى زۆر لەو دەترسن كە تەماشاكردنى تەلەفیزۆن نەهەيتى مندا، كەنانى وەكەنى ئامادەكەن، رىگەش لەو بەگريت كە بۆنە دەرەو و يارى بەكەن و هەوای پاك هەلمژن". دواتریش وتى "بەلام وەبازەم تەلەفیزۆنىش هەروەكو رادىو وایە. بىگومان كە شتىكى نوو دىتە ئارەو، خەلكى دەیانەو، زۆرترین سودى لى ببین". بەلام "ئايىنە گىرھاردسن" لەو بڕوایەدابوو كە ئەو شتىكى كاتى بىت و لەگەل تىپەربوونى كاتدا خۆى بۆ خۆى بەرەو باشتەر گۆرپانكارى بەسەردا بىت، هەربۆیە وتى؛ "ئیمە هیدى هیدى فیرى هەلبژاردن و جیاكردنەو دەبین. دەبىت نەختە نەختە فیربىن و باشتريك ئەو شتانە هەلبژيرين كە بەهەيەكى تايبەتیمان پیدەبەخشن. دەبىت ئەو، نەختە فیربىن كە ئەگەر بەرنامەيەك لە تەلەفیزۆندا نیشاندرا و بەلامانەو گەنگ نەبوو، تەلەفیزۆنەكەمان بكۆژينەو. تەنها ئەو كاتە تەلەفیزۆن بەراستى خۆشى و سوود دەگەيەنیت". "گىرھاردسن" هیوای وابوو تەلەفیزۆن رۆلىكى نوو لە فیرکردن و رۆشەنكردنەو، خەلكىدا ببینیت، ببیتە ئامريك و لە رىگەيەو زانیارى پى بلاوبكریتەو بۆ دەرەو و لا. ئەو چاوەروانبوو تەلەفیزۆن ببیتە كلیلى كردنەو، بەهەى نووى فیکرى و رۆحى، جەختى لەسەر گەنگى لایەنى چۆنیەتى بەرنامەكانیش دەكردەو و دەيوت دەبىت مەرجى

تایبەتە بە پنگەى پەرتووك

تایبەتەى و سەختیان لەسەربىت، بەتایبەتیش ئەو بەرنامانەى كە بۆ مندا، لای و گەنجان پىشكەشكەشەكرىن. "ئايىنە گىرھاردسن" مەرفىكبوو كە يەكجار گەشبینبوو بەرامبەر داهاوو. جگەلەو، شەكىلى باشبوو و خۆشەختانە هەندە نەژیا هەتا بەچاوى خۆى بەرەلایى كەناله تەلەفیزۆنىەكان ببینیت. ئەگەر ئەمەركە "ئايىنە گىرھاردسن" بژیا، ئەو لەچەندىن كەنالى جیاوازدا دەتوانى يەكەك لەم بەرنامانە هەلبژيریت؛ كۆمەلەيەكى بىپايانى "زنجیرە قۆرەكانى ئەلقە تەلەفیزۆنىە دورودرێژكان" و بەرنامەى "روداو پاستەقینەكانى تەلەفیزۆن". هەندەشى دەبینى كە كەناله تەلەفیزۆنىەكان چەندە زیرەكانە لەبوارى چۆنایەتى بەرنامەكانىدا بەرەركانى يەكترى دەكەن، بەتایبەتیش ئەو بەرنامانەى كە مندا، لای و گەنجان تەماشایان دەكەن. بەچاوى خۆشى دەبینى كە چەندە زیرەكانە دەتوانن ئەو بەرنامانە هەلبژيرين كە بەهەيەكى تايبەتیان هەيە بەلای ئیمەو.

وەك وتم خۆمكردە ميانى ئەو دراوسىيەمان كە تەلەفیزۆنىكى كرىبوو. من بەبى هەيچ شەرمكردىنك خۆم خۆم بانگهيشكرد. ئەو كاتە تەمەنم هەشت سال بوو، تازە پشوى هاوین تەواو بوو و دەرچووبووم بۆ پۆلى دوو. من ناچاربووم لە يەكەمىن چركەو ئاگام لەو میدیایە نووىە بىت.

دراوسىكەمان مندا، نەبوو، منیش ئەو، بەدلىو. وەبازەم ژنیشى نەبوو، بەلایەنى كەمەو، من هەركیز لەگەل هەيچ ئافەرەتێكدا نەمدەبینى، بەلام سەگىكى گەورەى "لەبرادۆر"ى هەبوو و ناوى نابوو "قەلەمار". من كەمىك پيش ئەو، يەكەمىن بەرنامەى رەسمى

تهلهفيزۆن پهخشبريټ خۆم گه يانده مالى دراوسيکه مان، ههر بۆته وهى فريابکه وم نهختيک يارى له گهل "قالده مار" دا بکه م، چونکه ده مزاني دراوسيکه مان ته وهى پيخوشبوو. پرسياریکم له دراوسيکه مان کرد و وتم "به برپاوى تو سه گ ده توانيت بيربکاته وه؟" ته وهى گومانیکى له وه نه بوو که ده توانن بيربکه نه وه. ته وهى ديووت "من ههر به چاوى قالده ماردا ده زانم که خه وه ده بينيت يان نا، ته نانه ت له شيوهى جولانى کلکيشيدا ته وه ده بينم". منيش وه لام دايه وه و وتم ؛«وايه به لام بيگومان يان خه وه به ئيسقانيکه وه ده بينيت يان به خواردنيکى تاييه تى سه گ وه، له وانه شه خه وه به گه مالىکه وه ده بينيت، به لام پيم وانيه سه گيک بتوانيت بو نمونه خه وه به نمايشى شانوگه ريه که وه ده بينيت». زياتریش وتم "سه گ ناتوانيت قسه بکات، له به رئه وهش له و برپاويه دا نيم که بتوانن خه وه به شتى گه وه گه وه ده بينن". دراوسيکه مان دهيووت قالده مار به ئاسانى ده توانيت ته وه نده م تيگه يه نيت که برسيه تى يان ده يه ويټ پيسى بکات، ده شيوت زور به ئاسانيش ده بينم که دلى خوشبيت يان که دلته نگيټ يان که بترسيټ. به لام من له سه ر برپاکه م سوربووم و وتم ؛«به لام له گهل ته وهشدا ناتوانيت چيروک بگيرپته وه، هيټه فته ناسى زوريشى له که له دا نيه که ليپرژيټ، ههر له به رئه وهش که ناتوانيت بگرى». له و خاله دا دراوسيکه مان له گه لمد ته بابوو. ته وهى ديووت راسته من ناچارم له گهل قالده ماردا برپومه دهره وه و پياسه ي پيکه م، بو ته وهى ميز به زوره که دا نه کات، به لام خوشبه ختانه له وه ناترسم له ناکاودا ويټه ي "ئانده رسي مراوى" له سه ر ديواره کان بکيشيت يان سه ريټى قه نه فه کان کوټکاته وه و شانوييه کى ماله باجيټه ي مندالانى پيډروستبکات. ته وهى ديووت «سه گ وهک ئيمه ي مروټ زوربلى نين،

تاييه ته به پيگه ي پرتوک

له وانه يه تو بته ويټ ته وه بليټ؟». منيش ريک مه به ستم له وه بوو و وتم ؛«پيشيده چيټ زور دليان به وه خوشبيت». له وه نده زياتر فريا نه که وتين له سه ر ته وه باسه برپين، چونکه له ويټا وته که ي "تاييه گيرده اردسن" ده ستيپکرد. من و دراوسيکه مان پيکه وه چرکه ي يه که مى جه ژنيکى نه ته وايه تيمان بينى. "قالده مار" يش به هيواشى به ره و چيشتخانه روشت و خوى به شتيکى تره وه خه ريک کرد.

هه رزوو ته وه ميديا نوييه بووه شتيکى سه رنجراکيشه رى يه کجار گه وه. من پاش نزيکه ي ساليک توانيم قه ناعه ت به دايکم به ينم که ته له فيزوټيک بکريټ، دواى ته وهش هيټه ي پينه چوو چهنده ها و چهنده ها بيروکه ي نويم بو به رنامه کان به خه يالدا ده هات. من هيچ يه کيک له پيشنياره کانم بو ته له فيزوټ نه نارد، به لام به رده وام ته له فونم بو ده کردن و راي خوم له سه ر به رنامه کانين پيډاده گه ياندين.

يه کيک له و بيروکانه ي که به خيالمد هات ده رباره ي پيډوگراميک بوو؛ ده بوايه ده که س به شداريان تيډابکرديا وه هه موويان له خانويه کى گه وه رى چولدا نيسته جيټيکرانايه. ده شيوايه له جيهاى دهره ويان دابريټ و ته نها ته وه کاته ريگه يان پيډه ن بيټه دهره وه که شتيکى ته واه نوټيان خولقاندبيټ، شتيکى واشبيت که بو هه ميشه گرنگيه کى تاييه تى بو هه موو مروټيکى سه ر زهوى هه بيت. ته وه شته بو ويټه ده کريټ به ياننامه يه کى نوټ و باشتري مافى مروټبيټ، يان هونينه وهى جوانترين چيروکى جيها نبيټ، يان بو نمونه پروټه کردنى هه زه ليترين شانوگه رى جيها نبيټ. ده بوايه کاتيکى باش بخرايه ته

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

تربوو، رهنه‌گه که‌لتوریکی تریش بوویتی، به‌لئی، بگره له‌وانه‌یه شارستانی‌ه‌کی ته‌واو جیاوازیش بوویتی. من ئەم قسانه بۆ ئەوه ناکه‌م که به‌رگری له خۆم بکه‌م، به‌لام زۆر به‌ئاسانی ئەو کاته هینده فه‌نتاسیم نه‌بوو که که‌لتوری ئەم‌پۆکه‌ی ته‌له‌فیزۆن به‌ینمه به‌رچاوم. من له‌ماوه‌یه‌کی که‌مدا ده‌فته‌ریکی یاداشتم به‌ بیروکه‌ی باشی به‌رنامه ره‌شکرده‌وه. به‌لام به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مه‌زه‌نمه نه‌ده‌کرد که به‌رنامه‌یه‌کی نویی ته‌له‌فیزۆنی له‌ سهدان سه‌عاتی ئاوها پیکبه‌ینریت که ده‌رباره‌ی کۆمه‌لیک کچی دهم به‌خنده و کوری ده‌ستبازییت. گومانیشم هه‌یه که قه‌یسه‌ر یان ناپلیۆن هینده فه‌نتاسیان هه‌بوویتی که توانیبتیان مه‌زه‌نه‌ی قومبه‌له‌ی نویی ئیستاکه و چه‌کی ئەتۆمی بکه‌ن. هه‌ندی جار له‌وانه‌یه زیره‌کانه‌ی بیت گهر چهند داهینانیک بۆ داهاتوو هه‌لبگرین، خو چ پپیوسته‌کات هه‌موو بیروکه‌کانمان به‌یه‌ک جار هه‌لبیرترین.

*

له‌کاتی گه‌نجیشدا که‌سیکی زۆر ته‌نیا‌بووم. له‌گه‌ل تیپه‌رپوونی ته‌مه‌نیشدا زیاتر وزۆرت‌ر به‌ ته‌نیا‌ده‌بووم، به‌لام من ئەوهم پپخۆشبوو، چونکه چیژم له‌و کاتانه ده‌بینی که به‌ته‌نها داده‌نیشتم و به‌قوڵی بیرمه‌ده‌ده‌وه. ته‌مه‌نم زیادی کرد و له‌گه‌ل‌یشیدا زیاتر که‌لکه‌له‌ی دارشتنی رووداوی سه‌ره‌کی ناو کتیب و فیلم و شانۆ له‌سه‌ریدام. من هه‌ر له‌سه‌رده‌می مندالی و هه‌رزه‌کاریمدا هینده تیبینیم نوسیوووه‌وه که بۆ سهدان چیرۆک به‌کاربه‌ینریت. پریوون له‌ بیروکه‌ی سه‌ره‌کی جیاوازی‌او‌ازی دارشتنی پۆمان و نوسینی تایبته بۆ شانۆ و

به‌رده‌ستی به‌شداران وابزانم 100 پۆژیکم بۆ دانا‌بوون. سه‌د پۆژ ماوه‌یه‌کی دورودریژه، ماوه‌یه‌کی باشه. به‌ده‌رله‌وه‌ش کاتیک که ده‌ که‌س به‌شداریه‌مان پپۆژه‌بکه‌ن له‌ ماوه‌ی سه‌د پۆژدا، ئەوا ئەو کاته له‌پاستیدا باس له‌ هه‌زار پۆژ ده‌که‌یین، واته‌ نزیکه‌ی سی‌ ساڵ. گهر ده‌ که‌س بیانه‌ویتی و مه‌به‌ستیان بییت، ده‌توانن له‌ماوه‌ی سه‌د پۆژدا زۆر شتبه‌که‌ن. مه‌رجیکی سه‌ره‌کیش ئەوه‌ بوو که ده‌بوایه به‌شداران له‌پیشدا فی‌ری ئەوه‌ بن که هاریکاری یه‌کتربه‌که‌ن و بتوانن پپکه‌وه ئیشبه‌که‌ن. هه‌رکاتیکیش که فیکره‌یه‌کی گرنگیان هه‌بوایه و بیانویستایه به‌ مرو‌فایه‌تی رابگه‌یین، ئەوا بۆیان هه‌بوو ته‌له‌فون بۆ ده‌زگای ته‌له‌فیزۆن بکه‌ن، ئەوساش یان "ئیریکی ئای" یان "رۆلف کیرکفۆگ" ده‌بوایه به‌خۆی و کامیرایه‌کی ته‌له‌فیزۆنی‌وه خۆی بگه‌یاندا‌یه‌ته‌ خانه‌ گه‌وره‌که و گوئی بۆ بیروکه‌ی به‌شداران بگرتایه، زۆر گرنگبوو که بیروکه‌که‌یان گرنگیه‌کی مه‌زنی بۆ مرو‌فایه‌تی هه‌بییت. له‌و سه‌رده‌مه‌دا باونه‌بوو بیست سی کامیرای جیاواز بۆ به‌رنامه‌یه‌کی به‌زم و خۆشی به‌کاربه‌ینن، له‌پاستیدا هه‌موو ده‌زگای ته‌له‌فیزۆن هینده کامیرای نه‌بوو ئەو کاته هیشتام نه‌وتمان له‌ ده‌ریاچه‌ی سه‌رودا نه‌دۆزیبووه. ئەو کاته که که‌سیک له‌به‌رده‌م کامیرادا ده‌وه‌ستا، باشتربوو گهر به‌راستی شتیکی پپبوایه. بیگومان هه‌مووان ئەوه‌یان نه‌بوو، به‌لام به‌لایه‌نی که‌مه‌وه وه‌ک لایه‌نیکی باشی ته‌ماشای ئەوه‌ ده‌کرا که شتیکت پپبییت که به‌ته‌ویتی بیگه‌ینیت. ئەو کاته‌ش کورته به‌رنامه‌ی بی‌مانا هه‌بوو و سالانه‌ش له‌گه‌ل قوتا‌بخانه‌دا سه‌فه‌ری کۆبناگنمان ده‌کرد، به‌لام به‌هیچ شیوه‌یه‌ک مه‌زه‌نه‌ی ئەوه نه‌ده‌کرا که کورته به‌رنامه‌یه‌کی بی‌مانا یان سه‌فه‌ریکی قوتا‌بخانه به‌ فیلم بگیرییت که پتر له‌ سه‌د پۆژی پپبییت. ئەو کاته سه‌رده‌میکی

تایبته به پنگه ی پرتوک

تەنھا لەبەرئەوێی کە پراوی کردوون، خۆ دەشییت پراوکەریک بێت کە گۆشتخۆر نەبێت. هیچ ناتەباییەک لەوێدا نیە کە پراوکەریکی دەستپراست بێت و لە هەمان کاتیشدا کەسیکی گۆشت نەخۆربێت، هەر بۆ نمونە بەهۆی پارێزکردنەوە. چەندەها ماسیگریش هەیە کە بۆ ئارەزوو و وەک وەرزشییک ماسی دەگرن بەبێ ئەوێی حەزیان لە ماسی بێت، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا بەچەندەها کاتژمێر پادەووەستن و قولاپەکانیان هەڵدەدەنە ناو ئاوەکانەو. ئەو کەسانە ئەگەر ماسیەکی گەورە بگرن، ئەوا یەكسەر دەبێخشنە ناسیاویک یان دەیدەنە کەسیک کە بەرپێکەوت بەو ناوەدا تیپەپەدەبێت. ماسیگری لەو جۆرە زۆرن و هەرە باشەکانیان زیاتریش دەپۆن؛ ئەوان قولاپەکانیان هەڵدەدەن و ماسی دەگرن، دواتریش ماسیەکان دەخەنەو ناو ئاوەکە. خۆشبەختانە بۆ ماوێی پۆژیکی دورودریژ لەبەرئەو ماسی ناگرن کە یەك دوو کرۆنیک لە مەسرەفی مائەوێیان کەمبکەنەو. ئەو بیروکە پەوشتبەرزە ی کە لە پشت ئەم جۆرە وەرزشی "گرتن و ئازادکردن"ی ماسیەو هەیە، ئەوێیە کە بەهای شتە گیراوەکە بە هیچ جۆریک حسابی بۆناکرییت، هیچ جۆرە حسابی بۆ سودوەرگرتن لەو کارە ناکرییت. خەلکی بۆیە ماسی دەگرن، چونکە نەشئەیهکی خۆشیان پێدەبەخشێت. ماسیگرتن وەک یاریەکی پڕ لەفێلابازی دەکرییت و هیچی تر، وەک هونەریکی پڕپەوشت بەجێدەهێنرییت و تەواو، ئەم "پارالێل"ە "ئارنەست یونگەر"م بێردەخاتەو کە کاتی خۆی لە یەکیک لە یادداشته جەنگیەکانیدا نوسیویو؛ "پۆیست ناکات خەفەت بۆ بیروکەیهک بخۆین کە لە دەستمان دەچێت، چونکە وەک ئەو وایە ماسیەک لە قولاپەکەمانەو خۆی راتەکێنێت و بچێتەو ناو قولاپی ئاوەکە، بەلام پۆژیکی دادییت کە قەلەوتر دەبێت و دەگەرێتەو لایمان.

www.pertwk.com

فیلم. هەرگیزیش هەولمەندا کە خۆم نوسراویکی تەواوێتی بنوسم، وابزانم قەتیش بە خەیاڵمدا نەهات، من بۆم سەختبوو لەناو ئەو هەموو بیروکە زۆرەدا یەکیکیان هەلبێژێرم و دەستبکەم بە نوسینی پۆمانیک، ئاخەر کام دانەیهیانم هەلبێژاردایە؟

من هەمیشە زیادلەپادە سروشی نوسینی پۆمانیکم لەمیشتکدا بوو. کاتییک کە بیرم لە تیپینی و سەرنجەکانم دەکردهو، سروشیکی زۆر بەتینم بۆ دەهات و پەیتا پەیتا بیروکە ی نوێ دەهاتە میشتکەو و زنجیرە ی بێرکردنەو می دەپچراند، زۆربە ی جارەکانیش بیروکە تازەکانم زۆر باشتریک بوون لەو بیروکەکانە ی کە لە بنەپەتدا دەمویست بیریان لێیکەمەو. پۆمان نوس توانایەکی تایبەتی هەیە و دەتوانییت بۆ ماوێیەکی دورودریژ سەرنجی بخاتە سەر یەك چیرۆکی خەیاڵی، زۆرجاریش بۆ ماوێی چەند سالییک هەر بەردەوام بیر لەو چیرۆکە خەیاڵیە دەکاتەو. من ئەوێم وەک شتیکی زۆر لاواز دەبینی، بەلامەو خەیاڵیکی زۆری دەبرد و توشی خەیاڵ پلاوی دەکردم.

تەنانەت ئەگەر ئەو توانایەشم هەبوا یە کە بۆ ماوێیەکی هێندە دورودریژ میشتکم هیمن و ئارام راگرتایە کە بمتوانیایە پۆمانیک بنوسم، ئەو کاتەش هەر نەمدەکرد. هەر ئەوێندە ی کە بیروکەیهکم لە دەفتەری تیپینیەکانمدا یان لە یادداشتهکەمدا جیگایەکی داگیردەکرد، ئیدی هەستم نەدەکرد هاندەریکی وام هەبێت کە پۆمانیک بنوسم. من هەمیشە ئەوێم بەلاوێ گرنگ بوو کە زۆرترین بیروکە کۆیکەمەو و جیا یان بکەمەو، دواتر ناوی کورتە و پوختە ی کارە هونەریەکانم لەو بیروکەکانە دەنا. پەنگە وەک پراوکەریک بەراوردبکرییم کە زۆر حەزی لە پراوکردنی ئەو ئازەلانی هەبێت کە دەگمەن، بەلام پۆیستی بەوێ نیه کە بەشداری کەوڵکردن و ئامادەکردن و خواردنی گۆشتەکیان بێت،

به لām ئه گهر له بهرامبهردا ماسيه كه بگريڻ و پاكي بكهينه وه و بيخهينه ناو سه تله كه مانه وه، ئه وا بيگومان پيگه له گه شه گرتني ده گرين". كتومت هه مات شتيش به سهر بيرۆكه ي پۆمانيكدا ده چه سپيټ، چونكه يهك كه پهرت ده نوسرينته وه و به شيويه يه كي كه م تازور پيگ و پيگ داده پيژريټ، وه ئه گهر به ختيش ياري بيټ ئه وا بلاوده بيټه وه. له وانه يه ژيانى كه لتورى "گرتن" ي زور و "تازاد كردن" ي كه مى پيوه دياربيټ.

به دهر له وه هوييه كي تريش پيگه ي گرتبووم و نه يده هيشت من پۆمانيك يان ههروهك ده لښ "شتيگ بنوسم". نوسين به لاي منه وه شتيكى پر ساخته كارى بوو. ههر له و كاته وه ي كه هه رزه كاربووم له وه ده ترسام كه كه سيكى ساخته م (موزه يه ف) لښه ربجيټ، هيڻده ي ئه وه ش له وه ده ترسام كه باوكم شتيگ له تونيلى خوشه ويستيه كه ي كوڤنه اگاندا بلښت و توشى شه رممبات و ناچاريم به شيويه يه كي ده ستركانه وه لامي بده مه وه. ته نها شتيش كه رقم ليى بوو، ئه و كاتانه بوو كه ده ستيان به سهر رومه ت و قژمدا ده هينا، چونكه به لاي منه وه سروشتى نه بوو و كه به و شيويه يه لي م نزيك ده بوونه وه نه مده زانى له به رامبهردا به چ شيويه يه ك هه لسوكه وت بكه م.

من مه به ستم له وه نيه بلښم له خوڤايييون خاسيه تيكي خراپ بيټ، به پيچه وانه وه من كه سيكم خوشده ويټ كه خوڤى ده ربخات. خه لكانيك كه به شيويه يه كي ده ستركانه ره فتارده كه ن، هه ميشه زياد له راده دلښان خوشكردووم. من ئه و كه سانه م به لاوه مه به سته كه له خوڤيان بايبيوون، به لām به لاي منه وه وردبوونه وه له و كه سانه ي كه به شيويه يه كي ئاشكرا خوڤيان خوشده ويټ يان به شيويه يه كي ناسروشتى

تايه ته به پيگه ي په رتووك

هه لسوكه وت ده كه ن، زور خوشتره له تيپروانيڻى ئه و كه سانه ي كه كه ميگ گرتي به خوڤيان ده دن. ئه و كاتانه ي كه كوڤه ليك خه لك له شوڤينيكي دياريكراودا پيگه وه كوڤه بنه وه، يه كسهر ده توانم ئاماره بو ئه و كه سانه بكه م كه زياتر خوڤيان ده رده خه ن. زور به ئاساني ده بينرين، ههروهك ئه وه وايه تاوسيگ ببينيت كه كلكى كردبيټه وه. من زياتر چيژ له دوانى ئه و كه سانه دا ده بينم كه كه ميگ فشه كه رن، و كه متر تامه زروى قسه كه ردنى ئاساييم له گه ل ئه و كه سانه دا كه وشكن و كه م تازور ته نها گرتگيه كي به ئه ده بانه بو خه لكاني تر داده نښن. خه لكانيك كه پييان خوشه خوڤيان ده رخه ن هه ميشه تائه وپه رى راده هه ولده دن كه خوشمه زه و قوشمه بن. ئه و كه سانه ته مبه ل نښن. زورجار ئه وانه ن كه ئاههنگه گه وره كان داده مه زرين.

جيگه ي داخه كه من خوم هه رگيز كه سيك نه بووم كه پيم خوشبووبيټ خوم ده ربخه م. بيگومان ئه وه ش به لاي چوارده وره كه مه وه شتيكى ناخوشبووه، به لām من ناچاربووم خومي پيپرابيڻم و رازييم پيى. هه رگيز پيگه م به خوم نه داوه كه ئاههنگيگ بكه مه وه. هه لبه ته شيوه ژيانىكي ئاوها پيسكه ييه كي مه زنى پيوه دياره، خوشم دلښام له وه، به لām من قهت پيم خوشنه بووه كه له سهر ده ستورى خه لكاني تر برؤم. من ناليم كه كه سيكى زيرهك نيم، به لām ئه وه شم پي قبول ناكريت كه كه سيكى تر بيټ و پيم بلښت "تو زيره كيت".

مه به ستم له وه يه هه رگيزاو هه رگيز نه مده توانى له پيگه ي شتيكى وهك نوسينه وه هيڻده خومده ربخه م و دواتر چاپي بكه م و نوڤيلايگ يان پۆمانىكي كاتى پيشكه شبكه م. به لآممه وه وهك ئه وه وابوو كه ناچاريم بچمه سهر به رزاييه كي بچكوله بوئه وه ي چه پلهم بو ليښه ن و سه رى پيژم بو دانه ويښن. جگه له وه ش نوسيني پۆمان بوته شتيكى هه ر زور

ئاسايى. ئەو كەسانەى كە ساويلكە و خوشباوهرن پۇمان دەنوسن. خويندەنەوہى پۇمان شتىكى ئاسايىيە، بەلام پۇژىك دادىت كە نوسىنى پۇمان ھىندەى خويندەنەوہى ئىستاكىي پۇمان ئاسايى بىيىت.

من ئەو كاتەى فىلمى "گلۇپەكانى شار"م لەگەل داىكمدا بىنى، بۇمدەر كەوت كە ژيان چەندە كورته. ھىندە تىگەيشتم كە پاش ماوہىيەكى يەكجار كەم دەمرم، لە سەرتاپاي ژياندا وندەبم. من بەپىچەوانەى ئەو كەسانەوہ كە خۇيان دەردەخەن، ئەو توانايەم ھەبوو كە زۇر بە قولى بىر لە ئاكامەكانى ئەو بىرۇكەيە بكەمەوہ. من بەئاسانى دەمتوانى زۇر زۇر لە دواى مردنى خۇم شانۇيەك يان ھۆلىكى سىنەماى پىر لە خەلك بەئىنمە بەرچاوم. ھەموو كەسىك ئەو شىوہ بىر كەردنەوہىيەى پىر قبول ناكريىت. خەلكانىكى زۇر بەشىوہىيەك پەيوہستى چىزە ھەستىەكانيان كە ناتوانن ھىندە تىيگەن كە جىهانىك بوونى ھەيە. ھەر لەبەرئەوہش لە تواناياندا نىە كە لە پىچەوانەكەشى تىيگەن؛ ھىندە نابىنن كە پۇژىك لە پۇژان ئەم ژيانە كۇتايى پىديىت. بەلام لەراستىدا چەند ترپەيەكى كەمى دل دەتوانىت بۇ ھەتاھەتايە لە ھەموو مرقايەتىمان جودابكاتەوہ.

من ھەرگىز ھەولم نەداوہ بەشىوہىيەكى دەستكرد سروشتى خۇم جوانبكەم و خۇم نىشانى خەلكانى تر بدەم، ھىچ كاتىكىش لەبەردەم ئاوينەيەكدا دانەدەنىشتم بۇ ئەوہى خۇم برازىنمەوہ. من بەسەردانىكى بچكۇلانە ھاتومەتە ناو ئەم جىهانەوہ. بەشىوہىيەكى تايبەتیش ھەر بەھۇى بنەماى ئەم تىروانىنەوہبوو كە پىمخۇشبوو چاوم بەو كەسانە بكەوئىت كە ھەزدەكەن خۇيان دەربخەن.

دەكرىت قسەكردن لەگەل مندالاندا يان تەماشاكردنى كۆمىدىايەكى "ھۆلبىرگ" يان "مۆلىي" جۆرە ھىمنىەك بە مىشك بىبەخشن. بەھەمان

تايبەتە بە پىگەى پەر تووك

شىوہش بىنىنى ئەو كەسانەى كە خۇيان دەردەخەن مايەى خوشحاليەكى گەورەبوو بۇم، چونكە ئەوانىش ھەروەك مندال ساويلكەن، منىش راست و دروست بەخىلىم بەو ساويلكەيىەيان دەبرد. بەشىوہىيەك دەژىن وەك ئەوہى سودىيىكان ھەبىت، بەجۇرىك ژيان بەسەردەبەن وەك ئەوہى شتىكىان لەكىس بچىت. بەلام ئىمە لە گەرد زياتر ھىچ شتىكى تر نىن. لەبەرئەوہ ھىچ پىويست ناكات بەشىوہىيەكى ناسروشتيانە ھەلسوكەوتبەكەين و خۇمان بنويىنن. يان ھەروەكو چۇن "مىففىستوفىلس" لەو كاتەدا كە "فاوست" دەمرىت دەلى؛ "ئەگەر لە ھەموو بارىكدا ئافەرىدەكراو بەرەو ەدەم بچىت، كەواتە نرخى ئافەرىدەى ھەتاھەتايى دەبىت چى بىت!"

*

داىكم لە سالى 1970دا كۆچى دوايى كرد. پىك پىش جەژنى لەدايك بوونى مەسىح بوو، من ئەو كاتە لە پۇلى شەشى ئامادەيى بووم. نەخۇشەكەى لە پىكدا لىيدا و ماوہى كەوتنىشى ھىندەى نەخاياندا. لەپىشدا بۇ ماوہى مانگىك لە مالىەوہ كەوت و چارەسەرى وەردەگرت، دواترىش چەند ھەفتەيەكى كەم لە خەستەخانە بۇى كەوت.

لەماوہى ئەو چەند ھەفتەيەى بەر لەمردنى، داىك و باوكم بەتەواوہتى ئاشتىبووونەوہ، لەراستىدا ھەر پىش ئەوہى لە خەستەخانەش بىخەن. باوكم وتى "من ژيانى داىكتم تىكدا" و داىكىشم كتومت ھەمان شتى دەربارەى باوكم پىوتم. ئەو وتى "من ژيانى باوكتم وئىرانكرد". ئا بەو شىوہىيە ھەتا مرد خەرىكى لۇمە و زەمكردن بوون. تەنھا ئەوئەندەبوو لەو كاتەدا بەھىچ شىوہىيەك

یه کتریان تاوانبار نه ده کرد، به لکو پراسته و پراست سهرزه نشتی خوځان ده کرد. به لای منیشه وه گهر لومه یی کتریان بگردایه یان هی خوځان، هیچ گرنگیه کی نه بوو.

ناشتنه که شی به پیک و پیک به پیوه چوو. باوکم وته یه کی دورودریژی خوینده وه و تییدا باسی گهره یی دایکمی کرد وهک مروفتیک. له ژیانې هاوبه شی هردووکیانیشدا هاته سهر باسکردنی شتیک که ناوی نابوو "گوناحه گهره که". پاشانیش وتی "له و ماوه یی دواتردا توانیمان سهرله نوئ یه کتری بدوزینه وه و له هه موو ناته واویه کی یه کتری ببورین". به و شیوه یی هه له دوا جاردا نه و په یمانه یان برده سهر که کاتی خوځی له بهر ده م قه شه که دا به یه کیان دابوو. پوژانیکې خوځ و پوژانیکې تالیان پیکه وه به سهر برده بوو، به لام به راستی تاه و کاته ی مردن له یه کتری جودا کردنه وه، یه کتریان خوځو یست.

وته کانی باوکم راستی پیوه دیاربوو و دوربوو له درو و دهله سه وه، به راستی نه و چهند هفته یی بهرله وهی دایکم بمریت، خوځی دهو یست. به لام له گهل نه وه شدا به پروای من دره نگبوو بو نه و خوځه ویستی و وای بو ده چووم که نه و چهند هفته یی کوتایی ههروه کو جارانی دوربوایه لیوهی باشتریکبوو. نه و کاته ش له وانه یه پیک له دوی مردنی زیاتری خوځو یستایه. نه و کاته ته نها به و شیوه یی نه ده ببینرا که سهرنجی خه لکی به لای خویدا رابکیشیت.

وادانرابوو که منیش چهند وشه یه که له لای تابوته که ی دایکمه وه بلیم، به لام نه متوانی. ماته مینیه کی قول گرتبوومی. من مردنی دایکم زیاتر پیناخوځبوو وهک له باوکم، ههر له بهر نه وه ش بوو که زمانم کلبلبووو و نه متوانی هیچ شتیک بلیم. من یه کجار دلّم ته نگبوو و قسم پینه بوو، دهنه نه گهر مردنی دایکم زور پیناخوځ نه بوایه، نه و

تایبته به پنگه ی پرتووک

بیگومان وتاریکی کاریگهرم هه لده رشت. مه زنده م نه ده کرد که مردنی هینده کارم تییکات. ههر نه وه نده م توانی له سهر کورسی کلّیسا که بهر زبمه وه و چه پکیک گولی "له یادم مه که"¹⁶ له سهر تابوته که ی دانیم. سهر پیکم بو باوکم و قه شه که دانه واند و نه وانش هه مان شیوه سهریان بو له قانده مه وه. له و کاته شدا که گهرامه وه شوینه که ی خوّم، هه مان نه و پیاوه بچکوله ییم بینیه وه که کلاوه سه وزه لباده که ی له سهر دابوو. به ناوه راستی کلّیسه که دا هاتوچوی ده کرد، به په ستیه وه دار گوچانه حه یزه رانه باریکه که ی به ملاولادا باده دا.

نه و کاته من هه زده سالم پرکردبووه و باوکم پیی و ابو له دوی مردنی دایکه مه وه له ئاپارتمان که یدا بمینمه وه و له ویدا ژیانم به سهر بهرم. له دوی نه و کاته وه ش هیشتام ههر حه فته ی که ره تیک یه کتریمان ده بینی. به لام له پایزی نه و ساله دا هردوو کمان له سهر نه وه پیک که وتین که مانگی یه که ره ت یه کتر ببینین. له وه درچوو بووین که بچینه ته ماشا کردنی خلیسکینه و خو هه لدانی سهر به فر و نه و جوړه شتانه. هیچ که ره تیک تریش نه پویشتی نه وه بو ناو "تونلی خوځه ویستی" یه که ی کو بنهاگن. باوکم له سهر و ته مه نی هه شتا سالیه وه مرد.

¹⁶له و بونانه دا گولیکی تایبته داده نین که ناوی له یادم مه که یه، هه لبه ته نه و ناوه له زورینه ی زمانه کاندراسته وخو له وهرگیپانی ناوه لاتینی هه که یه وه وهرگیراوه "Myosotis scorpiodes"، گولیکه که لایه کی دوو لقی پچکوله و گولی شینی زور بچکوله ده گریّت و ناوه پراسته که ی زهرده و.

www.pertwk.com

بیرمدیٔ له‌دوای مردنی دایکمه‌وه له‌دلی خوځدا ده‌موت؛ "ئیسټاکه چیتړ دایکم نامبینیٔ، ئه‌ی که‌واته چ که‌سیک ته‌ماشام بکات؟

ماریا

دایکم له‌یادنه‌کرد و هه‌رگیزیش له‌ناو یادوه‌ریه‌کانمدا ده‌رناچیٔ، به‌لام له‌لایه‌کی تره‌وه پیمخوښبوو که به‌ته‌نھا له خانوه‌که‌دا بمینمه‌وه. که‌م که‌س هه‌بوو که ه‌اوته‌مه‌نی من بیٔ و خانوی خوۍ هه‌بیٔ.

بو ماوه‌یه‌کی که‌م هیچ که‌سیکم شک نه‌ده‌برد که له‌گه‌لیدا برؤم بو سینه‌ما و شانۆ، ئه‌وه‌ش مایه‌ی دلته‌نگیوو بو، به‌لام هینده‌ی نه‌برد و که‌وتمه بانگکردنی کچان. من شه‌رمم له‌و جوړه شتانه نه‌ده‌کرد، به‌بی هیچ گرفتی‌ک هه‌ر له‌حه‌وشه‌ی قوتا‌بخانه‌دا روم له‌کچی‌کی نه‌ناسیاو ده‌کرد و ده‌موت "حه‌ز ده‌که‌یت پی‌که‌وه برؤین بو سینه‌ما، یان بو شانۆ‌گه‌ریه‌ک؟". هه‌ندی جار له‌پاسه‌کاندا به‌کچی‌کم ده‌وت، یان له‌بازاره‌کاندا، یان له‌ناوشاردا روم له‌کچی‌ک ده‌نا. من نه‌مده‌ویست به‌کچه‌کانی پۆله‌که‌م بلیم و زیاتر پیمخوښبوو ئه‌و کچانه بانگ‌که‌م که نه‌مده‌ناسین. گه‌ر کچی‌کی پۆله‌که‌مانم بانگ‌کردایه، ئه‌وا زور به‌ئاسانی به‌هه‌له‌ لیم تیده‌گه‌یشټ، منیش به‌لامه‌وه گرنگبوو که هه‌موو ئیواره‌که پی‌که‌وه به‌رینه‌سه‌ر. راسته من ئه‌و کچه‌م نه‌ده‌ناسی که بانگم ده‌کرد، به‌لام هه‌میشه روخساری ده‌ره‌وه‌ی شتی‌کی که‌می پی‌ده‌وتم، تاراده‌یه‌ک له‌رپی‌گه‌ی رواله‌تیه‌وه ده‌مزانی چ که‌سیکه و ده‌شمتوانی مه‌زه‌نه‌ی ته‌مه‌نی بکه‌م.

تایه‌ته به‌پنکه‌ی په‌رتووک

من زور به‌ئاسانی له‌گه‌ل کچاندا ده‌که‌وتمه قسه‌کردن و زور که‌میش روویده‌دا که په‌تمبکه‌نه‌وه. له‌پیشاندا پیم پی‌ده‌که‌نین، به‌لام پاش ئه‌وه‌ی مه‌رامی خوځم بو پونده‌کردنه‌وه، چیتړ به‌لایه‌نه‌وه سه‌یرنه‌بوو که بانگه‌یشی شانۆیه‌ک یان فیلمیکم ده‌کردن، هه‌رچه‌نده که هه‌رگیز له‌وه‌وپیشیش یه‌کتريمان نه‌بینیوو. من به‌شیوه‌یه‌کی تایه‌تی بانگه‌یشم ده‌کردن، هه‌ستیانه‌کرد که که‌سانیکي هه‌ل‌بژیردراون، له‌راستی‌شدا هه‌روابوو، چونکه من داوام له هه‌موو ئافره‌تی‌ک نه‌ده‌کرد که ده‌مبینی.

کچه‌کان زور دلشادبوون به‌وه‌ی که من خانوی خوځم هه‌بوو. یه‌ک له‌دوای یه‌ک له‌گه‌لدا بو خواردنی په‌نیر و خواردنه‌وه‌ی شه‌راب ده‌هاتنه‌وه، یان بو خواردنه‌وه‌ی بیره و خواردنی هیله‌کی شله‌قاو و سوره‌وه‌کراو. هه‌ندی جار شه‌ویش له‌لام ده‌مانه‌وه، به‌لام زور به‌ده‌گه‌من رپده‌که‌وت که هه‌مان کچ دوو که‌رته بیټه ماله‌که‌مه‌وه. ئه‌گه‌ر بمه‌یشتایه‌ چه‌ند جاری‌ک به‌اتایه‌ته لام، ئه‌وا دواتر له‌وانه‌یه تووشی جوړه نیگه‌رانی ببوایه گه‌ر پی‌مبوتایه "نامه‌ویٔ هینده زوو زوو بتبینم". تاونا‌تاوی‌ک هه‌ندی‌ک هیوا و چاوه‌روانی له‌لای کچه‌کان دروسته‌بوو، به‌لام من نه‌مده‌توانی بو‌یان به‌ینمه‌دی، ئیتړ ناچارده‌بووم له‌رپی‌گه‌ی گفتوگووه بو‌یان رو‌نیکه‌مه‌وه. زور به‌ئاسانی ده‌متوانی نه‌هیلیم توشی ئه‌و حاله‌ته بم، به‌لام من هه‌میشه ده‌متوانی به‌شیوه‌یه‌کی روم و ره‌وان بیروپرای خوځم ده‌ربیرم.

هیچ کچی‌کیش له‌سه‌رئه‌وه لیم زویر نه‌ده‌بوو که ته‌نھا بو یه‌ک شانۆ‌گه‌ری بانگم ده‌کرد، یان بو یه‌ک ئیواره ده‌مویست له‌لام بیټ، یان که رپی‌گه‌م پی‌ده‌دا ته‌نھا یه‌ک شه‌و له‌لام بمینیتیه‌وه. من ئه‌و کاتانه توشی گرفته‌بووم که رپی‌گه‌م به‌کچی‌که‌دا پینج شه‌ش جار بیټه لام.

تایه ته به پنگه ی پرتوک

کچیک خوښوایه و له هه موو نه و کچانه ی پېشوتر زیاتریک دل پیایدا بچوایه، نه و کاته وک نه رکیکي گه وره ی سهرشانم هه ستمده کرد ده بیت زور به پوونی پې بلیم که هیچ نه تیک و مه رامیکم نه که تیکه لیم له گه لیدا و بېمه ده ستگیرانی. ده مبینی نه و قسانم گاریگه ری تیده کردن، به لام هیچ یه کیکیان له بهر نه و هوپیه دهرنه په پیه دهره وه. به پیچه وانه وه له وه ده چوو که قسه ی راسته وخو و پوون وایان لیبکات زیاتر حز له وه بکه ن که شه و له لام بمیننه وه. زوربه ی جار نه و شتانه زیاتر سهرنجمان راده کیشت که چاوه پروان نین دوباره بېنه وه، وک له و شتانه ی که پیمانواپه بو هه تاهه تایه دوباره و سیاره دېنه وه.

مایه ی خوشه ختم بوو که نه و هه موو کچه هه مه پرنکه ده هاتنه میوانیم، چونکه هه ریه که یان سهرنجی ده چوو سهر شتیکی جیاوازی ماله کم. هه ندیکیان ده چوونه لای کتیبخانه که وه و نه و کتیبانه یان راده کیشا که مه به ستیان بوو. کچیکیان ناوی "ئیرینا" بوو، ریک بوی دانیشت و کتیبی "جیهانی هونه ر"ی خوینده وه، "راندی" یش به دهنگی بهرزه ده ستیکرد به خوینده وه ی کتیبه که ی "کارل ئیقانگ" که دهرباره ی زانیاری سیکی بوو. من که مندالبوم نه و کتیبم خویندبووه به لام چیتر باوی نه مابوو له لام. یه کیک له کچه کانی تریش یه کسهر له سهر پیانو سهرزه که دانیشت و به زه حمه ت پارچه یه ک موسیقای "شوپان"ی ژهنی وایانم نه و کچه یان بوو که ناوی "رانفی" بوو. "تورید" یش به به کاره یانی چهنه ناوازیکی ساده چهنه دین گورانی فلیمی موسیقی "Hair" لیده دا. زیاتر له نیوه ی هه موو نه و کچانه ی که ده هاتنه ژوره وه یه کسهر قهوانیکیان لیده دا. من

من نه و حاله ته م وک پارادوکسیک ده بینی. به شیوه یه کی گشتی نه و کچه ی که ته نه ا یه ک شه و له لام ده مایه وه، زور دلی به و ئیواره یه خوشه بوو که پیکه وه ده مانبرده سهر. کاتیکیش ده پوشته دهره وه، نه ده چوو به چه پ و راستدا بکه ویتته گیرانه وه ی به سهرهاته کانی نه و شه وه، چونکه زورینه یان شهرمیان له وه ده کرد که ته نه ا یه ک شه و له لای که سیکی نه ناسیاو بمیننه وه. به لام هه رنه وه نده ی که چهنه جاریکی زور به شه و له لام به مانایه ته وه، ئیدی ده که وتنه گله یی و دادوبیداد. ئینجا بو کچی برادره کانیان ده گیراپه وه و هه رزور به ئاسانیش چاوه پروانی په یوه نده یه کی دریز خایه نیان ده کرد.

من هه رگیز کچه کانم هه لنه ده خله تاند. هه تا نه پویشتی نایه بو سینهما یان بو شانوگه ریه ک، قهت په یمانم نه ده دانی که نانیک پیکه وه بخوین، هه تا نانی ئیواره مان نه خواردایه، په یمانم نه ده دانی که شه و له لام بمیننه وه، هه رگیزیش نه و په یمانم نه ده دانی که چهنه جاریکی تر بېنه وه لام. من به دلیکی فراوانه وه دروود و ستایشی کچه کانم ده کرد، چونکه به راستی پیمخوښوو که ده هاتنه لام، به لام هه رگیز واخوم پیشان نه ده دان که حه زبکه م یان به شیوه یه ک له شیوه کان له توانمدا بیت که بو ماوه یه کی زور له گه لیا نده بمینمه وه. ریده که وت خاولیه ک یان فلچه یه کی دان بده م به کچیک که بو یه کجار به کاری به ینیت، یه ک که ره تیش ریکم به کچیکدا روبه یابانیه کونه که ی دایکم له به رکات، ئا له و کاتانه دا جار جاریک هه ر بوئه وه ی زور به ته واهوتی و پونی تیابانگه یه نم، جه ختم له سهر شتیک ده کرده وه و پیم ده وتن "راسته پیمخوښه که تو شه و له لام ده مینیتنه وه، به لام به پیوستی نازانم خه یالت بو هیچ شتیکی تر بچیت، مه به ستم له وه یه ته نه ا وک شه ویکی خوش بېبینه و ته واهو". نه گهر هه ر زور دلشتم به

قەوانى "جۆن بەيز" و "جەينز جۆپلېن" و "سىمۆن و گارفۆنكل و پېتەر" و "پۆل و مارى" م ھەبوو. كچىكى چاوشىن و قىز زەرد بەدل و بەگيان دەيوست گوى لە "كارىيۆس" و "باكتۆس" یش بگريت، بەلام ھەتاوھكو ئەو كاتەى لە كۆتايى مانگى پېنجدا "ھىگە" م بېنيەو، ھىچ كچىك ھەزى لە "چايكۆفسكى" و "پۆتشيىنى" نەبوو.

"ھىگە" بەشى مۆسقى تەواوكرديو، پاش ئەوھى لە سينەما فىلمى "ھەلسەنگاندنى ئازايەتى" مان بېنى و گەپايەوھ بۆ مالەوھ، يەك و دوو خۆى گەياندە پيانۆكە و ھەموو كۆنسىرتنى پيانۆى "رەخمانىنۆف" ى ژمارە 2ى پەيزەى مۆسقى سەرەكى "C" لىدا. كۆنسىرتەكەى پتر لە نيو كاترميىر خاياند، وە ھەر ئەو كاتەى كە كەمىك چووھ ناو بەشە خاوەكەى كۆنسىرتەكەو، بەتەواوھتى لەو برپايەدابووم كە خۆشم دەوئت، بەلام ھەر كە گەيشتە رېتمە خىراكەى كۆتايى كۆنسىرتەكە، ھىندە تىگەيشتم كە بە پلەى يەكەم سەرسامى پيانۆژەنەكە نەبووبووم بەلكو مۆسقىكە فرىويدابووم. دواتريش كە چووينا زورى خەوھو، بەسەرھاتى دزىنى فياتە سورەكە و پۆمانسى ناو كوخە دارىنەكەم ھىنايەوھ ياد كە ئامىريان تىدا دەپاراست، ئەوئش دايە قاقاي پىكەنين و خەرىكبوو ھەناسەى سواربىت. بەلام ئىدى گەورەبووبوين و لەسەردەمى قوتابخانەى ناوھنديەوھ يەكترىمان نەبىنيبوو.

"ھىگە" بۆ ماوھى سى پۆزى رىك لەگەلمدا مايەوھ، بەلام كە لە چوارھەمين پۆژدا بەتەواوھتى بۆى دەرکەوت كە ناتوانين بېينە دەستگىرانى راستەقىنەى يەكترى، بەجىي ھىشتم و لەو كاتەشەوھ ھىچ ھەوالىكەم نەبىستەوھ. بىگومان من لەوھ تىدەگەيشتم. ئىمە ھەر

تايبەتە بە پىگەى پەرتووك

لەسەردەمى مندالىمانەوھ يەكترىمان دەناسى، واتە تارادەيەك چىتر نەماندەتوانى تەنھا لەبەرخاترى يارى، يارى گەورانە پىگەوھ بكەين. وابزانم پياوھ يەك مەترىيەكەش وەك من دەپروانى. چونكە لەماوھى ئەو سى پۆژەدا كە "ھىگە" لەلام مايەوھ زياتريك پەستى پىوھ دياربوو وەك لە پۆژانى ئاسايى. لە زورى دانىشتن و چىشتخانەكەدا ھەلەبەزىيەوھ و رىك لەبەرچاوى "ھىگە" دا گۆچانە ھەيزەرانەكەى بادەدا. سەيربوو بەلامەوھ كە "ھىگە" نەيدەتوانى بىبىنيىت.

زۆربەى كچەكان پىيان خۆشبوو بچنە بالكونەكەوھ. دايكەم ھەمىشە خزمەتى گولەكانى بالكونەكەى دەرکرد و دەپرازاندەوھ، منىش دلم نەدەھات لەگەل يەكەمين بەھاردا لەدواى مردنى دايكەمەوھ پىشتگويىان بخەم. لەبەرئەوھ لەپىشدا ھەموو گولە وشكەكانى پارم ھەلەكەند، ئىنجا تا ئىنجانەكان بىگريت خۆلى نويم تىكردن و پرمكردن لە پياز. ئەنجامەكەشى لەپادەبەدەر جوانبوو، لەوھوپىش ئىنجانەكان ھەرگىز ئاوا لىپاولىپ نەبوون لە گولە سەوسەن و گولە لالە و گولە زەعفەرەن، زۆربەى كچەكان سەرسامى كارەكەمبوون و پىيانوابوو دەستىكى كارامەم لەبوارى گول و سەوزىدا ھەبىت. ئەگەر ئاواھەوا خۆشباو، ئەوا لە بالكونەكە دادەنىشتين و پەرداخىك "مارتىنى" يان "دووبوئىت" مان دەخواردەوھ و تەماشاي شارمان دەرکرد.

بىگومان ناچاربووم بە كچەكان بلىم بۆچى من بەتەنھا لەو خانوھدا دەژيام، ھەر بەو بۆنەيەشەوھ دۆلابى جەلەكانى دايكەم پىشانى ھەندىكيان دەدا. زۆربوون ئەوانەى دليان دەچوو بەكراسىكداد، ھەندىكىشان ھەزيان لە چاكەتيك يان پالتۆيەك بوو، منىش پىم دەبەخشين. ھەلەبەتە لەپىشدا ناچاربوون لەبەرى بكەن، بۆئەوھى

بزانن به بهريان ده بټ يان نا، هه موو كه پرته ټيگيش تاقير كړدنه وهى
 جله كان وهك نمايشنكى بچكولهى جلى موده وابوو. هه ندئ جاريش
 له كاتى چوونه دهره وه ياندا هه ربو خوځى به شيوه يه كى جادو وئاسا
 جوتئ ده سټكش يان شالټك يان جانتايه كى جوانى شانوم ده خسته
 به رده ميان. من هه و كچه م زور به دل بوو كه چا كه ته فه رووه فارسى هه كه م
 پټ به خشى. ناوى "چيغيسا" بوو، له و كاته دا كه فه رووه كه م بو قه دكرد و
 خسته ناو زه رفيكي كاغه زى گه وره وه، فرميسك به هه ردوو
 چاوه كانيدا هاتنه خواره وه، به لام و ابزانم له راستيدا دياريه كه م
 نه يه ه ژاند. و ابزانم پټيو ابوو كه من بويه هه و چا كه ته فه رووه
 پټ به خشم، چونكه ده مه وټ بټ به ده سټگيرانم، يان به لايه نى
 كه مه وه وهك دهر بر پټنكى قولى خوشه ويستى ده يي نى به هه موو
 مانا كانيه وه، هه ر له به ر هه و هه ش خيرا ناچار بووم ديسان هه وه مه به سټى
 ته واوه تى خومى بو رونه كه مه وه. له لايه كى تر يشه وه به باو كم وت
 هه موو جله كانى داي كم به يه كي ك له پټ خراوه خيرا وه كان به خشى،
 هه و يش هه چ لاريه كى له وه نه بوو و ابزانم چا كه ته فه رووه كه
 له ياد كړد بوو. به لام له راستيدا زور به ي هه ر ه زورى جله كانم به كچ
 به خشى، هه ندئ له و كچانه ش يارمه تيان دام و هه و جل و به ر گانه يان
 بو جيا كړد مه وه كه بو فر يان باش بوون. پاش شه ش مانگي ك هه چ
 جليكي داي كم له ماله كه دا نه مايه وه.

يهك دوو كه پرته ټي ك له دهره وه دا به ر ه وړوى كچي ك له و كچانه بووم هه
 كه شه ويك له لام مابوونه وه و خويان لئ هه له هه كړد، به لام ئوسلو
 پر بوو له كچ، له به ر هه وه هه چ گرفت ي كم له دوزينه وهى كچيكي نويدا
 نه بوو. به شيوه يه كى گشتى له سه ر ه تاي ساله كانى هه فتادا باونه بوو
 كه كچي ك شه و له لات بمي نټ هه وه. بيرمديت هه و كاته له دلى خومدا

تايه ته به پنگه ي پر توو ك

ده موت "من له سه رده ميكي باشدا له داي كووم". هه ر بو نمونه بيست
 سالټك پيش هه و سه رده مه، پياويكي هاوته مه نى من بوى نه ده لوا
 هينده خوځى له وه ببينټ كه له خانويه كى سه ر به خودا ده ژى.
 من هه ر پيش هه وهى قوناغى ناماده يى ته واوبكه م، له گه ل ژماره يه كى
 زورى كچانى شاردا تي كه ل بوو بووم، به لام هيشتام نه كه وت بووم ه
 عه شقه وه. هه ستمه كړد به ته مه ن تربم، من خوم پټيو ابوو كه
 پټ به يشتو تربم له و كچانه ي كه له گه ل ياندا بووم. هه ل به ته له ويدا
 جوړه دوا ليزمي ك به ئاشكرا ده بينرا؛ به هه چ جوړي ك وه كو جه سته
 هه ستم نه ده كړد كه له وان گه وره تربم، به لام خو ئافره ت ته نها هه ر
 له ش نيه، بيگومان پياو يش هه ر ته نها جه سته نيه. من دلنيا بووم
 له وهى كه رورټي ك له رورټان كچي ك ده ناسم كه به ر وچ و به گيان خو شم
 بوټ، و ابزانم هه ر له به ر هه و هه ش بوو كه به ته نيا كه و تمه پياسه كړدى
 دورودريژ. خوم به خوم دهوت "خو درهنگ يان زو هه رده بټ
 بيدوزمه وه، وه هه ر كه سيكي ش بټ كه له من بچيټ، هه و له
 ديسكو يه كدا يان شوي نكي تايه ت به گه نجاندا نايي نمه وه". زياتر
 رپي تي ده چوو كه له شوي نكي وهك "كيكوت" يان "بلانكفانسبروتن" دا
 چاوم پټي كه وټ. له راستيدا له ناوه راستى مانگى شه شدا له
 "لوله قولي سته" دا بينم.

*

هه و كاته ي له باخچه ي ساوايان بووم، پټم خو ش بوو له سوچي كدا
 دانيشم و ته ماشاى مندالانى تر بكه م كه ياريان ده كړد. به لام دواتر
 منداله كان به ته مه ن تربو بوون، تاراده يه ك گه وره ش بوو بوون. منيش

تایبته به پنگه ی پرتوک

دهجولامهوه، ئاسانتر فەنتاسیاکانم بۆ دادەپێژرا وەک لەو کاتانە ی که لە مالهوه لەسەر کورسیهک بۆی دادەنیشتم. "شیللەر" کاتی خۆی دهیوت "مروّف ئه‌و کاتانه سه‌ربه‌سته که یاری ده‌کات، چونکه به‌پێی یاسای تایبته‌ی خۆی هه‌لسوکه‌وت ده‌کات". له‌ویدا له‌ خالێکی گ‌رنگ ده‌دات، به‌لام بیگومان ده‌کریت راسته‌وپاست وینه‌که هه‌لب‌گ‌یرینه‌وه؛ من له‌و کاتانه‌دا که به‌سه‌ربه‌ستی له "ه‌ارده‌نگی‌رقیدا" دا پیاسه‌م ده‌کرد، ئاسانتریک ده‌متوانی یاری له‌گه‌ڵ بیرکردنه‌وه و بیرۆکه‌کاندا بکه‌م، وەک له‌و کاتانه‌ی ئه‌گه‌ر ناچاربوومیه‌ بۆ ماوه‌ی چه‌ندین سه‌عات وەک زیندانیه‌ک له‌نیوان چوار دیواری په‌قوته‌دا هاتوچۆم بکرایه‌. به‌ده‌رله‌وه‌ش شتیکی تریش هه‌بوو؛ پیاوه‌ یه‌ک مه‌تریه‌که تارپاده‌یه‌کی زۆر بۆخۆی هه‌ر له‌ماله‌وه‌ ده‌مایه‌وه. جارجاریک ده‌هاته ناوشار، به‌لام زۆر به‌ده‌گه‌من ر‌ی‌ده‌که‌وت له‌ دارستانی‌کدا خۆی نیشانب‌دات، یان له "ه‌ارده‌نگی‌رقیدا" دا ده‌رکه‌وی‌ت.

له‌و کاتانه‌دا که ده‌پۆیشتم بیرۆکه‌ی پاکتر و بو‌یرانه‌ترم به‌خه‌یاڵدا ده‌هات، له‌و‌یشه‌وه‌ پوخته و کرۆکی نویسه‌کانم به‌سه‌ردا ده‌ر‌ژا. له‌ مال‌یشه‌وه‌ که‌ته‌لوکیک و پی‌پستی‌کم بۆ سه‌رتاپای ئه‌و نویسانه‌م پیکه‌ینابوو که ده‌کرا وەک بنچینه‌یه‌کی ر‌ۆمان و کورته‌ ر‌ۆمان و شانۆگه‌ری و فیلم به‌کاربه‌ی‌نری‌ن. باشت‌رین بیرۆکه‌شم به‌ئامی‌ری چاپه‌که‌م ده‌نوسی‌ه‌وه‌ و دواتر لاپه‌ره‌کانم له‌ مه‌له‌فیک‌دا داده‌نا. هه‌رکاتیک‌یش که ده‌مخسته‌نه‌ مه‌له‌فیکه‌وه، ئیدی ده‌ستم لی‌هه‌ل‌ده‌گرتن. زۆر به‌ده‌گه‌من ر‌ی‌ده‌که‌وت که‌په‌تیکی تر ده‌ریانبه‌ینمه‌وه و چاو‌یکیان پ‌یدا بخ‌شینه‌مه‌وه.

هه‌تا ئه‌و کاته‌ش به‌خه‌یاڵدا نه‌هات که ده‌ستبه‌ده‌مه‌ یه‌کیک له‌و بیرۆکه‌نه‌ و بیانکه‌مه‌ نویسی‌یک. سه‌ره‌له‌دانی ئه‌و بیرۆکه‌ بنه‌رته‌تیانه

چیت‌ر به‌لامه‌وه‌ خۆشه‌نبوو ته‌ماشای یاری گه‌وره‌کان بکه‌م، به‌تایبه‌تیش ئه‌و یاریه‌ی که پ‌ی‌یانده‌وت "ئا‌هه‌نگی قوتابیان". من زیاتر ئه‌و چالاکیانه‌م پ‌ی‌خۆشبوو که له‌ پ‌یش کردنه‌وه‌ی قوتابخانه‌دا ر‌وویانده‌دا وەک له‌و چالاکیانه‌ی له‌پاش ته‌واوبوونی قوتابخانه‌دا له‌به‌رده‌ستدا ده‌بوون. له‌و سه‌فتانه‌ی دوا‌به‌دوای تاقیکردنه‌وه‌کانماندا هه‌روا به‌ئاسانی وه‌کو پ‌ی‌شتر ک‌چیک‌م ده‌ستنه‌ده‌که‌وت که له‌گه‌لم‌دا ب‌ی‌ت بۆ شانۆ و دواتر ب‌ی‌ته‌ میوانیم، چونکه چه‌نده‌ها چالاکی جیاوازی‌اواز له‌ شاردا ئه‌نجامده‌دا.

هه‌رله‌به‌رئه‌وه‌ تارپاده‌یه‌ک هه‌موو ر‌ۆژیک ده‌چوومه‌ ده‌ره‌وه‌ و پیاسه‌ی دورودری‌ژم له‌ ناوچه‌ی "نۆردمارک" دا ده‌کرد. به‌ قیتار تا "فینسه" ده‌چووم، پیاسه‌یه‌کی تی‌روته‌سه‌لیشم له "ه‌ارده‌نگی‌رقیدا" دا ده‌کرد، به‌ره‌و "ناورلاندس‌ال" دا ده‌هاتمه‌ خواره‌وه‌ و دواتر به‌قیتار له "فلۆم" وه‌ ده‌گه‌رامه‌وه‌ ماله‌وه‌. چ‌ی‌ژم له‌ سواری‌بوونی قیتار ده‌بینی، پ‌ی‌مخۆشبوو ته‌ماشای خه‌لکی ناو قیتار بکه‌م، به‌لاشه‌وه‌ خۆشبوو له‌و کاته‌دا که قیتاره‌که ده‌پۆیشتم، بۆ خۆم دا‌بنیشم و بیر له‌ شتی هه‌مه‌په‌نگ بکه‌مه‌وه. قوتابخانه‌م ته‌واوکردبوو، پاش چه‌ند سه‌فته‌یه‌کی‌ش شه‌هاده‌که‌م وه‌رده‌گرت، ده‌مزان‌ی له‌وانه‌ی جومناستی‌کدا نمره‌ی 7 ده‌ه‌ینم و سه‌رتاپای وانه‌کان‌ی تریش 13. ب‌ی‌ئیش و ب‌یکاری‌بووم، بۆ خۆم هه‌ر پیاسه‌م ده‌کرد و سواری قیتاره‌ده‌بووم. باوکم ده‌بوا‌یه‌ هه‌تا 15 ی 9 کۆمه‌کی پاره‌ی بکرده‌مایه‌.

هه‌میشه‌ له‌و کاتانه‌دا که له‌ده‌ره‌وه‌ پیاسه‌مده‌کرد، قه‌له‌م‌یک و ده‌فته‌ریکی تی‌بینیم پ‌ی‌بوو. من به‌تایبه‌تی زۆرم پ‌ی‌خۆشبوو له‌ کاتی ر‌ۆش‌تندا به‌قو‌لی‌ی بیر له‌ شتی هه‌مه‌په‌نگ بکه‌مه‌وه. هه‌لبه‌ته‌ من هه‌میشه‌ هه‌ر بیرمه‌ده‌کرده‌وه‌، به‌لام ئه‌و کاتانه‌ی له‌ سروشتدا

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

هەر زۆر سەرسامبوو. لەچاویدا دەمبینی بەخیلی پێدەبردم، بەلام ستایشیکی زۆری بیرۆکەکەمی کرد. من بەهیچ شیوەیەک سەرم نەسورما، چونکە خۆم دەمزانێ که ئەو تێبینیە بیرۆکەییەکی نایابی پۆمانیکە. لەلایەکی تریشەووە هیچ سودیکم لە ستایشکردن وەرئەدەگرت، بەتایبەتیش لە نوسەرێکی گەنجی کەم ئەزمونی وەک ئەووە، دواى ئەووە من بۆ ئەووە تێبینیەکەم نیشان ئەدا که ستایشم بکات. هەرلەبەرئەووە وتم «ئەگەر پارەى بتلە شەرابەکە بدەیت، تێبینیەکەمت پێدەبەخشم». واقعیوما. منیش بۆم رونکردووە و وتم «ئێ خۆ تۆ خۆت نوسەریت، منیش پەیمانێ دەدەمێ که هەرگیزاو هەرگیز لەلای هیچ کەسێک راستیەکە نادریکێم و بەکەس نالێم لە کوپۆە بیرۆکەى ئەو پۆمانەت وەرگرتووە. بەلام لەبەرامبەردا دەبێت پارەى شەرابەکە بدەیت و پەنجا کرۆنیکیش بدەیت بە خۆم». لەیانەى 7دا بەو جۆرەبوو که دەبواى لەپێشەووە پارەى شەرابەکەت بدایە، ئینجا بۆیان هەڵدەپچریت، لەبەرئەووە پارەى شەرابەکەى دامەووە و لەسەرۆشیەووە سەد کرۆنیشى دامی. لەو کاتەدا که پارەکەم لێوەرگرت، چاوم بە پیاووە یەک مەتریەکە کەوت. لە هۆلەکەدا بوو، توپە دیاربوو و لەنیوان میژەکانى قاوێخانەکەدا دەخولایەووە. لەپێکدا رۆیکردە میژەکەى ئیمە و بەگۆچانە حەیزەرانیەکەى دەستى هەرەشەى لێدەکردم.

ئەمپۆکە ئەو پیاووە گەنجەى که چاویلکەى "جۆن لینۆن"ی لەچاودەکرد، یەکیەکە لە نوسەرە بەناوبانگەکانى وڵاتەکەمان و هیندە نابیت تەمەنى لە 50 سال تێپەری. لەو کاتەووە من چەند جاریکی تر بینیمەووە و ئیستاکەش لەسەدا دەى قازانجی کتییەکانى من وەریدەگرم. ئەوێش شتیکیە که تەنها من و ئەو دەیزانین.

بەلامەووە وەک ئارەزوویەک وابوو، تارادەیهک هەرۆک شتیکی ناتەواو یان وەک شتیکی شاز دەمبین. خەلکی وا هەیه پۆل یان پارەى ئاسن کۆدەکەنەووە، منیش بیرۆکەکانى خۆم کۆدەکردووە.

کەرەتیکیان کچیک لاپەرەکانى مەلەفیکی هەڵدەدایەووە، لە کتییخانەکەى زۆرى کارکردنەکەمدا دەرپهینابوو و بەدەنگی بەرز هەندێ لەدێرەکانى دەخویندەووە. من پێگەم بەو کچە ئەدا که شەو لەلام بمینیتەووە، تەنها بیرە و هیلکەى سورەوکرۆم دەرخوارددا و هیچی تر. لەو کاتەشەووە هەموو مەلەفەکان و پێرستەکانم لە دوو دۆلابى تۆکمەى ژێر کتییخانەکەى زۆرى دانیشتندا دانا و کلیلم دان.

پۆرتیکیان لە "ئاورلاندسەدان" دەووە دەهاتە خوارەووە، لەو کاتەدا لەناکاویکدا بیرۆکەیهکەم بۆ هات. بیرۆکەیهکەى تەواو نوێبوو بۆم، لەوێشەووە بۆم هات که ماوێهەک لەوێبەر لە "یانەى 7"دا نوسەرێکی گەنجە ناسی، ئەو تەنها چوار پێنج سالیک لە خۆم گەورەتربوو. بتلیک شەرابم بۆ کرپیوو و دەمانخواردووە، بەدریژایى ئەو ئیوارەیه پێکەووە قسەماندەکرد. راستە جوتیک چاویلکەى نایابى "جۆن لینۆن"ی لەچاودابوو، دونیایەک قز و ریش بەسەرۆچاوەیهووەبوو و چاکەت و پانتۆلیکی تیکەل و پێکەل قەدیفەى لەبەردابوو، بەلام لەگەڵ ئەوێشدا هەتا بلێت وەک کەسێکی کرچ و کال دەهاتە بەرچاوم، دەبیت ئەوێشەووەش بلێم که بەلایەنى کەمەووە هیندەى خەلکانى هاوتەمەنى خۆم کرچ و کال دیارنەبوو. تێبینیەکی خۆم پیشاندا که هەر ئەو پۆزە بەرلە بینى ئەو نوسیووم یەخەتیکی ورد لە دوتویی سێ چوار لاپەرەیهکدا نوسیوومەووە، بیرۆکەیهکەى زۆرزانانە بوو و بۆ پۆمانیک دەشیا. پێگەم پێدا هەموو تیکستەکەم بخوینیتەووە،

www.pertwk.com

له "ئاورلاندسالدن"دا تاشه به ردیگی گه وره ی چالی لایه پئی ده لاین "فیتلاهیلقیت"، من ماوه یه کی دورودریژ له وییدا بۆ خۆم وه ستابووم، هه رله ویشدا بۆ یه که مین جار به خه یالما هات که بیروکه زۆره کانم ده کریت ببنه سه رچاوه ی ژیانم. من شتیکم له لایبوو که له لای خه لکانی تر به ئاسانی ده ستنه ده که وت. که سیکیش نه بووم که له خۆم بایی بووبم، وه نه شمه ده ویست ناوبانگ ده ربکه م، به لام پیویستم به پاره بوو و تاقه تی ئه وه م نه بوو ئیشیک له پیشوی هاویندا بدۆزمه وه. جگه له وه ش له 15 شه وه هیچ سه رچاوه یه که نه بوو که له سه ری بژیم، چونکه باوکم زۆر به رونی پئی وتم له و پۆزه وه ئیتر به هیچ جوړیک کوومه کم ناکات. به لام، هه روه ک خۆی وتی، بیگومان ده ته ویت به رده وامی به خویندن بدهیت و هه موو خویندکاریکیش بۆیان هه یه قهرزی خویندن وه ربگرن. باوکم نه یده زانی که من به هیچ جوړیک نه مده توانی له سه ر پاره ی قهرزی خویندکاری بژیم، چونکه ئه و پاره یه ته نانه ت به شی مه سه رفی ئه و کچانه ی نه ده کرد که ده هاتنه میوانیم. بئ له وه ش ئه گه ر پاره م پیینه بوایه، ئه و نه مده توانی به ئاره زوی خۆم شت بکرم، من به هیچ شیوه یه که حه زم له وه نه بوو.

من له "ئاورلاندسالدن"دا سروشیکم بۆ هات، سروشیکی که مخایه نیش بوو، هه میشه سروش به و شیوه یه به ئاگایماندا تیپه رده بیئت. من بۆیه ئه مه باسه ده که م چونکه به ته واوه تی ده زانم له چ کاتیکی و له چ شوینیکدا بوو که بۆ یه که مین جار ئه و بیروکه یه م بۆ هات، ریک له و کاته دا بوو که وه ستابووم و ته ماشای "فیتلاهیلقیت"م ده کرد. بیرم دیت که بیروکه که م به لاه و باشبوو، به لاه مه وه وه ک کو له که یه ک وابوو، بیروکه یه ک بوو که وه ک سه قفیکی پته و به سه ر هه موو بیروکه کانی

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

ترمدا خۆی راکیشا و به و شیوه یه ش هه موویانی خسته شوینی گونجاوی خۆیا نه وه.

ئه مپۆکه ئه و پیاسه یه ی "ئاورلاندسالدن"م وه ک پۆژیک دیته وه به رچاو که په یماننامه یه که له گه ل شه ی تاندا به ستیبت.

زۆرجار له کاتی پیاسه کردنی ناو سروشتدا بیرم له و هه موو سالانه ده کرده وه که تیپه رپووبوون. شتیکیبون که کو تایان پیهاتبوو و ده بوایه له دوا یانه وه شتیکی نوئ ده ستیپی بکرا دیه. من ده مویست شوینیکم له کو مه لگادا هه بیئت که شایانی ریزبیئت و له هه مان کاتیشتا نه ناسراویم.

هه ر له و سه رده مه وه نه مده توانی یادوه ری راسته قینه و یادوه ری فه نتاسیم جودا بکه مه وه. ئه وه ش ده گه ریته وه بۆ ئه وه ی که من توانیه کی تایبه تیم هه بوو و ده متوانی یادوه ری که زیندوو له ژیا نی فه نتاسیای خۆمه وه له لای خۆم گه لاله بکه م، هاوکاتیشت ته نها یادوه ری که که می یه کجار ته ماویم له ژیا نی راسته قینه مه وه لایبوو. ئه وه که میک ده یترساندم، که میک ده یشله ژاندم، به لام هه ر زۆر سانایه بلاین سه رده میکی مندالی پرنزارم هه بووه و هه رله به رئه وه شه که چه پاندوومه. دایکم له و بروایه دابوو که من سه رده میکی مندالی ناخۆشم بردبیته سه ر، چونکه له وه زیاتری نه ده زانی. به لام خۆم پیم وایه سه رده میکی مندالی ده وله مه ندیم به سه ربردبیئت.

بیرم دیت که ره تیکیان به سه ر شاره که دا فریم. هه موو ماله کانی خواره وم ده بینی و ده متوانی به ئاره زووی خۆم مالیک هه لبیزیرم، به هیواشی لی نزیکه بمه وه و ته ماشای ژوری دانیشتن و نوسته نه که ی

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

زرنگیش - بۆ ئه‌وه‌ی نه‌ینیه‌که‌ بدۆزیته‌وه‌، خوینهریش پیک چێژ له‌وه‌ ده‌بینیت. ئه‌و که‌سه‌ی که‌ به‌دوای نه‌ینیه‌که‌دا ده‌گه‌رپیت نه‌خته‌ نه‌خته‌ شته‌کانی بۆ پونده‌بیته‌وه‌ و هیدی هیدی له‌و پروداوه‌ نزیک ده‌بیته‌وه‌ که‌ به‌راستی پرویداوه‌. به‌ده‌رله‌وه‌ش ده‌بیت وایلیبکریت که‌ دوا‌ی جیشوینی هه‌له‌ بکه‌ویت، دوا‌ی جینیشانه‌ی ساخته‌ بکه‌ویت، به‌لام دواتر که‌ ورده‌ ورده‌ وینه‌که‌ ئاشکراتر و رونتر ده‌بیته‌وه‌، خوینهر هه‌ستده‌کات که‌ خۆشی به‌ئهنجام گه‌یشته‌وه‌؛ خوینهران له‌و بروایه‌دا ده‌بن که‌ خۆشیان به‌شداری دۆزینه‌وه‌ی نه‌ینی پروداوه‌که‌ ده‌کن.

من چه‌نده‌ها شتیش له‌ پێگه‌ی خه‌ونه‌کانمه‌وه‌ فیرووم. پێیده‌چیت خه‌ون وه‌ک کتیییکی کراوه‌ وابیت. له‌و کاته‌دا دوو سێ دیمه‌نی خه‌ونم هه‌بوو که‌ به‌رده‌وام ده‌هاتنه‌وه‌ به‌رچاوم، چه‌ند که‌سایه‌تیه‌کی که‌میش له‌ خه‌ونه‌کانمدا هه‌بوون و تاواناویک له‌ خه‌ونه‌کانمدا ده‌رده‌که‌وتن. من دلنیا‌بووم که‌ خه‌ونه‌کانم هه‌روا به‌رپه‌رچدانه‌وه‌ی ئه‌و شتانه‌ نه‌بوون که‌ له‌ جیهانی ده‌ره‌وه‌دا ده‌مینین، به‌لکو به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ نمایشکردنی شتیکی نوێ بوون. ئه‌زمونیکی هه‌رزور نوێبوو بۆم و شتی لیوه‌ فیرده‌بووم، وه‌ هه‌تا ئه‌و کاته‌ی که‌ بوومه‌ ئه‌م مرۆقه‌ی که‌ ئیستاکه‌ هه‌م، به‌شداری پێگه‌یشتنمیان کردووه‌. به‌لام ئه‌ی خه‌ونه‌کانم له‌ کوێوه‌ ده‌هاتن؟ من به‌ته‌واوه‌تی نه‌مه‌زانی خه‌ونه‌کان و سه‌فه‌ره‌ پۆحیه‌کانم به‌هۆی چیه‌وه‌ پرووده‌دن، به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌بوو که‌ من زور هه‌ستیاربووم به‌رامبه‌ر ئه‌و شتانه‌ی که‌ له‌ده‌ره‌وه‌را ده‌هاتن؟ یان ئامیریکی پۆحی وام هه‌بوو که‌ ده‌یتوانی تووژال له‌دوا‌ی تووژالی نه‌ینیه‌کانی قولایی ناخم بخوینیته‌وه‌؟

چیتر خه‌ونم به‌و پیاوه‌ بچکۆله‌یه‌وه‌ نه‌ده‌بینی که‌ گۆچانه‌ حه‌یزه‌رانه‌که‌ی پێبوو، به‌لام به‌لامه‌وه‌ هه‌ر زور ئاسای بوو ئه‌گه‌ر له‌

www.pertwk.com

بکه‌م. له‌ په‌نجه‌ره‌کانه‌وه‌ ته‌ماشای شیوه‌ی ژیا‌نی ئه‌و خه‌لکه‌ هه‌مه‌په‌نگه‌م ده‌کرد، به‌و شیوه‌یه‌ش ته‌نانه‌ت یه‌ک نه‌ینیش نه‌بوو که‌ له‌من به‌شارد‌ریته‌وه‌. چاوم له‌ هه‌موو شتیکیبوو، هه‌رله‌ شه‌پوشۆره‌ هه‌مه‌په‌نگه‌کانی ناو ماله‌کانه‌وه‌ هه‌تا چالاکیه‌ سیکسیه‌ هه‌ره‌ سه‌یروسه‌مه‌ره‌کانی خه‌لکی. هه‌رده‌توت له‌ چه‌ند مه‌یمونیکی ناو قه‌فه‌ز وردده‌بمه‌وه‌، هه‌ندێ جاریش شه‌رمم له‌ره‌گه‌زه‌که‌ی خۆم ده‌کرد. که‌په‌تیکیان ژن و پیاویکم بینی له‌سه‌ر فه‌رشیکی گه‌وره‌ی کولکن خه‌ریکی سیکسبون، له‌و کاته‌شدا کچیکی بچکۆله‌ی دوو سێ سالان له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌که‌ دانیشتبوو و ته‌ماشای ده‌کردن. ئه‌وه‌ شتیکی سروشتی نه‌بوو به‌لامه‌وه‌. که‌په‌تیکی تریش پیاویکم بینی له‌سه‌ر جیگایه‌کی خه‌وی گه‌وره‌ پالکه‌وتبوو و له‌یه‌ک کاتدا خه‌ریکی دوو ئافه‌رت بوو. رقم له‌وه‌ نه‌بوو، به‌لام بینی چه‌ند دیمه‌نیکی تر هه‌ژاندمی. جاریکیان دوو پیاوم بینی له‌سه‌ر پاره‌ شپکی گه‌وره‌یان بوو، منیش نه‌مه‌توانی هیچ شتیکی بکه‌م. زور دلنیا‌نه‌بووم، به‌لام یه‌کیکیان له‌ خانه‌که‌وه‌ ده‌رپه‌په‌ ده‌ره‌وه‌ و ئه‌وی تریان که‌وتبوو و له‌وه‌ده‌چوو مرده‌بیت.

بیگومان هه‌موو ئه‌وانه‌ یادوه‌ری فه‌نتاسیام، به‌لام من شتیکی زور له‌و جو‌ره‌ فه‌نتاسیایانه‌وه‌ فیرده‌بووم، زۆرینه‌ی جاره‌کان پیربوون له‌ حیکمه‌ت. به‌شیکی زوری ئه‌و بیرۆکانه‌ی که‌ بۆ پۆمانی پۆلیسی دامه‌پرشتن، سه‌رچاوه‌یان له‌و سه‌فه‌ره‌ پۆحانیانه‌وه‌ وه‌رده‌گرت. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی پرودا‌ی سه‌ره‌کی پۆمانیکی پۆلیسی ناوه‌پۆکیکی چری هه‌یه‌ و ده‌کریت له‌سه‌ر یه‌ک لاپه‌ره‌ بنوس‌ریته‌وه‌. هونه‌ری نوسه‌ر کتومت له‌وه‌دایه‌ که‌ ئه‌و ناوه‌رۆکه‌ له‌ زانیاریه‌ دیاره‌کانی تر جودابکاته‌وه‌. پۆلیسه‌ نه‌ینیه‌که‌ پێویستی به‌ کاته‌ وه‌ هه‌روه‌ها

خه ونيكدا بمبينيابه. زور خوشتريوو ئه گهر له خه ونيكدا بمبينيابه وهك له وهی بهردهوام له خانوه كه مدا ببينم.

من سه فهری رۆحی سه رسورهي نه رتريشم ده كرد. بۆ نمونه من گه لى سال له پيش "ئارمسترونك" و "ئالدرين" دا چوومه سه ر مانگ. ئه و كاته م له ياده كه له سه ر مانگ وه ستابووم و ته ماشای سه ره وه مده كرد، ئه و زه ويه م ده بينى كه سه رتاپای مروقه كان له سه رى ده ژيان. ئيستا كه وهك شتيكى بينام و سواو ته ماشای ئه وه ده كریت، به لام زور پيش ئه وهی "ئارمسترونك" ههنگاوه گه و ره كه بۆ مروقايه تى هه لبه نيیت، من له سه ر مانگبووم و بۆ يه كه مين جار ئه و هه موو شه ر و سنورانه ی سه ر زه وي م وهك حاله تى كى تى كه له ی تراجيدى و كۆميدى ده بينى. و ابزانم ئه و كاته ی كه ئه و سه فهره رۆحيه م كرد، ته مه نم 12 سال بوو. هه رله و كاته وه زور به قولی له و هه موو توپه هاته بي مانايانه ده گه يشم كه خه لكی ژيانى خويان پيپر ده كرده وه، له سه رو ئه وانه شه وه ستايش كردن و پيادا هه لدان و ريزلینان و به ناوبانگيش وهك كۆميدى يه كه ده هاته به رچاوم.

سه فهره رۆحيه كانم دور تري كيش ده رويشتن، ده گه ييشتنه ناو گه ردوون. كه رپه تيكيان به هوی ئاميرى كى كاته وه سه فهرم كرد و ئه و كاته گه پامه وه كه هيشتا ژيان له سه ر زه وی سه ريه هه لنه دا بوو. به سه ر ئاوه كاندا ده فريم و زه وي م ده بينى، هه رله خونه يه كى پيگه يبو ده چوو، من ده مزانی كه هينده ی پيناچيت و ژيان له سه ر زه وی سه ره له داته. ئه و كاته نزیکه ی چوار مليارد سالیک له پيش ئه و سه رده مه وه بوو كه "گير هاردسن" ماوه ی يه كه مى حوكمه ته كه ی دامه زراند.

تايه ته به پنگه ی په رتووك

هه ندی جار يش به بالی رۆحم به سه ر شوینی جياجيا ی شاردا ده فريم، بۆ نمونه ده چوومه بن سه قفی يه كى كه له شانۆ گه ريه كانی شار، له و سه ره وه داده نيشتن و ته ماشای ئه كته ره كانم ده كرد. كه رپه تيكيان پياوه يه كه مه تريه كه له دورى ته نها يه كه مه ترونيوه وه له منه وه له سه ر شيشی يه كى كه له گلوپه كان بوی دانيشت. زور ماندوو ده هاته به رچاوم، به گۆشه يه كى چاو ته ماشايه كى كردم و به ده نگیكى نوسا و وتی: «هوه وو، توش لي ره يت؟ بۆچی قه ت ريگه به من نادريت كه به ته نها شتيك بكه م؟» هيشتام ئه و نا رازي بوو.

من به رده وام ئه ندیشه ی نويم به خه يالدا ده هات. يه كه به دوا ی يه كدا ده هاتن، خوتكه يانده دام، هه روهك بريني كى نوئ ئيشی ده هات. خوي ناوی چيروك و هه كايه تم لي ده چورا، بيروكه ی نوئ له مي شكمه وه ده رزان، هه ستم ده كرد ناوه وه م شه ق شه قبووه و كولي ی ئاگراوي كى سوری پيادا ديته خواره وه.

من هه مي شه لي وانلي يوبووم له ئه ندیشه و تارا ده يه ك به رده وام ناچار بووم شويني ك بدۆزمه وه كه بتوانم تيدا له سه رخو قه له مي ك و كاغه زي ك بگرم به ده ستمه وه و مي شكم به تالي كه مه وه. من بۆ نمونه گه تگوگوى دورودري شم ده نوسيه وه كه له نيوان دوو ده نگ يان چه ند ده نگیكى ناو مي شكدا پرويانده دا، زور جار يش گه تگوگوان ده رباره ی بابه تي كى ديارى كراوى "ئونتو لوجى"¹⁷ و ئي پستيمو لوجى و جوان ناسى بوون. بۆ وي نه يه كى كه له ده نگه كان ده يوت؛ من هي چ گومان يكم له وه دا ني ه كه مرو ف خاوه نی رۆحی كى نه مره و بۆ ماوه يه كى كه م

¹⁷ رانستى بوون و.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

دیالوگه‌که‌م ته‌واوده‌کرد هەر رێک بۆئەو‌ه‌ی کۆتایی بپه‌ینم. داپشتنی بیرکردنه‌وه‌کانم و نویسنه‌وه‌یان ته‌نها چاره‌یه‌کی به‌رده‌ستمبوو بۆ ئەو‌ه‌ی خۆم له‌ ئازاری به‌رده‌وامی می‌شکی هازاوم قورتاریبکه‌م.

جاری واهه‌بوو مه‌شرووبم به‌سه‌ر می‌شکما ده‌رژاند، به‌لام له‌وسه‌ره‌وه وه‌ک چیرۆکی هه‌له‌ده‌رژایه‌وه‌ ده‌ره‌وه. هه‌رده‌توت ئەو شله‌یه‌ ده‌بیته هه‌لم و گۆرانگاری به‌سه‌ردادی و ده‌بیته رۆحی‌کی پاک. راسته ئەله‌کوله‌که‌ به‌ره‌وی به‌فه‌نتاسیام ده‌دا، به‌لام له‌هه‌مان کاتدا یارمه‌تی ده‌دام که‌ که‌متری‌ک له‌ فه‌نتاسیام بترسم. ماتۆرپی‌کی له‌ناوه‌وه‌مدا ده‌خسته ئیش و هاوکاتیش هی‌نده هی‌ز و ئازایه‌تی پی‌ده‌به‌خشی‌م که‌ به‌رگه‌ی ئیشکردنی ماتۆره‌که‌ بگرم. رێده‌که‌وت می‌شکم پربیت له‌ ده‌نگ، به‌لام هه‌رئه‌وه‌نده‌ی یه‌ک دوو په‌رداخم بۆ فرده‌کرد، ئیتر ده‌متوانی هه‌ر هه‌موویان بگرم.

هه‌موو کاتی‌کیش که‌ بۆ به‌یانیه‌که‌ی خه‌به‌رم ده‌بوو، تی‌بینیه‌کانی دوینی ئیوارم بیرنه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ نویسیبووم، به‌تایبه‌تیش ئەو شتانه‌م بیرنه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ به‌په‌شو‌کاوی له‌کۆتایدا له‌دوای دوو بتل شه‌رابه‌وه نویسیبوومنه‌وه. له‌به‌رئه‌وه به‌لامه‌وه خۆشبوو به‌یانیان به‌رۆپی‌که‌وه بی‌هوه‌ خۆم بکه‌م به‌ ژوری کارکردنه‌که‌مدا و ته‌ماشایه‌کی سه‌ر می‌زی نویسنه‌که‌م بکه‌م. رێده‌که‌وت شتی‌کی سه‌رنجراکی‌شه‌ری له‌سه‌ربیت، جاری واش هه‌بوو کۆمه‌لیک تی‌بینیم به‌دیده‌کرد و به‌هیچ جو‌ریک بیرم نه‌ده‌هاته‌وه‌ که‌ من نویسی‌بتم، ئەو کاتانه هه‌ستم ده‌کرد که‌ ده‌کومی‌نتی‌کی پرنه‌ینیم له‌رێگه‌ی نویسنی ئۆتوماتیکی‌وه پی‌گه‌یشتی‌ت.

www.pertwk.com

جسته‌یه‌کی گوشت و خوین ده‌کاته مالی خۆی. هه‌ر بۆ نمونه ده‌نگه‌که‌ی تر له‌ وه‌لامدا ده‌یوت؛ نا، نا. مرۆف گیانداریکه‌ و وه‌کو هه‌موو گیانداره‌کانی تر وایه. ئەو شته‌ی که‌ تۆ پی‌ی ده‌لییت رۆح، به‌شی‌وه‌یه‌ک به‌ستراوه‌ته‌وه به‌ می‌شکه‌وه که‌ به‌هیچ جو‌ریک ناتوانی‌ت لی‌ی جودا بپه‌ته‌وه، می‌شکیش شتی‌که‌ که‌ شیاوی هه‌له‌شاندنه و فه‌وتانه. یان هه‌روه‌ک بودا له‌ سه‌ره‌مه‌رگیدا وتی؛ ته‌مه‌نی بوونی هه‌موو شتی‌کی پیکه‌اته، که‌مخایه‌نه.

رێده‌که‌وت ئەو جو‌ره دیالوگانه‌ چهنده‌ها و چهنده‌ها لاپه‌ره‌ی گه‌وره بگرنه‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شدا هه‌میشه هه‌ستی‌کی نایابم ده‌بوو که‌ له‌ می‌شکما ده‌مه‌ینانه ده‌ره‌وه. دواتریش، پاش ئەو‌ه‌ی شتی‌کم ده‌نوسی‌وه‌وه، هی‌نده‌ی پی‌نه‌ده‌چوو پرده‌بوومه‌وه له‌ ده‌نگ و دیسانه‌وه ناچاربووم خۆم به‌تال‌بکه‌مه‌وه.

رێشه‌که‌وت ئەو دیالوگانه‌ی که‌ به‌شی‌وه‌یه‌ک له‌ شی‌وه‌کان سه‌رشانی منیان سوکده‌کرد، سه‌رچاوه‌یان له‌ زبانی رۆژانه‌ی مرۆقه‌وه وه‌رگرتی‌ت. بۆ نمونه یه‌کی‌ک له‌ ده‌نگه‌کان ده‌یوت؛ ئی، هه‌ر باشه‌ واهاتی‌ته‌وه. باشه‌ هه‌ر به‌لایه‌نی که‌مه‌وه نه‌تده‌توانی ته‌له‌فونی‌ک بکه‌یت و بلاییت دوا‌ده‌که‌وم؟ ئیدی ده‌نگه‌که‌ی تر وه‌لامی ده‌دایه‌وه و ده‌یوت؛ ئی خۆ من پیم وتیت له‌وانه‌یه‌ کۆبونه‌وه‌که‌مان درێژه بخایه‌نی‌ت. ئەوجا ده‌نگه‌که‌ی یه‌که‌م ده‌یوته‌وه؛ ناشیت ته‌ه‌ویت بلاییت که‌ تائی‌ستا که‌ هه‌ر له‌ کۆبونه‌وه‌ بویت، ها؟ کاتزمی‌ر وا خه‌ریکه‌ ده‌بیته‌ دوانزه! لی‌ره‌شه‌وه ئیدی ده‌که‌وتنه‌ گه‌رمه‌ی شه‌ره‌وه.

من هه‌رگیز پێ‌شوه‌خت بیرم له‌و سه‌ره‌تای وتووێژانه‌ نه‌ده‌کرده‌وه که‌ دواتر چیان لی‌ده‌رده‌چی‌ت و ده‌بنه‌ چ پێ‌شه‌کی‌ه‌ک. به‌پێ‌چه‌وانه‌وه، من کتومت بۆ ئەو‌ه‌ی نه‌هێلم توشی ئەو حاله‌ته‌ بيم داده‌نیشتم و هه‌موو

www.pertwk.com

وابزانم ئەو ھەيزە پالئەرهی که لە پشت فەنتاسیاکانمەوه بوو و لە ھەمان کاتیشدا وایلیدەکردم بەردەوام مەشروب بخۆمەوه، دەگەراییەوه بۆ ئەوێ که من ھەمیشە دەمویت شتیک لەیادبکەم، بەلام لەراستیدا خۆ ئەو شتەم بیرم نەدەھاتەوه. من نەمدەزانی بۆچی ئەو ھەموو وزەییەم بەکاردەھینا بۆ ئەوێ شتیک لەیادبکەم، که لە بنەرەندا بیرم نەدەھاتەوه؟

تەنھا ئەو کاتانە بۆ ماوہییەکی کەم پۆحم ئارامدەبوو که پیاسەم لەناو سروشتدا دەکرد یان که کچیک دەھاتە میوانیم. من بەرلەوێ بچمە قۆناغی ئامادەیی سەرسامی نەینێکانی سروشتبووم. جیھانم بەشیوہییەکی خەیاڵی و پرجادوو دەبینی. لەدەفتەری یاداشتەکانمدا نوسیووم؛ تارادەییەک لە ھەموو شتیک تیگەیشتووم. خودی جیھان تەنھا شتیکە که ناتوانم پەیی بێبەرم. شتیکێ ھەر زۆر پەرە، ھێندە چرە ناتوانم بەناویدا تیپەرم. من دەمیگە دەستم لە تیگەیشتنی جیھان ھەلگرتووه. ھەرئەو شە که بۆتە پێگر و ناھێلێت ھەست بە حیکمەتی سەرانسەری و پراوێرپکەم.

لەلایەکی تریشەوه کەسیکی پۆمانسی بووم. قەت پێگەم بە خۆم نەدەدا بە کچیک بلیم "خۆشەوێت" ئەگەر لە دڵمەوه نەبواوە پێموایێت ھەر لەبەرئەو شەبوو که خۆم دەدا بەدەست ئەو ھەموو کچانەوه. من ھێندە تیگەیشتووم که پۆتیک لە پۆزان دەبمە ئاشقیکی راستگۆ و بەئەمەک. ئەگەر بەوێستی خۆم بواوە، ئەوا ھەزەمەکرد سەرتاپای ھەموو ژیانم لە کوخیکی دارینی ناو دارستانیکدا لەگەڵ ئەو ئافرەتەدا بەسەر بەرم که بەراستی خۆشم دەوێست. بەلام دەبواوە لەپێشدا ئەو ئافرەتەم بدۆزیبایەتەوه. لەو کاتانەدا که پیاسەمدەکرد،

تایبەتە بە پێگەیی پەرتووک

ھیچ گومانیکم لەو نەبوو که لە ناکاوییدا لێم پەیدا ببێت. لەدلی خۆمدا بەیەقینەوه دەموت "لەوانەییە لەکۆلانەکەیی دواتردا لەسەر شۆستەکە وەستابیێت". من ھەستم نەدەکرد زیادەپۆیی بکەم، بەلام گومانیشم نەبوو که ئەو لە شوینیک لە شوینەکاندا بوونی ھەبوو.

*

من ئەو پاشنیوہ پۆیی مانگی شەش، لە "میتستون" ھوہ خۆم گەیاندبوو "ئۆللەقۆلسیتە". کەم کەس ھەبوو که لە پۆتیک گەرمی مانگی شەشدا پیاسە لە "نۆردمارک" دا بکات، پێموایێت ھەرلەبەر ئەو ھۆیەبوو که پێک ئەو پۆرە زۆر چاوہ پوانبووم شتیک تایبەت پووبدات. بەپێ ھەتا "شینونگستوہ" پۆیشتم بەپێ ئەوێ ھیچ کەسیک ببینم، بەو شیوہیەش بەختی ئەوہم زیاتریک بوو که لەناکاودا ئەو ئافرەتە بەرەورپووم ببێت. چونکە ئەگەر دارستانەکە پێبواوە لە خەلکی، ئەوا لەوانەییە بەھیچ جۆریک چاومان بەیەکتری نەکەوتایە، یان بەلایەنی کەمەوه ئەو کاتە نەدەوستاین بۆ ئەوێ قسە لەگەڵ یەکتەریدا بکەین.

چوومە ناو قاوہخانەکەوه و پسکیتی و پەرداخیک شەربەتم کړی، دواتر چوومەوه دەرەوه و لەسەر چیمەنەکە بۆی دانیشتم. کەمیک لەولاترەوه کچیک لەسەر کورسیەک دانیشتو، پانتۆلی کاووی شین و فانیلەییەکی سوری لەبەردابوو، قزیک پەش و لولی پێوہبوو، ئیمە تەنھا کەس بووین لەوناوہدا. ئەویش دانیشتو شتیک دەخواردەوه، بەلام پاش نەختیک ھەستایە سەرپێ و بەلەنجەولار بەرەورپووم ھات. بۆ ساتیک لەو ترسام که یەکیک ببێت لەو کچانەیی که لەووپیش شەو

تایبہ تہ بہ پنگھی پھرتووک

له لّام مابوونه وه، چونكه هه‌نديكي زۆريان قزيان ره‌شبوو، چه‌ند دانه‌يه‌كيشيان قزيان لولبوو، هه‌روه‌ها سه‌ختبوو بۆم هه‌ر هه‌موويانم له‌يادبێت. به‌لّام ئه‌و ئافره‌ته‌ي كه له‌ویدا له‌به‌رده‌مدا وه‌ستا زۆر به‌ته‌مه‌نتربوو له‌ كه‌چه‌كاني تر، مه‌زه‌نده‌م ده‌کرد نو‌يان ده‌ ساليك له‌وان گه‌وره‌تریک بێت. جگه له‌وه‌ش كچيكي هاوته‌مه‌ني خۆم ئاوها به‌بێ ئه‌وه‌ي هيج شه‌رميک بكات، به‌و شيوه‌يه ده‌ستپيښكه‌ري نه‌ده‌کرد. له‌ته‌نيشتمه‌وه له‌سه‌ر چيمه‌نه‌كه دانيس‌ت و به‌ سويدي وتي "من ناوم ماري‌"يه. من هه‌رگيز له‌وه‌وپيښ له‌گه‌ڵ كچيكي سويديدا نه‌بووبووم، زۆر دل‌نياشبووم كه ئه‌و چه‌ند مانگه‌ي پيښتور ئه‌و "ماري‌"يه‌بوو كه من به‌دوايدا ده‌گه‌رام. ده‌بوايه بۆ يه‌ك بووينايه، له‌راستيدا ته‌نها من و ئه‌و له‌ویدا‌بووين، به‌لّام بيگومان بۆ يه‌ك دانرا‌بووين و پي‌ي تينه‌ده‌چوو كه پي‌كه‌وتيكي په‌تي بێت، چونكه له‌و پاشنيوه‌رۆ گه‌رمه‌ي مانگي شه‌شدا له‌ شوي‌نيكي وه‌ك "ئوله‌قؤلسينه‌"دا جاومان به‌به‌ك كه‌وت.

ئەو تابلېت كەسكى تايىبەتتە، بەلام ھەتاوھەكو زياتر دەمناسى، زياتر و زۆرتر ھەستەم دەكرد كە لە زۆر لايەنەو لە يەك دەچىن. كچىكى قەشەنگەو، دلراكىش و خوشمەشەب بوو، بەلام ھاوكانىش كەمىك لە تواناكانى منى ھەبوو و دەيتوانى خىرا بىتە برادەر و خەيالى لە شتىكەو بەخاتە سەر شتىكى تر. خاوەنى تىگەشتنىكى پوخت و نايابى فەنتاسىيوو و ھەروھەكو خوشم كەسكىبوو كە لەرادەبەدەر پىرپو لە ئەندىشە و وىنە و بىرۆكە. كەسكى نەرم و نايان و دلناسكىبوو، بەلام تاوناتاوئىكىش بىشەرمبوو و ھىچ شتىكى رەچاوەنەدەكرد. ماريە كەمىن كەس بوو كە لە ژياندا بىنىيىتم و ھەستىكى قولم بەرامبەرى ھەبوو، بەلام ھەمان كاتىدا ھەزىش كەردىت و توانىيىتىش قەسە لەگەلدا بەكەم. ھەر دەتوت رۆحىكىن و دابەشكراوين؛ من "ئانموس" بووم و ئەوئىش "ئانىما"¹⁸ بوو.

هەر زۆر بە قوڵی کەوتمە عەشقەو. یەکەمین جارمبوو لە ژياندا و
هەستیشم نەدەکرد خۆشەویستیهکی ڕوکش بێت. من لەو هەوپیشت
چەندەها کچم ناسیبوو، بەراستی زۆر زۆرم ناسیبوو. خۆشەویستیه
گەورەکم بۆ ماریا لەبەرئەو نەبوو کە لەو هەوپیشت کەم بینیبیت.
پێمابیت لەو هەو بەر کارم لەو هەدا کردبوو کە بنچینهیهکی پتەو
بنیاد بنێم بۆ ئەو هی پەیهەندییهکی راستەقینه و بەگۆری لەسەر
دەستێتێکم.

بۆ ماوهى يەك دوو دەقەيەك باسى شتى جۇراوجۇرمان كرد، پاش ماوهيەكى كەميش وه بهبى ئەوهى بههيج شيۆهيهك زۆر له خۆمان بكهين بهپاشكاوى كهوتينه قسهكردن و تارادهيهك ههروهك ئەوه وابوو كه له كۆنهوه يهكتر بناسين. ئەو تەمەنى 29 سال بوو و هينده نهبوو له دانيشگاي ئوسلۇدا پلهى ماجستىرى له ميژووى هونهردا هينابوو. له وهوپيشيش هونهرى پرينيسانسى له ئيناليدا خويندبوو. له "كرينگشو" له خانهيهكى قوتابياندا دهريا، ئەوهش شتىكى نوئ و پرهيوابوو. ههموو ئەو كچانهى كه تاوهكو ئەو كاته ناسيبوومن، ناچاربوون له گهلمدا بينهوه مالهوه، چونكه هيشتام مالى خويان نهبوو، له خبزانى، گهورهوه هاتبوون و له گهلل دابك و باوك و خوشك و

¹¹⁸ 'نانیمۆس' واتە لایەنی نۆڕینه له دەرونی ئافرهتدا و 'نانیماش' واتە لایەنی مێینه له دەرونی بیاودا و.

PDF created with pdfFactory trial version www.pdffactory.com

هەر له بهرئوهش ههچ جوړه حهبيک به کارناهيئم» منيش وتم «تۆ شينيت».

له گهڵ په حهتبوونی ئه ودا، هه موو شه هوه ته کهم پزانده سهر توتره که موره که. ماريا ديسان پيکه نيه وه. ئه و ده سال له و کچانه گه وره تربوو که من له وه وپيش له گه لاياندا بووم. من شه هوه ته کهم به سهر توتره که موره که دا پزانده، چونکه ئه و ههچ جوړه حهبيکی نه ده خوارد، به لام ئه و کاره که می به لاوه ئاسايي بوو. دلنiam پياوه يه که مه تريه که ش ئه وه ی به لاوه ئاسايی بوو. ئه و له ولاتريکه وه له ژير بارانه که دا به خوی و کلاوه که تانيه که يه وه وه ستابوو و گوچانه باريکه حه يزه رانه که ی دهستی ده کيشا به توتره که کاند.

هه موو پوژه کانی حه فته ی دوا ی ئه وه پيکه وه بووین. يه که مين جارمبوو که ئافره تیک بناسم و هه ستبه کهم هاوشانی خۆمه. له وه وپيش کاتيکی خوشم له گه ل کچه کانی تر دا ده برده سهر، به لام هه رگيز پيم ناخوشنه ده بوو که بۆ به يانی پوژی دواتر به پيمده کردن. گه يشتبوومه ئه و ئاسته ی که قينم له ناخواردنی بيمانی به يانیانیش ده بووه وه. زۆربه ی کچه کان ناخواردنی پيکه وه ی به يانیانیا و هک سهره تاي په يوه نديه ک ده بينی، له کاتيکدا به لای منه وه کو تايی بوو. به لام ئه گه ر ماريا له نا کاودا له دوا ی ناخواردنی به يانیه وه به جی به يشتمايه، ئه و بگومان بيرم ده کرد. له دلی خۆمدا ده موت "پیک له بهرئوه ی که هينده هاويه کسان ی به کترین، هه رکاتيک بيت له ژيانمدا ده پواته ده ره وه". وام مه زه نه ده کرد که مارياش هه ره وه که من سنوريکی بۆ خوی دانا بيت و بزانييت چ کاتيک ده يه وييت له گه ل

تايه ته به پيکه ی بهر تووک

که سيکدا بيت و چ کاتيکيش وای به باشتتر ده زانييت که ته نها بيت. من تا ئه و کاته ش خۆم له سه رو ئه و سنوره وه ده بينيه وه.

هه موو که ره تیک پاش ئه وه ی که پيکه وه ده خه وتين، ميتشم پرده بوو له ئه ندیشه ی نو و سهرم گيزی ده خوارد، مارياش هه ستی به وه ده کرد. داوا ی ليده کردم ئه و شتانه ی بۆ باسبه کهم که بيرم ليده کردنه وه، منيش چيروکيکم بۆ ده گيرايه وه، زۆرينه ی که ره ته کانیش چيروکيکی ته و او نو بيوو و هه رله کاتی گيرانه وه يدا ده مه ونيه وه. تا و نا تو ویک هه ستمده کرد بۆيه له گه لمدا ده خه وييت، چونکه سور ده يزانی که دواتر چيروکيکی سهرنجراکيشه ری ترم بۆ ده گيرايه وه. من ئاماده بووم به بی ههچ دلخواکيیه ک مامه له يه کی له و جوړه بکه م، به لام به مه رجیک هه ردوولا مان به شيوه يه کی پون و ئاشکرا له سهری ريکبه وتينا يه. هه لبه ته ههچ که سيک نه يده توانی لۆمه ی من بکات و بليت بوچی تۆ به و شيويه مامه له ت له گه ل ئه و کچانه دا ده کرد که له وه وپيش له گه لاياندا بوويت، به هه مان شيوه ش که س نه يده توانی سهرزه نشتی ماريا بکات و بليت تۆ شتيکی هه له به رامبه ر ئه و کوره ده که يت. هه ردووکمان وه ک يه ک و ابووين. هه ردووکمان وه ک يه ک بي شه رمانه خۆمان ده دا يه ده ست پيوستيه سيکسيه کانمان و هه ردووکيشمان وه ک يه ک ساردبووين له ميهره بانيدا. تيرمان له يه که کتری خواردبوو و ته نها ئه وه نده مابوو وه که کام يه که مان له پيشدا به ئه ده به وه بليت سوپاس تيرمخوارد.

ئيواره يه کيان له ئوپيرابووين و ته ماشای نمايشی "ئافره ته په پوله که" مان ده کرد. من دلَم به وه خوشبوو که ماريا حه زی له "پوتشيني" بوو. له هه مان کاتيشدا هه ستمده کرد باز نه يه ک کو تايی پيه اتوو؛ چه ند ساليک تپه پيوو و ديسان ه وه له ئوپيرادا

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

دەگێڕیتەو، ئەو دەبیوت "تۆ فەنتاسیایەکت هەیه که زیاد لەپراوە دەریدەپری و منیش لەو دەترسم". بەپراستی ئەو هەموو ترس و دڵپراوکێیە واقی وپماندم. دواتریش وردتریک بۆی روونکردەمەو و وتی "هێشتام پێمخۆشە گوێ بۆ چیرۆکەکانت شلێکم، لەپراستیدا چیرۆکەکانت نامترسین، بەلام دوودلەم لەوێ بمەوێت بۆ ماوەیەکی دورودریژ پەییوەندیەکی دلداریم لەگەڵ کەسیکدا هەبێت که زیاتر لە جیهانی خۆیدا بژی وەک لەوێ لە هەقیقەتدا بژی". بێگومان بێئەقڵ بووم که باسی پیاوێ بچکۆلەکم بۆ گێڕایەو، ئەوێش پێوت که گۆچانیکی حەیزەرانی بەدەستەوێ، یەک دوو جاریکیش لەمالەو پەنجەم بۆ راکێشا و وتم "ئەوێتا لەوێدایە". هەلبەتە هەمیشە پراستگویی نایباتەو.

دواتریش هێندە پێوتەم که داوای کاریکی کردوو لە سوید، دەبیوت لەیەکیک لە مۆزەخانە گەرەکانی سویدا وەک کەسیک کاربکات که هەستێت بە پاکراگرتن و پاراستنی کەلەپوری مۆزەخانە.

دواتریش یەکتیریمان هەر دەبینی، بەلام لە حەفتەیهکدا لە یەک دوو جار زیاتر تێنەدەپەری. برادەرێکی باشی یەکتیری بووین و هەرگیز قسە ی ناخۆشمان لە نیواندا نەبوو. ماریا تەنانت لەدوای جیابوونەوێشمان هەر میهرەبانوو لەگەڵما، منیش هەستەدەکرد واملێهاتبێت وەک ماریا میهرەبانانە رەفتار لەگەڵ ئەو کچانەدا بکەم که لەوێ وپێش لەلام مابوونەو.

بۆ سینەما و شانۆ دەپۆشتین، هەندێ جاریش پیاسە ی دورودریژمان لەناو "نۆرمارک"دا دەکرد. چەند چیرۆکیکی تریشم بۆ گێڕایەو، لەوێبەدوای تەنها ئەو کاتانە بۆمەخوێندەو که داوای لێدەکردم،

دانیشتبووین و تەماشای نمایشی "ئافرەتە پەپۆلەکه"مان دەکرد، بەلام تەنها جیاوازی لەوێدەبوو که لە نیوان بەشی یەکهەم و دووھەمدا هیچ کەسیک پێی نەوتیین بۆتان نیە پەرداخێک "سینزانۆ" بکرن. فیل و تەلەکه ی "پینکەرتۆن"یش هەروەک پێشوو خویناویبوو و دڵە ناسکەکه ی "ئافرەتی ناکازاکی" تێکشکاند، بەلام ئەو کاتە نە "پۆتشینی" و نە پالەوانەکانیشی لەتوانایاندابوو درک بەو بکەن که ئەمریکەکان پاش چەند دە سالێک دەگەرێنەو و هەموو "ناکازاکی" کاولدەکەن. لەو کاتەدا که تەماشای ئەو نمایشەمان دەکرد، شەرەکه ی قیتنام لەو پەری گەرەمەیدابوو، پاشانیش لە "ستۆرتۆرگتس گێستگێفەر" دانیشتین و باسی ئەوێمان کرد که چەندین هەزار "پینکەرتۆن" لە دونیادا هەن بەلام پەپۆلەکان لەوان زیاترن.

*

من سەرم لەو نەسورما که ماریا لە کۆتایی مانگی هەشتدا وتی پەییوەندیەکهەمان تەواو بوو. بەلام دلتەنگی کردم. هەستەدەکرد که بێئەقڵم. هەستەدەکرد وەک ئەو هەموو کچانە ناشیووم که لەو برۆایەدابوون پاش پێنج شەش جار پێکهوێ خەوتن ئیدی پەییوەندیەکهەمان بەدلتیاییهوە درێژەدەخایەنێت.

وێک وتم سەرم نەسورما که ماریا لەناکاودا ویستی پەییوەندیەکهەمان بچەرێنێت، چونکه لەماوە ی دوایدا چەند جارێک وتی "واملێهاتووێ لیت بترسم". تەنانت گەیشتە ئەوێ که رۆژیک رۆبەرۆم بوو و وە وتی؛ "ناوێرم سەیری چاوەکانت بکەم". کاتیکیش که لیمپرسی "بۆ نا؟" رۆی وەرچەرخاند و وتی "من لەو هەموو چیرۆکانە دەترسم که بۆم

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

یه‌که‌یان دوو یارد به دوو یاردبوو، داشی شه‌ترهنجه‌کشی له ته‌خته داتاشیبوو و ئەندازەشیان به‌پیی نرخ و جووری داشه‌کان له دوو "پیی" وه بو سئ پیی ده‌بوون. ئیواره دره‌نگانیکی هاوینان خزمه‌تکارانی کێلگه‌که له‌به‌رده‌م په‌نجه‌ره‌کانه‌وه ده‌هه‌ستان و ته‌ماشای "لۆرد" یان ده‌کرد، ئەو له‌سه‌ر کاشیه مه‌رمه‌ره‌که ده‌خولایه‌وه و داشه‌گه‌وره‌کانی ده‌جولاند. جاری واش هه‌بوو له‌سه‌ر کورسیه‌کی باخه‌که بوی داده‌نیشت و پاش کاترمی‌ریک هه‌لده‌سایه‌وه و داشیکی تری ده‌جولاند.

"لۆرد" هه‌که زه‌نگۆله‌یه‌کی گه‌وره‌ی هه‌بوو و هه‌ر کانتیک بیویستایه سه‌روکی خزمه‌تکاران سینی‌هک ویسکی و ساردی بو به‌یئیت، زه‌نگیکی بو لی‌ده‌دا. سه‌روکی خزمه‌تکاران جارجاریک پیی ده‌وت "گه‌وره‌م کاتی ئەوه نه‌هاتوو به‌یئته‌وه ژوره‌وه؟" به‌لام ته‌نها له‌به‌رئه‌وه لی‌یده‌پرسی چونکه به‌راستی خه‌مخوری ته‌ندروستی بوو و له‌لایه‌کی تریشه‌وه له‌وه ده‌ترسا پۆژیک له‌ پۆژان هه‌سره‌ت و مه‌راقی له‌ده‌ستدانی ژنه‌که‌ی و خولیای به‌تینی یاریکردنی شه‌ترهنج شی‌تی بکات. ئیواره‌یه‌کیان سه‌روکی خزمه‌تکاران زیاتر ترسی لی‌نیشت، چونکه "هامیلتن" داوای لی‌کرد بجیته سه‌ر ته‌ختی شه‌ترهنجه‌که و شوینی ئەسپیکی ره‌ش پریکاته‌وه، له‌به‌رئه‌وه‌ی ئەو پی‌شنیوه‌پۆیه ئەسپیکی ره‌شی به‌ر هه‌وره‌تریشه‌یه‌کی توند که‌وتبوو و به‌مه‌به‌ستی چاککردنه‌وه‌ی ناردبوویان بو وه‌رشه. بو ماوه‌ی دوو سه‌عاتیک ناچاربوو له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌ترهنجه‌که به‌هه‌ستیت و له‌ماوه‌ی یاریه‌که‌دا ته‌نها چهند جاریکی که‌م "لۆرد" هاته سه‌ر کاشیه مه‌رمه‌ره‌کان و جولانی، ئەویش یان دوو خانه‌ پالی پی‌وه‌ده‌نا بو پی‌شه‌وه و خانه‌یه‌کیش به‌لادا یان خانه‌یه‌ک ده‌یه‌ینایه‌ دواوه و دوو خانه‌ به‌لادا ده‌یبرد. تا دوا‌جار فیلیکی سپی کوشتی و توانی بپرواته‌وه ماله‌وه، راسته له‌هه‌مان کاتدا

www.pertwk.com

به‌لام چیت له‌ناو توتپکه مۆره‌کاندا بوی پالنه‌ده‌که‌وتین. چیتیش له‌خانه‌ی قوتابیان له‌سه‌ر جیگای خه‌وه‌که‌ی ماریا پی‌که‌وه نه‌خه‌وتینه‌وه. توتپکه مۆره‌کان پی‌گه‌یشتبوون. من بیرى له‌ش ولاری ماریام ده‌کرد.

ئیواره دره‌نگانیکی گه‌رمی هاوین له‌سه‌ر پارچه زه‌ویه دریزکۆله‌که‌ی به‌رده‌م "فرۆگنه‌رسیتەر" دا دانیشتبووین، چیرۆکیکی دورودریژم ده‌رباره‌ی یاریه‌کی شه‌ترهنج بو گێپرایه‌وه که داشه‌کانی مروقی راسته‌قینه‌بوون. به‌هۆی ئەوه‌شه‌وه‌بوو که که‌می‌ک له‌وه‌به‌ر له‌گه‌ل ژن و می‌ردیکی "سکۆتله‌ندی" دا قسه‌مان کرد، ئەوان ئاماره‌یان بو ئاوه‌دپه‌که‌ی ئۆسلۆ کرد و وتیان نه‌رویج له‌ سکۆتله‌ندا ده‌چیت. من له کاتی گێپرا‌نه‌وه‌دا چیرۆکه‌که‌م ده‌هۆنیه‌وه؛ کو‌مه‌لیک که‌سایه‌تی زۆری تێدا‌بوو و ماریاش به‌تایبه‌تی سه‌ری له‌وه سوپما‌بوو که توانیم به‌بی گرفت ئەو هه‌موو ناوه سکۆتله‌ندیانه‌م له‌یاد‌بی‌ت. بنچینه‌ی دارش‌تنی چرۆکه‌که تارا‌ده‌یه‌ک وه‌ک ئەم شی‌وه‌یه‌ی خواره‌وه‌بوو؛

"لۆرد هامیلتن" له ته‌مه‌نیکی گه‌نجدا ببوو به‌یوه‌پیاو و له‌کێلگه‌یه‌کی گه‌وره‌ی سه‌ر به‌رزاییه‌کانی سکۆتله‌ندا‌دا ده‌ژیا. هه‌ر له‌سه‌رده‌می مندالیه‌وه خولیای شه‌ترهنج‌بوو و یاریکه‌ریکی لی‌هاتوو‌بوو. له‌کاتی‌کیشدا که هه‌زیده‌کرد کاتیکی زۆر له‌ناو باخچه‌ گه‌وره‌که‌ی پشت بێنا سه‌ره‌که‌یه‌که‌ی کێلگه‌که‌دا به‌سه‌ربه‌ری‌ت، یاریه‌کی شه‌ترهنجی گه‌وره‌ی له‌ویدا دروست‌کردبوو، ریک له‌پانتاییه‌ کراوه‌که‌ی نیوان په‌رژینه‌ بر‌دراوه‌ پی‌چاوپێ‌چه‌کان و ده‌ریاچه ده‌ست‌کرده‌که‌دا دایمه‌زاندبوو که پری‌بون له‌ سورمه‌اسی. ته‌ختی شه‌ترهنجه‌که‌ی له 64 کاشی مه‌رمه‌ری ره‌ش و سپی دروست‌کردبوو و ئەندازه‌ی هه‌ر

پهستیشبوو و سهرماشی بوو بهلام ئهو کاته یاریهکه هیشتام چهند سعاتیکي تری مابوو تهواوبیت، له بهرئوه گهلی دلی بهوه خویشبوو که وا زوو پزگاریبوو.

کاتیکی که "لورد" یاری دهکرد، مهحالبوو کهس بزانییت که لایهنگری سپیهکانه یان رهشهکان. چونکه لهراستیدا تا ئهو پهپی توانای بهباشی یاری بو ههردوو رهنگهکه دهکرد، ئهو له ههمان کاتدا یاری بو خووی و لهدرژی خووشی یاری دهکرد، بهو شیویهش جگه لهو کاتانهی که یاریهکهی یهکسان دهوستانیهوه، ههموو یاریهکی دهبردهوه و هاوکاتیش دهیدوپراند. زورجاریش پویده دا ههموو داشهکانی بهئسپایی لهسهر تهختی شهترهنجهکه لادهبرد و دهیخستنه سهر چیمهنه پان و بهرینهکه. دواتریش بو ماوهی چهندین سعات دادهنیش و له کاشیه مهپمهپهکان ورد دهبووهوه، خهلکانی تری کیلگهکش دهیانوت "راسته هیچ داشیک لهسهر تهختی شهترهنجهکه دا نیه، بهلام لهگهل ئهوهشدا ئهو هینده توانای ههیه که بیانینییت"، ههروهها دهیانوت "بهبی ئهوهی لهسهر کورسیهکهی ههلبسییت گهیشتوته ئهوهی که بتوانییت یاری لهگهل خویدا بکات".

بو ماوهیهکی دورودریژ سهرۆکی خزمهتکاران ههتا ئهو پهپی توانای ههولیده دا وا له "لورد" بکات بیر لهشتیکی جیاوازی بکاتهوه و سهرنجی لهسهر داش و شهترهنج لابهرییت، ئیوارهیهکیان پیشتیاری کرد که "هامیلتن" ئاههنگیکی باخچه سازبکات، ههروهکو ئهو کاتهی که هیشتام ژنهکهی مابوو. "هامیلتن" بهشیویهکی گشتی ههزیدهکرد بهتهنها بییت، بهلام ئهو ئیوارهیه یهکیکی بوو له ئیواره دهگمهنانهی که "لورد" پیکیک ویسکی بو سهرۆکی خزمهتکاران تیکرد و پیکهوه لهبهردهم دهریاچه پیر لهسورهماسیهکهدا دانیشتبوو، سهرو

تایهته به پنگهی پهپتووک

پهرداخیک ویسکیان بهدهستهوه گرتبوو و بهدهستهکهی تریشیان سیگاریک. "لورد" بو ماوهی یهک دوو چرکهیهک بیدهنگ دانیشتبوو و چاوی برپیوووه جولهی سورهماسیهک، بهلام دواتر روی له سهرۆکی خزمهتکاران وهرچهرخاند و وتی "پیشتیارهکهتم بهدلله بهلام بهمهرجیک ئاههنگیکی روبهندیوشی بییت".

لهماوهی چهند کاترمیریکی داهاتودا لیستهی ناوی میوانهکانیان نویسی، ههر ئهوهندهی "هامیلتن" وتی دهبییت 31 کهسی ریک بانگبکرییت، یهکسهر شیوه نیگهرانیهک کهوته سهر سیمای سهرۆکی خزمهتکاران، چونکه زور باش دهیزانی که 32 داش له یاری شهترهنجا ههیه، ههروهها هیشتام هینده بهسهر ئهو کاتهدا تینهپهپیوووه که خووی بو ماوهی دوو سعاتیک ناچاربوو لهسهر تهختی شهترهنجهکه بوهستییت و "لورد"یش بهوپهپی ههست ساردیهوه چیژی له یاریهکهی دهبینی. "لورد" خووشی ئهو راستیهی نهدهشاردهوه که یهکیکی له مهبهستهکانی ئهو ئاههنگه روبهندیوشیه یاریهکی شهترهنجه و دهیهوییت به مروقی راستهقینه بیکات، ههلبهته وتی لهپاش نانخواردنهوه دهتوانین ئهو یاریه بکهینه جوړه بهزم و خوشیهکی ئیوارهکهمان. چهند روژیک پاشهوه کارتی دهعهتنامهکانیان نویسهوه. تیایدا هاتبوو که دهیانهوییت له کیلگهی "هامیلتن" دا ئاههنگیکی روبهندیوشی شهترهنج سازبکه، له بهرئوه داوایان له میوانهکان کردبوو که ههریهکهیان جلوهبرگی وهک پاشا و شازن²⁰ و قهلا و فیل و ئهسپ و جوتیار²¹ بیوشن. ئهو جوتیارانهی

²⁰له زمانی دانیمارکیدا به وهزیری شهترهنج دهلین 'شازن' و

²¹به ههمان شیوه لییره به سهربازی شهترهنج دهوترییت 'جوتیار' و

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ئاهه‌نگه‌که، تهنه‌ئوه‌نده به‌سبوو که به‌جل و به‌رگی ئاسایی خۆیانوه‌ئاماده‌بن.

پوژی ئاهه‌نگ هات و هه‌ر له‌کاتی ناخواردندا میوانه‌جیاوازه‌کان چه‌نده‌ها ناسیاو و براده‌رایه‌تی نوییان پیک هینا. بو پاش نیوه‌پوژش کیک و قاوه‌یان له‌باخچه‌که‌دا بو میوانه‌کان دانا. دوا‌ئوه‌هینده‌ی پینه‌چوو "لو‌رد هاملتن" زه‌نگیکی به‌زه‌نگه‌گه‌وره‌که‌ی لیدا و داوا‌ی له‌میوانه‌کانکرد که گوئی بو شلبکه‌ن. هه‌موویان ده‌یانزانی که پاش نه‌ختیک ده‌بیت یاریه‌کی شه‌تره‌نج له‌سه‌ر کاشیه‌مه‌په‌ره‌کان سازبکریت و میوانه‌کانیش وه‌ک داشی راسته‌قینه‌پوژل ببینن، به‌لام به‌رله‌وه‌ده‌بوايه "لو‌رد" شوینی هه‌ر دانه‌یه‌کیانی له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که‌دیاریبکرده‌یه.

له‌کاتی قاوه‌لتیه‌که‌دا تابلیتی به‌شیوه‌یه‌کی ناره‌سمیانه‌دانیشتبوون، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌دانیشته‌که‌یان هه‌ر زو‌ر هه‌په‌مه‌کی بوو، به‌لام له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که‌به‌و شیوه‌یه‌نه‌بوو. له‌پیشدا "لو‌رد" جوتیاره‌کانی (سه‌ربازه‌کانی) له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که‌دانا، هه‌شت پیاو و هه‌شت ژن بوون. "ماکلین"ی جوتیار وه‌ک سه‌ربازیکی سپی شوینی "a2"ی به‌رکه‌وت، ژنه‌که‌شی پیک به‌رامبه‌ری له‌خانه‌ی "a7"دا دانا. له‌لای راستیه‌وه "ماکدو‌نالد"ی خانمی له‌سه‌ر خانه‌ی "b2"دانا، ئه‌ویش پیک به‌رامبه‌ر می‌رده‌که‌ی بوو که وه‌ک سه‌ربازی ره‌ش له‌سه‌ر خانه‌ی "b7"وه‌ستابوو. مه‌به‌ست له‌و شیوه‌ی دانا‌نه‌ئوه‌بوو که هه‌موو ژن و می‌رده‌کان بتوانن له‌سه‌ر ته‌ختی شه‌تره‌نجه‌که‌چاویان له‌یه‌کتري بیت، جگه‌له‌وه‌ش هه‌موو ژن و می‌ردیک ده‌یتوانی چاویک له‌سه‌ر یه‌کتري دابنن و بزائن می‌رده‌کانیان یان ژنه‌کانیان

(سه‌ربازانه‌ی) که بانگکرا‌بوون، هه‌ر به‌راستی جوتیاری ئه‌و ناوچه‌یه‌بوون، هه‌شت جوتیار و ژنه‌کانیان بانگکردبوو، وه‌ئوانی تریش که ده‌بوايه وه‌ک داشه‌کانی تر جلیان ببۆشیایه‌که‌سانی وه‌ک سه‌ربازی سوپا و خه‌لکانی خاوه‌ن پله‌وپای به‌رز و نوینه‌رانی به‌گزا‌ده‌کان و ئه‌رستوکراتی بوون.

سه‌روکی خزمه‌تکاران سه‌ری له‌وه‌نه‌سو‌رما که سه‌رتاپای که‌سه‌بانگکراوه‌کان به‌سوپاسه‌وه‌پازیبوون ئاماده‌ی ئه‌و ئاهه‌نگه‌بن، چونکه هه‌رچه‌نده "لو‌رد هاملتن" له‌و چه‌ند ساله‌ی دوا‌ییدا که‌سیکی په‌ست و ساردبوو، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ناوی خۆی و ماله‌که‌شی ریزیکی تایبته‌ی هه‌بوو له‌ناو خه‌لکیدا. تهنه‌ها "دوک"ی ناوچه‌ی "ئارگیول"، داوا‌ی لی‌کرا‌بوو وه‌ک پاشا خۆی بگۆریت، جگه‌له‌و پله‌ی "لو‌رد" له‌هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌به‌رزتربوو که بانگکرا‌بوون. به‌لای جوتیاره‌کانه‌وه‌بانگکردنیان بو میوانی "هاملتن" هه‌ر خۆی بو خۆی جه‌ژنیک بوو و بۆنه‌که‌ش هه‌ر مه‌زه‌نده‌نه‌ده‌کرا، چونکه له‌ده‌ره‌وه‌ی ته‌ختی شه‌تره‌نجیشدا کۆمه‌لیک یاسای نه‌گۆر و چه‌سپاو له‌نیوان چینه‌جیاوازه‌کاندا هه‌بوو.

ئاهه‌نگه‌که‌یان خستبووه‌ئیواره‌ی ناوه‌راستی هاوینه‌وه، به‌لام چه‌ند هه‌فته‌یه‌ک به‌رله‌وه‌له‌هه‌موو ناوچه‌که‌دا تهنه‌ها باس باسی ئه‌و ئاهه‌نگی روبه‌ند پۆشیه‌بوو. یه‌ک دوو پوژیک به‌ر له‌ئاهه‌نگه‌که‌یه‌ک له‌جوتیاره‌کان به‌هۆی نه‌خۆشیه‌ک له‌خیزانه‌که‌یاندا پی‌پرا‌گه‌یاندن که ناتوانیت ئاماده‌بیت، به‌لام لی ئاسانتر نه‌بوو که جوتیاریکی تر و ژنه‌که‌ی له‌بری ئه‌وان بدۆزنه‌وه‌که ئاماده‌ی ئه‌و ئاهه‌نگه‌گه‌وره‌یه‌بن. جوتیاریکی زو‌ر له‌و ناوچه‌یه‌دا هه‌بوون و پی‌ویستیشی نه‌ده‌کرد هینده‌خه‌ریکی جل و پۆشاک‌ی تایبته‌ی بن بو

تابهته به پنگه ی پرتوک

بخایه نیټ، وتبووی پیده چټ تابه ره به یانیش ته واونه بیټ، چونکه "دوک" و خوۍ هه ردو وکیان یاریکه ریکی لیها تووی شه تره نجبوون. به لام له لایه کی تریشه وه مه به ست له وه بوو که یاریه کی به کومه لی ئاوها بیټ که هه موو به شداران بواریکی باشیان بکه ویتته به رده ست و بتوانن یه کتری بناسن. هه موو داشیک رڅوکیکی زیندوو بوو و داوایانلیکرا بوو له و کاتانه دا که چاوه روانده بن "دوک" یان "لورد" بیانجولینټ، هه تا ئه وپه ری راده کاتیکی خوۍ له گهل یه کتریدا به سه ربه رن. دواتریش که به شداران ده کوژران و له یاریه که ده کرانه دهره وه، بویانه بوو به شیوه یه کی ئاسایی له باخچه گه وره که دا پیکه وه بن.

"لورد هامیلتن" یاریه که ی کرده وه و فهرمانی به سه ربازی سپی "e2" دا که "ماک ئاوتر" بوو دوو خانه بجیتته پییشه وه و له سه ر خانه ی "e4" دا بوه ستیت، "دوک" ی "نارگیول" یش له وه لامیدا ژنی "ماک ئاوتر" ی دوو خانه برده پییشه وه له خانه ی "e7" وه بۆ خانه ی "e5" و ئیدی یاریه که ده ستیپیکرد. سه روکی خزمه تکاران، که له مسه ره وه بۆ ئه وسه ری ته ختی شه تره نجه که هاتوچوۍ ده کرد و خواردنه وه ی بۆ ئه و میوانانه ده برد که داوایانده کرد، باشتترین شاهیدی ئه و روداوانه بوو که رویانده دا. ئه و خوۍ هینده زور گرنگی به یاری شه تره نجه نه ده دا، به لام زور به مه به سته وه سه رنجی ده دا به گرزی به رده وام و به گوری سه ر کاشیه مه رمه ره کان. لیږده ته نه ا تیشک ده خهینه سه ر یه کیکی له و درامایانه، به لام له هه مووشیان گرنگتر بوو.

"ماری ئان ماک کینزی" ئافره تیکی له راده به دهر قه شه نگبوو و ته مه نی له ناوه راستی بیسته کاندابوو. له سه ر ته ختی شه تره نجه که وه ک سه ربازی سپی له سه ر خانه ی "d2" دانرابوو و به رامبه ر پیاوه که ی "ناین ماک کینزی" وه ستابوو که له سه ر خانه ی "d7" دابوو.

چونچونی له گهل ژن و پیاوه کانی ئه ملاولا یاندا پیکه که ون. پیک به هه مان شیوه ش ئه ندامانی تری یاریه که ی دانا. "ماک لاکلان" ی به ریوه به ری پولیس له سه ر خانه ی "b1" ئه سپی سپی بوو و له پشت ژنه که ی "ماکدوئال" وه بوو، هه روه ها ژنه که ی خوۍ له سه ر خانه ی "b8" ئه سپی ره ش بوو و له پشت "ماکدوئال" ده وه وه ستابوو که له سه ر خانه ی "b7" بوو. شانزه پیاو و شانزه ژن له سه ر ته ختی شه تره نجه که بوون، به سه ر دوو تیپدا دابه شکرابوون و هه ر هه مووشیان به رامبه ری ژن یان میږده که ی خوۍ وه ستابوو. ته نه ا حاله تیکی که ئه و هاوشیوه یه ی ده شکاند شوینی پاشا و شارژن بوو. "لورد هامیلتن" خوۍ وه ک پاشای سپی خانه ی "e1" ی گرتبوو، ژنی "دوک" یش وه ک شارژی سپی له لای چه پیه وه له سه ر خانه ی "d1" بوو، "دوک" ی "نارگیول" ی میږدیشی وه ک پاشای ره ش له سه ر خانه ی "e8" بوو. به لام خو ژنه که ی "هامیلتن" له نیوانیاندا نه بوو، هه ر له به ره وه ش "هامیلتن" ژنیکی بیوه ژنی به ناوی خانمی "ماک کوین" وه له سه ر خانه ی "d8" دا وه ک شارژی ره ش دانابوو. ئه و له وه و پیښ چه ند جاریکی که م قسه ی له گهل ئه و ئافره ته بیوه ژنه دا کردبوو، ئه ویش ئه و جاران به بوو که له ناوشاردا یان له سه رقه براندا بینیبوو، به لام دلیشی بوی لیږده دا.

ته نه ا پاشاکان ده سه لاتیان به سه ر داشه کاند هه بوو و ئه وان برپارییان ده دا بۆ چ شوینیک و به چ شیوه یه ک بجولین، هه موو میوانه کانی تری ئه و یاریه ره سمیه له کومه لیک ئه کته ری بی پوۍ سه ر شانویه ک زیاتر له هیچی تر نه ده چوون. "لورد هامیلتن" به ناشکرا پیوتبوون که یاری شه تره نجه که له وانیه دریژه

"ئاین" چەندەھا ساڵ لەو پیرتربوو و ھەمووان دەیزانی کە کەسێکی مێباز و ھەوەستبازە. تەنانت لەدوای ئەوێ کە "ماری ئان"ی ھێنابوو، چەندەھا دلدارى ھەبوو، لەسەر و ئەوێشەو کۆمەلێک ئافەرەتی مێرددارى ناوچەکەشی فریودابوو، یەک دوو دانەیان ئەو ئیوارەى ھاوینە لەسەر تەختى شەترەنجەکەى "لۆرد" وەستابوون و شەرابى شیرینیان دەنۆشی.

بەدریژایى چەندەھا ساڵ ھەموو خەڵکانى دەقەرەکە بەزەبیان بە "ماری ئان"ى جوان و نازداردا دەھاتەو. ھەرچى دەربارەى "ماک کینزى"یش بوو دەیانوت نەک تەنھا خیانت لە ژنەکەى دەکات، بەلکە لەمەلێشەو وەک دیکتاتورێک بەسەریدا زالە. بەو شیوەیەش دوو کەسبوون کە بەتەواوەتى پێچەوانەى یەکتربیوون. خەڵکی دەیانوت لەوانەى "ماری ئان" جوانترین ئافەرەتى بەرزاییەکانى سکۆتلەندا بێت. جوانى و نازداریەکەى لەپادەبەدەربوو، ھىچ زیادەرۆییەک نە گەر بلێن ھەموو کەسێک کە دەبیینی یەکسەر ئاشقى دەبوو، ئەو شتەش تەنھا ئەو پیاوانەى نەدەگرتەو کە دەیانبینى. شتێکی سەیر لە "ماری ئان"دا ھەبوو کە ئافەرەتیشى بەلای خۆیدا پادەکیشا، چەندەھا ئافەرەت بەدەمى خۆیان دەیانوت شەوانە خەومان لێزراو و بە ئەقینەو ھەبیرمان لەو کردۆتەو.

"ئاین" کەسێکی تێکدەربوو و لەو ماوێدا شیرازەى چەند خێزانێکی ناوچەکەى تێکدەبوو، بەلام ئەو پارادۆکسە "ماری ئان"ى نەدەگرتەو. چونکە کاتێک ژن و مێردێک لە کێلگەى کەدا ھەمان کەس سەرنجى پادەکیشان، بەردەوامدەبوون لەسەر خۆشەویستى یەکتەرى، بەو شیوەیەش لەراستیدا ئەو ئافەرەتە ئەفسوناویە پەییەندى ئیوانیانى پتەوتردەکرد. لەوانەى لێرەدا لەشوینى خۆیدا بێت کە زیاتر

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

رۆنیکەینەو و بلێن پاشئەوێ ژن و مێردێک پێکەو ئارەزوێ لەشولارى "ماری ئان"یان دەکرد، ھەرئەوێ خۆى بۆ خۆى دەبوو ھاندەرێک کە خۆشەویستى جەستەى ئیوانیان خرۆشگریت.

ئەو ئیوارەى لە یارى شەترەنجەکەى "ھامیلتن"دا، "ماری ئان" یەکەمین داش بوو کە کوژرا. ئەو ھەر لە سەرەتاوێ بۆ خۆى بەسەرەستى لە باخچە گەورەکەدا دەھات و دەچوو، بەناو پەرژینە پێچاوپێچەکانیشدا رۆشت و پارچە کێکی بۆ ماسیەکانى ناو دەریاچە دەستکردەکەش ھەلدا. بەئاشکرا دیاربوو کە "ئاین" ئەو سەرەستىەى ژنەکەى بەدلنەبوو کە ھەر لەسەرەتای یاریەکەو پێیەخسرا. زۆر بەوریایەو بەردەوام چاویکی لەسەر ژنەکەى بوو.

دووھەم کەسێش کە پێگەى پێدرا کاشى مەرپەرەکان بەجێبھێلێت، "ئایلین ماک برايد"بوو کە وەک سەربازێکی رەش لەسەر خانەى "97"دا وەستابوو. "ماری ئان" زۆر مەستبوو، مەستى ئەو باخچە گەورەى و جوانى ئەو ئیوارەى ھاوینە و ئەو ھەموو شەرابە شیرینەبوو کە خواردبوویەو، ھێندە مەستبوو یەکسەر دەستى ژنەکەى "ماک برايد"ى گرت و لەسەر چیمەنە پان و بەرینەکە کەوتە سەماکردن لەگەڵیدا. ھێندەى پێنەچوو ھەردووکیان شان بەشان رایانکردە ناو پەرژینە پێچاوپێچەکانەو، چەند کەسایەتییەکی سەر تەختى شەترەنجەکە بەئاستەم چاویانلێبوو کە "ماری ئان" و "ئایلین" یەکتەریان ماچدەکرد و دەستیان بەیەکتەریدا دەھێنا. "ھامیش ماک برايد"یش چاوى لێیانبوو لەناو پەرژینەکەدا چى دەکەن، بەلام پێى خۆشبوو کە ژنەکەى لەگەڵ "ماری ئان"دا، چونکە کەسێکی بەخیل نەبوو و سوریش دەیزانى ئەگەر ھەمان ھەل بۆ خۆى ھەلکەوتایە، ئەوا بێ سێ و دوو ھەمان شتى دەکرد. ماوێەکی زۆر

www.pertwk.com

تېپه پری و ئینجا چەند میوانیکی تر توانیان کاشیه مه پمه پره که به جیبهیلن.

له پاستیدا ئەمه چیرۆکیکی زۆر ئالۆزه و چەندین جاریش که وته بهر لیشاوی سهرنج و تیپینی و شیکردنه وه. به لام لیڤه دا ههتا بکریت به کورتی و به پوختی دهیخه مه پوو.

ئەو شهوه بوو به شهویکی ئەفسوناوی و فریودان. هه موو میوانه کان ههستیانه کرد پهری و فریشتهی خۆشه ویستی دهسلاتی تهواویان به سهر ئەو شهوهی ناوه پاستی هاویندا گرتیبت. "لۆرد" و "دۆک" زیاتر و زۆرتر سهرنجیان دهخسته سهر یاریه کهیان، خه ریکبوو نهخته نهخته به ره و کوتایی دهچوو. هیندهی نه برد و باخچه که پربوو له میوانی خهیا لوی که رزگاریانبوو بوو له کاشی مه پمه پره که. هه مووان له دهوری "ماری ئان" خرپو بوونه وه. ته نانهت ئەو که سانهش که هه رگیز له وه پێش نه یانبینیوو له دهوری کۆبوو بوونه وه، کهسانی پله بهرز و ژنه کانیشیان به کۆمه ل به ههستیکی پر له جۆش و خرۆشه وه به دهو ریدا دهخولانه وه.

"ماری ئان" بۆ یه کهمین جار له زیانیدا ههستی ده کرد به تهواوهتی خۆی خۆیهتی و به مانای وشه سهر بهسته، ههستی ده کرد دهتوانیبت به لیشاو خۆشه ویستی له بن نه هاتوه که ی به سهریاندای ببارینیبت، وه هه رچهنده ته نانهت یه که زه ره خوینی پیسی له دهماردا نه بوو، به لام له گه ل ئەوه شدا پپی خۆشبوو که "دۆک" هیشتام "ئاین" ی میڤردی له سهر کاشیه مه پمه پره کان له شوینی که وه بۆ شوینیکی تر دهجولینیبت. چونکه ههتا وه کو ئەو کاته ی "دۆک" ی "تارگیول" کش ماتی له "لۆرد" هامیلتن کرد، "ئاین ماک کینزی" له سهر تهختی شه تره نجه که

تایبه ته به پنگه ی په پرتوک

مایه وه، ئەو کاتهش رپیک پێش کاریه بوو. بیگومان زۆر پێتی ده چوو "ماری ئان" له کاتی گه پانه وهیدا بۆ ماله وهیان به هوی هه لسوکه وته کانیه وه سزابدریت، به لام له ویدا هینده دوری نهیده پوانی. ئەو بیرى له وه هه موو سالهش ده کرده وه که "ئاین" خیانه تی لیڤه کردبوو و برپای به جۆره هه قانیه تیڤیش هه بوو له ژیاندا. ئەو شهوه هیشتام هه ر شهوی خۆی بوو.

له گه ل زیاتر به تال بوونی تهختی شه تره نجه که دا، ئاههنگی باخچه که زیاتر و زۆرتر شیوازیکی بێشه رمانه ی پپوه دیاربوو، دواتریش وابلا بوو وه که "ماری ئان" ئەو شهوه هیچ میوانیکی باخچه که ی له خۆشه ویستی خۆی بپهری نه کردبوو. "ئاین ماک کینزی" ش ناچاربوو له سهر کاشیه مه پمه پره که به ئارامی بمیڤیته وه و له وپوه ته ماشای ژنه که ی بکات که ببوه شارنی ئاههنگه که، ژنه که ی ببوه شتیڤ که هه مووان ئاره زومه ندییوون، "ماری ئان" ئەو شهوه زیاد له پاده ئاماده بوو له گه ل هه موواندا خۆی فریاته ناو یاریه کی جهسته ییه وه. "ئاین ماک کینزی" ش به شیوه یه که له شیوه کان له سوچیڤدا به ته نها و بیڤه سه لات مابوو وه. به هیچ شیوه یه که نهیده توانی هیچ شتیڤ بکات، بیگومان ئەگه ر پێش تهواو بوونی یاریه که داوایی کردایه تهختی شه تره نجه که به جیبه یلیبت، ئەوا ئەو کاره ی ده بوو مایه ی شه رمه زاریه کی زۆر، وه که ئەوه ته ماشاده کرا که میوانداریه که ی "هامیلتن" ره تبکاته وه. ته نها ئەوه نده ی پیڤه کرا که زوو زوو دهست بۆ سه روکی خزمه تکاران به رزبکاته وه و داوای لیڤات په رداخه ویسکیه که ی دهستی بۆ پرېکاته وه. پاش ماوه یه کی که میش چیتز نهیده توانی وه که پێشتر به ئارامی بوهستیبت، به لام هیشتام به ده م خواردنه وه وه دهیتوانی "ماری ئان" ببینیبت، ئەو به ده م قاقای

تایه ته به پنگه ی پرتوک

و پیک پهنه هه هه کهره ته ی له گهل ئافره تیک یان پیاوکی نویدا یان له گهل دوو ژن و میردی ترده پایدیه کرده ناو پهرژینه پیچاوپیچه که وه. ئه و شه وه به خیلی له باخچه که ی "لورد" دا بوونی نه بوو. هه مووان "ماری ئان" یان خوښده ویست، به و شیوه یه ش به جوړیک له جوړه کان هه مووان یه کتریان خوښده ویست.

هه ر پیک پاش ئه وه ی "لورد هامیلتن" ناچار بوو دان به وه دابنیت که "دوک" ی "تارگیول" کش ماتی لیکردوه و یاریه که یان به ته وقه کردن له گهل یه کدا کوئایی پیهینا، خیرا "ئاین" ماک کیژی "خوی" گه یانده باخچه که بو ئه وه ی ژنه که ی بدوژیته وه. دواتر له سه ر چیمه نه که دا چاوی پیکه وت، له ویدا "ماک ئیفه ر" و ژنه که ی باوه شیان پییدا کردبوو، به لای خویدا رایکیشا و یه ک زله ی توندی له رومه تی دا. له ماوه ی چهند چرکه یه کدا زیاتر له ده سه رباز و که سایه تیه پله به رزه کانی تری یاری شه تره نجه که چوارده وریاندا، "ماک لاکلان" ی به رپوه به ری پولیسیش، که له یاریه که دا ده وری ئه سپیکی سپی ده بینی، یه کسه ر گرتی.

ئه و به یانیه "ماری ئان" کیلگه که ی "هامیلتن" ی به جینه هیشت. بیگومان به هیچ جوړیک نهیده توانی بگه رپته وه بولای "ئاین" ی میردی، له کاتیکیشدا که "لورد" به راستی پیویستی به ئافره تیک بوو که کاروباری مالیه که ی بو راپه رپینیت، داوای لیکرد له کیلگه که یدا بمینیته وه و هه ر له ویشدا بژی.

"هامیلتن" سه رتا پای هه موو داش جولاندنه کانی یاری شه تره نجه که ی له یادیوو که له گهل "دوک" ی "تارگیول" دا کردی، به لام هه ر بو دلنیا بییش هه مووی نویسه وه، چونکه ده یویست به وردی لی بکوئیته وه

شەوہی ناوہراستی ھاوین لەیارپەکاندا کوژرا و پوشتە ناو باخچەکەوہ. "ماک لاکلان"، کە ھەرگیز "مارى ئان"ى ناسک و نۆلى لەبەرئەدەچووہوہ، گرنگیەکی زۆری بەو خالە دەدا. ئەو بەئاسانی لەوہ تێدەگەشت کە پیاوکۆژە درندەکە بۆچی ئەو کچە نەرم و نیاہە گەنجەى نەکوشتووہ. ھاوکاتیش لەدلى خۆیدا دەیوت "بێگومان دۆزینەوہى ھۆی کوشتنەکانیش ھەر زۆر ئاشکرایە، چونکە پیاوکۆژەکان یان پیاوکۆژەکان دەیەوێت ھەموو ئەو خەڵکانە لەسەر پێگاگەدا بێرێتەوہ کە بەرەبەرەکانی لەسەر خواژنی قەشەنگ دەکەن و دەیەوێت بۆ خۆی ببێت. لێرەشەوہ چەندەھا کەس لەبەردەستابوون کە جیگەى گومان بن.

کوشتنی شەشەم و ھەوتەمیش روویدا، دیسانەوہ پێک لەسەر ھەمان شێوہى ترسناکی یەک لەدوای یەکی کوشتنە شومەکانی یاری شەترەنجەکە بوو. لەوہ بەدواوہ بەردەوام پۆلیس دەیزانی چ کەسێک دەبێتە قوربانی داھاتوو، بێگومان تارا دەیەک کەسەکیان دەپاراست، بەلام نەیان دەتوانی پێگە لە پیاوکۆژەکە بگرن.

لەزۆربەى حالەتەکاندا قوربانیەکان یان لە ناو دارستانەکاندا یان لە ناو مەزراکەدا دەکوژران، وە ھەموو کە پەتیکیش پیاوکۆژەکە چەقویەکی تیزی قەسابی بەکار دەھێنا. ھەر لەپاش ماوہیەکی کورت نزیکەى نیوہى میوانەکانی ئاھەنگی رۆبەندپۆشیەکەى "ھامیلتن" کوژران، ئیدی پیاوکۆژەکە خەریکبوو لە "لۆرد" و "دۆک" نزیک دەبووہوہ، بێگومان لە بەرپۆبەری پۆلیسیش. ئەو زۆر بەباشی دەیزانی کە خۆی لەیارپەکاندا شانزەھەمین داشبوو کە پێگەیان پێدا تەختی شەترەنجەکە بەجێھێلێت.

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

بێگومان یەکەمین کەس کە گومانى خرایە سەر "ئاین ماک کینزی" بوو، چونکە ژنەکەى لەو شەوہ شومەدا بەیەکجاری پسوایکرد، جگەلەوہش بۆ ھەتاھەتایە لەدەستیدا. جگە لە "لۆرد" و "دۆک"، "ماک کینزی" دواھەمین میوانبوو کە لەسەر تەختی شەترەنجەکەدا مابووہوہ، لەبەرئەوہ بەلایەنى کەمەوہ بەشیوہیەکی تیرۆری گومانى ئەوہى لێدەکرا کە ھەموو جولەکانی یاری شەترەنجەکەى لەیادبێت. بەلام لە کاتیگدا کە کوشتنی ژمارە سیانزە و چوار دە لەو کاتەدا روویدا کە "ماک کینزی" لە زینداندا بوو، بەھیواشی دەستیکیان کێشا بەپشتیدا و بەریاندا.

تەنانەت "لۆرد"یشیان بۆ لیکۆلینەوہ بانگھێشکرد. ئەو یاری شەترەنجەکەى دۆراند و ئەوہش لەژێرەوہ زۆر پەستیکردبوو. بەدەرلەوہش یەکیک بوو لەو چەند کەسە کەمەى کە جولە بە جولەى یاری شەترەنجەکەى لەبیربوو. پۆلیسەکان زیاتر مەبەستیانبوو بزانی بە چ شێوہیەک ئەو ئاھەنگە سەیرۆسەمەرەییە رێکخستبوو.

لەو کاتەشدا کە سەرۆکی خزمەتکارانیان بەمەبەستى گەواھى بۆ پۆلیسخانە بانگکرد، ھەندى ناتەبایی نیوان خۆى و "لۆرد" ئاشکرا بوو، بەلام وەک کەسێکی گومانلێکراو تەماشایان نەدەکرد. ھاوکات ھیندەى بە پۆلیس وت کە ئەو لەپیش ئەو شەوہ شومەى ناوہراستی ھاوین و لەدوای ئەو پۆژەشەوہ نیگەرانی بارى دەرونى "ھامیلتن" بوو.

ئەو ژن و میردە جوتیارەشیان ھینا بۆ پۆلیسخانە کە چەند پۆژیک بەرلە ئاھەنگەکە نەیان دەتوانی بەشداری لە ئاھەنگەکاندا بکەن، بەلام یەکسەر پاش لیکۆلینەوہ بەریاندا.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

*

له مانگی نۆدا دهستم کرد به خویندنی میژوو. جارجاریک کچی کی قوتابیم بانگده کرده مالّه وه، یان دهعوته شه رابی سور و په نیرم ده کرد، یان بیر و هیلکه ی سور و کراوم داده نا. هه ندی جار گوشتی گاشم سورده کرده وه، گوشتی مه پ و که له رمیشم لیده نا، شله ی ماسی و ماسیه وردیله شم به داوده رمانه وه ئاماده ده کرد.

من هه ر چاوه پروانبووم ماریا بگه پیتته وه و بلّیت "ئه وه کاره م دهستکه وتوو که له سویدا داوام کردبوو". تا ئیواره یه کیان ته له فونی بو کردم و داوی لیکردم سه ردانیکم بکات. که هاتیش چه پیک گوله باخی زه ردی گه وره ی به دهسته وه بوو. بو منی هی نابوو و منیش به لامه وه سه یربوو. من راست و دروست نه مده زانی چی ده ویت، به لام بوئی شتیکم ده کرد.

به سه ر میژی ناخواردنه که ی چیشته خانه که دا خۆمان چه ماندبووه وه و دهستی یه کتریمان گرتبوو. هه موو گلۆپه کانم کوژاندبووه وه. ته نها یه ک مۆمی ناو مۆمدانیک به داگیرساوی له نیوانماندا بوو. یه ک بتل شه رابی سوری هه وت کرۆنیشمان خواردبووه وه.

هه لبه ته پییم خوشبوو که ماریا هاتبووه وه بو لام، به لام دواتر داوام لیکرد که ریک و ره وان مه بهستی هاتنه که ییم بو رونی کاته وه. له پیشدا وتی "ئیشه که ی سویدم دهستکه وتوو و له مانگی دوانزه دا ده گویمه وه". له دلی خۆمدا وتم "بو نا، له وانیه منیش بتوانم به باشی له سویدا هه لیکه م"، به لام پیش ئه وه ی فریابکه وم هیچ شتی که له و باره یه وه بلّیم، شتیکی پی و تم و له وه به دواوه یه کسه ر

www.pertwk.com

له دوا جاردا ئافره تیکیان به سه ر تاوانه که وه گرت، ئه وه کاته بوو که به دزیه وه خۆی کردبوو به گه وپه که ی "ماک ئیفه ر" دا و چه قۆیه کی قه سابی کردبوو به سنگی جوتیاریکدا.

"ماری ئان" زۆر به ئاسانی توانیبوو خۆی بگه یه نیتته کیلگه کانی ناوچه که، به بی هیچ گرتیک خۆی کردبوو به شوینی کارکردنی پاریزه ره کان و کیلگه گه وره کاند. هونه ریکی سه ختیش نه بوو بوو به لایه وه که ژن و پیاوی ناوچه که له گه ل خۆیدا بباته ناو دارستان و کیلگه که وه.

"ماک لاکلان" ی به ریوه به ری پۆلیس خاوه نی ئه زمونیکی زۆر بوو له کاره که یدا، به لام له ویدا لیی بوو بوو به گری و نه یده زانی چ هۆیه ک پالی به "ماری ئان ماک کینزی" وه ناوه که درنده ترین ریزه کوژی له میژووی سکۆتله ندادا بکات.

"ماری ئان" ی قه شه نگ وتی "شه رمکردن پالی پیوه نام بیانکوژم".

ئه وه شه وه شه ویکی ته لیساوی بوو، ئه وه هه موو لیوانه ی که ماچی کردبوو هه ر له به رچاویدا بوو، ئه وه هه موو باوه شه پر له په رۆشیانه ی له بیرنه ده چوو وه که خۆی به ویست و میهره بانی خۆی ریگه ی پیدابوو. به لام دواتر شه رمی له وه به ره لاییه ی خۆی کردبوو. ده یوانی خۆی بکوژیت، به لام ئه وه هیچ یارمه تیه کی نه ده دا. "ماری ئان" رازی نه بوو میوانه کانی "لۆرد" به و یادوه رییه وه بژین که ئه وه له ناو په رزینه کانی باخچه که ی "هامیلتن" دا خۆی دا به دهست نیوه ی سکۆتله نداوه.

پاش چه ند مانگی که "ماری ئان" یان له "گلاسگا و" دا هه لواسی، ئه وه پۆژه چه نده ها که س له ویدا کوو بوو نه وه و له هه شه مه تا ده گریان.

ههستمکرد که من هه رگیزا و هه رگیز پوژیک له پوژان له ستوکھوئلما ناژیم.

ته ماشای ناو چاوی کردم و وتی "دهمه ویت داوای شتیکت لی بکه، شتیکه که به دریزایی ژیان دهمینیته وه".

له ویدا ههستمکرد له شم گهرمدا هات. ئه وه یه که مین جاربوو له ژیاندا که بتوانم خوم بو شتی بکه مه وه که به دریزایی ژیان بمینیته وه. من ههزم له وتنه وهی وشه ی "دهمینیته وه" بوو، به لامه وه وشه یه کی جوانبوو.

وتی؛ «هه زده که مندا لیک له گهل خومدا بهرم بو ستوکھوئلما»

دیسانه وه له ویشدا ههستمکرد ماریا ته نهها ئافره تیکبوو که له ژیاندا بینیبیتیم و نه متوانیبیت هه میشه لی تی بگه. من راست و رهوان ئه و لایه نه یم به دل بوو. مهاله که سیکت خوشبو ویت که هه میشه پراوپر لی تی بگه یت.

دواتر وتی؛ «پیتهر... دهمه ویت سکم پربکه یت، دهمه ویت مندا لیک له تو ببیت»

هیشتام به ته واوه تی له ئاکامی وشه کانی تی نه ده گه یشتم. من هیشتام هه ر خه یالم به وه وه لیده دا به چ شیوه یه که له ستوکھوئلما بیگوزهرینم؛ له دلی خومدا ده موت "ئاپارتمان هه کی ئوسلو بفروشم؟ یان هه ر بیده م به کری؟"

به لام له ویدا ماریا وتی "من نامه ویت هه موو ژیانم له گهل یه که پیاودا بهرمه سه ر. منیش ریک وه کو تو وام". ماریا باشی ده ناسیم و له وه ویش باسی هه موو ئه و ئافره تانه م بو کردبوو که هاتبوونه لام. هه ر ده توت خوم له بهرده می ده رگایه کدا بینیه که به هه ردوولادا ده کریته وه.

تایه ته به پنگه ی پرتوک

ماریا ده یویست مندا لیک له من ببیت. ئه و ده یوت "تو ته نهها پیاویت که ههز بکه م مندا لیکم لی ببیت"، زیاتریش ده یوت "من هه ر زوو ههستم به وه کرد، له راستیدا هه رله و پوژه وه زانیم که بو یه که مین جار له "ئولله قو لسیته" دا یه کتریمان بین، به لام نه مده توانی په یوه ندیه کی دریزخایه نت له گهل دا بهستم". ده یویست سکی پربکه م، پرسپاری لیکردم و وتی "ده ته ویت دوو گیانم بکه یت؟"

پپی پیکه نیم. به لامه وه هه تا بلیت بیرۆکه یه کی زورزانانه بوو، به لام له خه یالیشمدا بوو. له خه یالمدابوو که مندا لیکم ببیت و به هیچ شیوه یه کیش نه به ستری مه وه.

بو ماوه یه کی دورودریژ له سه ری دوا ین و تاوتویمان کرد، به لام به هیچ جوړیک به شیوه یه کی جدی له سه ری نه پویشتن. قسه ی خوشمانده کرد و پی ده که نین، ماریا وتی "ئیتر له مه وودا وه ئه توانین دیسانه وه له گهل یه کدا بخه وینه وه". ئه وه فریوی دام. ده مانتوانی هه تا وه کو ئه و کاته ی دوو گیانده بوو پیکه وه بخه وین. دواتریش ده یگواسته وه بو ستوکھوئلما.

من خوم به هیچ شیوه یه که ئاماده نه بووم مندا لم ببیت. به لام بلیت پوژیک له پوژان ئه و ئاماده گی هه تیدا بوو بیت. من ته نهها بیرکردنه وه له وه ی که ته ماشای ناو چاوی مندا له که م بکه م، ده یترساندم. من که خوم مندا ل بووم، پیمخوشنه بوو هیچ که سی که ده ست به سه رمدا به ینیت، رقم هه لده ستا که ده ستیان به پومه تما ده ینا. ئه دی چون خوم ده ست به سه ری مندا له که مدا به ینم؟ چون ده ست به پومه تیا به ینم؟

من ئه و لایه نانه شم لیکده دایه وه. من نه مده ویست مندا لم ببیت، به لام ده متوانی یارمه تی ماریا بده م. هه تا زیاتر باسما لیده کرد، زیاتر و زورتر قه ناعه تم به وه ده ینا که بیرۆکه یه کی نایابی خستوته بهرده ستم. ئه و جه ختی له خالی که ده کرده وه و ده یوت "ده بیت پیکه وه

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

هەرگیز نه‌مده‌توانی ئه‌و پوژانه به‌ئیمه به‌رچاوم که له‌داهاتوودا ده‌هاتن. ه‌ئنده‌م به‌ ماریا راگه‌یانده که به‌ مه‌رجه‌کانی پازیم، وتم پ‌شمخ‌وشه سکت پ‌رکه‌م، ه‌هر به‌راستی پ‌شمخ‌وشه. ب‌و ماوه‌یه‌کی دورودریژ ه‌هر پ‌یده‌که‌نین. به‌شیوه‌یه‌کی دل‌ره‌قانه پ‌یده‌که‌نین. ه‌ه‌تا ده‌هات زیاتر ئال‌وش ده‌یگرتین و زو‌رت‌ریش ه‌زمان له‌ س‌یکس‌بوو.

دواتر دوو ه‌فته‌ی زو‌ر خو‌شمان را‌بوارد. تا ئ‌یستا‌ک‌ه‌ش ه‌سته‌ده‌که‌م ته‌نها له‌و ماوه‌یه‌دا به‌راستی ژ‌یاب‌م. ئ‌یمه‌ ناوی ئه‌و په‌یوه‌ندیه تایبه‌تیه‌مان نابوو "خ‌وشه‌ویستی نا‌چاری". به‌لام خو‌ نه‌ده‌کرا به‌دریژایی پو‌ژه‌که له‌ ج‌یگا‌دا پا‌ل‌که‌وین و خ‌هریکی مندا‌ل دروست‌کردن بین. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا بیست‌و‌چار سه‌عاتی پو‌ژه‌که پ‌یکه‌وه بووین. پیاسه‌ی دریژمان به‌ناو شار و "ن‌ورد‌مارک" دا ده‌کرد، ه‌ه‌ندئ له‌ چ‌یرۆکه ه‌هره ش‌یتانه‌کانیشم ب‌و گ‌یرایه‌وه. ماریا له‌پاده‌به‌ده‌ر ئه‌و چ‌یرۆکه ئال‌وزه‌ی خو‌شده‌ویست که ده‌رباره‌ی خ‌شل فرو‌شی‌ک‌بوو؛ ئه‌و له‌چ‌یرۆکه‌که‌دا به‌شیوه‌یه‌کی ترسناک و به‌ده‌ستی ئان‌قه‌ست له‌دوای مردنی خو‌یه‌وه س‌ئ که‌س ده‌کو‌ژ‌یت. ئه‌و چ‌یرۆکه‌شم ب‌و گ‌یرایه‌وه که له‌ یانه‌ی 7 دا به‌ نوسه‌ره‌که‌م فرو‌شت. به‌لامه‌وه ئاسایی بوو ئه‌و چ‌یرۆکه‌ی ب‌و ب‌گ‌یرمه‌وه، چون‌که ماریا ولاته‌که‌ی به‌ج‌یده‌ه‌یشته.

ده‌بوايه ه‌ه‌ندئ له‌ چ‌یرۆکه‌کانم دوو س‌ئ که‌ره‌ت ب‌و ب‌گ‌یرایه‌ته‌وه، چون‌که ماریا ده‌یوت "ه‌ه‌ول‌ده‌ده‌م له‌به‌ریان ب‌که‌م". ک‌ۆس‌په‌که‌ی من له‌وه‌دابوو که ه‌هرگیز نه‌مده‌توانی دوو س‌ئ جار ه‌همان چ‌یرۆک پ‌یک به‌ ه‌همان شیوه ب‌گ‌یرمه‌وه. ه‌هموو جار‌یک‌یش که ت‌یده‌که‌وتم ماریا به‌چ‌رپه‌چ‌رپ پ‌یی ده‌وتمه‌وه. له‌من با‌شتر چ‌یرۆکه‌که‌ی له‌یاد‌بوو،

په‌یمان‌یک به‌ه‌ستین". ده‌یوت "ده‌ب‌یت په‌یمان به‌یه‌کتری ب‌ده‌ین که دواتر پاش ئه‌وه‌ی ده‌گو‌یزمه‌وه ب‌و سو‌ید، به‌دوای یه‌کتریدا نه‌گه‌پ‌یین". ده‌بوايه ئ‌یتر ه‌هرگیز چاومان به‌یه‌کتری نه‌که‌وتایه‌ته‌وه. ته‌نانه‌ت ب‌وم نه‌بوو ناو‌نیشانه‌که‌ی بزانه‌م. ه‌هرچی ده‌رباره‌ی باوکایه‌تی منیشه، ده‌بوايه به‌تایبه‌تی په‌یمان به‌یه‌کتر ب‌ده‌ین که وه‌ک نه‌ئ‌ینه‌کی ن‌یوان ه‌ه‌ردوو‌کمان به‌یه‌ل‌ینه‌وه. له‌سه‌رئ‌وه پ‌یک که‌وتین که ته‌نها ئه‌وه‌نده‌م پ‌ی‌ل‌یت که کو‌ر ده‌ب‌یت یان ک‌چ و ه‌یچی تر.

ئه‌و ئه‌ند‌یشه‌یه زو‌ری ه‌ه‌ژان‌دم، ه‌ه‌ستم به‌ ه‌اژ‌ه‌ی خو‌ینی ناو له‌شی خو‌م ده‌کرد. ماریا نه‌ک ته‌نها ه‌اوتای من نه‌بوو، به‌ل‌کو پ‌یم‌وابوو له‌ ب‌یشه‌رمی و به‌هره‌مه‌ندیدا له‌ من زو‌ر زیاتر پ‌و‌یشته‌ب‌یت.

به‌لامه‌وه ئاسایی بوو س‌کی ژ‌ن‌یک پ‌ر‌یکه‌م و نه‌ش‌ب‌یت‌ه مندا‌لی من. خو‌ من ه‌ه‌میشه پ‌یم‌خ‌وش‌بووه ته‌شه‌نه‌ب‌که‌م، ه‌ه‌میشه ه‌زم له‌وه‌بووه خو‌م به‌تال‌ب‌که‌مه‌وه. ه‌هرگیزیش گرنگ‌یم به‌و شته نه‌داوه که پ‌یی ده‌ل‌ین "ما‌فی بلا‌و‌کردنه‌وه". له‌دوای گه‌یان‌دنی شت‌یک‌یش یاخود پاش ئه‌وه‌ی شت‌یکم به‌دوای خو‌مدا ج‌یده‌ه‌یشته، پ‌ی‌ویستم به‌وه نه‌بووه دا‌بن‌یشم و ئافه‌رین ب‌چ‌نمه‌وه، من ه‌هر له‌کاتی مندا‌ل‌یمه‌وه به‌و شیوه‌یه بووم. کات‌یک که‌مندا‌ل بووم و ته‌ک‌سیه‌کانم بان‌گ‌ده‌کرد، که‌س چه‌پ‌له‌ی ب‌و ل‌ینه‌ده‌دام. داوا‌کردنی ئه‌و ه‌هموو ته‌ک‌سیه بی‌رۆکه‌یه‌کی ب‌ی‌و‌ینه‌بوو، به‌لام دواتر ه‌یچ که‌س‌یک سو‌پاسی نه‌ده‌کردم.

له‌لایه‌کی تریشه‌وه له‌ماوه‌ی داهاتوودا زیاتر‌یک یه‌کتریمان ده‌بینی. ه‌هرئ‌وه خو‌ی ب‌و خو‌ی شت‌یکی قورس‌بوو به‌لامه‌وه. من ه‌ه‌میشه ئه‌و گرفته‌م ه‌ه‌بوو که نه‌مده‌توانی له‌ چه‌ند پو‌ژ‌ی‌کی که‌می داهاتوو زیاتر‌یک بب‌ینم. ده‌متوانی بیر له‌ را‌بور‌دووم ب‌که‌مه‌وه، ده‌شمتوانی به‌چه‌پ و راست‌دا بیر له‌و کاته ب‌که‌مه‌وه که ت‌یا‌یدا ده‌ژ‌یام، به‌لام

تایه ته به پنگه ی پرتووک

*

بهو شیوهیه من گونجاوترین پیاو بووم بو ئهوهی مندالیک بخه مه سکی ئافره تیکه وه و له هه مان کاتیشدا نه بیته مندالی خۆم. ماریا ده بیوست مندالیک لی ببیته، ئی بو نا؟ ئاسانبوو به لامه وه. به لاش ده کهوت له سهرم. هه ستمده کرد ده بوایه من سوپاسی ئه وم بکردایه. به لام هه موو شتیک دوولایه نی هه یه و بیرم له وه نه کرده وه که من له هه موو باریکدا ده بیته نرخیکی گه وره بدهم؛ من بو هه تاهه تایه ئیتر ماریام نه ده بینیه وه.

به هه رحال چه ند سالیکی رابورد و ئه وسا په یمانه که مان به راستی برده سهر. چوار جار له گه ل کچه که دا سهردانی ئوسلو ی کرد. ماریا به ناوی "تۆپه له ئالتون" وه بانگی ده کرد، به لام بیگومان ناویکی تربشی هه بوو. و ابزانم ماریا بویه بهو نازناوه وه بانگی ده کرد، بو ئه وهی من ناوه راستیه که ی نه زانم. دوا جار که بینیم ته مه نی نزیکه ی سئ سال بوو. له وه کاته وه ئیدی په یمانه که مان نو یکرایه وه _ ئه وه دوا هه مین جار بوو که بیبینم. ماریا ده یوت "با کچه که فریای ئه وه نه که ویت وینه یه کی باوکی لا دروست بیته". له راستیدا ئه و شته منیشی ده گرت ه وه، منیش ده بوایه نه گه مه ئه و راده یه ی که وینه یه کی باشی ئه وم لادرست بیته، چونکه هه ر له بنه پته وه باوکیکی ته واوه تی نه بووم.

کچیکی جوانبوو. به پروای من نه له ماریا ده چوو و نه له خۆشم، به لام زۆر به ئاشکرا شیوه ی دایکی خۆم تیا دا ده بینی. ئیسقانی سهر پومه ته کانی ههروهک دایکم هه مان به رزیان هه بوو، ماوه ی نیوان چاوه کانیشی ریک ههروهک دایکم گه وره بوو. واده هاته به رچاوم که

www.pertwk.com

تاراده یه که هه موو ئه و وشانه ی له بیربوو که من به کارمه ئی نابوون، ماریا له وه تی نه ده گه یشت و نه یه زانی بوچی ئه و له من باشتریک وشه کانی له یاده. منیش بو م پونکرده وه و وتم "هونه ری ئیرتیجال"²² ته نها هونه ره که من به ته واوه تی کارامه بم تیا دا. (ده توانین بل یین "گیرانه وه ی سه ریپی"، به لام هیشتام به ته واوه تی مانای پراوپری وشه که نابه خشیته و.

هی نه دی پینه چوو ئه و رۆژه هاته پی شه وه که هه ردوو کمان چاوه پروانی بووین. ماریا به خه نده وه پی شواری کرد و منیش به خه فه ته وه. تا قیکردنه وه ی سکه که ی پۆزه تی فی پیشان ده دا، ماریا له خۆشیدا دهستی به ملا ولادا با ده دا و خه نیبوو. هه ر بو خۆشی وتی «تۆش ده بیته "باوکیکی نمونه یی"»، دیسانه وه له ویشدا به شیوه یه کی زۆر دل ره قانه پی که نینه وه.

ماریا به رله وه ی بگو یزیت ه وه بو سوید، دوو مانگی تر له ئوسلو دا مایه وه. زۆر به ده گمه ن له و ماوه یه دا یه کتریمان ده دی. به لام که ره نیکیان ته له فونی بو کردم و وتی "تا قه تت هه یه بیت بو "گرینگشو" و چیرۆکیکم بو بگی ریت ه وه؟" منیش خۆم به قورس رانه گرت. سه یربوو به لامه وه که به شیکی من هه ر له و کاته وه له ناو له شی ئه و دا بوو.

ئیدی ماریا به جیی هی شتم. به رله وه ی بروات ته له فونیکی بو کردم. به قیتار سه فه ریکرد، به لام من به رپیم نه کرد.

²² به داخه وه وشه یه کی پراوپریم له زمانی کوردیدا به رامبه ر ئه و وشه یه نه دۆزیه وه و.

www.pertwk.com

دایکم سەرلەنوێ لەدایک بۆتەو و منیش ئەو بوارە نوێیەم
پێیەخشیو. بێگومان زۆر باش دەمزانێ کە ئەوانە هەمووی فەنتاسیای
خۆم و هیچی تر.

دواوەمین جار کە ماریا و "تۆپەلە ئالتون"م بینی لە ئیوارەییەکی
گەرمی مانگی شەشی ساڵی 1985دا بوو. تەنھا چەند کاتژمێریک
پێکەووە بووین و هەمووشیمان لە "سۆگنسفا" بەسەربرد. بۆ خواردن و
خواردنەوێش، پۆبیان و سەمونی درێژ و شەرابی سپیمان لەگەڵ
خۆماندا بردبوو. من و ماریا دانیشتبووین و باسی پۆژانی رابوردومان
دەکرد، لەو کاتەدا کچەکە لەگەڵ قوورنگیکدا، کە هەر پێکەپسکی
بوو، لەقەراخ ئاوێکە هەلبەز و دابەزی دەکرد. لەئاوێکە هاتە دەرەوە
و داوای پێکەت و شەربەتی کرد، لەویدا من خاویلیکم تێوەئالاند و
وشکم کردەو. هەلبەتە بەرپەزەمانەندی دایک و کچ ئەوەم کرد. بێگومان
کراسەکەشم لەبەرکردەو. هەر ماریا خۆی لەووپیش کەرەتییان
وتی "تۆش دەبیتە باوکیکی نمونەیی".

"تۆپەلە ئالتون" لەسەرخواویلیک لەنیوان من و ماریادا دانیشتبوو و
منیش چیرۆکیکی دورودریژم بۆ گێڕایەو، یان هەروەک خۆم ناومناو
"حەکایەتیکی ئێسلاندی"²³. هیشتام بەتەواوەتی دەستم بە گێڕانەو
چیرۆکە نەکردبوو کە کەوتە پێکەنین. نازانم لەو وشانە
تێدەگەشت کە بۆم دەگێڕایەو یان نا، لەوانەیە تێگەشتبێت، بۆیە

²³مەبەستی لە جۆرە چیرۆکیکی دورودریژی ئێسلاندیە کە کەم تا زۆر
لەسەر بنەمایەکی میثویی دارپێژراوە و لەسەردەمی سەداکانی
ناوەراستدا باووبوو.

تایبەتە بە پێگەی پەرتووک

پێدەکەنی، بەلام من هەولمدا هەندێ وشەیی سویدیش بەکاربهێنم،
بۆئەوێ ئاسانتر لێم تێگات.

باسی کچێکی بچکۆلەم بۆ گێڕایەو کە هاوتەمەنی خۆی بوو و ناوی
"پەنینا مەنینا" بوو، باوکی ئەو کچە بەرپۆیەبەری گەورەترین و
جوانترین سیڕکی دونیابوو. سیڕکەکە یەکیک لەسیڕکەکانی ولاتیکی
دوور دووربوو، بەلام گەلێ گەلێ ساڵ لەمەوبەر کەرەتییان بەرەو
ستۆکھۆلم هاتن، بۆ ئەوێ لەویدا خێمەکانیان لە "گریئە لوند"دا
لەناوەراستی پایتەختی سویددا هەلبەدن، ئەوان پاشا و شارێنی سوید
بانگهێشی کردبوون. هەموو فارغۆنەکانی سیڕکەکە یەک بەدوای یەکا
بەناو "سکۆنە" و "سمۆلاند"دا بەرەو سەرەو تێدەپەڕین. لەناو
فارغۆنیکی گەورە قیتاردا فیل و سەگی ئاو و ورچ و زەرپافە و ئەسپ
و سەگ و مەیمونی تێداوو. جگەلەوانەش لەناو ماشینەکاندا چەند
گالتەبازی و فەنباز و جادووگەر و پەتەباز و پراپەنەری ئازەلان و
سوارچاک و کەسانی مۆسیقی و جادووبازی تێداوو. "پەنینا مەنینا"ش
تەنھا منداڵ بوو لەنیوانیاندا. هەروەک شازادەیکەر پەفتاریان
لەگەلدا دەکرد، چونکە کچی بەرپۆیەبەری سیڕکەکە بوو، وە دەیانوت
لەچارەنوسی نوسراوە کە لە داھاتودا دەبێتە هونەرمنەندیکی
بەناوبانگی سیڕک.

کچەکە وەک مۆمیک قیت دانیشتبوو و گویی بۆ شتەنە شلکردبوو کە
بۆم دەگێڕایەو، بەلام هیچی نەوت، لەبەرئەو بەدلنایییەو
نەمدەزانی چەندیک تێدەگات. لەدلی خۆمدا دەموت خۆ هەرھیچ
نەبێت کەمیک لە حەکایەتەکە وەرەگرێت. تەماشایەکی ماریام کرد
و ئەویش بە ئیشارەت تێگەیاندم کە بەردەوامم. وایانم ماریا پێی
خۆشبوو کە کچەکە بەلایەنی کەمەو چیرۆکیک لەگەڵ خۆیدا دەبات،

خوښی ههروهه ها. لهو کاته دا پیاوه یهک مهتریه که له سهر داریک دانیشتبوو و چاوه پروانی باقی چیرۆکه که بوو. کاتیکیش که هاته خواره وه، کهوته سهر کلاوه سهوزه کهی و به شیوه یهکی نهینی چاویکی لیداگرتم. وایانم مهزاجیکی خوښی هه بوو. له وه ده چوو ئه وه یه که مین جاری بیته که هه سته بکات که سیکی سهر به خیزانه که یه.

که وتمه وه گیارانه وهی چیرۆکه که و وتم هه موو ماشینه گه وره کان و فارغونی سیرکه که بو پشووی نیوه پۆ وه ستان، له لای ده ریچه یه کی گه وره ی ناو دارستانه کانی سویدا لایاندا، له کاتی وه ستانیاندا کچی به ریوه به ری سیرکه که پپی خوشبوو به پپی په تی به قه راغی ئاوه که دا بروات. به ریوه به ری سیرکه که وایده زانی یه کی که له گالته بازه کان ئاگای لیده بیته، به لام گالته بازه که به هه له تیگه یشتبوو و پپی وابوو یه کی که له وه که سانه ی که ئازه له کانیان راده هینا ده بوایه ئاگای له "په نینا مه نینا" بوایه، لهو کاته دا ئاگریکی گه وره یان کردبووه وه و هه موو گه وره کان خه ریکی برژاندنی گوشتی به رازی کیوی بوون. پاش چه ند کاتر میریک ده بوایه به خویان و فارغونه گه وره کانیانه وه به ره و ستۆکه و لم بکه و تنایه ته وه ری، به لام هیه چ که سیک مندا له که ی بو نه ده دوزرایه وه. به دریزی ئه و ئیواره یه و شه وه که شی به دوایدا گه ران، چه نده ها گیانه وه ریشیان به و مه به سته به ردا که بونی بکه ن و بیدۆزنه وه، به لام بیسودبوو. به دریزی پوژی دواتریش به دوا ی "په نینا مه نینا" دا گه ران، به لام دواتر هه مووان لهو برپاوه دابوون که له ده ریچه که دا خنکابیته. دوو خوشتر له لای قه راخ ئاوه که وه وه ستابوون و بو ماوه ی چه ند کاتر میریک ئاویان ده خواردوه وه. هه ر ئاویان ده خواردوه وه و هه ر ده یان خواردوه وه، کو مه لیک خه لکانی سیرکه که پپیانوابوو له به ره وه بیته که بونی "په نینا مه نینا" بکه ن و ده یانوت

تایبه ته به پنگه ی په رتوک

له وانه یه هه ولبدن ئاوی ده ریچه که هه لبوشن. به لام دواتر حوشره کان چیتر له توانایاندا نه ما ئا و بخۆنه وه و کچی به ریوه به ری سیرکه که ش نه دیاربوو و نه ده ریش که وته وه. ده گپرنه وه ده لین که به ریوه به ری سیرکه که بو ماوه ی چه نده ها سالی تال به دهم خه وه وه ده گریا، چونکه "په نینا مه نینا" گلینه ی چاوی بوو و له هه موو سیرکه که زیاتریک خوښی ده ویست.

به شیوه یه ک خو مپیشانی مندا له که دا که فرمیسیکم ده سپرم، وایانم لهو کاته دا "تۆپه له ئالئون" به لاچاویک ته ماشایده کردم. له وه ده چوو به لایه نی که مه وه لهو به شه ی دواتر تیگه یشتبیته. چونکه که میک له وه به ره خوی به پپی په تی له قه راغی ئاوه که دا ده خولایه وه. له به ره وه خیرا دریزه م به چیرۆکه که مدا و وتم؛

«به لام "په نینا مه نینا" نه خنکابوو. لهو کاته دا که ژن و پیاوه گه وره کان له لای ئاگره که وه خه ریکی خواردنی گوشتی به رازی کیوی و خواردنه وه ی شه راب بوون، ئه و چووبوو بو خوی پیاسه یه ک بکات و ویستبووی ئه و ناوه ببینیته. ریگیه کی خوښی ناو دارستانه که ده گریته به ر، به لام پاش ماوه یه ک قاچه کانی هیلاک ده بن و ناچار ده بیته له ناو "خه له نگ" هکانی نیوان داره به رزه کاندایه یشتیته. گوئ له گمه ی کوتره کان و قازه قازی کونه په پوه کان ده گریته، ئیدی خه و ده بیاته وه و خه ویکی قورسی لیده که ویته. کاتیکیش خه به ری ده بیته وه، واهه سته دکات بو ماوه یه کی که م سه ر خه ویکی شکاندوه وه، به لام له راستیدا به دریزی شه وه که و زیاتریش خه وتبوو، چونکه که خه به ری ده بیته وه خو ر له ناوه راستی ئاسماندا یه. "په نینا مه نینا" ده چیته وه سه ر ریگا که بو ئه وه ی بگه ریته وه بۆلای ئه وانی تر، به لام ته نانته یه ک ماشینی سیرکیشی

بۆ نادۆزرىتتهوه، پاش ماوه ييهكى كه ميش له ناو دارستانه كه دا ونده بئيت. بۆ دهمه و ئيواره ييهكى درهنگ دهگاته لاي كئيلگه ييهكى بچكوله، له ويدا خانويهكى ديهاتى سور ده بئيت، دارىكى ئالاي دريژ به خانوه كه وه يه و به ياخىكى سويدى پيوه يه. له بهردهم خانوه سور كه شدا كه ره قانه ييهكى په ميه و هستاوه، كه ره قانه كه زور سهرنجى "په نينا مه نينا" راده كئيشيت، چونكه ههر زور له ماشينىكى سىرك ده چيت. راسته ئه و كاته ته مهنى ته نها سى سال بوو، به لام له گهل ئه وه شدا ده چيته بهردهرگاي كه ره قانه كه و له ده رگا كه ده دات، به لام كه س ده رگا كه لينا كاته وه. "په نينا مه نينا" به سهر چند پليكانه ييهكى به ردنى بچكوله دا سهرده كه وئ و خوى ده گه يئيتته بهردهم ده رگاي خانوه سور كه و له ده رگاي ئه وئ ده دات. له ويدا ئافره تىكى به ته مهن ده رگا كه ليده كاته وه. "په نينا مه نينا" ناترسيت وابزانم له بهرئه وه ناترسيت چونكه به راستى كچىكى سىرك بوو. ته ماشايه كى ژنه ناموكه ده كات و ده لئيت "باوكمم لئ ونبوو"، به لام ژنه كه لئ تيناگات، چونكه به زمانىكى تر ده لئيت، وهك له وه وپيش وتمان "په نينا مه نينا" له ولاتىكى دوور دووره هاتوو و ئه و ژنه پير هس هه رگيز ئه و ولاته ي نه ديووه. "په نينا مه نينا" دوو روزه هيچى نه خواردوه، له بهرئه وه ده سته بچوكه كانى ده بات بۆ دهمى، بۆ ئه وه ي نيشانى بدات كه برسپه تى. ئه و جا ژنه كه بۆ ده رده كه وئ كه ئه و كچه بچكوله يه له دارستانه كه دا ونبوو، ده بباته ژوره وه و خواردنى بۆ داده نئيت؛ ماسى و قيمه و نان و شه ربه تى توتركى مۆر ده خاته بهردهمى، "په نينا مه نينا" زور برسپه تى و زوريشى تينووه، له بهرئه وه هينده ي كه سىكى گه وره نان ده خوات و ههروهك كه سىكى گه وره ش شه ربه ت ده خواته وه. ئيواره داديت و ژنه كه جيگايه كى بۆ ده رازيئيتته وه.

تايه ته به پنگه ي پرتوك

هه لبه ته ناتوان بهرپك و پىكى پىكه وه قسه بكن، له بهرئه وه ژنه كه له لاي جيگا كه يه وه داده نيشيت و هه تا ئه و كاته ي خه وىكى قولى ليده كه وئ لايلايه ي بۆ ده كات. ناشزانيت ناوى چيه، له بهرئه وه ناوى ده نئيت "تۆپه له ئالتون".

ديسانه وه "تۆپه له ئالتون" ته ماشايه كى كردمه وه. پيموا بئيت له بهرئه وه بوو كه له كاتى گيرانه وه دا به ده ستى خۆم شيوه ي نانخواردنى "په نينا مه نينا" م نيشاندا، به لام له وانه شه له بهرئه وه بووبئيت كه هه ستيكرد بئيت كچى ناو چيروكه كه ش ناوى "تۆپه له ئالتون" لئى لئىرا. به دلنيا ييه وه نه مده زانى چه ندىكى چيروكه كه تيده گات، به لام له گهل ئه وه شدا ههر بهرده وامبووم؛

«بۆ ماوه ي چند ساليك "په نينا مه نينا" له و كئيلگه يه دا مايه وه. هيچ كه سىك نه بوو له هه موو ولاتى سويدا كه بزانيت داىك و باوكى كئيه، وه له گهل تپه پربوونى ساله كانيشدا يادوه ريه كانى "په نينا مه نينا" وهك كچى بهرپوه بهرى سىركىك نه خته نه خته كال ده بوونه وه. له پاش ماوه يه كى كه م سويديه كى ره وان فيربوو، به لام هاوكات زمانه كى خوى له بيرچوو وه، چونكه هيچ كه سىكى شكنه ده برد كه به و زمانه قسه ي له گهلدا بكات. به لام له ويدا په نجه ي دوشاو مزه م به رزكرده وه بۆ ئه وه ي نيشانى بدهم كه شتىكى گرنگم بيرچوو كه پى بلىم ژنه پيره كه ي كئيلگه كه تۆپىكى كريستالى له دۆلابى ژورى نوستنه كهيدا دانابوو. چونكه دهمى دهمى سال له وه و بهر ئه و ژنه وهك فالگره وه يهك له يه كىك له شاره ياربه گه وره كانى "لوند" دا كارىكردوو له پرگه ي فالگرته وه يارمه تى خه لكى داوه. له دواى هاتنى كچه كه وه ديسانه وه تۆپه كريستاله كه ي ده رده هيئيتته وه و پيشبىنى ئه وه ده كات كه "تۆپه له ئالتون" رۆژىك له رۆژان ده بئيت پاله وانىكى په تبارى

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

به‌ناوبانگی سیرک. هەرله‌به‌رئه‌وه‌ش ده‌که‌وێته‌ رَاه‌نانی کچه‌که. فیری ده‌کات که ه‌اوسه‌نگی خۆی راگریت، ه‌ه‌موو شتیکیشی بۆ ئه‌و مه‌به‌سته به‌کارده‌هینا له‌گه‌لیدا، ه‌هر له‌سه‌ر ته‌خته‌ی باریک و گوریسه‌وه ه‌ه‌تا مه‌نجه‌ل و ته‌شتی گه‌وره‌ش. رۆژیک له‌ رۆژانیش "تۆپه‌له‌ ئالتون"ه‌ینده ئاماده‌گی تێدا‌بوو که ه‌ونه‌ره‌که‌ی پیشانی به‌پۆه‌به‌ریکی سیرک بدات. ئه‌و کاته سیانزه سال به‌سه‌ر ئه‌و کاته‌دا تێپه‌ریبوو که کچه‌ سێ ساله‌که‌ بۆ یه‌که‌مین جار له‌ده‌رگای ژنه‌ فالگه‌وه‌که‌ی دا. له‌ رۆژنامه‌یه‌که‌دا خوێندبوویه‌وه که سیرکیکی به‌ناوبانگ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ولاته‌وه ه‌اتوونه‌ته‌ ستۆکه‌هۆلم و له‌ویدا نمایش ده‌که‌ن. رۆژیکیش ه‌هر بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی به‌ختی خۆیان پیکه‌وه ده‌چنه‌ ستۆکه‌هۆلم. ه‌ه‌مان ئه‌و سیرکه‌بوو که سیانزه سال له‌وه‌وپیشت له‌ولاتیکی دوره‌وه ه‌اتبوونه‌ ستۆکه‌هۆلم، به‌لام "په‌نینا مه‌نینا" به‌هیچ شیوه‌یه‌که‌ له‌یاده‌وریدا نه‌بوو که کاتی خۆی له‌گه‌ل سیرکیکه‌دا بووه. به‌پۆه‌به‌ره‌ بیانیه‌که‌ سه‌ری له‌توانای ئه‌و کچه‌ سویدییه‌ ده‌سورمیت و یه‌کسه‌ر له‌سیرکه‌که‌دا وه‌ریده‌گریت. به‌لام نه‌ "په‌نینا مه‌نینا" ده‌یزانی که به‌پۆه‌به‌ری سیرکه‌که‌ باوکیه‌تی و نه‌ ئه‌ویش ده‌یزانی که "په‌نینا مه‌نینا" کچی راسته‌قینه‌ی خۆیه‌تی.»

ماریا ته‌ماشایه‌کی کردم و چه‌نده‌ها پرسیارم له‌ ده‌موچاویدا به‌دیکرد. ئه‌و ه‌ه‌میشه‌ گرنگییه‌کی زۆری به‌و شیوه‌یه‌ده‌دا که من چیرۆکه‌کانم پێ کۆتایی ده‌هینا. له‌وه‌شه‌ ئه‌و جاره‌یان به‌ئاگاداریه‌کی زیاتره‌وه گویی بۆ شلکردبێتم، چونکه‌ دوو گویچه‌ی بچکۆله‌ش له‌نیوانماندا دانیشتبوو.

ده‌ستم به‌ چیرۆکه‌که‌م کرده‌وه و وتم؛ «به‌لام ده‌لێن خوی قه‌ت نابیت به‌ ئاو، وابزانم ه‌هر له‌به‌رئه‌وه‌شبوو که له‌سه‌ره‌تاوه "په‌نینا مه‌نینا" و

لهيه کتر جودايووينه وه. ئه وه دوا هه مين جاريوو که بينيم، ئيتير له وه کاته وه هيچ هه واليکي ماريا و مندا له که م نه بيسته وه.

ياريد دهري نوسهر

ئيسناکه 26 سال به سهر ئه وه کاته دا تيپه پيوه، له بهردهم په نجه ريه کي گه وره دا دانيش تووم و ته ماشاي شه پوله کان و دهريا ده که م. خور له ئاوابووندايه و تويزالکي رهنكي زهردي کال خوي به سهر که ندا وه که دا کيشاوه. به له ميک که چهند گه شتيا ريکي تيدايه به ره و شوسته ي به نده ره که ملده ني، چووبوون بۆ ته ماشا کردني ئه شکه وته سه وزه زه مرووتيه که ي که يه ک دوو کيلومه تريک لي ره وه دوره.

من خوم به پياسه به لاي دار ليموکاندا رويشتم و دواتر يش به ناو دولي "ئاشه کان" دا تا سهر ي سهر وه ي شاره که رويشتم. خه لکي ئيره ميه ره بان و روخوشن. ئافره تيکي جل ره ش خوي به سهر په نجه ريه که دا چه مانده وه و فهرموي په ردا خيک مه شروبي ليموي لي کردم. زور ئاگام له خومه. هه رچه نده له سهر وه ي دوله که دا ته نانه ت يه ک که سيشم نه دي، به لام له گه ل ئه وه شدا هه ستم به ئارامي نه کرد، له وان هه بويه ئارام بووبم، چونکه هيچ که سيک نه بيني. چهند جاريک وه ستام و ئاورپيکم دا يه وه. ئه گه ر که سيک له "بۆلؤگنا" وه دوامکه وتبيت، ئه وا بني ئه و دوله ي که پاشماوه کونه کاني شويني کاغه ز دروست کر نه که ي تيايه، باشترين شوينه بۆ زه فهرپيه ئانم.

تايه ته به پنگه ي په رتووک

هه ربۆ دلنيايي خوم ده رگاي ژوره که م به کليل داده خه م، ته نانه ت ئه و کاتانه ش که خوشم له ژوره وه م. خو ئه گه ر يه کيکم بۆ بيته ژوره وه، ئه وا هه ر زور به ئاساني ئه توانيت له په نجه ريه که وه فري مبداته خواره وه. په نجه ره کان نزم و به رزيه که شي تا جاده که ي خواره وه چه نده ها مه تر ده بيت، ماشينيکي زوريش به و شه قامه کونه دا تيده په رپيت که به ره و قه راغ ئاوه که ده چيت. ئه وسا که ش شيوه ي مردنم له کاره ساتيکي ماشين يان له خو کوژي ده چيت.

هي نده ميواني زور له ئوتيله که دا نين، دويني ئيواره جگه له من ته نها سي ژن و پياو و پياويکي ئه لمان ي هاوته مه ني خوم له چيشتخانه که دا دانيشت بووين و ناني ئيواره مان ده خوارد. به لام و امه زه نه ده که م چهند پورتيکي تر له کو تايي هه فته ي جه رني "پاک" دا ميواني زياتر پوو له ئوتيله که بکات.

پياوه ئه لمانيه که بۆ ماوه يه کي دورودريژ هه ر ته ماشاي ده کردم. وابزانم ده يويست قسه م له گه لدا بکات، چونکه هه ر من و ئه و به ته نها دانيشت بووين. من ئه لمانيه کي ره وان ده زانم، به لام له گه ل ئه وه شدا قسه م له گه لدا نه کرد و له بري ئه و پرس يارم له خوم ده کرد و ده موت "بلييت له وه و پيش نه م بيني بيت؟".

کاتيکيش دواتر که چومه جيگاوه بۆ خه وتن، ده سکی ده رگا که م راوه شان، ويستم دلنيايم که به کليل دامخستوه. نه شچووم بۆ باره که. من مه شروبي خوم له ژوره که دا هه يه هه ر له ئيستاه و بتليکي به تالم له سوچيکدا داناوه. هه ر وه ختيکيش هه ست به ته نهايي بکه م، ئه وا هه ميشه ده توانم له گه ل پياوه يه ک مه تريه که دا قسه بکه م. چونکه ئه و ده موده ست له و کاتانه دا پهيدا ده بيت که من ته نها بم و هه زبکه م له گه ل يه کيکدا بدويم. ئيسناکه چوار پورژه لي ره دام.

www.pertwk.com

جالجالۆكه كه بووه به تهنهكهى خۆيهوه و گيربووه. لهپيشدا تهنهكهى بهشيوهيهكى پيگ و پيگ دهچنيت. دواتريش بههله پي بهتاليكدا دهنييت و خۆى به تهنهكهى خۆيهوه دهنوسيت.

*

لهكاتى نوسيني ئهم ديپانهدا ههست بهوه دهكهه كه مارييا كاتى خۆى به چ شيويهيهكى گهوره پشنى تيكردم. تارادهيهك لهمن زياتر كه للهى ساردبوو. ئهو دهيزانى كه من ناتوانم كه پهتتيكى تر جگه لهو ئافرهتتيكى ترم خوشبويت و بهدهرلهوهش ههموو ريگياههكى ليم داخست. ئهو بهربهستتيكى له نيوانماندا چهقاند.

من ههركيز لهوهوپيش بهو شيويهيه بيرم له مارييا نهكردوتهوه. من سهرم لهوه دهسورميت. وا ههستدهكهه كه تهنها ئا ئيست خهريكه لهدواى مردنى دايكهوه ديمهوه سهرخوم. باوكم نزيكهى ساليك لهمهوبهر مرد. من بهراستى زور دلم به دايكم خوشبوو.

هيشتام ههستتيك لهناوهوهمدايه و پيمدهليت كه شتيكى گرنگم لهيادكردوه. واديت بهرچاوم كه من بهدريزايى زيانم بهو پهري توانامهوه ههولمدابيت روداوويك له روداوهكاني سهردهمي منداليم بيرنهكهويتتهوه. بهلام هيشتام بهتهواوتهى ون نهبووه، دهليت لهناو قولاييههكى تاريكدا مهلهدهكات و منيش لهسهروهوى لهسهر تويزاليكى تهنگى بهستوو سهمادهكهه. ههركاتييك كه هيم دهم و دهمهويت ئهو شت به بيربكهويتتهوه كه ههولدهدم لهيادي بكهه، بيرۆكهيهكى نويم بهخهيالدا ديت و دهست دهكهه به دارشنى چيروكيكى تازه.

تايهته به پنگهى پهتووك

زور جار له ئاگايى خوم دهترسم. ههركه خويۆيك دهچيت كه نهوانم دهستى بهسهردا رابگرم. ههركه فنتاسيه ههلهچوهكهشم بوو كه كاتى خۆى ماريياى ترساند. راسته سهرسامبوو، بهلام دهشترسا.

*

لهگهه سهفهركهى ماريادا جيهان كرايهوه و ههستيشم دهكرد بهجوريك له جورهكان رزگام بووه. ماويههكى زورى پيچوو ههتا توانيم ديسانوه پهيوهه به كچانهوه بگرمهوه و ههرزووش دهستم له خويندنهكهه ههنگرت. ههستم دهكرد زور پيرتر به لهوهى كه قوتابى بم. لهو كاتهوهى كه دايكم مرد، ههركيز جيهانم بهو شيوه كراويه نهديوو.

زور بيرم لهو نوسهركه نهجه دهكردوه كه لهبرى بيرۆكهى رۆمانهكهه پارهى شهرايهكهى دا و لهسهروشييهوه سهه كرونيشى دامى. له مالهوه چهندهها تيبينى لهو جورهم لايوو. رۆمانهكهى ئهو لهپاش دوو سال دهچوو و لهلايهه رهخنهگرهكانهوه زور بهباشى باسى ليكرا.

من زوو زوو دهچووم بو يانهى 7 و "توستروپشيلن" و "كازينو" و خانهى هونهرمههه. بهئاسانى دهمتوانى پهيوهه به خهلكانى ئهو شويناوه بكهه. هيندهشى نهبرد ههموو ئهو كهسانهه ناسى كه شايانى ئهو بوون قسههه لهگهه بركيت. گرفتى من لهو كاتهى سهرهتادا لهوهداوو كه ههميشه پارهم پيوستبوو.

منيان به پياويكى گهنجى بهئاگا و پرلهئهنديشه دادهه، لهراستيدا ههرواشبوو. ههموو ئهوانهه كه قسهه لهگهه دهكردن له من

به ته مه نتربوون، زور به شيان كه سانك بوون كه له خه يالدا ده ژيان
يان كه سانككي به تال بوون، زور به ي هه ره زوريشيان خاوه ني ئوميدككي
هونه ري بوون، يان به لايه ني كه مه وه به لاي خو يانه وه وهك شتيكي
هونه ريان ده بيني. من وهك كه سانككي كور تبين و بير ته سك
ده مينين. هه نديكيان كتبيكي وهك "كومه له شيعر" يان رومانكيان
نوسيوو، هه نديكي تريش ده يانوت "ده نوسين" يان "ده مانه ويټ شتيك
بنوسين". ناچار بوون وا بلين، ده نا هه ستيان به نوقساني ره وايه تي
خويان ده كرد. من له و ناوه نده دا چالاكيه كانم ده ست پيكر د.

زور جار ئه گهر يه كيكيان، چ ئافره ت بوايه و چ پياو، له كاتيكا كه
له گه ليذا ده مخوارد وه بيو تايه "من شتيك نوسيوه" يان "ده مه ويټ
شتيك بنوسم"، يه كسهر پرسيارككم ليده كرد و ده موت "ده ته ويټ
دهرباره ي چ شتيك بنوسيت؟". به لام به شيويه كي گشتي كه ئه و
پرسياره م ئاراسته ده كردن وه لامكي وايان پينه بوو. من ئه وه م به لاوه
سه يربوو. هه ر له و كاته وه هه لبه ته له گه ل تيپه ربووني كاتا
زياتريكيش. پيكه نينم به وه ده هات كه كه لتور مروقيك
په روه رده ده كات كه هه م ده توانيت و هه م ده شيه ويټ بنوسيت، به لام
هيچي پينه كه بلاوي بكاته وه. بوچي هه ندي كه س شتيك "ده نوسن" و
هه ر خويان به ده مي خويان و به راشكاوي ده لين "نيمه هيچمان پي نيه
كه بيلين و بلاويكه ينه وه؟" ئه ي بوچي ده ست له يه خه ي نوسين
هه لئاگرن و بچن خه ريكي شتيكي تر ببن؟ ماناي ئه و ئاره زوه به تينه
چيه كه به ته ويټ شتيك پيشبخه ييت و له هه مان كاتيشدا هيچت
پينه بيټ؟ به لام ئه و بابته به لاي منه وه هه ميشه به پيچه وانه وه بووه.
من هه ميشه له گه ل يه كيكا ده په ريم، به لام قه ت پيوستم به وه نه بوو
مندا ل بخه مه جيهانه وه. ئه م رسته يه ش هه م به ته وسه وه ده يليم و

تايه ته به پنگه ي په رتووك

هه م به ماناي وشه ش به راستيمه. هه رچي ده رباره ي مارياشه، ئه وه
شتيكي ته واو جياوازيوو. من پيوستيم به و بوو.
من ئه و كاته له ده فته ري ياداشته كه مدا بيره وه ري پوژانه ي خوم
ده نوسيه وه، به لام به و مه به سته نه مده نوسينه وه كه بلاويكرينه وه،
به لكو ته نها چه ند شتيكي كورتبوون و خوم بو خوم نوسيووم،
مه به ستم له وه يه شتيكبوو له بابته ي چوونه ناو خودي خوم و
قولبوونه وه يه كبوو له خومدا و هيچي تر. هه ر بو وينه له شويينيكي
ده فته ري ياداشته كه مدا نوسيووم؛

"من هه رگيز پوژيكا له پوژان ناتوانم رومانك بنوسم. چونكه ناتوانم
سه رنج بخه مه سه ر ته نها يه ك چيروك. ئه گهر له سه ره تادا
چيروكيكي خه يالي بخه مه روو، ئه وا هه ر خيرا به دوايدا چوار چيروكي
تر يان هه شت چيروكي نوي تر بولا ي خوي رامده كيشت و ئه و كاته ش
پيوستيان به پيخستنكي مهن ده بيټ. چوارچيوه يه كي ئه ستوري
گيړانه وه دروسته بيټ و كومه ليك چيروكي سه رگيژكه ري تيئاخر اوي
تي داده بيټ كه چه نده ها كه سايه تي به چه نده ها ئاستي گيړانه وه ي
جياواز جياواز شتي تي دا ده گيړنه وه، يان ده بيټ به و شته ي كه
هه نديك پييده لين "قوتووه چينه كان". چونكه من ناتوانم
بيرنه كه مه وه، ناتوانم ده ست به سه ر بيروكه نويكاندا بگرم و نه هيلم
سه رده ربه يين. تاراده يه ك شتيكي سروشته يه، شتيكه خوي بو خوي ديټ
و ده روا ت. من له ناو ئه و بره زياده يه دا خنكاوم كه له ناو خومدايه، من
هه ميشه خه ريكه به ته قم. ميشكم هه ميشه ئه نديشه ي نوي هه لده رپريټ.
ره نكه هه ر له به ره وه بيټ كه هه زم له كورسي باره كه كر دووه،
چونكه له وي دا ده توانم هه ليا نبريژم."

تایه ته به پنگه ی پرتوک

کورتخایه نم هه بوو؛ من دوا هه مین پاره وپولم له ماریادا سهر ف کردبوو و هیچم پینه مابوو مه شروبی پی بکرم.

پاشنیوه پویه کی درهنگ له "یانیه قوتابیان" دا چاوم به نوسه ریگ کهوت. پانزه سال له من گه وره تربوو، با بلین ناوی "یوهانس" بوو. من له ووه پپیش چهنده ها جار قسم له گهلدا کردبوو و دهمزانی که وهک بلیمه تیگ من دهینی. رهنگه هینده ی بۆ ده رکه وتبیت که قسه کردن له گهل مندا سودبه خشبیت بۆ بواری نوسینه کانی. که پرتیکیان پرسیاریکی لیکردم وتی "کهنگی نیازت هیه یه که مین کتیت چاپکهیت؟". به لام تونی وتنه که ی زیاتریک له گهل ئه و پرسیاره دا ریده کهوت که بلت "که ی نیازت هیه بۆ یه که مین جار له گهل ئافره تیکدا بخواهیت؟". منیش له وه لامدا وتم "هه رگیز، قهت نامه ویت کتیب چاپکهیم". ئه و قسه یه م کاریگه ری تیکرد. له و کاته دا هینده خه لکیکی زور به و شیوه یه بیریان نه ده کرده وه.

داواملیکرد که ده عه تی بیریه کی بکه م. پپیشم نهوت که پارهم پی نیه. له دلی خومدا وتم "ئه گه ر به شیوه یه کی خراپ شکایه وه، ئه و له و کاته دا که فاتوره که دینن شتیک هه ر ده دوزمه وه". هیچ که سیک له وه وپپیش تاوانی دروی نه دا بووه پالم. به لام زور دلنیا بووم له وه ی هه موو شتیک به و شیوه یه ده بیت که من دهیخوازم. بریارمدا هه موو په نده کانی خومی بخواه به رده ست. هه لبه ته له سه ره تاوه نیازم نه بوو به و شیوه یه بیت، به لام دیسانه وه سه فه ره که ی ماریا خه یالی گرتم و ده مویست تا ئه و په ری راده دلنیا بم له وه ی که ئه و ئیواره یه به دلی خوم ده خومه وه. پییده چوو ئه و بیست په نده نرخیکی یه کجار زوری بۆ "یوهانس" هه بیت. ئه گه ر ته نها ئه وه نده به شیوه یه کی گونجاو به کاری بهینانایه و خوشی شتیک زیاده ی بختنایه ته سه ر،

لیره وه شیوه "سودبه خشینیک به یه کتری" به خه یالمداهات؛ من به لامه وه ئاسانبوو که بیرۆکه و ئه ندیشه ی نوئ بهینمه ئاراهه، بگره زور سه ختوو بوم که نه هیلم له دایکبن. به لام به لای ئه وانه ی که ده یانویست "بنوس" به هه مان ئه و شیوه یه نه بوو. زوربه یان بۆ ماوه ی چهنه مانگیک یان سالیگ ده هاتن و ده چوون به بی ئه وه ی یه ک بیرۆکه ی بنه رته یان بۆ بیت که ده رباره ی بنوس. من کومه لیک خه لک چواره وریان گرتوووم که به شیوه یه کی یه کجار گه وره پیویستیان به شیوازی ده ربپنبوو، به لام پیویستیه که له بری ده ربپینه کان گه وره تریکبوو، وه حه ز و ئاره زوه به گوره کهش له په یامه کان مه زنتربوو. من وام مه زنه ده کرد که بازاریکی بیسنور چاوه پروانم بیت. به لام به چ شیوه یه ک کاره که م به ریک و پیکی ده ستپی بکرده یه ؟

هه ر ئه و رۆژه ی که ماریا سه فه ری کرد بۆ ستۆکه وولم، چوومه ناو شار و چهنه تیبینیه کم له گهل خومدا برد، 20 په ندی پرچی که مه ت بوون. من ویستم بازاره که تاقیبکه مه وه، گه ره کم بوو بزانه به چ شیوه یه ک هه نگاوبنیم. بیرم له وه کرده وه که په نده کانم یه که یه که بگورمه وه، بۆ نمونه هه ر دانه ی به م به بیریه کی فه لی گه وره. بیرۆکه کانم باشبوون، من ئه وه ناشارمه وه که به راستی نایاب بوون. به هه ر حال ئاماده بووم که په ندیکی نایاب بگورمه وه به بیریه کی فه ل وه بۆ هه تاهه تاشه باسی ئه وه نه که مه وه که هی من بووه. گرنگترین شتیش ئه وه بوو که که سیک گونجاوی بۆ بدوزمه وه، ئه وه ش که وتبووه سه رئه وه ی تا چ راده یه ک بتوانم به ته نها و به شیوه یه کی نهینی دوو به دوو قسه له گهل ئه و که سه دا بکه م. جگه له وه ش من مه به ستیکی

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

و دانیان به‌وهدا دهنه که ناتوان پپی بگهن. به‌لام له ههموو شوینیکدا به‌و جوړه نیه. ئیستاکه‌ش له چهند شوینیکی جیهاندا، به‌تایبته‌تی له‌و شارانه‌دا که داپراون، ده‌کریت که کتومت پیچه‌وانه‌ی له‌و وته‌یه ببینین و به‌هه‌مان شیوه به‌شتیکی شیتانه له‌قه‌له‌م بدریت. بیگومان تا ئیستاکه‌ش چهند جوتیاریک ههن که به‌ته‌واوه‌تی رقیان هه‌لده‌سیت نه‌گهر پوژیک له‌و پوژان کوره‌گه‌وره‌کیان له‌و له‌وهرگاوه‌یان له‌و گیارنینه‌وه بپته‌وه و بلیت "ده‌مه‌ویت ببه‌نوسهر".

له‌مروکه زورینه‌ی گه‌نجه‌کان ده‌لین "ده‌مانه‌ویت ببینه که‌سیکی به‌ناوبانگ" و به‌راستیشیانه. ههر ته‌نھا بیست سالیک له‌مه‌وبهر وته‌یه‌کی ئاوها ده‌بووه مایه‌ی شهرمه‌زاریه‌کی گه‌وره. ده‌کریت له‌و ماوه‌ی ته‌نھا یه‌ک نه‌وهدا ههموو بنچینه که‌لتوریه‌کان سهره‌وخوار هه‌لگه‌رپینه‌وه. له‌ ساله‌کانی 1950 کان و 1960 کاند هه‌روا بی‌ ئاره‌ق بوی دهرنه‌ده‌چویت نه‌گهر له‌ کاتی گه‌نجیتدا وتبیت "ده‌مه‌ویت ببه‌ که‌سیکی به‌ناوبانگ". هه‌لبه‌ته ده‌کرا به‌هینه‌ی رازی بوویتایه و بتوتایه "ده‌مه‌ویت ببه‌ پزیشک یان به‌ پولیس". به‌لام نه‌گهر بتوتایه ده‌مه‌ویت ناوبانگ دهریکه‌م، له‌و کاته ناچارده‌بوویت زیاتریک وردیکه‌یته‌وه و ریک په‌نجه‌بخه‌یته سهر له‌و بواره‌ی که ده‌ته‌ویت تیایدا ناوبانگ دهریکه‌یت واته‌پیش له‌وه‌ی به‌ناوبانگ بیت ده‌بوايه هه‌لوته‌قه‌لای خوتت بدایه. ئیستاکه‌چیدی به‌و شیوه‌یه نیه. له‌کاتی ئیستا خه‌لکی له‌پیشدا بریاری خویان دده‌ن که ناوبانگ دهریکه‌ن و دواتریش له‌پله‌ی دووه‌مه‌دا له‌و بواره‌ی دپته‌پیشه‌وه که ده‌یانه‌وین به‌ناوبانگین تیایدا. تاراده‌یه‌کیش که‌س گوئ ناداته له‌وه‌ی که نه‌وکسه شایسته‌ی له‌و به‌ناوبانگیه‌یه که پیی ده‌گات یان نا. له‌ خراپترین حاله‌تدا وه‌ک که‌سیکی که‌ر و بیئه‌قل له‌ "به‌رنامه‌یه‌کی

له‌وا ده‌بووه که‌سایه‌تیه‌کی نوئ. له‌و له‌ماوه‌ی شه‌ش سالدا دوو پوژمانی بلا‌وکردبووه، زور باشیش نه‌بوون. له‌ سهره‌تای 1970 کاند به‌ده‌گمه‌ن رپده‌که‌وت که پوژمانیک 20 په‌ندی پرمانای له‌ خوگرتبیت.

چوون بۆ "گازینو". خو‌شبه‌ختانه خه‌لکی هینه‌ی زوری لینه‌بوو، میوانه‌کانیش تیکه‌له‌یه‌ک بوون له‌ نه‌کته‌ر و نوسهر و له‌وانه‌ی که هه‌میشه ده‌هاتنه له‌وئ و ده‌یانویست ببه‌ نه‌کته‌ر یان نوسهر. ئیمه‌ش سوچیکی ئاراممان دوزیه‌وه و بوی دانیشتین.

پاش نه‌ختیک یه‌کیک له‌ په‌نده‌کانم بۆ خوینده‌وه. یه‌کسهر "یوهانس" پرسیاریکی لی‌کردم وتی؛ «کی له‌وه‌ی نوسیوه؟». منیش په‌نجه‌م بۆ خوم پاکیشا و دانه‌یه‌کی تریشم بۆ خوینده‌وه. یوهانس وتی «تابلیت جوانه». دانه‌یه‌کی تریشم بۆ خوینده‌وه. له‌وجا وتی «له‌ی تو خوت نه‌توت که هیچ نانوسم؟» سهریکم بۆ راوه‌شاند و وتم «من وتم قه‌ت نامه‌ویت ببه‌ مه‌یدانه‌وه و دهرکه‌وم» دیسانه‌وه جه‌ختم له‌سهر له‌وه‌ کرده‌وه که نامه‌ویت ببه‌ نوسهر. له‌وجا له‌و سهری راوه‌شاند. په‌نگه له‌و ناوه‌نده‌دا هیچ که‌سیک هه‌رگیز له‌وه‌ی نه‌بیستبیت که یه‌کیک بلیت "نامه‌ویت ببه‌ نوسهر".

ههموو ناوه‌ند و که‌لتوره لاوه‌کیه‌کان²⁴ خاوه‌نی کو‌مه‌لیک خالی بنچینه‌یی رون و ئاشکرای تایبته‌تی خویانبوون. له‌و ناوه‌نده‌ی "یوهانس" دا هیچ که‌سیک نه‌بوو که بلیت "من نامه‌ویت ببه‌ نوسهر". وازانم له‌وه‌ شتیکبوو که پاش چه‌نده‌ها سال له‌وجا لیی تپده‌گه‌یشتن

²⁴مه‌به‌ست له‌و که‌لتورانیه‌یه که تایبته‌یه به‌ کو‌مه‌لیک خه‌لکی دیاریکراو که له‌ بواریکی تایبته‌تیدا خویان ده‌بیننه‌وه، بۆ نمونه له‌ بوار ی نویسنده‌و.

www.pertwk.com

قوړی ته له فیزوئدا" ده بټ، بؤ نمونه له بهرنامه ی "پوداوی راسته قینه دا"، وه له هره خراپترین حاله تیشدا دزیه کی سهرنجراکیش ده کات. من پیښوهخت ئهم پیښکه وخته ده بینې؛ له وه ده چوو که بزانم به ناو بانگبوون پوژیک له پوژان ده بټه شتیکی سوک و نرم. من هه میسه خوّم لهو سوکایه تیه لاده دا.

يۇھانس وتى؛ «پېتەر، تۆ خواھنى كەسايەتيەكى تاييەتتە».

هه‌موو ئه‌و په‌رانه‌م خسته به‌رده‌می که بیست په‌نده‌کانم تیڤا
نوسیوونه‌وه و ئه‌ویش خوښدنیه‌وه. به‌ئاشکرا دیاربوو به‌خیلی
پښه‌بردم. پرسپاریکی لښکرم و وتی؛

«بەرپراستی ئۆ خۆت ئەمانەت نوسیوو؟ خۆ لەشویینیکی ترهوه لولت نهکردوون؟»

موچورکه‌م پیاداهات. هەر ته‌ن‌ها بیرکردنه‌وه له‌وه‌ی که شتیک له که‌سانی تره‌وه بدزم و وه‌ک نویسنی خۆم بیخه‌مه‌پروو، دَلَمی تیکه‌له‌ده‌دا و خه‌ریکبوو بم‌پ‌شینیته‌وه. من ته‌نانه‌ت ئه‌و شتانه‌شم وه‌ک شتی خۆم نه‌ده‌خسته‌روو که خۆم نویسیبوومن.

دياربوو که قسه کانم کاریگه ری تیگردبوو و ناماده بوو، به لام هیشتام یاریه کی دژواری شه تره نجم له بهره مدابوو. یه که مین که پرت زور تایبته و منیش بریارمدابوو زور به پیکوپیکی ئه نجامی بدهم. هه ستمده کرد خه ریکی بنیانانی شتیکم که له پاشه پوژدا بهره دامی ده بیت، وام مه زنده ده کرد که چوبیتم بو تاقیردنه وه یه ک، چونکه ئه و یاریه ده بویه ببویه ته سه رچاوه ی بژیوی ژیا نی داهاتووم. ئه گه ر ئه و که پرت به که و تمایه، نه مده توانی هه روا به ئاسانی که پرتیکی تر هه و لیده مه وه.

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پہرتووک

دواتر وتم «ئەگەر بتوانين لەسەر چەند مەرجێک رێکبکەوين، ئەوا دەتوانیت هەر بێست پەندەکە وەک نوسراوێهەکی خۆت بەکاربهێنیت». واقیورما و وتی «مەبەستت چیە، پیتەر؟»

وتهیه کی کورتم بۆ باسکرد و له دوآجاردا هیندهم تیگه یاند که من به راستی نامه ویت ببه نوسهر. وا تیگه شت که من جوړه شهرمکردنیکی ناوازه دهستی به سهردا گرتووم. وتم من پیمخوښنیه ببه جیی سهرنجی خه لکی و به شیوه یه کی نهینی باشتریک دهیگوزه رینم، هینده شم پیوت که من ههرگیز نامه ویت ناشکراکردنی ناوی خوّم به پاره بفروشم. زیاتریکیش به شیوه یه کی باوی ئه و سهرده مه هوی ئه و برپارهم بۆ پونکرده وه، زیاتریک به سیاسته وه قسه مکرد و وتم؛ «من گه یشتومه ته ئه وه ی که ناوده رکردن پیشاندانی جوړه نایه کسانیه که به رامبه ر ئه وانه ی که که متریکیان پییه». بۆچی که سیکی چه نه باز که له بواریکدا له پیشه وه یه، سهری به سهر خه لکانی تردا به رزبکاته وه؟ باشتریک نه ده بوو گهر هه مووان به هره و زانیاریه کی هاوبه ش و هاوده ممان هه بوایه؟ شتیکیشم دهرباره ی "خه لکانی دژ به ده سه لات" وت که به رده وام سهره لده ده نه وه و سه خته بنبر بکرین، و ابزانم راسته وراست دهربرینی "خه لکانی ئاسایی"م به کارهینا، که له و سهرده مه دا دهربرینیکی ته رپوه رپوو، به ته واره تی وه ک وته یه کی سوک و ابوو. به دهرله وانه ش باسی هونه ری بیناوی سه ده کانی ناوه راستمکرد و وتم؛ «تا ئیستا که ش که س نازانیت چ که سیک "قولوسپا" و "تریمسکفاد"ی نوسیوه» دواتریش وتم؛ «به لام با به راشکاوی قسه بکه یین بیژهانس، تو به راستی له و برپوایه دایت ئه وه هیچ رۆلکی هه بییت؟»

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

کۆمه‌لگایه‌کی سه‌رمایه‌داریدا ده‌ژین و ئیستاگه‌ش به‌ره‌مه‌ییکی فیکری وه‌ک "کالا"یه‌ک ده‌بینریت. پاشان وتم «هیچ جیاوازیه‌کی واشی نیه له‌گه‌ل که‌سیکی وینه‌کیشدا که پاره له‌بری وینه‌کانی وهرده‌گریت. له‌ویشدا شتیک له‌خاوه‌نیکه‌وه بو‌خاوه‌نیکێ تر ده‌چیت و بیگومان هونه‌رمه‌نده‌که قه‌ت ناتوانیت بلّیت من مافی خاوه‌نداریتی ئه‌و وینه‌نهم هه‌یه که فروشتوومن». وایانم یوهانس دلی به‌وه خۆشبوو که هینده‌ی بخرمه به‌رچاو که ئیمه شتیکێ ئاسایی ده‌که‌ین و که‌یفی به‌وه ده‌هات که ئه‌و لایه‌نه‌ی بیربخرمه‌وه.

ئینجا وتی: «به‌دوری نازانم که پێویستیم به‌هه‌ندیک له‌م نوسینانه‌ت بیت و له‌و رۆمانه‌دا به‌کاریانبه‌ئیم که ئیستاگه‌ خه‌ریکی نوسینیم». منیش له‌ وه‌لامدا وتم: «شتیکێ باش ده‌که‌یت، پاره‌شی پێ په‌یدا ده‌که‌یت و له‌وانه‌شه پاره‌یه‌کی هه‌ر زۆرت بیت‌ده‌ست، به‌لام بیگومان شایانی ئه‌وه‌یت. پێده‌که‌ویت تابلویه‌ک به‌نرخیکێ دیاریکراو بکپین و دواتر به‌پاره‌یه‌کی زۆر زیاتر بفرۆشینه‌وه. هه‌ر پێک وه‌ک ئه‌وه وایه که به‌شیوه‌یه‌کی زیره‌کانه پاره‌یه‌ک بخره‌یت ئیشیکه‌وه». خۆشه‌ختانه هه‌ر خۆی هه‌ستیارترین باب‌ه‌تی ده‌هینایه پێشه‌وه. ئاماژه‌ی بو‌لاپه‌ره‌کانی سه‌ر می‌زه‌که‌ کرد و وتی: «به‌لام من چۆن دل‌نیایم له‌وه‌ی که تۆ هه‌رگیزا و هه‌رگیز راستی ئا ئه‌م دێرانه نادرکینیت و بلّیت من نوسیومن».

له‌وه‌لامدا وتم «من ته‌نها دلم به‌وه خۆشه‌ده‌بیت که پهنده‌کانم بلامبکڕینه‌وه و وه‌ک وتم نامه‌وێت بکه‌ومه به‌ر سه‌رنجی خه‌لکی. هه‌زده‌که‌م بلّیم چه‌نده‌ها تیبینی و نوسینی تریشم هه‌یه و په‌نگه له‌بواریکێ تردا ئه‌وانیش به‌هینینه پێشه‌وه». ئه‌گه‌ر ده‌می خۆم

سه‌رێکی بو‌راوه‌شاندم. یوهانس که‌سیکی مارکسی‌لینینی بوو. له‌به‌رئه‌وه ناچاربووم به‌په‌له بلّیم «به‌لام ئه‌وه ده‌رئه‌نجامیکێ تایبته به‌خۆمه و شتیکه که من خۆم پێی گه‌یشتووم و په‌یوه‌ندی به‌هیچ که‌سیکی تره‌وه نیه». دواتریش وتم «من هه‌ردوو رۆمانه‌که‌تم خۆیندۆته‌وه و نرخێ ئه‌وه ده‌بینم که که‌سیک ببیته زمانی حاڵی خه‌لکی، به‌لام ته‌نها ئه‌وه‌نده‌یه که من خۆم له‌و رۆله‌دا نابینمه‌وه».

نه‌خته نه‌خته یوهانس هینده تیگه‌یشته که پاش ماوه‌یه‌کی که‌م له "یانیه‌ی قوتابیان"دا هه‌ر بیست په‌نده‌که ده‌خاته گیرفانیه‌وه. به‌لام هیشتام زۆر شتی تره‌ه‌بوو که ده‌بوايه له‌سه‌ری پێکبه‌وتینایه. من یه‌کسه‌ر له‌باسی "پاره"وه ده‌ستمپێکرد. وتم "ئیستاگه زۆر بپاره‌م و ئاماده‌م هه‌ر "په‌ندیک"ت به‌په‌نجا کرۆن پێبفرۆشم، بیگومان ده‌شتوانیت هه‌ر 20 په‌نده‌که به‌ 800 کرۆن بکپیت". له‌سه‌ره‌تادا وامزانی داوای زۆرم کردووه، چونکه ئه‌و کاته 800 کرۆن بو‌قوتابیان و نوسه‌رانیش پاره‌یه‌کی زۆر زۆر بوو. به‌لام له‌وه‌نه‌ده‌چوو یوهانس بیه‌وێت پاشه‌گه‌ز ببیته‌وه. به‌راستی تابلّیت 20 په‌ندی ناوازه و گرنگبوون و به‌دریژایی پێشنیوه‌رۆیه‌ک بیرملیکردبوونه‌وه هه‌تا توانیم دایانپێژم. هه‌روه‌ها وتم "بیگومان ده‌شتوانیت به‌ئاره‌زوی خۆت چه‌ند دانه‌یه‌کیان لێهه‌لبێژیریت و ته‌نها پاره‌ی ئه‌وانه بده‌یت که به‌دلتن، به‌لام له‌سه‌رێکی تره‌وه حه‌یفه‌ گه‌ر جیايانبه‌کینه‌وه". من به‌تایبه‌تی بیرم له‌یوهانس کردبووه و پێمخۆشه‌بوو مافی بلامکردنه‌وه‌ی ئه‌و شتانه‌ی که من نوسیوومن به‌چه‌ند که‌سیکی جیاوازی بده‌م.

یوهانس وتی «باشه... هه‌ر هه‌موویان ده‌کرم»
ئه‌وجا وتم «هه‌رچی ده‌رباره‌ی لایه‌نی پاره‌که‌یه که‌میک هه‌ست به‌شه‌رمده‌که‌م، به‌لام پێمخۆشه ئه‌وه‌نده بلّیم که ئیمه هیشتام له

لەبارەى تېببىيەكانمەو دانهخستايە، ئەوا كەرەتتىكى تر بواری ئەوهم نەدەبوو كە شتتىكى ترى پېيڤرۆشم.

ئەوہى دواتر شتتىكى زۆر گرنگبوو. دەبوايە زۆر بەرونى تېمبگەياندايە كە من بەھىچ جۆرىك جگە لەو (يۆھانس)، نيەتم نيە كە نوسراوېكم بدەم بە كەسىكى تر. كتومت ئەوہش خاللىكى بنچينەيى و گرنگبوو بۆ ئەوہى بتوانم شىوہ تۆپىكى فروشتن بنياتبنيم و لەويشەوہ چەندين مشتەرى لە خۆم كۆبكەمەوہ. دەبوايە قەناعەتم بە ھەموو تاكە مشتەريەك بگردايە كە ئەو، چ پياو بوايە و چ ئافرەت، كەسىكى ھەلبزيردراوہ و تەنھا كەسە و باشترين نوسەرمە.

من لە زۆر لايەنەوہ لەو بروايەدابووم كە ئەو ستراتيجيەم بۆ ماوہى چەندەھا ساڵ بەرگەبگريت. چونكە نوسەرەكان قەت شانازى بەوہوہ ناكەن كە كەسىكى ناديار يارمەتى نوسينيان بدات. ھەموويان پييان خۆشە وەك كەسىكى پەسەن خويان دەربخەن و بەردەوام دەيانەويت وەك كەسىكى جيياوہر و راستەقىنە بناسرين.

بەھىچ شىوہيەك نىگەرانى ئەوہ نەبووم كە مشتەريەكانم پۆژىك لەپۆژان قسە بۆ يەكترى بگيرنەوہ. بەھىچ جۆرىكىش لەوہ نەدەترسام كە تۆرەكەم ھەلبوہشيتەوہ، چونكە ھەر تاللىكى تەنھا لەنيوان من و مشتەريەكى ديارىكراودابوو. وريابووم و ھىچ دوو مشتەريەكم بە تاللىكەوہ نەدەبەستەوہ.

يۆھانس چاويكى بە ھۆلەكەدا خشانى، ئىنجا خۆى بەسەر مېزەكەدا چەماندەوہ و بەچرپەچرپ وتى؛ «ئىستاكە دووسەد كرؤنت دەدەمى و چەكىكى شەش سەد كرؤنشت بۆ دەنوسم، باشە؟»

سەرم بۆ لەقاند. من بەتايبەتى دلم بە دووسەد كرؤنەكە خۆشبوو، ئەوہش تەنھا لەبەرئەوہ نەبوو كە دەبوايە پارەى ئەو بيرانەم بدايە

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

كە داوامكردبوون، بەلكو بىرم لەوہش دەكردەوہ كە ئەو كاتە بانق داخراوو و ھىشتام لەسەرەتاي ئىوارەكەدا بووين. بەشىوہيەكى ھىمن و لەسەرخۆ ھەروەك جولەيەكى باليت ئاسا دووسەد كرؤنيەك و دەفتەرى چەكەكەى دەرھىنا. ھەر بەھەمان شىوہش، ھەروەك چۆن خەلكى ئىمزاى خويان لەسەر ئىستىمارەى داھاتى سالانەيان دەكەن، زۆر لەسەرخۆ و بەوردى چەكەكەى نوسى. دواتر ھەرلەسەر مېزەكە بەروپوى من پاللىكى بە پارەكە و چەكەكەوہ نا، منيش پەركەكانم قەدكرد و بەرەوپوى ئەو پاللىكم پيۋەنا. ديسانەوہ لەويشدا چاويكى بە ھۆلەكەدا خشانەوہ، بەلام چاوى لە پياوہ بچكۆلەكە نەبوو كە بەخۆى و گۆچانە ھەيزەرەنەكەيەوہ ريك لەويدا خەريكبوو پاشقولى لە يەككىك لە بۆيەكان دەگرت.

يۆھانس بەپەلە لاپەرە قەدكراوہكانى خنيە ناو گيرفانى ناوہوہى چاكەتەكەيەوہ و ئەوجا وتى؛ «برۆين؟» منيش وتم «دەمەويت بىرەيەكى تريشى بۆ بخۆمەوہ». «زۆر سوپاست دەكەم پينتەر»، ھىندەى وت و ھەستايە سەرىي، ئىنجا بەرەو دەرگاكەى دەرەوہ بەرپىكەوت. چاوم لىيوو لەو كاتەدا كە لە سوچى شوينى خۆگۆرپىنەكە تىپەرى، بەھىواشى دەستىكى ھىنا بە سەر سىنگيدا، وازانم دەيوست خۆى دلنياباكەتەوہ و بزانييت بەراستى لاپەرە بەنرخەكانى لەگيرفانى ناوہوہيدايە يان نا. بەرلەوہى پارەى چەكەكە وەرېگرم، كۆپىيەكم كرد. بەراستى نازانم بۆ كۆپىمكرد، بەلام ھەستمدەكرد ھەبوونى ئەو يادگاريانە لەداھاتوودا شتتىكى باشبىت.

يۆھانس مامەلەيەكى باشى كرد، چونكە دواتر چەندەھا جارى پارەكەى خۆى بەو پەندانە پەيداكردەوہ. بەلام ھەموو كاغەزە بەھادارەكان بەو شىوہيەن، كەس نازانييت لە داھاتوودا نرخیان

چهنده بهرز دهبيتهوه. لهلايهكي تريشهوه من نهو كاته پيويستيم بهپاره بوو. پيگ پاش نهو كاتهبوو كه ماريابهجيپهيشتم، نهو له قيتاريكدا دانيشت و بهرهو ستوكهولم پويشت.

ماويهكي كه لهمهوبهر يووهانس كوچي دوايي كرد. ديپر ورد و تيروانيه پوختهكانيشي وهك سيمايهكي تاييهت به نهو لهلاي خهلكي دهمينيتهوه.

من ههر نهو كاته بريارمدا كه ههر نوسهره و شيوازيكي تاييهتي بدهم. نهگهر له پريكدا شارهكه جمهي بهاتايه له يهك جوړ نوسهر، نهوا دبووه شتيكي گومانليكراو. تهنه يهك "گا"ي بهپيت ههبوو، بهلام ههوهسي جوتبووني هينده زوربوو دهيتواني لهگهل يهك رهوه نوسهردا بپهرييت.

تهنه يهك كهړت لهو ياسايه لامدا و بهتاييهتي يارمهتي "يوهانس"مدا، كومهلپك پهندي جوان و نهنديشهي قول و رسته م دايه نهو خوي كهړهتيكيان ناوي نهو شتانهي نا "داودهريمان". نهو يهكيك بوو لهو كهسانه ي كه سالانه رپيويواني ماركسي لينينييهكاني رويي يهكي پينجي ريكدخست، لهبهرتهوه بهدريزايي سالهكان پيشنياري چهندهها دروشم دهخته بهردهستي، بهلام پارهم لهبهرامبهري نهو شتانهدا لي وهرندهگرت.

بهههرحال نهو كهړهتي كه لهياساكهم لامدا، بيروكهيهكي بنهړهتي چيروكيك بوو كه دهربارهي قيتنام بوو. لهدووتويي نهو لاپهريهيهي كه يووهانس سهد كرؤنيهكي پيدا، شتيكي وهك نهمه ي خوارهوهي لهسهر نوسرابوو؛

تاييهته به پيگهي پهړتووك

«لهسهرتاي سالهكاني 1950دا دوانهيهكي "يهك هيلكهيي" له لادييهكي بچكولهي سهر به دهلتاي "ميكونگ" لهدايك دهبن، تهنه چهند خولهكيكيان بهينه. پيشنهوهي تهمهنيان بگاته شمش مانگ، سهربازيكي فهرنسي دهستدريزي دهكاته سهر ناموسي دايكهكهيان و دواتريش دهيكوزيت. دوو خيزاني جياوازيش ههردوو مندالهكه ههلدهگرنهوه و لهكاتي گهورهبوونياندا قهت يهكتر ي نابيين. يهكيك له كورهكان پهيوهندي دهكات به "بزوتنهوهي رزگاري قيتنام"وه و نهوي تريان پشنگيري حوكمهتهكي سهر به نهامريكا دهكات. پاش هيترشيكي توند دوانهكه لهناو جهنگهليكدا روبهروي يهكتر ي دهنهوه. ههردوكيان سيخوپن و بهرلهوهي شهپيكي گهورهتر روبدات رهوانه ي نهوي كراون و بهتهنهاشن. بهروالته و سيمه كتومت وهك يهكتر ي وان و ههردووكيان هينده تيدهگن كه براي يهكترين. بهلام لهگهل نهوهشدا دهبيت يهكيكيان بمريت. ههردوو سهربازهكه وهك يهك بهخياريي چهقوكانيان دهردههينن، بهلام لهبهرتهوهي كه دوانه ي ههمان سيفاتي بووماوهيان ههيه و وهك يهك بهرپهريجي يهكتر ي دهنهوه، ههرلهبهرتهوهش له ههمان كاتدا زاميكي كوشنده دهكهنه يهكتر ي.

چهند خالتيكي سهرهكي گرنگ؛ كاتيكي باش بو لوجيكي شهر و نهو ههلزاردنه بهكاربهينه كه ههردووكيان خويان لهبهردهميديا دهبيننهوه. نهو كهسهي كه براكه ي خوي نهكوژيت، خوي دوچاري كوشتن دهبيتهوه. براكان فرياي نهوه دهكهون بهر لهمردنيان هيچ شتيك بهيهكتر ي بلين؟ شتيكي نوپيان بو دهردهكهوييت؟ (ليردها جيگهي گفتوگويهكي بچكوله دهبيتهوه؟) مهيداني شهپهكش لهياد مهكه، نهو دوانهيهي كه مردوون، پيكهوه لهسكي داكياندا له

www.pertwk.com

ناشتیه کی ته وادوا ژیاون، دواتریش هه ربه ئاشتی هه ریه که و شیرى له مه مکنی سهر سنگی دایکی خواردوته وه، به لام پاشتر یه کتری ده کوژن. باز نه که کوتایی پیدیت. کاتی خوی له یه که سه عاتدا له دایک ده بن و پاشانیش خوی هه ردو وکیان گومیک پیکدینیت. کی دوانه که ده دوزیتته وه؟ به رپه رچی خه لکی له پاش دوزینه وه یان به چ شیوه یه که ده بیت؟»

یوهانس ئه و چیرۆکه ی نوسیه وه، به لام وه کورته پومانیکی دریز. پاش نزیکه ی سالیکی له گوڤاریکی ئه ده بیدا خویندمه وه و نوسینه که یم به لاهه جوانبوو، به نایبه تیش سه رسامی ئه و زانیاریه زوره ی بووم که ده رباره ی چه ک و ته قه مه نی هه لپشتبوو، هه روه ها شیوه ی وه سفکردنی وردی ژینگه ی قیتنامیشیم به دل بوو. به لام له گه ل ئه وه شدا نائومی دبوم.

بیگومان چیرۆکه که ی یوهانس به شیوه یه کی جیاواز کوتایی دیت؛ ئه و کورپه یان که نمونه ی بزوتنه وه ی رزگاری قیتنامه، دلی نایه ت براکه ی خوی بکوژیت، هه رچه نده براکه ی سه ربازه و نوکه ریکی ئیمپریالیستی ئه مریکیشه. دواتریش خوی به شیوه یه کی درندانه ده کوژیت.

له رومانه که دا چه ندین جار دوو وشه ی "زورزان" و "قاره مان" به کاره ی نراوه، به لام نه ک ته نها بو یه که ی که له براکان، به لکو بو وه سفکردنی هه ردو وکیان. یوهانس به باشی ئه و لایه نه ی به کاره ی نرابوو که دوانه که دوانه یه کی "یه که هیلکه یی" بوون. یوهانس چیرۆکه که ی بو نیشاندانی خالیکی به کاره ی نرابوو؛ پۆلی هوکمه ده ری سیفاته بو ماوه کان چه ندکه مه له گه شه کردنی مروفتیکی دیاریکراودا.

تابه ته به پنگه ی په رتووک

نامه ویت بلیم که گۆرینی چیرۆکه که دلی داخو رپاندم، چونکه ئه وه شتیکی چاوه رپوانکراو بوو. زۆرینه ی ئه ده بیاتی ساله کان 1970 به و شیوه یه ده نوسران. ئه و کاته ئه ده ب نه ده بوو به پله ی یه که م گرفته کان به یینیتته سهر باسوخواس و بیانکاته بابته ی گفتوگو. ئه و کاته ده بوایه ئه ده ب پۆلیکی پۆشنبیرکه رانه ی هه بوایه.

*

له ماوه ی چه ند سالیکی له سه ر ئاستی ولات ده سته کاربووم و چه ند په یوه ندیه کی که میشم له ولاته باکوریه کاندا پهیدا کردبوو. به لام ماوه یه کی زۆرتری ویست هه تاوه کو توانیم له سه ر ئاستی جیهاندا ده سته کاربم. ئه وه ش هه نگاوی داها توومبوو.

یه کی که له پرینسیپه گرنگه کانم ئه وه بوو که تیپینی که له یه که جار زیاتر نه ده فروشت. جوانده بوو ئه گه ر له سالیکی دوو پومانی پۆلیسی له لایه ن دوو نوسه ری جیاوازه وه ده ربچوايه و هه ردو وکیان له سه ر هه مان بیروکه ی بنه رته ی دارپژرا بنایه. هه ندی جار ئه و خه یاله فریویده دام، چونکه زور خوشده بوو بو یه که که رته ئه و حالته م ببینیایه که دوو نوسه ری جیاواز به چ شیوه یه که هه مان بیروکه به کارده هیئن.

له لایه کی تریشه وه ده بوایه وریابوومایه و ئاگام له و چیرۆکانه بوایه که له دانیشتنیکی ئاساییدا ده مگپرانه وه. نه مده ویست بوو به ره خنه گریک بده م که بلیت یه که مین پومانی سالیکی له ساله کان له سه ر چیرۆکی هه لچنراوه که له وه وپیش ده ماوده م و تراوه و دواتریش بلیت هه ر خوم له سه ر یه کی که له میزه کان "نوستروپشیلن" دا

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

بەو شىۋەيە ھەر لە سەرەتاۋە تەنھا ماريە دەيتۋانى ۋەك "جالالۇكەكە" ئامازەم بۇ بىكەت ۋە بىناسىتەۋە. مەن ھەرگىز نە باسى ماريەم بۇ نوسەرەكان دەگىپرايەۋە ۋە نە باسى نوسەرەكانىشىم بۇ ماريە دەگىپرايەۋە، ھەرچەندە كە بۇ دۋاجار يەكتىرىمان بىنى، مەن بەتەۋاۋەتى دەستبەكاربوم لەۋ ئىشەدا. بەلام مەن لەگەل ماريەدا ھەستەم بەئارامى دەكرە ۋە ئەۋىش سودىكى لە چاكەكانى مەن ۋەردەگرت. "تۆپەلە ئالتون" ەكەي ماريە لە "پۇچكى پىرۇز" لەدايە بوو. بىگومان ئەۋ نايەۋىت پەردە لەسەر ئەۋ چىرۇكە لابەتە. پەنگە ھەرۋەك يۇھانس لەۋە بترسىت كە ئاشكرايىت، ئەۋ لەۋەدەترسا ۋرتەۋرتىك بەشاردا بلاۋبىيىتەۋە كە مەن 20 پەندەكەم نوسىۋە، ئەۋ بىست تىبىنىيەي كە دۋاتەر ئاخىيە ناۋ رۇمانىكەۋە ۋە ناۋبانگى پىدەركرە. تارادەيەك ماريە كىتۈت ھەرۋەك يۇھانس لە ھەمان ھالەتدا خۇي دەبىنىيەۋە، بەلام تەنھا تارادەيەك.

که شتیکیش ده‌فرۆشرا، ئیدی کۆتایی پێده‌هات و هیچ گرفتیکیش له‌وه‌دا نه‌بوو. ته‌نانه‌ت وه‌ک خه‌یالیکیش هه‌رگیز به‌میشکمه‌دا نه‌هات که پۆژیک له‌ پۆژان بپروکه‌م پینه‌مینێت و به‌تالبمه‌وه _ئه‌وه ته‌نها بپروکه‌بوو که ده‌متوانی به‌قوڵی بیری لێکه‌مه‌وه. من له‌کاتی گه‌وره‌بووندا زۆر ته‌نها بووم، هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی هه‌ژده‌ سالیه‌وه ئه‌پارتمانی خۆم هه‌بوو... به‌لێ پراسته، من هه‌ر له‌سه‌رده‌می باخچه‌ی ساواينه‌وه له‌و بواره‌دا به‌گورمه‌شقمکردوو.

به هرحال کۆپیه کی هه موو ئه و تییینیانه م ده کرد که ده مفرۆشتن. کۆپیه کانیشم له مه له فیکی تایبه تیدا ده پاراست که لیمنوسیوو "فرۆشراوه کان". له سه روی لاپه ره کانیشدا ناوی ئه و که سه م ده نوسی که پیم فرۆشتیوو و بری پاره که شم ده نوسی. له سه ره تادا، پيش ئه وهی

گویم لیووه که ئەو چیرۆکەیان گێڕاوەتەوه. بەو سیۆهیه ناچاربووم چیرۆکەکانم جودابکەمەوه؛ ئەو چیرۆکانەى که وهک کهسى خۆم له دانیشتنیکدا دەمگێڕانهوه، له گهڵ ئەو چیرۆکانه‌دا که نیشانه‌م کردبوون بۆ کاروبارى ئیشه‌که‌م. چارمنه‌بوو و ده‌بوايه کۆنترۆڵی ورده‌کارى ناو ئەو چیرۆکانه‌م بکردايه که له ده‌مه‌وه ده‌رده‌چوون. من ئەو سنوربه‌ندیه‌م وهک به‌ربه‌ره‌کانیه‌کى باش ده‌بینی، چونکه تائه‌وپه‌رى راده‌ فشارى بۆ ده‌هێنم که هه‌میشه‌ شتێکى نوێ بدۆزمه‌وه. به‌هه‌رحال ته‌نها يه‌ک حاله‌تى گرنگم شکه‌ده‌برد که له‌و ياسايه به‌ده‌ربوو و هه‌ر له‌ سه‌ره‌تای سه‌ره‌تاوه ناچاربووم قبوڵی بکه‌م؛ من کۆمه‌لیک چیرۆکى زۆر نایابم بۆ ماریا گێرا‌بۆوه و پێمانه‌بوو بتوانم هه‌ر هه‌موویان وه‌لاوه‌ نێم. ئەگەر ماریا پۆمانه نه‌رویجیه‌کانى ساڵه‌کانى 1980 و 1990ى خویندبێته‌وه، ئەوا گومانم نیه که تاونا‌تاویک قاقایه‌کى به‌رزى پێکه‌نینى له‌ده‌مه‌وه ها‌تۆته‌ده‌ره‌وه. له‌و چه‌ند ساڵه‌ى پێشتریشدا ئەگەر زنجیره‌یه‌ک پۆمانى بیانى خویندبێته‌وه، ئەوا بێ هیچ گ‌رفتێک له‌توانایدا بووه به‌ خه‌یاڵ بگه‌رێته‌وه بۆ ئەو کاته‌ى که له‌ باوه‌شمدابوو. من بیروکەى بنه‌ره‌تى چه‌ند فیلمیکیشم له‌ ئەسنۆدایه، یان بلیم له‌ناو لیستى کاره‌ باشه‌کانمدايه، هه‌له‌به‌ته‌ ئەو دوو جو‌ره تی‌پروانىنه که‌وتۆته‌ سه‌ر شیوه‌ى بینینمان بۆ باب‌ه‌ته‌که‌. هه‌زده‌که‌م بېر له‌وه بکه‌مه‌وه که ماریا ده‌چێته‌ سینه‌مایه‌ک و فلیمیکی کاریه‌گر ده‌بینیت که له‌سه‌ر بنه‌مای یه‌کیک له‌و چیرۆکانه هه‌لچنراوه که من وه‌ختى خۆى له‌کاتى پێکه‌وه خه‌وتنماندا بۆمه‌هۆنیه‌وه و بۆم ده‌گێڕایه‌وه. ئەو کاته له‌برى "مافى ب‌لاوکرده‌وه" من پێویستیم به‌ هیچ جو‌ره رێزلینانیکى تر نه‌بوو.

هينده تيگهه كه پوژيک له پوژان فشاريک له دهره وه مدا له بهرام بهر فشاري ناوه وه مدا دروسته ديته، نهو سيستمى پسوله ي پاره يه ته نها شيوه بوو كه به كارمده هينا. نهو كاته كه قسم له گهل نوسه ره كاندا ده كرد هيشتم دهستم به وه نه كردبوو كه "ديكتافون" بخه مه گيرفانمه وه، هيشتم نه گه يشتبوومه نه وه ي كه گفتوگو ته له فونيه كانم له گه لاند له سهر كاسيت تومار به كم. هاوكاتيش ههر له سهره تاي سهره تاوه كو پيه كي سهرتاپاي هه موو نهو چه كانم كردبوو كه وه مرگرتبوون. ئيستاكه هه موو نهو كو پيانه و كاسيته كانيش له سندوقي بانكيكا پاريزراون... نهوا نهو شم وت.

چالاكيه كانى من ريک لهو سهرده مه دا پهره ي سهند كه ئاميري كو پيكر دن ها ته ئاراهه. بو ماوه يه كي كه م ناچار بووم كو پيه كانم له كتبخانه ي زانكو و "بلينده رن" بكه م، به لام هينده ي نه برد و بوومه خاوه ني ئاميري كي كو پي ماركه ي "رانك ئيكسيروكس". له ساله كانى 1980 شدا له گهل ها تني كومپيو ته ردا هه موو جو ره كاري كي نوسين و كاغه زكاري زور ئاسانتر بوو، نهو كاته ش كه به گوپ له دهره وه ي ولا تدا كه وتمه ئيشكردن، هه ميشه كومپيو ته ري كي جانتايي پيشكه وتووم له گهل خومدا ده برد.

به حوكمى كار كه م ناچار بووم كومهل يك خه لكي زور بناسم. جار جاريك ههر بو تا قيركردنه وه تيكه لايان ده بووم، به لام هه رگيز نهو كارم به لاوه سه ختنه بوو. من كه سيكي روخو شبووم، خو شه ويست و روخ سو كبووم و زوركهم ريده كه وت پاره ي خواردن و خواردنه وه ي چيشته خانه يه ك بدهم. نازانم بو بهو جو ره بوو، به لام تاراده يه ك هه موو كه ره تيک كه فاتور هيه كيان دابه شده كرد، يه كيک به شه كه ي منى ددا. هه ميشه بهو شيوه يه بوو.

تايه ته به ينگه ي پرتو ك

من خوم وهك كانيه كي پر له نه نديشه ده بينى. به لام خوژگه هه موو راستيه كه يان ده زاني. من وهك شاخيكي به فرينى ناو ده ريا وابووم و نهوانيش ته نها به شي سهر ئاوه كه يان ده بينى. من به چ شيوه يه ك بمتواني يه به رده وامي به داها ته كه م بدهم، نه گهر هه موو مشت هريه كانم هينده تيگه يشتنايه كه من له راستيدا تو ريكي نايابم چنيوه و پوژيک له پوژان له بهر زوري و ئالوزبووني تاله به ره لاكاني هه لده وشيته وه؟

ريده كه وت كه به كومهل له ده وري مي زيكي قاوه خانه يك كو ده بووينه وه، ناوي چه ند كه سيكيان له ناو ليسته ي مشت هريه كانمدا بووايه، به لام ههر هه موويان، چ ئافره ت بونايه و چ پياو، به ته واوه تي لهو قه ناعه ته دا بوون كه خو ي ته نها مشت هريمه، به لايه ني كه مه وه چه ند سالي سهره تا بهو شيوه يه بوو. نهوان لهو برپاويه دا بوون كه من ته نها له گهل يه ك كه سدا ده خه وم، من هه ميشه نهو حاله ته م وهك لايه نيكي تايه ت و خوشي كار ده گمه نه كه م ده بينى. هيچ يه كيك له مشت هريه كانم به هيچ جو ريك دركي به وه نه كرد كه من له راستيدا پياويكم كه له راده به در له گهل چه نده ها كه سدا راده بويم و ده خه وم. هه ندي جار هه ستم ده كرد پياويكم و كومهل يك زنم هيه، له يه ك كاتيشدا خزمه تي ههر هه موويانم ده كرد. من ههر هه موويانم ده ناسي، نهوانيش منيان ده ناسي، به لام هيچيان يه ك تريان نه ده ناسي.

نه گهر له دانيشتنه كه ماندا شه ش كه س يان هه شت كه سي ليوايه، نهوا پييده چوو سي كه سيان بيرو كه يه ك يان دوو بيرو كه ي بنه رته ي پومان يك يان شانو گه ريه ك يان فيلم يكي ليكر يبيتم. به لام ههر سيكيان پييانو ابوو پله وپا يه يه كي تايه تيان دا گير كرديت، بهو شيوه يه ش به رده واميان به ريزليني يه ك تري ددا. نهوان له سهر نهو ده زيان.

رېزگرتنيشيان له خوږيان شتيكبوو كه زوربه يان ده ميكلبوو ونيانكردبوو.
 ټه و كاته رېزنه گرتن له خو شتيكي هينده ناسايي بوو كه من هه ستم
 پيده كرد، به لام په ننگه ئيستاكه هينده هه ستي پينه كه م. ټه مړو كه
 "رېزگرتن له خو" ناوي شتيكي هه زور ده گمهنه و هه زور به كه مي
 ده بېنرېت. به هه رحال وهك سيفه تيكي باشه، "رېزگرتن له خو"
 به ته واوه تي باوي نه ماوه.

بيگومان هېچ كه سيكيان نه يده وېرا له پړيكا هه واليكي وا بلا و بكاته وه
 و بليټ له مانگي داها نوو دا پومانېك بلا و ده كه مه وه كه له سه ريه كيكي
 له و بېروكه بنه رپتيان دارپژراوه كه له مني كړيوه. به لام له لايه كي
 تره وه خو م زور كه رپت هه ستم به جوړه ناسايي كه ده كرد و له وه
 ده تر سام له پړيكا نه پيني كه بدركي نم، بو نمونه بليم پومانه
 پوليسي هه كي "بېرېت" كه په خنه گره كان زور به باشي وه سفيا نكرد،
 له راستيدا له سه ر بېروكه يه كي شش لاپه رپي من هه لچنراوه و به
 4000 كرون پيم فروشتووه. من له و كاتانه ده هه ستم به و ناسايي و
 نيگه رانيه ده كرد كه قاقاي پي كه نينيكي شيتانه م ليده دا، يان ټه
 كاتانه ي كه مه يل مده كرد به په له يان زو و زو له سه ر بابيه تيكي
 سه ر هكي لابه دم و بچه سه ر شتيكي تر.

جاريكيان له "قاوه خانه ي شانو" دانيشتي بوو و ټاهه ننگمان ده گيړا،
 چونكه "كارن" خه لاتيكي نايابي به هو ي دوا هه مين پومان هه
 وه رگرتبوو، ټه و به دريژايي ټه و ئيواره يه چاوي له سه ر لانه ده بر دم.
 به ئاشكرا دياربوو كه بيتاقه ته، به لام من خو م زور دلخو شبووم. له
 رونكردنه وه ي هو ي پي به خشي ني خه لاته كه يدا به تاي به تي ئامازه بو
 ټه و هه كرابوو كه چيروكه هكي له سه ر بېروكه يه كي جوان و به سه ليقه
 هه لچنيوه. من به لامه وه زور ناسايي بوو. ټه و باوه رپي به و

تاي به ته به پنگه ي په رتووك

شيتانه كړدبوو كه دوو به دوو پيمونتبوو. هه موو به هره كان ي خو ي
 به كارهي نا بوو.

من له و بونانه ده ده سه لاتيكي گه وره م هه بوو و چيژيشم ليده بي ني. هېچ
 شتيكي هه لاه له وه دا نه ده بي ني كه هه ست بكه م "خاوه ن ده سه لاتم".
 ئي خو مه رج نيه ده سه لات به شيوه يه كي خراپ به كار به ي نرېت، من
 خو م نمونه يه كي باشي ټه و حال ته بووم. من ده سه لاتي خو م له گه ل
 خه لكان ي تر دا دابه شده كرد. من هه ميشه ليوانليو بووم له فنه تاسي،
 هينده پرېووم كه ده ستم كرد به ريكخستن ي دابه شكر دني ده سه لاتي
 فنه تاسيا كانم. په ننگه شتيكي بيشه رمانه بوو بيت، له وانه شه شتيكي
 زور دليرانه م كړد بيت، به لام له هه موو بار يكا ده به خشنده و دلئا و ابووم.
 له به رچاوي ميديا كاندا "بېرېت" خاوه ن ده سه لات بوو و من بيده سه لات.
 به لام ټه گه ر من بمويستايه شويني كم له به رچاوي ميديا كاندا هه بيت،
 ټه و ټه و كاته به هو ي كار هه كه مه وه، وهك ټه و ده ده بوو كه خو م بكه مه
 قورباني. به لام من هه رگيز نه مده خواست جيگايه كي ديارم له به رچاوي
 خه لكيدا هه بيت.

من پيمخو شبوو بزائم نوسه ره كان له بر ي ټه و هه موو بېروكانه ي كه
 ده مداني چيان ده ستم ده وېت، ته نها ټه و نه ده بوو و هېچي تر. من
 كاري كم له سه ر بوو، واته ناچار بووم و ده بوايه شتي كم بكر دبايه. له
 هه مان كاتيشدا ناچار بووم ناني خو م په يدا بكه م، هاوكاتيش
 ناچار بووم به شيكي ټه و داها تي كار ه بو خو م دابېن بكه م كه تاده هات
 زياتر و زور تر په يوه ستي هيژ و تواناي من ده بوو.

بيگومان كه ده رنه نجامه كان به باشي ده شكانه وه هه ستيكي
 خو شتم ده بوو و ټه و كاتانه پيموا بوو چوارده ورم به رپه وه يه ك ئازه لي
 نوسه ري خو م گيرايېت. جار جاريك هه ستم ده كرد پاشايه كم و

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

هەرئەوێندەش کە پەییوەندیەکم لەگەڵ کەسێکدا دروستدەکرد، ئیدی خەمی ئەوێ نەدەما کە دواتر بەچ شیوەیەک بەرهەمی نوێی پێیگەیه‌نم. مشتەریەکان هەرکاتێک پێیویستیان بە نوسینیکی نوێ ببوایە، خۆیان بۆ خۆیان دەگەڕانەوێ بۆ لام. بەو شیوەیە لەگەڵ تێپەربوونی کاتدا زیاتر و زۆرتر ئالودە نوسینەکانی من دەبوون. هەندێکیان گەشتنە ئەو پادەییە کە چیتەر خۆیان بێرنەکنەوێ. کە دەیانبینی من لەتوانامدایە ئەو هەموو ئەندێشە نایاب و رەنگاوپرەنگانەیان بخەمە بەردەست، لەوێ دەچوو ئەو حالەتە میشکیان بکوژینێتەوێ. هەندێکیان راستەوخۆ دەیانوت "هەستدەکم بەتالم". من خۆم پێمخۆشەبوو کە خەلکی ئالودە نوسینەکانی من ببن، بەلام لەپراستیشدا من لەسەر ئەوێ دەژیام. من داهاتم لەسەر ئەوێ وەستابوو کە ماسیەکان ببن بە قولایەکمەوێ. من نە هیچ جوړە حەشیشێک و نە هیچ مادەییەکی بێهۆشکەریشم دەفرۆشت، نەجگەرە و نە مەشروبێ قاجاخیشم پێدەفرۆشتن. تەنھا فەنتاسیابوو، فەنتاسیایەکی پاک و بێزەرەر. بەلام لە هەمان کاتیشدا کلیلی رێزگرتنێکی کەلتوریش بوو، کلیلی شتیکیبوو کە هەروێک ناسنامەییەکی "پۆست مۆدێرنیزم" ئالۆز و دژواربوو.

کاتێک چاوم بە مشتەریەک بکەوتایە کە پێیویستی پێم بوایە، بۆ نمونە لە دانیشتنێکی گەورەدا، راپدەکێشامە سوچیەکەوێ، یان دەبیردەم بەردەرگای دەرەوێ، یان جاری واهەبوو پەلکێشی دەکردم بۆ ناو تەوالییتێک. ئینجا بە دلەپراوکییەکەوێ تەماشایەکی چواردەوری دەکرد و پاشان بەچرپەچرپ دەیوت؛ «هیچت پێیە، پیتەر؟» یان دەیوت؛ «ئیمپۆ هیچت بۆ من هێناوێ؟» یاخود لەوێش سەیرتری دەوت؛ «چ شتیکم بە هەزار کرۆنیەک دەدەیت؟»

www.pertwk.com

لەسەر دەمیکی فەرمانرەوایی تاکەکەسێکی رۆشنفیکردا²⁵ دەژیم. من یاریزانێکی زیرەکی شەترەنجبووم، بەلام بە داشی زیندوو کارامانەتر یاریمدەکرد. حەزمەکرد بەشیوەیەکی نەهێنی بیانبەم بەرپۆو و پێمخۆشبوو ئەو شیوەیە ببینم کە نوسەرە لەخۆباییبوێکان خۆیان پێ دەنواند. مایە ئاسودەبێم بوو کە شیوەی سەماکەیان ببینم.

هەرچەندە کە من ناوم لە هیچ تۆمارێکی کارکردندا نەبوو، بەلام لەگەڵ ئەوێدا گەشتە ئەو برۆایە کە کارەکم شایانی ئەوێت کە وێک دامودەزگایەکی ناویکی تایبەتی خۆی هەبێت. هەتا رۆژێک لەرۆژان لەسەر ئەو مەلەفە گەورەییە کە لامدابوو و تێبینیەکانمی تێدابوو نوسیم "یاریدەدەری نوسەر" ناویکی زیرەکانەبوو. کارەکم پێیویستی بە پەییوەندیەکی دوولایەنە هەبوو لەگەڵ نوسەرەکاندا؛ هەم لە مالهۆ و هەم لەناو شاریشدا. من ناچاربووم لە یەک کاتدا هونەری دلراگرتنی چەندەها "برادەری هەرەباش" بزانم. بەو جوړەش دوچاری میوانداریەکی زۆر و پیاوێکی زۆری کۆتایی هەفتەکان دەبووم، هەر زۆر زۆر.

²⁵ مەبەستی لەو جوړە فەرمان پەواییە کە تاکە کەسێک دەسەلاتی بەدەستەوێ، بەلام لە هەمان کاتدا دەخوازێت سود بە خەلکی بگەیه‌نێت و پێگە بە هەندێک چاکسازی لە کۆمەلگادا دەدات، نزیکترین نمونە ئەو کەسانە دەگەرێتەوێ بۆ نزیکە 230 سالیکی لەمەوێر، هەروێک کاتەرینا ئی دووێمی روسیا و گۆستاف ئی سییەمی سوید و.

تایبەتە بە پێگە بە پرتووک

مەتریالیزمدا ھەبوو، ھەر لە "دیمۆکریت و ئیپیکور" و "لوکریتس" ھو ھەتا "ھۆبیس" و "لا مێتری" و "ھۆلباک" و "بوشنەر". بەھەر حال پۆرتیکیان ھاتە لامەو و وتی «لەکاتی ئیستادا ھیچ شتیکم لانیە لەسەری بنوسم، بەلام ئەو ماوەی چاوەڕوانیەم بە لیکۆلینەوێ "باگەقەدگیتا" ۲۷ دەکوژم و بەدوای پردیکدا دەگەرێم کە تێڕوانینی مەتریالیستی و پۆحانی پێکەو بەستیتەو». ئەو نوسراوەی کە بەتایبەتی بۆ ئەوم نوسیوو لەبازنەئەو پرسیارانەدا دەخولایەو و من لای خۆمەو وەک کارێک ناوی "مانەوێ پۆح" م لێناوو، نوسینەکەم بەکورتی وەک ئەم شیوەیە خوارەو بوو؛

پۆحانیەکان راستیانکرد، مەتریالیستەکانیش ھەرۆھا. ھەموو کەسانی "دوالیست"ی دنیا و ھەموو ئەوانەش کە باوەریان بە دۆناوونی پۆح بوو، ھەقی خۆیانوو ئاھەنگ بگێرن.

ئەو کاتە کە ژمارە دانیشتوانی سەر زەوی کەمیک لەسەر دوانزە ملیاردەو جیگیربوو، مندالیکی تایبەتی لە "پۆلیفیا" دا لەدایکبوو، لە لادیەکی ناوچە شاخاویەکانی تەنیش دەریاچە مەزنی "تیتیکا" ۲۸ وە چاوی بەدوونیا ھەلەنا. ناوی "پابلو" بوو و لەزۆربە مندالەکانی تر جوانتربوو، دەر وەکی تر ھەر لە کورە مندالیکی ئاسایی دەچوو. ئەویش وەک زۆرینە مندالی ساوای تر ھاواریدەکرد، ھەموو توانا سروشتیەکان و غەریزەییەکی ھەبوو، بەلام لەچاوی تیکرای مندالانی تر زووتر زمانی پێگەیش و زووتریش فیڕی کۆنترۆڵکردنی

من پێستیکێ دورودریژم دەخستە بەردەستیان، نرخێ جیاواز و شیوازی ھونەری جیاوازیشم لابوو. بۆ نمونە نرخێ تاکە سروشیک یان نوسینیکێ بچکۆلە کە تەنھا بۆ ھاندان نوسیووم بەتەواوەتی جیاوازیتربوو لە نرخێ بیرۆکەییەکی دارپژراوی پۆمانیکێ گەرە، و ھەر زۆر جیاوازیتریش بوو لە بیرۆکەییەکی قوڵ و دەولەمەندی فیلمیک. من شیعی نیو تەواوکراو و چارەکی "کورته پۆمانیشم" دەفرۆشت. کەرەتیکیان کورته پۆمانیکێ تەواوم نوسی و دواتر کردم بەسێ بەشەو، ھەر سێ بەشەکەشم بە سێ نوسەری جیاواز فرۆشت، بەلام بۆ ئەو نەبوو پارە زیاتر لە بازارەکەدا بکێشمەو، بەلکو تەنھا ھەر بۆ خوشیبوو و ھیچی تر.

گەلی جار بیرۆکەییەکی تایبەتیم بۆ مشتەریەکی دیاریکراو دەچنی. یەکیک لەو بیرۆکە دوراوانەم بە پارەییەکی زۆر بەو پیاو گەنجە فرۆشت کە چەند سالیک لەمەوبەر لە یانە ۱۷ بینیووم، بەلام ئەو کاتە کە پیمفرۆشت ھەندێ سەرکەوتنی بەدەستھێناوو بەھۆی ئەو تێبینیانەو کە کاتی خۆی خستبوومە ئەستۆی. ئەویش ھەرۆک چەندەھا کەسی تر کاریگەری "بزوونەوێ ھیبی" یەکانی لەسەربوو و ھەرۆک "بیتلیس" ھەکانیش گرنکی بە لایەنی پۆحانیەتی پۆژھەلات دەدا. بەلام جگەلەوانە "ئەنتروپۆسۆف" یش ۲۹ بوو. جیگە سەرنجیشمبوو کە زانیاریەکی فراوانی لەبۆاری فەلسەفە

۲۹ ۲۸ ۲۷ ۲۶
لە وشە "ئەنتروپۆسۆفی" یەو ھاتوو؛ بزوونەوێ یەکی پۆحانیە کە لەو برۆایەدان مۆف ھیدی ھیدی لە پێگە گەشەکردنی کەسایەتیەو بتوانیت بە زانیاریەکی سەروسرشتی بگات. 'پۆدۆلف شتاینەر' بە دامەزینەری ئەو بزوونەوێ دادەنریت.

۲۷ 700 دێر شیعی ئاینی ھیندۆزیە و لە بنەرەدا بە زمانی 'سانسکریتی' نوسراونەتەو، رەنگە لە ئەدەبیاتی ئاینی ھیندیدا بەناوبانگترین تیکستی خوینراو بێت.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتوک

به‌و ماشینه‌ش ده‌یاننه‌ی‌ناه‌وه ماله‌وه، له پوله‌که‌شدا له‌سهر میژیکې
توکمه ده‌یانبه‌سته‌وه و میزه‌که‌شیان به‌برغو به چیمه‌نتوی عه‌رزه‌که‌وه
چه‌سپان‌دبوو. نه‌و به‌لایه‌وه ئاسایی بوو چونکه به‌هیچ جوړیک هه‌ستی
به شهرم نه‌ده‌کرد و هیچ نرخیکې بو خوی دانه‌ده‌نا. پابلو ههر زور
به‌ئاسانی فیږی شتده‌بوو، له‌و بواره‌دا تاراده‌یه‌ک لیی ده‌ترسان،
یادوه‌ریه‌کی نایابی هه‌بوو، ههرزوو یه‌کیک له ماموستاکان وتی که
کورپیکې بیوینه‌یه له زیره‌کید. به‌لام له‌گه‌ل تیپه‌پوونی ساله‌کانیشدا
خه‌لکی هینده‌یان بوو پون‌بووه‌وه که پابلو پوچی نیه. نه‌وه‌ش ته‌نها
نوقسانیبوو که هه‌یبوو.

چه‌ند چرکه‌یه‌ک پاش نه‌وه‌ی پابلو هاته‌ دنیاوه، مندالیکې تری له‌و
شیوه‌یه له‌ناوه‌پراستی له‌نده‌دا له‌دایک بوو، کچپو و ناویان نا "لیندا"
و نه‌ویش له‌پراده‌به‌ده‌ر جوانبوو. له ده‌قه‌ی دوا‌به‌دوایدا مندالیکې تری
بی پوچ له شاروچکه‌ی "بوپارد"ی سهرقه‌راغ پوباری "راین‌دا"
له‌دایک‌بوو، یه‌کیکی تریش له "لیلونجو"ی پایته‌ختی ولاتی "مالاوی"
نه‌فریق‌ادا و 12 مندالی تر له چین و دووان له یابان و هه‌شت له
هیندستان و چواری تریش له به‌نگلادش له‌دایک‌بوون. له ههر هه‌موو
حاله‌ته‌کاندا چه‌ند سالیک تی‌ده‌په‌ری ئینجا داموده‌زگای ته‌ندروستی
ولاته‌ جیاوازه‌کان ده‌یانتوانی به‌ وردی وه‌سفی نه‌و نه‌خوشیه ده‌گمه‌نه
بکه‌ن. به‌شیوه‌یه‌کی گشتی به‌و مندالانه‌یان ده‌وت "نه‌و مندالانه‌ی که
نه‌خوشی می‌شکیان هه‌یه"، به‌لام نه‌و زاروا‌یه به‌رده‌وام له‌لایه‌ن
خه‌لکانی پسپو‌په‌وه تاوتویده‌کرا، چونکه نه‌و منداله‌ بی پوچانه
له‌زورینه‌ی حاله‌ته‌کاندا زیاد له‌پراده زیره‌ک‌بوون.

ته‌مه‌نی پابلو گه‌یشته بیست سال و تائه‌و کاته چه‌ندین جار ده‌ستی
دریژک‌ردبوو بو ناموسی ئافره‌تان و چه‌ند تاوانیکې کوشتنیشی له

جوله‌ی ماسولکه‌کانی له‌شی بوو. هیډی هیډی له‌گه‌ل گه‌وره‌بوونیشیدا،
هه‌موو چواره‌دوره‌که‌ی زیاتر و زورتر بویان پونده‌بووه‌وه که منداله‌که
هیچ توانایه‌کی پوچی نیه. چه‌ندین که‌رته خرایه به‌ر فه‌حسی
نه‌خوشیه‌کانی ده‌مار، به‌لام هه‌موو جاره‌کان واده‌رده‌که‌وت که هیچ
نه‌خوشیه‌کی می‌شکیان یان په‌شیویه‌کی له‌شیی نه‌بی‌ت. ته‌نانه‌ت له‌چاو
زورینه‌ی مندالی هاوته‌مه‌نی خویدا زووتر فیږی خوینده‌نه‌وه و
ماتماتیک بوو، به‌لام پوچی نه‌بوو. پابلو کیفیکې به‌تال‌بوو، توپکلیکی
بی میوه‌بوو، قوتویه‌کی خشلی بی خشل‌بوو. لیږده‌ا به‌ئاسانی ده‌که‌وینه
هه‌له‌وه نه‌گه‌ر بلین "له فره لایه‌نه‌وه توانا پوچیه‌کانی گه‌شه‌ی
نه‌کردبوو" نه‌و برکه‌یه به‌شیویه‌کی گشتی نا‌هاوسه‌نگیه‌کی
نایدیولوجی به‌هیزی تی‌دایه، چونکه وای نیشاند‌ه‌دات که توانا
پوچیه‌کان شتیکن که شیای "گه‌شه‌کردن" هه‌روه‌ک چو لایه‌نه
جه‌سته‌یه‌کان یان پروسیس‌ه‌ مرییه‌کانی تر گه‌شه‌ده‌که‌ن. نه‌فرینی
پابلو له‌وه‌دایو که به‌ هیچ شیوه‌یه‌ک توانای پوچی نه‌بوو،
نه‌نجامه‌که‌شی نه‌وه‌بوو که وه‌ک مروقیکی ئازله‌ی گه‌وره‌بوو، به‌هیچ
جوړیک ویزدانی نه‌بوو، بی‌ری له خه‌لکی تر نه‌ده‌کرده‌وه. ته‌نانه‌ت
بی‌ری له خوشبه‌ختی خوشی نه‌ده‌کرده‌وه، ته‌نها نه‌وه‌نده‌بوو که له
چرکه‌یه‌که‌وه بو چرکه‌یه‌کی تر ده‌ژیا و ته‌واو، هه‌روه‌ک پوچوتیکې
پروگرام‌کراوی زورزان ده‌ژیا.

ههر له‌و کاته‌وه‌ی که ته‌مه‌نی پابلو گه‌یشته سال و نیویک، دایک و
باوکی نه‌گبه‌تی ناچار‌بوون په‌تیکې پیوه‌بکه‌ن. به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا
قه‌شه‌ی لادیکه سوربوو له‌سهر نه‌وه‌ی که وه‌ک هه‌موو مندالانی تر
بوا‌ری بدری‌ت و بخری‌ته به‌ر خویندن. له شه‌شه‌م سالیه‌وه به
ماشینیکې شت گواستنه‌وه له ماله‌وه ده‌یان‌برد بو قوتا‌بخانه و ههر

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

هه‌له‌ینا، به‌لام له‌و کاته‌وه هیچ حاله‌تیک‌ی تری "LSD" نه له پۆلیفیا و نه له لهنده‌نیشدا پروینه‌دایه‌وه. به‌هیچ شپوه‌یه‌ک گومان‌یان نه‌بوو که نه‌خوشیه‌که ساری بښت، هه‌روه‌ها به‌هوی جینه‌کانیشه‌وه نه‌بوو. کۆمه‌لێک ئه‌ستیره‌ناس هه‌ر زوړ خیرا لیک‌دانه‌وه‌یه‌کیان بۆ مندا‌لانی "LSD" هینایه‌وه و وتیان ئه‌و مندا‌لانه‌گه‌وره‌ترین نیشانه‌ی کاریگه‌ری ئه‌ستیره‌کانمان نیشاندات، به‌لام هه‌ر پاش ماوه‌یه‌کی که‌م ده‌رکه‌وت که ده‌رئه‌نجامه‌که‌یان شتیک‌ی هه‌له‌شه و ساویل‌کانه‌بوو.

کۆمه‌لێک تویر‌ه‌ره‌وه‌ی هیندی به‌هوی به‌کاره‌ینانی ئاماریکی ورد و گشتی ژماره‌ی دانیش‌توانی سه‌ر زه‌ویه‌وه‌گه‌یشتنه ئه‌وه‌ی که مندا‌لانی "LSD" هه‌میشه له‌و کاتانه‌دا له‌دایک بوون که ژماره‌ی دانیش‌توانی سه‌ر زه‌وی له‌چهند مانگیکی به‌ر له‌دایک‌بوونیاندا گه‌یشتۆته سه‌رو ئاستیک‌ی دیاریکراو. له‌پاش نه‌خوشیه‌کی ساری کوشنده، یان کاره‌ساتیک‌ی مه‌زنی سروشتی، یاخود شه‌رپک که ژماره‌یه‌ک مرۆقی زوړی تیدا کوژراوه، هه‌میشه ماوه‌یه‌ک تیپه‌په‌په‌ی ئینجا مندا‌لانی "LSD" هاتوونه‌ته دونیاوه، توژ‌ه‌ره هیندی‌ه‌کان هه‌ر زوړ ورد‌بوون له‌خه‌ملاندنه‌کانیاندا؛ ژماره‌یه‌ک رۆحی دیاریکراو له‌گه‌ردووندا هه‌یه و له‌وه‌ش ده‌چیت که ئه‌و ژماره‌یه 12 ملیارد بښت. هه‌موو که‌ره‌تیک که ژماره‌ی دانیش‌توانی سه‌ر زه‌وی له‌و ژماره‌یه تیده‌په‌رپت، کتوپر کۆمه‌لێک مندا‌لانی "LSD" به‌رده‌وام له‌دایک ده‌بن هه‌تا ئه‌و کاته‌ی ژماره‌ی دانیش‌توانی سه‌ر زه‌وی ده‌چیت‌ه‌وه ژیر 12 ملیارد رۆح.

ئه‌و رونه‌کردنه‌وه نوپیا‌نه هه‌موو جیهانی هه‌ژاند و بیکومان شپوه تیروانینیک‌ی رادیکالانه‌ی نوپ‌ی له‌چهنده‌ها بواردا هینایه‌کایه‌وه. تیروانینیک‌ی سودبه‌خشبوو بۆ کلێسه‌ی کاتۆلیکی و هه‌ر خیرا یه‌ک و دوو شیوازیکی نوپیان ده‌رباره‌ی کۆمه‌لێک پرس‌یاری گریدراو و دژواری

ئه‌ستۆدابوو، هه‌ر له‌نیوانیاندا دایکی خۆی که زوړ درندانه به‌ته‌ور کوشتبووی. پاش بیست ساڵ له‌دوای له‌دیک‌بوونی پابلۆ ریک‌خراوی ته‌ندروستی جیهانی "WHO" راپۆرتیک‌ی جیهانی بلا‌و‌کرده‌وه و رایگه‌یاندا که 2000 له‌و حاله‌ته‌له‌سه‌رانسه‌ری جیهاندا هه‌یه و بۆ تاقیکردنه‌وه ناوی "LSD" یان لینا، که کورت‌کراوه‌ی "The Lack of Soul Disease" بوو²⁸. خالیک‌ی راپۆرت‌ه‌که‌ی نه‌ته‌وه یه‌گرتوه‌کان له‌هه‌موو شتیک‌ی تر سه‌رنج‌راکیشه‌رتربوو، له‌راپۆرت‌ه‌که‌دا سه‌لم‌ین‌رابوو که مندا‌لانی "LSD" له‌یه‌ک کاتی زوړ که‌مدا له‌دایک بوون. نزیکه‌ی نیوه‌ی ئه‌و 2000 حاله‌ته‌ی که له‌راپۆرت‌ه‌که‌دا هات‌بوو، له‌ماوه‌ی که‌متریک له‌شه‌ورپۆژیک‌دا له‌دایک‌بوو‌بوون، دواتریش پاش چوار ساڵ به‌هه‌مان شپوه 600 مندا‌لی "LSD" ی تر له‌ماوه‌ی چهند کانترمیریک‌ی که‌مدا له‌دایک بوو‌بوون و ئینجا پاش هه‌شت ساڵ شه‌پۆلیکی نوپ‌ی ئه‌و مندا‌لانه‌هات‌بوونه دونیاوه و نزیکه‌ی 400 مندا‌لیکی له‌و باب‌ه‌ته‌بوون. واته وه‌ک کات مندا‌له "LSD" کان په‌یوه‌ندیه‌کی به‌تینیان پیکه‌وه هه‌بوو، به‌لام به‌هیچ شپوه‌یه‌ک شوینی جوگرافی "بلا‌و‌بوونه‌وه‌یان" په‌یوه‌ندی به‌یه‌که‌وه نه‌بوو. ته‌نها پاش چهند چرکه‌یه‌ک له‌دوای له‌دایک‌بوونی پابلۆ له‌پۆلیفیدا، لیندا له‌لهنده‌ندا چاوی به‌دونیا

²⁸ واته نه‌خوشی نو‌قسان‌بوونی یان نه‌بوونی رۆح، به‌لام لی‌ره‌دا به‌پۆیستی ده‌زانم بلیم که کورت‌کراوه‌ی 'LSD' هاوکات ناوی یه‌کیکه له‌و ماده‌ بپه‌ۆشکه‌ره به‌هیزانه‌ی که تا ئیستا که‌ش له‌لایه‌ن هه‌ندئ خه‌لکانی ئالوده‌وه به‌کار‌دیت، گرنگه ئه‌وه‌ش بلیم که به‌و که‌سانه ده‌وتریت که‌سانی بئ رۆح، چونکه هینده به‌هیز خه‌لکی بپه‌ۆشده‌کات که له‌وه ده‌چیت که‌سه‌که رۆحی تیدا نه‌مینییت.

تایبته به پښه پرتوک

یه کتریدا ده کهن، له نیوان یه که مین نه و که سانه دا "پابلو" پو لقی و "لیندا" به ریتانی بوو. هر پاش نه وهی که پشتوین و قایش و دمبه ستیان لیکردنه وه، یه کسر به ربوونه یه کتری و به شیوه یه کی زور توند وتیز و دلره قانه خو شه ویستیان له گهل یه کدا ده کرد، هینده کیویانه له گهل یه کتردا ده خه وتن، که له ماوهی سه عاتی دواتردا "کاماسوترا" یان²⁹ کرده شتیکی مندا لانه. پابلو و لیندا خاوه نی پو حیک نه بوون که به کاری بهین و له پیگه یه وه ناویرانی یه کتری ببن، به لام زن و پیاو یک بوون و هه موو غه ریزه سیکیسه کانیا ن له ناوه وه دابوو. دوو ربوون له شهرم و شکوه و هیچ شتیکیان له به رچاو نه ده گرت، چونکه پو حیکیان نه بوو که زال بیت به سه ریاندا یان ده سته سه ر ناره زوه سیکیسه کانیا ندا بگریت، ئیتر چون بتوانن له په یوه ندی که ناوها گه وره تر دا کو نتر و لی خویان بکن.

دوا به دوا ی پیگه یشتنی نیوان لیندا و پابلو، لیندا دوو گیانبوو و دواتریش مندا لیکی بوو، نه وهی جیگه ی سه رنجبوو نه وه بوو که کچی که هر زور ناسایان بوو و وهک هه موو مندا لیکی ناسایی تر له ش و پو حی هه بوو. به لام له لایه کی تریشه وه ده یانوت؛ بوچی نه و حال ته هینده جیگه ی سه رنج بیت که پو حیک به تال بیت نه و مندا لیکه وه که له دایک و باوکی بیروحه وه هاتوته دنیا وه؟ نایا راست و دروست نه وه شتی که نه بوو که چاوه پروانیده کرا؟ ته نها شتی که پیویست بیت بو نه وهی مرو قیک بخولقینریت، نه وهیه که پو حیک له 12 ملیارد پو حه که ی گه ردوون بیت نه و ناو له شی کو رپه یه که وه. دیسانه وه

²⁹ کتبیکی فی رکاری سیکی دی رینی هیندی، تایبته به هندی ته کنیکی شیوازی پیکه وه خه وتنی زور سهخت و.

کون گرت بهر، بو نمونه له بواری قه ده غه کردنی ره سمی کلپسه بو که ره سه ی پیشگر تنی (مه نکر دنی) سکپر بوون. پاپا و یاری ده دهره گه وره کانی کلپسه ی کاتو لیکي خیرا ده ستیان به هه لگیرسانی بزوتنه وه یه کی جیهانی کرد و هه ندی جار به نیشاندانی یه ک دروشم نامانجی خویان ده خسته پوو و ده یانوت؛ "له گهل یه کتریدا بخه ون، به لام کرم دروستمه کهن!" به ده رله وه ش ده سه لاتی کلپسه به بی هیچ چه ندو چونیک ره فزی ناو لینانی مندا لانی LSD ده کرد له کلپسه دا. له و پروایه دابوون کفریکی گه وره بیت و هه روک ناوانی سه گی که بیت له کلپسه دا.

لایه نی مافی سزادانیش شیوازیکی نویی وه رگرت. هه ندیک له ولاتان به رده و امبوون له سه ر شیوازی سزادانیا ن و تاوانباری مندا لانی "LSD" یان هه روک هه موو تاوانباریکی تر سزاده دا، به لام زورینه ی کو مه لگا کان هه رزوو گه یشتنه نه وهی که تاوان خستنه نه ستوی خه لکانی "LSD" به هو ی هه لسو که وته کانیا نه وه، وهک نه وه وایه که تاوان بخه نه نه ستوی توفانیکه وه یان بورکانیکه وه. جگه له وه ش به رده وام وهک شه پو لیکی ناو گفتو گو یه ک به رز و نرم ده بوو؛ تا چ راده یه ک کو مه لگا یان تاکه که سیک _ وهک مورا ل مافی نه وهی هه یه که مندا لیکی "LSD" بکو ریت، هه لبه ته له و کاته دا که به دلنیا ییه وه وهک مندا لیکی له و جو ره ده ستنیشان ده کرا. جیگه ی داخه که له پیگه ی فه حسی ناوی کو رپه له وه نه ده کرا مندا لیکی "LSD" ده ستنیشا نیکریت، چونکه بیگومان نه بوونی تواناکانی پو ح شتی که نه بوو که له جینه کاندای بیت.

له ماوهی دوو سالی رابوردو دا هه ندیک له مندا لانی "LSD" پیکه وه کو کرانه وه، ته نها بو نه وهی بزائن به چ شیوه یه ک ره فتار له گهل

هاوسه‌نگیه گه‌ردوونیه‌که لاسه‌نگ وه‌ستایه‌وه، چونکه بۆ ماوه‌یه‌کی که‌م ژماره‌ی ئه‌و پۆخانه‌ی که له‌به‌رده‌ستدابوون، که‌متری‌کبوو له‌وانه‌ی که داوا‌ده‌کران.

کچه‌که‌ی پابلۆ و لیندایان ناونا "کارتیسیانا"، که له‌ناوی فه‌یله‌سوفی فه‌رهنسی "رینی دیکارت" وه³⁰ وه‌رگیرابوو، چونکه "کارتیسیانا" یه‌ک جار و بۆ هه‌تاهه‌تایه‌ هی‌نده‌ی نیشانی جیهاندا که پۆخ دیارده‌یه‌کی جه‌سته‌یی نیه. بی‌گومان پۆخ شتیکی بۆماوه نیه. سی‌فاته له‌شییه‌کانمانه‌ که ده‌میننه‌وه. ئیمه‌ نیوه‌ی جینه‌کانمان له‌ دایکمانه‌وه بۆ ده‌میننه‌وه و نیوه‌که‌ی تریشی له‌ باوکمانه‌وه، به‌لام ئه‌و جینه بۆماوانه به‌ته‌واوه‌تی په‌یوه‌ستی لایه‌نی بایۆلۆجی مرۆڤن یان لایه‌نی ئامی‌ریی مرۆڤن. ئیمه‌ نیوه‌ی پۆحمان له‌ دایکمانه‌وه بۆ نامینه‌وه و نیوه‌که‌ی تریشی له‌ باوکمانه‌وه. پۆخ شتیکی نیه که بکری‌ت به‌ دوو که‌رته‌وه، وه به‌هه‌مان شیوه‌ش دوو پۆخ ناتوانن یه‌ک‌بگرن و ببنه پۆحیک. پۆخ شتیکی که شی‌اوی دابه‌شکردن نیه، "مۆ‌نا‌ده" یه‌که³¹.

ئه‌وه یه‌که‌مین جارنه‌بوو که هاوشیوه‌ی نیوان فه‌یله‌سوفه پۆژئاوا‌یی‌ه‌کانی وه‌ک "دیکارت" و "لایبنیز" و قوتا‌بخانه هیندی‌ه‌کانی وه‌ک فه‌لسه‌فه‌ی توند‌په‌وی دوالیستی "سامکیا" ده‌رده‌که‌وت. دووه‌زار و پینج سه‌د ساڵ له‌مه‌وبه‌ر "پلاتۆن" و کۆمه‌لیک بیرمه‌ندی هیندی ئاماره‌یان بۆ ئه‌وه ده‌کرد که پۆخ چه‌نده‌ها و چه‌نده‌ها جاری بی‌کۆتایی له‌ له‌شی مرۆڤدا جار له‌دوای جار له‌دایک

³⁰ ناوی لاتینی دیکارت 'کارتیسوس' ه.و.

³¹ له‌فه‌لسه‌فه‌دا یه‌که‌یه‌کی پۆحیه، وزه‌یه‌کی تاکه‌که‌سه که به‌پیی 'لایبنیز' هه‌قیقه‌تی بوونه‌وه‌ر پیک ده‌هینیت.و

تایه‌ته به‌ پنگه‌ی په‌رتووک

ده‌بی‌ت و له‌دایک ده‌بی‌ته‌وه. کاتیکیش که هه‌موو پۆحه‌کانی گه‌ردوون له‌ هه‌مان کاتدا له‌ له‌شی مرۆڤدا ده‌بن، حاله‌تیکی وه‌ستانی ته‌واوه‌تی له‌دایکبوون دیته‌ ئار‌اوه یه‌رده‌وامیش ده‌بی‌ت هه‌تا ئه‌و کاته‌ی دیسانه‌وه خه‌لکیکی زیاتر ده‌مرن وه‌ک له‌وانه‌ی که له‌سه‌رله‌نوێ له‌ دایک ده‌بن.

"کارتیسیانا" مندالیکی دهم به‌ پیکه‌نینبوو و هه‌ر له‌دوای له‌دایکبوونیه‌وه خیرا ره‌وانه‌ی "خانه‌ی پاراستنی مندالان" کرا، هه‌لبه‌ته به‌هۆی ئه‌وه‌وه‌بوو که واچاوه‌پوان ده‌کرا دایک و باوکی خۆی نه‌توانن خزمه‌تی بکه‌ن. له‌پاراستیشدا هه‌ر هه‌ستیشیان پینه‌کرد. ئیدی ری‌گه‌یان پیدان که بۆ خۆیان پیکه‌وه بن. له‌و کاته‌دا زۆربه‌ی خه‌لکی حوکمیکی پیشوه‌ختیان له‌به‌رچاودابوو و پیا‌نوابوو که شتیکی ناسروشتی و نا‌اکاری بی‌ت ئه‌گه‌ر ری‌گه به‌ خه‌لکانی تری "LSD" به‌ن که وه‌چه بخه‌نه‌وه. له‌پاش هاندانی کلێسه‌شه‌وه، زۆربه‌ی ئه‌و که‌سانه‌یان به‌زۆره‌ملی خه‌ساند.

بی‌گومان له‌و پۆژه‌وه خه‌لکانی سه‌ر زه‌وی وه‌ک بوونه‌وه‌ریکی پۆحانی ری‌زیکی مه‌زن‌تریان له‌یه‌کتر ده‌گرت. خه‌لکی هه‌روا به‌ ئاسانی تو‌ره نه‌ده‌بوون له‌ پۆحیک، هه‌روا به‌ ئاسانیش نه‌فرینی پۆحیکیان نه‌ده‌کرد، چونکه له‌وانه‌یه 100 یاخود 100 ملیۆن ساڵی تر دیسانه‌وه ببیننه‌وه.

له‌دوای دوا‌هه‌مین شه‌پۆلی له‌دایک بوونی مندالانی "LSD" یه‌وه، ژماره‌ی دانیش‌توانی زه‌وی بری‌کی باش له‌ژیر 12 ملیارده‌وه وه‌ستا، به‌لام هه‌موو که‌سیک ئه‌و گه‌شه‌کردنه‌ی پێ‌خۆشه‌بوو. تاکوته‌رای خه‌لکی ده‌یان‌وت کاریکی سود‌به‌خشه ئه‌گه‌ر هه‌زاره‌ها مندالی "LSD" له‌ که‌میکی یان له‌شوی‌نیکی گه‌وره‌دا به‌ مه‌به‌ستی به‌خیۆ‌کردن‌یان

تایبەتە بە پڭە ی پەرتووک

دەکرد و منیش کۆمەڵیک ئەندێشە ی جۆراوجۆرم دەخستە بەردەستیان، بە هەقی خۆم دەزانی کە داوا ی پەرەیان لێبکەم.

بۆ نمونە پێدەکەوت نوسەرێک یان کۆلکە نوسەرێک پەرە ی تەکسی مالهەم بۆ بدات و منیش لەبەرەمبەرەدا لەسەر پارچە لاپەرەیهکی بچکۆلە یان لەسەر دەستەسێکی کاغەز بپۆکەیهکی پوخت و چری کتیبیکم بۆ دەنوسی و دەمدا یە. بۆ وێنە لەبری پەرە ی تەکسیەک بۆ "تۆنسناگن" بپۆکەیهکی کورتی کتیبیکم بەم شیوەیهی خوارەووە لەسەر پشتی فاتورە ی چێشتخانەیهکی دەنوسی و دەمدا ی؛ "کتیبیک بۆ مندا لێ (نزیکی 100 لاپەرەیهک) تەنھا پرسیارێکە و بەشیوەیهکی هەرەمی بابەتە سەرەکیەکان و لاوەکیەکانی کتیبەکە پیکبە."

لەو زیا ترەم نەدەوت، بەلام هێندە بەسبوو بۆ ئەو ی گۆرێک بەدەم بە کەسێک لەو کەسانە ی کە بەناشکرا دیاربوو فەنتاسیای پێنەما بوو. ئەو بەلای مشتەرییهکی پێکەوتەووە بپۆکەیهکی بلیمەتانه بوو. من جەختم لەسەر ئەو دەکردهووە کە پێویست ناکات کتیبیک ئاسایی پەرە پرسیار بنوسێت. هەموو بپۆکەکە لەو دابوو کە هانی ئەو مندا لێ بدات، کە کتیبەکیەکیان بۆ دەنوسێت، کە خۆیان بەپێی لۆجیک خۆیان دەرئەنجامی پرسیارەکان بدۆزنەووە. لەو کاتەشدا کە چوومە ناو تەکسیەکەووە و تەم؛ «بەلام مەرچ ئەو یە کە بەلایەنی کەمەووە سالیکی خەریکی ئەو پڕۆژە یە بیت». من دەمزانی کە ئەو کەسە زۆر ورد ئێش دەکات، هێندەشم دەزانی کە زۆر خێرا ناتوانێت بپیکاتەووە.

زۆرجاریش هەندێ لەو نوسراووە بچکۆلە نایابانەم کۆدەکردهووە کە چەند سالیکیبوو لێرە و لەوێ لەلام مابوونەووە و دەمکردنە دەستە نوسراویکی سەر سوپهێنەر. بۆ نمونە دەستە یەکم لەو نوسراوانە

کۆبکری نەووە و لە چوار دەوریان دابپرن، بۆ ئەو ی دواتر بۆ ئەو مەبەستە بەکاربە ئێریت کە ئەندامەکانی لەشیان لە کاتی پێویستیدا بدریت بەو کەسانە ی کە ئەندامیان پێویستە. کەسانیکێ تریش دەیانوت «با ئەو "ئافرودیت"³² و "ئادونیس"³³ لە سۆزانیخانە یهکی گشتیدا بخری نە بەردەستی ئەو ژن و پیاوانەووە کە بەبێ ویستی خۆیان لەتەنیایدان دەژین³⁴.

پێژە ی ئەو کەسانە ی کە پێیان باشتریکە دیسانەووە ژمارە ی دانیشتوانی خەلکی بگە پێنەووە سەر و 12 ملیارد، لە کاتی ئێستاکەدا پێژە یهکی سەدی کەم پیکدەهێنن.

هەندێ جار بۆ ئەو ی مشتەری نوێ پەیدا بکەم، هەندێ لە ئەندێشەکانم دەبەخشیووە و زۆرجاریش لەبەرەمبەریدا داوا ی هیچ شتیکم نەدەکرد ی خۆ تەنانت لە بازارەکانیشدا ببوو شتیکی باو و ئەو کۆمپانیانە ی خۆراکیان بەرەمەدەهێنا، خواردنی جۆراوجۆریان بۆ تاقیکردنەووە دەخستە بەردەمی خەلکی. بەلام ئەو کاتە ی کە مشتەریەکان دەهاتنەووە بۆ لام و داوا ی بپۆکەیهکی تیروتنەسەلیان

³² لەناو میتۆلۆژیای یونانیدا خواژنی خۆشەویستی و جوانیە ی.

³³ دیسانەووە لە میتۆلۆژیای یونانیدا، "ئادونیس" ئەو کورە قۆزە یە کە "ئافرودیت" خۆشی دەوێت و.

³⁴ لێرەدا نوسەر وشە یەک بۆ کەسانی تنیا بەکار دەهێنێت کە بەتایبەتی ئەو کەسانە دەگری تەووە کە بە هۆی ئاینەووە دورن لە سیکس و ژن و پیاووەو.

کۆکردهوه و ناومنا «26 چیرۆکی "هیمایی" (مهجازی) له "A" تاوهکو "Z"، ئهو بابتههم به 10 ههزار کرۆن فرۆشت. لهپاستیدا پارهیهکی زۆرم لهبری ئهو کۆمهله تیبینیه داوانهکرد، چونکه بهسبوو بۆ ئهوهی سههرجهمی نوسراوهکانی نوسهریک بخولقینیت.

ئهو کاته بهردهوام ناچاربووم دهنگهکانی ناو میشکم بهتالبعمهوه و بیانکهه به نوسین، یهکیک لهو نوسینه 52 گفتوگۆ لیدهرجوو. ههروهها ئهو بابتهش دهکرا سههرجهمی نوسینهکانی نوسهریک پیکهینیت و 15 ههزار کرۆنی بهناوچهوانهوه بوو. دیسانهوه لهویشدا پارهیهکی زۆرم داوانهکردبوو. تا ئیستاکه دوو گفتوگۆیان کراوه به شانۆنامهی رادیۆ، لهم ماوهی دواواپیهدا یهکیکی تریان وهک شانۆیهکی یهک بهشی لهسهر تهختهی "شانۆی نهتهواپیهتی" بیرگن" نمایشکرد، ههروهها سێ دانهشیانم وهک ئهدهبی گفتوگۆ بهچاپکراوی بینیه. بیگومان کار لهسهر گفتوگۆکان کراوه و کهمیک گهشهیان پێداوه. یهکیکیان پیکهاتبوو له گفتوگۆیهکی دورودریژی، تارادهیهک کیشهی ژیاپی، نیوان دوانهیهکی "سیامی" و بهتایبهتیش گرنگیهکی زۆرم به بهکارهینانی ههردوو راناوی "من" و "ئیمه" بهخشیبوو. ئهو دوو خوشکه دوانهیه لهبواپی تهندروستیدا روداویکی سهرسوپهینهربوون، چونکه ناچارانه تا سهرو تهمنی 60 سالی پیکهوه ژیان، بهلام لهگهڵ تیپهپهرونی سالهکاندا تارادهیهک جوهره تیروانینیکی پیکهوانهیان بهرامبهه به ژیان لهلا گهلالهبوو. لهو کاتهدا که گفتوگۆکهه دادهپشت، بیرم لهوه کردهوه که نوسینهکهه جوانتری دهپیت ئهگهر یهکیکیان وهک مندالیک لهدایک بواپیه که کۆمهلیک نیشانهی "LSD"ی تیدا دیاربواپیه ههلبهته ئهو کاته ههر زۆر بهناسانی لهیهکتری جودادهکرانهوه بهلام من مهبهستمبوو

تایبته به پنگهی پرتووک

هینده دهبرخهه که دوو رۆحی جیا لهیهک تۆپهله گۆشتدا لهدایک بوون. میشکی "دیزی" و "لیزی" بهتهواوهتی سهربهخۆبوون لهیهکتری، بهلام تهنها هیندهبوو که حوکم کرابوو بهسهریاندا که لهیهک لهشدا بژین. تاواناتاویک زۆر بهتوندی شهپیان لهگهڵ یهکترییدا دهکرد و بهسهه یهکترییدا دهیان نهپاند، زۆرجاریش بۆ ماوهی چهند رۆژیک لهسههیهک قسهیان پیکهوه نهدهکرد، ئیدی شهوانه خراپ دهخهوتن، بهلام ههرگیز ئازاری لهشی یهکتریان نهدهدا.

ئهگهر بمزانیاپیه نوسهریک هینده توانای ههیه که بۆ ماوهی چهند سالیک لهسهه رۆمانیکی مهزن کاربکات، بۆ نمونه رۆمانیکی 700 بۆ 800 لاپهپهپی، ئهوا ئهو کاته بیرۆکهیهکم بهوردهکاریهوه بۆ دادهپشت، پویدهدا تا 30 لاپهپهپی بۆ بنوسمهوه. کهپهتیکیان یهکیک لهو بابتهانهه به 20 ههزار کرۆن به نوسهریکی بهناوبانگ فرۆشت. من خۆم ناوی تیبینیهکهه نابوو "مرۆقاپیهتیکی بچکۆله" و زۆر به کورتی ههندیک له فاکتهرهکانی بهم شیوهیهی خوارهوهبوو؛

نهخۆشیهکی کوشنده بهناوی "قایروسی ئهمهزۆن" هوه، که لهوه دهچوو له "مهمونیکی" هوه سههیهلهدابیت، بهجیهاندا بلابووهوه و تارادهیهک لهماوهی چهند مانگیکی کهمدا زهویهکی وشکی بهداوی خۆیدا جیهپشت، ئهمرۆکه لهپاش بلابوونهوهی ئهو نهخۆشیهوه ههموو مرۆقاپیهتی تهنها 339 کهسی ماوتههوه. ئهو کهسانهش لهپیکهی ئینتهرنیتهوه پهپوهندی لهگهڵ یهکترییدا دهگرن.

ههموو مرۆقاپیهتی یهکتری دهناسن. له کاتی ئیستاکهه کۆلۆنییهکی 85 کهسی له "تهبیت" دا دهژین، 28 کهسیش لهسهه دورگهکانی "سیشیل"، 52 کهس له باکوری "ئهلاسکا"، تهواوی 128 کهسیش لهسهه دورگهی

"سقالبار"، 11 كەسىش لەو شوپىنەدا دەژىن كە كاتى خۇي پېي دەوترا "مەدرىد"، خىزانىكى شەش كەسى لە لەندەندە، 13 كەس لە شارى "شوكويكاماتا"ى "تشىلىلى" و 16 كەسىش لە پارىسدا دەژىن.

واتە زۆرىنەى ئەو كەسانەى كە ماونەتەو كەم تازۆر لەشوپىنى دابراوى وەك تەبىت و ئەلاسكا و سقالبار و دورگەكانى سىشىلى ناو ئوقيانوسى ھىندىدا دەژىن، بىگومان ئەو شەش نىشانەيەكە بۇ ئەوەى كە خەلكانى ئەو ناوچانە ھەرگىز بەر لىشاوى ئەو نەخۇشە سارىيە نەكەوتون. ھەرچى ئەوانەشە كە لە مەدرىد و لەندەن و پارىسدا ماونەتەو، پىيدەچىت كە مادەيەكى كارىگەرى دژ بەو نەخۇشەيان لە لەشدا بووبىت. لەلایەكى تىرشەو رەنگە چەند گروپىكى خەلكانى تر ھەبن كە تا ئىستاكە پەيوەندىان بە كۆمەلگای مروقاىەتەو نەكردبىت، لەوانەشە تاك و تەراى خەلكى دابراوىش ھەبن (لەوانەيە لە رېگەى روداوەكانى رۆمانەكەو ئەو كەسانە دەربكەون). ئەو كەسانەى كە ماونەتەو بەو قايرۆسەى كە نىكەى ھەموو مروقاىەتى سىپىيەو دەلېن "تۆلەى ئەمەزۆن"، چونكە دەيبەستەو بە دارپىنى شىتانە و بىشومارى جەنگەلەكانەو. ئىستاكەش وا مروقاىەتى خۇي ھەرەشەى قەلاچۆكردنى لىدەكرىت.

پىشە و تواناى زىرەكى ئەو كەسانەى كە ماونەتەو سنوربەندە. تەنھا ھەشت پىزشك ماونەتەو، لەنىوانىندا يەك پىزشكى دەمار و تايبەتمەندىكى نەخۇشەكانى دل و يەك پىزشكى نەخۇشەكانى ژنان ھەن. لە پارىسدا ژنىكى 58 سالە دەژى كە لەپىش نەخۇشەكەدا يەككە بوو لەو كەسە پىشەوايانەى كە لەبوارى مايكروبايولۆجىدا لەسەر ئاستى جىھاندا ناسرابوو، ئىستاكەش تەنھا كەسە لەو بوارەدا. لە ئەلاسكا كەسەىك ماونەتەو كە كاتى خۇي

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

پروفسوربوو لە بوارى ئەستېرنەناسىدا و لەسەر دورگەى "سقالبار"ىشدا تايبەتمەندىك لەبوارى بەفر و چاخە بەفرىەكاندا دەژى، ھەرلەویدا چوار زەوى ناسىش ماونەتەو كە يەككىيان كارامەيە لە بوارى زانستە بەبەردبووكاندا.

پاش دابراىكى 30 سالى، كە بەھىچ شىوہيەك خەلكى كۆلۇنيە جياوازەكان وەك جەستە يەكتريان نەدەبىنى، پسپۆرەكان تەبابوون لەسەرئەوەى كە كاتى ئەو ھاتبىت سەرلەنوئ خەلكانى جىھان بەيەك بگەنەو. ئەلاسكا و سقالبار و تەبىت دەتوانن تا دوو يان سى نەوەى تر خۇيان رابگرن، بەلام بۇ ئەوەى نەھىلن ئاكامى نەگەتىقى زاوژىكردن لەناو خودى خىزانەكاندا رۆبدات، كۆلۇنيە بچكۆلەكان ناچاربوون بەپەلە خويىنى خۇيان لەگەل خەلكانى دەرەوەى كۆلۇنيەكەى خۇياندا تىكەل بكەن. دەلېن لە لەندەن باوكىكى سەرلىشىواو ناچاربوو كچەكەى خۇي دووگيان بكات، بۇ ئەوەى نەھىلېت كۆلۇنيەكە بھەوتىت.

ھىشتام زۆرىنەى رېگاكاني جىھان بەرېك و پىكى وەك خۇيان ماونەتەو، بە سەدان مليۆن ماشىنىش ھەن كە زۆربەى ھەرە زۆريان ھىشتام ئىشەكەن. لە فرۆكەخانەكانى جىھانىشدا بە ھەزاران فرۆكە ئامادەن كە ھەلسن. لەلایەكى تىرشەو ئەو كۆمەلگای مروقاىەتە بچكۆلەيە خاوەنى ئەمبارىكى بەزىنىكى بىسنورن، بەلام تەنھا يەك كەسى شارەزا لە بوارى تەكنىكى فرۆكەدا ماونەتەو و لە تەبىت دەژى، وە تەنھا دوو فرۆكەوانىش ھەن، يەككىيان لە ئەلاسكا دەژى و ئەو تريان لەشارى "لۆنگياردبوو" لە دورگەى سقالباردا دەژى. وینەى سەتەلايتەكان واى نىشانەدات كە ھەندىك لە شارەكانى جىھان سوتاون، بەلام زۆرىنەى شارەكان ھەرەك 30 سال لەمەوبەر

تايپەتە بە پىنگەي پەرتووك

ماونەتەو بەيگومان دەبىت لە كاتىك لە كاتەكاندا خەيالىيان بۇ ئەو
چووبىت كە خۇشيان رەنگە بىنە قوربانى ئەو پەتا كوشندەيە.
ئەي ئىستانكە ئەو تاكە كەسانەي كە ماونەتەو بە چ شىۋەيەك
ژيانيان دەگوزەرىن؟ چ خوشك و برايەك ناچاربوون منداڭ پىكەو
دروستىكەن بۇئەو پەگەزەكەيان نەفەوتىت؟ باوكىك بە چ
شىۋەيەك ئەو حالەتە دەبىن كە كچەكەي خۇى دووگيان بكات؟ ئەي
كچەكەي بە چ شىۋەيەك لەو دەروانىت؟

يەككىك لەو كىشە گەورانەي كە دەبىت رونبىرئەو لەو دەايە كە
خەلكانى سەر كىشورە جياكان بە چ شىۋەيەك پەيۋەندى بەيەكەو
دەگرن. بەشىۋەيەكى تىروەسەل لەسەر يەكەمىن پىكەيشتن برۇ، بۇ
نمونه ئەو كاتەي كە خەلكى تەبىت بۇ يەكەمىن جار پەيۋەندى بە
خەلكانى ئەلاساكەو دەكەن. سود لە چ جۇرە ئامىرىكى پەيۋەندىگرن
وەرەگرن؟ برى ئەو وزەيەي لە كۆلۈنيەكاندا لەبەردەستايە
چەندىكە؟ دەتوانىت لەم بارەيەو پىرسىار لە ئەندازىاران و
تايپەتەندەنى بوارى ئەلەكترۇنى و كۆمپىوتەر بكەيت.

دەتەوئىت كۆمەللىك كەسايەتى سەرەكى كەم ھەلبىزىرىت و
رۇمانەكەتى بەدەوردا ھەلبىچىت؟ يان دەخوازىت روداۋەكان لەنپوان
كۆمەللىك كەسايەتى زۆرتىدا رۇبەن؟ بىگومان مەرج نىە رۇمانىكى
قىزەوئەند دەرجىت ئەگەر بىتەوئىت ھەر 339 كەسەكە بخەيتە ناو
روداۋەكانى رۇمانەكەتەو، تەنھا ئەوئەندەيە كە دەبىت بەشىۋەيەكى
زىرەكانە و رون نىشانىدېرىن رەنگە ئەو مۆركىكى مەزن بە
چىرۆكەكەت بىخەشىت.

پىرسىارەكان ھەر زۆر زۆر و ۋەلامەكانىش لەدەستى تۆدایە ۋەك
نوسەرىك و "خودا"يەك. ھەموو چىرۆكەكان بگىرەو، بەلام شىۋازى

ۋەك خۇيان ماونەتەو. زۆرىەي ئازەلە مالىەكان تۆپىون، بەلام
ھەندىكىان ماونەتەو. لەلایەكى تىرشەو ۋە ۋىنگەي سەر زەوى بە
خىرايى بەرەو باشتر دەچىت. تۆيۋالى ئۇزۇن خەرىكە سەرانسەر چاك
دەبىتەو و كەۋەوۋى زەوئىش لەچاۋ چەندەھا دەسالەي رابوردودا
زۆر جىگىرتەر.

ئەمە ئەو سىنارىيەيە كە تۆ ۋەك نوسەرىك پىي تىدەخەيت.
دوۋەمىن بىلابوونەوۋى مۇقايەتى بەسەر زەويدا بە چ شىۋەيەك
دەبىت؟ لەسەرەتاي بىلابوونەوۋەياندا چى رودەدات؟ چ جۇرە كىشە و
سەختىەك رۇبەروى يەكە بەيەكەي مۇقەكان دەبىتەو؟ بە كورتى؛
ھەست بە چى دەكەيت ئەگەر سەربە كۆمەلگايەكى مۇقايەتى
بچكۆلەبىت؟ بلىت زىاتر ھەست بە ئازادى بكەيت؟

تۆ خۆت رىك ئەو روداۋە ھەلبىزىرە كە دەتەوئىت لەسەرى بنوسىت،
بوارەكانى بەردەستت ھىندە زۆر سىنورىان نىە، مەگەر فەنتاسياكانى
خۆت سىنورىان بۇ دابىت. ھەرچەندە فرىاي ھىندە ناكەويت كە باسى
ھەر ھەموو ئەو كەسانە بكەيت كەماونەتەو، بەلام لەگەل ئەوئەشدا
رەنگە شتىكى خراب نەبىت گەر خۆت بۇ خۆت ناۋى ھەر 339 كەسەكە
بىتت و زىاترىك لەلای خۆت كەسايەتايان رونبەكەيتەو، چۈنكە
مادەكەي بەردەستت، چارەنوسى ئەو 339 كەسەيە.

ئەوانەي كە ماونەتەو بە چ شىۋەيەك لەو پەتا كوشندەيە دەروان
كە نىكەي ھەموو مۇقايەتى سەر روى زەوى سىرپىيەو؟ ھەر يەككىيان
چ كەسىكى نىكى لەدەستداۋە و ئەو لايەنە بە چ شىۋەيەك كاريگەرى
تىكردوون؟ ھىندەت لەيادبىت كە زۆر بەوردى ۋەسفى ساتە كاريگەر و
دلتەزىنەكان بكەيت. ئەوئەندەشت لەبىرىت كە ھەموو ئەوانەي كە

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

من هه‌رزوو له‌وه تیگه‌یشتم که یه‌که به‌یه‌که‌ی نوسه‌ره‌کان چ شتیکیان لیم ده‌ویت، مه‌به‌ستم له‌وه‌یه به‌ئاگابووم له‌وه‌ی که پاره‌یان به چ شتیک دده‌ا، به‌لام هاوکات ده‌بوايه لایه‌نیکی تریشم به وردی لی‌کدایه‌ته‌وه؛ ده‌بوايه هینده‌م بزانیایه که چ که‌سیک ده‌توانیت کار له‌سه‌ر چ تی‌بینیه‌کی دیاریکراو بکات. له‌پیش هه‌موو شتیکدا ده‌بوايه شتیکی به‌نرخم نه‌دایه به که‌سیک که نرخ‌ی نه‌زانیایه. ئە‌گەر نوسه‌ریکی قو‌ر پی‌گه‌ی پی‌یدرایه که به‌ئاره‌زوی خو‌ی یاری به بیرو‌که‌یه‌کی "رولس رولس" بکات، ئە‌و کاته ریک وه‌ک ئە‌وه ده‌بوو که فریتدا‌بیته ته‌نه‌که‌ی خو‌له‌که‌وه. جگه‌له‌وه‌ش هه‌رزوو ده‌بوو جیگه‌ی گومان. من هه‌ر له‌و کاته‌وه‌ی که له‌ قوتا‌بخانه‌دا یاریده‌ی قوتا‌بییه‌کانی ترم دده‌ا، هینده فی‌ربووم که وه‌لامی‌کی 10 نمره‌یی بو که‌سیک نه‌نوسمه‌وه که شایانی 5 نمره‌بی‌ت. به‌هه‌رحال مه‌سه‌له‌که هه‌ر ئە‌وه‌نده نه‌بوو که پاره په‌یدا‌بکه‌م... نا، نا، من ناچار‌بووم جو‌ریه‌تی ئە‌و نوسینه‌ی که ده‌م‌فرۆشتن به‌پی‌ی جو‌ریه‌تی ئە‌و نوسه‌رانه هه‌لبه‌نگینم که پی‌م ده‌فرۆشتن. "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" داموده‌زگایه‌کی ورد‌بین بوو.

له هه‌ندئ حاله‌تیشدا له‌بری پاره تی‌بینیه‌کی به‌نرخم به‌شتیکی تر ده‌گو‌ریه‌وه و به‌جو‌ریکی تر هه‌فده‌ستیان ده‌دامی. ئە‌گەر نوسه‌ریکی ئافه‌تم به‌دل‌بوايه، ئە‌وا له‌بری "ساتیکی خو‌شی" باب‌ه‌تی‌کم پی‌ده‌به‌خشی. هه‌ستم‌ده‌کرد که‌سیکی دل‌فراوان‌بووم، چونکه به‌و شی‌وه‌یه نوسه‌ره ئافه‌ته‌که هه‌ستیکی وای لادروستنه‌ده‌بوو که شتیکی لی‌کری‌بی‌تیم. بو نمونه ده‌موت؛ «ده‌مه‌و‌یت ئە‌و تی‌بینیه‌ت هه‌روا بده‌می... که رو‌یشتی‌ت له‌گه‌ل خو‌تا بییه، به‌لام وابزانم سه‌عاتیکی تریش له‌لام ده‌می‌نیه‌ته‌وه، وا نیه؟»

هونه‌ری دار‌شتنی تی‌پروانی‌نه سه‌ره‌که‌یه‌که له‌ده‌ست مه‌ده، مه‌به‌ستم له خودی ئا‌راسته و جو‌له‌ی چی‌رو‌که گه‌وره‌که‌یه. که‌خو‌ینه‌ری‌ک رو‌مانه‌که‌ت به‌ته‌وا‌وه‌تی ده‌خو‌ینه‌ته‌وه، ده‌بی‌ت فرمی‌سک به‌چاویدا بی‌ته خواره‌وه، چونکه ناچاره ده‌سته‌به‌رداری هه‌موو که‌سایه‌تی‌ه‌کانی ئە‌و رو‌مانه‌بی‌ت، که له ما‌وه‌ی چ‌ه‌ند هه‌فته‌یه‌ک یان چ‌ه‌ند مانگی‌کی پی‌شودا له‌گه‌لیاندا ژیا‌وه و زو‌ر به‌گو‌ر له‌نزی‌که‌وه ئاشنایی له‌گه‌لیاندا هه‌بو‌وه. په‌نگه ماده‌که ناچار‌ت بکات که چ‌ه‌ند به‌رگی‌ک بنوسیت. به‌لام له هه‌موو باری‌کدا ناب‌یت فریو بخو‌یت و رو‌مانیکی زو‌ر کورت بنوسیت. ئە‌وه دو‌هه‌مین می‌ژوی مه‌زنی مرو‌قا‌یه‌تی‌ه و تو‌ش ته‌نها که‌سیت که ئا‌گای له‌و می‌ژوه‌یه.

لایه‌نی بینینی ئە‌و خو‌شیه بی‌ وینه‌یه‌ش ون مه‌که که له‌گه‌ل له‌دا‌یک‌بوونی هه‌ر تاکه مندا‌لی‌کی نو‌یدا دی‌ته ئارا‌وه. ئە‌و کاته‌ش که چی‌رو‌که‌که‌ت ته‌وا‌وده‌بی‌ت، بی‌گومان یه‌ک دوو نه‌وه‌یه‌ک تی‌په‌ری‌وه و پی‌ده‌چ‌یت ژماره‌ی دان‌یش‌توانی سه‌ر زه‌وی گه‌لی‌ک زیادی کرد‌بی‌ت.

یان له‌بری ئە‌وه ئا‌راسته‌یه‌کی تر هه‌ل‌ده‌به‌ژی‌ریت و کو‌تایی به په‌چه‌له‌کی مرو‌قا‌یه‌تی ده‌ه‌ینیت. ئە‌وه‌شیان ده‌توانیت بکه‌یت. ئە‌ی له‌و کاته‌دا دو‌اهه‌مین که‌سی دونیا بیر له‌ چی ده‌کاته‌وه؟ ئە‌و، چ پی‌او‌بی‌ت و چ ئافه‌ت، له‌و کاته‌دا ته‌نها که‌سی گه‌ردوونه...

له‌کو‌تایدا ده‌مه‌و‌یت ئامو‌زگاریه‌کی باش بخه‌مه‌روو؛ له‌پیشدا "حه‌کایه‌ته ئی‌سلان‌دیه‌کان" بخو‌ینه‌ره‌وه و ئینجا ده‌ست‌بکه به‌نوسین، به‌رله‌وه ته‌نانه‌ت یه‌ک دی‌ریش مه‌نوسه. مه‌سه‌له‌لی‌کیش هه‌یه ده‌لی‌ت؛ ئە‌و کاته پی‌گایه‌ک دروست‌ده‌بی‌ت که تو‌ پی‌ی تی‌ده‌خه‌یت.

هی‌وای سه‌رکه‌وتنت بو ده‌خوا‌زم!

تایه ته به پنگه ی پرتووک

کاته وه ئیدی هیچی تریان نه نوسیوو و دهنگیان نه مابوو. ئه و که سانه بوون که نا ئومیدبوون. زوربه یان به بهرده وامی دههاتنه بازنه ی ئه ده بیه وه. هه ندیکیان هه میشه غه مگین و دلته نگ دههاتنه بهرچاو، به لام هه رئه وه نده ی له نا کاویدا بیرۆکه یه کی وردی رۆمانیکیان ده خرایه بهرده ست، خیرا ده کرانه وه و زورجاریش ئاماده بوون پارهی که باشی پییده ن. له حالته هه ره خراپه کانیشدا، هه ر به و پارهی که ده یاندا، چوار پینچ لاپه ره ی یه که میشم به خورایی بو ده نوسینه وه، ته نها بو ئه وه ی که بیانخه مه وه سه ر پی، ته نها بو ئه وه ی گوپیکیان پییده مه وه و ده ستپییکه نه وه.

کۆمه لێکی تر ئه و نوسه رانه بوون که باشیان ده نوسی، به ته واوه تی ده سه لاتیان به سه ر دارشتنی زمانه وانیدا هه بوو و له و بواره دا مامۆستابوون، به لام له هه مان کاتدا نا ئومیدیشبوون، چونکه هیچی وایان لا نه بوو که باسی بکه ن. من زیاتر هه زمه کرد له گه ل ئه و گروپه دا کاربکه م. زورجار شتیکی هه ر زور که میان ده ویست پریگه شم به خۆم نه ده دا که زیاد له پاده پییداگرم. نه مده توانی کۆمه لێک تیبینی پر له توانای گیرانه وه ی فه نتاسیا یان زانیاریه کی خه یالی بده مه نوسه ریک که به وه سف و ده رپرینیکی به هیژ به ناوبانگبوو، من به هیچ جوریک ئه وه م نه ده کرد. به لام ده متوانی شتیکیان بخه مه بهرده ست که له سه ری بنوسن، بو نمونه سه رگوزشته یه ک یان ئه ندیشه یه کی وه ستایانه م ده دانی، به و شیوه یه ش ئه و جوره نوسه رانه بهرده وامیان به کاره کانیا نه ده دا و به ره و ئامانجیکی نوێ ده رپوشتن. دواتریش باسی هه ندیک له و نوسه رانه یان ده کرد و ده یانوت "له پریکا پیشکه وتنیان" له نوسینه کانیا نه ده ده سته یناوه. من ئه و دوو وشه یه م (پیشکه وتنیکی له پر) به دل بوو. شیوه رزگار بوونیکی مه زن له وه دا ده بینریت که شتیکی

www.pertwk.com

ئافره تان له بواری گوپی نه وه ی دیاری و چاکه دا زور باشتریکن وه ک له وه ی مامه له ی ئیشیک بکه ن. زورجار که نوسراویکی ئاماده م بو شانۆگه رییه ک یان رۆمانیک پییده به خشین، له پاده به ده ر کاری تییده کردن. ئیدی گه ر ژنی به میردبوونایه یان به به شیوه یه ک له شیوه کان ده ستگیرانی که سیکی تریوونایه، هیچ گرنگیه کی نه بوو. له هه موو سه رده مه کانه دا پیشبینیکردنی پاشه پوژیک که بوئی ده سه لات و ناوبانگده رکردنی لیها تبتیت، هه میشه وای له ئافره ت کردوو که ئاره زوی سیکی بکه ن، وایلیکردوون هه ز له ئه قین بکه ن.

هاوکات له و حاله تانه شدا پرویده دا که نه یینی پوشتینی کاره که مان مه رجیکی ئه و نوسه ره بییت. ئافره تان توانایه کی سه رسوپه ینه ریان تی دایه و ده توانن ئه وه نده بشارنه وه که سیکی له بری ده ستکه وتنی شتیکی به کاربه یین. من هیچ شتیکی به ئافره ته کان نه ده فروشت، به لایه نی که مه وه ریک وه ک پیچه وانه که ی و ابوو ئه وان شتیان به من ده فروشت.

من دهستم له وه هه لگرتبوو که کچانی ده ره وه به یینه مه وه. هه ستمه کرد ئه و ته مه نه م به سه ربردبیت، به لام خۆشبوو بو ماوه یه ک به نه یینی له گه ل که سیکا رابویرم و به بی ئه وه ی هیچ جوره هه ستیکی قول تیکه لی بابه ته که بکه م. ئه و کاته رابواردنی نه یینی شتیکی ئاسایی نه بوو.

*

به شیکی گرنگی بازاره که م ئه و نوسه رانه بوون که شه ش هه وت سالیکی له وه وپیش رۆمانیک یان کۆمه لیک کورته چیرۆکیان بلاوکردبوو و له و

پوده‌دات، شتیک ده‌گاته حاله‌تی ته‌قینه‌وه و له‌ناکاودا ده‌بیته هوئی هه‌نگاوئیکی مه‌زن و پیشکه‌وتننیک زۆر جار ته‌نها پیووستیت به‌یهک مشت باروتی وشک ده‌بیته.

من بۆیه به‌تایبه‌تی نوینه‌رانی ئه‌و کۆمه‌له‌نوسه‌ره‌م خو‌شده‌ویست، چونکه زۆربه‌ی جاره‌کان به‌شیوه‌یه‌کی زیره‌کانه و ریکوپیک ئه‌و ماده‌یه‌یان به‌کارده‌هینا که ده‌مدانی. کاتیکی باشیان بۆ ته‌رخانه‌کرد و بابه‌ته‌که‌شیان خه‌سار نه‌ده‌کرد. په‌نگه‌بتوانین بلیین نوسه‌ری مه‌زن نه‌بوون، به‌لام وه‌ستابوون و هونه‌ری نوسینیان ده‌زانی. "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" پراوپر له‌گه‌ل ئه‌م گروپه‌دا ریکده‌که‌وت، له‌ویدا ته‌نها بیرۆکه و ئه‌ندیشه‌ی زۆر نایاب به‌کارده‌هینرا. به‌راستی نامه‌ویت هینده بشارمه‌وه که ئه‌و نوسه‌رانه توانایه‌کیان هه‌بوو که من خۆم به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌مبوو؛ ئه‌وان ده‌یاننوانی به‌میشکیکی ئارامه‌وه دانیش و بۆ ماوه‌ی دوو یان سێ یان چوار سال له‌سه‌ر یه‌ک رۆمان کاربکه‌ن، له‌پاده‌به‌ده‌ریش پیاان خو‌شبوو، گه‌وره‌ترین چیژیان لیوه‌رده‌گرت. زۆرینه‌یان مامۆستابوون له‌بواری جوانناسیدا. زۆر حه‌زبان له‌هۆنینه‌وه‌ی زمان ده‌کرد، وه‌سفیکی وردی که‌سایه‌تیه‌کانیان ده‌خسته‌پوو و دریه‌یان به‌شیوه‌ی هه‌ستکردنی هه‌موو که‌راکته‌ره‌کانی رۆمانه‌که ده‌دا. به‌لام زۆرینه‌ی ئه‌و شیوازی کارکردنه‌مه‌کراویه‌یان له‌سه‌ر زمان به‌لای منه‌وه که‌میک ده‌ستکرد و هه‌لبه‌ستراووبوو، ناسروشتی و هه‌لچنراو ده‌هاته به‌رچاوم. به‌په‌چه‌وانه‌ی ئه‌و شیوازی قولبوونه‌وه‌یه له‌لاینه‌هه‌ستیه‌کاندا و نیشاندانیان، من خۆم سه‌رقالی بیرۆکه‌کانی خۆم بووم، نه‌هه‌لشم ده‌به‌ستن و نه‌ده‌ستکردیشبوون، وه‌ک پۆله‌بالنده‌یه‌ک به‌روپوم ده‌هاتن و منیش

تایبه‌ته به‌پنگه‌ی په‌رتووک

هینده‌م له‌سه‌ریوو ده‌ستیان بۆ بکه‌مه‌وه و به‌خۆشیه‌وه پيشوازیان لیبکه‌م.

په‌یه‌ه‌ندی سودبه‌خشینی دولایه‌نه‌ی نیوان نوسه‌ره‌کان و "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" کتومت له‌ناو په‌یه‌ه‌ندییه‌کی په‌روشانه‌ی نیوان سروشیکی خو‌به‌خۆ و کاریکی هونه‌ری ته‌واووبودا ده‌بینرایه‌وه. بیگومان بیرۆکه‌کان له‌میشکی مندا له‌دایک ده‌بوون، بۆ نمونه له‌و کاتانه‌دا که پیاسه‌یه‌کم ده‌کرد، به‌لام دواتر کاری سه‌ختی رازانه‌وه‌یان ده‌خرايه‌سه‌ر ئه‌ستۆی مامۆستا نوسه‌ره‌کان. له‌هه‌موو باریکدا ئه‌وان له‌و بواره‌دا زۆر باشتریکبوون له‌من.

به‌و شیوه‌یه‌ی کاری هه‌ر یه‌کی له‌نوسه‌ره‌کان دیاریکراووبوو. به‌لام ژماره‌یان زۆربوو، چه‌ند نوسه‌ریکی زۆر له‌یه‌ک کاتدا خه‌ریکی نوسینبوون و هه‌ر هه‌موویان ئیشیان بۆ من ده‌کرد. له‌دلی خۆمدا ده‌موت "په‌نگه‌له‌پاش مردنم، چیتر هه‌چ چیرۆکیک نه‌مینیته‌وه که بیگی‌په‌نه‌وه"، من بیرکردنه‌وه‌ی به‌و جوهره‌م به‌لاوه‌خو‌شبوو. من هه‌موو ساروخه‌کانم ته‌قاندبوو، هه‌موو باروته‌که‌م به‌یه‌ک که‌په‌ت سوتاندبوو. له‌پاش منیشه‌وه ده‌بوايه‌بیده‌نگی بالی خۆی راکیشایه. ده‌بوايه‌هه‌چ بیرۆکه‌یه‌کی ورد و زیره‌کانه نه‌مایه‌ته‌وه، ده‌بوايه‌هه‌چ شتیک نه‌مایه‌ته‌وه که بیریان لیبکردایه‌ته‌وه. من ئامی‌ریکی گه‌وره‌م به‌په‌یه‌ده‌برد، من نایابترین و گه‌وره‌ترین فیستیقایلی ئه‌ده‌بیم ریکخسته‌بوو، وه‌ زۆر به‌نه‌ه‌نیشه‌وه کاره‌که‌م ئه‌نجامده‌دا.

سپه‌ه‌مین گروپی مشتته‌ریه‌کانم له‌هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ پیکه‌اتیوو که له‌ژیانیاندا هه‌چیان نه‌نوسیوو، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا به‌ته‌واوه‌تی دلنیاووون له‌وه‌ی که رۆژیک له‌رۆژان ده‌بنه‌نوسه‌ر. له‌سه‌ره‌تادا گه‌وره‌ترین گروپم بوون و به‌هه‌چ شیوه‌یه‌کیش نا‌ئومیدیان

پېوه دیارنه بوو. له دېده یاندا به ناوبانگی ده بینرا و پېوون له چاوه پروانی. نوسه ریکی خه فیه بووون و ته نه ا نه کاته ناوومید ده بوون که بویان دهرده که وت که پاره یه کی زوریان داوه به بیرۆکه یه کی نایابی رومانیک که هرگیز ناتوانن بینوسن. بهو شیوه یه ش له ژیره وه به ده ستنکی نه یینی پهردهم له سهر چنده ها حاله تی خو هه لخله تانندن هه لده مالی. من نه و کاره م به شتنکی گرنگ ده زانی. پییده چیت شتنکی باشیت گهر بییته هو دی دهرخستنی هه قیقه تی خه لکی و وایان لیبه کی که بزنان له هه قیقه ت هه لاهاتوون. "یاریده ده ری نوسه ر" به تایبه تی وه ک هانده ریکی "خوناسین" و ابوو. ده بویه چنده ها فرمیسک بسرپمه وه. بهو شیوه یه ش هه ندی جار سودم له توانای دهروون ناسیه کانی خو م ده بینی.

من هه میشه خو م وه ک دهروون ناسیکی زیره ک ده بینی. بیگومان گرنگترین شت به لای دهروون ناسیکه وه نه وه یه که مرو ف بنا سیت، منیش له و برپویه دابووم که شاره زاییه کی فراوانم له و بواره دا هه بییت، به تایبه تیش بریکی زور له و هه موو شانوگهری و فیلمان وه فیروبووم که له وه و پییش بینیبووم. له لایه کی تریشه وه نه و کاته ی به سهر شاره که دا ده فریم و له په نجه ره کانه وه ته ماشای مال هکانم ده کرد، شتنکی زوری دهرباره ی زیانی خه لکی فیرده کردم. من ته ماشای هه زاران مال م ده کرد. هه موو که سیک بواری نه وه ی نه بوو ته ماشای هه زاران مال بکات.

به دهرله وه ش که ستنکی دهروون ناس ده بییت بتوانیت دلنه وایی خه لکی بداته وه، نه وه ش توانایه ک بوو که له گه ل تیپه رپوونی ساله کاندا فیری بووم. دلدانه وه مانای نه وه یه که وشه ت لینه بریت، بهو شیوه یه ش دلدانه وه شتنیکه که خزمایه تیه کی زوری له گه ل فهناسیادا هه یه. که

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

له سهره تای فیلمی "گلپه کانی شار" دا "کالفیرو" دلنه وایی "تیری" ده داته وه، هانا بو سهرچاوه ی پروانگه و تیروانینه کانی خو دی دهبات. "کالفیرو" که ستنکی نه لکحولی و گالته جارپکی بیپاره شبوو، له و حاله ته دا نه و دوولایه نه کو بونه وه یه کی نایاب بوو. به شیوه یه کی گشتی نه گهر خو ت گهره ترین ناوومید دی زیانت به سهر داهات بیت، نه و کاته ئاسانتریک ده توانیت دلنه وایی که ستنکی تر بده یته وه.

"تیری" له سهر جیگای خه وه که ی "کالفیرو" پالکه وتوو و قره ره شه دریژه که ی به سهر چه رچه فیه سپیه که دا بلاو کردو ته وه. پزیشکه که جییه شتون و له ویدا "تیری" له پاش هه ولکی خو کورشی خه به ری ده بیته وه. "کالفیرو" ته ماشایه کی ده کات و پیی ده لییت؛ سهرت دیشتی؟ تیری؛ «له کویدام؟»

کالفیرو؛ «له زوره که ی مندایت. من له دوو نه پارتمانی سهروی تووه ده زیم»

تیری؛ «چی رویدا وه؟»

کالفیرو؛ «ئم... نه ئیواره یه که گه پامه وه بونی غاز له زوره که ی تووه ده هات. منیش دهرگا که م شکاندیت و ته له فونیکم بو پزیشکیک کرد، دواتریش پیکه وه تو مان هی نایه سهر وه بو ئیره»

تیری؛ «بو نه ته یشت بمرم؟»

کالفیرو؛ «جا په له ی چیه؟ ئازارت هه یه؟ (تیری سهری بو راده وه شینیت) نه وه له هه موو شتنیک گرنگتره. هه موو شته کانی تر خه یالن. پیگه یشتنی ئاگایی مرو ف به بلیون سالی پیچووه، تو ش هه روا ده ته ویت بیسرپته وه؟ نه ی په رجوی هه موو بوونه وه ره کان چی؟ له هه موو شتنکی تری سهرانسهر گه ردوون گرنگترن. نه ستنیره کان ده توانن چی بکه ن؟ هیچ، ههر بوخویان له ئاسماندا وه ستاون و ته واو.

ئەى خۆر گرى خۆى بە بەرزايى دوو سەد ھەزار ميل ھەلەدەدات _ ئى، ئەى پاشان چى؟ ئەو ھەموو سەرچاوە سروشتیانەى خۆى بەفیرۆدەدات. خۆر دەتوانىت بىرىکاتەو؟ بەئاگایە؟ نەخیر، بەلام تۆ بەئاگایت. ("تیرى" خەوتوو و بەدەنگىكى بەرز دەپرخىنىت) بمبوورە، خەتای من بوو!

دواترىش چەند جارىكى تر لەفیلەكەدا "كالفیرۆ" بەھەمان شۆو ناچاردەبىت ویستی ژيان لەناو ئەو كچە سەماكەرەى بالیتدا بەئینیتەو دەرەو، ئەو بەردەوام لە جیگادا كەوتوو چونكە قاچەكانى ئیفلج بوون. لە شۆینىكى فیلەكەدا پىی دەلیت؛ «گۆى بگرە! كە من مندالبوم ھەمیشە گلەبیم لە باوكم دەكرد و دەموت یاریم نیه. ئەویش دەیوت؛ (كالفیرۆ ئاماژە بۆ كەللەى سەرى خۆى دەكات) ئا ئەمە مەزنترىن یاریە كە تا ئیستاكە خولقینرابیت. نەینى ھەموو ئاسوودەبىیەكان لیڕەدایە!»

زۆرجار نوسەرە خەفەبووكان³⁵، ھەرچى دەربارەى پاشەپۆژیانە وەك نوسەرىك، چاوەروانى پۆلىكى خەيالى "یاریدەدەرى نوسەر"بوون لەو بارەىو. ھەرئەوئەندەى ئەندیشەىەكى نایابیان دەكەوتە دەست، ئیتەر وا چاوەرواندەبوون كە ئەوى تری خۆى بۆ خۆى بروت. بىگومان بەو شۆوئەش نەبوو. ھەبوونى بىرۆكەىەكى باش بەس نیه، تەنانەت بىرۆكەىەكى پەرلە وردەكارى و پتەویش بەس نیه. پەرنگە واباشترىك بىت كە بىرۆكەكە ھىندە زۆر وردەكارى تیدا نەبىت، لەوانەىە

³⁵ ھەلبەتە مەبەستى لە گروپى سىھەمى مشتەریەكانیەتى، كە ھىچیان نەنوسىو و لاى خۆیانەو دلیان كە دەبنە نوسەر.

تایبەتە بە پنگەى پەرتووك

واباشترىك بىت كە زۆر پتەو نەبىت، بەلام لەسەر و ھەموو شتىكەو دەبىت توانای نوسىنى پۆمانىكى تەواوت ھەبىت، دەبىت ھىندە توانات ھەبىت كە گىرەنەوئەىەكى باوەپىكرائو داپرژىت، وە بەدەرلەوئەش دەبىت بەسەر ھەندىك داپشتنى بنچینەىى زمانەوانیدا دەسەلاتت ھەبىت. ھەرچەندە زۆر كەم ریدەكەوئیت كە لەو بواردەدا شكستى بەئینیت. ئەگەر پاش 12 سالى قوتابخانە فیرى نوسین نەبووبىت، ئەو واباشترىكە تازوو بەجیت خولىكى فیربوونى نوسین بخوینیت. چەندەھا خولى فیربوونى نوسین ھەن، بازارپىكى فراوانیان ھەىە. ئەو شتەى كە نوقسانە ئەوئەىە كە شتىك بدۆزیتەو كە لە سەرى بنوسیت، ئەوئەش ناكرىتە وانەىەك و بجیت ببخوینیت. ھىچ خولىك نیه فیرى ئەوئەش بكات كە شتىك بدۆزیتەو كە لەسەرى بنوسیت. بەلام من ھەبووم. من ئەو كارە نوئیەم بەھۆى ئەو نوقسانىەو داھینا.

زۆربوون ئەو كەسانەى كە دەیانویست ببەنە نوسەر و تەنانەت شتىكى ھىندە بنچینەىى وەك ئەزمونى ژيانیان لەلا دەست نەدەكەوت. ئەو تینەگەیشتنىكى پۆست مۆدیرنىە كە لەو برۆایەدابىت لەپیشدا بتوانیت بنوسیت و دواترىش بژیت. زۆربەى گەنجەكان بەپلەى یەكەم بۆیە دەیانەوئیت ببەنە نوسەر، چونكە پىیان خۆشە وەك نوسەرىك بژین. ئەو كاتە شتەكان سەرەونخوندەكەبنەو. لەپیشدا دەبىت بژیت، ئەوسا ئەو لایەنە ھەلبەسەنگىنىت كە شتىك پىیە بىلیت یان نا، ئەوئەش شتىكە كە دەگەرپتەو بۆ خودى ژيان. نوسین بەرھەمى ژیانە... ژيان بەرھەمى نوسین نیه.

بۆ ئەوئەى ھەتا بكرىت بەشۆوئەىەكى ئەقلانى "یاریدەدەرى نوسەر"كەم بەرپۆە بەرم، گەیشتمە ئەوئەى نوسراویكى رەسمى بنوسم و خۆم ناومناوو "دە ئامۆزگارى باش بۆ تۆ كە دەخوازیت ببیت بە

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

له‌سەر ئەم زه‌وییه‌ به‌رینه‌ سه‌ر. تۆش یه‌که‌مین که‌س نیت که‌ ناچارده‌بیت به‌دوای کاریکی ترده‌ا بگه‌ریت.

من هه‌رگیز هه‌ولم نه‌دا خۆم له‌لای نوسه‌ره‌ گه‌وره‌کان شیرینه‌که‌م. کاتیکی که‌ نوسه‌ریکی گه‌وره‌ هیچ شتیکی پینابیت که‌ باسی بکات، ده‌چیت شتیکی تر ده‌کات، ره‌نگه‌ بچیت ته‌خته‌ له‌ته‌تبات بۆ ئاگردانه‌که‌ی. نوسه‌ریکی مه‌زن هه‌ولنادات شتیکی بدوژیتوه‌ که‌ له‌سه‌ری بنوسیت. ئەو ته‌نها له‌و کاته‌دا ده‌نوسیت که‌ ناچاره‌ بنوسیت. من خۆم نوسه‌ریکی گه‌وره‌ نه‌بووم. من به‌رده‌وام ناچاربووم بیرکردنه‌وه‌کانی می‌شکم به‌تالبه‌که‌مه‌وه‌، نه‌مه‌دته‌وانی ئەو ئەندیشه‌یانه‌ رابگرم که‌ رۆحم ده‌ریده‌دان، به‌لام قه‌ت هه‌ستم نه‌ده‌کرد که‌ پینووست به‌وه‌ بکات رۆمانیک بنوسم. هه‌رگیزیش ته‌خته‌م له‌ته‌ت نه‌کردوه‌ بۆ ئاگردانه‌که‌م. هه‌میشه‌ له‌و کاته‌دا که‌ ده‌موست مشتته‌ریه‌کی نوێ په‌یدا بکه‌م، زۆر به‌وریایانه‌وه‌ ده‌چوومه‌ پینشه‌وه‌. من کاتیکی باشم ده‌خسته‌ به‌رده‌م به‌رامبه‌ره‌که‌م که‌ خۆی بکیشیته‌ دواوه‌ و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌مه‌ده‌هشت واتییگات که‌ نیازمه‌ بیرۆکه‌یه‌کی ئەده‌بی پینفرۆشم. ده‌بوایه‌ به‌رله‌وه‌ی به‌رامبه‌ره‌که‌م به‌ته‌واوه‌تی له‌وه‌ تییگات که‌ باسی کرین و فرۆشتن له‌ئارادایه‌، هینده‌ فریابکه‌وتمايه‌ که‌ ماده‌یه‌ک رابکیشمه‌وه‌ بۆ خۆم. ده‌بوايه‌ شیرۆپویم به‌ئایه‌ته‌وه‌، ده‌بوايه‌ به‌ئسه‌پایی به‌ده‌وریدا بخولیمه‌وه‌ و ده‌شوايه‌ ته‌وانای ئەوه‌م هه‌بوايه‌ که‌ له‌ ماوه‌ی نیو چرکه‌یه‌کدا هه‌موو شتیکی هه‌لگبیرمه‌وه‌ و وایده‌ربخه‌م که‌ ته‌نها هینده‌م ده‌مه‌ویت بزانه‌م ئەو نوسه‌ره‌ به‌ چ شیوه‌یه‌ک له‌ نوسینه‌که‌م ده‌روانی. من بۆ نمونه‌ ده‌موت «ئهم نوسینه‌م هیچ نرخیکی هه‌یه‌ له‌لات؟» بیگومان ئیتر نه‌مه‌دته‌وانی له‌

نوسه‌ر". من مامۆستایه‌کی ئاسایی قوتابخانه‌ نه‌بووم. هه‌ستمه‌کرد له‌ژێر پله‌وپایه‌ی منه‌وه‌ بیت گه‌ر به‌رده‌وام به‌ناچاری شتیکی دیاریکراو بلیم و بلیمه‌وه‌. له‌به‌رئه‌وه‌ زۆر ئاسانتربوو پارچه‌ نوسراویکی دیاریکراو بخه‌مه‌ ده‌ستی ئەو مشتته‌ریانه‌وه‌ که‌به‌ئاشکرا دیاربوو پینوستان پین بوو. ئەوه‌شم به‌شیوه‌یه‌کی زۆر نه‌ینی ده‌کرد. من ئەو نوسراوه‌م به‌ هه‌ر نوسه‌ریک بدایه‌، جه‌ختم له‌سه‌ر ئەوه‌ ده‌کرده‌وه‌ که‌ ئەو ده‌ ئامۆژگاریه‌ باشه‌م به‌تایبه‌تی بۆ ئەو نوسیه‌وه‌، ئیدی چ ئافه‌رت بوايه‌ و چ پیاو، ده‌شموت بیگومان پینووست ناکات نامه‌یه‌کی تایبه‌تی خۆت له‌ "بلیندارن" یان له‌ "کارل یوه‌هان"دا به‌ده‌سته‌وه‌ بگریت و پینشانی هه‌موو که‌سیکی به‌دیت. له‌سه‌ر نامه‌که‌شم نه‌ده‌نوسی «ده‌ ئامۆژگاری باش بۆ تۆ که‌ ده‌خوازیت ببیت به‌ نوسه‌ر» به‌لکو ده‌منوسی؛ «بۆ "ئانه‌رس"ی ئازیز» یان «بۆ "ئانا لیس"ی ئازیز».

هیدی هیدی تارا ده‌یه‌ک بووم به‌ که‌سیک که‌ گویم بۆ خه‌لکانی نا ئومید شله‌کرد و دلنه‌وايم ده‌دانه‌وه‌، گویم بۆ ئەوانه‌ش ده‌گرت که‌ هیچ پاشه‌پۆژیکی وایان نه‌بوو که‌ ببه‌ نوسه‌ر، به‌لام ئیدی ناچاربووم نه‌خته‌ نه‌خته‌ خۆم له‌و حاله‌ته‌ بدزمه‌وه‌. ده‌بوايه‌ گویم بۆ کۆمه‌لیک گه‌نجی زۆر شله‌کردایه‌. هه‌ر له‌سه‌ر ئەو بنه‌مایه‌ش بوو که‌ نوسراویکی ترم نوسی و ناومنا "ده‌ ئامۆژگاری باش بۆ تۆ که‌ ناخوازیت ببیته‌ نوسه‌ر". "نه‌بوون به‌ نوسه‌ر"یش یه‌کیک بوو له‌ هه‌لزاردنه‌کان و ده‌بوايه‌ ریزی لیگیرایه‌. شتیکی بوو که‌ من خۆم هه‌لمبازاردبوو. یه‌که‌مین کۆپله‌ی ئەو نوسینه‌م به‌م شیوه‌یه‌ ده‌ستی پینده‌کرد؛ «پینتیده‌چیت به‌ی ئەوه‌ی ببینه‌ نوسه‌ر، زیانیکی ته‌واو و پراوپر

تايپه ته به پنگه ي پرتووك

شتانه دهبنی. بههرحال پاش ماوهیهکی زورر ئه و جوړه نوسه ره بهرتیل نهخوړانه مهترسیهکی کاریگهریان خسته سهر سهلامهتی "یاریدهدهری نوسه ر".

ئو نوسه ره بهرتیل نهخوړانه کهسانیکي بیگه ردهبون. هیچیان زهره ر نه ده کرد که باسی یارمه تیهکانی من له لای نوسه رانی تر بگیړنه وه. هه ندیکیان تا ماوهیهکی زورر له بوار ی نوسیندا پیویستیان به سهرنجه تایپه تیهکانی من ده بوو ، من ئه و جوړه "دلراگرتنی نوسه رانه یه شم" ده به خشی. به لام له وه ده چیت یه که مین ورته ورت دهر باره ی چالاکیه کانم له و باز نه یه وه سهریه له دابیت. رهنگه ههر ئه و نوسه ره پاکانه ش بووبن که ناوی "جالالوکه" یان خسته ناو ناوانه وه. ئه و ناوه هیچ په یوه ندییه کی به زهره که دیړینه که وه نه بوو که من و باو کم کاتی خو ی له مؤزه خانه ی جیولوجیدا بینیمان. من له زیانمدا دوو که رته نازناوی "جالالوکه" یان لیناوم... ئم، له وانه یه به پراستی جالالوکه بم.

جالالوکه هه موو شتیکی دهره وه ی خو ی به هو ی شتیکی ناوخویه وه ده چنیت. یان ههروهک "ئینگه هاگه روپ" ده لیت «زورر تایپه ته که جالالوکه بیت و ته ونیک له ناوه وده تدا بیت و به رده وام شت بچی». به لام هه موو نوسه ره کان ئاوها ناکه ن. هه ندیکیان وهک میروله وان، لیرو له وئ شت ده هین و دوایش وهک شتیکی خو یان ته ماشای ئه و شته فیلبازانه یه ده که ن که کو یان کردو ته وه. ره خنه گره کان زورر به ئاسانی له و برپا یه دان که نزیکه ی هه موو نوسه ره کان سهر به و گروه بن. زورجار ئامازه بو کتیبیکي دیاریکراو ده که ن و ده لین "کاریگه ری"، "سهر به" یان "قه رزارباری" کتیبیکي تری سهرده م یان کتیبیکي تری میژوی ئه ده به _ته نانه ت ئه گهر نوسه ره که به هیچ

قسه که م پاشگه ز ببه وه، به لام له پراستیدا پرسیاریکي ئاساییه و ده کريت به م شیوه یه مانایه کی تریش ببه خشیته؛ «رات چیه به رامبه ر به نوسینه که م؟ به دلته یان نا؟». هه ندی جار ئا به و شیوه یه کو یونه وه که مان به ته واو هتی هه لده گه رایه وه و دوا ی ئه وه ش ناچارانه ده بوا یه من دانیشم و گوئ بو قسه کانی نوسه ره که شلبکه م. مایه ی پسوایی بوو.

من له و لایه نه دا زیره کبوم که به ئه سپایی به ده وریاندا بخولیمه وه. من ئه و کاته به ته واو هتی فیړی ئه وه بووم که په یوه ندم به کچانی نامووه ده کرد و رازیمده کردن له گه لمدا بین بو شان و سینه ما. به ئه سپایی خولانه وه به ده وری شتیکی شیه یه که له شیوه کانی شانوی خوبه خو _ده شکریت له گه ل ئه و حالته دا به راورد بکريت که له سهر په تیک هاوسه نگی خوت رابگری و هیچ توپیکیش له خواره وه تدا نه بیت که پاریزگاریت بکات. له وانه یه له شوینیکي به رزه وه بکه ویته خواره وه، به لام شیوه یه کی نایابی هاوسه نگی راگرتنی داهینانه.

به لام له گه ل ئه وه شدا چه ند جاریکی که م ئه وه ش رویدا که پاش ئه وه ی بابه تیکم به شیوه یه کی پیویست ده خسته به رده میان، "یارمه تی" یه که ی منیان ره تکرده وه. که ره تیکیان نوسه ریک بروکانی بو به رزکرده مه وه، یهک دوو دانه ی تریش زورر به توندی سهریان بو پراوه شاندم، هه ندیکي تریش به توندی ره تیانکرده وه. به لام له به ره وه نه بوو که نوسینه که ی منیان به دل نه بوو، به لکو هه ستمده کرد به پیچه وانه وه بوو، و ایزانم ئه ندیشه کانی منیان زورر به دل بوو، چونکه به های پراسته قینه ی ئه و شته یان ده زانی که له نا کاویکا بوا یی ئه وه یان هه بوو که ببه خاوه نی. شیوه ی فریودانه که م له سیمایاندا ده بنی، به لام ته نها بو ماوه یه کی که م بوو و منیش چیژم له و جوړه

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

له‌و کاتانه‌دا که ئه‌ده‌ب پهره‌ده‌سه‌نیت، نوسه‌ر بری زۆرینه‌ی وزه‌کانی له‌وه‌دا به‌کارده‌هینیت که بیسه‌لمینیت نوسه‌ره‌کانی تر هیچ ئامانجی‌کیان نیه. له‌ کۆتایی 1970 کانه‌دا هیدی هیدی خه‌ریکبوو له‌ گه‌ورێ نوسه‌ره‌کاندا جیگا ته‌سکبیتته‌وه، وه‌ک ئاشکراشه‌ که ئاخوهره‌که به‌تال ده‌بیت، ئه‌سه‌په‌کان گاز ده‌گرن. کاتی‌ک که جوتیاره‌کان که‌ره‌یان گه‌نمی زۆر به‌ره‌مه‌ده‌هین، زیاده‌که‌ی فری‌ده‌ده‌ن. کاتی‌کیش که نوسه‌ره‌کان تی‌کستی زۆر به‌ره‌مه‌ده‌هین، به‌رده‌بته‌یه‌کتری.

بی‌گومان هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که من ده‌مفرۆشتن نه‌بوونه‌ کتیب، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا به‌شی خۆم به‌رپر‌سیاریم له‌و هه‌لئاوساندنی ئه‌ده‌بییه‌دا هه‌یه‌ که ئیمه‌ له‌ دوا‌هه‌مین چاره‌کی سه‌ده‌ی پێشوو بووینه شاهیدی. ده‌یانوت له‌پاره‌به‌ده‌ر کتیب ده‌رده‌چیت، ئیدی په‌خنه‌گریکی دانیمارکیان وه‌ک کارمه‌ندیک دامه‌زراند ئه‌وه‌ش هه‌ر له‌ کۆتایی سه‌له‌کانی 1970 دا بوو. په‌خنه‌گره‌ دانیمارکیه‌که هه‌موو نوسینه نه‌رویجیه‌کانی سه‌له‌که‌ی خوینده‌وه و هینده‌ی بو‌ ده‌رکه‌وت که نزیکه‌ی هه‌ر هه‌موویان بێ ئامانج‌بوون. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌میشه‌ گرفته‌که له‌وه‌دا نه‌ده‌بینرا که چه‌نده‌ها کتیبی خراپ نوسرا‌بوون، به‌لکو له‌وه‌شدا‌بوو که چه‌نده‌ها کتیبی زۆری باشیش نوسرا‌بوون. ئیمه‌ سه‌ربه‌ نه‌وه‌یه‌کی پر له‌ وشه‌ین. ئیمه‌ بریک که‌لتوری زیاتر به‌ره‌مه‌ده‌هین وه‌ک له‌وه‌ی بتوانین هه‌زمی بکه‌ین.

له‌ماوه‌ی چه‌ند سه‌لی رابوردودا له‌پاره‌به‌ده‌ر گرنگیمان به‌ شتیکی بچکۆله‌ی وه‌ک وینه‌ کیشان و نوسینی نایاسایی سه‌ر قیتاره‌کان به‌خشیوه‌، هاوکاتیش چه‌نده‌ها ملیۆن کرۆن له‌ دروستکردنی کتیبخانه‌ی نوێی نه‌ته‌وایه‌تیدا به‌کارده‌هین. به‌لام خۆ وینه‌ و نوسینی نایاسایش له‌ سه‌ر یادوه‌ری نه‌ته‌وایه‌تی ده‌نه‌خشینرین.

شیوه‌یه‌کیش ئه‌و کتیبی نه‌دی‌بێ که باسی ده‌که‌ن. به‌لام په‌خنه‌گره‌کان تاپاره‌یه‌ک گریمانه‌ی ئه‌وه‌ ده‌که‌ن که هه‌موو نوسه‌ره‌کان وه‌ک خۆیان پونا‌کبیر و بێ فه‌نتاسیابن. له‌ خه‌یالیاندا وه‌ک بیرۆکه‌یه‌کی سه‌ره‌کی له‌وه‌ده‌چیت که وایدابنێ که چیتر هیچ ئه‌ندیشه‌یه‌کی په‌سه‌ن له‌ ولاتیکی بچکۆله‌دا سه‌ره‌له‌نه‌دات، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه له‌ ولاتیکی وه‌ک ئه‌مه‌ی ئیمه‌. به‌لام له‌راستیدا گروپیکی سی‌هه‌میش بوونیان هه‌یه؛ ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که سویدیان له‌ یارمه‌تی‌ه‌کانی "یاردیده‌ده‌ری نوسه‌ر" وه‌رده‌گرت له‌ هه‌نگ ده‌چوون. ده‌هاتن و له‌ باخچه‌ی جالجالۆکه‌که‌دا گولای گوله‌کانیان ده‌مژێ، ئه‌وان به‌و شیوه‌یه‌ ماده‌ی سه‌ره‌تاییان په‌یداده‌کرد، به‌لام زۆرینه‌یان ئه‌رکیکی سه‌ختیان له‌سه‌ر شان بوو و کاریان له‌سه‌ر ماده‌ کۆکراوه‌که ده‌کرد و گه‌شه‌یان پێده‌دا. گولای گولی باخچه‌که‌یان هه‌زمه‌کرد و ده‌یانکرده‌ هه‌نگوینیکی تایبته‌ به‌ خۆیان.

تا‌کوته‌رای ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که مشت‌ه‌ریم بوون پێیان ناخۆش‌بوو هینده به‌هیننه‌ به‌رچاویان که من په‌نگه‌ له‌و بازنه‌یه‌دا بخولیمه‌وه و یارمه‌تی نوسه‌رانی تری‌ده‌م، ئامۆزگاری باشی نوسینیان بکه‌م. به‌لای منه‌وه ئه‌و که‌سانه‌ دوره‌په‌ریز‌بوون له‌ هه‌موو چیژیک. من نوسه‌ری وام بینیه‌ که گه‌له‌یی له‌وه‌ کردوه‌ که هاوه‌لیکی سروشی له‌وه‌وه بو‌ هاتوه‌ که بتلیک شه‌رابی خواردۆته‌وه، یان شتیکی کیشاوه، یان ته‌نانه‌ت سه‌فه‌ری ده‌ره‌وه‌ی ولاتی کردوه‌وه. خراپترین شتیش، هه‌روه‌ک زۆربه‌ی نوسه‌ره‌کان ده‌زانن، ئه‌و کاته‌ پوده‌دات که نوسه‌ریک بچیت خولیکی نوسین بخوینیت. زۆرینه‌ی نوسه‌ره‌کان شانازی به‌وه‌وه‌ ناکه‌ن که جگه له‌ خۆیان سروشیان له‌هیچ شتیکی تروه‌وه بو‌ هاتبیت.

نیتشه دهلپت ئەو کەسەى کە لەپادەبەدەر کەلتورى خواردووە لە ماریک دەچپت کە کەرویشکى کۆى خواردبپت و بۆ پشو لەبەر خۆردا پالکەوتبپت، ناتوانپت بچولپتەو.

ئىستاکە سەردەمى دپره شيعرى کورت و پپله حیکمەت بەسەرچووە. لەژپر بەندەرگەى "بپرگن"دا پارچە تەختەپەکى کۆنپان دۆزپووتەو کە لەسەرى نوسراو؛ «ئەو کاتەى کە من لە "ستاقانگە"دابووم، "ئینگەبپۆرگ" خۆشى دەوېستم». بپگومان کاتى خۆى ئەو تارپادەپەک کارپگەرى لە نوسەرکە کردوو، رەنگە پاش 800_900 سالپکى دواترپش هپشتام هەر کارپگەرى لە خوپنەربکات. ئەگەر ئەو نوسەر کەمدوو ئەمپۆکە بژپاباپ، ئەوا ئەو نوسپنەى دەکردە رۆمانپکى 400 لاپەرەپى بپهوودە و دەپسوو بە پادوهرى سەردەمدا، رۆمانپکى بپنرخ و قۆرى دەربارەى پپکگەپشتنى لەگەل "ئینگەبپۆرگ"ى خۆشەوېستپدا دەهۆنپەو. پان دەپکردە ئاوازپکى دلگپرى "پۆپ" و مپشکى سەرى خەلکانى هاوچەرخی بپدەبرد. پارادۆکسالکە لپرەدایە؛ ئەگەر لەو 800 سالەى بپشودا هپندەى 1970 کان رۆمان بنوسراپە، ئەوا ئەو کاتە هپچ کەسپکمان نەماندەتوانى ئەو شپوهرى دابونەرپتپى چرى نوسپنە بگەرپنپنەو بۆ شتپکى سادە، بەلکو چپژمان لە چپروکى "ئینگەبپۆرگ" دەبپنپ؛ ئەو کاتەى کە من لە "ستاقانگە"دابووم، "ئینگەبپۆرگ" خۆشى دەوېستم. راستە ئەو چپروکى خۆشەوېستپە پپلەجۆش و خرۆشە تا ئەو پەرى رادە کورتکراووتەو، بەلام لەگەل ئەووشدا پپرە لە ماناى شاراو. جگەلەووش خوپنەر بوارى هەپە کە شتپک بخەملپنپت و بابەتپکى کەوتوتە بەردەست کە دەتوانپت بەخەپالپى خۆى شتى زپاترى لەسەر بھۆنپتەو. بەلام خۆ ناتوانپن

تاپەتە بە پنگەى پەرپووک

شتپکى زپاتر لەسەر رۆمانپکى 400 لاپەرەپى بھۆنپنەو و درپژەى پپدەپن.

نوسپنى کتپب هەر زۆر ئاسان بووبوو، بەدلنپاپپشەو لەگەل هاتنى کۆمپپوتەردا ئەو کارە سەختترپک نەبوو. ئەو نوسەرانەى کە وەک جارى جاران کتپپپان دەنوسى، مەبەستم لەو کەسانەپە کە بەدەست پان بە ئامپرى چاپ شتپان دەنوسى، لەو برپاوپەدابوون ئەو کتپپانەى کە بە کۆمپپوتەر دەنوسران جۆرە ئەدەبپکى خراپپن، چونکە خودى پپۆسەى نوسپنەکە ئاسانترپک بوو. نەفرپنى ئەو نوسپنە لەوهدابوو کە پپپان دەوت "نوسپنى ئەلەکترونى". نەفرپنپکى ترى هاوشپو کاتى خۆى لەسەردەمى رپنپسانسدا سەرىهەلدا، ئەو کاتە خەلکانپکى زۆر دەپانوت هونەرى چاپکردنى کتپب هەرپشە لە کەلتورى نوسپن دەکات. ئەو سەردەمەش چەندەها و چەندەهاى خەلکى کتپبى چاپکراوپان دەخوپندەو، ئەو شتپک نەبوو کە نکۆلى لپپکرىت. بەلام تا ماوہپەکى زۆرپش کتپبى چاپکراوپان وەک کتپبپکى راستەقپنە نەدەبپنى، بەلکو تەنھا وەک "جپگرىک"بەدپلپک"تەماشادەکرا.

بپگومان نوسەرانپکى زۆرپش هەبوون کە نەپاندەتوانى بە هپچ شپوہپەک ئەو مادانە بکاربھپنن کە من پپم دەفرۆشتن. ئەووش کارپگەرپەکى خراپى لەسەر ئپشەکەم بەجپدەهپشت. بەلام خۆ دەبوایە خەتاکە بخەنە ملى کەسپکەو، ئپدى وەک کەسپکى نادپار دەکرامە قوربانى. لەراستپدا لەو کاتانەدا کە بپروکەپەکى منپان بەکاردەهپنا و نەدەبوو کتپبپک، تەنھا ئەو نوسەرانەى ناوْمپد نەدەکرد کە لەووپپش هپچپان نەنوسپبوو. ناوْمپدپەکە بەشپوہپەکى

ئاشكراش له لای ئه و نوسه رانهش ده بینرا كه له وه و پيش خویان وه به بی یارمه تی من كتی بیکیان بلا و كرد بو وه.

هه لبه ته ده زگای چاپه کانی ش بریکی زوری کتی به کانی په تده کرده و له سه ره تادا من به هیچ شیوه یه ک ده سه لات و کاریگه ریم له و بواره دا نه بوو. پیره ی گه رانه وه به شیوه یه کی ئاسایی له نزیکه ی له سه دا نه وه تدا وه ستا بوو. به لام کومه لیکی زوری پرۆزه کان هر بهرله وه ی بگه نه ئه و ئاسته، نه ده بوون به هیچ و سه ریان نه ده گرت. جار جاریک تا کوته رای مشته ریه کانم داوایان ده کرد مامه له که مان هه لبه و شینینه وه. ئه وه ش نه ک ته نها مندا لانه بوو، به لکو به پیچه وانه ی مه رجه دیاریکرا وه کانی شمانه وه بوو، به لام کی شه یه کی هی نه گه وره ش نه بوو. بیگومان من زه ره مرده کرد، چونکه نه مده توانی تی بی نیه گه را وه کان به که سیکی تر بفرو شه وه، به لام هیچ چاره یه کی شم نه بوو. به دلنیا ییه وه مشته ریه کانم پاره کانیان وه رده گرت وه. ئه و کاته من باری دارایم به هیز بووو و ناچار بووم به شیوه یه کی ستراتیجیانه بیربکه مه وه، ناچار بووم گرنگیه کی زور به ناوبانگی و جی متمانه یی "یاریده ده ری نوسه ر" بده م.

هه لبه ته هر به حوکی کاره که م هه تا ئه و کاته ی مشته ریه کانم ماده یه کیان نه کرپیایه، نه مده توانی هه روا به ئاسانی باب ته یکیان بخه مه به رده ست. نه مده توانی بلیم فره موو ئه وه تی بی نیه ک و تا ده رۆژی تریش بو ت هه یه بۆم بگه رپینته وه. هر ئه وه نده ی که یه که مین لاپه ره ی بیرۆکه یه که م بۆ مشته ریه ک ده خوینده وه، ئیدی ده بوا یه بگه یشتی نیا یه ته مامه له یه ک، ده نا ناچار ده بووم بۆ هه تا هه تا یه ئه و بیرۆکه یه م له باز په که دا را کیشایه ته وه. له ویشدا دیسانه وه ده بوا یه به ئه سپایی به ده وریاندا بخولیمه وه، من چیژم له وه ده بی نی.

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

له وه و پيش به هونه ره وه پرسیارم له کچیک ده کرد گه ر بموی ستایه هی نه بزانه که ده یه ویت له گه لدا بخه ویت یان نا، وه به بی ئه وه ی راسته وخۆ بزانی ت که من مه به ستم له وه یه، به لام له گه ل ئه وه شدا به شیوه یه ک وه لامی ده دامه وه که دلنیا ی ده کردم که دواتر له هه مان ئیواره دا ده لیت "به لی"، ریشده که وت که دواتر من تا قیکردنه وه که بگویم.

هه تا ئه و کاته ی به ته واهه تی له ده ره وه ی ولاندا ده سته کار نه بووم، هیچ جو ره بیرۆکه یه که م له و بیرۆکه نه ی که چه ند سالی ک له وه و پيش دا بووم به نوسه ریکی نه رویجی، نه خسته به رده م نوسه ریکی ئه لمانی یان فره نسی. ئه وه ش له چه ند حال ته یکی زور که مدا بوو هوی که وتنه وه ی ئاگریکی بچکۆله و ناچار بووم به په له بیکوژینمه وه، به لام من ماموستا بووم له کوژانده وه ی ئاگر دا. ئاگر کوژانده وه وه ک دلنه وایی دانه وه وایه.

*

خالیکی گرنگی وه رچه رخانه ی کاره که م له و کاته دا رویدا که له سه ره تای 1980 کاندایه وه تیگه یشتم که من چیتر پیویست ناکات ته نها به هی نه رازی بيم که یه ک که ره ت هه قی بیرۆکه یه ک وه ربرگرم که له پروانگه یه کی تیوری وه رپی تی ده چوو بی ته کتی بیکی به ناوبانگ و زوری لی بفرو شری ت. داوام له نوسه ره که ده کرد که پیره یه کی دا هاتی دا هاتووی کتی به که م پییدات، بۆ نمونه له پاش ئه وه ی که 5 هه زار یان 10 هه زار دانه یه کی لی ده فرو شرا. من ئاستیکی له سه دا "ده" وه بۆ له سه دا "سی" دا هاتی نوسه ره که م دا واده کرد، هه لبه ته دیاری کردنی

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

به‌رگه‌ز نیوه "فلامیش" یبوو³⁶ و هه‌تا ئه‌و کاته ژيانکی سخته‌ی به‌سهربردبوو. نوسینه‌کانیشی نه‌گه‌یشتبوونه ئه‌وه‌ی بېته کاسبیه‌کی باش، به‌تابه‌تیش به‌هوی ئه‌وه‌وبوو که له‌ته‌مه‌نکی گه‌نجا منداڵکی که‌مه‌ندامیان بووبوو، کورکه‌یان نه‌خو‌شیه‌کی بچکوله‌ی میشکی هه‌بوو. بېگومان ئه‌وه‌ش فشاریکی خراپی خستبووه سهر ژيانی هاوسه‌ریتی له‌گه‌ل "وینشه‌دا"، وینشه‌ش خه‌ریکبوو له‌گه‌ل نوسه‌ریکی ترده‌ده‌ستی تیکه‌لده‌کرد. "وینشه" و "رۆبیرت" هیشتام ههر پیکه‌وه ده‌ژیان، به‌لام به‌هوی کورکه‌مه‌ندامه‌که‌یانوه شیوه ژیانکیان به‌سهرده‌برد که ههر له‌ئامیری شیده‌رخستنی سهرده‌می زه‌مانی زوو ده‌چوو³⁷؛ له‌و کاتانه‌دا که پیاوه‌که له‌ماله‌وه ده‌بوو، ژنه‌که ده‌چوووه ده‌روه و له‌و کاتانه‌شدا که ژنه‌که له‌ماله‌وه ده‌بوو، پیاوه‌که ده‌رده‌په‌پیه‌ ده‌روه. من نه‌مه‌زانی که "رۆبیرت" خوی به‌ئاگایه له‌وه‌ی که "وینشه" په‌یوه‌ندیه‌کی له‌گه‌ل "یوهانس" دا هه‌یه‌یان نا، به‌لام من خۆم ئاگام له‌و په‌یوه‌ندیه‌یان بوو. شته‌کانی ئه‌و بازنه‌یه به‌پونی ده‌بینران.

"رۆبیرت" یه‌کیکبوو له‌و گروپه‌ نوسه‌رانیه‌ی که به‌شیوه‌یه‌کی یه‌کجار گه‌وره‌ چاوه‌پروانی من بوون که به‌پررسیاری هه‌موو لایه‌نه‌کانی ژیانیان هه‌لبگرم. هه‌روه‌ها سهر به‌و گروپه‌ش بوو که وینه‌ی خو‌یانیان تیکه‌لی نوسینه‌کانیان ده‌کرد. چهند مانگیگ له‌وه‌وبه‌ر پیکه‌وه له‌"گازینو" دا دانیشتبووین، نزیکه‌ی هه‌موو ئه‌و ئیواره‌یه به‌په‌ستیه‌وه

ئه‌و پێژه‌یه که‌وتبووه سهرئه‌وه‌ی بیرۆکه‌که‌م تا چ پاده‌یه‌ک ورده‌کاری تیدا‌بووه و تا چ پاده‌یه‌کیش پێیتیده‌چوو له‌پێگه‌ی ده‌رخستنی لایه‌نه‌ خه‌فه‌بووه‌کانی تیبینه‌که‌مه‌وه نوسه‌ره‌که بتوانیت بیکات به‌کتیبیک که زۆری لیفرۆشریت. ئه‌و خالی وه‌رچه‌رخانه‌ پالکی یه‌کجار گه‌وره‌ی به‌باری ئابوری‌مه‌وه نا و دواتریش نه‌خته‌ نه‌خته به‌هۆیه‌وه بووم به‌پیاویکی زۆر ده‌وله‌مه‌ند. به‌لام له‌دواتریدا بۆمه‌ره‌که‌وت که پهرله‌مه‌ترسیش بوو.

ئه‌و کاتانه‌ی که مامه‌له‌م له‌سهر پێژه‌یه‌کی داها‌تی نوسه‌ریک ده‌کرد، هه‌میشه "دیکتافۆن" یکم له‌گیرفانی چاکه‌ته‌که‌مدا داده‌نا. هه‌ستمده‌کرد به‌و شیوه‌یه دلنه‌وا‌ییه‌کی زیاترم به‌مشته‌ریه‌کان ده‌به‌خشی. بېگومان پیکه‌وتن نامه‌یه‌کی ده‌مگویی هه‌روه‌ک په‌یمان نامه‌یه‌کی نوسراو سه‌نگ و کاریگه‌ری خوی هه‌بوو. به‌لام کیشه‌که له‌وه‌دابوو که پیکه‌وتنکی ده‌مگویی کتومت که‌وتبووه سهر یادوه‌ریه‌کی باشی هه‌ردوو لا. ئا له‌و کاتانه‌دا "دیکتافۆن" ئامیریکی هه‌تا بلیت پێویستبوو و له‌یه‌ک حاله‌تی دیاریکراویشدا ناچاربووم ناوی ببه‌م. به‌ده‌رله‌وه‌ش چهند جاریک ناچاربووم به‌مشته‌ریه‌کان بلیم که من چهن‌دین ساله ئامیریکی تۆمارکردنی ده‌نگم به‌ته‌له‌فونه‌که‌مه‌وه به‌ستوو، ته‌نها بۆ ئه‌وه‌ی قه‌ناعه‌تیان پیکه‌م که پارهم له‌لایان ماوه‌ته‌وه و ده‌بیت بمده‌نه‌وه. من که‌سێک بووم که به‌شیوه‌یه‌کی ریک و پیک کاره‌کانم پیکده‌خست، په‌نگه‌ هه‌ندی که‌س وامببینیت که من شتی بچکوله‌گه‌وره‌به‌کم.

که‌ره‌تیکیان یه‌کێک له‌و نوسه‌ره نائومی‌دانه یا ناوی بنیین "رۆبیرت" - هات بۆ ماله‌وه بۆلام. ده‌سال له‌خۆم گه‌وره‌تربوو،

³⁶ به‌شی 'فلامیش' به‌لجیکا و.

³⁷ ئامیریکی زۆر هه‌ستیاربووه و ههر ئه‌وه‌نده‌ی که‌میک شی هه‌وا

بگۆرایه یه‌کسه‌ر نیشانی ده‌دا و.

باسی پهبهندی خوئی و "وینشه" ی بۆ کردم و دهیوت "پهبهندی که مان هه میسه پهبه پهبی سهرکه وتن و نشوستی نوسینه کانم بهرز و نرم بۆته وه". ئەو کاتانهی که بهختی یارده بوو و کتیبیکی سهرکه وتنی به دهست دهینا، له ناو جیگهی خهویشدا بهختی هه لده سایه وه و هه رئه وه ندهش که ره خه نیه کی خراپیان لیگرتایه، ئیدی یه کسه سزاده درا و ده بوايه وهک پیاویکی سه لت له ژوری نوسنه که یاندا بخه وتایه. منیش وتم «ئه وه به هیچ شیوه یه ک کیشهی تو نیه، به لکو ئه وه کیشهی "وینشه" یه».

من به هیچ جوړیک پیم خو شنه بوو که هه ر له خو یه وه به بی ئه وه ی پيشوه خت پیمبلیت خوئی کرد به ماله که مدا، له وه و پيشیش ئه وه م پیرا که یانده بوو. من به رله وه ی ریگه م به که سیک بدایه که بیته ئه م دیو ده رگای ماله که مه وه، پیمخو شبوو هه موو نوسین و مه له فه کانم کو بکه مه وه و وه لایان بنیم ریده که وت که له راده به ده ر نوسین و تیبینیم به ماله که دا بلا و بوو بیته وه. به لام هه ر له ناو دالانه که وه زو ر تو ره ده هاته به رچاوم، له به رئه وه ریگه م پيدا بیته ژوره وه. به رله وه ی برۆینه ژوری دانیشتنه که، پرسیاریکم لیکرد و وتم؛

«چی قه و ماوه رو بیری؟ دیسانه وه چه قیویت؟»

راسته وخو چوو ناو بابته که وه و وتی؛ «گومان له وه ده که م که تو جگه له من یارمه تی خه لکانی تریش به دیت»

هیچ به پیویستم نه زانی که نکۆلی لیبکه م، له به رئه وه وتم؛ «باشه ... ره نگه خه لکانیکی زو ری تریش سود له یارمه تی هه کانی من وه ر بگرن ... ئی، جا ئه وه چ پهبه ندیه کی به تو وه هه یه؟ تو خۆت ئه و شتانه ت به دلنیه که له منت وه رگرتوون؟»

تایبه ته به پنگهی په رتووک

له ویدا ئه و چیرۆک و به راورد کار یانه ی مه سیحم بیر که وته وه که ده رباره ی کریکاره کانی سه ر ره زی تریکه وتونی. رو بیری یه کیک بوو له و که سانه ی که له سه ره تادا ده ستی یارمه تیم بۆ راکیشا و په یمانیکی رو ن و ره وانمان له نیواندا بوو. پیویستی نه ده کرد بیر له وه بکاته وه که من چ جو ره په یمانیکی ترم له گه ل کریکاره کانی تری ره زی تریکه دا به ستو وه.

له سه ر کورسیه کی نایاب دامنی شانده و دوو بیرهم هی نا، ئینجا چوومه لای ئامیری مؤسیفا لیده ره وه که وه و وتم؛ «شو پان" یان "برامس"؟» وه لامی نه دامه وه. یه ک دوو که ره ت هه ناسه ی قولی هه لکیشا و وتی؛ «تو خۆت وتت که ته نها یارمه تی من ده ده ییت؟»

وامده ر خست که رای خو م گو رپی بی ت؛ «به راستی وام وت؟» شانه کانی هه لده له ر زین. دوو شانی پانی پیوه بوو. به شیوه یه کی زو ر قول به چرپه چرپ وتی؛ «پیته ر، من وامده زانی ته نها من و تو بووین و ته واو»

له ویدا وتم؛ «ده گو ی بگه ... تو ده چی ته وه سه ر قسه یه ک که من نزیکه ی 12 سالی ک له مه و به ر وتوومه. ئه و کاته هه موو شتی ک جیا واز بوو، من نکۆلی له وه ناکه م»

دیسانه وه وتیه وه؛ «به لام من وامده زانی ته نها من و تو بووین و ته واو».

زو ر هه زم له په ستی و رو وه مو نه که ی نه ده کرد. تازه دره نگ بوو گله یی له وه بکات که خه لکانیکی تریش له و یاریه هه ره میه نایابه دا به شدارن، به تاییه تیش له کاتی کدا که خو شی بۆ ماوه ی چه نده ها سا ل ئالوده ی دیاریه به خشنده کانی "جال جالۆ که" که بوو. به لام هه ستی کردنی پیاوه تی له جیهاندا باوی نه ماوه. هه رئه وه نده ی که

www.pertwk.com

پروڤيسور "هايجينس" كچيكي گولڤروشي ئاسايي دههينا و فيري زمانىكى پاراويده كرد، يه كسهر داواي ليده كرد كه ببيته ئافره تي ههره گرنگي ژيانى.

ئوچا وتم؛ «باشه پيتخوشده بوو ئه گهر بتزانيبايه كه من يارمه تي نيوه ي هه موو نوسهران ددهم و بابه تيان ددهمى كه له سهرى بنوسن؟ ئه و كاته حه زنده كرد پيكه وه ئيشمان بكردايه؟»

سهرىكى پاوه شاند و وتى؛ «به هيچ جوړيک» ئيدى له ويڊا ئامازهم بو شتيك كرد و وتم؛ «به لام وه سفكردى ره خنه گره كانت به دل بوو كه له سهر دوا هه مين رومان نوسيبويان. و ايزانم "وينشه" ش ئه وه ي پيخوشبوو. تو بيو كه يه كي هه شت لاپه ريه يت له من وهرگرت، زور به هه رزانيش پيم فروشتيت. به راست، منيش له گهل ئه و ره خنه گره دا ته بام كه نوسيبووي هه نديك جار زمانىكى تيكل و پيكل به كارد هه نييت. ده بوايه ده ستنوسه كه ت به نيانه بو م تا بمخوينا يه ته وه. خو ت ده زانيت من پاره يه كي هينده زور داوانا كه م له برى خويندنه وه ي ده سنوسيك»

توزيك هاته وه سه رخوي و وتى؛ «حه ز ده كه م بزانم يارمه تي چ كه سيكي تريش ده ده يت؟»

په نجه يه كه م خسته سهر دهم؛ «تو شيت بوويت كابرا؟» به چاويكي پرله برى ساويلكانه وه ته ماشايه كي كردم. و ايزانم هيشنام ههر پيوا بوو كه نه ينيه كي زور تاييه تيمان له نيواندا بيت. ئوچا وتم؛ «باشه تو پيت خوشده بيت ئه گهر باسى تو بو "بیرت" و "يوهانس" بدرکينم؟»

«يارمه تي "يوهانس" ده ده يت؟»

تاييه ته به پيگه ي پر توو ك

«ئه، تو سه يريت روڤيرت. هه ستده كه م هيلاكبيت كابرا. بلئ بزانم... ئا ئيستا كه چوني ده گوزه رييت؟» وتى؛ «هه تا بلئيت خرايم»

رهنگي تي كچو بوو. جيگاي سهرنجبوو كه له ماوه ي چهند ساليكي پيشودا تاله سپيه كانى قزي به ئاشكرا له ناو قزه ره شه كهيدا ده ركه وتن. يه كيك بوو له و كه سانه ي كه تا ته مه نيكي زور قزيكي پر به سهر يانه وه يه و له ناكاودا قزيان ده روتيتته وه.

دواتر روڤه ت پرسى؛ «له لاي هيچ كه سيك باسى منت كردووه؟» منيش راستيه كه م بو باسكرد و له وه لامدا وتم؛ «بيگومان نه. من تا ئه و په ري راده نه يني ده پاريزم. وه ستايانه هه ردوولاي مامه له كه ده بينم. به هيچ شيويه كه پيوست ناكات بير له وه بكه يته وه، به لايه ني كه مه وه هه تا ئه و كاته ي ئاوها به پيكيويكي ره فتاربكه يت، پيوست ناكات خه يالي خو ت به وه وه بگوشيت»

پاش چهند حه فته يه كه ديسان وه پهيدا بووه وه، ئه و جاره شيان ههر ريك به يي ئه وه ي له وه وپيش پيوتيتم له ده رگاي دامه وه. جارست بووم. من پيم خوشنه بوو يه كيك له نوسه ره كان ورده ده ست وهر داته ناو ژيانى تاييه تيمه وه. من ههر له و كاته وه ي كه مندالبووم و منداله چلمنه كان ده هاتن بولام بو ئه وه ي يارى كاوبو و هينديه سوره كانيان له گه لدا بكه م، زور زور رقم له ته پوهورى سهر پيپليكانه كانبوو. به شك ميانى كم هه بوايه، به شك له گهل ئافره تيكي نوسه ردا له گه رمه ي تاوتويكردى باسيكي گرنگ و خوشدا بومايه. ياخود بو نمونه به شك به قولى سهرقالي شتيكي دياريكراو بومايه. جگه له وه ش من به رله وه ي ميوانم بيت، زوربه ي جاره كان پياوه يه ك

تابه ته به پنگه ی په ټووک

که به راستی له حاله تیکی ناوومیدا خو مان ده بینینه وه، نه کاته چاوه پروانکردن و خو به ستنه وه به رودانی په رجویه کی خه یالی که حاله ته که مان باشتریک بکات، زیاتریک ئازارمان پیده به خشیت. له و کاتانه دا تاراده یه ک سستبوون حاله تیکی باشتری میشه. من به شیوه یه کی میهره بانانه قسم له گه لدا کرد و وامنیشاندا که لی تیده گم، نه وه ش شتیکیبو که وهک خزمه تیکی پیشکشی نوسره کانم ده کرد. هینده شم پیوت که هرگیز هیچ که سیک به و شتانه نازانیت که نه و لیکیریبووم. دوو په رداخی گه وره ی ویسکیم تیکرد و که وتمه باسی "وینشه" و ویستم بزانه نه و به چ شیوه یه ک ده یگوزهرینیت.

پاش دوو سال ئینجا بینیمه وه، رهنکی زهره لگه رابوو و وتی "نوسینه کانم وه ستاون". له و کاته دا، هه روه ک خوی پی و تم، زوری پیخو شبوو که رومانیک ی پولیسی بنوسی، منیش دوو بیروکه ی رومانیک ی له و جوړه م خسته به رده ستی و ریگه مییدا یه کیکیان هه لبریزیت. په فتاریکی میهره بانانه م له گه لدا کرد. روبرت زور به باشی ده یزانی که نه و بیروکه یه ی که ته نها ته ماشای ده کات و نایکری، یه کسه ر ده بیت شتیکی بینرخ. ناچاربووم له مه له فی نه و تییینیانه دا ده ریبه ینم که دامنا بوون بو فروشتن و بیخه مه ناو مه له فی نه و چیروکانه وه که دامنا بوو خوم له دانیشتنه کاندایانگیپمه وه. من نه مده توانی به ته واو ته ی ده ست له گیرانه وه ی چیروک هه لبرگم، چونکه هه میشه هه بوونی چیروکی نوئ شتیکی باشبوو و ده متوانی له ریگه یانه وه مشته ری نوئ په یداکم.

نه و بیروکه یه ی که له گه ل خویدا بردی ناوی "کوشتنی سی که س له دوا ی مه رگه وه" بوو و رهنکه تو زقالیک سروشی له گورانی "Lusy in the sky with diamonds" ی بیتلیس "وه وه رگریتیت. تییینیه کانم

مه تریه که م ده برده زوری نوستنه که. من نه وه م به لاوه سه یریوو که به بی هیچ به ره نگاریه ک رازیده بوو و به قسه ی ده کردم. دلنیا بووم له وه ی که چنه د که سیک پیکه وه قسه یان کردووه. مه زنه ی نه وه م ده کرد باسی نه وه یان کرد بیت که من چالاکیه کی راوزکاری گه وره و فره لایه نه م هه بیت. واشم داده نا که هه موو نه وانه ی پیکه وه قسه یان کردبوو، نکولیان له وه کرد بیت که ناوی خویان له ناو لیستی مشته ریبه کانی مندا بیت. من هه میشه له مه زنه کردنی شته کاندایه زیره کبووم. هه میشه ده متوانی نه و شته بخه ملینم که هاوشیوه ی چیروکی هه لبه ستراوی جیباوه رپوو.

ناله ویدا بو یه که مین جار له وه تیگه یشتم که رییتیده چیت رورتیک له رورتان که سیک ی دیاریکراو بیه ویت زهره م لیبدات. هه ستم به فشاریک ی زور ده کرد و به پیویستم زانی باسی کاسیته تو مارکراوه کانم بو روبرت بگریپمه وه. له سه رو نه وه شه وه چنده ها جار چه کم له و وه رگرتبوو و به پیی یاساکانی خوم کوپیه کی هه موویانم لای خوم پاراستبوو، نه وانه شم بو گیرپایه وه و دواتریش و تم "من پلانیکی وردی تریشم دارشتووه و نه گه ر شتیکم لیبت یه کسه ر سندوقی بانه که م ده که نه وه و هه موو شتیکی ئاشکراده بیت". من وای بوچووم نه و قسه یه م هیمنی بکاته وه. له سه رته تادا زور توره بوو و هه لچوو، زور که ته شبوو، به لایه نی که مه وه بستیک له من دریزتربوو. به ده رله وه ش له وه و پیش یه ک دوو جار له و کاتانه دا بینیبووم که نه یده توانی ده ست به سه ر خولق و مه زاجیدا بگریت. به لام هینده ی نه برد و میشکی هیوریووه و نه ویش ناچارانه خویدا به ده سته وه، من خوشحال بووم به و حاله ته. نه گه ر له راستیدا له حاله تیکی بی ئومیدا ببین، نه و هه رگیز باش نیه به و هیوا خه یالییه وه بزین که شتیکی دیاریکراو سودیکمان پیده به خشیت.

نزيكه ى 15 لاپهړه ده بوون، به لام به شيوه يه كى كورت چيرؤكه كه بهم شيوه يه ى خواره وه بوو؛

سى برا به ناوى "ويم" و "كييس" و "كلاس" له شارى "نانتويپر" ى به شى "فلاميښ" ى به لحيكا دا ده ژيان. "ويم" په له يه كى سوري گه وړه به ده موچاويه وه بوو و هر له مندا ليه وه دوو برا گه وړه كى شهريان پيډه فروشت و نازريان ددها، له سهره تاي ته مهنى بيست سالي دا چاوى به "لوسى" شوخ و شنگ ده كه ويټ و دلى دا گيرده كات، "لوسى" له پاده به دهر جوانه، به لام له گهل ته وه شدا هر دوو هفته پيش ته وه ى شوو به "ويم" بكات، "كييس" ى براى هه ليده گيرپته وه و بو خوى دهبات. په يوه ندى نيوان خيزانه كه شيان له و كاته دا هيڼده ى تر تيكده چيټ كه دايك و باوكى يه كه له دواى يه كه له ماويه كى كورتدا كوچى دواى ده كهن. دايك و باوكى وه سيټنامه يه كى ورد و پونيان نوسيبوو و به ناسكرا دياربوو كه به شه ميراتى "ويم" يان زور كه م داناوو. ده لپن به هو ى ته وه بوو كه دايك و باوكى كه وتبونه ژير كاريگه ى و فرت و فيلى دوو برا گه وړه كه وه، به تاييه تيش "كلاس" كه يارمه تى دابوون وه سيټ نامه كه يان بنوسنه وه. تهو خوى پاريزه ربوو و بو ماوه ى چنه د ساليكيش له پاش مردنى دايك و باوكى به شارى "نانتويپر" دا ده سوپاويه وه و تاراده يه كه شانازى به وه وه ده كرد كه كاتى خوى توانييو ى دايك و باوكى پير وپه ككه وته ى بكات هه لقه يه كى په نجه ى خوى.

به هه حال "ويم" پشتى به خوى به ست و توانى ببيت هه لماس فروش، له گهل تيپه ربوونى ساله كانيشدا هر زور زور ده وله مهنده بوو. گه وړه ترين خه م و په زاره ى ته وه بوو كه خيزانى دانه مه زرانده بوو. جگه

تايه ته به پنگه ى په رتوك

له "لوسى" هيج نافرته تىكى تر له ژيانى "ويم" دا نه بوو، ليره شه وه هيج كه سيكى نه بوو كه ميراتيه كى بو بمينته وه. ته نها شتيك كه دلى خوشده كرد و پوناكيه كى كزى ده خسته ژيانيه وه، له وه دابوو كه "لوسى" جار جاريك هر بو پيرلنيانى براده را يه تيه كونه كه يان سهر دانيكى ده كرد. هيدي هيديش سهاره ت به ژيانى هاوسه ى داواى ناموزنگارى ليده كرد، چونكه "كييس" ى ميردى پياويكى وا نه بوو كه كه س بتوانيت به ناسانى نان و جيگاي له گهل دا دابه شبكات.

ته گهر "ويم" ى برا بچكوله له پيش دوو برا گه وړه كه يه وه بمردايه، تهوا ناچارده بوو له بهر قسه ى خه لكى به شيكى زورى سامانه كى بو "كييس" و "كلاس" جيپه نشتايه. وا ريكه وت له ته مه نيكي گه نجدا توشى نه خوشيه كى كوشنده بوو و له وه سيټ نامه كه يدا نوسيبوو "دواهمين خوزگه م ته وه يه كه "كييس" و "كلاس" له دواى مردنم پيكه وه قاسه گه وړه كى پاره كانم بكه نه وه. ورته ورتيك له ناو شارى "نانتويپر" دا بلاووبووه و ده يانوت بايى چنده ها مليون فرانكى به لحيكى، ته لماسى سافكراو له قاسه كه يدايه.

"ويم" له بهر چاوى چنه د گه واهيكا ئيمزاي له سهر وه سيټنامه كى كرد و دوو مانگيك دواتر مرد، "كييس" و "كلاس" يش بو كردنه وه ى قاسه ى پاره كى هاتن. له گهل خوشياندا پاريزه ريكي به ناوبانگى تايه تيان له بواري نيشوكاردا هيڼابوو. له و كاته دا كه به چاويكى پر له ته ماحه وه ده رگا دلفرپنه كه يان كرده وه، زرمه ى قومبه له يه كى گه وړه به رزبووه وه و هر سيكيان ده سته جى مردن. له ناو قاسه كه شدا نه ته لماسى تيدابوو و نه پاره ى ورده و كاغه زيش. "كييس" و "كلاس" ته نها قومبه له يه كى يان به ميراتى بو مابووه وه، به لام نرخيكي يه كجار مه زنى هه بوو و له فره لاوه زيره كانه بويان دانراوو.

ئەو روداۋە سەيروسەمەرەيە لە پۇژنامەکاندا دەنگىدايەو، وەك "گوشتنى سى كەس لەدواى مەرگەو" گوزارشتى لىدەكرا و كرديان بە بابەتيكى گەورە و وەك سەرئەنجامىك چەند دانىشتنىكى دادگايى بەدواداھات. "ويم" لە وەسيت نامەكەيدا جگە لە شتەكانى ناو قاسەكەى، ھەموو شتە بەنرخەكانى تری خۆى بۆ "لوسى" ژنى "كيس" بەجیھىشتبوو. بەلام ئايا دادگا دلىايە لەوھى كە "لوسى" دەستیكى نھینى لەو پلانەدا نەبوو؟ ھىچ كەسك گومانى لەوھدا نەبوو كە لە ماوھى چەند سالى رابوردودا سەردانى دوكانەكەى كردبوو و لە ماوھى سالى رابوردشدا زياتريك چووبوھ لای، ئەو خۆشى نكۆلى لەوھ نەدەكرد. رەنگە ئەویش توانىيەتى قاسەكە بكاتەو. بەدەر لەوانەش دادگا ھىندەى بۆ پونبووھە كە "لوسى" لەماوھى پيشودا پاريزەريكى گرتووە و ويستويەتى لە "كيس"ى مێردى جودا بېتەو، چونكە بەبرواى ئەو زيانىكى ھاوسەرى وشك و سارد و وەجاخ كۆپرى لەگەدا بەسەربردووە.

دواتر پاريزەريك دادەنن بۆ ئەوھى پاريزگارى بەرژەوھەندىەكانى ئەلماس فرۆشە مردووھە بكات. چونكە كۆ دەليت لەپاش مردنى "ويم"ەو، "لوسى" خۆى قومبەلەكەى لەناو قاسەكەدا دانەناو؟ بەراست، ئەى ئەلماسەكان كوان؟ ئايا پيش ئەوھى ھەموو شتيك لە دادگادا رونبېتەو، جىگەى گومان نىە كە ئەو ئەلماس فرۆشە دەولەمەندە وەك بكۆزى سى كەس لە قەلەم بدریت؟

ھەرگيز "لوسى" تاوانبار نەكرا، بەلام بەھۆى شىوازی بەلگەكانەوھ دادگا برپاريدا بە ھىچ شىوھەك "ويم"ى كۆچكردوو وەك بكۆزىك باسنەكریت. يان ھەرەك دادوھرەكە خۆى وتى؛ «ھەموو تاوانبارىك بىگوناخە لەبەرچاوى دادگادا ھەتاوھكو ئەو كاتەى پىچەوانەكەى

تایبەتە بە پنگەى پەرتووك

دەسەلمىنریت، دواتریش كە كۆتايى بە دادگا كە ھىنا وتى؛ «لەدواى مردوو سەلاوات خۆشە».

دواتریش "لوسى" برپارەدات شارى "ئانتويرپ" بەجیھىت، ھەلبەتە بەھۆى ئەو ھەموو دادگاكارى و باسى ناو پۇژنامە و لەدەستدانى مێرد و شوبراكەيەوھ ئەو برپارە دەدات. چەند پۇژىكى كەم بەرلەوھى تەمەنى بېتە 30 سال، سواری فرۆكەيەك دەبیت و بەرەو شارى "بىونۆس ئايرس" دەرواى بۆ ئەوھى لەلای كچە مامىكى بمىنیتەو. لەپۇژى لەدايك بوونەكەشيدا پياويكى جلوبەرگ جوان لەدەرگاكيان دەدات. خۆى پىدەناسىنیت و دەليت «من نوینەرى كۆمپانىايەكى گەورەى دەلالیم و بەپىوھەرەكەم داواى لىكردووم كە ئەم جانتا بچكۆلەيە رىك لەم پۇژەدا بگەيەنمە دەستى "لوسى" قان دا ھايدن». "لوسى" ئیمزای وەرگرتنى جانتاكەى بۆ دەكات و لەپاش پوشتنى پىاوەكەو جانتاكە دەكاتەو. پەرە لە ئەلماسى سافكراو. لەگەل ئەلماسەكاندا پارچە كاغەزىكى بچكۆلەشى تىدايە كە بەدەست لەسەر نوسراو؛ «"لوسى" گيان، پىرۆزبايى پۇژى لەدايكبوونى سى سالت لىدەكەم. تۆ لەبرى ھەردووكمەن بژى. "ويم"ى خۆشەويست».

*

نەختە نەختە خەرىك بوو شىوازی تەوھەكەم دەگۆرا. لەو كاتە بەدواوھ جۆرە تاللىك لەنىوان مشتەريەكانىشدا دەبىنرا. بەو شىوھەش تەوھەكەم ھىدى ھىدى زياتر و زۆتر چرپووەو، زياتر و زۆتر مایەى

تایبته به پنگه‌ی په‌رتووک

سپه‌مین گروپ ئه‌و که‌سانه‌بوون که‌پاره‌یان لایو و هه‌میشه به‌ئاسانی نه‌یانده‌دامه‌وه. که‌په‌تیکیان مشت‌ه‌ریه‌ک له‌ مشت‌ه‌ریه‌کانم پاره‌یه‌کی زوری لایو. نه‌ من و نه‌ مشت‌ه‌ریه‌که‌ش ده‌مانویست هی‌نده به‌ر گوپی خه‌لکی بکه‌ویت که‌ باشت‌رین پۆمانی ساله‌که‌ له‌سه‌ر کۆمه‌لێک تی‌بینی ورد هه‌لچنراوه‌ که‌ هی‌ نوسه‌ره‌که‌ نین. هی‌چ یه‌کی‌کمان پیمان‌خۆشنه‌بوو که‌ له‌ناچاریدا وامل‌یه‌ات باسی کاسیته‌ تۆمارکراوه‌کانی بۆ بکه‌م، به‌لام به‌راستی جار‌جاریک هی‌چ چاره‌یه‌کی ترم نه‌بوو. ئه‌و مینۆده‌ زور کاری‌گه‌ربوو. "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" له‌بنه‌په‌ته‌وه‌ په‌رشوبلا‌وبوو، هه‌ر له‌به‌ره‌وه‌ش زور گرنگ‌بوو که‌ به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ په‌یوه‌ندیه‌کی ریکوپ‌یک‌ی له‌گه‌ل مشت‌ه‌ریه‌کانیدا هه‌بیت.

دوا‌هه‌مین گروپ‌یش هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ بوون که‌ سود‌یک‌ی مه‌زنیان له‌ "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" وه‌هرگرت‌بوو، هه‌م وه‌کو لایه‌نی ئه‌ده‌ب و هه‌م وه‌کو لایه‌نی پاره‌ش، به‌لام که‌ زانیان چه‌نده‌ها نی‌چیری تری‌ش به‌تۆپه‌که‌وه‌ بوون، ئیدی هه‌ستی‌انده‌کرد پی‌یان خستۆته‌ شتی‌که‌وه‌ که‌ ده‌سه‌لاتیان به‌سه‌ریدا ناشکی‌ت. ئه‌و نوسه‌رانه‌ی که‌ زیات‌ریک سودیان له‌ یارمه‌تی‌ه‌کانی من وه‌هرگرت‌بوو، زیات‌ریک که‌وت‌بوونه‌ ژیره‌وه‌، زیات‌ریک له‌وه‌ ده‌ترسان که‌ ئاب‌رویان بچیت. له‌لایه‌که‌وه‌ شه‌رمه‌زاربوون که‌ یارمه‌تی‌ان له‌ که‌سێک وه‌هرگرت‌وو و له‌لایه‌کی تری‌شه‌وه‌ شه‌رمه‌زاری ئه‌وه‌بوون که‌ کلاویان کرابوو هه‌ر. من به‌باشی له‌وه‌ تیده‌گه‌م، به‌لام خۆیان بوون که‌ خۆیان فریودا که‌ ئاوریشم بکرن.

دواتری‌ش هه‌رچه‌نده‌ که‌ هه‌ندی‌ک له‌ مشت‌ه‌ریه‌کانم زانیان که‌ من له‌ فره‌لایه‌نه‌وه‌ ده‌سته‌کارم، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ندی‌کیان فریویان ده‌خوارد و دا‌وای ریکه‌وتن نامه‌ی نوی‌یان لیده‌کردم. زور به‌باشی

www.pertwk.com

مه‌ترسی بوو. له‌گه‌ل تی‌په‌رپوونی کاتی‌شدا نیشانه‌ خراپه‌کانی له‌ چوار گروپی جیا‌وازه‌دا ده‌رکه‌وتن.

گروپی یه‌که‌م هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ی ده‌گرت‌وه‌ که‌ نه‌یانده‌توانی ئه‌و پرۆژانه‌ ته‌واوبه‌کن که‌ ده‌ستی‌ان پیکرد‌بوو، له‌به‌ره‌وه‌ هه‌ر زور به‌ئاسانی گله‌بیان له‌ جو‌ریه‌تی ئه‌و نوسینانه‌ده‌کرد که‌ کرپی‌ویان. من زورم له‌و که‌سانه‌ بینی که‌ بی‌روبو‌چوونی خۆیان به‌و شی‌وه‌یه‌ هه‌لده‌گه‌رانه‌وه‌. پیکه‌نینم پی‌انده‌هات. مایه‌ی پیکه‌نینه‌ ئه‌گه‌ر گله‌یی له‌ توانای ماشینی‌کی بی‌وینه‌ی وه‌ک "جا‌کو‌ار" بکه‌ین، له‌کاتی‌کدا کی‌شه‌ راسته‌قینه‌که‌ له‌ شو‌فی‌ره‌که‌دا بیت که‌ نه‌توانیت له‌پشتی سو‌کانه‌که‌یه‌وه‌ دا‌بنی‌شیت و لی‌ی بخو‌پیت. له‌و کاته‌دا گرفته‌که‌ له‌ توانای لی‌خو‌پینی شو‌فی‌ره‌که‌دا‌یه‌، نه‌ک له‌ جو‌ری‌تی ماشینه‌که‌دا.

گروپی‌کی تر هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ بوون که‌ به‌رتیلیان نه‌ده‌خوارد. ئه‌وانه‌ زیاد له‌پاده‌ ده‌مه‌می بوون، چونکه‌ خۆیان هی‌چ شتی‌کیان نه‌بوو که‌ لی‌ی بترسن. نی‌گه‌ران‌بوون. بی‌ئارام‌بوون چونکه‌ من یارمه‌تی نوسه‌رانی ترم‌ده‌دا، تا‌کو‌ته‌رایان له‌پاده‌به‌ده‌ر له‌وه‌ ده‌ترسان که‌ شتی‌کی له‌و جو‌ره‌ رویدا‌بیت. وه‌ک ماسی‌گر وابوون، به‌لام ده‌ریایه‌ک ورته‌ورتی ئیره‌وه‌ئو‌ییان له‌به‌رده‌ستا‌بوو که‌ تۆپه‌کانیانی تی‌فری‌یده‌ن. نه‌یان‌توانی ته‌نانه‌ت یه‌ک ماسی راسته‌قینه‌ش بگرن. به‌رتیل نه‌خۆره‌کانیش له‌ناو ئه‌و شی‌وه‌ تینه‌گه‌یشتنه‌دا ده‌ژیان و پی‌یان‌وابوو که‌ یارمه‌تی‌ه‌کانی من زور تایبه‌تی بن، به‌لام له‌لایه‌کی تری‌شه‌وه‌ وایلی‌کردن که‌ زیات‌ریک چا‌وبه‌که‌نه‌وه‌ و بی‌رسن؛ ئه‌ی که‌واته‌ له‌ راستیدا یارمه‌تی کی‌ ده‌دا؟ بل‌ییت یارمه‌تی ئه‌و نوسه‌ره‌ تازه‌یه‌ی دا‌بیت که‌له‌پ‌رێکدا ئازایانه‌ ده‌رکه‌وت و خه‌لاتی په‌خنه‌گره‌کانی برده‌وه‌؟

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

ورده‌کاری له پښانه نه‌لمانیه‌که‌دا جیوازبوون، ناوه‌کان گۆږدرابوون، شوینی ږوداوه‌کان گویزراوونونه‌وه بڼه‌لمانیا، به‌لام خودی چیرۆکه‌که به‌ته‌واوه‌تی وه‌ک نه‌و چیرۆکه‌بوو که من کاتی خوی هونیمه‌وه له هندی شوینی دیاریدا له‌سه‌دا سه‌د وه‌ک نه‌وه‌ی من بوو. نوسه‌ره‌که ناوی "ویلیامین ویتمان" بوو، من به‌هیچ شیوه‌یه‌که له‌وه‌وپیش ناوی نه‌و نوسه‌رم نه‌بیستبوو، به‌لام بیگومان پی‌ده‌چوو نازناویک بیت.

من له‌سه‌دا سه‌د دلنیا‌بووم که نه‌و چیرۆکه‌م ته‌نھا بڼه‌ ماریا گپ‌ابوو‌وه، وه ته‌نھا له‌به‌رته‌وه‌ش به‌هیچ که‌سی‌کم نه‌فرۆشتبوو، چونکه تا نه‌و کاته هیچ نوسه‌ریکی وام نه‌دو‌زی‌وو‌وه که به‌بروای من بتوانیت نه‌و پښانه بنوسیت. ته‌نھا دوو بو‌ار پښتیده‌چوو؛ یان ماریا به‌رپکه‌وت نه‌و چیرۆکه‌ی "لورد هامیلتن" ی بڼه‌سیک گپ‌او‌ته‌وه، بڼه‌ نمونه بڼه‌ نوسه‌ریک. یاخود قبول‌کردنی نه‌م بو‌اره‌یانم به‌لاوه سه‌خت‌تری‌ک‌وو. ماریا خوی نویویه‌تیه‌وه و به‌ نازناوی "ویلیامین ویتمان" وه‌ بلاوی کردو‌ته. چیرۆکه‌که جوان دا‌پښ‌رابوو، تاراده‌یه‌کیش نه‌نجامه‌که‌یم به‌دل‌بوو، هه‌رچه‌نده به‌لای منه‌وه به‌ته‌واوه‌تی به‌ست‌رابوو به‌ ناوچه به‌رزیاییه‌کانی سکوتله‌نداوه.

ده‌رکه‌وتنی له‌ناکاو‌ی نه‌و نیشانه‌ زیندو‌ی ماریا هه‌ژاندمی. بیرۆکه‌ی نه‌و پښانه‌ی شه‌تره‌نجی که به‌نه‌لمان‌ی ناویان نابوو "نه‌ینی یاری شه‌تره‌نج" ته‌نھا یه‌کی‌ک بوو له‌چه‌نده‌ها و چه‌نده‌ها چیرۆکی تری من که کاتی خوی هه‌روا بڼه‌ ماریام گپ‌ابوو‌وه، زو‌ریشیان بو‌وبوون به‌ پښانه و بلاویش کرابوون‌وه. بلایت چه‌ند چیرۆکی‌کی تریش له‌لایه‌ن "ویلیامین ویتمان" وه‌ بلاو‌بک‌ری‌ته‌وه؟ له‌و حاله‌ته‌دا پښتیده‌چوو "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر" بکه‌و‌یته‌ کیشمه‌و‌کیشی‌کی راسته‌قینه‌وه.

ده‌یانزانی له‌سه‌ر که‌شته‌کن که له‌ نفومبووندايه، به‌لام ئیدی به‌سه‌ختی نه‌خۆش‌که‌وتبوون و ده‌ستیان له‌خویان شو‌ری‌بوو، له‌به‌رته‌وه داوای زیاتر و زیاتر و زیاتری‌کیان ده‌کرد. هه‌روه‌ک هه‌موو جو‌ره ئالوده‌بوونی‌کی تروابوو، به‌لام له‌و‌یدا ته‌نھا نه‌وه‌نده‌بوو که کاتی پوهه‌لمانیه‌که‌یان دوا‌خستبوو. پرسیاریکم له‌یه‌کی‌کیان کرد و وتم "ناترسیت له‌وه‌ی له‌پاش مردنت په‌رده له‌سه‌ر هه‌موو نه‌ه‌ینه‌کانت هه‌لمان‌ری‌ت؟"، سه‌ری‌کی بڼه‌ پاره‌شاندم و وتی "ئې خۆ نه‌و کاته چیت‌ر من لی‌ره‌دا نیم، پو‌ش‌تووم". من وه‌ک بڼه‌سه‌رمیه‌که نه‌وه‌م ده‌بینی، به‌لام هاوکات مانایه‌کی زو‌ریشی هه‌بوو له‌لام. یه‌کی‌ک له‌سیفه‌ته‌ باوه‌کانی شارستانی پو‌ست مو‌دی‌رنی له‌وه‌دا ده‌بین‌ری‌ت که تاراده‌یه‌که به‌هیچ جو‌ریک ری‌ز له‌سه‌روه‌ری پاش مردن ناگرن. زیان شاری‌کی یاری و خۆشی و راباردنه و نه‌ندیشه‌ی قول و دو‌ربینیش له‌و کاته زیاتریک تی‌ناپه‌ری‌ت که شاری یاریه‌که داده‌خریت.

له‌لایه‌کی تریشه‌وه زو‌ر ری‌ی تی‌ده‌چوو که نه‌و مشت‌ه‌ریانه‌ رقیان لی‌م‌بیت. زو‌ر ری‌ی تی‌ده‌چیت که ئالوده‌ی هی‌روین بیت و له‌هه‌مان کاتیشدا قی‌زت له‌و که‌سه‌ بیت‌وه که بو‌ت په‌یدا ده‌کات.

من خۆم هه‌ر به‌ئارامی مامه‌وه، هه‌تا پو‌ژیکیان وتاری‌کی کورتم له‌"دار سپایگل" دا خو‌ینه‌وه که ده‌رباره‌ی پښانه‌ی سهرسوپه‌ینه‌ر بوو که له‌نه‌لمانیا ده‌رچو‌وبوو، پښانه‌که باسی یاری شه‌تره‌نجی ده‌کرد. پښانه‌که‌م په‌یدا‌کرد و تا هه‌مو‌یم نه‌خو‌ینده‌وه دامنه‌نا، به‌ته‌واوه‌تی سه‌رسام‌بووم.

پښانه‌که‌ کتومت له‌سه‌ر نه‌و چیرۆکه‌ دا‌پښ‌رابوو که من چه‌ندین سا‌ل له‌وه‌به‌ر له‌"فرۆگنه‌رسی‌ته‌ر" دا بڼه‌ ماریام گپ‌ایه‌وه، نه‌و کاته هه‌ر چه‌ند هه‌فته‌یه‌که به‌ر له‌ سک‌پ‌بوون‌ه‌که‌ی ماریابوو. کو‌مه‌لیک

www.pertwk.com

لهویدا ماریا هیئدهی نیشاندام که یادوه‌ریه‌کی زۆر به‌هیزی هه‌یه و دهستی به یاری شه‌تره‌نج کردوه.

نوسراوی سهر دیواره‌که

لهو کاته‌دابوو که به‌گور له دهره‌وه‌ی ولاندا ده‌ستبه‌کاربووم. کاتی خۆشی بوو، چونکه ته‌ونه‌که‌ی نه‌رویجم زۆر چرپووبوه‌وه. راسته خه‌لکی ولاتی ئییمه په‌رشوبلاوه، به‌لام هه‌رچی دهرباره‌ی نوسهره‌کانیه‌تی تابلاییت خه‌لکه‌کانی نزیک‌ی یه‌کن. به‌راستی کاتی ئه‌وه هاتبوو که زوو زوو سه‌فه‌ربکه‌م بو ئه‌لمانیا و ئیتالیا و فه‌ره‌نسا و ئیسپانیا و به‌ریتانیا.

له‌پیشدا ناچاربووم کاریک له دهره‌گایه‌کی چاپه‌مه‌نیدا بدۆزمه‌وه. من ده‌میکبوو ده‌مزانی که ئه‌وه قۆناغی‌کی پێویسته. هه‌ر له‌میژه‌وه چه‌نده‌ها سهرنوسهر هیئده‌یان بو دهرکه‌وتبوو که من که‌سیکی یاریده‌به‌خشم، که‌سیکم به‌خۆشبه‌ختیه‌وه ئه‌ندیشه و بیرۆکه‌ی جیاواز به‌ناو نوسهره‌کاندا په‌خشده‌که‌مه‌وه، من جیگه‌یه‌کی به‌رزم له‌لای ئه‌وان داگیرکردبوو. زۆر که‌ره‌ت هه‌ر به‌ئاشکرا داوايان لیده‌کردم که بیه‌م راویژکاری کتیبیک. شتیکی جیاواز و خۆشبوو به‌لامه‌وه، له‌لایه‌کی تریشه‌وه دلشادبووم به‌وه‌ی که چه‌ند کاغه‌زیکی په‌سمیم پێبوو و ده‌یسه‌لماند که پارهم په‌یدا کردوه، چونکه هه‌روا به‌ئاسانی نه‌مه‌توانی قه‌ناعت به‌ دائیره‌ی باج بکه‌م و بلایم به‌راستی هه‌ندیک له‌و پارانه‌ی په‌یدایانده‌که‌م باجیان له‌سه‌ره.

تابه‌ته به پنگه‌ی په‌رتووک

ئیشیکی کاتیم بۆماوه‌ی سالیک له دهره‌گایه‌کی گه‌وره‌ی چاپه‌مه‌نیدا دۆزیه‌وه، وه‌ک سهرنوسه‌ری ئه‌ده‌بیاتی وه‌رگێردراو دایانمه‌زراند. من یه‌کیک بووم له‌ نیوان چه‌نده‌ها که‌سی تردا که داوا‌ی ئه‌و کاره‌یان کردبوو، به‌لام هه‌رئه‌وه‌ندی پیمراگه‌یاندن که ئه‌و کارهم ده‌وئ، یه‌کسه‌ر منیان دامه‌زراند. ته‌نانه‌ت پێویستیشی نه‌کرد به‌نوسراوی په‌رسی داوا‌ی ئیشه‌که بکه‌م، چونکه ناوبانگیکی باشم هه‌بوو، بێگومان هه‌مووان "پیتهر"یان ده‌ناسی. من که‌سیکی پایه‌به‌رزبووم و له‌ژێره‌وه ژيان‌ی ئه‌ده‌بیم به‌پێوه‌ده‌برد.

به‌هیچ شێوه‌یه‌ک مایه‌ی سهرسوهرمان نه‌بوو که من داوا‌ی ئیشیکم له دهره‌گایه‌کی چاپه‌مه‌نیدا کرد. به‌پێچه‌وانه‌وه، ئه‌وه سه‌یربوو که زۆر له‌وه‌وپیش داوام نه‌کردبوو. ئه‌و راستیه‌ش که من جگه له شه‌هادی شه‌شی ئاماده‌یی هیچی ترم نه‌بوو هانای بو به‌رم، هیچ شتیکی له پله‌وپایه‌م که‌منه‌کرده‌وه و گرنگیان پێنه‌دا. من خۆم خۆم فی‌ر کردبوو و شه‌رمیشم له‌وه نه‌ده‌کرد که شه‌هادیه‌کی دانیشگام نه‌بوو. من ئه‌و قۆناغه‌م په‌راندبوو. خه‌لکی وا هه‌یه که زۆرتریک له‌ خودی خۆیان‌ه‌وه فی‌رده‌بن وه‌ک له‌ خه‌لکانی تره‌وه.

ئه‌و دهره‌گای چاپه‌مه‌نییه‌ش به‌خته‌وه‌ربوو که دهره‌گای بو یه‌کیکی وه‌ک من کردوه. ئیشیکی باشم بو ده‌کردن، هیچ گومانیک له‌وه‌دا نه‌بوو، به‌لام ته‌نها خۆم ده‌مزانی که من له‌پێگه‌ی ئه‌و ئیشه‌وه ده‌توانم چه‌نده‌ها په‌یوه‌ندی به‌نرخ له‌گه‌ڵ دهره‌وه‌ی ولاندا دابه‌زرینم، ده‌توانم چه‌ند ناسیاویک بدۆزمه‌وه که کاریگه‌ریه‌کی مه‌زنی هه‌بێت بو بلاقوونه‌وه‌ی "یاریده‌ده‌ری نوسهر".

بۆ ماوهى چوار سالى پهبهق لهو دهزگايهدا كارمكرد، بهلام ههر له سالى يهكهمهوه كهسايهتیه گرنهكانى ناو چاپهمنیه ههره گهورهكانى دهرهوهى ولات دهیانزانی چ كهسيك بهتهواوهتى ئاگای له ژيانى ئهدهبى ولاتهكانى ئهسكهندهنافيايه. ئهركى سهرشانی من ئهوهبوو كه ئهوه كتيبه بيانیه بدۆزمهوه كه شایانی ئهوه بوون وهربگيردرينه سهر زمانى نهرويجه. ئهوه كار ههر زور ئاسانبوو. نوينهرهكان دهیانزانی پهيوهندی به چ كهسيكهوه بکهن. له نيوان هۆلهكانى پيشانگای كتيبي فرانكفورتدا وروژميان بۆ دههينام و بهراکردن بهرهووروم دههاتن. زور خوشبوو، چيزم لهو حالته دهبینى. ئهملاولايان ماچدهکردم و كارتى ناویشانی خويان پیده بهخشم. ههموويان ئهوه راستیهیان زور باش دهزانی كه ئهگهر من كتيبيك بهباش نهزانم ئهوا شهنسيكى هينده زورى نابيت كه له ولاتانی ئهسكهندهنافيدا بلاوبكريتهوه، بهو شيويهش بوومه سهنگى مهحهکیان. جارجاريك بهرلهوهى دهزگايهكى چاپهمنى ئهلمانى يان ئيتالى كتيبيك بخاته بهردهست بازاري يابانی يان ئهمریکيهوه، دههاتن و داواى رای منیان دهکرد، منيش يهكسهر بيروپای خۆم پیرادهگهيان و پيم دهوتن چ كتيبيك بهپيى من شهنسى بلاوبوونهوهى لهو ولاتانهدا ههيه. جارى واش ههبوو ناوى نوسهريكى دياريكراوم دهدانى، يان يهك دوو وشهى باشم دهربارهى كتيبيكى دياريكراو دهوت. بهدهرلهوهش زور جار شيوه ريكهوتننامهيهكى باشيشم بۆ دهخهملاندن. بهو شيويهش ههميشه پويان تیدهکردم و داواى ئامۆزگاريان دهکرد، تهنانهت دهربارهى ئهوه شتانهش كه لهبهرپرسیارى منهوه دوربوون. ههر لهو كاتهوهى كه من سهرنوسهري ئهدهبیاتی وهربگيردراووبوم، پۆليكى گرنگم ههبوو له بلاوکردنهوهى

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

ئهدهبیاتی ئهسكهندهنافيدا بۆ دهرهوهى ولات. ههرگيزيش هيج شتيك نهدهوت ئهگهر بهتهواوهتى دلنیا نهبوومايه ليى. كاتيک كه به دهزگايهكى ئهلمانيم دهوت كه پۆمانیكى دانيمارکی يان سويدي سهركهوتنیكى نایاب له بازاري ئهلمانيدا بهدهست ديئيت، ئهوه كاته دهزگاكه سور دهی زانی كه من قسهكه بهباشى ههلسهنگاندوووه. گرنه لهو كاتانهدا كه مامهله لهگهڵ خهلكانى تردا دهكهين، شتهكان بهباشى ههلبسهنگينين. متمانه كردن شتيكه كه لهگهڵ تپيهربوونى كاتدا دروستدهبيت.

بيگومان ئهوه پاشنيوهپۆيهى لهدهرگای بهرپوهبهرى گشتى چاپهمنيهكه مدا و وتم دهمهويت دهست له كار ههلبگرم، پهشيوى و نااراميهكى زور كهوته ناو چاپهمنيهكهوه. بهلام ئيدى دهباويه لهسهر ژيانى خۆم بهردهوامبوومايه. من ههر لهسهرتای ههشتاكانهوه وهك چاوديريكهريك كارم بۆ چهندها دهزگای چاپه گهورهكانى جيهان كرد. ئيشهكهى من لهوهدابوو كه ئاگام له كتيبه نایاب و نويكانى ولاتانی ئهسكهندهنافيا و زمانى ئهلمانى بيت و ئهگهريش ناویشانيك سهرنجى رابكيشامايه و پيموابوايه گرنگيهكى تايبهتى ههيه، دهباويه بهزوترين كات زانياريم بدايه بهو دهزگايانهى كه نوينهرايهتيم دهکردن. ئهوه كار هوارى يهكجار نوپى بۆ كردمهوه، چونكه ههر زوو بووم به نوينهري چهندها دهزگای چاپى بهناوبانگى ولاتانی دهرهوه و لهوهبهدواوه زوو سهردانم دهکردن.

لهسهفهرهكاندا بهردهوام بيروكه و ئهنديشهى نوپى پۆمانم بۆ دههات. ئهوه كاتهى كه گهنجترىك بووم چيزم لهوه دهبینى لهكاتى

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

پۆمانیک بنوسریت، من ئاگام لیبوو... تەنانت بەرلەووی نوسەرەکه خۆشی بزانیته که پۆمانیکی دیاریکراو دەنوسیت، من دەمزان. ئەوێش بۆ کەسیکی چاودێریکەری وەک من هەتا بلایت نرخیکی بەرزى هەبوو. من زۆر زیرەکیووم لە جیاکردنەووی ناوێشانە گرنگەکاندا. دەلێن که من هەستی شەشەمم هەیه.

بەلای "یاریدەدەری نوسەر" وە مایەى سەربەستیه‌کی گەورەبوو که چیتەر تەنها به نوسەرە ئەسکەندنافیه‌کانەو نەبەستریته‌وه. هەندیک لە بیروکه گرنگەکانم وەرگێڕایه سەر زمانى ئینگلیزی و ئەلمانی و فەرەنسى و ئیتالی. بیگومان ئیشیکی گەورەبوو، بەلام شتیکیش نەبوو که نەکریت. من هەمیشە حەزم لەوێبوو که ئەدەب بەزمانە پەسەنکه‌ی خۆی بخوینمەو، لەراستیدا تارادەیه‌ک ئەو مەرگیکی خویندەنەووم بوو. لەبەرئەو هەر لە سەرەتای حەفتاکانەو وەک ئارەزوێه‌ک دەستکرد به فیروونی چەند زمانیکی نوێ. ئیدی "یاریدەدەری نوسەر" کۆمەلێک نوسەری زیاتری لەبەردەستدایوو و دەیتوانی بەئارەزوی خۆی یه‌کیکیان هەلبژیریت. نوسەریکی ئەمریکی یان بەپازیلی تارادەیه‌ک هەستی به مەترسی نەدەکرد که بیروکه‌یه‌ک لە کەسیکی نەرویجی بکړیت. لەو کاتە بەدواو ئیتەر به‌یه‌کجاری دەولەمەندبووم.

کاتیکی زۆری پۆزانەم به‌وێه‌و دەپۆشت که په‌یوه‌ندیه‌کی نزیک به نوینەران و نوسەران و چاپەمەنیه‌کانەو به‌یلمەو، پاش ماوێه‌کی کهمیش بووم به کەسیک که خەلکانیکی زۆر حەزیان به مەعشەرم دەکرد و پێیانخۆشبوو لەسەر میزەکه‌م دابنیشن. به‌هیچ جۆریکیش مایه‌ی شەرم نەبوو له پێشانگای کتێبه‌کانی فرانکفۆرت و لەندەن و بۆلۆگنا و پاریسدا له‌گەڵمدا دانیشن و نانیکی نیوهرۆ بخۆن،

پیاوه‌کردنی سەرشاخه‌کاندا بیریکه‌مه‌وه، یان کاتیکی که به‌قیتار به "هاردەنگیرفیدا" دەپۆشتم. لەو کاتەشدا که به‌هۆی کاره‌که‌مه‌وه دەستم به‌سەفەرکرد، ئەو حاله‌ته‌ه‌روه‌کو خۆی مایه‌وه که له‌به‌رزایی 40 هەزار "پێ" وە به‌ره‌و "نیۆرک" و "ساو پاولۆ" و "سیندنی" و "تۆکیۆ" دەفریم. زۆرجار تەنها یه‌ک دوو ده‌قه‌یه‌کم پێویستبوو بۆ ئەوێ بیروکه‌ی پۆمانیک دابڕێژم، ئی خۆ دەشبوایه بیرم له شتیک هەر بکەردایه‌ته‌وه، میشکی من به‌و شیوه‌یه‌ خولقابوو. من نەمدەتوانی هەروا دابنیشم تەماشای دالانی ناو فرۆکه‌که‌ بکەم، بیری له‌وه‌ بکەمه‌وه که ده‌سته‌ی خزمەتگوزارانی ناو فرۆکه‌که‌ چ کاتیکی قاوه‌یه‌کی ترمان بۆ ده‌هینن. من کاریکی تایبەتیم هەبوو که پێک له‌گەڵ ئەو سەفەرە دورودریژانەدا پێکده‌که‌وت، دلم به‌وه‌ش خۆشبوو که موسافیریکی خاوه‌ن ئیشی ئاسایی نەبووم، به‌تایبه‌تیش دلم به‌وه‌ خۆشبوو که پۆمان نویکی ئاسایی نەبووم. ده‌فته‌ریکی تیپینی نوسینه‌وه شویینیکی زۆر بچکۆله‌تر ده‌گریت وەک له‌ پەشنوسی پۆمانیک، یان کۆمپیوتەرێک، جگه‌له‌وه‌ش هەرزۆر که‌متر ده‌بیتە مایه‌ی سەرنجی خەلکانی تر. "هیگل" له‌ جوانناسیه‌که‌یدا ده‌لێت "هەتا هونەرێک نایابتر و پڕنه‌ندیشه‌ی قولتربیت، که‌متر و که‌متر ئەندازه‌ی فیزیایو داگیرده‌کات".

له‌وه‌به‌دواو هه‌یچ که‌سیک به‌لایه‌وه‌ سه‌یرنه‌بوو که من له‌هه‌موو فیستیفال و پێشانگای کتێبه‌کانی سەرانه‌ری جیهاندا ده‌رده‌که‌وتم، چونکه من پارهم له‌به‌رامبه‌ری ئەوێدا وەرده‌گرت که چاویم کراوه‌بیت. من ده‌بوايه ئاگام له‌و پۆمانه‌ گرنگانه‌ بوايه که هیشتام به‌ زمانه‌که‌ی خۆیان چاپنه‌کراوون. ئەو خاله‌ش که هه‌یچ که‌سیک نه‌یده‌زانی ئەوێبوو که من له‌ چەند حاله‌تیکی دیاریکراویدا به‌راستی به‌رله‌وه‌ی

به پيچه وانه وه زورجار مايه ي شانازيبوو له ته نيشتمه وه ببينرين. چهنده ها ئافره ت ده وره يان دابووم، وه به هيچ شيويه كيش لايه نيكي خراپنه بوو كه كه سايه تيه كي خوشت هه بيت؛ من چهنده ها شهوي خوشم له گهل چهنده ها به پيوه به ري ئافره تي ده زگاكاندا رابوارد. ته نها شتيك كه به ربه ره كانپي ده كردم، ئه وه كه سانه ي تربوون كه وهك من چاوديريكه ربوون. نه مده تواني هه مان كتيبي ناياب بخه مه به رده م "سيئويل" و "گاليمارد".

*

ئه وه كاته ي كه له به هاري ئه مسالدا پيم خسته ناو پيشانگاي جيهاني كتيبي مندالان و گه نجان له "بولوگنا"، خورپه يه كي سه ير به دلما هات و هه ستمكرد ئه وه دوا هه مين پيشانگاي كتيبه كه ببينم. هه ر لايه كه مين پيشنيوه رپوه هه ستمكرد كه شته كان وهك جاراني پيشوو نين. من هه ميشه ئه وه توانايه م هه بووه و ده متواني يه كسه ر هه ست به جه وي خوش و ناخوش بكه م.

هه ر يه كسه ر له پاش كردنه وه ي هو له كاني پيشانگاكه، له گهل سه رنوسه ريكي فه رنه سيدا كه وتمه قسه كه ماويه كه له وه وپيش چيروكيكي چاپكراوي ده زگاكه ي سه ركه وتنكي نايابي به ده سته پنا بوو و ئه وه چيروكه ش له سه ر يه كيكي له بירוكه كاني من دارپيژرابوو. نوسه ره كه ش كه چهنه ساليك له وه وه به ر له بارپيكي فيستيفاله ئه ده بيه كه ي "ئيدينبورگ" ببنيبووم، مه رام و مه به سته كاني مني باش به كار هينا بوو، زماني رومانه كه شي تابلپيت ناياب بوو. كاتي خو ي له به رامبه ردا پارهيه كي باشي دام، جگه له وه ش ده بوايه له سه دا

تايه ته به پنگه ي په رتووك

پينجي داها تي داها تووي كتيبه فه رنه سيه كه و وه رگيپرا نه كانيشي بو من بوايه. كتيبه كه ي چهنده ها خه لاتي بر دبووه وه و هه تا ئه و كاته بو هه وت هه شت زماني تريش وه رگيپردرابوو. منيش ده قتيكي راست و دروستي ريكه وتن نامه كه مانم له سه ر كاسينيكي ديكتافونه كه م لايوو، بي خه م له گهل كو پيه كي پار ه روه انه كردنه كه يدا له سندوقي بانكيكا دامنا بوو. به ده رله وه ش ده نگيم له سه ر كاسينيكي تر هه بوو كه به ستبووم به ته له فونه كه ي ماله وه م له ئوسلو. من هه ميشه ژماره ي ته له فوني ماله وه م ده دا به نوسه ره كان، ئه وه ئاميره ش بيده نگو بوو كه له ته له فونه كه م به ستبوو و ده نگه كانم له سه ر كاسينيكي بچكوله پي تو مار ده كرد، هه ر بوئه وه ي هيچ بواريكي تي دا نه هيلمه وه كه دواتر به هه له لي تييگه ن، له دواي قسه كانمانه وه به كورتي هه موو ئه و شتانه م ده وته وه كه له سه ري ريكه وه تبووين.

هه رزوو دلنيا بووم له وه ي كه ئه وه سه رنوسه ره فه رنه سيه ده يزاني ئه و رومانه ي كه ئه وه هه موو خه لاته ي وه رگرتبوو، به چ شيويه كه دارپيژراوه. له دلي خو مده موت "بلييت نوسه ره كه خو ي به شيويه كي ناراسته وخو پيي وتبييت؟ ئه گه ر وابووبيت، كه واته بو پيي وتوو؟ بلييت كه سيك بيت كه به هيچ شيويه كه ري زي خو ي له لا نه بيت؟" هيچ شتيك به شيويه كي راسته وخو باس نه كرا، به لام به و شيويه ي كه سه رنوسه ره كه ده ستي به ليكولي نه وه كرد له گه لدا، هينده تيگه يشتم گومان له وه شده كات كه ئه وه يارمه تيه ي من كه پيشكه شي ئه و نوسه ره دياريكراوه م كردبوو، ته نها جارم نه بووه. هه ر راسته وخو وتي "تو ئاگات له هيچ حاله تيكي تري له و بابته هه يه؟". دواتريش له و كاته دا كه وامنيشاند ا كه چيتر تا قه تي ئه و گفتوگو قوره م نيه زور به ئاساني قاوه ي ناو كوپه كارتوني هكه م هه لگرت و بيئه وه ي گو ي به و

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

به‌لام تهنه‌ها خوم دهمزانی که چهنده فره‌په‌نگم. زورم پی خوشبوو له‌گه‌ل سهرنوسه‌ره‌کاندا باسی ئه‌و کتییبه سهرکه‌وتوانه‌ی ساله‌که بکه‌م که من به‌باشم زانییوون، ههر زور راسته‌وخوش رای خوم دهرده‌بری. هه‌ستمده‌کرد ده‌بوايه به‌و شیویه بومايه و زور به‌بی به‌زه‌بیانه‌ش په‌خنه‌م له‌و پومانانه‌ی خوم ده‌گرت که به‌شیویه‌کی خراپ نوسرابوون. بۆ نمونه دموت "ئه‌و نوسه‌ره ئافره‌ته بیرۆکه‌ی سهره‌کی پومانه‌که‌ی خوی به‌خه‌سارداه و ده‌یتوانی به‌شیویه‌کی زور باستر به‌کاریه‌ینیت". دواتریش به‌ وشه‌ی خوم کرۆکی راسته‌قینه‌ی پومانه‌که‌م به‌و شیویه ده‌گی‌پایه‌وه که من بۆی ده‌چووم. ئه‌وه‌م به‌لاوه خوشبوو. من وام له‌ زوربه‌ی سهرنوسه‌ره‌کان ده‌کرد که زیاتریک بیربکه‌نه‌وه، چونکه هه‌موو سهرنوسه‌ره‌کان نه‌یانده‌توانی وه‌ک من کتومت پیلان و گلۆله‌ی شاراه‌ی ناو چیرۆکیک دیاریبکه‌ن. له‌پاده‌به‌در له‌زه‌ت و خوشیم له‌وه‌ ده‌بینی. من نه‌مه‌توانی هه‌میشه له‌پیش پيشانگا‌کاندا سهرتاپای هه‌موو کتییبه‌کان له‌سهره‌تاوه تا کوتایی بخویندمه‌وه، به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ده‌متوانی به‌شیویه‌کی گشتی ناوه‌رپۆکی هه‌موو ئه‌و کتییانه‌ به‌خه‌مه‌روو که له‌وه‌وپیش خوم ده‌ستیکم له‌ نوسینیا‌ندا هه‌بوو بوو. من زیاد له‌ پاده ئاگام له‌و شتانه‌بوو. بیگومان ده‌بوايه ههر به‌و شیوه‌ش بوايه.

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا هه‌ستمده‌کرد شتیک له‌ پيشانگا‌که‌ی "بۆلۆگنا"دا گۆراوه و وه‌ک پيشانگا‌ی کتییبه‌که‌ی فرانکفۆرت نیه که شه‌ش مانگیک له‌وه‌وبه‌ر سازکرا. وازانم له‌ماوه‌ی ئه‌و پيشنیوه‌پۆیه‌دا سه‌لامم له‌ 100 که‌سیکی ناسیاو‌کرد. ئه‌وه‌ زۆرنه‌بوو به‌لامه‌وه _له‌ماوه‌ی یه‌ک پيشنیوه‌پۆی ته‌واودا سه‌لامکردن له‌ 100 که‌س له‌شوینیکی وه‌ک

بدەم به‌ره‌و هۆلی ئه‌لمانی پۆیشتم _ قۆلی گرتم و وتی؛ «ئاگات له‌ خۆت بێت پیتەر». به‌جۆریکی میهره‌بانانه وتی، به‌لام من پیموانه‌بوو مه‌به‌ستیکی میهره‌بانانه‌ی هه‌بیت. من قسه‌که‌یم وه‌ک هه‌ره‌شه‌یه‌ک لی‌کدایه‌وه. په‌نگه‌ خه‌می ناوبانگی نوسه‌ره‌که‌ی بووبیت و له‌ویشه‌وه له‌ جیمتمانیه‌ی ده‌زگا‌که‌ی خوی بترسیت.

بۆ ماوه‌یه‌ک وه‌ستام و قسه‌م له‌گه‌ل به‌پۆیه‌به‌ری یه‌کیک له‌ ده‌زگا‌ گه‌وره‌کانی چاپه‌مه‌نیه‌کی ئه‌لمانیدا کرد. وتی ئه‌مسال چاپه‌مه‌نیه‌که‌مان ناوی کۆمه‌لیک کتییی نایابی له‌ لیسته‌که‌دایه‌. په‌رداخیک شه‌رابی ئیتالیان خوارده‌وه، ئه‌و پیاوه‌ی که قسه‌م له‌گه‌لداده‌کرد ئاگای له‌وه‌ نه‌بوو که ئاماده‌کردنی دوو کتیب له‌وانه‌ی که باسما‌کردن گه‌لی گه‌لی سا‌ له‌وه‌وبه‌ر له‌ ئۆسلۆدا ئه‌نجامدراون. به‌لام ئه‌وه هه‌چ پۆلیکی وای نه‌بوو.

به‌دریژی ئه‌و پيشنیوه‌پۆیه به‌ناو هۆله‌کانی پيشانگا‌که‌دا سوپامه‌وه. من له‌سه‌ر ئیشبووم و هه‌میشه حه‌زم له‌و جۆره پيشانگا‌یانه‌بوو، مایه‌ی خوشحالییم بوو ئاماده‌یانیم. هۆله‌کان و پاره‌وه‌کانی پيشانگا‌ گه‌وره‌کانی ئه‌وروپا وه‌ک قه‌لایه‌کی ئیمپراتۆری تایبته به‌ خوم وابوون، من به‌تایبه‌تی له‌و وه‌رزی به‌هاره‌دا پیمخۆشبوو له‌ "بۆلۆگنا"دا بم. له‌ "بۆلۆگنا"دا باستریک نانم ده‌خوارد. ئافره‌تیکی زور له‌ویدا هه‌بوون.

چیزم له‌وه‌ ده‌بینی له‌ شوینیکه‌وه بۆ شوینیکی تری پيشانگا‌که برۆم و سلا‌و له‌ هاوکارانم بکه‌م که له‌ هه‌موو سوچ و گۆشه‌یه‌کی جیهانه‌وه هاتبوون. هه‌ینده نوسه‌ری زور له‌ پيشانگا‌که‌ی "بۆلۆگنا"دا ئاماده نه‌بوون، به‌لام چهنده‌ها کتییی خوم به‌رچاوه‌وت. من به‌دریژی ئه‌و چهنده‌ سالانه‌ی پيشوو چهنده‌ها کتییی مندا‌لان و گه‌نجانم دا‌هینابوو،

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

له‌دلی خۇمدا وتم "باشه، كه‌واته وتاریك له "كۆریرئ دیلا سیرا"دا
نوسراوه و ده‌بیئت من بیخوینمه‌وه". قه‌ت ئه‌وه من نه‌بووم كه‌ ئاوها
بیئاگابم، به‌لام به‌راستی ماوه‌یه‌کی زۆربوو من نه‌چوووبوم بۆ خواروی
شاخه‌کانی ئه‌لپ. رقم له‌و جه‌و گۆرینه‌ کتوپره‌ی ناو
ئیمپراتۆریه‌ته‌که‌بوو، چهند كه‌سیک خه‌ریکی پلاندانانبوون،
له‌وه‌ده‌چوو شۆرش هه‌لبگیرسیئت، ئه‌و کاته‌ش كه‌ شۆرش به‌راستی
هه‌لبگیرسیئت، چی له‌ ئیمپراتۆر ده‌که‌ن؟

ئه‌وه‌ پۆژه ئه‌وه‌نده‌م به‌سبوو، هه‌رچه‌نده‌ وه‌ک کار هیچ شتیکم
ئه‌نجامنه‌دابوو. له‌ پێگامدا به‌ره‌و ده‌رگای چوونه‌ ده‌ره‌وه‌ی پێشانگا‌که
چاوم به‌ نوسه‌ریکی دانیمارکی که‌وت كه‌ پۆمانیکی بۆ گه‌نجان
نوسیوو و تازه‌کی به‌ زمانی ئیتالی ده‌رچوووبوو. به‌بروای من
نوسینه‌که‌ی هه‌ینده‌ جوان نه‌بوو، به‌لام به‌رپه‌ی بیرۆکه‌ی پۆمانه‌که‌ی
سه‌رنج‌پراکیش بوو. له‌سه‌ر تیپینه‌کی من هه‌لیچنبوو كه‌ کاتی خۆی
له‌ فیستیفالی ئه‌ده‌بی تۆرنه‌ودا لی کپیووم. پیموابوو هه‌ر به‌لایه‌نی
که‌مه‌وه‌ هه‌ینده‌ به‌ینم كه‌ به‌سه‌ر سه‌لامیکی براده‌رانه‌م لی‌بکات. راسته
پیتیده‌چیت له‌و پێشانگای کتیبانه‌دا یه‌کجار سه‌رت قالدیت، به‌لام
ئه‌و نوسه‌ره‌ دانیمارکیه‌ ریک له‌و کاته‌دا كه‌ بینیمی به‌ئاشکرا روی
وه‌رچه‌رخاند و سه‌یری لایه‌کی تری کرد. وا ده‌هاته‌ به‌رچاوم كه‌
سه‌رسامی ئه‌وه‌به‌یت كه‌ هه‌شتام هه‌ر له‌ژياندام. په‌نگه‌ ئه‌و حاله‌ته‌
هه‌ینده‌ سه‌یر نه‌بیئت كه‌ كه‌سیک گومان له‌وه‌ بکات كه‌ سه‌یری ناوچاوی
که‌سیکی تر بکات كه‌ وایزانی‌ت مردوو. جگه‌له‌وه‌ش شتیکی تریشم بۆ
پوونبووه‌وه‌؛ له‌وه‌ده‌چیت گه‌رفتیکی هه‌ر زۆر گه‌وره‌بیئت ئه‌گه‌ر به‌رله‌وه‌ی
براده‌ریکت بۆ هه‌تا‌هه‌تایه‌ ونیئت، تۆ چهند سه‌عاتیک یان چهند
پۆژیک له‌وه‌پیش بیینیئت. وه‌ به‌تایبه‌تیش ئه‌گه‌ر خۆت ده‌ستیکت له‌

پێشانگای کتیبیک به‌هیچ جۆریک زۆر نه‌بوو، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ بۆ
که‌سیکی وه‌ک من که‌مبوو.

ئه‌و پۆژه هه‌تا ده‌هات زیاتر و زۆتر قه‌ناعه‌تم به‌وه‌ ده‌کرد كه‌ چهند
خه‌لکیک خه‌ریکی پلاندانانبوون. بێگومان ئه‌وه‌ هه‌مووانی
نه‌ده‌گرته‌وه‌، ئه‌وه‌شم ده‌بینی، کۆکردنه‌وه‌ی هه‌موو ئه‌و که‌سانه‌ی که‌
من له‌ماوه‌ی ئه‌و هه‌موو ساڵه‌دا کارم له‌گه‌ڵدا کردبوون، شتیکی بوو كه‌
پیی تینه‌ده‌چوو، هه‌روه‌ک ئه‌وه‌وابوو به‌ته‌ویئت هه‌موو می‌روله‌ی
دارستانی که‌یه‌ک شاره‌ می‌روله‌دا کۆبکه‌یته‌وه‌. به‌لام چهند که‌سیک
خه‌ریکی پلاندانانبوون. له‌وه‌ده‌چوو کاتی خۆی بیئت، له‌وانه‌بوو کاتی
من ته‌واوبووبیئت.

نۆینه‌ریکی ئیتالی قۆلی گرتم و هه‌ر له‌خۆیه‌وه‌ به‌ی بیرکردنه‌وه‌
هاواریکرد و وتی؛ «ئی، ئه‌مسالیش هاتوویت بۆ پێشانگا‌که‌؟» هه‌تا
بلیئت پرسیاریکی سه‌یربوو، چونکه‌ له‌لایه‌که‌وه‌ خۆی منی ده‌بینی که‌
له‌ویداووم، له‌لایه‌کی تریشه‌وه‌ به‌لایه‌نی که‌مه‌وه‌ ده‌ ساڵبوو له‌سه‌ر
یه‌ک ده‌چوومه‌ ئه‌و پێشانگایه‌ی "بۆلۆگنا". که‌میک دواتر "کریستینا"م
بینی، ده‌میکبوو ئه‌ویشم ده‌ناسی. ئه‌و ئیشی بۆ یه‌کیک له‌ ده‌زگا هه‌ره‌
گه‌وره‌کانی چاپی ئیتالی ده‌کرد و جوانترین چاوی دونیای پێوه‌بوو و
خاوه‌نی سیکسیتزین ده‌نگی جیهانیش بوو له‌دوای "ماریا"وه‌. به‌لام
له‌ویدا که‌ بینیم یه‌ک به‌خۆی داچله‌کی، ده‌توت خۆیکی له‌ پۆژی
پوناکدا بینیه‌، هاواریکرد و وتی «پیته‌ر! وتاره‌که‌ی ناو "کۆریرئ دیلا
سیرا"ت خۆیندۆته‌وه‌؟» هه‌رئه‌وه‌نده‌ فیاکه‌وت بلیئت و پورتوگالیه‌ک
پێوه‌ی نوسا که‌ من که‌میک له‌وه‌وبه‌ر سه‌لامم لی‌کردبوو. که‌سیکی نوێ
بوو. ئه‌ویش هه‌روه‌ک من کاری چاودی‌ری ده‌کرد. به‌لام ئیدی له‌دوای
قه‌سه‌که‌ی کریستیناوه‌ سه‌رم گێژی ده‌خوارد.

ونبوونه کهیدا هه بیټ. من له پاده به دهر فەنتاسیایه کی پرله ژیانم هه بوو. مه زاجم خراپوو و خه ریکی نوسینه وهی بیرۆکه ی پۆمانیک بووم که دهر باره ی مردنی خۆم بوو.

ئیتز یه کسه ر به ره و دهر گای دهر وه ههنگاومنا و ته کسیه کم گرت بۆ ئوتیله کهم. له قاتی چواره می ئوتیلی "باگلیونی" دا دابه زیبووم. که گه یشتمه ژوره کهم، بتلیک ئاوم له باره بچکۆله که دا دهرهینا و هه لمچرپی، دواتر خۆمدا به سه ر جیگای خه وه پانو پۆره دوو نه فه ریکه دا و هه ر به بتله که ی ده ستمه وه خه وم لیکه وت. پاشئه وه ی له خه ویک ی قول و دورودریژ خه به رمبووه وه، بۆ ساتیک له وه ترسام میزم به جیگا کهمدا کرد بیټ.

*

پاش دوو سه عاتییک له دوکانی پیتزه ری "ماگیوری" دا دانیشتبووم و بیرهم ده خواره وه. بیئارام بووم. خه لکانی ده زگای چاپه مه نه کانی تر له ده ور به ری هه موو قاوه خانه کانی ئه و ناوه دا به رچاوده که وتن، من کهم تازۆر هه موویانم ده ناسی. هه ندیک یان وه ک براده ریک به سه ر سه لامیک یان لیکردم، به لام هه ندیک ی تریان سه لامیان نه کرد. هه ستمده کرد به چاو یک ی پرله مه غزاوه نیگیان تیده گرتم. هه ستمده کرد که سیکی ره زا گرانم.

هه ر له م شوینه دا بوو که جاران گه ر بمویستایه کچیکم بۆ ئیواره یه ک ده دۆزیه وه؛ یان کچیکم ده دۆزیه وه که له وه وپیش ده مناسی، یان به کچیکه وه ده نوسام که له ماوه ی پیتشودا پیان ناساند بووم. هه یچ دوو که سیک له پیتشانگای کتیبدا ده ستگیرانی یه کتری نه بوون، له

پیتشانگای "بۆلۆگنا" دا پیتزه ی پیاو و ئافره ت وه ک یه کبوو، به لام ته نانه ت یه ک ژن و میدیشی تیا نه بوو. من هه میشه دوو ژورم له ئوتیلی "باگلیونی" دا ده گرت. چه نده ها سه رنوسه ر و نوینه ری ده زگاکانی تر زۆر ساکارانه تر ئه و ماوه یه یان به سه رده برد.

له سه ر میزیک ی قاوه خانه که ی ته نیشتما چاوم به "گریستینا" که وت، له گه ل "لویجی" دا دانیشتبوو. "لویجی" هه ر ته نها به رپۆیه به ریک ی به توانا و لیها تووی ده زگایه کی چاپ نه بوو، به لکو کوپی "ماریۆ" به ناوبانگیش بوو. که ره تیکیان له "میلانو" بووم و رپگه یان پیدام له هۆلی "لا سکالا" له لۆچی تایبه تی "ماریۆ" دا دابنیشتم، ئه و ئیواره یه ئوپیرای سروسبه خشی "تۆراندۆت" یان نمایشکرد.

ئه و کاته ی که له قاوه خانه که ی ته نیشتما چاوم به "لویجی" که وت، یه کسه ر دایکم بیرکه وته وه. ئه گه ر دایکم بمایه ئه وا بیگومان له پاده به دهر چیرژی له وه ده بین ی که له هۆلی "لا سکالا" له لۆچی تایبه تی "ماریۆ" دا دابنیشیت. ئه و کاته وه ک شارنیک ره فتاری ده کرد. به لام من ئه و ئیواره یه به ته نها له لۆچه تایبه تی که ی "ماریۆ" دا دانیشتبووم. ئه گه ر دایکم بزیا بایه، ئه وا له وانه یه "یاریده ده ری نوسه ر" به هه یچ شیوه یه ک بوونی نه بوایه، به و شیوه یه ش ره نگه هه رگیز که سیکی وه ک "ماریۆ" م نه ناسیایه. ئه گه ر دایکم هه ر که میکی تر بزیا بایه، ئه وا هه موو شتیک جیاواز ده بوو و پییده چوو قه ت که سیکی وه ک "ماریۆ" م نه ناسیایه.

دیسانه وه پۆمانی "تهین یی یاری شه تره نج" ه که م بیرکه وته وه. چه ند سالیک به سه ر ده رچوونی ئه و کتیه دا تییه رپیوو. ئه و کاته یه کسه ر ئه و بیرۆکه یه م له مه له فی ئه و بیرۆکانه دا دهرهینا که دامنا بوون بۆ

فروشتن و تورپدا. ئاخۇ ھەنگاۋى دواترى ماریا چى بېت؟ ھەستمدەکرد ھىلاکېم.

لەسەر يەككە لە مېزەكانى تەنیشتمدا چەند كەسك بە زمانى "سلافى" قسەيان دەکرد، من لىيان تىنەدەگەيشتم، بەلام خورپەيەك بەدلما ھات و ھەستمدەکرد باسى من دەكەن. گويم لە دەنگى خەلکانى سەر مېزەكانى پشتیشمەو ھو، ديسانەو ھەویشدا ھەستمدەکرد ھەموو خەلکانى قاوہخانەكە باسى "جالجالۆكەكە" دەكەن. چىرۆكەكەى "ه. سى. ئاندەرسن"م بىرکەوتەو ھەكە دەربارەى پەرىكە و دواتر دەبېتە پېنج مريشك و كەلەشیر. بابروين! با برۆين! ھەميشە ورتەورت لە پېشانگای كتيبەكاندا ھەبوو، بەلام ئەو جارەيان دەربارەى من بوون. لەناكاودا ترسام، نەمدەزانى بو، بەلام نائارامبووم. رەنگە "ه. سى. ئاندەرسن" و نىگا پرلەمەغزاكانى خەلکانى چواردەورم تەنھا شتیک بووبیتن كە من ھەر بەخەيال مەزەندەم كەردبیت. بەلام ئەگەر لە شوينىكى ھەك پېشانگای كتيبيكدا بىت و بەردەوام مەزەندەى ئەو ھەكەيت كە خەلکانى تر دواتكەوتوون، ئەوا پيوست ناكات چىتر لەو ناوہدا بمىنیتەو ھە. بپارمدا بگەرپیمەو ھە بو ئوتیلەكە و ھەبىكى خەو بخۆم، بەلام لەپرىكدا قسەكەى "گريستينا"م بىرکەوتەو ھەكە لە پېشانگاكەدا پىي و تم. پارەى بىرەكەم لەسەر مېزەكەم دانا و بەناو مېزەكانى قاوہخانەكەدا بەرەو روى "گريستينا" و "لويجى" رويشتم. ئەوان منيان نەبينى. بەھيواشى دەستكەم بەسەر شانى "گريستينا"دا ھينا و ھەك پرسیارىك و تم؛ «كۆريرئ دىلا سىرا؟»

ھەردووكيان بەيەكەو ھەداچلەكەين. رەنگە ئەوانىش باسى منيان كەردبیت. "گريستينا" بەپەلە تەماشايەكى كاتزميرەكەى كەرد و وتى

"بەداخەو ھە من دەبیت برۆم". من ئەو ھەم بەلاو ھەسەربو، بوچى ريك لەو كاتەدا دەبوايە برۆيشتايە كە من گەيشتمە لايان؟ پېشنو ھەر زۆر بەپەلە لەگەل پورتوگاليەكەدا كەوتە قسەوباس و لەویشدا ھەروا بەناسانى جىي ھىشتم و كورسيەكەى خۆى دامى، بەدەستى خواحافىزبوونىكى كەرد و بەرەو روى كلىسەكە ھەنگاوين. لەو كاتەشدا كە بەپەلە ويستى بوى دەربچیت، بەچاوەگەل "لويجى"دا قسەى كەرد. وا دەھاتە بەرچاوم كە "لويجى" بەچاوە پىي بلیت «تۆ برۆ خەمت نەبیت، من خۆم مشورى "پیتەر" دەخۆم» تەماشايەكى "لويجى"م كەرد و لیمپرسى؛ «چ وتارىك لە "كۆريرئ دىلا سىرا"دا نوسراو ھە؟»

لەسەر كورسيەكەى پالى دايەو ھە و قوتوى سىگارە بچكۆلەكانى لە گىرفانى چاكەتەكەيدا دەرھينا. ئىدى ھىندە تىگەيشتم كەباسەكەى كاتىكى باش دەخايەنیت. پرسیارىكى لىكردم و وتى؛ «ھىچ شتیک دەربارەى "جالجالۆكە"كە بىستو ھە؟»

منیش لە وەلامدا و تم؛ «بىگومان... من ھەموو شتیک دەبىستم» «باشە» ھىندەى وت و قومىكى لە بىرەكەى دا. "لويجى" پياويكى كەمدو ھەبو. لەرادەبەدەرىش ئارامبوو. «ھىچ شتیک لە "كۆريرئ دىلا سىرا"دا دەربارەى "جالجالۆكە"كە نوسراو ھە؟»

سەرىكى بو لەقاندەم. وابزانم ھەستى بەو ھەكە كە قسەكەى دايچلەكاندەم. منیش ھەولمدا ئاسايى ھەرىگرم و بىمەو ھەرخۆم، ھەربۆيە و تم؛ «كەواتە لەوانەيە ئەو ھەكەمین جاربیت كە شتیکى لەسەر بنوسریت و بلاوبكریتەو ھە، چ شتیکى لەسەر نوسراو ھە؟»

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

دیسانه‌وه پڼکه‌نیمه‌وه. ناچارېووم واینیشانېدم که مه‌زاجیکې خوښم هه‌یه و بیتاقت نیم. به‌هر نرخیک بوايه ده‌بوايه و امده‌ربخستایه که باسه‌که‌مان باسیکی خوشه.

سه‌یریکې ئه‌ملاولای خوښم کرد و به‌چرپه‌چرپیک پی‌موت؛ «به‌لام بو؟ ئه‌و "جال‌الوکه" به‌چ شتیک تاوانبارکراوه؟»

سیگاریکې بچکوله‌ی داگیرساندبوو و ئه‌وجا به‌دورودریژی باسه‌که‌ی تاوتویکرد. به‌شیوه‌یه‌کی ئاسایی "لویجی" هیچ یه‌کیک له‌و دوانه‌ی نه‌ده‌کرد. ده‌ستی به‌قسه‌کرد و وتی؛ «مه‌زنده‌ی ئه‌وه بکه که "کارگه‌یه‌کی فه‌نتاسیا" هه‌یه. ته‌نجا یه‌ک که‌سیش ئه‌و کاره به‌رپوه‌ده‌بات، ئه‌وه‌نده‌ش وینابکه که ئه‌و که‌سه پیاویکه و به‌رده‌وام به‌نه‌ینی یه‌ک له‌دوای یه‌ک بیروکه‌ی سهره‌کی نایاب نایابی پومان و شانوگه‌ری و ئه‌و شتانه‌ی ده‌چنیت. وابیه‌ینه‌ره به‌رچاوت که ئه‌و پیاوه نه‌یه‌ویت خو‌ی هیچ کتیبیک بنوسیت. له‌وانه‌یه ئه‌و حاله‌ته هه‌م ته‌سه‌ورنه‌کریت و هه‌م پرله‌نه‌ینیش بیته به‌رچاو، به‌لام هه‌ر زور زور رپی‌تیده‌چیت. په‌نگه به‌لایه‌وه سه‌ختبیت که ناوی خو‌ی بخاته سهر نوسینه‌کانی، ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر شیعریک یان کورته رومانیکیش بیت، له‌وانه‌شه خو‌زگه‌یه‌کی به‌ده‌گمهنی هه‌بیت و بیه‌ویت نه‌ناسراوبیت. به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ناتوانیت واز له‌چنین و دارشتنی بیروکه‌ی سهره‌کی و چیروک به‌ینیت، ناتوانیت خودی ئه‌و ماتوره‌ بوه‌ستینیت. وینای ئه‌و حاله‌ته‌بکه که له‌ماوه‌ی چه‌نده‌ها سال‌دا تو‌ریکی په‌یوه‌ندی به‌رفراوانی له‌ناو جیهانی کتیبیدا دامه‌زراندوه، هه‌م له‌ولاتی خو‌شی و هه‌م له‌سهر ئاستی جیهانیشدا. به‌سه‌دان نوسهر ده‌ناسیت و زوربه‌یان جارجاریک به‌ده‌ست ئه‌و شته‌وه ده‌نالینن که ئیمه پیی ده‌لینن "گیربونی نوسین". ئینجا هی‌نده به‌ینه‌ره به‌رچاوت

www.pertwk.com

وتی؛ «من زور به‌باشی نوسه‌ری وتاره‌که ده‌ناسم. ئه‌و شت له "نیل" ئیکسپریسو"شدا ده‌نوسیت و وازانم خه‌ریکی لیکولینه‌وه‌یه‌کی دورودریژ و قولی بابته‌که‌شه»

چارستبووم و ده‌ستم به‌ملاولادا بادا و وتم؛ «ئی باشه چی نوسیوه؟» ته‌نجا "لویجی" ده‌یتوانی به‌و شیوه‌یه خه‌نده بخاته سهر لیوه‌کانی، ئینجا وتی؛ «"ستیفانو" پییوایه که "جال‌الوکه" که که‌سیکی نه‌رویجی بیت»

«ناوی هیچ که‌سیک ده‌بات؟»

سهریکې بو‌ راوه‌شاندم. من قسه‌که‌م به‌چرپه‌چرپ پی‌وت. هه‌ستم ده‌کرد چه‌نده‌ها که‌س گوئ قولاخن و گوئیان بو‌ شل کردووبین.

هه‌ر به‌چرپه‌چرپ وتم؛ «که‌واته خوا ده‌زانیت چ که‌سیکی نه‌رویجیه»، "لویجی" یش زور سهرنجی ده‌دایه ئه‌وه‌ی که من به‌چرپه‌چرپ قسه‌م ده‌کرد. ئینجا وتم؛ «"جال‌الوکه" که له‌هه‌موو شوینیکدایه، له‌هه‌موو شوینیکدایه و له‌هیچ شوینیکیشدا نیه. وازانم ناتوانم له‌م باره‌یه‌وه یارمه‌تیت به‌م "لویجی"»

پرسیاریکی کرد وتی؛ «تو‌ خو‌ت ئه‌و نیت "پیته‌ر"؟»

پڼکه‌نیم و له‌وه‌لامدا وتم؛ «سو‌پاست ده‌که‌م که هی‌نده متمانم پی‌ده‌که‌یت. به‌لام وه‌ک وتم ناتوانم یارمه‌تیت به‌م، ده‌شتوانیت ریک ئه‌و قسه‌یه‌م به‌براده‌ره‌که‌ت بگه‌یه‌نیت»

چاوه‌کانی داچه‌قاند، که‌میک دواتر به‌رپه‌رچی قسه‌که‌ی دامه‌وه و وتی؛ «وازانم شته‌کان سهره‌ونخون هه‌لده‌گپریته‌وه. "ستیفانو" براده‌رم ده‌لایت "په‌نگه تو‌ پی‌ویستیت به‌ یارمه‌تی بیت". ئه‌گه‌ر تو‌ "جال‌الوکه" که‌یت، ئه‌وا من وه‌ک ئاموزگاریه‌ک پی‌ت ده‌لیم هه‌تا زووه بو‌ی ده‌رچو»

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ئەوێش خۆبندبوو و بەلای منەو وەک دەنکە مرواریه‌کی ناو چیرۆکی هەلبەستراوی ئیتالی وابوو، بەلام بیرۆکه‌ی ئەو یه‌که‌یان هی من نه‌بوو.

«ئافهرم» ئەوێش له‌ دەمم هاته‌ دهره‌وه‌. نازانم بۆ واموت، بەلام شتیکی بیئەقلانەم وت.

وتی: «بیگومان ئەو "کارگه‌ی فەنتاسیا"یه‌ ده‌توانیت بۆ ماوه‌ی چه‌نده‌ها سال چالاکی، بەلام هی‌نده‌ش به‌ینه‌ره‌ به‌رچاوت که‌ نوسه‌ره‌کان نه‌خته‌ نه‌خته‌ ده‌په‌شوکی. تازه‌ ئه‌وانیش وه‌ک وه‌رزشه‌وانیک که‌ ماده‌ی چالاکه‌ره‌وه‌ ده‌خوات، ئالوده‌ی ئەوه‌بوون که‌ له‌دهره‌وه‌ ماده‌یان بۆ بیت، بەلام ئیستاکه‌ له‌وه‌ ده‌ترسن که‌ کۆنترۆل بیانگری. ده‌ترسن پۆزیک له‌پۆزان هی‌نده‌ دهرکه‌ویت که‌ ناته‌واون، چیر متمانه‌ به‌ "جالالۆکه‌" که‌ ناکه‌ن. له‌وانه‌یه‌ له‌ داها‌توودا هه‌موو ئەو ریز و به‌ناوبانگیه‌یان لی‌بسه‌نیه‌وه‌ که‌ به‌هۆی کتیه‌کانیانه‌وه‌ پێی گه‌شتوون. وینای ئەوه‌که‌ که‌ پۆزیک هی‌نده‌ ده‌په‌شوکی، که‌ خۆیان له‌گه‌ڵ یه‌کنردا کۆده‌بنه‌وه‌ و باسی ئەو حاله‌ته‌ ده‌که‌ن»

دیسانه‌وه‌ ته‌ماشایه‌کی ئەملاولام کرده‌وه‌، هه‌ر بۆ ئەوه‌ی بزانه‌م که‌س گوێی بۆ هه‌ل‌خستووین یان نا. بیئەقلی بوو که‌ من ئاوها به‌و شیوه‌یه‌ سه‌یری ئەملاولام ده‌کرد. به‌چرپه‌چرپ پیموت؛ «به‌لام بلایت ئەوه‌ "جالالۆکه‌" که‌ نیگه‌ران بکات؟ ئی خۆ ئەو هی‌چ شتیکی نایاسایی نه‌کردوه‌، من خۆم پیموانیه‌ هی‌چ هه‌له‌یه‌کشی کردبیت. بیگومان ریکه‌وتنه‌مه‌یه‌کی رۆن و ره‌وانی له‌گه‌ڵ هه‌موو ئەو نوسه‌رانه‌دا به‌ستوه‌ که‌ مامه‌له‌ی له‌گه‌ڵدا کردوون»

دیسانه‌وه‌ وتیه‌وه‌ «تۆ ئیتالی نیت. ره‌نگه‌ هه‌ر زۆر ساویله‌ش بیت. به‌لام ئەوه‌ش لی‌کبه‌ره‌وه‌ که‌ ئیستاکه‌ نوسه‌ره‌کان پاره‌ی

ئالیه‌دایه‌ که‌ پیموت ته‌وه‌ خه‌لکانه‌ بدۆزینه‌وه‌ که‌ ئاماده‌ی ئەوه‌بن که‌ به‌راشکاو قسه‌که‌ن و پای خۆیان بلین. مه‌زه‌نده‌ی ئەوه‌ که‌ ئەو کارگه‌ری فەنتاسیا هیدی هیدی ئەده‌بیاتی نیوه‌ته‌واو به‌ نوسه‌رانی ئانومید ده‌فرۆشیت. لیم تیده‌گه‌یت؟»

ریک ته‌ماشای ناوچاوی ده‌کردم. له‌کاتی قسه‌کانیدا بۆیه‌که‌ی بانگکرد و بتلیک شه‌رابی سپی داواکرد. پیمناخۆشبوو که‌ "لویجی" له‌و بره‌وه‌ی دابوو که‌ له‌ من زیاتریک زانیاری لابیت.

دواتر وتم: «بیگومان. وابزانم راسته‌که‌یت که‌ شتیکی له‌و بابته‌ روده‌دات. منیش هه‌مان هه‌ستم هه‌یه‌»

"لویجی" وه‌ک پرسیاریک وتی: «ئاوها؟»

منیش له‌سه‌ر قسه‌که‌م به‌رده‌وامبووم؛ «به‌لام جا قه‌یچیکه‌؟ راسته‌ ئەو دیارده‌یه‌ی که‌ باسیده‌که‌یت سه‌یریشه‌ و سه‌رنجراکیشه‌ریشه‌، به‌لام له‌و بره‌وه‌دا نیت که‌ نوسه‌ره‌کان دلیان به‌و یارمه‌تی خۆشیت که‌ له‌ ریگه‌ی کارگه‌ی فەنتاسیاوه‌ په‌یدای ده‌که‌ن؟ پیتوانیه‌ خۆینه‌رانیخ خۆشالبن به‌وه‌؟ ئەگه‌ر هه‌ر زۆر سه‌رمابیت و نه‌توانیت گر به‌رده‌یته‌ ئاگریک، ئەوا خۆ سوپاسی ئەو که‌سه‌ ده‌که‌یت که‌ له‌پریکدا به‌ ده‌به‌یه‌ک نه‌وته‌وه‌ دیت به‌رده‌مت»

پیکه‌نی و وتی: «وايه‌ وایه‌، به‌لام وابزانم تۆ هیشتام ئەم ولاته‌ به‌باشی ناناسیت»

ئەو قسه‌یه‌ی به‌لامه‌وه‌ بیمانابوو. ئی خۆ من خۆم ئەوروپییووم. له‌ویدا لیمپرسی؛ «ده‌توانیت ناوی چه‌ند ناوێشانیک بلایت؟»

ناوی پینج پۆمانی پیموت که‌ له‌ماوه‌ی دوو سالی رابوردودا له‌ ئیتالیادا ده‌رچوو بوون. چواریان هی من بوو. پینجه‌میشیان که‌ ناوێشانه‌که‌ی ریک به‌پێچه‌وانه‌ی خۆیه‌وه‌بوو و ناوی "سیتا" یان "ئاوریشم" بوو،

"جالجالۆكه"كه يان له لايه، پارهييه كي زۆري ئهويان لايه، ههر زۆر زۆر»

رقم له وهبوو كه يهكێك وهك كهسێكي ساويلكه تهماشام بكات. لهژياندا قۆرتري شت بهلامهوه ئهوانه بوو كه لهگهڵ يهكێكا دهبووم و پييوابوو كه له من زيرهكترێكه. من لهوه نهدهترسام كه وهك "جالجالۆكه"كه ئامازهم بۆ بكن، بهلام قيزم لهوه دههاتهوه كه كهسێك پيی وابيێت كه بهتهواوهتي له من دهگات.

ههر زۆر بهئاساني وتم؛ «ئهوه ههر كيشه نيه. راسته نهيتوانيوه ههموو ئهوانه پارانه وهبرگرێتهوه كه نوسهرهكان قهرزارين، بهلام لهگهڵ ئهوهشدا وهزعي باشه و هيچ گرفتێكي نيه. بهدەرلهوانهش بهلامهوه ئهوه شتيك نيه كه من و تو نيهگهراي بيين تهنا ته خوينه رهكانيش پيويست ناكات نيهگهراي بين»

رقم له وهبوو كه نه مده تواني شتيكي باشتر بدۆزمهوه و بيليم. دهتوت ده مميان پرکردوو له لم.

"لويجي" تاماشاي ناوچاي كردم و وتی؛ «پيتهر، بهبروای تو نيازي چيان ههيه؟ ههرهك بيوكه يهكي سه رهكي رۆمانيك بيري لي بكه رهوه. فهنتاسيات بهكاربهينه»

منيش وتم؛ «بيگومان نيازيان وايه بيكوژن» سهريكي بۆ لهقاند و وتی؛ «كهسێك بهكړئ دهگرن بۆ ئهوهي بيكوژي. ئهوهش لهم ولاته دا شتيكي هينده سهخت نيه»

دهميكبوو بتلي شهرا به سپيه كه يان له سه ره ميژه كه دانابوو و ههر تائه و كاته من له نيوه ي زياتريكم خواردبووهوه. ئهوجا وتم؛ «پيت وانيه "جالجالۆكه"كه ئهوانه شتانه شي ليكدابيتهوه؟»

تايه ته به پنگه ي په رتووك

"لويجي" وتی؛ «بيگومان. من زۆر دلنيام لهوه. ههر بير له ههموو ئهوانه بيوكه نايابانه بكه رهوه كه ئهوانه دايرشتون. بۆ نمونه رپيتي دهچيێت كاميرا و ميكروفوني شاراوه ي بهكارهيناييێت، ئهگه ريش بمریت ئهوانه ههموو جيهان راستيه كه يان بۆ دهرده كه ويێت و كتومت دهرانن چ رۆمانيك دهگه رپيته وه بۆ ئهوانه. ههموو تاكه رسته يهك كه ئهوانه نوسيويه تي دهخريته بهرچاوي خه لکی و بلاوده كرپيته وه، لهوانه يه بخريته سه ر ئينته رنييتيش، ئهوسا كه ش چهنده ها نوسه ر له شه رما ده بنه دلۆپيک ئاو و به ناخي عه ردا ده چن. له وه ده چيێت ههر به هوي ئه وه وه بوويێت كه توانيويه تي ئه وه ههموو ساله به رده وامبيێت، چونكه بنچينه ي چالاكيه كاني له سه ر ريزي نوسه ره كان هه لچنيوه. به راست ... له و لايه نه وه ئه نجامي باشي به ده ست هينا وه، نابيێت ئه وه مان له بير بچيێت. به راستي ئه گه ر جالجالۆكه"كه بروات بيري ده كه ين، به تايه تيش ئيمه ي به رپيوه به ر و سه رنوسه ر»

له ويدا به راستي پي كه نيم و وتم؛ «ئهر ئه وه ئيمه با سي چي ده كه ين؟ به راستي تو له و بروايه دايت خه لكانيك هه بن كه ئاماده بن كه سيك بكورن ئينجا دوایش "له شه رما به ناخي زه ويدا بچن؟» «نه، پيتهر! ناوميديت كردم. بيگومان پيويست ناكات "جالجالۆكه"كه له وانه به ترسييت كه شه رم له خويان ده كن، ئه وه هيشتام ئه وانه ي له ده ستدايه»

يه كسه ر تيگه يشتم. پيمناخوشيوو كه سيكي تر وهك شتيكي ناوميدي بمبيني. رپك له ويدا ويستم هه له كه م راست بكه مه وه و وتم؛ «تو راست ده كه يت. بيگومان "جالجالۆكه"كه ده بيێت ئاگاي له بيشه رمه كان بيێت. به ناو بانگبووني شه رميش بازاري خوي هه يه و بازاري كيشه كه تابيێت گه و ره تر و گه و ره تر ده بيێت. له كاتي گه نجيمدا

به هیچ شیوهیهک بوونی نه‌بوو، به‌لام هەر سەردەمە و شتی خۆی هەیه. تەنانەت یابانیەکانیش دەستیان لە "هەراکیری"³⁸ هەلگرتوو. بە‌لای منەو ئەو مایە شەرمەزاریە. شتیکی سوکە کە تابێت خەڵکانیکی زیاتر و زۆرتر چیژ لە شەرم دەبینن. بێشەرمی ستونییکی دیاریکراوی رۆژنامەکانیان پێدەبەخشی و هیندە تر بە‌ناوبانگیان دەگات. تۆ راست دەکەیت "لویجی"، باشی بۆ چوویت

بە‌سەرنجەو سەری بۆ لە‌قاند و وتی؛ «هەتاهەتایە نوسەراکان قەرزازیاری ئەو و رەنگە لە‌سەدا دە یان بیستی داھاتیان بۆ ئەو بروت. لە‌راستیدا ئەوانیش هیچ شتیکی نایاسایییان نە‌کردوو، ئەو شتیکی کە دە‌بێت لە‌یادت بێت. زیندانی نا‌کری لە‌بەرئەو کە بێ‌رۆکە‌ی رۆمانیان وەرگرتوو، بە‌لام لە‌گەڵ پیربوونیاندا پێ‌سکە‌تر و بە‌رچاوتە‌نگتر دە‌بن، بە‌وشیوہیەش "جال‌ج‌الۆکە" کە ناتوانێت ئەو پارانە وەر‌ب‌گرتە‌و کە کە‌وتۆتە‌ لای نوسە‌رە‌کان. یان پێ‌توایە بۆ هە‌تاهە‌تایە بێ‌ه‌وێت میراتی وەر‌ب‌گرت، پێ‌تەر؟ بە‌بروای تۆ ئەو بیری لە‌و لایە‌نە کردۆتە‌و؟»

«نە». هە‌لە‌یە‌کی گە‌ورە‌م کرد، شە‌رم دە‌کرد. لە‌یادم چوو کاریگە‌ری "بێ‌شە‌رمە‌کان" پێ‌شوہخت بە‌باشی هە‌لبە‌سە‌نگینم.

ئیدی وتم؛ «بە‌لام هیشتام هەر بواریکی تری لە‌بەر‌دە‌ستدایە. دە‌توانێت پە‌یام‌یکیان بۆ بن‌یریت و پێ‌یان راب‌گە‌یە‌نێت کە دە‌ست‌بە‌رداری ئەو پارانە دە‌بێت کە نوسە‌رە‌کان قە‌رزازیاری. بە‌و

³⁸ خۆ کوشتنێکی با‌و‌بوو لە‌ یاباندا و بە‌و مە‌بە‌ستە‌ش دە‌یان‌کرد کە شە‌رە‌ف بە‌دە‌ست ب‌هێ‌نە‌و.

تایبەتە بە پێگەی پەرتووک

شیوہیەش مە‌ترسیە‌کە‌یان دە‌ر‌پ‌وێتە‌و، هیچ مە‌ترسیە‌ک نام‌ینێت و نوسە‌رە‌کان هیچ ه‌وێە‌کی وایان نابێت کە بیکورن»

شانیکی بۆ هە‌ل‌تە‌کاندم. نازانم خە‌ندە‌یە‌ک کە‌وتە‌ سەر لیوانی یان نا؟ ئینجا وتی؛ «لە‌و دە‌ترسم تازە درە‌نگ بێت بۆ ئەو، چونکە بە‌پێی ورتە‌ورتە‌کان هەر لە‌ئێ‌ستاوە پلان‌یکیان دان‌اوە کە لولی بکەن»

لولی بکەن، لولی بکەن! یە‌ک‌سەر سە‌ردە‌می مندالیم بێ‌رکە‌وتە‌و و ئەو هە‌موو جار‌نە‌م هاتە‌و بە‌رچاو کە بە‌مندالی یە‌خە‌یان دە‌گرتم، هە‌موو ئەو جار‌نە‌م بێ‌رکە‌وتە‌و کە لیان‌دە‌دام، ئە‌و‌جارە‌م هاتە‌و‌یاد کە "راگنار" سە‌ری هە‌ل‌تە‌قاند و دواتر بە‌دوانزە تە‌قە‌ل لە‌بە‌شی فریا‌گوزاریدا بۆیان دوریمە‌و.

تە‌ماشایە‌کی پانتایی بە‌ردە‌م کلێ‌سە‌ دێ‌رینە‌کە‌م کرد و یە‌ک‌سەر پیاو یە‌ک مە‌تریە‌کە‌م بینی، ک‌ل‌ا‌و لە‌ب‌ادە‌کە‌ی لە‌سە‌رد‌ابوو و گۆ‌چ‌انە‌کە‌شی بە‌دە‌ستە‌و‌بوو. ئە‌و "ه‌ۆ‌م‌ۆ‌ن‌ک‌ۆ‌ل‌ۆ‌س"³⁹ ب‌چ‌ک‌ۆ‌لە‌یە‌ لە‌م‌سە‌رە‌و بۆ ئەو سە‌ری دوکانی پیتزە‌ریە‌کە‌ هات‌و‌چ‌ۆی دە‌کرد و گۆ‌چ‌انە‌ حە‌یزە‌رانە‌کە‌ی دە‌ک‌یشا بە‌و کە‌سانە‌دا کە دە‌ر‌پ‌و‌یش‌تنە‌ دەرە‌و، هە‌روە‌ک ئە‌و‌ی شمشیر‌یک‌ی تیز‌ی پێ‌یت، بە‌لام کە‌س هە‌ستی پێ‌نە‌دە‌کرد. لە‌د‌لی خ‌ۆ‌م‌دا وتم "بە‌راستی هە‌قە‌ تۆ‌زیک بە‌ خ‌ۆ‌یدا بێتە‌و. خە‌ری‌ک‌بوو خ‌ۆ‌ی لە‌بەر‌چاوی خ‌ۆ‌یدا دە‌بوو گ‌ال‌تە‌جار".

لە‌و‌دە‌چ‌وو "لویجی" بێ‌ه‌وێت بابە‌تە‌کە‌ ب‌گ‌ۆ‌ر‌یت، چونکە لە‌پ‌ر‌یک‌دا پرس‌ی؛ «هیچ شتی‌ک دەر‌بارە‌ی رۆ‌مان‌یک دە‌زانیت کە ناوی "ک‌ۆ‌شت‌نی س‌ی کە‌س لە‌د‌وای مەر‌گە‌و" یە‌؟»

³⁹ 'Homunculus' م‌ر‌ۆ‌ف‌یک‌ی دە‌ست‌کردە‌ کە کیمیا‌گەرە‌ دێ‌رینە‌کانی سە‌دە‌ی ناو‌ە‌راست لە‌و ب‌ر‌وایە‌دا‌بوون ب‌ی‌خ‌ۆ‌ل‌ق‌ین، و

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

ماله وه چه ند خالئكي سهره كي چيرۆكه كه م نوسيه وه و ئيدي چير بيرم ليئه كرده وه هه تاوه كو ئه و كاته ي پاش چه نده ها سال "رۆبئيرت" م بيني و خستمه به رده مي، هه لبه ته جه ويكي "فلاميئ" يم به چيرۆكه كه به خشي، چونكه داكي رۆبئيرت خه لك ي ئه وي بوو.

پرسیاریکم لیکرد و وتم؛ «ئەى باشە نوسەرە ئەلمانىيەکە ناوى چيە؟»
 «لويجى» لەو هەلامدا وتى؛ «ناوى "ويتمان"ە، "ويليامين ويتمان»
 ئەوکاتە سىگارە بچکۆلەکەى کورژاندبووه، تەماشايەکى ئەملاولاى
 پيتزەر يەکەى "ماگيۆرى" کرد و وتى؛ «لەو دەه چيپت "جالالۆکە"کە لەم
 دوايەى پيروونيدا کەمک يادەرى لاواز بووبت»

ئەو نەيدەزانی ئەو قەسەيەي چەندە ئازايریدام. من ھەمیشە زیاد لەپادە وریابووم کە ھەرگیز پۆژتیک لە پۆژان دوو چیرۆکی وەک یەک دەرئەکەون. تەنھا کەسێک کە بەشیوەیەکی تاییبەتی مایەي متمانەم بوو "ماریا"بوو، بەلام ئەو نزیکی سی سال لەمەوبەرئەو، زۆر پێش ئەو کاتەبوو کە "یاریدەدەری نوسەر" بوونی ھەبێت. 26 سالبوو ھێچ ھەوالێکی یەکتیریمان نەبیستوو، بەلام وا لەناکاودا دەنگێکی ھات. بێگومان ناچاربووم یەکسەر پەییوەندی پێوەبگرم. تازە شتەکان پویاندابوو و ھێچ دەسەلاتتیکم نەبوو. بەلام لەپڕیکدا شتیکم بەخەیاڵدا ھات کە ھەرگیز لەو ھوێش بیرم لێنەکردبوو؛ من کاتی خۆی قەت لە ماریام نەپرسی "باوکت ناوی چیە؟". لەوانەییە وەک شتێکی سەیروسەمەرە بێتە بەرگوێ، بەلام ئێ خۆ ئێمە تەنھا چەند مانگێک یەکتیریمان ناسی، وە لە ھەفتاکانیشتا شتێکی ئاسایی نەبوو کە باسی ناوی باوک بێتە پێشەوہ. لەسەر دەرگای ژورەکەي لە خانەي قوتابیانی "گرینگشۆ"دا پارچە کاشیەکی چینی ھەلواسییوو و بەپیتی سوری گەورە ناوی "ماریا"ي لەسەر نوسیویو و تەواو. ھەر ئەو کاتەش

قسەكەى داىچلەكاندم. ئەويش زۆر بە ئاشكرا ھەستىيىكردم. ئەو ھەمانە پۇلىسىيەكەى "رۇبىرت" بوو. كىتەبەكەى ئەو دوو سالىك لەمەوبەر لە ئۇسلۇدا دەرچوو.

وتم؛ «رۆمانیکی نه‌رویجی به‌و ناو‌نیشانه‌وه‌وه هه‌یه. به‌لام پیموانیه هینده به‌ئینت که لیڤه‌دا باسوخواسی له‌سه‌ربکه‌ین، "لویجی"»

تارادەيەك بەببىزاريەوہ پېكەننېك ھاتە سەر ليۋانى و وتى؛ «من ئاگام لەو كتيبە نەرويجيە ھەيە، ئەو ەش ھۆيەكە لەو ھۆيانەى كە پالمپيۋەدەنيت قسەت لەگەلدا بكەم. بەلام من مەبەستم لە پۆماننيكى ئەلمانىە كە لەم دواييەدا وەرگيژدراوۋەتە سەر زمانى ئيتالى. بەرپۆەبەرى دەزگای چاپە ئيتاليەكە وتى ھەر زۆر سەرمسوپما كە يەك دوو رۆژ لەمەوبەر بيستم كە رېك ھەمان چيروك بەرپەرى پۆماننيكى نەرويجيە و لە ھەمان ئەو سالەدا دەرچوۋە كە پۆمانە ئەلمانىەكە بلاوكرائەتەوہ. بەپيى قسەكان ھەردوو چيروكەكە ھيئەدە لەيەك نزيكن كە ھيچ بواريكى رېكەوت لەئارادا نيە»

هه‌ستمکرد هه‌ردوو پومه‌تم گه‌رمداهاتن، دیسانه‌وه ماریا ده‌رکه‌وته‌وه.
هه‌ولمدا ده‌سته له‌رزۆکه‌کانم له "لویجی" بشارمه‌وه.

زۆر بەباشی لەیادمه که من و ماریا زۆر که پەت لەو کاتەدا که نیازمانبوو منداڵ دروستبکهین، لە ژوری خانەیی قوتابیانه که ی ئه‌ودا بێکه‌وه‌بووین. لە چیشته‌خانه هاوبه‌شه‌که‌ی راپه‌وه‌که‌دا هێلکه و تووێژاله‌ گۆشتی به‌رازمان سوردە‌کرده‌وه و دواتریش دیسانه‌وه به‌ره‌و ژوره‌که‌ی ئه‌و خله‌دبووینه‌وه و له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌ی خه‌وه‌که‌ی پالده‌که‌وتینه‌وه. ئا له‌وێ‌دابوو که چیرۆکی "گۆشتنی سێ که‌س له‌دوای مه‌رگه‌وه"م بۆ ماریا گێڕایه‌وه. پێک له‌وێ‌دا چیرۆکه‌که‌م داھێنا، پێک له‌و کاته‌دابوو که چیرۆکه‌که‌م بۆهات، ئه‌و کاته‌ش که گه‌رامه‌وه

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

ده‌زگایه‌کی چاپی نه‌رویجیه‌وه بیست‌بیت، ئه‌و هه‌میشه مافی کرپنه‌وه‌ی کتبی ده‌کړی، ئیدی له‌ویدا سهری له‌وه سورماوه که هه‌مان چیروک له‌لایه‌ن دوو نوسهری جیاوازه‌وه دوو که‌رته نوسراوه‌ته‌وه. به‌دلنیا‌شیه‌وه نه‌مده‌زانی که وتاریک له "گوریرئ دیلا سیرا" دا نوسراوه.

لویجی وتی؛ «له‌وانه‌یه پیوستت به پاریز‌گاری‌کردنیش هه‌بیت» له‌دلی خومدا وتم "پاریز‌گاری". ئه‌و بیر‌کردنه‌وه‌یه به‌لامه‌وه شتیکی نویوو، وهک شتیکی ناخوشیش ده‌مبینی. له‌ویدا زیاتریک هه‌ستمکرد که بیئه‌قلم. ئه‌وه یه‌که‌مین که‌رته‌بوو که فه‌نتاسیام لی بېریت. فشاره‌که‌ی ده‌ره‌وم قورساییه‌کی سه‌ختی خستبووه سهر ئه‌و فشاره‌ی که له‌ناوه‌مه‌وه ده‌هات. به‌راستی هیچ وشه‌یه‌کم بو نه‌ده‌دو‌زرایه‌وه که بیلیم. زیره‌کترین شت که به‌خه‌یال‌مدا هات ئه‌وه‌بوو که پییکه‌نم. هه‌رزور خراپوو. به‌لایه‌نی که‌مه‌وه شتیکی وانه‌وو که شانازی پیوه‌بکه‌م.

"لویجی" وتی؛ «ئه‌وه شتیکی وانیه که پیی پییکه‌نیت» زور تور‌ه‌بووم. تور‌ه‌بووم چونکه نه‌مده‌زانی به‌راستیه‌تی یان هه‌لمده‌خله‌تینیت. به‌په‌له هه‌ستامه سهرپی، پاره‌ی شه‌را به سپیه‌که‌م له‌سهر می‌زه‌که دانا.

پرسیاریکی کرد و وتی؛ «له‌ ئوتیلی "باگلیونی" دابه‌زیویت؟» وه‌لام نه‌دایه‌وه.

«ئه‌ی بو کوئ ئه‌رپویت؟» دیسانه‌وه وه‌لام نه‌دایه‌وه و ئیدی په‌نجه‌ی دوشاو‌مژه‌ی به‌رز‌کرده‌وه و وتی؛ «که‌میگ ئاگات له‌ ئافره‌ت بیت» «مه‌به‌ستت چیه‌؟»

که باسی مندالبوون هاته ئاراهه، ئیتر به‌ئانقه‌ست نه‌یده‌ویست ناو‌نیشانی خو‌ی و ناوی باوکی بزنام. له‌لایه‌کی تریشه‌وه من هه‌ر ته‌نها قسه‌کانی ماریام له‌به‌رده‌ست‌دابوو که وتی کاریکم له‌موزه‌خانه‌یه‌کی سویدا دوزیوه‌ته‌وه. له‌دلی خومدا وتم بیگومان هه‌روهک ده‌لین جیهان بچوکه، به‌لام ته‌نانه‌ت کایه‌نیکیش گه‌وره‌یه ئه‌گه‌ر به‌تو‌یت له‌ناویدا به‌دوای ده‌رزیه‌کی ژه‌نگاویدا بگه‌رپیت.

دواتر وتم؛ «ئی باشه، که‌واته کاتیکی خو‌ش چاو‌ه‌روانمانه، بابزانی چی روده‌دات. من "جال‌الوکه" که نیم. به‌لام بیگومان چاو‌مده‌که‌مه‌وه و له‌مه‌ودوا به‌ئاگاده‌بم. هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ی شتیکم بیست، یه‌کسه‌ر...»

قسه‌که‌ی پیپریم و وتی؛ «وايه، وايه، پیتهر... زور باشه» وهک که‌سیکی بیئه‌قل خوم ده‌بینی. هیلاک و ماندوو بووم. من له‌و کاته‌وه‌ی که دایکم مرد به‌رده‌وام هیلاک‌بووم.

ته‌ماشایه‌کم کرد و وتم؛ «"لویجی" من چی بکه‌م؟» له‌وه‌لامدا وتی؛ «دورکه‌وه‌ره‌وه له "بولوگنا"، باشت‌یشه هه‌تا زوه بو‌ی ده‌ر‌ب‌ج‌یت»

به‌خه‌نده‌یه‌که‌وه ئه‌و قسانه‌ی کرد، به‌لام خه‌نده‌که‌ی دوو لایه‌نه‌بوو. پیکه‌نیم و وتم؛ «وايزانم رومان‌ی پولیسی زورت خویندو‌ته‌وه» زیاتریک خه‌نده که‌وته سهر‌لی‌وه‌کانی. "لویجی" هه‌میشه که‌سیکی قوشمه‌باز و پرله‌نوکه‌ته‌بوو. له‌دلی خومدا وتم "بل‌ییت باسی کوشتنم فرت و فیل نه‌بیت".

ره‌نگه هه‌موو بابه‌ته‌که ته‌نها ئه‌وه‌نده بیت که "کریستینا" و "لویجی" مه‌زه‌نه‌یان کرد‌بیت که من "جال‌الوکه" که بم، ئیستا‌که‌ش "لویجی" به‌رام‌به‌رم دانیش‌توو و هه‌روا بو خو‌شی پیم‌را‌ده‌بو‌یریت. له‌وه‌یه ناوی کتبی "کوشتنی سی که‌س له‌دوای مه‌رگه‌وه" ی له به‌رپوه‌به‌ری

«دەلّين كەمىك بەرامبەر ئافرەت شلەيت. وابزانم ئەو تەنھا خالى لاوازىتە، وانىە»

هەستەم نەكرد كە زۆر بەراستى چاوەپوانى وەلامم بىت، لەبەرئەو وەلامم نەدايەو. ئەويش بەلايەو ئاسايى بوو. "لويجى" پياويكى بىئەقل نەبوو. هەر ئەو ماو دوو پياوى وەك من و ئەو لە قاووخانەيەكدا دانىشين و باسى ئەو بەكەين لەگەل ئافرەتاندا چۆنى دەگوزەريين؟ هەر بەراستى شتىكى وانەبوو كە بىتە ناو ناوانەو، بەلكو باسكىبوو كە تەنھا سەرودلى دەگرتين و هيچى تر.

ئيدى وتى؛ «رەنگە كەسكىت بۆ بنيرن كە فريوت بدات. بۆ نمونە برادرەيكى ئافرەتى كۆنت»

مرخەمرخىكم بۆ كرد و وتم؛ «وابزانم پۆمانى سيخورى زۆر دەخوينتەو»، ويستم ديسانەو پييكەنمەو. خۆزگە بمزانىيايە بە چ شيوەيەك بيگرم!

كارتەكەى خوى دامى و وتى؛ «ئەمە ژمارەى تەلەفونكەى منە»
كارتەكەم ليوەرگرت و خویندمەو. من هەميشە دەمتوانى ژمارەيەك يەك بەدواى يەكدا لەبەركەم. ئينجا كارتەكەم لەتوپەتكد و فرېمدايە ناو تەپلەكى جگەرەكەو. تەماشاي ناو چاويم كرد، چونكە دەمزانى ئيدى رەنگە هەتاهەتايە نەبيينمەو.

وتم «سوپاس» و ئيتەر پۆيشتەم. هەر زوو روم وەرچەرخاند، چونكە هەستەمكرد فرميسكىك خەريكە لەپيلوى چاومەو دەخزىتە خوارەو.

ئەو هەرەشە و گورەشانە نەيەژاندم كە نيازىانە پييكەو بەنهيى شتىكم لبيكەن، چونكە لەناووەمدا لەو برۆايەدابووم كە "لويجى" تەفەنگ بەتاريكەو بىت. بيگومان هيشتام چاوەپوانى ئەوئەيە

تايبەتە بە پيگەى پەرتووك

پاشنيوەپۆى سبەينى پيگەو لە پيشانگاي كتيبەكەدا پەرداخىك شەراب پيگەو بخوينەو. بەلام من دەمزانى كە "ياريدەدرەى نوسەر" شتىكە كە كاتى بەسەرچوو. من ئەو حالەتەم وەك سەربەستبوونىك نەدەبينى، بەلكو وەك شتىك دەهاتە بەرچاوم كە بەزۆر بيسەپين بەسەرما.

بەرەپروى ئوتيلەكە هەنگاومنا و هەستەمەكرد چيتەر لەسەر ئەم دونيايەدا نازيم. لەوانەيە هەلەكە لەوهدا بووبىت كە من هەرگيز لەسەر ئەم دونيايە نەبووبوم. من لە بيهودەيدا ژيابووم، هەموو ژيانم لە بيهودەيدا بەسەربردبوو. من ميشكىك بووم كە لەدەرەوئەى هەموو شتىكدا چالاكبووم. هەميشە تەنھا دوو شت بوونى هەبوو؛ جيهان و ميشكم، ميشكم و جيهان.

من برىكى فەنتاسياى زياترم هەبوو وەك لەوئەى جيهان پيوستى بوو. من قەت ژيانىكى راستەقينه نەژيابووم، من باجمەدا بۆئەوئەى ژيانىكى راستەقينه بژيم. نەمدەزانى كى سزامدەدات، دايكم بوو، يان ماريان، يان خۆم.

*

تەنھا چەند كاتژميرىكى كەم خەوتم و سەر لەبەيانىيەكى زوى پۆزى دواتر خۆم گەياندە هۆلى گەرەى ئوتيلەكە. لەدەرەو "قيا ئينديپيندينا" ئارام دەهاتە بەرچاو، بەلام لەو كاتەدا كە پارەى ئوتيلەكەم دا، هەستەمكرد پياويكى گەنج چاوديريم دەكات. لەسەر كورسيەك دانىشتبوو و كەم تازۆر خوى لەپشت پۆژنامەيەكەو شارەدبوو. سەختبوو بزانم كە تازە لە خەو هەستاو يان هيشتام

نەچۆتە جىڭاۋە. ئەو كاتەش كە رۇيىشتە دەرەۋە و سۈرى تەكسىيەك بووم، ھەر بەدۋامەۋە بوو. فرىا نەكەۋتم بزانم ئەۋىش سۈرى ماشىنىك دەبىت يان نا، بەلام پىمۋايە دواتر سىماي ھەمان پىاوم لە فرۆكەخانەكە بىنيەۋە. مايكرۇفۇنى تەلەفونىكى مۇبايلى لە گوچكەدابوو و داشى نەپۇشيوو. وازانم من لەپىش ئەۋدا بۇردىن كارتىكم پەيداكرد.

ئەو كاتەي كە گەيشتمە ناو ھۆلى بەردەم فرۆكەكە، خەلكى وردە وردە چووبوونە ناو فرۆكەكەۋە و پاش چەند خولەكىكى كەم ھەموۋان لەناو فرۆكەكەدابووۋىن و بەرزبوۋەۋە. من لەسەر كورسى ژمارە "A1" دانىشتبووم، ۋە بەتايىبەتى داۋاي ئەو شۈينەم كرىدبوو. زۆرم پىخۇشبوو بەلاي راستما تەماشاي دەرەۋەبەكەم. من بەرەو "ناپۇلى" دەرۋىشتەم، ئەو بەيانىيە يەكەمىن فرۆكە لە "بۇلۇگنا" ۋە بەرەو ئەۋى دەرۋىشتە. بىست خولەك لەداۋاي ئەو فرۆكەيەكى تر بەرەو "فرانكفۇرت" ھەلدەسا و دواترىش بەرەو ئۇسلۇ دەرۋىشتە.

ھەرئەۋەندەي كە فرۆكەكە گەيشتە ئاستى بەرزى خۇي، كورسىيەكەم بۇ دواۋە لاركردەۋە و ۋەك چاۋەپوانبووم ھىمىنيەك بالى بەسەرما كىشا. پاش نەختىك چىرۆكىكى سەردەمى منداللىم بىركەۋتەۋە. يادۋەريەكى راستەقىنە بوو، بەلام لەسەردەمى منداللىمەۋە بىرم لىنەكرىدبۇۋە. كات چەندە خىرا رۇيشتە، من ئەو كاتە رىك تەمەنم بەقەد تەمەنى ئەو كاتەي دايكم بوو كە مرد. چىرۆكەكە بەم شىۋەيە بوو؛

من ھەر لەتەمەنى چوار سالىيەۋە فىرى خويندەۋە و نوسىن بووم. دايكم فىرى نەكرىد، چونكە پىيوابوو دەبىت چاۋەپوانبىم ھەتاۋەكو دەچمە قوتاىخانە. من خۇم خۇم فىرى خويندەۋەكرىد، وازانم لەسەر

تايپەتە بە پىنگەي پەرتووك

رەفەي كىتەپكەندا خۇم كىتەپكى "ئەلف و بى" م دۇزىيەۋە. ھىچ بەلاشمەۋە سەخت نەبوو كە 29 پىت بناسمەۋە. كەرەتلىكان بەتەنھا لەمالەۋە بووم، قەلەمىكى سورم بەدەستەۋە گرت و خۇمگەياندە ژورى نوستەكەي دايكم. دوو پەنجەرەي گەرە بەديۋارىكى ژورەكەۋە بوو و لەۋيۋە دىمەنىكى جوانى شار دىاربوو، پەردەي مۇرىشان پىۋەبوو. بەدرىژايى دىۋارىكى ترىش كەنتورى سىي جلى لىدانرابوو و دوو دىۋارەكەي ترىش تەنھا كاغەزى سىي پىۋەبوو. ۋەك شتىكى وشك و ناخۇش دەھاتە بەرچاوم. وازانم دلم بەدايكم دەسوتا. من خۇم لەژورەكەمدا ويىنەيەكى "ئاندەرسى مراۋى" م بەديۋارەكەدا ھەلۋاسىيوو.

چىرۆكىكى "خۇش" م لە مىشكەدا ھۇنىبوۋەۋە، چىرۆكىك كە چەندەھا رۇژبوو خەرىكى بووم و ھىچىش لەلاي دايكم نەدركاندبوو. من دەمويست بۇي بىكەمە شتىكى چاۋەپوان نەكراۋى خۇش. بەقەلەمە سورەكەم لەسەر دىۋارە سىيەكە دەستىكرىد بە نوسىن. لەپىشدا ناچاربووم لەسەر كورسىيەك بوەستم، چونكە پىيوىستم بە ھەموو دىۋارەكە بوو، پىيوىستم بە ھەردوۋ دىۋارەكەبوو. پاش دوو سەعات لىيوۋمەۋە و لەسەر جىگاي خەۋەكەي دايكم پالکەۋتم، ھەموو چىرۆكە دورودرىژەكەي سەر دىۋارەكەم خويندەۋە. شانازىم بە خۇمەۋە دەكرىد، چونكە بەپرۋاي من لەۋەبەدواۋە ھەموو شەۋىك بەرلەۋەي دايكم بخەۋىت، دەيتۋانى ئەو چىرۆكە خۇشەي من بخوينىتەۋە. من دەمزانى كە ھەزى لەو ھەكايەتە دەبىت، لەبەرئەۋەي چىرۆكىكى جوانبوو، لەدلى خۇمدا دەموت لەۋانەيە زىاترىكىش ھەزى لىبىت، چونكە بەتايىبەتى بۇ ئەۋم نوسىيوو. ئەگەر ھەكايەتلىك بۇ خۇم بھۇنىيەتەۋە، ئەۋا شتىكى تەۋاۋ جىۋاۋز دەرەچوۋ، خۇ ئەگەر

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

وتی "برۆ بخه وه". رێک به قسه مکرد، به لام هیچ وشه یه کم نه وت. بۆ ماوه ی چهند رۆژیک قسه م له گه ل دایکدا نه کرد، به لام هه موو نه و شتانه م ده کرد که پێی ده وتم. تا له دواجاردا لیمپارایه وه و داوی لیکردم دیسانه وه بکه ومه وه قسه. منیش وتم "ئیتتر قه ت هیچ شتیک له سه ر دیوار نانوسم"، زۆر به جدیش وتم "ئیتتر قه ت له سه ر کاغه زیش شت نانوسم، ته نانه ت له سه ر کاغه زی ته والیتیش. من که سیکی خۆگر بووم و قسه ی خۆم ده برده سه ر، تاراده یه کیش نه و په یمانه م نه ده شکاند که به دایکم دا. له پاش نه و روداوه وه رێگه م به دایکم نه دا هیچ شتیک له و شتانه ببینی ت که ده منوسین، نه مده هیشت ته نانه ت یه ک پیتیش ببینی ت. ته نانه ت ئه رکی ماله وه ی قوتابخانه شم پیشان نه ده دا. جار جارێک له گه ل مامۆستا کاندای باسی نه وه ی ده کرد و ئه وانیش هیچ لاریه کیان لێ نه بوو. من زۆر به رێک و پێکی هه موو ده رسه کانم له یادبوو و هیچ پێویستی نه ده کرد دایکم سه یری ده فته ری ماله وم بکات. بێگومان ده بوایه هه رواش بوایه.

من نامه ویت بلیم به هۆی نه و روداوه وه نه بوومه نوسه ر، به لام به لایه نی که مه وه بوو هۆی نه وه ی ده ست له وینه کیشان هه لگرم. من که سیکم نه بوو وینه کانمی نیشان بده م، له به رنه وه هیچ خۆشیه کم له وینه کیشان نه ده بینی. تاراده یه ک هینده م دیته وه یاد که که ره تیکیان له دلێ خۆمدا وتم ئه گه ر رۆژیک له رۆژان کتیبیکی وا بنوسم که به هه زاران دانیه ی لێ چاپکریت، نه و نه وکاته ش دلنیا نام له وه ی دایکم نوسینه کانم ده خوینیته وه یان نا. به لام من نه مده ویست به و شیوه یه خۆم ده ربخه م. من خۆم له ژوری نوسته نه که ی دایکدا له رێگه ی نوسینه کانی سه ر دیواره که وه ده رخست و ته واو. نه مده ویست نه و

چیرۆکیکم بۆ باوکیشم ئاماده بکردایه، نه و نه وکاته ش شتیک ی جیاواز ده رده چوو. به لام نه و کاته باوکم چیتر له گه لماندا نه ده ژیا، من ته مه نم سی سالبوو که ماله که مانی جیهیشت.

بۆ ماوه یه کی زۆر له سه ر جیگا که ی دایکم پالکه وتم و چاوه پوانی دایکم بووم. زۆرم پێخۆشبوو بیه ته وه ماله وه و پرپووم له چاوه پوانی. من زوو زوو شتی بچکۆله ی چاوه پوان نه کراوم پێشکه شده کرد، به لام نه و یه که یان شتیک ی گه وره بوو.

له سه ر کورسی ناو فرۆکه که دا که به ره و "ناپۆلی" ده رۆیشتم، له پرێکدا ده نگی دایکمم بیرکه وته وه که نه و پاشنیوه رۆ تایبه تیه ده رگا که ی کرده وه و هاته ناو دالانه که وه. هاوارم کرد و وتم؛ «لیره دام! من لیره دام»

توره بوو. زۆر زۆر توره بوو. هه ر به رله وه ی نه و شتانه بخوینیته وه که من له سه ر دیواره که نوسیووم، ئاگری ده کرده وه. له سه ر جیگای خه وه که ی به رزیکرده وه و فرییدامه سه ر عه رزه که، زۆر به قایمی زلله ی له هه ردوو پومه تم دا، داوی نه وه ش به رپاره وه که دا راپیکیشام، خزاندمیه ناو گه رماوه که وه و ده رگا که ی به کلیل له سه ر داخستم. نه گریام. هیچ وشه یه کیش له ده م نه هاته ده ره وه. گویم لیبوو دایکم ته له فونی بۆ باوکم کرد، گویم لیبوو لیبی توره بوو و وتی هه ر ئه بی ت بی ت و کاغه زی نوێ له دیواره که بده یت. پاش چهند رۆژیک هات و قسه که ی دایکم به جیهیانا. بۆنی سیکوتین بۆ ماوه ی چهند هه فته یه ک له ئه پارتمانه که دا نه ده رۆیشتم. مایه ی شه رمبوو.

پاش ماوه یه کی زۆر ئینجا دایکم ده رگای گه رماوه که ی لیکردمه وه. نانی ئیواره ی خوارد، قاوه شی خوارد وه و گوپی بۆ به شی یه که م و دوهه می ئۆپیرای "لا بۆهیمه" ش شلکرد، نه و جا ده رگا که ی لیکردمه وه و

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

نه‌ده‌شچیت "خولیکي فیږبوونی نوسین" بخوینیت. به‌سهر قاوه‌خانه‌کاندا ناخولیت‌ه‌وه و به‌خه‌لکی بلّیت "خهریکی نوسینی شتیکم". په‌نگه‌خه‌لکی شت بنوسن، نه‌وه‌ش هیچ شتیکي هه‌له‌ی تیدا نیه، به‌لام "نوسین" شتیک نیه که به‌توپزی نه‌نجام‌دریت. په‌نگه‌خه‌لکی له‌به‌رئه‌وه شت بنوسن چونکه هه‌ستده‌که‌ن شتیکي گرنگیان پییه، چونکه چهند وشه‌یه‌کی ئارام‌به‌خشیان پییه و ده‌خوازن بیگه‌یه‌ننه‌خه‌لکانی دی، به‌لام که‌س له‌گه‌له‌هه‌ساره‌یه‌کی شیوه لوله‌کی وه‌ک رپی کاکیشاندا له‌سهر میژیک دانانیشیت ته‌نھا بوئه‌وه‌ی شتیک "ب"ن"و"س"ئ"ت" یان بو "ن"و"س"ی"ن" دانانیشیت. به‌لام شاعیره‌کان به‌لاروله‌نجه هه‌روه‌کو نیشاندانی جلی موده‌دینه‌سهر سه‌کوی خو‌نیشاندان؛ "خوشک و برایانی ئازیز وهرنه‌پیشه‌وه! به‌خیربیت بو‌سهرجه‌می کاره‌کانی سالانه‌ی "کاپینه‌واهر" و "ویتچ". لی‌رده‌ا شتیکي هونه‌ریمان هه‌یه و رپیک به‌لای ئیوه‌وه گرنگی خو‌ی هه‌یه. ئائه‌مه‌ رۆمانیکي نایابی "ئه‌رمانی"یه و له‌وبواره‌دا بیوینه‌یه. لی‌ره‌شدا نمونه‌ی شیعه‌رکانی "سورکامپس" ده‌بینین ییگومان له‌سهر چهند ئاستیکي شیعی جی‌اواز ریزکراون. فه‌رموون ناو و کاته‌کانیش نوسراون".

ماندوو بووم. به‌لام ئیدی "یاریده‌ده‌ری نوسهر" کو‌تایی پیهات، قو‌ناغیکي ئه‌ده‌بی به‌سه‌رچوو. ئیتر له‌مه‌ودوا هه‌رگیز سه‌ردانی ئه‌و پيشانگا گه‌ورانه‌ی کتیب ناکه‌م. بریارمدا که هه‌ولێ پرگارکردنی ژيانم بده‌م. کاتیک له‌"ناپۆلی" نیشته‌نه‌وه، من یه‌که‌مین که‌سبووم که له‌فرۆکه‌که‌وه هاتمه‌ ده‌ره‌وه. به‌ناو هۆلی پيشوازی فرۆکه‌خانه‌که‌دا رامکرد، خو‌م فریدایه‌ ناو ته‌کسیه‌ک و داوام‌لی‌کرد تا "ئامالفي"م

بواره بده‌م به‌دایکم که هه‌روا به‌ئاسانی خو‌ی بکات به‌کتیبخانه‌یه‌که‌دا و کتیبیک بکری‌ت که ناوی منی به‌سه‌ره‌وه بیت. نه‌مویست نانی به‌یانی ناو فرۆکه‌که‌ بخۆم، له‌بری ئه‌وه هه‌ولمدا که‌میک بخه‌وم، به‌لام هه‌رپاش یه‌ک دوو خوله‌ک داچله‌کیم و خه‌به‌رمبووه‌وه. له‌په‌نجه‌ره‌که‌وه ته‌ماشایه‌کی زه‌ویه ته‌ختانیه‌که‌ی خواره‌وه‌م کرد. من ته‌مه‌نم 48 سال بوو، نیوه‌ی ژيانم به‌سه‌ربردوو، له‌سه‌دا 75ی ژيانم به‌سه‌ربردوو، په‌نگه‌ زیاتریک، له‌وانه‌یه‌ له‌سه‌دا 99ی ژيانم رۆیشتبیت. ژيان له‌په‌ده‌به‌ده‌ر کورته و کورتي ژيان به‌ وشه‌ گوزارشتی لی‌ناکری‌ت. په‌نگه‌ هه‌ر له‌به‌رئه‌وه بووبیت که نه‌مده‌ویست ناوم بخه‌مه‌ سهر به‌رگی کتیبیک. نرخ و گرنگی ئه‌و رۆکه‌شکاریه ته‌نکه‌ی که‌لتور و شه‌ره‌ف و رواله‌ت په‌رستی مرو‌ییه، له‌چاو ئه‌و چیرۆکه‌ مه‌زنه‌دا هه‌ر هیچ نه‌بوو که من به‌په‌له‌ پیایدا ده‌رۆیشتم. من ئه‌وه‌نده فیږبووبووم که روم له‌ شته‌ ناگرنگه‌کان وهرچه‌رخینم. هه‌ر له‌و کاته‌وه‌ی که مندالبووم ئاشنای میژوویه‌کی تربووم و جی‌اوازبوو له‌میژووی گو‌فاره‌هه‌فته‌یه‌کان و میژووی کتیبه‌ وه‌رزیه‌کان. که مندال بووم له‌گه‌ل باوکمدا تو‌په‌لێک زه‌ره‌کم بینی که ته‌مه‌نی چه‌نده‌ها ملیۆن سالبوو، له‌ناو ئه‌و تو‌په‌له‌دا جالجالۆکه‌یه‌کی تیا‌بوو که رپیک هاوته‌مه‌نی زه‌ره‌که‌که‌ بوو. من پيش چوار ملیارد سال له‌مه‌وبه‌ر له‌سهر زه‌ویبووم، ئه‌و کاته هیشتم ژيان له‌سهر زه‌ویدا سه‌ریه‌له‌نه‌دا‌بوو، زۆر به‌باشیش ده‌مزان‌ی که پاش ماوه‌یه‌که‌ که‌م خو‌ر ده‌بیته‌ شتیکي سوری یه‌کجار گه‌وره، به‌لام پيش ئه‌وه زه‌وی وشک ده‌بیته‌وه و ده‌بیته‌ ئه‌ستیره‌یه‌کی بیگیان. گه‌ر که‌سیکی ئاوه‌هابیت، ناچیت خولیکي وینه‌کیشان ببینیت بو‌ ئه‌وه‌ی فیږی نه‌خشان‌دنی وینه‌ی گو‌ل ببیت. ئه‌وکاته‌ خاوه‌نی می‌شکیکی ئارام نابیت بو‌ ئه‌و کاره.

بهريٽ. گومانم نه بوو که کهم بوی پږده که ویت نه فهریک بوی شوینیکي
ئاوها دور ببات.

من هه رگیز له وه وپیش سهر قه راغ ئاوی "ئامالفی" م نه بینیبوو، به لام
چه نده ها جار به دریژایی ئه و سالانه خه لکی پیان ده وتم که شوینیکي
خوشه و ئه وه ده هیئت چهند رۆژیک له و شاره دلفرینهی سهر
نیوه دورگی "سورینتو" دا به سهر به ریت. ماریاش باسی "ئامالفی" بوی
کردم. ئه و که ره تیکیان له گه ل کچیکي براده ریدا پشویه کی له وئ
به سهر بر دبوو. "رۆبیرت" یش زوو زوو باسی سهر فهره کانی خواروی
ئیتالیای بۆده کردم به رله وهی "وینشه" به جیی بهیئت.

به لای "پۆمپای" دا رۆیشتین و ده مویست چهند ساتیکي که می به رله
ته قینه وهی بورکانی ناوچه که بهیئمه بهرچاوم، ده مویست وینهی ئه و
کاتهی خه لکی شاره که بهیئمه بهرچاوم. هه رکه وینهیه کی رونیش
ده هاته بهرچاوم، هه ولمه ده دا سهر له نوئ له ناوه وه مدا بیسپمه وه. ئه و
شته ی که من بینیم، ده کریت له ته نها یه ک وشه دا کۆبکریته وه؛
بیمانایی. ئه و جا گرمه یه ک دیټ. ئیدی توپه یی بورکانی "قیسوقس"
به سهر هه موو بیماناییه کاندادا ده باریت.

به سهر شاخه کاندادا سهر که وتین و دواتریش به ناو ره زی لیموکاندا
به ره و قه راغی ده ریا که چووینه خواره وه، له ویدا داوام له شوفیره که
کرد که بمگه یه نیته ئوتیلی "لونا کۆنقیئتو"، ئوتیلیک بوو که من
له وه وپیش ناوبانگیم بیستبوو. نه مده زانی ژوری به تالیان هه یه یان
نا، به لام هیشتام یه ک حه فته ی ته وای مابوو بۆ جه ژنی پاک.

چه نده ها ژوری به تالیان هه بوو. داوی ژوری ژماره 15م کرد و
به تالیش بوو. وتم حه فته یه ک ده مینمه وه و پاش که میک له په نجه ره ی
ژوره که وه ته ماشای ده ریا م ده کرد. دوو په نجه ره ی گه وره له ژوره که دا

تایه ته به پنگه ی په رتووک

هه بوون، پیاوه یه ک مه تریه که له سهر نوکی په نجه له به رده م
په نجه ره که ی تر دا وه ستابوو و ئه ویش ته ماشای شه پوله کانی ده کرد.
خۆر هیشتام له خواروی ئاسماندا ده بینرا، کاتژمیر هیشتام نو و
چاره ک بوو.

له سهر کورسیه ک بوی دانیشتم و خۆم به سهر میژیکي نوینی کۆندا
چه مانده وه. من ده مزانی کاتی خۆی "هیئریک ئییس" له سهر ئه و میزه
دانیشتوو و شتی نویسه. ئه وه نده م بیستبوو که ئه و ئوتیله کاتی
خۆی خانه ی لانه وازان بووه و "ئیس" له ژوری ژماره 15 ژیاوه،
له بنه ره تیشدا له سه ده ی 1300دا دیږ بووه. "ئیس" ئاله م ژوره دا
نویسینی کتییی "خانویه کی بوکه شوشه" ی ته واکرد و وینه یه کی خوشی
به ژوره که دا هه لواسرابوو.

خوپه یه ک به دلما هات و هه ستمه کرد منیش له جوړه خانویه کی
بوکه شوشه دا گه و ره بووم. دیسانه وه بیرم له و شته کرده وه که هه میشه
ده مویست له بیریکه م، ئه و چیرۆکه ش نه بوو که له سهر دیواره که بوی
دایکم نوی، به لام مۆته که یه ک بوو که شوینیکي قولتری ناوه وه می
داگیر کردبوو. هه ستمه کرد ئه و تاریکاییه قول و سارده ی ژیر ئه و
تویژاله ته نکي به فره هه ره شه م لیده کات که من له سهر یه وه سه مام
ده کرد.

له دلی خۆمدا ده موت "ئاله م ژوره دا ئییس" نورا ی فیڤی سه مای
جالجاولکه کرد، ئه و سه مایه ی که له راستیدا سه مای مه رگبوو. ئه و
که سه ی که جالجالوکه یه کی گه وره گازی لیده گرت، ده یتوانی بوی خۆی
سه مای مردنی خۆی بکات. بیگومان له چیرۆکه که دا جالجالوکه که
"کروستاد" ی پاریزه ربوو، من هه رگیز له وه وپیش بیرم له وه
نه کردبووه وه، به لام له ویدا به خه یالما هات. خۆم پینه گیرا و

تابهته به پنگه‌ی په‌رتووک

له‌و کاته‌وه‌ی که ماریا به‌جی‌یه‌یشتنم، بۆ یه‌که‌مین جار ئافره‌تیکم بینی که دلم بۆی لیبات و ته‌بایم له‌گه‌لیدا. کچی‌کی براده‌رم په‌یدا کردوه و پیکه‌وه پیاسه‌ی دورودریژ به‌و ناوچه به‌رزونزمانه‌ی قه‌راغ ده‌ریای "ئامالفی" دا ده‌که‌ین. جلو به‌رگی گه‌نجان به‌پۆشی، ماکیه‌کی هاوینه‌ی زه‌رد له‌به‌رده‌کات و جوتی سه‌رپایی سپی له‌پیده‌کات، پۆشاک‌ی ده‌پۆشی که زۆر به‌راشکاوی و دلخۆشیه‌وه به‌و ناوچه به‌رزه‌لانیانه‌دا هاتوچۆی پیوه‌ده‌کات. پر به‌ له‌ مه‌زاجی خۆش و سلناکاته‌وه له‌وه‌ی خۆی فریبداته ناو ده‌ریایه‌کی سارده‌وه. ئه‌م‌رۆ هه‌وره‌تریشقه و لیژمه‌ی بارانیکی توند له‌ناکاودا سه‌رسامی کردین.

زۆر بیرم له‌ ئامۆزگاریه‌که‌ی "لویجی" کرده‌وه، به‌لام له‌و برپاوه‌دا نیم "بییتا" فریوم بدات. ئیبه‌ هه‌ر له‌ئیستاه زۆر نزیک بووینه‌ته‌وه له‌یه‌کتری. ئه‌گه‌ر وه‌ک که‌سی‌کیش نارد بییتان بۆ "ئامالفی" که فریوم بدات، ئه‌وا ده‌بی‌ت له‌پریگادا په‌شیمان بووبیته‌وه و پای خۆی گۆرپییت. تانیستاکه هیچ پیاویکم له‌و ناوه‌دا نه‌بینیوه که مایکرو فۆنی له‌ گۆیچکه‌دابیت، وه‌ دوو که‌ره‌تیش له‌سه‌ر "قلا دای مولینی" بووین و ته‌نانه‌ت یه‌ک که‌سیشمان به‌دی نه‌کرد.

گومانم نیه که "بییتا"ش نه‌بینیه‌کی له‌ناوه‌وه‌دا هه‌شارداوه. ئه‌م ئیواره‌یه کاتی‌ک له‌ دیی "پۆگیرولا" وه‌ هاتینه‌ خواره‌وه، زۆر سه‌یر ده‌هاته به‌رچاوم. له‌ناکاودا ترسی لینیشت و به‌ده‌م کولپی گریان به‌وه وتی "با ئیتریه‌کتری نه‌بینینه‌وه".

به‌لام له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا وامانداناوه سه‌رله‌به‌یانی زوو بچینه سه‌ر شاخی "رافیلۆ". هیچ پیاویکی تر له‌ ژیا‌نی "بییتا" دا نیه، له‌به‌رئوه ده‌مه‌وی‌ت پرسیا‌ری لی‌بکه‌م و بزانه‌م له‌گه‌لما دی‌ت بۆ شوینیکی ئوقیانوسی ئارام یان نا. ناچارده‌بم باسی "یاریده‌ده‌ری نوسه‌ر"ی بۆ

www.pertwk.com

زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌ک که‌وته سه‌رلیوانم. من به‌ پیکه‌وت خۆم له‌ "ناپۆلی" دا بینیه‌وه. ئه‌گه‌ر چاره‌نوس بوونی هه‌بی‌ت، ئه‌وا شتیکی ئایرونییه. ته‌ماشایه‌کی شه‌پۆله‌کانی خواره‌وه‌م کرد و دیسانه‌وه سه‌یریکی ئه‌ملاولای ژوره‌که‌م کرده‌وه. پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که بیئارامبوو و له‌مه‌سه‌روه بۆ ئه‌وه‌سه‌ری خشتی کاشیه‌کانی سه‌ر عه‌رزه‌که‌دا هات و چۆی ده‌کرد. ته‌نها یه‌ک که‌ره‌ت وه‌ستا و وه‌ک که‌سیکی به‌ده‌سه‌لات ته‌ماشایکردم و وتی؛ «ئێ، ره‌نگه ئیستاکه کاتی ئه‌وه‌بی‌ت که دان به‌ گوناهه‌کانماندا به‌ی‌نین، وایه؟»

کۆمپیوته‌ره‌که‌م ده‌ره‌ی‌نا، له‌سه‌ر می‌زه‌که دانیشتم و ده‌ستمکرد به‌ نوسینه‌وه‌ی چیرۆکی ژیا‌نم.

بییتا

دوو بتلی به‌تالی ویسکی له‌به‌رده‌م ئاگردانی سوچه‌که‌دا دانراوه. نازانه‌م بۆ خزمه‌تگوزاری ئوتیله‌که لای نه‌بردوون، به‌لام سه‌به‌ینی به‌رله‌وه‌ی برۆمه‌ خواره‌وه و نانی به‌یانی بخۆم، فریایان ده‌ده‌مه ناو ته‌نه‌که‌ی خۆلی ژوره‌که‌وه.

وا ده‌ پۆزه ئیره‌ بۆته‌ مالی من و سێ پۆزه هیچ شتی‌کم نه‌نوسیوه. هیچی تر نه‌ما بووه‌وه که بینوسم. به‌لام ئیستاکه شتی ترم هه‌یه و ده‌مه‌وی‌ت ئه‌وانیش بنوسم.

تایبەتە بە پێگە ی پەرتووک

دیسانەو لە فەنتاسیادا دەژیم. بەلام ئیستاکە کەمیک پێدادهگرم.

*

هەر پاش ئەوێ شێو بێرۆکە یەکی چیرۆکی ژیا نی خۆم دارشت
_هەتا ئەو کاتە ی کە بەپەلە لە "بۆلۆگنا" وە بۆی دەرچوووم _ بۆ ماوێ
چەندەها کاتژمێر لەبەردەم پەنجەرە کەدا دانیشتم و تەماشای
شەپۆلی دەریامدەکرد کە دەیدا لە "تۆرە ساراسینا". پۆژی هەینی پێش
جەژنی پاک بوو، پۆژیک پێشئەوێ "ببیتا" ببینم. تەنانەت تاقەتی
ئەوێش نەبوو بپۆمە ناوشار و سەیری پێپێوانی گەورە ی یادکردنەوێ
ئازارەکانی مەسیح بکەم.

بپارمدا داوای یارمەتی لە ئوتیلە کە بکەم هەتا ئەو شتانە ی کە
نوسیوووم بە "ئی مەیل" ببینم بۆ "لویجی". بەلامەوێ شتیکی
سودبەخشبوو کە کۆپیەکی نوسراوە کەم لە شوینیکی تریشدا هەبێت و
تەنها لەو شوینەدا نەبێت کە خۆمی لێبووم. هەر بۆ نمونەش "لویجی"
دەیتوانی هەموو چیرۆکە کە بگە یەنێتە دەستی برادەرە
پۆژنامەنوسە کە ی کە لە "کۆریرئ دیلا سیرا"دا وتاری دەنوسی و پێی
بوتایە بەئارەزوی خۆت مادە کە بەکاربێتە. لە قازانجی مندابیو کە
چیرۆکە کە بەزوترین کات بۆلۆکێتەو، یان بەلایەنی کەمەوێ ئامارە
بۆ بابەتە کە بکێت. ئیدی دەبوا یە منیش بەزوترین کات ولاتە کەم
بەجێبێشتایە _ کەسیکی ئاوارام نابێت بۆ ماوێ یەکی دورودرێژ لە
یەک شویندا بمینێتەو.

لەگەڵ ئەوێشدا کاتیک کە بۆ بەیانی خەبەرم بوو، بپارمدا
بەرلەوێ خۆم ونبکەم، پۆژیک تریش "ئامالفی"دا بمینمەو.

www.pertwk.com

بکەم و هەر لە ئیستاشەوێ دوو چیرۆکم بۆ گێڕاوەتەو. ئیستاکە چیت
پێویست ناکات دەست بەسەر خۆمدا رابگرم، هەموو بێرۆکەکانم
سەربەستکردوون و پاشگەست بوومەتەوێ لەوێ کە هی من.

پاش ماوێ یەکی کەم هەموو ئەو نوسینانەم پێشانی "ببیتا" دەدەم
کە لە ماوێ ئەو چەند پۆژە ی پێشوودا نوسیوم. پێمانیە چیرۆکی
ئافەرەتەکانی ژیا نی سەری بسورمێنێت، رەنگە پربەدل پێی پێکەنێت.
من پێخۆشحال دەبم گەر لەدوای ئەو هەموو فرمێسکانە ی ئیوارە
هەلپشتن پێکەنێت. بێگومان ئەویش بەشی خۆی ژیا نی دیوو، من
تائیستاکە پرسیری رابوردوویم لئ نەکردوو، بەلام ئەوێ هیچ
گرنگیەکی نی، بەلایەنی کەمەوێ بەلای ئیمەوێ هیچ پۆلیک نابینێت.
ئەو نازانێت کە من زۆر دەولەمەندم، دەمەوێت بەرلەوێ پێی بلێم
پارە یەکی زۆرم لەبەردەستدایە و لەو بوارەوێ پە یوێستی هیچ
لایەنیک نیم، پرسیری لێکەم و بزانی پێی خۆشە لەگەڵمدا
لەشوینیکی ناو ئوقیانوسی ئارامدا بژی یان نا. هەر لەئیستاوێ
سۆراخی چەند شوینیکم کردوو کە بەفرۆکە بتوانم سەفەری بۆ بکەم.
چوارشەممە فرۆکە یەک لە "میونشن" وە بەرەو "سینگاپور" هەلدەسێت،
من هەروا بۆ دلنایایی دوو بلینم پاسپاردوو، شوینی "D1" و "G1" ی
پلە ی یەکەمم داواکردوو.

بابزانین چۆن دەبێت.

دەتوانین بۆ ماوێ یەک لە دورگە یەکەوێ بۆ دورگە یەکی تر بچین و
دواتر بەدلی خۆمان لەشوینی کدا جێگیربین. دەشتوانین خانوێک
بکڕین. رەنگە قیلا یەکی نایاب بدۆزینەوێ کە بەسەر دەریادا بپروانێت.
هیندەش گەنج نیم کە بلێم کاتی خانەنشینی نەهاتوو، "ببیتا"ش
وینە ی ئاوی دەکیشت.

تایبەتە بە پڭە ی پەرتووک

کلیسە ھەمیشە شتیکی لەو بابەتەیان دەربارە ی کتیبەکانی ئینجیل و تەوہ. بێگومان ئینجیل لەلایەن چەند نوسەرێکی جیاوازیوە نوسراوەتەوہ، بەلام تیۆلۆجەکان پێیانوابووہ کہ تەنھا یەک نوسەری گەورە کۆیکردونەتەوہ و ئەو لەپشتی سەرتاپای ھەموو کتیبەکانەوہ بووہ. بێگومان لەو برۆایەدانەبوون کہ خودا سەروشی زمانەوانی بە یەک بەیەکی رستەکانی ئینجیل بەخشیبێت، چونکە خودا بەو شیوەیە کارناکات. بەلام کلیلی کردنەوہی نھێنیەکی بە ھەریەکیک لەو نوسەرانە بەخشیوہ. شتیکی داوونەتی کہ بیر ی لیبکەنەوہ.

ھەستمدەکرد ھاوکاری خودام و زۆر بەباشی لە شیوەی مامەلەکردنی ئەو لەگەڵ مەوفا تێدەگەیشتم. ئەویش لەبری یارمەتیەکانی داوی ھەندیک شتی دەکرد. ئەو لەپیشەوہ داوی شتیدەکرد، ھەر لە پیاواھەلانیەوہ ھەتا سزادانی خۆیی لە کاتی گوناکەردندا. بەلام ئەو لەمن زیاتریک پۆیشتم؛ ھەرپەشە ی لە سەپنەوہی ھەموو ئەوانە دەکرد کہ باوەریان پێنەدەکرد، مەوفا مۆدیرینیش رازی نەبوون لەژێر ئەو ھەلومەرجانەدا بژین. ئیستاکەش خودا مردووہ و ھەر دەسیسە ی نھێنی خەلکە ناومیدەکانیش کوشتی.

کەواتە "ستیفانو" بووہ. بەو شیوەیە بۆمدەرکەوت کہ "لویجی" راستی دەکرد و پێی رانەدەبواردم، بەلام ھیشتام وەک نیشانە یەک دەمبینی و گومانم ھەر ھەبوو. ھێچ شتیکی لە وتارەکەدا نەھاتبوو کہ وایدەرخات پۆژنامە نوسەکە لەوہ وپیش شتیکی لەسەر "کارگە ی فەنتاسیا"کە نوسیبت، بەلکو بە پێچەوانەوہ وتاری پۆژەکە لەوہ دەچوو کہ پێشبینیکردنیکی ئەو گەفتوگۆ دورودریژەبت کہ لەگەڵ "لویجی"دا لە "بۆلۆگنا"دا کردم. جگەلەوہش لەوتارەکەدا بەھێچ جۆریک ناوی

ناوہەو ھەر زۆر خۆشبوو و ھیشتام سەردانی مۆزەخانە ی کاغەزەکەشم نەکردبوو. لەدوای نانخواردنی بەیانہوہ پۆیشتمە ناوشار و پۆژنامە یەکی "کۆریئر دیللا سیرا"م کړی، من ھەموو پۆژیک دانە یەکم لیدەکړی. دوو پۆژ لەمەوبەر وتاریکی کورتیان دەربارە ی پێشانگای کتیبەکە ی "بۆلۆگنا" نوسیوو، تیایدا ھاتبوو کہ ئەم سال کتیبیکی سەرکەوتوو تایبەت لەپێشانگاکەدا دەرنەکەوتووہ، ناوینشانیکی وا نەبووہ کہ ھەموو بەرپۆہەران ی دەزگاکان ھەوڵی کړینی بدەن، ھێچ کتیبیکی نوێ ی "ھاری پۆتە"یش بەرپۆہ نەبووہ. ھەر وہا نوسرابوو کہ ورتەورتی سەرکە ی ئەم سال دەربارە ی شتیکی تەواو جیاوازی، کتومت دەربارە ی "جالجالبۆکە"کە یە، لەپشت ئەو ناوہ پەرلەنھێنیە یەشدا وەک دەلێن "کارگە یەکی فەنتاسیا" مۆدیرن خۆی ھەشارداوہ (ھەر بەراستی وانوسرابوو!) کہ بیرۆکە ی ئەدەبی و پۆمانی نیوہ تەواوی بەنوسەرانی سەرانسەری جیھان فرۆشتووہ. نوسەری وتارەکە ناوی "ستیفانو فۆرتیساری" بوو و ئامازە ی بۆ ئەو کردبوو کہ لە سەردەمی ھەرە کۆندا ھێندە پویداوہ کہ خەلکی دونیا یەک کتیبیان گەراندۆتەوہ بۆ نوسەرێکی دەستپۆیشتوو و بەناوبانگ، بەلام لە راستیدا کتیبەکان چەند نوسەرێکی جیاواز نوسیوونی. بەلام لەوہ دەچیت حالەتی "کارگە ی فەنتاسیا" شتیکی کتومت پێچەوانە ی ئەو حالەتە بت. چەندەھا پۆمان، پەرنگە دوو سەد دانە یەک، لەراستیدا لەسەر بیرۆکە و ئەندیشە ی سەرکە ی تەنھا یەک کەسەوہ داڕێژرابن. لەکاتی خۆیندەوہی ئەو وتارەدا خۆم پێنەگیرا و خەندە یەک کەوتە سەر لیوانم. من جیپیی خۆم جیھیشتبوو.

نوسەری وتارەکە خالیکی گرنگ دەوروزینیت و ئەو دیاردە یەکی کہ وەسفیدەکات ھێندە پەسەن نیە وەک ئەوہی کہ دیتە بەرچاو. پیاوانی

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ئیتالی نیه. منیش وتم "جگهره‌کیش نیم"، به‌لام هاوکات له‌سەر یه‌کێک له‌میزه‌کانی ته‌نیشتمه‌وه چاوم به‌چه‌رخیک که‌وت. به‌بی ئه‌وه‌ی داوای یارمه‌تی له‌و تۆریسته ئه‌لمانیه‌ی ته‌نیشتم بکه‌م، ده‌ستمدایه‌ چه‌رخه‌که‌ی و جگهره‌که‌م بۆ داگیرساند، پاشان چه‌رخه‌که‌م له‌سەر میزه‌که‌ی دانایه‌وه و وه‌ک سوپاسیک سهریکم بۆ له‌قاند. دواتر نانم خوارد و پارهم دا، له‌کاتی رۆیشتمدا به‌ده‌ست خواحافیزبوونم له‌کچی جگهره به‌ده‌سته‌که‌ کرد. دانیشتبوو و له‌سەر ده‌فته‌ریکی سکیچ هیلکاری شتیکی ده‌کیشا، خنده‌یه‌کی پرله‌نه‌ینی که‌وته سهر لیوانی و ئه‌ویش به‌ده‌ستی خواحافیزبوونی لیکردم. من دلنیا‌بووم که‌ ههرگیز له‌وه‌وپیش نه‌مبینیوو، چونکه ئه‌گەر له‌وه‌پیش بمبینیایه، ئه‌وا بیگومان ئه‌و ده‌موچاوه تایبته‌یه‌ی سهرنجی پاده‌کیشام.

به‌ناو شاردای به‌ریکه‌وتم و پیاسه‌یه‌که‌م به‌ناو "موسیو دیلا کارتا" دا کرد، له‌ویدا ئاشیکی دیرینی به‌ره‌مه‌هانی کاغه‌زی لیوو. کاتی خۆی "ئامالفی" له‌به‌ره‌مه‌هانی کاغه‌زدا یه‌کێک بووه له‌و شاره‌ پێشه‌وایانه‌ی ئه‌وروپا. پیاویکی پیر له‌ موزه‌خانه‌که‌دا شیوه‌ی فلیقانه‌وه‌ی داره‌کانی نیشاندای و دواتریش شیوه‌ی که‌بسکردن و وشک‌کردنه‌وه‌ی کاغه‌زه‌کانی خسته‌پرو. وتی "من تا ئیستاکه‌ش به‌و شیوه‌ کۆنه کاغه‌ز به‌ره‌مه‌ده‌هینم، ئه‌وه‌ش نه‌ریتیکه‌ که‌ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه بۆ عه‌ره‌به‌کانی سه‌ده‌ی 11". نمونه‌ی ئه‌و کاغه‌زی نامه تایبته‌ی و بیۆینه‌یه‌ی نیشاندای که‌ دروستی کردبوو و شیوازی سهره‌له‌دانی نیشانه‌ی تایبته‌ی ناو کاغه‌زیشی⁴⁰ بۆ روونکردمه‌وه.

رۆمانی "کوشتنی سێ که‌س له‌داوای مه‌رگه‌وه" نه‌هاتبوو، نه‌ رۆمانه‌ نه‌رووجیه‌که‌ی و نه‌ ئیتالیه‌که‌شی. نه‌مه‌ده‌توانی به‌دلنیا‌یه‌وه بزانه‌م که‌ به‌راستی پلانیان بۆ کوشتنم داناوه یان نا، به‌لام نه‌مویست به‌ختی خۆم تاقیبکه‌مه‌وه و گومان‌کردنه‌که‌م سودی خۆی هه‌بوو.

به‌شه‌قامه قه‌ره‌بالخه‌که‌ی سهر قه‌راغ ده‌ریادا په‌ریمه‌وه ئه‌وبه‌ر و له‌ دوکانیکی پیتزه‌ری سهر قه‌راغ ده‌ریا دانیشتم، له‌ویدا زه‌لاته‌ی ته‌ماته و پیتزایه‌ک و بیریه‌که‌م داواکرد.

ناچاربووم به‌رده‌وام ئاگام له‌ خۆمبیت و به‌چاویکی کراوه‌وه ته‌ماشای چوارده‌وره‌که‌م بکه‌م. چیتز پیموانه‌بوو که‌سیک له‌ "بۆلوگنا" وه‌ دوامکه‌وتبیت، به‌لام به‌دوریشم نه‌ده‌زانی به‌رپوه‌به‌ری ده‌زگایه‌کی چاپی به‌ریتانی یان ئه‌سکه‌نده‌نافی پشوی جه‌زنی پاکێ له‌گه‌ڵ پێشانگای کتیبه‌که‌دا دانابیت و بیه‌ویت له‌ خواروی ئیتالیادا به‌سه‌ریبه‌ریت. پێشانگای کتیبی "بۆلوگنا" هه‌میشه‌ یان ریک له‌پیش جه‌زنی پاکه‌وه بوو یاخود ریک ده‌که‌وته داوای ئه‌و جه‌زنه‌وه.

له‌و کاته‌دا که‌ چاوه‌پوانی خواردنه‌که‌م بووم، رۆژنامه‌م ده‌خوینده‌وه، به‌لام سهرنجم چوو سهر کچیکی دلفرین که‌ ماکسیه‌کی هاوینه‌ی زه‌ردی له‌به‌ردابوو و جوتی سهرپایی سپی له‌پیدا‌بوو. له‌وه‌ده‌چوو ته‌مه‌نی له‌ نزیکه‌ی 30 سالیدا بیت و له‌سهر یه‌کێک له‌میزه‌کانی ته‌نیشتمه‌وه به‌ته‌نیا دانیشتبوو. چه‌رخیکی په‌مه‌یی به‌ده‌سته‌وه‌بوو و بیهوده ده‌یویست جگهره‌یه‌ک داگیرسینیت. له‌ناکاودا له‌شوینی خۆی به‌رزبووه و چه‌ند هه‌نگاوکی که‌م به‌ره‌ورووم هات و وتی "شقارته‌ت پییه‌؟". به‌ زمانی ئیتالی قسه‌ی کرد، به‌لام به‌ئاشکرا دیاربوو که‌

⁴⁰ بۆ نمونه وه‌ک ئه‌و نیشانه‌ی که‌ له‌ناو دراودا هه‌ن و.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

دەر وه و له‌ته‌نیشتمه‌وه وه‌ستا. هه‌مان ئه‌و کچه‌بوو که ماکسیه زه‌رده‌که‌ی له‌به‌ردابوو.

هه‌ر به‌زمانی ئیتالی وتی؛ «ئهم کاته‌ت باش؟»، خه‌نده‌یه‌کی گه‌وره‌ی خسته‌سهر لێوه‌کانی و له‌وه‌ده‌چوو چاوه‌روانی ئه‌وه‌بوو‌یت که له‌ویدا بمبینیت. دوو چاوی قولی قاوه‌یی پێوه‌بوو و قزیک‌ی زه‌ردی توخی به‌شیوه‌یه‌کی سروشتی به‌ردابوو.

له‌وه‌لامیدا وه‌تم؛ «ئهم کاته‌ت باش!». زۆر به‌وریاییه‌وه ته‌ماشایه‌کی لای پشته‌وه‌ی توله‌پێگا‌که‌م کرد، به‌لام که‌سم نه‌بینی و هه‌ر خۆی به‌ته‌نها‌بوو.

ئه‌وجا وتی؛ «ئهم سه‌ربه‌رزاییه‌ شوینیکی زۆر خو‌شه، تو قه‌ت له‌وه‌وپیش هاتوویت بو ئیره؟»

وه‌لام دایه‌وه و وتم؛ «ته‌نها یه‌ک که‌ره‌ت»

له‌وه‌ده‌چوو نه‌زانیت که منیش که‌سیکی بیانیم. له‌دوری په‌نجا مه‌تریک له‌پیشه‌وه‌ماندا تافگه‌یه‌کی لێوو، ئامازهی بۆکرد و وتی؛ «برۆینه ناو ئاوه‌که‌وه؟»

هه‌ر ئه‌و قسه‌یه‌ی به‌سبوو بۆئوه‌ی قه‌ناعه‌ت بکه‌م که له‌ویدا چاوم به‌ خو‌شه‌ویستی ژیانم که‌وتوه. هه‌رگیز له‌وه‌وپیش یه‌کتیریمان نه‌بینیوو، جوتی سه‌رپایی سپی له‌پێدابوو و جگه‌ له‌ ماکسیه‌کی ته‌نکی هاوینه زیاتر، هیچ شتیکی تری له‌به‌ردانه‌بوو. دونیا زۆر گه‌رم بوو، راسه‌هه‌چ یه‌کی‌که‌مان وه‌ک که‌سیکی ره‌سمی نه‌ده‌هاتینه به‌رچاو، به‌لام پێشنیاره‌که‌ی هه‌ر زۆر نا‌ره‌سمی‌بوو که وتی "برۆینه ناو ئاوه‌که‌وه؟".

"برۆینه ناو ئاوه‌که‌وه؟"، ئه‌و سی وشه‌یه پێبوون له‌ مانای نا‌راسته‌وخۆ. مه‌به‌ستی بوو پێکه‌وه خۆمان بخه‌ینه ژێر ئاوی تافگه‌که و له‌هه‌مان کاتیشدا مه‌به‌ستی نه‌بوو. له‌راستیدا ده‌یویست بلیت

دونیا گه‌رم‌بوو، به‌لام له‌گه‌له‌وه‌شدا به‌رله‌وه‌ی "ئامالی" جێبه‌جێم بپارمدا بۆ دوا‌جار پیا‌سه‌یه‌ک له "قالا دای مولینی" دا بکه‌م. من له‌وه‌وپیش یه‌ک که‌ره‌ت سه‌ردانی ئه‌و سه‌ره‌م کردبوو، به‌لام دی‌سانه‌وه ئهم جاره‌ش سه‌خت‌بوو به‌لامه‌وه به‌ناو ئه‌و کۆلانه ته‌سک و باریکانه‌ی شاردا پێگه‌ی دهره‌وه‌ی شار بدۆزمه‌وه. به‌هه‌رحال هینده‌ی پینه‌چوو شارم به‌جێهێشت و له‌ هه‌موو شارستانی‌هه‌ک دورکه‌وته‌وه.

که‌پر ئهم به‌ر و ئه‌وبه‌ری پێگا باریکه‌که‌ی گرتبوو و له‌ ژیریاندا پێبوون له‌داری لیمۆ، داره‌کانیشیان به‌ تو‌ری نایلو‌نی سه‌وز و ره‌ش داپۆشیوو، بۆ ئه‌وه‌ی لیمۆکان له‌ ره‌شه‌با و ته‌رزه‌ بپاریزن. مندالیکی بچو‌کم بینی سۆنده‌یه‌کی بازنه‌یی به‌ناو‌قه‌دیه‌وه کردبوو و ده‌یخولانده‌وه، به‌لام ئه‌و ئافره‌ته‌ ره‌شپۆشه‌م نه‌بینی که حه‌فته‌یه‌ک له‌وه‌وپیش به‌سه‌ر په‌نجه‌ره‌که‌دا خۆی چه‌مانده‌وه و فه‌رموی په‌رداخیک مه‌شروبی لیمۆی لیک‌ردم. خۆری پو‌ژی جه‌زنی پاک سه‌ده‌ها مارمیله‌کی بچو‌کی هینابوو دهره‌وه. سرک بوون، وابزانم هینده‌ زوو زوو خه‌لکی به‌و شوینه‌دا نه‌ده‌رپو‌شتن.

له‌ دوا‌هه‌مین خانوی شار تیپه‌پیم و به‌سه‌ر پردیکی دی‌رینی سه‌ر گۆلاویکیشیدا په‌ریمه‌وه. به‌سه‌ر توله‌پێگایه‌کی به‌چه‌و داپۆشراودا رپو‌شتم که پێیان ده‌وت "قیا پارادیسۆ"، ئه‌و ناوه‌یان زۆر به‌باشی هه‌ل‌بژاردبوو. کاتی خۆی هه‌ر زوو توله‌پێگای "قیا پارادیسۆ" بووه‌به‌ توله‌پێگایه‌کی هیمن و خو‌ش بۆ گا‌وگۆلی ناوچه‌که و بنی دۆله به‌پیته‌که‌ی له‌ روبا‌ره‌که‌ی ته‌نیشتی جوداده‌کرده‌وه.

که‌ره‌تی پێشوو که به‌ویدا رپو‌شتم هیچ که‌سی‌که‌م نه‌بینی، به‌لام ئهم جاره‌یان له‌پێکدا له‌پشتمه‌وه گویم له‌ خسه‌خشی لق و گه‌لای دره‌خته‌کان بوو. که‌می‌ک دواتر ئافره‌تی‌ک له‌ناو دهره‌خته‌کانه‌وه هاته

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

له‌شتی‌کی هیڼده گشتی و ئاسایی بدزیایه‌ته‌وه، ئه‌وا ئه‌و کاته وهک که‌سئ‌کی زوړ په‌سمی ده‌هاتمه به‌رچاو، وهک ئه‌وه ده‌بوو که په‌فزی بکه‌م.

ده‌سټی‌کی بو دريژ‌کردم و وتی؛ «باشه، به‌یانی ده‌چین»، پاشان به‌ده‌م پیکه‌نینه‌وه وتی «بابړوین!» ئیدی که‌وتینه پوښتن. ئه‌و له‌سه‌ر توله‌پیکه یه‌ک دوو هه‌نگاوېک له‌پیشمه‌وه ده‌پوښت.

ناوی "بیټا" بوو و خه‌ل‌کی "میونشن" بوو. ئه‌ویش هه‌فته‌یه‌ک له‌وه‌وپیش هاتبووه "ئامال‌فی"، به‌لام نیازیبوو هه‌موو هاوینه‌که له‌ویدا به‌سه‌ربه‌ریت. وینه‌ی ئاویی ده‌کیشا و ژوریک‌ی له‌لای بیوه‌رنی‌کی میهره‌بان به‌کرئ گرتبوو، وایدانابوو له‌کوټایی مانگی "نو"دا پیشانگایه‌کی گه‌وره له‌شاری "میونشن"دا بو وینه‌کانی بکاته‌وه. داوای لی‌کردم که ئاماده‌ی پیشانگاکه‌ی "میونشن"ی بم. په‌یمانم پیدا که برؤم، چونکه چاره‌ی ترم نه‌بوو. پار پیشانگایه‌کی بچکوله‌ی کردبوو و دهرباره‌ی ئه‌و شتانه‌بوون که له‌شاری "پراخ"دا بینیبوونی، ئه‌و ماوه‌ی دوو مانگیک له‌پایته‌ختی "چیک"دا مابوووه.

ده‌می‌کبوو به‌زمانی ئه‌لمان‌ی قسه‌مان پیکه‌وه ده‌کرد. بو من ئاسانتریک بوو که به‌ئه‌لمان‌ی قسه‌بکه‌م وهک له‌وه‌ی ئه‌و به‌ئیتالی قسه‌بکات. به‌له‌هجه‌ی زمانه‌که‌یدا ده‌زمانی که له "بایرن"دا له‌دایک نه‌بوو و له‌دلی خو‌مدا ده‌موت په‌نگه ئه‌وه یه‌ک‌یک بیټ له‌وه‌یانه‌ی که وایلی‌ده‌کات شوینی له‌دایک‌بوونیم پی‌نه‌ل‌یت. نازانم بو هه‌ستمده‌کرد که دایک و باوکی له‌وه‌ئلمان‌یانه‌بوون که کاتی خو‌ی له‌چیک‌وسلو‌فاکیادا ده‌ژیان و له‌دوای شه‌ری جیهانی دوه‌مه‌وه زوړبه‌یان پرایان‌کرد و له "بایرن"دا نیشته‌جیبوون، به‌لام وایزانم هه‌ر به‌هو‌ی ئه‌وه‌وه ئه‌و هه‌ستمه‌لادروستبوو چونکه وتی چنده مانگیک له‌پراخدا ژیاوم.

"گه‌رمای ئاووه‌ه‌وا هه‌روهک گه‌رمای فرنی‌کی سه‌مون وایه. ئاماژه‌ی بو تافگه‌که کرد و ده‌یخواست بل‌یت تافگه‌یه‌کی جوانه و نه‌شه‌ ده‌به‌ختی، شتی‌کی سه‌رنج‌پراک‌یشه و دل ده‌فرینی. ئه‌و پرسیاره کورته‌ی هه‌ر بو‌ئه‌وه لی‌کردم که بزانی‌ت من به‌چ شیوه‌یه‌ک به‌رپه‌رچی ده‌ده‌مه‌وه. گه‌ره‌کی‌بوو بل‌یت هه‌زم لی‌ته و ده‌یویست بزانی‌ت من به‌چ شیوه‌یه‌ک وه‌لامی ده‌ده‌مه‌وه. ده‌یویست بزانی‌ت من به‌چ جوړیک سه‌ماده‌که‌م. تو‌نی خو‌ی خسته‌پرو و ئه‌و سی وشه‌یه‌ش وهک "زرنگه چنگال"یک⁴¹ وایوو. ئافره‌ته ماکسی زه‌رده‌که ده‌یویست بل‌یت ده‌مه‌ویټ له‌گه‌لتا بیم، به‌لام هاوکاتیش نه‌یده‌وویست به‌شیوه‌یه‌کی ده‌ست‌کرد گفتوگو‌یه‌کم له‌گه‌ل‌دا دابمه‌زینی‌ت. پی‌ی وانه‌بوو شتی‌ک هه‌بیټ که شه‌رمی لی‌بکه‌ین.

بیرم له ئاموژگاریه‌که‌ی "لویجی" کرده‌وه و وتم؛ «په‌نگه وایشت‌ریک بیټ به‌یانی ئه‌وه بکه‌ین»

که‌می‌ک سه‌ری لار کرده‌وه. ئه‌و منی تاقیک‌رده‌وه و منیش باشت‌رین وه‌لام دایه‌وه. وه‌لام‌یک‌ی زیره‌کانه و پرپه‌پیستی خو‌یم دایه‌وه. ئه‌گه‌ر یه‌ک‌سه‌ر کراسه‌که‌م دابکه‌نایه و قایشی پانتو‌له‌که‌م شل‌برک‌دایه‌ته‌وه، ئه‌وا ئه‌وکاته ده‌بوومه مایه‌ی پیکه‌نین. ئه‌و مه‌به‌ستی نه‌بوو به‌مانای وشه پیشنیاره‌که‌ی به‌ینینه دی. قسه‌که‌ی مه‌ته‌لی‌کی پرله‌وینه‌بوو. ئه‌گه‌ریش له‌وه‌لامدا بموتایه "بی‌گومان نامه‌ویټ له‌گه‌ل ئافره‌تی‌کی نه‌ناسیاودا بچمه ژیر ئاوی تافگه‌یه‌که‌وه، ئه‌وا ئه‌و کاته‌ش له‌و تاقیک‌ردنه‌وه‌یه‌دا دهرنه‌ده‌چووم که خسته‌بوویه به‌ر ده‌م. ئه‌گه‌ر خو‌مم

⁴¹نام‌یریکه له شیوه‌ی چنگالی دوو داندایه، بو ئه‌وه به‌کارده‌هین‌ریت که تو‌نی موسیقی له‌سه‌ر ریک بخ‌ریت و.

من ناوی راسته‌قینه‌ی خۆم بێ نهوت، به‌لام نازناوێکی گونجاوم بۆ خۆم دۆزیه‌وه. له‌و کاته‌شدا که پێم وت، پێک ته‌ماشای ناو چاویم کرد. ناچاربووم تاقییکه‌مه‌وه، به‌لام نازناوه‌که‌می به‌لاوه ئاسایی بوو. من که‌سیکی بێ ئه‌قل نه‌بووم. په‌نگه‌ هه‌ر له‌وکاته‌وه عاشقی بووبم، به‌لام که‌سیک بووم که هه‌ستم به‌به‌رپرسیاری ده‌کرد. نه‌مده‌توانی هه‌روا به‌ئاسانی ئاگادارکردنه‌وه‌که‌ی "لویجی" له‌ می‌شک‌دا ده‌ربه‌ی‌نم. ناوی باوکی لێ نه‌پرسیم، به‌لام من وتم خه‌لکی دانیمارکم و له‌ کۆبنهاگندا ده‌ژیم. ئه‌وه‌شی به‌لاوه ئاسایی بوو. وتم من له‌ ده‌زگایه‌کی چاپدا به‌پێوه‌به‌ری ده‌سته‌ی نوسه‌رانم، ئه‌وه‌ش هه‌ر زۆر زۆر شیابوو. ئیدی بۆم پونکرده‌وه و وتم؛ «کۆمپیوته‌ریکی جانتایی و هه‌ندێ کارم له‌گه‌ڵ خۆمدا هه‌یناوه بۆ "ئامالفی"، پێویستیم به‌وه‌بوو که‌میک دوربکه‌ومه‌وه». خۆم پێموابوو باوه‌ر به‌ قسه‌که‌م بکات، به‌لام وایانم به‌ته‌واوه‌تی ئه‌وم هه‌له‌سه‌نگاندبوو.

«کار؟»

له‌وه‌لامدا وتم؛ «مه‌به‌ستم له‌ هه‌ندیک کاری به‌پێوه‌بردنه‌». «باوه‌رت پێناکه‌م. هه‌یج که‌سیک له‌ دانیمارکه‌وه نایه‌ته "ئامالفی" ته‌نها بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ندیک "کاری به‌پێوه‌بردن" ئه‌نجام‌دات. من وای بۆده‌چم خه‌ریکی نوسینی پۆمانیک بیت»

نه‌متوانی درۆی له‌گه‌ڵدا بکه‌م. زۆر زیره‌ک بوو. له‌به‌رئه‌وه‌ وتم؛ «باشه، پۆمانیک ده‌نوسم» که‌میک دوا‌ی ئه‌وه درێژه‌م به‌قسه‌که‌مدا و وتم؛ «پێم خۆشه‌ که لێمت‌یده‌گه‌یت»

شانیکێ هه‌له‌ته‌کاند و وتی؛ «پۆمانه‌که‌ت ده‌رباره‌ی چیه‌؟»

سه‌رم بۆ راوه‌شاند و هه‌ینده‌م پێوت که من هه‌تا پۆمانه‌که‌م ته‌واونه‌که‌م نامه‌وێت به‌هه‌یج جو‌ریک باسی نوسینه‌که‌م بکه‌م.

تایبه‌ته به پێگه‌ی په‌رتووک

وه‌لامه‌که‌می به‌دڵبوو، به‌لام هه‌یشتام دڵنیا نه‌بووم له‌وه‌ی که باوه‌رم پێده‌کات یان نا. له‌دلی خۆمدا ده‌موت "بلیت بزانیت من کیم؟". ئه‌گه‌ر قسه‌که‌ی "لویجی" ده‌رباره‌ی پلانه نه‌هێنیه‌که ته‌نها قسه‌یه‌کی به‌تال بیت، ئه‌وا هه‌رگیز لێی نابورم.

به‌لای پاشماوه‌ی به‌قه‌وزه داپۆشراوه‌کانی ئاشه‌ کۆنه‌که‌ی کاغه‌زه‌که‌دا رۆیشتین. "بییتا" ئامازه‌ی بۆ گۆل و دره‌خته‌کان ده‌کرد و ناوه‌کانیانی پێده‌وتم. باسی "پۆمانسیه‌کانی جینا"مان کرد که کاتی خۆی تاسه‌ی گه‌رانه‌وه‌یان ده‌کرد بۆ پاشماوه‌کان و دیمه‌نه‌ که‌لتوریه‌کان. باسی "گۆته" و "نۆقالیس" و "نیتشه" و "پیلکا"مان هه‌ینایه‌ پێشه‌وه. باسی هه‌موو شتی‌که‌مان ده‌کرد. "بییتا" هه‌کایه‌تیکی خه‌یالی بوو بۆ خۆی، کۆی کۆمه‌لیک هه‌کایه‌تی خه‌یالی بوو. که‌سیکی وانه‌بوو که ته‌نها یه‌ک ئاراسته‌ی هه‌بیت، به‌لکو که‌سایه‌تییه‌کی هه‌مه‌په‌نگی هه‌بوو. هه‌ستم ده‌کرد له‌ خۆم ده‌چییت.

هه‌ینده زوو زوو پونادات که ئافره‌تیک له‌ خسته‌م به‌ریت، به‌لام ئه‌و کاته ده‌گمه‌نانه‌ی که ئافره‌تیکم به‌پراستی خۆشه‌وێت، ئیدی پێویستیم به‌کاتیکی هه‌ینده زۆر نیه‌ تا بیناسم. ته‌نها ناسینی ئه‌و که‌سانه‌ی که هه‌زمان لێیان نیه‌، کاتیکی زۆریان ده‌وێت.

دوا‌ی ئه‌وه‌ی پاشماوه‌ کۆنه‌کانی ئاشی کاغه‌زه‌که‌مان به‌جیه‌یشت که پێیان ده‌وت "کارتیرا میلانو"، پێگاکه‌ به‌لای پراستدا توله‌ پێگایه‌کی تری لێده‌بووه‌وه. "بییتا" وتی "تۆ قه‌ت چوویت بۆ "پۆنتونا"؟". ده‌مزانێ ئه‌وه ناوی شارۆچکه‌یه‌کی بچوکه‌ و ده‌که‌وێته سه‌ر یه‌کیک له‌به‌رزاییه‌کانی سه‌رو "ئامالفی"یه‌وه، به‌لام من خۆم نه‌چوووبوومه‌ ئه‌و سه‌ره‌وه. «وه‌ره!» هه‌ینده‌ی وت و به‌ده‌ستی ئامازه‌ی بۆکردم که بچمه‌ لایه‌وه. نه‌خشه‌یه‌کی پێبوو و وتی ئه‌و پێگایه‌ی که بۆ "پۆنتونا"

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پھرتووک

شەمپانیی دەستیەووە بچیت لەسەر میزی ناخواردنەکه دابنیشیت،
 کەوتوو و هەلنەساووەتەو. پزیشکیک لەناو ئامادەبوанда بوو، بەلام
 نەیتوانیوە پزگاریبکات. ئینجا وتی دایکەم بەنەخۆشی دڵ نەمرد، هیچ
 هۆیەکی تری ئاشکراشمان بۆ ڕون نەبوووە کە پێی مردبێت. ئەو هەر
 زۆر بەئاسانی ئەم جیهانە بەجیهیشت. لەویدا پرسیاریکم لێکرد و
 وتم: «ئەی باوکت؟» لەو لەامدا زۆر بەتوندوتیزی وتی «پێمخۆش نیە
 بای ئەوت بۆ بکەم». لەپێکدا بەخۆیدا هاتەو و بەشیوەیەکی
 نەرمتر وتی: «باشترە ئەو بای بۆ سەینێ هەلبگرین» تەماشایەکی
 کردم و پێکەنی. وایزانم بیرێ لە تاقەکە دەکردهو.

یەك دوو جار لە شویینی نارهەت و چالوچۆلی رێگاكدە دەستی
گرتم، چونكه سەرپایی لەپێدابوو، بەلام كاتێك كه گەشتینه بەردەم
"پۆنتۆنا" دەستی خسته ناو دەستەوه، بەو شیوهیهش وهك ژن و
پیاویك هەنگاومان نا و چووینه ناو "پیزینا دی پۆنتۆنا"وه. هەر زۆر
ئاسان بوو، یاریهکی خوشبوو، لهوه دهچوو ههموو جیهان
ههلبخلهتیین. هەندێ خەلکی لەپاش چەندەها ساڵ ئەوجا یهكتری
دهناسن، بەلام ئیমে سەربە جۆره مرقیکی تهواو جیاوازر بووین.
ئیمه هەر لهو کاتهوه چەندەها رێگای قەدبەری جوانمان لەیهكتریدا
دۆزیبووهوه و دهمانتوانی لهپێانەوه لهیهكتر نزیکبینهوه،
لهبەرئەوه رێگامان بهیهكتردهدا كه یهك دوو نهیینی لهلای خۆمان
بشارینهوه.

پاشئه‌وه‌ی ته‌ماشایه‌کی ئه‌و ناوه‌مان کرد، پ‌ویشینه بارپکه‌وه و به‌پ‌وه قاوه‌یه‌کمان خواره‌وه. "بی‌تا" داوای په‌رداخیک مه‌شروبی لیم‌وی کرد و منیش پیکیک بران‌دیم داوا کرد. به‌ئاسته‌م قسه‌مان له‌گه‌ل یه‌کت‌ریدا ده‌کرد. "بی‌تا" جگه‌ره‌یه‌کی ده‌ره‌ینا و منیش شقارته‌که‌م

دهچیت ناوی "قیا پیستروفا"یہ. من ئەوہم پیناخۆشبوو کہ نەمدەتوانی وشەییەکی شیاو وەک پەسەنی ئەو وشەییە بدۆزمەو.

دۆلەکه مان لەپاش خۆمانەو بەجیهیشت و چوینە سەر رێگایەک که بەخشت داپۆشرابوو، ئەملاولای رێگاکەش نا ئاستیکی بەرز بەبەرد هەڵچنرابوو. چەند جارێک بۆی وەستاین و تەماشای خوارەوہمان کرد.

لەویشەوہ هیشتام گویمان لە ھارزەییەکی قولی تافگەکە بوو، ئەو تافگەییەکی که دامان نابوو بۆ بەیانی خۆمان بخەینە بەر ئاوہکەیی.

بەلام هیندەیی نەبرد و ئیدی دەنگی تافگەکە و خورەیی لاوازی روبراکە جودانەدەکرایەوہ کہ لە خواری خوارەوہی "قالا دای مولینی"یەوہ دەگەیشتە لامان.

پاش سەعاتىك ئىنجا گەشتىنە "پۆنتۇنا"، بەلام ئىدى ھەردوكمەن شەكەت بوو بووین. بەدریژایی ئەو ماوھىيە بەردەوام پیکەوھە قسەمان دەکرد و ھەر لەویدا ھێندە لەیەك نزیكبوو بووینەوھە كە ھەردوكمەن دەمانزانی ئەو ویتەر نھینیەكی گەورەى لەناوھەدایە. مەن لەوھە دەترسام "بەیتا" ئەو شتە بزانییەت كە مەن ھەولمەدەدا بېشارمەوھە، ئەویش نا ئارام دەھاتە بەرچاوم و دیاربوو لەوھە دەترسا ھەولێ دۆزینەوھەى نھینیەكەى بەدەم.

"ببيتا" باسی دایکی کرد و وتی هینده نابیت مردوو، ئه وهشی وت که بهدریژایی ژیانی زور په یوهستی یه کتزیوون. دایکی زور له ناکاودا کوچی دواپی کردبوو، سهرباری ئه وهش ریک له پوژی له دایکبوونیدا مردبوو. له گه ل چه ند براده ریکیدا له "بایر شهار هو ف" دا ئاههنگی پوژی له دایکبوونی گیراوه. "ببيتا" وتی ئه و پوژه دایکم تا ببيت دلی خوشبوو، به لام له و کاته دا که ویستبووی به خووی و په رداخیک

لەدەستی فراند و بۆم داگیرساند. بەسەر مێژە بەرزەکەى بارەکەدا
خۆمان چەماندەو و سەیری یەکتزیمان دەکرد، وەک ئەوێ
بەرەبەرەکانی یەکتزى بکەین. خەندەیهک کەوتە سەر لێوێکانى.
لەوێ دەچوو لەیهک کاتدا بەچەندەها شت پێیکەنیت. وتم "تۆ شیتیت".
ئەویش لەوێ لāmدا وتى «دەزانم». ئەوجا وتم من زۆر بەتەمەنترم لە
تۆ، کەچى وەلامى دامەو و وتى «کەمێک بەتەمەنتريت». تا ئەو کاتە
کەسمان تەمەنى خۆى بەوى تر نەوتبوو.

لە "پۆنتۆنا" وە بەرەو "ئامالفى" خلبووینەو و ئەو پێگا تەسکە
سەرەولێژە لە هەزار پێپلیکانەیهک زیاتریک بوو. لەشویئیکى
پێگا کەدا پیاویک بەلاماندا هات کە هیستریکى پێبوو، ناچاربووین
خۆمان بە شاخەکەو بنوسین. من و "بییتا" زۆر نزیکبووین
لەیهکتزیهو. بۆنى هەلۆژە و گیلایى لێدەهات. بۆنى زەویش.
لەسەر کورسیهکى تەختەى رەق و تەق دانیشتین بۆ ئەوێ پشو بە
قاچمان بەدەین. پاش یەک دوو چرکەیهک پیاو یەک مەتریهکە
بەلارولەنجە لێمان پەیدا بوو و لە تەنیشتمانەو لەقەرەاغى پێگا کەدا
لەسەر بەردێک دانیش. بەرلەوێ دانیشیت بە گۆچانەکەى دەستی
ئامازەى بۆکردم و وەک ئەوێ بپرسیت "بۆم هەیه لێرەدا دانیشم؟"
منیش نەمویرا بەرەنگارى بۆمەو، چونکە زۆر باش دەمزانى ئەو لە
هەموو بارێکدا پێک ئەو شتە دەکات کە بەدلێهەتى. کە منداڵ بۆوم
هەمیشە وەک پەندێک دەبیوت "پیاو یەک مەتریهکە وەستایە وەستا!".
بەدەرلەوێش نەمەدتوانى لەو کاتەدا راستەوخۆ لەگەڵیدا قسەبکەم،
چونکە "بییتا"م لەگەڵدا بوو. گەر بەقسە داوام لێکردایە کە بپروات
یان بمتزساندایە، ئەوا لەوانەبوو "بییتا"م بمتزساندایە. گەر

تایبەتە بە پێگەى پەرتووک

نەشتزسانیه، ئەوا بەلایهنى کەمەوێ گومانى لە ئەقلم دەکرد. لەبى
ئەوێ بپارمدا چیرۆکێک بۆ "بییتا" بگێرەو و لەپێگەى چیرۆکەکەو
ناراستەوخۆ باسى پیاو یەک مەتریهکە بکەم. خالە گرنگەکانى
چیرۆکەکە بەم شێوێه بوو؛

ماوێهەکى زۆر لەمەوبەر کورپێکى بچکۆلە بەناوى "جیری کوبلیک" لە
"پراخ"ى پائتەختى "چیک"دا دەژیا. باوکى نەبوو، بەلام لەگەڵ
دایکیدا لە ئەپارتمانێکى بچکۆلەدا دەژیا، لەتەمەنى سێ سالییهو
زوو زوو خەوێکى بەتینی بە پیاوێکى بچکۆلەو دەبینى، پیاوێکە
کلاوێکى لبادى سەوزى لەسەردەکرد و گۆچانێکى حەیزەرانی باریکى
بەدەستەو دەگرت. لە خەوێکانیدا بالای ئەو پیاو بچکۆلەیه کتومت
بەقەد بالای خۆى بوو، بەلام بەشێو و رۆخسار وەک پیاوێکى ئاسایى
وابوو. تەنها ئەوێ نەبوو کە بالای کورتبوو و لەچاو زۆربەى خەلکانى
ئاسایدا دەدریژتربوو و راستەوخۆتر قسەیدەکرد.

ئەو پیاو بچکۆلەیه لە پێگەى خەوێکانەو دەیویست قەناعەت بە
"جیری"بکات کە هەموو ئەو شتانەى ئەو کورە بچکۆلەیه دەیانکات،
ئەو دیاریانەکات، نەک تەنها لە کاتى خەوێتیدا، بەلکو لەو
کاتانەشدا کە بەخەبەرە. لەبەرئەو ئەو وەختانەى کە "جیری"
شتێکى لەو شتانە دەکرد کە دایکى لێى قەدەغەکردبوو، لەدلێ خۆیدا
دەبیوت "ئەم، کەواتە ئەو پیاو بچکۆلەکە پێى کردم". جگەلەوێش
زۆر جار "جیری" وشە و دەرپێنى گەورانەى بەکاردهێنا و دایکى
نەیدەزانى لە کوێو فێریان بوو. لەسەر و ئەوێشەو چیرۆکى کورت و
دریژی زۆر ترسناک و سەیر و پەرلەنھێنى دەگێراییه، ئەو چیرۆکانەى
باسدەکرد کە پیاو بچکۆلەکە لەخەویدا بۆى دەگێراییه.

تابهته به پنگه‌ی پرتووک

خه‌وه‌کانیشی به‌و پیاوه بچکۆله‌یه‌وه همه‌میشه خۆش و پڕله‌ژیانبوون، له‌به‌رئه‌وه زۆربه‌ی جاره‌کان "جیری" به‌دهم خه‌نده‌یه‌که‌وه خه‌به‌ری ده‌بووه‌وه، هه‌رگیزیش به‌ره‌نگاری دایکی نه‌ده‌بووه‌وه که پپی ده‌وت "ئیدی کاتی خه‌وه و ده‌بیت بخه‌ویت". کیشه‌کان له‌و کاته‌وه سه‌ریان‌ه‌ل‌دا که به‌یانیه‌کیان پیاوه بچکۆله‌که‌ له‌گه‌ل ته‌واوبوونی خه‌وه‌که‌دا ون نه‌بوو. ئه‌و پۆژه، پۆژیکی هاوینی خۆشبوو و که "جیری" چاوی ده‌کاته‌وه، زۆر به‌رونی پیاوه بچکۆله‌که‌ ده‌بینی، به‌خۆی و کلاوه‌ له‌باده سه‌وزه‌که‌یه‌وه له‌ ژوره‌که‌یدا له‌ته‌نیشته جیگا‌که‌یه‌وه وه‌ستاوه، پاش نه‌ختیکیش گرده پیاوه‌که‌ له‌ده‌رگا کراوه‌که‌وه ده‌چیته دالانه‌که‌ و له‌ویشه‌وه خۆی ده‌کات به‌ ژوری دانیشته‌که‌یاندا. "جیری"یش به‌په‌له‌ له‌ جیگا‌که‌یدا به‌زده‌بیته‌وه و ناچارانه به‌ره‌و ژوری دانیشته‌که‌یان دوا‌یده‌که‌و‌یت. له‌ودیدا به‌راستی پیاوه بچکۆله‌که‌ ده‌بینی گۆچانه‌که‌ی هه‌ل‌ده‌سو‌پ‌نینی. پیاویکی پڕله‌ژیان و چالاک ده‌بینی.

پاش ماوه‌یه‌ک پیاوه بچکۆله‌که‌ له‌سو‌چیکی ژوره‌که‌دا له‌لای کتیب‌خانه‌که‌وه ده‌وه‌ستیت و به‌ گۆچانه‌که‌ی ده‌ستی ئاماژه‌ بو کتیب‌یک ده‌کات، له‌و کاته‌دا دایکی دیته ژوره‌وه و "جیری"ش زۆر به‌په‌رۆشه‌وه ئاماژه‌ بو پیاوه بچکۆله‌که‌ ده‌کات، به‌لام دایکی هیچ نابینیت، به‌راستی ناتوانیت پیاوه چکۆله‌که‌ ببینیت. "جیری" سه‌ری له‌وه ده‌سو‌پ‌میت، چونکه ئه‌و پیاوه به‌لایه‌وه شتیکی نادیار نیه، شتیکی سه‌رابی و نارونیش نیه له‌به‌رچا‌ویدا. هه‌روه‌ک گۆزه‌ که‌وره‌که‌ی سه‌ر عه‌رده‌که‌ و پیاو کۆنه‌که‌یان به‌رونی ده‌بینی، ئه‌و پیاو‌یه‌ی که ماوه‌ی پێشوو دایکی به‌ په‌نگی سه‌وز بۆیاخ‌یکردبوو، چونکه په‌نگه سپیه‌که‌ی زه‌ردباو بووبوو.

نەبوو. ئەو کاتەى كە "جیری" تەمەنى گەیشتە حەوت سالان، بەبالا بستیک لە پیاوہ پچکۆلەكە گەورەتر بوو، لەو کاتەشەوہ پیی دەوت "پیاوہ یەك مەتریەكە"، چونكە بالای تەنہا یەك مەتر دەبوو.

لەو پۆژەوہی كە پیاوہ یەك مەتریەكە سەرى ھینایە ناو ھەقیقەتەوہ و بۆ یەكەمین جار لە ئەپارتمانەكەى "جیری" دا خۆى نیشاندا، لەو پۆژەوہ ئیدی "جیری" چیتەر خەونى پیوہ نەبینى. لەبەرئەوہ "جیری" ھیچ گومانىكى نەبوو كە پیاوہ یەك مەتریەكە یان خۆى بەئارەزوى خۆى لە جیھانى خەوندا ھاتۆتە دەرەوہ، یاخود بەزۆر لە ولاتى ھەكایەتدا دورخراوہتەوہ و ئیستاكەش رینگای گەپانەوہى بۆ نادۆزریتەوہ. "جیری" پییوابوو كە پیاوى ناو خەونەكانى بەھۆى ئەوہوہ ونبووبیت، لەبەرئەوہ ھەمیشە ئومیدەواربوو كە پۆژیک لەپۆژان بگەریتەوہ بۆ ئەو جیھانەى كە لیوہى ھاتبوو. لەراستیدا ئەو سەر بەو جیھانەبوو، ھەموو كەسیك دەبیت ھیندە وریابیت كە زۆر لەو جیھانە دورنەكەویتەوہ كە بەراستى خۆى تییدا دەبینیتەوہ. نەختە نەختە "جیری" گەورەبوو و پیاوہ یەك مەتریەكەش بەردەوام لە چوار دەورى بوو، جارجاریک ئەو حالەتە "جیری" بیزار و نیگەرەن دەكرد.

بەدریژایى ھەموو ژيانى پیاوہ یەك مەتریەكە وەك سپیەریك دواى "جیری" كەوتبوو. لەو دەوہچوو كە بەھیواشى لەدواى "جیری" وە بروت، بەلام پیاوہ پچكۆلە ھەمیشە لەو برۆایەدابوو كە ئەو حالەتە بەپیچەوانەوہبیت، ئەو دەبوت "من پالى پیوہدەنیم بۆ پیشەوہ و من دەسەلاتم بەسەر ھەموو ژيانى ئەو كۆرەدا ھەیە". لەسەریكەوہ قسەكەى كەمیک راستى تیدابوو، چونكە "جیری" خۆى دەسەلاتى بەسەرئەوہدا نەبوو لە چ كات و شوینیکدا پیاوہ یەك مەتریەكە

تایبەتە بە پنگەى پەرتووك

ببینیت. ھەمیشە پیاوہ پچكۆلەكە خۆى دایدەنا لە چ كاتیکدا خۆى پیشانى "جیری" بدات. ھەندى جار لە ناوہخترىن ساتى ژيانى "جیری" دا خۆى دەرەخست.

جگە لە "جیری" ھیچ كەسىكى تر نەیدەتوانى پیاوہ یەك مەتریەكە ببینیت، نە لەو خانوہدا كە تییدا دەژیا و نەلەسەر شەقام و كۆلانەكانى "پراخ" یشدا. "جیری" بەردەوام سەرى لەوہ دەسوپما.

پۆژیک لەپۆژان كاتیک كە "جیری" بووبە پیاویكى گەورە، لەگەل كچیکدا دەكەویتە عەشقەوہ. كچەكە ناوى "جاركا" بوو. "جیری" دەیەویت ژيان و پۆحى لەگەل كچەكەدا دابەشبات، ھەرلەبەرئەوہ یەك دوو جار كە پیاوہ یەك مەتریەكە دەچووہ ژورەكەیانەوہ، ئامارەى بۆ دەكرد و دەبویست دەستگیرانەكەشى سیمای ئەو پیاوہ بیوینەىە ببینیت، ھەرچەندە ئەگەر بۆ ماوہیەكى كەمیش بیت. بەلام "جاركا" پییوابوو كە "جیری" ھیدی ھیدی بەرەو شیتبوون بچیت، لەبەرئەوہ كەمیک خۆى لیدەكیشیتە دواوہ، پۆژیک لەپۆژانیش بەیەكجارى جیى دەھیلپ و دواى پیاویكى گەنجى ئەندازیار دەكەویت، چونكە بەپیى ئەو "جیری" زیاتریك لەناو فەنتاسیای خۆیدا دەژى و كەمتریك لەناو جیھانى راستەقینەدا لەگەل خەلكى تردا دەژى.

دواتر "جیری" پیردەبیت، تەنہا و دابراو ژيان بەسەردەبات و لەگەل مردنیدا گۆرانكارىەكى یەكجار سەرنجراكیش پروودەدات. لەو پۆژەوہى كە "جیری" دەستبەردارى كات دەبیت، مەبەستم لەوہ كە ئەم جیھانەى ئیمە بەجیدەھیلپ، ورتەورتىكى زۆر بەپراخدا بڵاودەبیتەوہ و دەلین دەمەوئىوارن كەسىكى "ھۆمۆنكولوس" یان بینوہ كە بەتەنیا لەقەرەغ روبرارى "قلتافا" دا پیاسەى كردوہ. تاك و تەراى

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

دیسانه‌وه به به‌لئ وەلامم دایه‌وه، هه‌رچه‌نده د‌ل‌نیانه‌بووم له‌وه‌ی باوه‌رم پ‌ی‌ده‌کات یان نا. نه‌مه‌ه‌زانی تا چ پ‌اده‌یه‌ک ئا‌گای له ئه‌ده‌بیاتی "چ‌یک‌ی"یه.

ب‌و کات‌ز‌م‌ی‌ری پ‌ی‌نج ئ‌ین‌جا گ‌ه‌یش‌ت‌ین‌ه‌وه ناو شار. داوام له "بی‌یتا" کرد له‌گ‌ه‌ل‌م‌دا ب‌ی‌ته‌وه ب‌و ئ‌وت‌ی‌له‌که و پ‌یک‌ه‌وه نانی ئ‌ی‌واره بخو‌ی‌ین. وتم نان‌یک‌ی خو‌ش ل‌ی‌ده‌ن‌ی‌ن و د‌یم‌ه‌نی ده‌ره‌وه‌ی ئ‌وت‌ی‌له‌که‌ش ز‌و‌ر جوانه، ئ‌ه‌وجا وتم شه‌راب‌ی نایابی "پای‌م‌و‌نت‌ی"شیان هه‌یه. به‌لام داواکه‌می ر‌ه‌ت‌کر‌ده‌وه و وت‌ی کار‌ی ترم هه‌یه.

وه‌ک پ‌ی‌ش‌نی‌اری‌ک وت‌ی؛ «به‌یانی به‌پ‌یاسه ده‌چ‌ین ب‌و "پ‌و‌گ‌ی‌ر‌و‌لا"» سه‌ر‌ی‌کم ب‌و له‌قاند و وتم؛ «ده‌چ‌ینه ژ‌ی‌ر تا‌گ‌ه‌که‌شه‌وه» به‌توند‌ی ق‌و‌لی گو‌ش‌یم و پ‌یک‌ه‌نی.

وا‌ر‌ی‌ک که‌وت‌ین کات‌ز‌م‌ی‌ری ده و نیوی به‌یانی له‌به‌رده‌م ک‌ل‌ی‌سه‌که‌دا یه‌ک‌تری بب‌ین‌ین. به‌یانی یه‌که‌م ر‌و‌ژی جه‌ژ‌نی پاک بوو.

*

ئ‌ه‌و شه‌وه تاد‌ره‌نگان‌یک دان‌یش‌ت‌بووم بیرم له "بی‌یتا" ده‌کر‌ده‌وه. پ‌یک گ‌ه‌یش‌ت‌ن‌یک‌ی سه‌رس‌و‌ر‌ه‌ی‌نه‌ر بوو، له‌و جو‌ران‌ه‌بوو که له‌ماوه‌ی ژ‌یان‌یک‌دا که‌ر‌ه‌ت‌یک یان دوو که‌ر‌ه‌ت بو‌ت هه‌ل‌ده‌که‌و‌ی‌ت.

ر‌ه‌نگه ته‌مه‌نی هه‌ر ه‌ی‌نده‌ی ته‌مه‌نی ئ‌ه‌و کاته‌ی "ماریا" بووب‌ی‌ت. کاتی خو‌ی "ماریا" ده سال له من گ‌ه‌وره‌تر‌بوو، به‌لام له‌چاو "بی‌یتا"دا من به‌ته‌مه‌نت‌ر‌بووم. پ‌ی‌ده‌چ‌وو 15 سال یان 20 سال‌یک له "بی‌یتا" به‌ته‌مه‌نت‌ر‌یک بم، به‌لام گ‌ه‌نج ده‌هاتمه به‌ر‌چاو. من ئ‌ه‌و کاته ته‌مه‌نم 48 سال‌بوو، ترسم ل‌ی‌ده‌ن‌ی‌شت که بیرم له‌وه ده‌کر‌ده‌وه، به‌لام ه‌ی‌چ

خه‌ل‌ک‌یش ده‌ل‌ی‌ن ئ‌ه‌و گ‌رده‌پ‌یاوه‌مان له گ‌و‌ر‌ه‌پانی ک‌و‌نی شارد‌ا بب‌ین‌وه و به‌ت‌و‌ر‌ه‌ی‌یه‌وه گ‌و‌چانه هه‌یزه‌رانه ب‌چ‌ک‌و‌له‌که‌ی به‌م‌لا‌ولا‌دا باداوه. به‌تایبه‌ت‌یش ئ‌ه‌و پ‌یاوه ب‌چ‌ک‌و‌له‌یه‌یان له‌چه‌ند کات‌یک‌ی جیا‌وا‌زدا له قه‌بر‌سانه‌که‌دا بب‌ین‌بوو، بب‌ین‌بو‌یان له‌سه‌ر ک‌ی‌لی قه‌بر‌یک دان‌یش‌ت‌بوو. هه‌م‌یش‌ه‌ش ده‌چ‌وو له‌سه‌ر ک‌ی‌لی هه‌مان قه‌بر داد‌ه‌ن‌ی‌شت، له‌سه‌ر ک‌ی‌لی ئ‌ه‌و قه‌بره‌نوس‌رابوو "جیری کوب‌لیک".

پ‌یر‌ی‌ژ‌ن‌یک له‌سه‌ر کورسیه‌کی قه‌بر‌سانه‌که داد‌ه‌ن‌ی‌شت و ئ‌ه‌و جاره به‌ده‌گ‌مه‌نان‌ه‌ش که پ‌یاوه ب‌چ‌ک‌و‌له‌که‌ی له‌سه‌ر قه‌بره‌که‌ی "جیری" ده‌ب‌ینی، ز‌و‌ر به میهره‌بان‌یه‌وه ده‌ستی ب‌و پ‌اده‌وه‌شاند. ئ‌ه‌و پ‌یر‌ی‌ژ‌نه "جارکا"بوو، ئ‌ه‌و که‌سه‌ی که گ‌ه‌ل‌ی سال له‌وه‌وبه‌ر له کاتی گ‌ه‌نج‌یدا "جیری" ر‌ه‌ت‌کر‌ده‌وه، چونکه پ‌ی‌ی وابوو ش‌ی‌ت بووه.

خه‌ل‌کی ناوی ئ‌ه‌و ژ‌نه به‌ته‌مه‌نه‌یان نابوو ب‌ی‌وه‌ژ‌نه‌که‌ی "کوب‌لیک"، به‌لام وابزانم ته‌نها له‌به‌ر‌ئ‌ه‌وه‌بوو که هه‌م‌یش‌ه له‌سه‌ر کورسیه سپیه‌که‌ی قه‌بر‌سانه‌که داد‌ه‌ن‌ی‌شت و چاوی ده‌بر‌یه قه‌بره‌که‌ی "جیری".

نزیکه‌ی سه‌عات‌یک باسی "جیری" و "جارکا"م کرد و که ته‌واو‌یش بووم، پ‌یاوه ب‌چ‌ک‌و‌له‌که چ‌ی‌تر له‌سه‌ر‌به‌رده‌که دان‌ه‌ن‌ی‌شت‌بوو و سه‌یر‌مان ب‌کات. وابزانم ترساندم.

له‌پاش ته‌واو‌بوونی چ‌ی‌ر‌و‌که‌که "بی‌یتا" هه‌ند‌یک ئ‌ه‌ند‌ی‌شه‌ی له‌لا دروست‌بوو و پرس‌ی؛ «ئ‌ه‌وه هه‌کایه‌ت‌یک‌ی "چ‌یک‌ی"بوو؟»

سه‌ر‌ی‌کم ب‌و له‌قاند، چونکه هه‌ستم‌نه‌کرد ه‌ی‌نده پ‌ی‌وی‌ست‌ب‌کات که پ‌ی‌ی ب‌ل‌ی‌م خو‌م ئ‌ه‌و چ‌ی‌ر‌و‌که‌م ه‌و‌نی‌وه‌ته‌وه.

دیسانه‌وه پرس‌یه‌وه؛ «چ‌ی‌ر‌و‌ک‌یک‌ی ه‌ونه‌ریه؟»

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

ده‌کرده‌وه ښتیک بوو له‌وینځه‌ی دیواره‌که‌وه هات به‌خه‌یال‌مدا. به‌ته‌واوه‌تی له‌و پروایه‌دابووم که "بییتا"ش باریکی قورسی به‌شانه‌وه‌یه. له‌دلی خومدا ده‌موت "به‌راست کی ده‌لټ نیمه‌ داهاتویه‌کمان پیکه‌وه‌نیه؟". ژوریکي له‌ ناوشار به‌کرئ گرتبوو و وینه‌کیشیش بوو. له‌و نه‌یده‌زانی که من هر زور زور ده‌ولمه‌ندم، له‌وش ښتیک بوو له‌و شتانه‌ی که دامناوو له‌ دواچاردا پیی بلیم.

کاترمیری ده و نیوی به‌یانی له‌سهر پلیکانه‌کانی به‌رده‌م کلپسه‌که‌دا دانیشتبوو. دیسانه‌وه ماکسیه زرده‌که‌ی له‌به‌ردابوو، له‌ خه‌یالی خومدا وتم "له‌وه‌ده‌چیت له‌باری شتی پوژانه‌ی وه‌ک جل و به‌رگ له‌من بجیت". من له‌و کاتانه‌ی سه‌فه‌رم ده‌کرد تا جله‌کانم زور زور پیس نه‌بوونایه، دامنه‌ده‌نان بو شورین. به‌لام خو ده‌شگونجیت که زور دلی به‌و ماکسیه زرده خوښیت. منیش به‌دلّم بوو. به‌ده‌ر له‌وش پوژي جه‌ژنی پاک بوو، ئی له‌وانه‌یه دوینئ ئیواره ماکسیه‌که‌ی شوړییت، په‌نگه‌ له‌وه یه‌کیک له‌و کارانه‌بوو بیت که وتی ده‌بیت بیانکه‌م. به‌لام له‌بری سه‌رپاییه سپیه‌کانی جوتئ کاله‌ی له‌پیکردبوو. به‌نیازی پیاسه‌کردن بووین.

له‌سهر پلیکانه‌کان هه‌ستا و به‌ره‌وپوم هات. له‌پیشدا به‌سهر هه‌موو پلیکانه‌کاندا سه‌رکه‌وتین و له‌به‌رده‌می کلپسه‌که‌دا وه‌ستاین، گویمان بو گورانی جه‌ژنی پاک شلکرد. "بییتا" به‌پریزه‌وه گوئی گرتبوو، به‌لام له‌هه‌مان کاتدا مه‌کراویش ده‌هاته به‌رچاوم.

له‌و کولانه‌ باریکانه‌مان دوزیه‌وه که به‌ره‌و دهره‌وه‌ی شار ده‌پوښتن، له‌و کاته‌شدا که به‌سهر گرده چالوچوله‌کانی ناو دار لیموکاندا ده‌پوښتن ده‌ستیکرد به‌قسه و وتی "هه‌رگیز هیچ پیایویم نه‌ناسیوه

www.pertwk.com

که‌سپک له‌و هه‌شت ساله‌ی دواي "چل"ه‌که‌ی نه‌ده‌دی. له‌و خوښی وتی "که‌میک به‌ته‌مه‌نتریت". من کاتی خو‌ی هر زور به‌لامه‌وه ئاسایی بوو که "ماریا" ده‌ سال له‌ من به‌ته‌مه‌نتر بوو، له‌ویش هه‌رگیز گله‌یی له‌وه نه‌ده‌کرد که من ده‌ سال له‌و مندالتربووم.

من پیم وانه‌وو پیاوکوژیک "بییتا"ی به‌کرئ گرتبیت بو له‌وه‌ی فریوم بدات و بمخاته ته‌له‌یه‌که‌وه، پېشم وانه‌وو خو‌ی پیاوکوژیکي به‌کرئگیراو بیت. به‌لام له‌گه‌ر وابووايه، له‌وا له‌مپوښ پیک وه‌ک له‌و پاشنیوه‌پوښه په‌فتاری ده‌کرد که کردی. له‌لایه‌کی تریشه‌وه له‌ویش هر وه‌ک من حه‌فته‌یه‌ک بوو هاتبووه "نامالفي". پېیده‌چوو من پارویه‌کی ئاسانم بو. به‌یانیس پیکه‌وه ده‌روینه ناو دوله‌که و له‌ویشه‌وه ده‌چینه سهر شاخی "پوگيرولا". له‌و خو‌ی شوینی پیاسه‌که‌مانی دیاریک‌دبوو و له‌وه‌وپېښیش به‌ناو دولی "ناشه‌کاندا" روښتبوو بو "پوگيرولا". نه‌یویست نانی ئیواره‌م له‌گه‌لدا بخوات، چونکه وتی "کاری ترم هه‌یه". له‌دلی خومدا ده‌موت "په‌نگه‌ کاره‌که‌ی ته‌له‌فون کردن بوو بیت، پېیده‌چیت بو پېښنیوه‌پوښ به‌یانی له‌لای "قالا دای مولینی" جمه‌ی بیت له‌ پیاو و هه‌موشیان شتیان له‌ گوچکه‌دا بیت. هه‌موویانم له‌به‌رچاودابوو، ده‌مبین له‌ناو پاشماوه‌کانی ئاشی کاغه‌زه‌که‌دا هر یه‌که‌یان چووبوه شوینی خو‌یه‌وه و خو‌یان مات‌کردبوو. گویم له‌ قاقای پیکه‌نینی "بییتا" بوو و هر له‌ویدا وینځه‌ی له‌و سه‌فته‌ پارویه‌م ده‌دی که ده‌بوايه پییان به‌خشیبایه. من فه‌نتاسیایه‌کی پرله‌ژیانم هه‌بوو.

ته‌ماشایه‌کی وینه‌که‌ی "ئیس"م کرد که به‌دیواره‌که‌وه هه‌لواسرابوو. خوم به‌ خوم ده‌وت "به‌لام خو‌ پېښی تی‌ده‌چیت من و "بییتا" وه‌ک دوو که‌س بین که له‌دواي که‌شتی تی‌کشانی‌ک هه‌ولئ به‌یه‌ک گه‌ښتن بده‌ین؟ بو نا؟" بیرم له‌ "لیندا"ی خانم و "گروستاد"ی پاریزهر

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

زور جیاواز که‌وته باسکردن و وتی؛ «پره‌نگه که‌سیکی وریا بیت، به‌لام من لهو برپوایه‌دام که هینده باش خوت نه‌ناسیت. ئەو کاته‌ی که هاتیته ناو پیتزه‌ریه‌که‌وه، رۆژنامه‌یه‌کی "کۆریی دایلا سیرا" ت له‌ژیر بال‌دابوو، واته به‌خه‌یالی من زور پیتتیده‌چوو که ئیتالی بیت، واشی بۆچووم که که‌سیکی رۆشنییری به‌ده‌گمهنی ئەم ناوچه‌یه بیت. ئەوجا دانیشیت و نیگایه‌کت تیگرتم، نیگایه‌ک که هینده زوری پینه‌وتم، به‌لام به‌لایه‌نی که‌مه‌وه هینده تیگه‌یشتم که نیرباز نیت. داوای پیتزایه‌ک و بیریه‌کت کرد، که‌واته له‌گه‌ل ئەوه‌شدا پیتی تیده‌چوو که گه‌شتیاریک بیت، به‌لام دیاربوو به زمانیکی ئیتالی ره‌وان قسه‌ت ده‌کرد. دواتر دیسانه‌وه ته‌ماشایه‌کت کردمه‌وه، وایزانم ئەو جاره‌یان ته‌نها سه‌یری قاچمت کرد و سه‌رنجت چوو سه‌ر سه‌رپاییه سپیه‌کانی پیم. به‌بروای من ئەوه ورده‌کاریه‌کی گرنگ بوو، چونکه هه‌موو پیاویک ته‌ماشای قاچ و قولی ئافره‌ت ناکات، به‌لام تۆ کردت. بۆ ماوه‌یه‌ک هه‌ر ته‌ماشای قاچمت ده‌کرد، له‌سه‌رپاییه‌کانم وردده‌بوویتی‌وه، واته به‌شیویه‌کی تر بلین تۆ که‌سیکی که چیژه هه‌ستیه‌کانت به‌لاوه مه‌به‌سته. ئەوجا رۆژنامه‌که‌ت کرده‌وه و به‌کسه‌ر چوینته سه‌ر به‌شی که‌لتوری، واته هینده‌شم بۆ ده‌رکه‌وت که له‌وانه‌یه که‌سیک بیت که که‌لتورت به‌لاوه گرنگ بیت. دیسانه‌وه نیگایه‌کت تیگرتمه‌وه، ته‌نها یه‌ک نیگا، به‌لام زور دلنیا و به‌گور سه‌یرت کردم. له‌وانه‌یه له‌یادت نه‌بیت که من له‌ویدا وه‌لامی ئەو نیگایه‌م دایته‌وه. هه‌رچه‌نده یه‌که‌مین نزیک‌بوونه‌وه‌مان، یه‌که‌مین جار من و تۆ ماوه‌یه‌کی زور کورت سه‌یری چاوی یه‌کتزیمان کرد، به‌لام له‌گه‌ل ئەوه‌شدا سه‌یرکردنی چاوی یه‌کتزی به‌بیئه‌وه‌ی چاوتی له‌سه‌ر لابه‌ریت هه‌روه‌ک زور جار له‌و کاتانه‌دا روده‌دات که به‌پیکه‌وت دوو نیگا پیک ده‌گهن - پییده‌چیت

که هینده لیی نزیکیم و لیی تیگه‌م". منیش وه‌لامی دل‌سۆزیه خیراکه‌یم دایه‌وه و وتم "پراسته من کۆمه‌لیک په‌یوه‌ندی کورت کورتم هه‌بووه، به‌لام وایزانم له‌کاتی گه‌نجیمه‌وه هه‌رگیز به‌پراستی نه‌که‌وتوومه‌ته عه‌شقه‌وه. زور به‌دل‌خۆشیه‌وه وتم "چاوه‌پوانت بووم". قسه‌کانی ئەو رۆژه‌شمان به‌ته‌واوه‌تی بی ئایرونی و زیاده‌پویی نه‌بوو، به‌لام شتیکی زور جدی له‌ژیر قسه‌کانماندا خۆی هه‌شاردا‌بوو. من به‌ته‌واوه‌تی دل‌نیا‌بووم له‌وه‌ی که "بییتا" به‌پراستی هه‌زی لی‌کردووم، به‌لام ئەوه‌شم پیوت که نیازمه رۆژی چوارشه‌مه‌مه سه‌فه‌ربه‌که‌م و "نامالی" به‌جیبه‌یلم.

لی‌مپرسی و وتم "باشه تۆ دوینی هه‌روا به‌پیکه‌وت له‌ناو ئەو هه‌موو که‌سه‌دا هاتیت و داوای شقارته‌ت له من کرد؟". خه‌نده‌یه‌کی مه‌کراوی خسته سه‌ر لی‌وانی و وه‌ک که‌سیکی به‌سته‌زمان سه‌ریکی بۆ له‌قاند. دواتریش وتم "ئه‌ی باشه دواتر دوامنه‌که‌وتیت بۆ دۆلی" قالا دای مولینی؟، سه‌ری راوه‌شاند و وتی "مه‌زه‌نده‌مکرد که تۆ ده‌ته‌ویت پیاسه‌یه‌ک بکه‌یت، ئی هونه‌ریکی زور گه‌وره‌ش نیه که بزانم بۆ کوئ ده‌پۆیت، چونکه له‌م ناوه‌دا ته‌نها یه‌ک دۆلی لییه که خه‌لکی پیاسه‌ی تیدا بکات". منیش به‌کورتی وتمه‌وه "که‌واته به‌پیکه‌وت داوای شقارته‌ت لی‌کردم، به‌لام پیکه‌وت نه‌بوو که دواتر به‌هه‌مان ئەو پنگایه‌دا هاتیت که منی پیدا رۆیشتبووم؟"، له وه‌لامدا به ده‌نگی‌کی پرله‌نه‌ینی‌وه وتی "له‌وانه‌یه ئەوه‌یان هه‌روا پیکه‌وت نه‌بووبیت". من ده‌مویست بچه‌بنج و بناوانی ئەو بابته‌وه، له‌ویشدا ته‌نها بیرم له قسه‌کانی "لویجی" نه‌ده‌کرده‌وه. ئەوجا وردت‌ریک وتم "ئاخر ئیمه ته‌نانه‌ت قسه‌شمان پیکه‌وه نه‌کرد، ته‌نها یه‌ک دوو جار سه‌یری یه‌کتزیمان کرد و ته‌واو". له‌پیشدا پیکه‌نی، ئەوجا دواتر به‌شیویه‌کی

که زور دلسوزانه و پرله خوشه ویستی بیت. نیگا که مان دوولایه نه بوو. نه و که پرت ته بو نه و چووم که هه ولی نه و بدهیت ته مه نم بخه ملینیت، به لام پرت ته له و خاله دا هه له بم. من "له زانیا" کهی خوم خوار دبوو و ده مویست جگه ریه که به چه رخیک دابگیر سینم که غازی تیدا نه ما بوو. تو سهرنجت چوو سهر نه و، به لام و ازانم سهرنجت نه چوو سهر نه و هی که من سهرنجم چوو بوو سهر نه و هی که تو سهرنجت چوو بوو سهر نه و. و ازانم هه موو نه و حال ته ته نه ا پینچ چرکه یه کی خایاند، ریک هینده ی پیده چوو که تو له سهر کورسیه که ته هه ستیت و بییت بولای من و جگه ره کهم بو دابگیر سینیت، هه له ته نه گهر چه رخت پیوایه، به لایه نی که مه و نه گهر که سیکی به و شیوه یه بویتایه که من مه زنده م ده کرد. له بری نه و ناچار بووم خوم ههستم، چه ند ههنگاو یک بنیم و بیمه سهر میزه که ته و داوی ناگرت لیب کهم، تو له زمانه ئیتالیه کهی من گه یشتیت، به لام به له هجه کهمدا دلنیا بوویت که من که سیکی بیانیم. تو وت "من جگه ره کیش نیم، به لام له ماوه ی یه که دوو چرکه ی داهاتوودا چه رخیکت له سهر یه کی که له میزه کانی تره و هه لگرت و جگه ره که ته بو دابگیر ساندم. تو یه کی که نه بوویت له که سانه ی که هه روا به ئاسانی ره وانه ی میزیکی ترم بکه یته، به لکو به رپر سیاریه که ته خسته نه ستوی خوت، یان راستریک بیلین؛ به لاته و نه ئاساییو که جگه ره کهم دابگیر سینیت. پیته خوشبوو که من هانام بو تو هی نابوو. له و کاته شدا که جگه ره که ته بو دابگیر ساندم، نه و نه یینه شت ده رخت که نه و یه که مین جارت نه که جگه ره یه که بو ئافره تیک دابگیر سینیت. من سوپاسم کردیت و ریک له و کاته دا تاریکیه که که و ته سهر ده موچاوت، که پی و تم تو که سیکی و له ته نگانه یه کدایت، که سیکی که تاراده یه که به داوی دوزینه و هی

تایبه ته به پنگه ی پرتوک

مروقیکی تایبه ته ده گه رپیت و ریشی تیده چوو نه و که سه من بم، بو نا. روم وهر چه رخاند و گه پامه و سهر میزه کهی خوم، نه و هه ش چرکه و نیویکی خایاند، له پستی ملامه و ههستم ده کرد که سهریم ده که یته، به لام بیگومان پیده چیت هه ر به خه یال مه زنده ی نه و هم کرد بیت. له و کاته شدا که پاره که ته خسته سهر میزه که و ویست برویت، تاراده یه که به دلته نگیه و سهر یکت کردم و به ده ست خواحافیز بوونیت لی کردم، به شیوه ی ده ست راوه شانده که ته ده مبینی که تو له خه یالی خوتدا دلنیا یته که هه رگیز یه کتری نابیننه و. من دانیشتبوم له سهر ده فته ری سکیچه کهم هیلکاری ده موچاوی تو ده کیشا، چونکه سیمای تو به دل بوو، به لام تو هینده بی سهرنج بوویت که نه ترانی من دانیشتبوم و هیلکاری ده موچاوی تو ده کیشم. به و پهری کراوه ییه و خنده یه کهم بو کردیت، چونکه ده مویست به چاوم بیت بلیم که زیان سهرباری هه موو شتیک شتیکی سهریو سهریه. تو رویشیت، به لام هه ستمده کرد که شتیک له گه ل خوتدا بر د بیت، شتیک که له ناو چاوی مندا به دیت کردبوو. به و شیوه یه که پیته ریه که ته جیه یشت، زانیم که ده ته ویت برویت بو "قلا دای مولینی". بیگومان رپیتیده چوو که به هه له دا چووم، به لام به هه له دا نه چووم. له دلی خومدا ده موت "تو که سیکی که به راستی بیم خوش ده بیت که بیناسم، هه له ته نه گهر بوارم هه بیت". له سهر توله رپکا بچکوله که وه ستام و دوو جار چه پله م بولیدا، نه و جا وتم "نافهرم!". هه ستمده کرد زور به باشی لیتمیگه یشتوو و هه ستیکی خوشبوو، بیم خوشبوو یه کی که نه و ها بمبینیت و بمناسیته و، هه روه که نه و و ابو که گه رابیتمه و ماله و. زور زور ده میک بوو که سیکی وام نه بوو که شایانی نه و بیت بگه ریمه و ماله و بولای.

وتم؛ «یهکه مجار وتت "من بهر یکه وت داوای شقارتهم لیکردیت"، ئیستاکهش ده لئیت "مه زندهم ده کرد که چهرخت پینه بیت"»

پیکه نینی به قسه که مه کهم هات. ئه وه نیشانه یه که بوو بۆ ئه وهی که من هه موو تاکه وشه یه کهیم به ته رازویه کی زی پین هه لسه نگاندووه. وتی؛ «به لایه نی که مه وه ئه وه یان پیکه وتبوو که چهرخه کهم غازی تیدا نه مابوو، به لام تو که سیکی پیکه وت نه بوویت، تو وه ک کتیبیکی کراوه وابوویت و من هه ره له ویدا ده ستمکردبوو به خوینده وهی»

له دلی خویدا وتم "یان له پیشه وه هه موو شتیکیان به باشی تیگه یاندوویت"، به لام هه ره خیرا ئه وه خه یاله م له میشکمد ده ره ینا.

من به هوو شتی تره وه پرسیاریکم لیکرد و وتم؛ «چهرخی ترت پینه؟»

له مه به ستم تینه گه یشت، له به ره ئه وه وتم؛ «هه میشه چهرخیکی به تال و چهرخیکی پرت له گیرفاندایه؟»

ته ماشایه کی کردم و به هیواشی زله یه کی لیدام. و ابزانم هه قی خو ی بوو.

هی دی هی دی پیکه مان ده بری. هه تا وه کو دوو کهس قسه ی زیاتریکیان هه بیت پیکه وه بیکه ن، هیواشتر و هیواشتر به ریگادا ده رۆن. زیاتریکی ده رباره ی تابلو ئاویه کانی و پیشانگای داها تووی بۆ باس کردم. هه روه ها وتی وینه ی دوو که کایه تی نایابی "گریم" م کیشاوه که بۆ مندالانه و له و چه ند ساله ی دواتریشدا خو شم خه ریکی نو سین بووم.

سه رسام بووم. سه رم له وه سوپما که ته نها له و کاته دا بۆم ده رکه وت که نو سه ره، به لام هه ستمکرد که به جو ره شه رمیکه وه ئه وه چه ند وشه یه ی دواتری وت، له به ره ئه وه نه مو یست له ویدا هه یچ شتیکی له سه ر باسبکه م. زۆرم له و که سانه ده ناسی که هه ره ئه وه نده ی ده یانوت خه ریکی نو سینی شتیکم، یه که سه ر که میک شه رم دا یده گرتن، به لام

تایه ته به پنگه ی په رتووک

په نگه شه رمی له وه کردبیت که دوینی به هیچ شیوه یه ک باسی ئه وه ی بۆ نه کردم.

هینده م پیوت که من به ره له وه ی بیم بۆ "ئامالی"، له پیشانگای کتیبه که ی "بۆلۆگنا" بووم. له کاتی ئه وه قسانه مدا زۆر به وردی ته ماشامکرد، به لام هه یچ شتیکی نا ئاساییم تیدا به دینه کرد. ده بوایه ئیتر چیتر بیرم له "لویجی" نه کردایه ته وه. ئینجا وتی؛ «که واته تو ش کتیبی مندالان ده نو سیت؟» سه رم بۆ له قاند و ده ستیکم به قزیدا هی نا. زۆری به لا وه ئاسایی بوو.

پاش نیو سه عاتیک گه یشتینه سه ره وه ی "قیا پارادیسو"، له ویدا چاو مان به کو مه له هه ور یکی هه ره زۆر گه وه ره گه وه ره که وت که له شاخه کانه وه به ره و ئاسمانی دۆله که ده هاتن. گویمان له ده نگی زه نگی گلیسه کانی "ئامالی" بوو که له خواره وه ده هاتن، یه ک چرکه به دوا یدا زه نگه کانی "پونتونا" ده نگیان لی به رزبو وه وه، له "پوگیرو لا" شه وه که که وتبو وه سه ر لو تکه ی شاخه کانی ئه وه په ری دۆله که وه، ده نگی زه نگی کلیسه مان ده گه یشتی. رۆژی جه رنی پاک بوو و کاتر می 12 بوو.

یه که مین شریخه ی هه وره گر مه هات و "بییتا" ده ستی گرتم. داوام لیکرد بگه ریینه وه، به لام ئه وه سو ربوو له سه ره ئه وه ی به رده وام بین. خه یالم بۆ ئه وه چوو که له سه ره وه ی دۆله که په یمانی له گه ل یه کی کدا هه بیت، ده شمزانی که ته نها فه نتاسیای خو مه و هه یچی تر. له و کاته وه ی "بۆلۆگنا" م جیه یشتنبوو، به بیست سی جو ری جیاواز شیوه ی مردنی خو مم دا رشتنبوو. به لام "بییتا" له هه یچ یه کی ک له و پلانا نه دا نه بوو. له فره لایه نه وه ئومیده وار بووم که ئه وه پرگار مکات له

داهینانه کانم. نهخته نهخته چاوه پوانی ئه وه بووم که بتوانیت به شیوهیه که له شیوهکان فیرمبکات وهک مرۆفیک بژیم.

کاتی که له پریکدا به لیزمه دایکرده باران، هینده مان نه مابوو بگهینه لای ئه و تافگهیهی که له وه پش به لایدا تیپه پین. "بییتا" ئامازهی بۆ پاشماوهکانی ئاشی کاغهز دروستکردنه که کرد و بۆئوهی ته رنه بین به په له پویشینه ناویانه وه. ههتا توانیمان چووینه ناوه وه. ههروهک مندالیکی بچکوله پیده که نی، زایه لهی قاقاکانی به توندی دهنگیده دایه وه. له ژیر سه قفیکی سی چوار مه تر دوجا دابووین، به لام ئه و عهرزه ی له سه ری دانیشتبووین وشکبوو.

پاش نهختیک خۆمان له ناو خراپترین شهسته باران و هه وره تریشقه دا بینیه وه که له ژیاندا وینهیم نه دیوو، یان ده توانم بلیم باشتترین باران و هه وره تریشقه ی ژیانم بوو، چونکه هه رزوو هه ردو کمان وتمان که هه زمان له بارانی زۆر و هه وره تریشقه یه. زۆر به لیزمه دهباری. زیاد له دوو کاترمی باران باری. به بی وهستان هه ر دهباری، به لام ئیمه شوینه که مان وشکبوو و ته رنه بووین. وتم له وه دهچیت له چاخه به ردینهکاندا بین و له ئه شکه وتیکدا دانیشتبین. «لیره دا نه رابوردوو و نه داهاتوش بوونی هه یه، هه موو شتیک ته نها ئیسته و ئیره یه»، دهنگم ههروهک ئه وهی له ئه شکه وتیکدا قسه بکه م، دهنگی ده دایه وه. له ناو دهستما دانیشتبوو و دیسانه وه وتی "پۆمانه که ت ده باره ی چیه؟". ئه و جا وتی "ئێ خۆ ئیستا که کاتی ئه وه ت هه یه که بۆم باسکه یت". رازیبووم و یه کی که له و چیرۆکانه م هه لبژارد که دامنا بوون بۆ فروشتن، هه لبه ته پش ئه وهی "یاریده ده ری نوسه ر" هه ره س به ئینیت، چیرۆکی که بوو ده باره ی نه هه مه تی ره چه له کیکی دیاریکراووو. من بیرۆکه ی سه ره کی چیرۆکه که م له میشکدا بوو و له ویدا

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

کرده مه وه و که وتمه گیرانه وهی، به شیوهیه کی گشتی باسی چیرۆکه که به م شیوه یه بوو؛

هه ر له دوا ی شه ری جیهانی دوه مه وه خیزانیکی ده وله مه ند به ناوی "کیاگو" له خانویه کی دیرینی شاری "سیلکه بو"ی به ناوبانگی دانیمارکدا ده ژیان. کاره که ریکی نوییان له ماله که یاندا دامه زرانده وو و ناوی "لۆده" بوو، به لام ناوی باوباپیری دیارنه بوو، چونکه کچیکی بی دایک و باوک بوو. ته مه نی 16_17 سالان بوو و هیشتام به ره سمی له کلێسه دا نه بوو بوو به مه سیحی. کچه که له راده به ده ر جوانبوو، له به ره وه شتیکی سه یرنه بوو که کو ره تاقانه که ی "کیاگو" نه یده توانی چاوی له سه ر هه لگریت، به رده وام ئیش و کاری بیکۆتایی ماله که ی هه لده سوپاند و کو ره که ش هه ر چاویکی له سه ربوو. وهک کلکی که له ماله که دا هه میشه هه ر به دوا ی کچه که وه بوو. ته مه نی کو ره که هیشتام هینده زۆر نه بوو، به لام له گه ل ئه وه شدا رۆژیک له رۆژان له ژوری جل شوشته که یاندا فریویده دا و له و کاته دا که خه ریکی جل کولاندن ده بیت زه فه ری لیدینیت. ته نها ئه و که ره ته شتیکی له و بابته ته روده دا ت، به لام کچه که دوو گیانده بیت.

بۆ ماوه ی چه ند سالیکی دواتر به ده بیان چیرۆک ده رباره ی روداوی ئه و پاشنیوه رۆ شومه ی ناو ژوری جل شوشته که ده ماوده می ده کرد. له ژیره وه ده یانوت کو ره که، که ناوی "مۆرتن" بوو، له و کاته دا که کچه که خه ریکی ئه مدیو دیو کردنی جلهکانی ناو ته شته که بووه، دهستی درێژکردۆته سه ر کچه که و زه فه ری لییه ناوه. به لام خیزانی "کیاگو" سوربوون له سه ره ئه وهی که "لۆده" به ره لآبووه و ده یانوت ئه و کو ره که مانی فریو داوه. زۆریش بوون ئه وانه ی که ده یانوت له ماله که دا

کچه که مان بینووه و هه میسه لهو کاتانه دا که کوره که له ده و روبه ری بووه، که وتوته حیلکه حیلک و پیکه نین، ده یانوت کچه که هه به شیوه یه کی گشتی کچیکی سه نگین نه بووه.

خیزانه که زور به نه یینی هه موو شتیکی پیکه ده خه و کچه کاره که ره که ده نیرنه لای خیزانیکی تر له خواروی "یولاند". به لام "لوده" له پاش چه ند مانگیکی کوریکی ده بیی و خیزانه که ش مندا له که ی هه لده گرنه وه، چونکه ده لئین له هه موو باریکدا مندا له که خوینی باو با پیرانمانی هه لگرتووه، راسته وهک سامان و ده وله مهندی له هیچ شتیکیان که منه بوو، به لام خیزانی "کیاگو" له مندا له زور هه ژار بوون، له به ره وه نه یانده ویست ته نانه ت دلۆپیکی خوینه گران به ها که یان به فیرۆ بدن. "لوده" هه تا بوی کرا به ره نگاریان بووه وه و گریان به که ی جهرگی ده بپی، چونکه ته نها پاش دوو حه فته مندا له که یان لیسه ند، به لام ئه وان ده یانوت مندا لی پی به خیو ناکریت، هه م وهک لایه نی مه سرف و هه م وهک لایه نی رۆحیش. جگه له وهش کوره که ی باوکی نه بوو.

بیگو مان "مورتن" نه یده ویست به هیچ جوړیک به رپر سیاری مندا له ساواکه هه لبریت، بگره هه زور گه نجیشبوو بۆ ئه وه ی باو کایه تی خوی به سه لمینیی. له لایه کی تریشه وه دایک و باوکی له ته مه ندا بوون و نه یانده توانی مندا له که وهک مندا لی خو یان به خیو بکه ن. به لام "مورتن" مامیکی هه بوو که له گه ل ژنه که یدا مندا لیان نه ده بوو، ئیدی مامی و مامۆژنه که ی کوره بچکۆله که یان خسته ئه ستوی خو یان و هه لیا نگرته وه، ناویشیان نا "کاستن".

"کاستن" گه و ره بوو و هه ندی جار خورپه یه که به دلیدا ده هات و له دلی خویدا ده یوت "ده بیی ئه و کاته ی که من له دایک بووم، دایک و باوکم

تایه ته به پنگه ی په رتووک

له ته مه نیکی زور دا بووبن. ده بیی ئه و کاته دایکی نزیکه ی 50 سالیک بوو بیی، به لام قهت ئه وه ی به خه یالدا نه ده هات که "یاکوب" و "ستینا" ی مام و مامۆژنی، دایک و باوکی راسته قینه ی خوی نه بن. هه میسه ش له رۆژی له دایک بوونیدا کارتیکی پیرو زبایی له "مورتنی کوره مامه وه" بۆ ده هات، هه تا ئه و کاته ش که له کلێسه دا بوو به مه سیحی له هه موو جه ژنیکی له دایک بوونی مه سیحدا دیاریه کی بچکۆله ی به پۆستا بۆ ده نارد، به لام هه رگیز هینده ی به خه یالدا نه هات که ئه و کوره مامه ی که هه ژده سال له خوی گه و ره تر بوو باوکی راسته قینه یه تی. ئه و شته نه یینه کی خیزانه که بوو، زور به باشی دایانپۆشیوو و لییان شار دبووه وه.

"یاکوب" که بتایینی که شتیکی شت و مهک هه لگری گه و ره بوو، "کاستن" له سه رده می مندا لیدا جار جار یک له گه ل باوکیدا به که شتی سه فهری به ملاولای جیهاندا ده کرد. کوره که زور په یوه ستی دایک و باوکی بوو، له راستیشدا تاقانه بوو و له هه موو شتیکی تری دنیا زیاتریکیان خۆشه ویست. به لام کاتیک "کاستن" له پۆلی شه شی ئاماده یی بوو، "ستینا" و "یاکوب" یهک به دوا ی یه کدا به نه خۆشی مردن، ته نها چه ند مانگیکی که میان به ینبوو. به و شیوه یه له نا کاو یکدا "کاستن" وهک که سیکی بی دایک و باوک مایه وه بی خیزانیش، چونکه ئه و کاته نه نک و با پیره شی کۆچی دوا ییان کرد بوو. به لام له گه ل ئه وه شدا ئه و کاته ی "یاکوب" له سه ره مه رگدا ده بیی، هه موو شتیکی بۆ کوره که ی ده گیر پیته وه، چیرۆکی ناو ژوری جل شو شته که ی بۆ ده گیر پیته وه، باسی کاره که ره که و "مورتن" ی کوری مامی بۆ ده کات، که له راستیدا باوکی راسته قینه ی بوو.

تایبته به پنگه‌ی پرتووک

www.pertwk.com

لهو کاته‌دا "کاستن" به‌هیچ شیوه‌یه‌ک په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل کوری مامه‌که‌یدا نه‌بوو. چه‌ند سالیکی زور بوو یه‌کتريان نه‌دیوو. له دانیسگای "ئوگوس" ده‌یخویند و یه‌ک که‌رته زور بی پاره ده‌بیټ. سه‌ری لیده‌شیو و ناچار ده‌بیټ هانا بو "مورتن" به‌ریټ، بیگومان نه‌و سور ده‌یزانی که "کاستن" کوری راسته‌قینه‌ی خو‌یه‌تی، زور دلنیا‌شبوو که تهنه‌ا خو‌ی نه‌و راستیه ده‌زانیټ، چونکه "ستینا" و "یاکوب" یش کۆچی دوا‌بیان کردبوو.

"مورتن" نه‌و کاته له خه‌سته‌خانه‌ی "ئوگوس" دا وه‌ک سه‌روکی پزیشکه‌کان دامه‌زرا‌بوو و له‌ناو خه‌لکیدا جیگه‌یه‌کی تایبته‌ی هه‌بوو و پزیزکی زوری لیده‌گیرا. ژنیکی جوانی هینابوو و ناوی "مالینا" بوو، کچی دادوه‌ریکی دادگای بالای کۆبناگن بوو، دوو کچی نازداریان هه‌بوو و هه‌ردووکیان له کورالی کلێسه‌دا گورانیان ده‌وت. "مورتن" نیازی نه‌بوو "کوری مامه‌که‌ی" بخاته ناو ژیا‌نی پرله‌پله‌وپایه‌ی به‌رز و بی خه‌وشیه‌وه، به‌تایبه‌تیش هه‌موو پاشینه و بنه‌مای ناخو‌شی خیزانی کوره‌که‌ی ده‌زانی.

"کاستن" به‌بی نه‌وه‌ی پیی بلی که نه‌ویش هه‌قیقه‌ت ده‌زانیټ، داوی کۆمه‌کی قوتا‌بیانی له کوری مامه‌که‌ی ده‌کات، وتی "ئه‌گه‌ر کۆمه‌کیشم ناکه‌یت نه‌وا قه‌رزیک‌ی پچکۆله‌ی 5هه‌زاری یان 10هه‌زاریم بدره‌ی"، نه‌و ده‌یزانی که کوری مامه‌که‌ی یه‌کجار ده‌وله‌مه‌نده. به‌لام "مورتن" یه‌کسه‌ر به‌بی سئ و دوو داواکه‌ی "کاستن" رهنده‌کاته‌وه. به‌فیه‌وه داوی نه‌و گه‌نجه‌که‌سه‌سه‌ رهنده‌کاته‌وه و له‌و باره‌ نا‌هه‌مواره‌ی ژیا‌نیدا ده‌ستی یارمه‌تی بو دریزناکات. پیکیک ویسکی نایابی بو تیده‌کات و یه‌ک دوو به‌سه‌ره‌اتی پیکه‌نیناوی رابوردو‌یانی بو ده‌گیریتنه‌وه، دواتریش به‌رله‌وه‌ی به‌شیوه‌یه‌کی گشتی هیوا‌ی

سه‌رکه‌وته‌نی له‌ خو‌ینده‌که‌یدا بو بخوازیټ و پالی پیوه‌ بنیټ، 500 کرونیه‌ک ده‌خاته ده‌سته‌یه‌وه. به‌لام "کاستن" که هه‌ر به‌رله‌وه‌ی بیته‌ میوانی، تاراده‌یه‌ک رقی له‌ باوکه‌ راسته‌قینه‌که‌ی بوو، چونکه بو ماوه‌ی چه‌نده‌ها سال به‌شیوه‌یه‌کی ناسروشتی خو‌ی نواندبوو. ئاو‌ریک له‌ کوری مامه‌که‌ی ده‌داته‌وه، ریک ته‌ماشای ناوچاوی ده‌کات و پیی ده‌لیټ؛ «شه‌رم له‌وه ناکه‌یت که قه‌رزیک‌ی چه‌ند هه‌زاری که‌م به‌ کوره‌که‌ی خو‌ت نابه‌خشیت؟ رهنکه جاری دا‌هاتوو بچم قسه‌ له‌گه‌ل "مالینا" دا بکه‌م». "مورتن" واقیده‌ورمیټ، به‌لام نیی "کاستن" روی لی وهرده‌چه‌رخینیټ و له‌و کاته‌دا که به‌جیی ده‌هیللیټ ده‌لیټ؛ «نیستاکه‌ نیی له‌وه‌نده زیاتر له‌سه‌ر نه‌و باسه‌ ناروین!»

پاش چه‌ند سالیکی خو‌یندی نا‌هه‌موار، "کاستن" کچیک به‌ناوی "کریستینا" وه‌ ده‌ناسیټ، له‌و کاته‌ش به‌دواوه‌ نزیکه‌ی هه‌موو سه‌رنجی ده‌به‌خشیته‌ نه‌و. له‌ماوه‌ی نه‌و چه‌ند ساله‌ی رابوردودا تهنه‌ا یه‌ک که‌رته ته‌له‌فون بو "مورتن" ده‌کات و که‌رته‌تیکیش بو "مالینا"، به‌لام هه‌ردوو جاره‌که "مورتن" ته‌له‌فونه‌که هه‌لده‌گریټ. "کاستن" به‌دلنیا‌بییه‌وه یه‌ک شت ده‌زانیټ؛ هه‌رگیزا و هه‌رگیز چیتر نایه‌ویټ داوی پاره له‌ کوری مامه‌که‌ی بکات. به‌لام له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا یه‌ک دوو جاریک چه‌کیکی به‌ پۆستدا بو ره‌وانه‌ ده‌کات. نه‌و کاته‌ش که "کاستن" "کریستینا"ی ده‌هینی، چه‌کیکی 5هه‌زار کرونیان بو دیټ، "مورتن"ی کوری مامی و "مالینا" و "مارین" و "مانیلده" بۆیان ده‌نیرن. به‌لام نه‌و پارانه له‌ تو‌ره‌یی و په‌ستی "کاستن" به‌رامبه‌ر به‌ باوکه‌ راسته‌قینه‌که‌ی که‌مناکاته‌وه، هه‌ر له‌گه‌ل ئیمزاکردنی ژنه‌یانه‌که‌یدا نازناوی خیزانی "کریستینا" له‌بری نازناوی خیزانی خو‌ی

هەلەبژیریت. خیزانی "گریستینا"ش لەدڵەو پێشوازی لێدەکەن و قبولی دەکەن.

"کاستن" "گریستینا"ی ژنی خۆشدەوێت و هەرلەو پۆژەووی کە ناسیبووی هەستیدەکرد پێویستی بە هیچ جۆرە پەيوەندیەکی تر نەبێت. بەلام چارەنوس واز لەو کەسانە دەهێنێت کە خۆیان دەدەن بەدەستیەو و ئەو کەسانەش لەگەڵ خۆیدا دەبات کە بەرەنگاری دەبنەو؛ "کاستن" هەر لەگەڵ لەدایک بوونیەو نیشانەییەکی زگماکی ناشیرین بە پشتی ملیەو بوو، بەلام لە ناکاودا هەر لە خۆیەو خۆینی لێدیت، "گریستینا"ش داواي لێدەکات بچیت پیشانی پزیشکی بەدات. پزیشکی ناوچەکە نیشانەکە لێدەکاتەو و هەرەو پۆتینیکی ئاسایی بۆ شیکردنەووی زیاتر پەوانەي خەستەخانەي "ئوگوس"ی دەکات. بەلام لە نەگبەتی ئەودا ئەنجامی شیکردنەووی خانەکانی لە خەستەخانەو نانیرنەو بۆ دکتۆری ناوچەکە. چەند هەفتەییەک و چەند مانگیک تێدەپەرێت و "کاستن" هیچ وەلامیکی نە لە پزیشکەکەو پێدەگات و نە لە خەستەخانەشەو. لەبەرئەو "کاستن" و "گریستینا" چیتەر بیر لەو نیشانە ناشیرینە ناکەنەو. لەگەڵ ئەوەشدا لە بەهارد "کاستن" نەخۆشەوێت، دەرەوێت کە نەخۆشی شیرپەنجەي هەيە و بەلەشیشیدا تەشەنەي کردووە، هەرخیرا نەخۆشیەکەي بەو شیکردنەووی شانانەو گرێدەدەنەو کە چەند مانگیک لەووەبەر پەوانەي خەستەخانەيان کردبوو.

پاش ماوەیەکی زۆر ئینجا خەستەخانە دان بەویدا دەنێت کە شیکردنەوویەکی "کاستن"یان پێگەيشتوو و لە ئەنجامیشدا دەرکەوتوو کە وەرەمی ترسناکی "میلانۆم"ی تێدابوو، بەلام لایەنەکەي تری وەک مەتەلیک دەمینیتەو و کەس نازانیت بۆچی

تایبەتە بە پێگەي پەرتووک

پزیشکی ناوچەکە هیچ وەلامیکی لە خەستەخانەو پێنەگەيشتوو. بەشیوەیەکی پەسمی "مۆرتن کیاگو"ی سەرۆکی پزیشکان بەرپرسیاری ئەو لایەنەدەبێت، بەلام لەو دەدەچیت هیچ پەيوەندیەکی بەو حالەتە دیاریکراوەو نەبێت، زیاتریک وای پێی تێدەچیت کە یاریدەدەریکی ئەزمونگەکە بەبێ مەبەست کەمتەرخەمی کردبێت. پۆژنامەي پۆژانەي "ئوگوس" پەيامیکی بچکۆلەي بڵاودەکاتەو و وەک ناوینشانیک دەنوسیت؛ "ئەو سەرۆکی پزیشکەي کە ئاگادار نەکرایەو، لەبەرئەو دەرەتی پزگارکردنی کوپی مامەکەي لەدەستدەدات"، بەلام هەر زوو باسەکە لەیاددەکریت.

"کاستن" لەدواي نەخۆشیەکەيەو تەنها ماوەي چەند هەفتەییەکی کەم دەژی. لەمالەو لە جیگادا دەکەوێت و "گریستینا" و دایک و باوکی تا ئەو پەری توانایان خزمەتی دەکەن. جگەلەوانیش سستەریک پۆژانە سەریان لێدەدا و یارمەتی و کۆمەکیان دەکات. سستەرەکە ناوی "لۆدە" دەبێت. ئەو کاتەش کە "لۆدە" بەتەواوەتی شوینی نیشانەکەي دەبینی، جاریکی تریش بۆ دڵنایی تەماشای پۆژی لەدایک بوونی "کاستن" دەکاتەو. ئەو کاتە تەنها چەند پۆژیکی کەمی لەژیاندا ماوە، بەلام لەو چرکەییەو شەو و پۆژ بەبەردەوامی لەلای جیگاکەییەو دادەنیشیت و دەستی دەگریت، هەتا ئەو کاتەي کە گیانی دەرەچیت. "کاستن" بەرلەمردنی چاوی دەکاتەو و تەماشای "لۆدە" و "گریستینا"ی دەکات و وەک دوا قسەي دەلێت؛ «ئێستاکە ئیدی لەوێندە زیاتر لەسەر ئەو باسە نارۆین!».

دانیشتبوو و دەستمکردبوو ملی "بییتا"، زیاتر لە کاتژمێریک بوو چیرۆکم بۆ دەگیڕایەو. هیچ وشەییەکی لەدەم نەهاتە دەرەو،

تایه ته به پنگه ی پرتوک

که و تمه ماچکردنی، به لام هیچ لاریه کی لینه بوو. «ئیسټاکه که میک بیشرمین؟» به چرپه چرپ هینده ی پیوتم و جله کانی داکه ند. له بهر پوناکی شینباوی ئه و ئاو و هه وایه دا ههروهک کاریکی هونه ری "ماگریتا" ده هاته بهرچاو. به هیواشی له سهر خشتی عهرزه که پالکه وتین.

هیچ چاره یه کمان نه بوو. نه مانتوانی بهرهنکاری ئه و هیزه سروشتیه هه لچوو بهینه وه. ئه گهر له ژیر ئه و بارانه به لیزمه یه دا، له ژیر ئه و هه وره گرمانه دا له گه ل یه کدا نه خه وتینایه، ئه و پره وشتیکی خراپمان نیشانده دا. وهک ئه وه واده بوو که ریز له دهنگی سروشت نه گرین. گهر پیکه وه نه خه وتینایه، ئه و ریک وهک ئه وه واده بوو که نکولی له سروشت بکهین و نه هیلین به ئاراسته ی خویدا بروات.

هه تا ئه و کاته ی هه وره تریشقه کان خاموش بوونه وه، له ته نیشته یه که وه پالکه وتبووین. بونی هه لوژه و گیلای لیده هات و پیویستی نه ده کرد هیچ شتیک بوتریت. هه ربه و شیوه یه پالکه وتبووین هه تا ئه و کاته ی که به ته واوه تی بارانه که خوشیکرده وه، ئه و جا له ته نیشتمه دانیشته و وتی؛ «ئیسټاکه کاتی ئه وه یه که خومان بخرینه ژیر دوشه که وه!» سهیریوو به لامه وه که وای وت، چونکه ریک له و کاته دابوو که دوشه که یان گرتبووه وه و چیتر ئاو له ئاسمانه وه نه ده هاته خواره وه. به لام له گه ل ئه وه شدا هه ستایه سه ری و منیشی له گه ل خویدا پاکیشا. هه ر بهرپوت و قوتی رامانکرده سهر توله ریگا که، سه رماشمان نه بوو. "بییتا" به ره و تافگه که رایکی شام و وتی "تو خوت په یمانت دامی". پاش یهک دوو چرکه یهک له ژیر ئاوی تافگه که دا بووین و گورانیمان ده وت. له پی شدا "بییتا" ده ستیکرد به گورانی و ئوپیرای "نزی تۆسکا" ی "پۆتشی نی" وت، من هه لباردنه که یم به لاوه

تاراده یهک گویم له هه ناسه دانیشی نه بوو. به لام ئه و کاته ی که له چیرۆکی "کاستن" بوومه وه، سهیریکی کردم و وتی؛ «چیرۆکیکی سه رنجراکیش بوو، به لام له هه مان کاتیشدا چیرۆکیکی ترسناک بوو. هاوکات سه رنجراکیش و ترسناکیش بوو». ئه و گوینگریکی باشبوو و به دل گوپی بو شلده کردم. من هه رئه وه نده ی بیروکه یه کی داریژراوم هه لبرشتایه، ئیدی کردنه وه ی چیرۆکه که م به لاوه سهخت نه بوو، به لایه نی که مه وه له و کاته دا به لامه وه ئاسانبوو که له گه ل "بییتا" دا دانیشتبوو، له کویشدا، له ناو پاشماوه یه کی دیرینی ئاشیکی کاغه ز دروستکردندا و به رده و امیش هیز و درامام له شریخه ی هه وره تریشقه ی یهک له دوا ی یه که وه بو ده هات. دیسانه وه وتیه وه که رومانیکی نایابی لیده رده چیت و دلنیاوو له وه ی که وه ریده گیپنه سهر ئه لمانی. دواتریش وتی "زۆرم پیخوشده بیت بیخوینمه وه".

هه وره بروسکه و هه وره تریشقه هه ر به رده و امبوو و بارانیکی به لیزمه ش ههروهک پیشوو ده باری، به لام ئه و چیرۆکه ی که گپرامه وه کومه لیک ئه ندیشه ی زوری هیئایه پی شه وه و هه ستمکرد له شوینی خویدا نه بیت که چیرۆکیکی تر بگپرمه وه. جگه له وه ش خو من نه مده توانی له یهک کاتدا له سهر دوو رومان کاربکه م، ئه و کاته ره نگبوو باوه رم پی نه کات.

دانیشتبووین و باسی ورده کاری ناو چیرۆکه که مان ده کرد. به شیوه یهک خوم پيشانی "بییتا" دا که هه سته بکات چه ند ئامۆزگاریه کی به سودم ده داتی، وا هه سته ده کرد که ئه گهر من ئه و رومانه بنوسم، ئه و سودیکی زۆر له و خالانه وه رده گرم که ئه و ئامازه ی بو ده کردن. زیاتریک لیم نزیکبووه وه، ده ستیکی خسته ده ستمه وه و یهک دوو جاریک ماچی لامی کردم. وازانم من زیاتریک به جوش و خرۆشه وه

تایبەتە بە ینگە ی پەرتووک

نیمچە دورگە ی "سۆرینتۆ" ببین. "بییتا" دانەویەو و چەپکێک گۆلی "سێ پەرە" ی چنی، ئەوجا دەستی بۆ پراکیشام و وتی؛ «فەرموو، ئەو چەپکە گۆلی جەژنی پاکە». منیش وتم لە هەندێ زماندا بەو پەرگەزی گۆلە زەردە دەلێن "پیللای ئالتونی ماریا". زۆر جاریش لە زمانی ئینگلیزیدا پێی دەلێن "پیللای مندالان"، ئەوجا ھۆکەشم بۆ رونکردووە. نەختە نەختە بۆ خوارووە بەرەو "پۆگیرولا" کەوتینە رێ، چەپکێک گۆلی "پیللای ئالتونی ماریا" بەدەستیکمەو بوو و دەستی "بییتا"ش لەدەستەکە ی ترما بوو. پاش نەختیک "بییتا" وتی؛ «دەتوانین ببینە ژن و مێرد و مندالیشمان ببیت». بەمانای وشە مەبەستی نەبوو، بەلام لەگەڵ ئەوەشدا پێم خۆشبوو گۆیم لەو قسەییە بێت. ھەروەک چۆن دوینێ بەمانای وشە مەبەستی نەبوو کە وتی بابروینە ژیر ئاوی تاقگەکە، ئەو قسەییەشی ھەر شتیک بوو لەو بابەتە. منیش لەوەلامدا وتم "پێم خۆشدەبیت ئەگەر لەگەڵما ببیت بۆ ناوچەییەکی سەر ئۆقیانوسی ئارام". "بییتا" تەماشایەکی کردم و پێکەنی. بەلام تازە قسەکەم کردبوو.

لە "پۆگیرولا"دا چووینە بارپیکەو و داوای سەندەویچیک و بتلیک شەرابی سپیمان کرد. لەدەرەو دانیشتین و چێژمان لەو دیمەنە قەشەنگە دەبینی، قاو و مەشروبەیی لیمۆ و براندیمان خواردووە. پەرداخی ئاویشیان بۆ چەپکە گۆلەکە ی دەستم ھێنا.

لەو کاتەدا کە بە پلیکانە خواروخیچەکاندا بەرەو "ئامالی" خلدەبووینەو وتی؛ «باشە تۆ لەلایەکەو پۆمان دەنوسیت، بەلام وەک وتت لە دەزگایەکی چاپەمەنیشدا کاردەکەیت، سەخت نیە بەلاتەو ھەردووکیان پێکەو ئەنجامدەیت؟»

سەیربوو، لەبەرئەو بە ئۆپیرای "تورانڈۆت" وەلامم دایەو و بەلامەو بەشتریک لەگەڵ ئەو کاتەماندا دەگونجا. بەلام ئەو ھەر بەردەوام ئۆپیراکە ی خۆی دەوت؛ «پیرچی، پیرچی، سیگنۆر؟» من بەلامەو خۆشبوو کە شارەزای ئەدەبیاتی ئۆپیرابوو. سەری نەسورماندم، بەلام بەدلەمبوو و نرخێ تایبەتی خۆی ھەبوو لەلام. نازانم بۆچی لە ناکاودا دەستمکرد بە وتنی گۆرانیەکی کۆنی مندالان، رەنگە لەبەرئەو بووبیت کە زۆر دلشادبووم. من لەسەردەمی مندالییمەو بیرم لەو گۆرانیە نەکردبوو، بەلام تێستەکە ی بەم شیوەییە بوو؛ «پیتەر» بچکۆلە ی جالجالۆکە بەدیواریکدا سەردەکەوین، بەلام بارانیک دەباریت و "پیتەر" دەخزیتە خوارووە. ئینجا خۆر ھەلدیت و دەیدا لە لەشی، "پیتەر" بچکۆلە ی جالجالۆکە دیسانەو بەدیوارەکەدا سەردەکەوینەو.

دواتر پامانکردووە ناو پاشماوھەکان و جلەکانمان لەبەرکردووە. کاتیکیش کە گەپاینەو سەر تولەپریگا، خۆر دیسانەو ھەلھاتبوو. ھەستمان بە شەرم نەدەکرد. تەنھا شتیک کە کەمیک شەرمم لێدەکرد، وتنی ئەو گۆرانیە کۆنە ی "پیتەر" بچکۆلە ی جالجالۆکە بوو. خۆشبەختانە ھیچ پرسیاریکی دەربارە ی ئەو گۆرانیە لێنەکردم، وایزانم زۆر بەباشی گویێ لێنەبوو، بەلام من پەشیمان بووم لەوێ کە ھێندە بێئاگابووم. ھەستمدەکرد دیسانەو گەپاومەتەو بۆ پیتزەری "ماگیۆری" کە ی شاری "بۆلۆگنا".

رێک لەو کاتەدا کە لەپوبارەکە پەڕینەو و بەبەرزاییە چال و چۆلەکەدا سەرکەوتین، "بییتا" کەلکی لە کالەکانی پێی وەرگرت. پاش کاتژمێریک گەشتینە بەرزاییەک کە پێیان دەوت "لوسییللو". لەوێو شاری "ئامالی" کەوتبوو خوارووەمان و دەشمانتوانی زۆرینە ی

تایبہ تہ بہ پنگہ ی پرتووک

که می‌ک زیاتر باسی فهنتاسیا و "یاریده‌دهری نوسەر"م بۆ کرد. جارجاریک سهری بۆ راده‌وه‌شاندم و له‌وه‌ده‌چوو هیڤی هیڤی زیاتر و زۆرتر دوودلی و نیگه‌رانی بیگریت. بریاریکی گه‌وره و به‌رفراواندا و وتم "ده‌مه‌وێت ئه‌و شتانه بخوینیت‌وه که له‌ماوه‌ی چه‌ند رۆژی پێش‌شودا له‌ ئوتیله‌که‌دا نوسیومن"، هه‌روه‌ها وتم "ده‌توانم بۆت وه‌ریگێرمه‌ سهر زمانى ئه‌لمانى". من نه‌مه‌ده‌ویست هیچ نه‌ینیه‌ک له‌ "بییتا" بشارمه‌وه. ئیدی ده‌مويست کۆتایی به‌ هه‌موو شێوه‌یه‌کی خه‌یال‌لێدان به‌ینم. دیسانه‌وه له‌دلی خۆمدا بیرم له‌وه‌ده‌کرده‌وه که هه‌ردوو کمان پێکه‌وه سه‌فه‌ربکه‌ین و له‌ کیشوه‌ریکی تردا نیشته‌جی‌بین، ئی خۆ ئه‌و هه‌ر له‌و کاته‌وه شوینی خۆی بۆ ماوه‌ی هه‌موو هاوینه‌که له‌ خواروی ئیتالیادا کردبووه‌وه. بریارمدا له‌وه‌به‌دواوه هه‌ول‌بده‌م ژيانم وه‌ک مرو‌فییکی باش و پێک به‌سه‌ربه‌رم. خۆم به‌ خۆم ده‌وت "ته‌نها یه‌ک که‌ره‌ت ده‌ژیم و ده‌مه‌وێت به‌مانای وشه‌ ئه‌و ماوه‌یه‌ی که ماومه‌ بژیم".

کاترمیڙ بووبه شەش. لەپاش ئەو ھەموو پیاسە و شەرابە، قاچەکانم
ھیلاک بووبوون. لەسەر ئەو رۆک کەوتین لە شوینیکیدا دابنیشین و
تەماشای خۆر ئاوابوون بکەین. "بییتا" ھێندە زۆر قسەی نەکرد و پاش
نەختیک دەستمکرد بە گێڕانەوێ چیرۆکیکی دورودرێژ. لەکاتی
گێڕانەوێدا زوو زوو سەیری ئەوم نەدەکرد، وایزانم زیاتر
لەبەرئەو بوو کە لەکاتی گێڕانەوێدا چیرۆکەکە دروستدەبوو.
وردهکاری چیرۆکەکەم لەیاد نیە، بەلام ھیڵە سەرەکیەکی بەم
شووبەیی خوارەو بوو؛

ئەو چىتر نەيدەۋىيىست ھەروا بۇ خۇشى قىسىم لەگەلدە بىكات، لەۋىدا بەراستى دەۋىيىست بزانىت كە من كىم.

لاى خۇمەۋە بېرىارمدا و وتم ئەگەر دياردەى "جالجالۇكە"كەى بىستىت، ئەۋا رېك ھىندەى بۇ باسدەكەم كەلەۋە تىبگات كە من "جالجالۇكە"م. وتم من يارمەتى نوسەرانى ترمداۋە كە بنوسن، باسى ئەۋەشمكرد كە ھەندى جار بىرۇكەيەكم داۋنەتى كە دەر بارەى بنوسن، وتم بەدەرلەۋانەش تىبىنىم داۋنەتى كە بەردەۋامى پىيدەن و بىكەنە نوسىن. ئەۋجا وتم؛ «من ھەمىشە فەنتاسياكانم لە پىۋىستى خۇم زىاترىك بوون». دواتر وتم؛ «فەنتاسيا كەرەسەيەكى خاۋى ھەرزانە». بەراستى واموت، وتم "فەنتاسيا كەرەسەيەكى خاۋى ھەرزانە".

دياربوو قسه كه م كاري له "بييتا" كردبوو. ئه نديشه گرتبوو و بيدهنگ بوو، بيدهنگيه كه يم به چهند شيويه كي جياواز ليكده دايه وه. وا له دوا جاردا بوي دهركه وت كه من "جالالوكه" كه م، وه هيشتم پيشي تيده چوو كه ئه و كه سانه نارد بيتيان كه پلانه كه يان بو دانابووم. به لايه ني كه مه وه پييده چوو وتاره كورته كه ي ناو پوژنامه ي "كوريري ديلا سيرا"ي خويند بيته وه، چونكه خوي به شتيكي پيوستي ده زاني كه كتومت ئه و پوژنامه يه بخوينر يته وه، هه لبه ته ئه گهر بمانه وي ت كه م تازور ئاگامان له دونيا بيت، به تاييه تيش ناوي لاپه ره ي كه لتوري هينا. مه رجيش نه بوو بيدهنگيه كه ي په يوه ندي به وه وه هه بيت كه ناوي "جالالوكه" كه ي بيست بيت. به لام له گه ل ئه وه شدا بابه تيكي زوري كه وتبووه به رده ست كه بيري ليكات ه وه، چونكه من باسي پيشه يه كي سه ير و ناموم بو كرد.

گه لئ ساډ له ووهو بهر سړکيکي گه وره له شاري "نولم" له نزيک روباړي "دانوب" دا خيمه که يان هه لده دن. بهر پوه بهري سړکه که پياوړي به شکو و بهر پزده بڼت، هر زوو له گهل کچکي په تبازي جواني سړکه که دا به ناوي "تيري" يه وه ده که ويته عه شقيکي قوله وه. خوازي بڼي ده کات و پاش ساليک کچکي ده بڼت، ناوي ده نيت "په نينا مه نينا". نهو خيزانه بچکوله يه به ناسوده يي له که ره قانه يه که په مهي سړکا ده زين، به لام هر بو ماوه يه که کورت بهو شيوه يه ده مينه وه، چونکه ته نها پاش ساليک له دواي له دايکبووني کچه که يان "تيري" له سر په ته که ده که ويته خواره وه و يه کسر گياني درده چيت. بهر پوه بهري سړکه که خه فته و قه هري له ده سندانې ژنه که له ياد ناکات، به لام خوشه ويستي بو کچه که له گهل گه وره بوونيدا زياتر و زورتر ده بڼت. بيگومان دلي بهو خوشه که "تيري" بهر له مردني ناکاوي مندا ليکي پي به خشي. يادگاريه که زيندووي له ژنه که يه وه بو مابووه وه، چونکه له گهل تي په ربووني کاتا شيوه که کچه که زياترک ده چووه وه سر دايکي. هر له و کاته وه که ته مهنی ساډ و نيويک بوو له شوپنيکي دياريکراوي سړکه که دا داده نيش و زور به سر نه وه له گهل نمايشنه کانا ده روست. جار جاريک له پشوه کانا يه کيک له گالته بازه کاني سړکه که په شمه کيکي بو ده هينا، وه بهر له وه که ته مهنی بڼته سي ساډ به بي يارمه تي هيچ که سيک خو ده چووه شوپني خو و ده شگه پرايه وه. بينه راني سړکه که و کارمندان سړکه که ش هر زوو وتيان نهو کچه خير و بهر که ت به سر سړکه که دا داده بارينيت، جار جاريک نهو خه لکه که نمايشتيکي دياريکراويان بينبوو، که په تيکي تر ده هاتنه وه بو سړکه که، ته نها بو ته ماشا کاردني "په نينا مه نينا"،

تايبه ته به پنگه ي پر توک

چونکه هه موو ئيواره يه که شتيکي نوپيان تي دا ده بيني که س پيشوخت نه يده زاني چ شتيک ده کات. بهو شيوه يه ش بينه ران هه ميشه دوو نمايشتيان به يه که بليت ده بيني؛ له لايه که وه نمايشتي ناسايي ئيواراني سړکه که و له لايه که تريشه وه ته ماشا کاردني "په نينا مه نينا". زور که ره ت نهو کچه بچکوله يه به سر قه راغي سړکه که دا هه لده زنا و به شداري نمايشته که ي ده کرد. ريگه يان پي ده دا نهو بکات، چونکه بهر پوه بهري سړکه که له راده به در دلي بهو کچه بچکوله يه ده سوتا که لهو ته مهنه دا دايکي له ده سندا بوو، له بهر نهو دلي به هه موو نهو شتانه ده کرايه وه که کچه که ناسوده ده کرد. نهو به شه تايبه تiane هه ميشه به شيوه يه که خوبه خو يي رويانده دا، له پريکا نهو مندا له بچکوله يه خو له به شيکي گالته بازه کانا هه لده قورتان، يان له نيوان دوو به شدا خو هه لده دايه ناو پانتايي سړکه که وه و نمايشتي تايبه تي خو پيشکه شده کرد بو نمونه به توپيک که له سه گيکي ناوي و درده گرت، يان به يه که دوو قوچه که ياريده کرد که له يه کيک له ياري بازه کاني قه رزده کرد، يا خود به سونده يه که شيوه باز نه يي، يان له سر "ترامپولين" يکي بچکوله هه ليز و دابه زي ده کرد، يان ده مانچه يه که ناوي پيکه نه ناوي ده دوزيه وه و وهک ئامرازيکي نمايشت به کاريده هينا. هه ميشه "په نينا مه نينا" به هو نهو به شه تايبه تiane وه چه پله يه که زوري بو ليده درا. بهو شيوه يه ش بهر له نمايشته کان خه لکي زياتر په روشي بيني ئيشه کاني کچي بهر پوه بهري سړکه که بوون و که متريک خو ينده وه ليسته ي لاف و گه زافي دورودريزي ناو پروگرامه که يان به لاوه مه به ستنبوو.

تایبه ته به پنگه ی پرتووک

"په نینا" مه نینا" له گه ل گه وره بوونیدا جوانتر و جوانتریک ده بیټ و له گه ل تنیپه ربوونی ساله کاندایه جوانترین کچی پوژه لاتی "تورال" داده نریټ. له و سهرده مه دا "ستالین" ده سه لاتی حوکی روسیای به ده سته وه ده بیټ، به لام زپدایکی "په نینا مه نینا" نه ندایکی متمانپیکراوی پارتی کومونیسته و پوژیک له پوژان "په نینا مه نینا" راده کات بو "موسکو"، بو بزوی ژیانې بو ماوه ی یه ک دوو سالیکی وه ک مودیلک کار له لای چهند که له هونه رمه نديکې ولاتی روسیا ده کات. هر به ریکه وت، له راستیدا نه م چیروکه باسی ریکه وته کانی ژیان ده کات، له پوژیکې هاویندا دیت بو "میونشن" که نه ونده له "تولم" وه دور نیه. له و کاته دا سیرکه گه وره که ی باوکی له شای "میونشن" دا خیمه یان هه لداوه، "په نینا مه نینا" ش له و کاته دا که به پایته ختی نه و وه ختی "بایرن" دا پیاسه ده کات، چاوی به سیرکه که ده که ویت. به ره و روی ده چیت، له راستیدا هه سته ده کات که شتیکی نادیار به ره و خیمه که ی راده کیشت، به لام هه تا نه و کاته ش هینده ی له یاد نیه که کاتی خوی کچیکی راسته قینه ی سیرک بووه، به تاییه تیش که له و کاته دا خیمه که ش له شاریکی تر هه لداووه. به لام له گه ل نه وه شدا ده بیټ له ناخی ناوی ناوه ویدا شتیکی هه بوو بیټ که ناو بازنه ی سیرکه که ی له یاد بوو بیټ، به هه موو گالته باز و گالیسکه و به شدارانیه وه، ده بیټ شتیکی هه بوو بیټ که نه سپ سواره سه یروسه مه ره کان و سه گه ناویه کانی له یاد بوو بیټ. چهنده ها خه لک له به رده می خیمه که دا وه ستابوون، چونکه هینده ی نه ماوه که نمایشتی نیواره که ده سته پیکات. "په نینا مه نینا" به ره و شوینی کرینی بلیت فروشته که ده روات و بلیتی باشتترین شوینی سیرکه که ی ده کرئ، چونکه زور له دوره وه هاتووه و له و کاته دا

"پیوتر ئیلیاتسی" که گالته بازیکی روسیوو، ته نها که سیک بوو که نه و کاره ی پینا خو شوو. پیی ناخو شوو که "په نینا مه نینا" بیته ناو به شی گالته بازی نه وه وه و به هیچ جوړیکش حزی له وه نه بوو که تاراده یه ک هه موو که ره تیک چه پله یه کی زیاتریان بو نه و لیده دا. له لای خو یه وه بریاریدا که کوتایی به وه به یینیت و پوژیک له پوژانیش پلانی فراندی جیبه جیکرد. فراندی کچه که له کاتی پشویه کی نمایشته که دا پویدا. وه ک هه موو جاریکی تری پشوه کان "په نینا مه نینا" ده رواته لای نه و گالته بازه ی که له دوره وه په شمه ک ده فروشیت، به لام نه و پوژه گالته بازه که له گه ل نافرته نیکی که میک به ته مه نی روسیدا ریک که وتبوو که به سهردان هاتبوو بو شاره که. ناوی "ماریوسکا" بوو و "پیوتر ئیلیاتسی" پاره ی پیدابوو که "په نینا مه نینا" له گه ل خویدا به ریت بو روسیا، به و شیوه یه ش نه و کچه به دبخته له کیلگه یه کی بچکوله ی لادییه کی هه زاردا گه وره ده بیټ که که وتبووه شوینیکی دور و ساردی روسیاوه. ژنه که قهت به شیوه یه کی خراب ره فتار له گه ل "په نینا مه نینا" دا ناکات، چونکه هه میسه ناواتی بووه که کچیکی هه بیټ، به لام کچه که هه رزور زور بیری باوک و سیرکه که ی ده کات و بو ماوه ی سالیکی هه موو شه ویک به دهم گریان وه ده خه ویت. به لام ئیتر نیواره یه کیان خو شی نازانیت بو چ شتیک ده گری. راسته به رده وام هر ده گری، چونکه "په نینا مه نینا" هر هینده ی جاران دلې ته نگه، به لام ته نها نه ونده یه که له وه به دواوه نازانیت بو چ شتیک ده گری. هه موو یادوه ریه کانی سیرکه که له یاد ده کات. بونی ورده ته لاشی سهر عه رزه که ی له بیرده چیت وه و چیتز له یادی نیه که باوکیکی هه یه و له ولاتیکی دوردا ده ژئ.

تایه ته به پنگه ی پرتووک

د درده که ویت له و کچه ی که په شمهک و کلاوه که ی به دهسته وه یه په ننگه که سیکي شیت بیت یان سرخوش یان ماده یه کی بیهو شکه ری خوار دبیت، نار ه زایی خو یان د درده برن و داواده که ن بیکه نه د دره وه. "په نینا مه نینا" یه ک دوو چرکه یه کی تریش له و حال ته ی ه لچونه یدا ده مینیت وه و له و کاته دا چاوی ده چیت ته سر پیاو یکی به شکو و به ریز که له به رده م نورو کیترا گه وره که دا وه ستاوه و قامچیه کی به دهسته وه یه. به رپوه به ری سیرکه که یه. "په نینا مه نینا" خو ی ددها به سر ورده ته لاشی سر عرزه که دا و ده سته دات به گریان. زور به کول ده گری، چونکه ته نها له و یادا، ته نها له و یادا ه سته دات شتیکی زور شهرمه زارانه ی کردو وه. ریک له و کاته دا به رپوه به ری سیرکه که هینده ی بو پونده بیت وه که له و کچه ی که حالی لیها تبوو کچی خو یه تی. به ره وروی کچه که ده چیت، له ویش سهری به رزده کاته وه و سهریکی ده کات، له و کاته دا، ریک له و کاته دا "په نینا مه نینا" له و ی بیرده که ویت وه که خو ی کچی به رپوه به ری سیرکه که یه، چونکه خو ی ه رگیز نابیت به او. به رپوه به ری سیرکه که بریارده دات که پاشماوه ی نمایشته که بوه ستینیت و له و ئیواره یه هیچی تر پیشکه ش نه که ن. ته ماشایه کی نورو کیترا که ی سهر وه ده کات و داوا له به رپوه به ره که یان ده کات که پارچه موسیقای "خنده" ی فلیمی "سهرده مه مودیرنه کان" ی "شاپلن" بژهنن. له گهل ده ستی کردنی موسیقا که دا داوا له بینه ران ده کات که سیرکه که به جیب هیلن. بیگومان چاوه پروانی له وه ده بیت که کاره که ی وهک به رپوه به ری سیرک له ده ستی چیت، چونکه که م رپده که ویت خه لکی "میونشن" له هله یه کی گهره ی اوها ببورن، به لام له گهل له وه شدا به رپوه به ری سیرکه که ناسوده یه. کچه که ی خو ی دوزیوه ته وه و له وهش له هه موو

www.pertwk.com

پوداو یکی گهره بوو که کچی کی روسی سیرکیکی مودیرن له شاری "میونشن" ببینیت. له به رده م راره و ی پیش چوونه ژوره وه ی خیمه که دا لوله یه که په شمهک ده کړئ. هه لبه ته له وه که میک سهرنجی خه لکی راده کیشیت که نافرته تیکی ریک و پیکی وهک له و له ریزی پیشی پیشه وه دانیشته وه و خهریکی خواردنی په شمه کیکی په مه ییه، به لام "په نینا مه نینا" له لای خو یه وه بریاری دابوو تامی له و لوله شیرینه بکات، چونکه له و شتانه هه روا به ناسانی هه موو روریک له و شوینه دا ده ست نه ده که وتن که له و ی لیوه هاتبوو. نمایشته که ده ستی پده دات، یه که مجار هه موو به شدارانی سیرکه که دینه ناو بازنه ی سیرکه که وه و دواتریش په تبازه نازاکان هونه ر خو یان پیشکه شده که ن، ئینجا گالته باز و توپباز هکان، دواتر گروپی سوارچاکان و فیله مه شقیپکراوه کان خو یان پیشانده دن. به لام له پشوه کورته که دا شتیکی زور سهر پوده دات. "په نینا مه نینا" له نا کاودا ده سله لاتی به سر خویدا نامینیت، یه ک و دوو به سر قه راغی سیرکه که دا هه لده زنی و ده چیت ناو بازنه ی سیرکه که وه، کلاویکی گهره ی ژنانه ی به ده ستیکه وه یه و به ده سته که ی تریشی په شمه که که ی. له ویدا ده سته دات به هه لبه زینه وه و ده که ویت ته سه ماکردن، به لام به شیوه ی کچیک سه ماناکات که له و ته مه نه ی هه بیت، نا، هه روهک مندالیک چون به سر فهرشیکی گهره دا ده خولیت وه و خو ی هه لده دات، "په نینا مه نینا" ش اوها به بازنه که دا به ناریک و پیکی ده خولیت وه و هه لده به زیت وه. بینه ران له سهره تادا قاقای پیکه نینیان لیبه رزده بیت وه، چونکه واده زانن له وه سهره تای ده ستی کردنی به شیکی نویی گالته بازیه، به لام خه لکی "میونشن" هه میشه به که شخه یی به ناوبانگبوون و له و کاته دا که بو یان

هونه ره کانی تری سیرکه که گه وره تریکه. له وه به دواوه ده خوازیت هه موو ژيانی له گه ل کچه که یدا به سه ره بریت.

له و کاته دا که چیرۆکه که م گپرایه وه، "بییتا" به ته و اوته تی بیده نگ بوو. تاراده یه که له وه ده چوو ئیفلیج بوو بییت، کاتیکیش که ته و او بووم و ته ماشامکرد، زور غه مگین و مات هاته بهرچاوم. هه ولما و ره ی به رزبکه مه وه و وتم "ئ خۆ به لایه نی که مه وه چیرۆکه که به شیوه یه کی خوش کۆتایی هات"، به لام قسه که م بیسودبوو و هه ر دلته نگ بوو. بهرله وه ی چیرۆکه که ی بۆ بگپرمه وه دانیشتبوو و دهستی گرتبووم، به لام هه ر له سه ره تای چیرۆکه که وه دهستی له ناو دهستما ده ره ئینا. سه رم له وه سورما که چیرۆکه که به شیوه یه کی هینده زور کاریگه ری لیکرد.

پاش ماوه یه که وه ک که سیکی گوشه گیر به ئاسته م ده می کرده وه و پرسى؛ «تۆ ته مه نت چه نه ده؟»، منیش له وه لامدا و ته م 48. ئینجا به شیوه یه کی سارد پرسیه وه؛ «رپک 48؟». من له پرسیاره که ی تینه گه یشتم و پیم وانه بوو ئه و چه ند مانگه زیاده یه هیچ رۆلکی گرنگی هه بییت، به لام خۆم به خۆم وت "ره نگه خه ریکی ئه ستیره ناسی بییت". وتم "من بورجی "شیر"م و له کۆتایی مانگی هه وتدا 48 سال پرده که مه وه".

نه خته نه خته بۆ خواره وه به ره و شار رۆیشتن. شیوه ناچاریه که به دموچاویه وه دیاربوو، وه ک ئه وه و ابوو هه ستی بریندارکرا بییت. له ویدا لیمپرسى؛ «ئومیده وار بوو بیت که میک گه نجتربو و مایه؟». مرخه مرخیکی کرد و سه ری بۆ راوه شاندم. وتی من ته مه نم 29 ساله، منیش بیرم له وه کرده وه که ماریاش رپک له هاوینی 1971 دا له وه ته مه نه دا بوو.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

خۆم به خۆم وت "له و کاته وه کات وه ستاوه و وا ماریا گه راوه ته وه بۆ لام". رۆژی جه ژنی پاک بوو و ماریا زیندوو بوو بوه وه. بیرکردنه وه یه که بوو که به رواله ت قه ناعه تی پیده کرا.

مه زاجی "بییتا" له پرپکدا گۆرا. له دلی خۆمدا وتم ره نگه په یوه ندی به پلانه که وه نه بییت، به لام خۆ رپیته ده چیت ناوی "جالالۆکه" که ی بیستبییت. ئه و په یوه ندیه کی به جیهانی کتیبه وه هه بوو و هه ر خوشی له دۆله که ی خواره وه دا وتی ده ستمکردوو به نوسین. به دلی نیا ییه وه نه مه زانی شتیکی دلخۆشکه ره یان نا که ناوی "جالالۆکه" که ی بیستبییت. چونکه رپیته ده چوو کچی یه کی که له و نوسه رانه بییت که من یارمه تیمدا بوون، به لایه نی که مه وه نوسه رپکم بیرکه وته وه که له شاری "میونشن" ده ژیا، پیاویک بوو ته مه نی له ناوه راستی په نجاکاندا بوو و هیچ شتیکم ده رباره ی خیزانه که ی نه ده زانی.

که تبه وینه بارودۆخیکی ناخۆش و سه خته وه، ئه گه ر هه ر ئه وه نه ده بمزانی یایه چ شتیک ئاوها په ستی کردوو، ئه و دلی نیا بووم له وه ی که چاره یه کی باشمان ده دۆزیه وه. من له وه پپیش توشی چه نه ده ها گرفت و کیشه ی ناخۆش بوو بووم و چاره م بۆ دۆزیوونه وه. "بییتا" له وه وه به ر ئه وه نه دی پی وتم که دایکی چه ند مانگی که له وه و پپیش مردوو و زۆریش په یوه ستی بووه. له به ره وه به لامه وه سه یر نه بوو که باری ده رونی جیگیر نه بوو له پرپکدا مات ده بوو. ده مزانی هه روا ئاسان نیه، چونکه خۆش مردنی دایکم ئه زموو نکرده بوو.

به لای کیلگه یه دا رۆیشتن و یه که دوو سه گ تیایدا ده وه ری، چه ند قازیکیش له ناو قه فه زیکی پییدا زاقوزیقیا ن بوو و ده خولانه وه. بهرله وه ی له دوا هه مین پلیکانه بیینه خواره وه، "بییتا" وه ستا،

سهيرىكى كردم و وتى؛ «نهددهبوو ئهو چيروكه بگيرپتهوه!» ئىنجا دهستىكرد به گريان. ويستم دلنهوايى بدهمهوه، بهلام پالى پيوهنام. پرسىارم ليكرد و وتم؛ «هينده چيروكيكى غه مگين بوو بهلاتهوه؟» ديسانهوه وتيهوه؛ «نهددهبوو ئهو چيروكه بگيرپتهوه. بيئهقلليت كرد، ههر زور بي ئهقلليت كرد!»

سهريكى كردم، كه ميك دواتر نيگاي لهسهر لابر، ئىنجا ديسانهوه بهچاويكى تورپ و گومانهوه تهماشاي كردمهوه. لهوهدهچوو تهماشاي خيويك بكات. دهترسا، له من دهترسا.

من له هيچ شتيك تينهدهگهيشتم. پيم خوشبوو لهگهله ئافرهتتكدابم كه ليى تينهگه، بهلام ئا لهويدا خوش نهبوو. لهخهيايى خومدا دموت "دهبيت له خاليكى هستياريم دابيت". رهنگه خو و هك كچى بهريوهبهري سىركهكه بينيبيت، كي دهزانيت، خو من هيچ شتيكم دهبرارهي رابوردوى "بييتا" نهدهزاني. زور دهگهمن ريدهكهوت كه چيروكيك هينده كاريگهري بيت، بهلام روژيكي دورودريزيشمان بردهبووهسهر، روژيك كه چهندهها ئهنديشه و هستى قولى هيئابوو پيشهوه.

ديسانهوه لهناكاويكدا تهماشاي كردمهوه، چاوى ئاگرى ليدهبارى و وتى؛ «ناچارين ئهم چاويپكهوتنهمان لهيادبكهين. شتيكه كه نابيت ههرگيز باسى بكهين. نابيت بو هيچ كهسيكى بگيرپتهوه!»

من له هستى ههلهچووى تينهدهگهيشتم. لهوهپيش ئافرهتم بينيبوو كهلهپاش پيكهوه خهوتن، شوو شهرم و پهشيمانىهكى قول ديگرتن، ئهوهش شتيكبوو كه من وهك سيفهتيكى تاييهتي ئافرهت دهمبيني، بهلام لهويدا بهتهواوهتي شتيكى جياوازيوو. "بييتا" كهسيك نهبوو لهوانهى شهرم لهوهبكات كه باران و ههوره تريشقه مهستی بكات.

تايهته به پنگه پرتووك

ئهگه بهراستيش لهكارهكه پهشيمان بووبيت، ئهوا ئهو كاته لهناوهوهي خويدا دهيهيشتهوه، يان ههر هيچ نهبيت بهسهر مندا ههلي نهدهرشت. خو من له شاري "ئامالفي" دا چاوم به "مارى ئان ماك كينزي" نهكهوتبوو.

بهدهم گريانهوه ديسانهوه وتيهوه؛ «ناچارين و دهبيت ههموو شتيك لهيادبكهين. تيدهگهيت؟» دواتريش وتى؛ «دهبيت پهيمان بهيهكترى بهين كه ئيترقهت يهكترى نهبينينهوه، قهت قهت!»

من وهلام نهدايهوه، لهبهرئوه وتى؛ «چيه، له هيچ تيناگهيت؟ لهوه تيناگهيت كه درندهيت؟»

ترسهكه ئه منيشي گرتهوه. رهنگه درندهيهك بووبووم، ئهوه ئهنديشهيه بهراستى ليى دام. گومانم لهوه كرد كه ههموو بىروكهكان و چيروكى رهچلهكهكانم جگه له سهمايهكى توقينهر لهگهله روحي شيتما زياتر، هيچى تر نهبن.

شتيک ههبوو كه نهدهتوانى بىرم بيتهوه، نازانم چى بوو، بهلام شتيكى گهوره و قورسبوو و لهيادم كردبوو.

پاش ماوهيهك ژير بووهوه. "بييتا" كچيكي ئازابوو، لهوانه نهبوو كه بهدرو خو نيشان بدات. بهلام تهنها ئهوهندهبوو كه لهويدا رهق و ساردبوو لهگهلهمداد. نهمدناسى، نهمدهزاني لهسهر چ ريگايهكه، لهو كاتهدا نهمدهتوانى قهلهغانهكه دهستی بېرم و ليى نزيكبمهوه.

ئىنجا وتى؛ «دهترسم... له ههردووكممان دهترسم»

من ئهوه قسهيهم وهك كلييك بينى. كهواته ئاگاي لهو پلانا نهبوو كه بو كوشتم دانرابوون، بهلام هينده تينهگهيشتبوو كه من "جالالوكه" كه. بهر له ئيستا ئهوهي نهدهزاني، ئهوه كاته بوى روينبووهوه كه وتم من يارمهتي نوسهرهكانم داوه، كه چيروكه

تایبەتە بە پێگە بە پەرتووک

سەرم بۆ راوەشاندا. لەسەر خۆی نەبوو. دیسانەو لەوێشدا "ماری ئان ماک کینزی" ییم بیرکەوتەو. نەمدەزانی دەستم بە چ شتیک کردوو.

وتم؛ «هەرگیزاو هەرگیز؟»

کەمێک بیرى کردوو و دواتر وتی؛ «لەوانەییە بەناچاری یەک کەرەتی تر یەکتەری ببینن، بۆ نمونە بەیانی، بەلام ئیتر ئەو هەرە هەرە دواھەمین جار دەبێت»

قەسەکەى زۆر بە شیوەییەکی سارد وت، ترساندمى. لەوەلامدا وتم؛ «زۆر باشە. حەزدەکەیت سەبەینى بێیتە ئوتیلەکە و نانى بەیانی پێکەو بەخۆین؟»

سەرى بۆ راوەشاندم. نائومیدبوو، زۆر نائومیدبوو. ئینجا وتی؛ «هەروا دەچین بۆ خۆمان پیاوسەیک دەکەین»
«ئاوها؟»

«دەتوانین بچینە سەر شاخی "راقیللۆ"»
لەوێش ناوی "راقیللۆ"م بیستبوو. "واگنەر" کەمێک بەر لەمردنى ئۆپیرای "پارسيفال" ی لە قیلا کۆنەکەى سەر شاخی "راقیللۆ"دا نوسی. "پارسيفال" دواھەمین شاکاری "واگنەر" بوو.

نەمویست لەو زیاتر سەر بکەمە سەرى، چونکە دیاربوو زۆر بە قولی لییدرابوو. منیش چیتەر هیژم نەمابوو. من لەکاتی ناستنى دایکەدا نەمتوانی هیچ شتیک بلایم، مایەى شەرمبوو. لەو کاتەو من لەناو پەرژینیکی پێچاوپێچ و دژواردا گیرم خواردبوو، پەرژینی دژواری خۆم، لەناو زیندانى خۆمدا گیربووبوم. من خۆم ئەو پەرژینە پێچاوپێچەم دروستکردبوو، بەلام ئیدی نەمدەتوانی رێگای هاتنە دەرەوێ خۆم بدۆزمەو.

دورودریژەکەى کچەى بەرپێوەبەرى سێرکەکەم بۆ گیرایەو، ئەو کاتەش بەتەواوەتى دانیابوو کە تەمەنى تەواوەتى خۆم پێوت. چاوانى "جالجالۆکە"کەى بینیبوو، تەنها دوو چاویش نەبوون، بەلکو چەندەها چاو بوون. ئەوێش ترساندبوو. زانیبوو کە "جالجالۆکە"کە گیانەوهریکی تۆقینەرە، بەلام بەرلەوێ بەتەواوەتى بۆی پونبیتەو، فریویداوو. ئاگای لەو پلاناوەبوو کە بۆ کوشتن دانرابوون و ئیدی لە هەردووکمان دەترسا.

بەبێ دەنگى بەلای پۆلیسخانەکەدا پۆیشتن و دواتریش بەناو شاردا. خەلکی شارەکە لە بالکۆن و بەردەم پەنجەرەکاندا کە دەپروانیە سەر شەقامەکان، جلیان هەلخستبوو، چەندەها فانیلە و سوخمە وەک نیشانە و ئالای ژيانیکی ئاسایی لەبەر ئەو هەوا فینکەدا دەشەکانەو. لەویدا واملێهاتبوو کە شتە جوان و پڕلەئومیدەکانی ئەو پۆژە ئاساییە ببینم، بەلام "بییتا" خیراتر و خیراتر هەنگاوی هەلەنا، بە ئاستەم فریای دەکەوتم و هەتا نەگەیشتی نە قەرەغ ئاوەکەش نەوێستا. نەمدەزانی لە چ شوینیکی دەزى، بەلام ئیتر لەویدا رێگامان جودادەبوو.

دەستیکم خستە سەر شانى، دەتوت بوو بە سەهۆل.

وتم؛ «من لەمە تیناگەم»

«نا، تیناگەیت... منیش ناتوانم پێت بلایم»

دەستى لەسەر شانى لادا.

وێک پرسیاریک وتم؛ «ئیتەر قەت یەکتەری نابینینەو؟»

وتی؛ «قەت» ئینجا درێژەى بەقەسەکەیدا و وتی؛ «پەنگە پێویستکات یەکیکمان بمریت. لەو تیناگەیت؟»

وتم؛ «من ژيانکي به تال و بچکولهه به سه ربردوه. تو يه که مين که سیت که به راستی هزم لی کردبیت. تهنه که سیت که به دلیم بووبیت»

دیسانه وه به کول ده ستیکرده وه به گریان. خه لکیش ورده ورده سهیریان ده کردین.

ئه ندیشه یه که به خه یالما هات و وتم رهنگه ئه وه رزگارمان بکات. وتم؛ «تو دوینی پهیمان دامت که باسی باوکتیم بۆ بکهیت. خو ههر هیچ نه بیت هیندت له یاده، ها؟»

موچورکه ی پیداهات. ئینجا بۆ ماوه ی یه که دوو چرکه یه که بیرى کرده وه و وتی؛ «زۆرم باسکرد» له وه ندیه زیاتری نه وت.

بۆ ساتیک ههروه که چۆن توتله سه گیک له ترسی گه وره یی جیهان خو ی له دایکی نزیک ده کاته وه، ئه ویش به و شیوه یه خو ی به ره ورپوم چه مانده وه و سه ری له سه ر سنگم دانا. دیسانه وه له پاش ئه وه موو فرمیسک هه لپشتن و هه لچونی ده رونییه به زه بیم پیدا هاته وه. باوه شم پیدا کرد و ناوچه وانیم ماچکرد، به لام به په له خو ی لی راپسکاندم و یه که زله ی قایمی تیسه واندم، زله یه کی تریشی پیاکیشام. نه مزانی تورپه یان نا، نه مزانی خه نده که وته سه ر لیوانی یان نا. له باوه شما خو ی ده رفرتاند و رویشیت.

*

نانی ئیوارهم نه خوارد، چونکه به هیچ جوریک نه متوانی بچم له هو لی نانخواردنه که دابنیشم، خوشبه ختانه پاکه تیک پسکیت و کیسه یه که فستقم له زوره که دا هه بوو. له لای میزی نویسه که دانیشتنم و

تایه ته به پنگه ی په رتووک

به رده وامبووم له سه ر نویسی چیرۆکی ژیانم. نویسن بیرکردنه وه کانمی کۆده کرده وه، شتیکیوو ئارامی پیدا به خشیم. ده رباره ی ناسینی "بییتا"م نویسی که له "ئامالفی"دا بینیم، باسی پیاسه کانی "پونتونا" و "پوگیرولا" شم کرد.

وا چه ند کاتزمیری که لی ره دا دانیشتووم، ئیستا که کاتزمیری دوو. که می که له لای په نجه ره که وه وه ستام و ته ماشای شه پوله کانم کرد، خو یان ده دا به "توره ساراسینا"دا. پیاوه بچکوله که هیشتام به زوره که دا ههر هاتوچۆده کات. به دهم رویشتنه وه گوچانه هه یزه رانه که ی ده دا به ملاولا دا و ده لیت «ششش، ششش!». من هه ولده دهم سه رنجی نه خه مه سه ر، به لام ناتوانم ریگه ی لیبگرم و نا ئارامیه که ی ئه و منیش ده گریته وه.

کاتزمیر دوو و نیوه. وا که ره تیکی تریش به وردی بیرم له هه موو ئه و شتانه کرده وه که له چه ند رۆژی رابوردودا به سه رمدا هاتن، به تایه تیش ئه و شته ی که ئه م ئیواره یه به سه ر "بییتا"دا هات. سه رمامه.

کاتزمیر سییه. ئه ندیشه یه کی تو قینه ر له نا کاودا به خه یالما هات. هه ست ده که م که سیکم کوشتبیت، هه ست ده که م به سه رخوشی به ماشینی که له مندالیکم دابیت و خه به رم بووبیته وه. سه رمامه. دلیم تیکه لدیت.

نازانم دیسانه وه فه نتاسیایه که هه لمده خله تینیت یان نا. ده مه ویت ریک ئه و شتانه بنوسم که بیریان لیده که مه وه، به لام ده سته کانم ده له رزن. "بییتا" هینده ی پیوتم که دایکی له پرپیکا له رۆژی له دایک

بوونیدا مردووه، له دواى چەند حەفتەىهەكى كەميش من له "ئامالڤى"دا بىنىم.

نابىت... دەبىت ديسان فەنتاسىاي خۆمبىت كە هەلمدەخلەتەنەت.

گويم لەتەپەى دلى خۆمە. پۆيشتمە گەرماوہەكە و دەم نا بە بەلوەكەوہ، بەلام هيشتام هەر دلم تىكەلدەت.

مەبەستى چى بوو كە وتى "تۆ درندەيت؟" بلىيت بەھۆى "يارىدەدەرى نوسەرە" كەوہ بووبىت كە واى پيوتەم، ياخود بەھۆى شتىكى تەواو جىاوازوہ بوو؟ ناويزم تا كۆتايى دواى ئەو ئەندىشەىە بكەوم. قەت زات ناكەم كە بىرۆكەى سەرەكى چىرۆكەكەى خۆم بەو شىوہ ناخۆشە و پرنازارە كۆتايى پىيەينم. تەنانەت فەنتاسىاي منيش لەتوانايدا نەبوو كە بىر لە شتىكى ئاواها بكاتەوہ.

بۆ نابىت چىتر يەكترى بىينىنەوہ؟ لەتوانايدا نەبوو بەپونى بىلييت، بەلام بەشىوہىەكى ناراستەوخۆ وتى "يەككىمان دەبىت بمرىت". وابزانم بەيەكجارى لەسەرخۆى نەبوو. بۆ ئەوہى بۆ ساتىك خەياللى بخەمە سەر شتىكى تر داوام لىكرد كە باسى باوكيم بۆ بكات، كەچى داچلەكى و وتى "زۆرم باسكرد".

دلم تىكەلدەت و بەھۆى ئەوہشەوہ نىە كە بىر لە "بىيتا" دەكەمەوہ، تەنانەت بەھۆى ئەوہشەوہ نىە كە لە دۆلى "ئاشەكەدا" لەئاميزم گرت. بەلكو قىز لە خۆم دەكەمەوہ. لە خۆم بيزارم.

ديسانەوہ كەرەتتىكى تريش بۆ ئاوخواردنەوہ چوومەوہ گەرماوہكە. بۆ ماوہىەكى دورودريژ لەبەردەم ئاوينەكەدا وەستام و تەماشاي دەموچاوى خۆم كرد. تا ئەو پەرى توانا هەولمدا لەناو دەستشۆرەكەدا نەرشىمەوہ. ئىسقانى پومەتەكانى منيش بەرزى. چاوى منيش تارادەيەك لە چاوى داىكم دەچىت.

تايبەتە بە پىنگەى پەرتووك

كاتزميز چوارە. ئارەقىكى سارد بەلەشمدا دىتە خوارەوہ. سەرتاپاي بوونم تىكشكاوہ، تەنھا پىست و ئىسقانەكانم ماونەتەوہ.

هەموو هيوايەكم ئەوہبوو كە لەگەل "بىيتا"دا پاشەپۆزىكم هەبىت، بەلام وا هەمووى بەهەدەرچوو و مايەپوچبووم.

پىك لەو كاتەدا بەتەواوہتى وشكبوو كە چىرۆكى كچى بەپىوہبەرى سىركەكەم بۆ گىراپايەوہ. وتى "نەدەبوايە ئەو چىرۆكەت بۆ بگىرامايەتەوہ، بى ئەقلىت كرد، هەر زۆر بى ئەقلى". نەبوت ئەو چىرۆكەم لەوہپيش بىستووہ، بەلام وابزانم مەبەستى لەوہ بوو. بەشىوہىەكى ناراستەوخۆ مەبەستىبوو بلىيت "نەدەبوايە چەندەھا سال لەمەوبەر ئەو چىرۆكەى كچى بەپىوہبەرى سىركەم بۆ بگىرپتەوہ". ئەگەر خۆشى ئەو چىرۆكەى لەيادى كردبىت، ئەوا بىگومان داىكى باسى ئەو پياوہ سەيرەى بۆ كردووہ كە كراسەكەى لەبەركردەوہ و باسى ئەو كچە بچكۆلەيەى بۆ كرد كە لەناو دارستانەكانى سويدا لەباوكى ونبوو.

ماريا چىتر لە ژياندا نىە، ماريائى نەگبەت. لە 19ى مانگى دوودا و لەپۆزى جەژنى لەدايكبوونى 58 سالەيدا مردووہ. نەخۆش نەبووہ، بەلام دەبوايە لەوہ بەتەمەنتر نەبىت. ماريائى تەمەنى 29 سالبوو كە سكى بە "بىيتا" هەبوو، ئىستاكەش "بىيتا" تەمەنى 29 سالە. ناگونجىت ئەوہ هەروا پىكەوت بىت.

ماريا دەبوايە ئەوہندە بژيايە كە تەمەنى كچەكەى پىك بەقەد ئەو كاتەى لىبھاتايە كە خۆى هەروا بەبى باكى پىگەى بە "جالجالۆكە"كەدا كە دووگيانى بكات. بەو شىوہىەش خۆى و كچەكەشى دوچارى تۆلەى بىياكى خۆيان بوونەوہ _هەرەكو تۆلەى شەرم شتىكى لۆجىكيە و پىگەى لىناگىريت. منيش دەبوايە بەو

www.pertwk.com

شیوهیه سوک و پریسوا بوومایه، بهو جوړهش هه موومان له شهرم و شکوډا یه کتریمان گرتوه و کوږوینهوه. من هه ر لهوه وپیش زوړ به باشی دهمزانی که بوونه وهره تاریکه کان و فریشته ی مهرگ، زوړ به باشی دهیانزانی که خه لکی ده بیت به چ شیوهیه که هاریکاریان بکه ن.

په نکه به یانی زیاتریک دهر باره ی "ویلیامین ویتمان" بزنام. به لام من هه ر ئیستاوه دهمزنام که "بییتا" نهو که سه یه که خو ی له پشتنی نهو نازناوه سهیره وه حه شارداوه. نهینیه که ی "بییتا" نهو بوو. ماریا هینده چیروکی له به رده ستدابوو که له ماوه ی نهو چهند ساله ی پیکه وه ژیانیا نندا بو کچه که ی بگریته وه. په نکه هه ندیکیانی شهوانه به رله خه وتنی "بییتا" بو ی گپرابیته وه، چونکه من کاتی خو ی چهنده ها کورته چیروکی خو شیشم بو ماریا گپرابوو وه. بهو شیوهیه ش نهو چیروکانه ی که کاتی خو ی من بو ماریام گپرابوو وه، به شیوهیه کی نو ئ دهر که وتنه وه، مه به ستم له وهیه که ئیستا که "بییتا" له دوا هه مینیا نه وه ده ستیکردبوو به نویسینه وه یان، له پیشتا له "نهین یی یاری شه تره نج" و "کوشتنی سی کهس له دوا ی مهرگه وه" ده ستیپیکردبوو. هه تاوه کو نهو کاته ی کچه که ی ماریا گه وره نه بوو و توانای نویسینی تیدا دهر نه که وت، من هیچ هه والیکیم نه بیست. لهو کاته دا که وتی خه ریکی نویسیم که میک شهرمی کرد، به لام من ده بوایه له بوا ی ناسینه وه ی نهو جوړه شهرمه دا شاره زاییه کی مه زلم هه بوایه. بیگومان مایه ی سه رسورمان نیه که که میک هه ست به شهرم بکه ین نه گهر چیروکیک به ناوی خو مانه وه بلاوبکه یینه وه که له راستیدا له ده می یه کیکی تره وه بیست بیتمان.

تایه ته به پنگه ی په رتووک

کوشتنی سی کهس له دوا ی مهرگه وه. موچورکه م پيدا دیت. ناو نیشانه که ی خو م ده مترسی نیت. له ئیستا وه به شیوهیه که له شیوه کان هه ر سیکمان قامچیه کی مهرگمان خواردوو. به لام هیشتام دوانمان له ژیاندا یه، هه لبه ته به پیاوه یه که مه تریه که وه سی کهس ماوه ته وه.

تازه کچه ی به دبه ختی سیړک که وتبووه خواره وه و ده بوایه من به پیزه وه داوا ی لیبه که م که به رزیبه که مه وه. له سه ر ته لاشه دارینه کانی ناو بازنه که دا ته ختو بووو، له ویشدا به پړپړه به ری سیړکه که پپی لینا. له پاش نهو هه موو ساله له دهره وه ی ولاتا باوکی خو ی دوزیه وه، که چی باوکی نه که هه ر نه ی توانی چاره نویس لیکباته وه، به لکو ده ستی دریزکرده سه ری. باوکی لهو دوا ییه دا له سیړکه گه وره که ی پی شانگای کنتیپی "بولوگنا" راپیکردبوو. له دوا ی نهو وه ئیدی هیچ نمایشی کی تریان پی شکه ش نه ده کرد.

په نکه له ماوه ی چهند کاترمیړیکی داهاتودا چیروکی کچی کی بچکوله ی سی سالانه بیستم که له گهل دایکیدا بو ماوه یه که له سویدا ژیاوه، به لام هه ر زوو له وپوه گواستویانه ته وه بو نه لمانیا. یان هه ر قه ت له سویدا نه ژیاوون، له وانه یه کچی به پړپړه به ری سیړکه که له نه لمانیا دا له دایک بوویت. کاتی خو شی دایک و باوکی ماریا هه ر له ویدا ده ژیان، من نهو هشم له یاد کردبوو.

هه له که له وه دابوو که من هیچ شتی کم نه ده بیست و ناگام له هیچ نه بوو. نه گبه تیه که ش له وه دابوو که ماریا ده بیست هینده له ته ونه ناو ریشمیه گه وره و ناشیرینه دورکه ویته وه که هه رگیز نه که ویته به ر چرنوکی "جالالوکه" که. ته نانه ت بو م نه بوو ناوی کچه که ش بزنام،

ئەو ھەلەھەكى گەورە و ناشىرىن بوو. ھەموو باوكىك دەبىت ناوى كچەكەى خۇى بزانىت. ھەلەھەكى تىرىش لەم دوا دوايىيەدا پرويدا و ئەو ھەيان خەتاي خۇم بوو؛ من ھەروا بە كویرانە باوەرم بە قسە قۆرەكەى "لويجى" كرد كە وتى كۆمەلەك نوسەرى قەرزدار پلانكى نەينيان بۇ داناويت. ھەر لەبەرئەو ھەش بوو كە نەمتوانى بەشۆوھەكى رېك و پېك خۇم بە "بىيتا" بناسىنم. بەلام من ھەرگىز ئەو ھەم بەخەيالدا نەھات كە پۆزىك لە پۆزان "تۆپەلە ئالتون" بىينمەو. من ھەرگىز ئەو كچە مندا لەم ھەك كچىكى گەورە نەدەھاتە بەرچا، تەنەت زۆر بەدەگمەن بىرم لە تەمەنى دەكردەو.

ئىستاكە شەو، بەلام ھىشتام تاواناويك گويم لە دەنگى ماتۆرپىكى بچكۆلەھە كە بە سەر شەقامى قەراغ دەريادا دەروات. بۇ تاويك لەلای پەنجەرەكەو ھەستام و چاوم بە گۆپى بەلەمىك كەوت كە لەناو قولاى دەريادابوو، جارجارىك روناكەكەى دەبوو بەزىر شەپۆلەكانەو ھە ديسانەو ھەردەكەوتەو. مانگ نيوەھە و بەرەو ئاخروئۆخى دەروات، بەلام لەگەل ئەو ھەشدا خەتتىكى پانى زىوى بەسەر ئاوەكەدا نەخشاندو.

ديسانەو ھەسەر مېزى نوسىنەكە دانىشتەو. دانىشتووم و چاوم بېرپەتە ھەلەگەھەكى جلى ناشىرىن كە لە زورى خەو ھەكەدايە، ھەرلە داھۆل دەچىت و بەھۆيەو ھەستەكەم كە بەچكەى بالندەھەكم. خۆزگەى من ئەو ھەھە كە رېگەم پېدريت ھەك مرقىك بژىم، جگە لەو ھەھە خۆزگەھەكى ترم نە. ئەو ھەندەم بەسە كە سەيرى بالندەكان و دارەكان بكم، گوئ لە پىكەنىنى مندا لان بگرم. دەمەويت لە جىھاندا

تايبەتە بە پىگەى پەرتووك

بم، دەخوام دەست لە ھەنتاسياكانم ھەلبگرم و بۇ خۇم بژىم. لەپىش ھەموو شتىكدا دەبىت داواكەم كە رېگەم پېدەن بىمە باوكى كچەكەى خۇم، من دەبىت بۇ شتىكى ھىندە ئاسايى بپارمەو. لەوانەھە "بىيتا" ھىچ رېگە چارەھەكى تر نەبىنى جگەلەو ھەك بەھىچ شۆوھەك چىتر پەيوەندىم پېو نەگرىتەو، من زۆر بەباشى لەو ھە تىدەگەم. من تاوانبارم، بەلام ئايا جياوازيەكى بچكۆلە لەنيوان گوناھىكدا نەھە ھەستى پىكەيت و گوناھىكىش كە ھەستى پىنەكەيت؟ ئەو ھەكە من لەگەل "تۆپەلە ئالتون"دا كردم شتىك نەبوو كە من بەدەستى ئانقەست كردبىتم، بە مەبەستەو نەبوو.

كاترمىر پىنجە. چىتر ھىزم نەماو. بەلام بەلامەو ئاسايى، خۇ تازە ھىچ شتىك نەماو كە بەرەنگارى لىبكم. تويزالە سەھۆلەكە شەقى بردو و قولاىيە سارد و تاريكەكەى زىرەو ھەكى خۇى دەكاتەو. چىتر پىويست ناكات بەشۆوھەكى بازەھى بەسەر سەھۆلەكەدا سەماكەم، لەئىستا بەدواو دەبىت فېرم لەناو ئاوى قولدا مەلە بكم.

پياو ھەك مەترىكە لەلای ئاگردانەكەو ھەستاو و تارادەھەك سىمايەكى پەسمانەى خستۆتە سەر دەمچاوى. ئەو ھەكەمىن جارە گۆچانە ھەيزەرەنەكەى بەو شۆوھە بەخاتە سەر شانى، دەللىت كۆلىكى قورسى پىيە. تەماشامدەكات و دەللىت؛ «ئى؟ ئىستاكە ئىتر بىرمان بكمەويتەو؟»

لە خەيالى خۇمدا دەللىم "ئاگونجىت يادو ھەريەكى رونى بەسەرھاتىكم ھەبىت كە لە تەمەنى سى سالىمدا پرويداو". سەيرى ئەو پياو

بچکولهيه دهکهم و دهلیم؛ «ناتوانم ئهو شته به وشه بلیم. من ئهو زمانهم بیرچوتهوه که ئهو کاته بهکارم دههینا. کورپکی بچکولهيه و بهزمانیک هاوارم بۆ دهکات که من لی تیئاگهم»

پیاوه بچکولهيه دهلیت؛ «بهلام خو شتیکت هه ر دیتهوه یاد؟» له وهلامیدا دهلیم؛ «ههروهک فیلمیک وایه. له چهند مهتریکی بهکهری فیلمیک دهچیت»

پیاوه یهک مهتریهکه دهلیت؛ «کهواته مادهی سهرهکی ئهو فیلمه بنوسه»

دهچمه قولاییهوه. له دلی خۆمدا وتم "ئهوه دواهه مین بیرۆکهی سهرهکیه" و دهستم کرد به نوسین؛

ئۆسلۆ، ناوهراستی سالهکانی 1950کانه، پایزه. پیتهر سی سالانه و لهگهڵ دایک و باوکیدا له ئه پارتمانیکی مۆدیرندا دهژی. باوکی له گهراجی ترامی "گریفسن" دا کاردهکات، دایکیشی ئیشیکی نیوه دهوامی له شارهوانیدا ههیه.

وینهی خیزانیکی نمونهیی، 12_15 چرکهیهکی پیاسهیی ناو دارستانی "سۆگنسفان"، پیاسهیهکی یهک شهمانی "ئوللهفۆلسیته" و هتد. وینهی دایک و باوکی لهو کاتهدا که بهخیرهاتنی دراوسپیهکی نویی قاتی خوارهوهیان دهکهن. پیاویکه و سهگیکی "لایرادۆر"ی ههیه.

بهیانی زووه؛ پیتهر و باوکی له دالانهکهی بهردهم دهراگهکهدا وهستاون و جلی دهرهوهیان لهبهردایه. دایکی (پۆبکی بهیانانی لهبهردایه) له چیشتهخانهکهوه دوو قوتوی نانخواردن بۆ ههردووکیان دینیت. پیتهر جانتایهکی مندالانهی شینی لهپشتدایه، دایکی قوتوی نانهکهی تیدهخات و بۆی دادهخات. کهمیک لهگهڵ پیتهردا قسهی

تایبته به پنگهیی پهرتووک

ئاسای دهکات، لهسهر چیچکان دادهنیشیت و ماچیکی رومهتی دهکات. دایکی ههلهدهسپتهوه سهریی، ماچیکی ناودهمی باوکی دهکات و هیوای رۆژیکی خوشی بۆ دهخوازیت.

پیتهر و باوکی له پاسدا دانیشتون. پیتهر پرسیار دهکات و دهلیت "بۆ دهبیئت بچم بۆ باخچهی ساوایان؟" باوکی دهلیت "من ناچارم بچمه سهر کار و ههموو ترامهکانی شار بهریک و پیکی بهیلمهوه"، ههروهها دهلیت "دایکیشته دهبیئت برواته شوینی جل شورینهکه و جلهکان بشوات، دواتریش دهروات قژی چاک دهکات". پیتهر دهلیت "دهتوانم لهگهڵ دایکمدا برۆم بۆ جل شورین و دواتریش پیکهوه برۆینه سالۆنی قژ برینهکهی"، بهلام باوکی دهلیت "ئاخر پیتهریش دهبیئت بچیته سهر کار. ئیشی پیتهر ئهوهیه که بچیته باخچهی ساوایان و لهگهڵ مندالهکانی تردا یاری بکات". باوکی کهمیک ئهندیشه دهیگریت و به کورپهکهی دهلیت "یاریکردنی مندال ههروهک کاری گهرهکان گرنگه".

دهگهنه باخچهی ساوایان، بهلام پارچه کاغهزیکیان به دهراگهکهوه نوساندووه و نوسیویانه "باخچهی ساوایان داخراوه، چونکه ههردوو مامۆستای پهروهردیهی باخچهی مندالان نهخۆشن. باوکی بهدهنگی بهرز نوسراوی سهر کاغهزهکه بۆ پیتهر دهخوینیتهوه، دهستی دهگریت و دهلیت "دیسانهوه دهتبهمهوه مالهوه بۆ لای دایه". دهچنه دوکانیکهوه که شتی ههمهچهشنه ههیه؛ سهمونی گهرم دهکرن، چهند پارچه باستورمهیهکی بردراو دهکرن که کهمیک بۆدوکهلی لیدیت (دهخړیته ناو کاغهزی تایبتهی پپچانهوهی خواردنهوه)، شوشهیهک خهیاوی لهتلهتی ترش و زهلاتهیی ئیتالیش دهکرن. باوکی دهلیت "من کاتی ئهوهم نیه ئهو خواردنه خوشه بخۆم، بهلام ههمووی بۆ تۆ و دایهیه".

تایه ته به پنگه ی پرتووک

دایک و باوکی دینه ژوری دانیشننه وه. باوکی له دایکی ددات، دهکوهیت و سهری دهکشیت به بیانویه کی سپی کوندا. دهمی خوینی لیدیت. دراوسیکه یان دهیه ویت بیته پیښه وه، به لام باوکی ته له فونه که له دیواره که داده مالی و دهیکشیت به سهریدا. دراوسیکه یان دهست به لوتیه وه دهگری. هه موویان هاوار دهکن و دهقیزین، پیتهریش. جنیو تنها شتیکه که دیته بهر گوئ، جنیوی زور زور پیس بهیه که ددهن. پیتهر هه ولده دات دهنگی به سهر گه وره کاند ا به رزبکاته وه و هه موو ئه و وشه ناشیرینانه ده لیت که دهیزانیت.

پیتهر دهسته دات به گریان. راده کاته دالانه که ی دهره وه و له ویشه وه بوقاتی خواره وه. دهراته دهره وه و له زهنگی هه موو دهرگان ددات و هاوارده کات؛ «سهاره ی پولیس، سهاره ی ناگرکوژاندنه وه، سهاره ی فریاگوزاری! سهاره ی پولیس، سهاره ی ناگرکوژاندنه وه، سهاره ی فریاگوزاری!».

دیسانه وه دهراته وه ناو دالانی بیناکه و خوی ددات به ژیر زهمینه که دا. له سهر دهرگای ژیرزهمینه که به پیتی سهوزی بریسکه دار نوسراوه "ژوری په ناگا". پیتهر دهرگای ژیرزهمینه که ددات وه و خوی له پشت چهند پاسکیلکه وه دهشاریته وه. زور زور به بیدهنگی داده نیشیت.

پیتهر هر به چیچکانه وه له پشت پاسکیلکه کاند ا دانیشننه وه. ماوه یه کی زور تیده په ریت.

دایکی دیته ژیرزهمینه که وه و له پشت پاسکیلکه کاند ا دهیدوزیته وه. هه ردوویان زور به کول دهسته که ن به گریان.

www.pertwk.com

پیتهر و باوکی دیسانه وه له پاسدا داده نیشننه وه. هه ردوویان دلان خۆشه. پیتهر روو له جامی پاسه که ددات و ته ماشای خه لکی دهره وه ددات، سهری ماشینه کان ددات (به لایه نی که مه وه ته کسیه کیان تیدایه)، سهری پاسکیلکه کان ددات و مه کینه یه کی هه لمی په ستنه وه ی ریگاوبان ده بینیت (واته ته ماشای جیهانی گه وره ی دهره وه ی خیزان ددات).

له پاسه که داده به زن، له ریگادا به ره و مال وه باوکی به فیکه موسیقای "خنده" ی فیلمی "سهرده مه مؤدیرنه کان" ی "شاپلن" لیده دات. ده چنه ناو دالانی بیناکه وه، پیتهر په روشی بینینی دایکیه تی له مال وه. باوکی دهرگای ئه پارتمانه که ددات وه. دایکی به راکردن له ژوری دانیشننه که وه به ره ورویان دهرده په ریت، له ترساندا ناگای له خوی نیه، رۆبه که ی به دهسته وه دهگری و خوی پیاده پوشتیت، تاراده یه که روت و قوته. هه موو ده شله ژین.

تیروانینی پیتهر له به رزی یه که مه تره وه؛ دایک و باوکی هاوار و قیزه یان لی به رزده بیته وه و جنیوی پیس پیس به یه کتری ده لین. پیتهریش هاوار ددات، بۆ ئه وه هاوارده کات که گه وره کان بیده نگ بکات. دهرده فرنتیه ژوری دانیشننه که وه، له ویدا دراوسئ نوکیه یان ده بینئ خه ریکه له سهر فهرشه گه وره هه لیسیت، ئه ویش روت و قوته. جله کانی به توپه لی له سهر ته پله که که داناوه، له سهری ته پله که که وه ره فیه کی دارینی لییه و رادیویه کی کونی له سهر داناوه، به ده فته ریکی نۆته خوی داده پوشتیت (بۆ نمونه که شکولی ئوپیرای "به بی وشه").

شیوه دیمه نیکی فیلمی بی قسه، به لام پرله هاوار و قیزه قیز (له روانگی پیتهره وه)، به لام کهس به رونی گوئی له وشه کان نیه.

تابهته به پنگه‌ی په‌رتوک

هه‌ولیک له‌گه‌ل پینج پیتی "م، ا، ر، ی، ا" شدا ده‌دهم، به‌لام هه‌ردوو باره‌که زور ئالوز دینه به‌رچاوم، له‌به‌رئوه دایانده‌نیم بۆ که‌رته‌تیک تر که کاتیک باشترم له‌به‌رده‌ستدا بێت.

زه‌ویه‌که زور گه‌وره‌یه و زور به‌ئاسانی ده‌توانم چوارگۆشه‌یه‌ک جیا‌که‌مه‌وه که له 36 کاشی پیکه‌تبی‌ت. هه‌رئوه‌نده بوو که ده‌بوا‌یه جوتی پیلانم بخستایه‌ته لاوه. ئه‌و 36 کاشیه هی ئوتیل‌که‌یه، به‌لام ئه‌و په‌یوه‌ندی مه‌زنه‌ی که گریبان ده‌دات به‌یه‌که‌وه هی منه. پیم وانیه میوانانی تری ئوتیل‌که‌یه هه‌رگیز له‌وه‌وپیش سه‌رنجیان بۆ ئه‌و چوارگۆشه‌ هاوئا‌هه‌نگه‌ چوو‌بیت، چونکه من خستمنه ناو په‌یوه‌ندی‌ه‌کی گه‌وره‌تره‌وه، من خستمنه ناو مه‌له‌که‌تی فیکر و سه‌رنجه‌وه. په‌یوه‌ندی گه‌وره‌که‌ی نیوانیان له‌سه‌ر زه‌ویه‌که‌ نیه، به‌لکو له‌شوینیکی ئه‌مینی ناو سه‌رمدا پارێزراون. ئه‌و 36 کاشیه ده‌توانن له‌ناو رۆحدا چوارچیوه‌یه‌کی هه‌لبه‌ستراو به‌ده‌وری خۆیاندا هه‌لبه‌ستن. من خۆم پیموایه به‌میهره‌بانی‌ه‌وه حسابیان بۆ‌که‌م. هه‌ر به‌چاو به‌سه‌ر ئه‌و 36 کاشیه‌دا ده‌جولیمه‌وه، به‌سه‌ریاندا ده‌خولیمه‌وه، به‌شیوه‌یه‌کی شاقولی و تیره‌یی به‌سه‌ریاندا ده‌پۆم. کاشیه‌کان هه‌ست به‌وه‌ ناکه‌ن که من به‌چاو به‌په‌له به‌سه‌ریاندا ده‌پۆم. سه‌رنج خستۆته سه‌ر کاشی ژماره 13، یه‌که‌مین کاشی ریزی سی‌هه‌مه. له‌سوچی خواره‌وه‌ی لای راستیدا قلیشیک بچکۆله‌ی تیدایه، له‌دلی خۆمدا ده‌لیم "به‌لام پپو‌یست ناکات خه‌فه‌ت به‌وه بخوات، چونکه هیچ کاشیه‌ک نیه که که‌میک روشاوی پپوه نه‌بیت". کاشیه‌کان له‌سه‌ر پشت پال‌که‌وتوون و رویان بۆ سه‌ره‌وه‌یه، له‌به‌رئوه ناتوانن یه‌کتري ببینن. راسته پیکه‌وه زه‌ویه‌کیان داپۆشیوه، به‌لام مه‌رج نیه په‌یوه‌ندیان به‌یه‌که‌وه هه‌بیت. له ئانیستاکه‌دا ته‌نها په‌یوه‌ندیان به‌ منه‌وه هه‌یه

کوپه‌ مندا‌له‌که له‌وه‌نده زیاتری له‌یاد نیه و ناشتوانم زوری لیکه‌م. به‌دلنیا‌یه‌یه‌وه نازانم ئه‌و شتانه‌ی که کوپه‌که بیریکه‌وته‌وه هه‌قیقه‌ته یان نا.

گۆچانه‌ هه‌یزه‌رانه‌که‌ی پیاوه یه‌ک مه‌تریه‌که که‌وتبووه سه‌ر زه‌ویه‌که، یان خۆی بۆ هه‌تا‌هه‌تایه گۆچانه‌که‌ی داناوه، چونکه هه‌لینا‌گریت‌ه‌وه. هه‌روا وه‌ستاوه و به‌ نیگایه‌کی غه‌مگینه‌وه ته‌ماشام ده‌کات، به‌ ماتیه‌که‌وه سه‌یرم ده‌کات. ئینجا ده‌لێت؛ «ئیس‌تاکه ئیدی له‌وه‌نده زیاتر له‌سه‌ر ئه‌و باسه‌ نارۆین!».

چرکه‌یه‌ک دوا‌ی ئه‌وه ونبوو، ده‌شزانم ئیدی قه‌ت چاوم پینا‌که‌وتی‌ه‌وه. زه‌ویه‌که به‌ خشتی کاشی سیرامیک داپۆشراوه، دانه‌یه‌کیان ره‌نگی سوره و دانه‌که‌ی ته‌نیشتی سه‌وزیکی زه‌ینونیه. وا خه‌ریکی ژماردنایم.

هه‌ر به‌چاو چوارگۆشه‌یه‌کم له‌ ناوه‌راستی زه‌وی ژوره‌که‌دا نیشانه کردوو و له‌ چوار کاشی پیک هاتوو، زور به‌زه‌قی وه‌ک یه‌که‌یه‌کی دیار دینه به‌رچاوم و به‌و شیوه‌یه‌ش به‌سه‌ر باقی زه‌ویه‌که‌دا زالن، به‌لام ئینتر له‌وه زیاتر ناخۆشه سه‌یری بکه‌م. له‌به‌رئوه نو کاشی جوداده‌که‌مه‌وه، سی که‌رته سی ده‌کاته نو، به‌لام له‌وه‌ش وه‌رسم، نو خشتی کاشی ده‌توانن چیم پیلین؟ چوارگۆشه‌یه‌کی تر جیاده‌که‌مه‌وه که له 16 کاشی پیکه‌توو، ئیس‌تاکه هه‌ر کاشیه‌ک له‌وانه به‌شیکی یه‌که‌یه‌کی گه‌وره‌تر پیک ده‌هینن، بیگومان خۆیان ئا‌گایان له‌وه نیه، به‌لام من ئه‌وه ده‌زانم. هیش‌تام هه‌ر بیمان دینه به‌رچاوم، له‌به‌رئوه چوارگۆشه‌یه‌کی تر جوداده‌که‌مه‌وه که له 25 کاشی پیکه‌توو. له‌سه‌ر پینج کاشی سه‌ری سه‌ره‌وه پیتی "ب"، "ی"، "ی"، "ت"، "ا" ده‌نوسم، ده‌مه‌ویت چوارگۆشه‌یه‌کی ئه‌فسوناوی له‌و پینج پیت‌ه‌وه دروست‌که‌م.

تایبته به پنگه‌ی پرتوک

ده‌گوڙیتته‌وه. ئەگەر پۆژیک له پۆژان زیندانی بکریم و له‌سەر زه‌ویه‌که چوارگۆشه‌یه‌کی 49 کاشی لیبیت، ئەوا هەرگیز بیتاقت نابم. من جیهانم بینووه. ئەگەر هیلیکی نادیارێ ته‌وه‌ره‌یی له سوچی سه‌ری سه‌ره‌وه‌ی لای راسته‌وه، واته له کاشی ژماره 43، ئەوا بۆ خواری خواری سوچی چه‌پ، واته به‌ره‌و کاشی ژماره 43، ئەوا دوو سیگۆشه‌ی گۆشه وه‌ستاوم ده‌سته‌که‌ویت، به‌راست خۆ من له‌وه‌وپیشیش ئامازهم بۆ ئەوه کرد، چونکه پیک وه‌کو ئەو کاته‌یه که کاشیه‌ک له‌تبه‌که‌ین، چوارگۆشه هەر چوارگۆشه‌یه، ئینتر چ گه‌وره‌بیت و چ بچوک. درێژی هه‌ریه‌ک له‌وه دوولایه‌ی که گۆشه وه‌ستاوه‌کان پیک ده‌هینیت، هه‌وت درێژی کاشیه. سه‌رحه‌می لیکدانی هه‌موو چوارگۆشه‌کانی لا وه‌ستاوه‌کانی دوو سیگۆشه‌که ده‌کاته 98 درێژی کاشی. نازانم په‌گی دووجای 98 ده‌کاته چه‌ند. ئامیریکی ژمیریای بچکۆلانهم له جانتاکه‌مدا دۆزیه‌وه؛ په‌گی دووجای 98 ده‌کاته 9.8994949. که‌واته ژیی ئەو سیگۆشه لاوه‌ستاوانه ده‌کاته 9.8994949 درێژی کاشی. ئەوا ئەوه‌شمان زانی، به‌لام من وه‌ک شتیکی سه‌یر ده‌بینم که ته‌وه‌ره‌ی هه‌وت که‌په‌ت هه‌وت کاشی ژماره‌یه‌کی هینده ناشیرینی لیده‌ربچیت. تارا‌ده‌یه‌ک وه‌ک ئەوه وایه که له‌ناکاوی‌کدا بکه‌ویتنه ناو بۆسه‌یه‌که‌وه، به‌لام هه‌میشه گیره‌شیوینی توانایه‌کی تایبه‌تی هه‌بووه که له‌ناوه‌وه جیهان ورد و خاشبکات، له‌سه‌روئه‌وه‌شه‌وه شتیک هه‌یه که پیک ناکه‌ویت، ده‌لیت شتیک له‌نیوان کاشیه‌کانه‌وه پرسیار ده‌کات، بیگومان ئەوه پۆحه و به‌سه‌ر کاشیه‌کاندا ده‌خولیتته‌وه و ده‌پرسیت؛ ناکریت 49 کاشی بکه‌ین به‌ دوو که‌رته‌وه، ئەو کاته به‌ چ شیوه‌یه‌ک نیوه‌ی کاشیه‌کان سور ده‌بن و

و منیش به‌تۆبه یه‌ک له‌دوای یه‌ک لییان وردده‌بمه‌وه. ئەگەر کاشی ژماره 13 به‌شیوه‌یه‌کی ته‌وه‌ره‌یی بکه‌م به‌ دوو به‌شی وه‌ک یه‌که‌وه، ئەوا بیگومان دوو سیگۆشه‌ی دوولایه‌که‌سانم ده‌ست ده‌که‌ویت، به‌لام ته‌نانه‌ت په‌نجه‌یه‌کیشی بۆ نابهم، چونکه من له‌وه که‌سانه نیم که شتومه‌کی ناو مال بشکینم، هه‌رچه‌نده ده‌زانم ئەگەر بۆ ماوه‌یه‌کی زۆر ته‌ماشای بکه‌م، له‌وانه‌یه هەر به‌نیگا وردی بکه‌م. دیسانه‌وه سه‌رنج ده‌خه‌مه‌وه سه‌ر ئەو ته‌خته‌ی که له "شه‌ش به‌ شه‌ش" کاشی پیکه‌اتوه. ته‌ختیکی شه‌ش به‌ شه‌شی کاشی شتی زۆری له‌سه‌ر ده‌کریت، هەر زۆر زۆر، له‌دلی خۆمدا ده‌لیم "بۆ نمونه ده‌توانین له‌سه‌ر هەر کاشیه‌ک چیرۆکیک بنوسین، ئەوه هەر زۆر ئاسانه".

کورسیه‌کم لابر و ئیدی ده‌توانم هه‌موو سه‌رنج به‌خه‌مه سه‌ر 49 کاشی. به‌بێ ئەوه‌ی چاوم بتروکیتم ده‌توانم هەر هه‌موویان ببینم، وابزانم توانایه‌کی تایبه‌تیم تێدایه و ده‌توانم چاوم له‌سه‌ر هه‌موو کاشیه سیرامیکه‌کان دانیم. من زیاد له‌ پاده دلم به‌و چوارگۆشه‌یه‌ی دواتر خۆشه و قه‌ت له‌بیرم ناچیتته‌وه، چونکه به‌راستی هه‌وت که‌په‌ت هه‌وت کاشی هه‌قیقه‌تیکی په‌تیه، خودی دوا‌ئه‌نجامی ژبان. ناواخنی بوونی ژبان له‌ چوارگۆشه‌یه‌که‌دا به‌ که له 49 کاشی سیرامیکی سور و سه‌وز پیکه‌اتوه و له زۆری ژماره 15 ئوتیلی "لونا کۆنقینتۆ"ی شاری "ئامالفی" دایه. ته‌ماشای عه‌لاگه‌ی جل هه‌لواسینه‌که ده‌که‌م، به‌لام هه‌رئه‌وه‌نده‌ی دیسانه‌وه نیگام ده‌خه‌مه‌وه سه‌ر زه‌ویه‌که، یه‌که‌سه‌ر چاوم ده‌چیتته‌وه سه‌ر چوارگۆشه‌که، ته‌نانه‌ت یه‌ک ملیمه‌تریش له‌شوینی خۆی نه‌جولاوه، بیگومان ئەوه‌ش به‌هۆی ئەوه‌وه‌یه که شیوه‌که‌م له‌ میشکدا ماوه، فۆرمه‌که له‌ زه‌ویه‌که‌دا نیه، به‌لکو ئەو که‌سه خلوقاندوویه‌تی که چاوی له‌ شوینی‌که‌وه بۆ شوینی‌کی تر

نیوه که ی تریشی سهوز؟ ههسته ده که م په شوکاوم، گومان له میشکی خوم ده که م.

جوړه پیزکردنیکي زیاتر پزگاری کردم، چوارگو شهیه که له 64 کاشی پیکهاتووه. ناچار بووم که میک پال به میزی نویسه که ی "نیبس" وه بنیم. قورس بوو، جگه له وهش به م نیوه شه وه هره وک هه وره گرمه دهنگی دایه وه. ههشت که رت ههشت دهکاته 64، هیچ گومانیک له وهدا نیه، نیستاکه 32 کاشی سور و 32 کاشی سهوز له چوارگو شه که دایه، هر به بی نه وهی هیچ شتیک بکه م، هاوئا ههنگیه کی پراوپرم له به رده ستادا بوو. نیستاکه هاوسهنگیه کی ته واهو تیم له نیوان سور و سهوزدا به رهم هیناوه. به ده رله وهش نیستاکه ده توانم یاری شه تره نج بکه م، له وانه یه هرله سه رته واه هه موو مه به سته که له وهدا بووبیت که یاری شه تره نج بکه م. من زور به باشی ده توانم له گهل خومدا یاری شه تره نج بکه م، به بی داشیش ده توانم یاری بکه م، من هه میشه نه و توانایم هه بووه؛ یه ک، دوو، سی، چوار، پینج، شهش، ههوت، ههشت پیزم هه یه. قه لاکان و نه سپه کان و فیله کان و شازن و پاشا له پیزی یه که مدا داده نیم؛ "a", "b", "c", "d", "e", "f", "g", "h". هر زور ئاسانه، پراوپر ئاگام له هه موو ته ختی شه تره نجه که یه، هه موو خانه کان به یه ک جار ده بینم. من یه که یه که داشه کان له سه ر ته خته که داده نیم و به وردیش یه ک به دوا ی یه کیان ده هیمنه به رچاوم. له مه رمه ری رهش و سپی دروستکراون و زور گه وره شن، گه وره ترینیان پاشاکان و شازنه کانن، دریژیان له سه رو 30 سانتیمه تره وه یه.

من پاشای سپیم و له سه ر خانه ی یه که مم، واته شوینیکي سورم به خوم به خشیوه، له سه ر بلیته که م نوسراوه "e1"، تا بلیت شوینیکي نایابه،

تایه ته به پنگه ی په رتووک

له شوینیکي پیزی یه که می ئورکیسترایه ک ده چیت، بیگومان ده بیت هه رواش بیت. هه موو داشه کان ی تر له سه ر شانو گه وره که ی به رده ممدا وه ستاون، که میک رقم له پیزی سه ربازه کان ی خومه، هه رزور نزیکن لیمه وه و بونیکي ناخوشیان لی دیت، به لام له وه سه ری نه وه سه ره وه به لای چه پمدا شازنی رهش به رونی ده بینم، له سه ر "d8"، نه ویش له سه ر کاشیه کی سیرامیکی سور وه ستاوه. به پروای من نه ویش شوینیکي باشی به رکه ووتووه، به ده سستی چه پم ده ستیکی بو راده وه شینم، نه ویش به شیوه یه کی جوان و پرله نه یینی ده ستم بو راده وه شینیته وه. تاجیکي له سه ر دایه، له ئالتونی نایاب دروستکراوه و بریقه ی دیته وه.

داشه کان شوینی خویان گرتووه و نیستاکه ش یاریه که ده ست پیده کات. من هه روا به کردنه وهی ئاسایی پاشا ده ست پیده که م؛ "e4_e2"، نه ویش به نه ده به وه به "e5_e7" وه لامم ده داته وه. من نه سپه که م ده جولینم بو نه وهی پاریزگاری له سه ربازه که م بکه م؛ "c3_b1"، به لام نه و جولیه کی چاوه پروان نه کراو ده کات و شازنه که ی له "d8" ده خاته سه ر "f6"، به لام بو؟ پی داده گریت، ئازایه! من سه ربازی "d2" بو "d3" ده جولینم، بو نه وهی پاریزگاری له سه ربازی سه ر "e4" بکه م. نه ویش فیله که ی ده جولینیت؛ "c5_f8". نه و شازنه بیر له چی ده کاته وه؟ دیسانه وه نه سپه که م ده جولینمه وه و هه ره شه له شازنه که ی ده که م، بو نه وهی بیگه ریمنمه وه دواوه؛ "d5_c3". نه و جا ده قه ومیت و به هیچ جوریکیش ناتوانم هیچ شتیک بکه م؛ شازنه که ی له "f6" ده جولینیت و سه ربازی سه ر خانه ی "f2" ده خوات. شازنی رهش هه ر زور نزیکن ده که ویته وه لیم، کشم لیده کات، بونی گیلان و هه ل وژه ی لی دیت، به لام نه گبه تیه که له وه دایه که ناتوانم ده سستی بو به رم. گه وره ترین هه له مکرد که یاریزانیکي شه تره نج بیکات، من هه تا لوتی خوم ده بینم

و له وه زیاتر نازانم بیربکه مه وه، له لایه کی تریشه وه حسابم یو جولای پیشوتی یاریه که نه کردبوو. نه وهم له یاد کردبوو که شارژن رابوردویه کی هه یه، که له ره چه له کی نه جیبزاده وه هاتوو، له بیرم چووبوه وه که مال هه کی پر له ئاوریشم، ئیستاکهش فیلیکی نهینی به ته ربیی له سهر خانه ی "C5" داناوه. نه وه که له کاتی ده رکه وتنی هه قیقه تا پاریزگاری له شارژن ده کات و ناهیلایت بگیری. من کش ماتم لیکرا!

یاریه کی کورتبوو، ههر زور کورتخایه ن بوو. شارژنی رهش به سهرمدا زالبوو و یاریه کهم دوړاند. من تاوانبارم، مه به ستم نه بوو، به لام به دهستی ناانقه ست تاوانیکی گه وره م کرد و به هوو نه وه وه تاوانبارم. من که هه میسه ده موت خه لکی زه په یه که شهرمیان له لا نه ماوه - وا خوم بئشه رمتترین تاوانم کرد که پیاویک بیکات.

له سهر جیگا کهم پالکه وتم و توانیم یه که دوو سه عاتی کهم بخه وم. که چاوم کرده وه، وه که نه وه وابوو که له یه کهمین یان دوا هه مین روژی ژیاندا خه به رم ببیته وه. خه ویکی خوشم به کچیکی بچکوله وه بینی که به ره وروم هات و چه پکیک گولی "پیلایو ئالتونی ماریا" به دهسته وه بوو. نازانم له لای "سوگنسقا" وه بوو یان له لای یه کی که له ده ریچه گه وره کانی سویده وه بوو. به لام ته نه ها خه ونیک بوو هیچی تر. دیسانه وه له سهر میزی نوسینه که دانیشتمه وه، کاتر میروویه. شته کام کو کردو ته وه، له پاش یه که دوو خوله کی کهم ده چه ده ره وه و پاره ی ئوتیله که ده ده م. نه گهر ریگه م پینه ده ن جانتاکه م له ژوره که ی "بییتا" دا دانیم، نه وا ده یبه مه پو لیسه خانه که. به لایه نی که مه وه

تایبه ته به پنگه ی په رتووک

نامه ویت له ئوتیله که دا به جیی به نیم، چونکه هه زنا کهم دواتر بگه پریمه وه بوو.

هه سته کهم شتیکی گرنگم له یاد کردوو. دواتر نه و شته م بیر که وته وه؛ من نه مده زانی چ کاتیک و له چ شوینیکدا "بییتا" ده بینمه وه؟ ئیمه له سهر نه وه ریگ نه که وتین. به لام له هه موو باریکدا ده بیت لی ره دا نه میم، ده بیت له ئاگایی خوم دور بکه ومه وه.

کو مپیوته ره جانتاییه کهم له ژوره که دا به جیده هیلم. له یادی ده کهم، هه روا دا یده نیم بوئه وهی خه لکی ببینن و بیر لیکه نه وه. هه موو نه و فایل نه م سرپوه ته وه که به پیویستی نازانم، به لام نه و فایل نه م جیهیشتوو که مه به ستمه بمینه وه. زور زورن، ههر زور زورن. هینده ی بیرو که ی سهر کی و نه ندیشه ی تیدایه که به شی سهرجه می نوسراوه کانی کو مه لیک نوسهر ده کات. ده توانم پارچه کاغه زی که له سهر کو مپیوته ره که دانیم له سهری بنوسم "نه مه مولکی هه موو نوسهرانی جیهانه. فهرموون به ئاره زوی خوتان لی بیه ن، هه مووی به لاشه". نه و کاتهش به ئاره زوی خویان چی لی ده که ن با بیکه ن. من به لامه وه ئاساییه گهر وه ک پیشوو به رده وامین، گهر وه ک پیشوو سه مابکه ن.

به لام رام ده گوړم. له سهر پارچه کاغه زیکی زهر دهنوسم "بو بییتا" و ده بنوسیم به کو مپیوته ره که وه. من ته نه ها نه وه نده ده خوازم که ریگه م پییده ن وه ک مروقیکی ئاسایی بژیم، هیچی ترم ناویت. ته نه ها نه وه نده م ده ویت که ته ماشای بالنده کان و دره خته کان بکه م و گوو بو پیکه نینی مندالان بگرم.

تایبته به پنگه‌ی په‌رتووک

www.pertwk.com

وا که سټیک له‌ده‌رگا که م ده‌دات. منیش ده‌لټیم «به‌یارمه‌تیت ده‌قه‌یه‌ک»
ئینجا گوټیم له‌ده‌نگی "بییتا"یه. ده‌لټیت "له‌باخچه‌ی کلټسه‌که‌ی
خواره‌وه‌چاوه‌پوانتم".

ئهمه‌یان یه‌که‌مین یان دوا‌هه‌مین پوژی ژیانمه. نازانم بوټیم ئهو
ئومی‌ده‌م هه‌بیټ که په‌رجویه‌ک پو‌دات یان نا. هه‌موو ئهو شتانه‌ی که
نوسیومن ده‌پاریزم و کوټپیوتنه‌ره‌که‌م ده‌کوژینمه‌وه. هه‌موو شتیک
ئامادیه. ئاماده‌ی گه‌وره‌ترین گورټانکاریه.